2012
NOBEL
EDEBİYAT
ÖDÜLÜ

MO YAN

Yaşam ve Ölüm Yorgunu

Çeviri: ERDEM KURTULDU

can
roman

MO YAN

YAŞAM VE ÖLÜM YORGUNU

Shengsi pilao, Mo Yan
© 2006, Mo Yan
© 2015, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.
Bu eserin Türkçe yayın hakları The Wylie Agency (UK) Ltd. aracılığıyla alınmıştır.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Mart 2015, İstanbul
Bu kitabın 1. baskısı 4000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Seçkin Selvi

Düzelti: Ebru Aydın, Aylin Samancı
Mizanpaj: Atahan Sıralar, Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Tasarım (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2
Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul
Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Ayhan Matbaası
Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. Gelincik Sokak No: 6 Kat: 3 Güven İş Merkezi, Bağcılar, İstanbul
Sertifika No: 22749

ISBN 978-975-07-2510-4

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 10758

MO YAN

YAŞAM VE ÖLÜM YORGUNU

ROMAN

2012 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

Çince aslından çeviren

Erdem Kurtuldu

can

Mo Yan'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Kızıl Darı Tarlaları, 2013
İri Memeler ve Geniş Kalçalar, 2014

MO YAN, 1955'te Çin'de doğdu. Kültür Devrimi sırasında on bir yaşındayken okulu bırakıp çiftçi olarak çalışmaya başladı. Ardından bir pamuk fabrikasında çalıştı ve yazmaya başladı. İlk çalışmaları daha çok Mao dönemine özgü toplumcu gerçekçi tarzdaydı. 1976'da Kültür Devrimi hareketi sona erince Mo Yan, Halk Kurtuluş Ordusu'na katıldı ve bir yandan orduda görev yaparken öte yandan yazmayı sürdürdü. Asıl adı Guân Móyè olan yazar, 1984'ten itibaren Çince "sakın konuşma" anlamına gelen Mo Yan adını kullanmaya başladı. *Time* dergisinin "Çin'in en ünlü, en sık yasaklanan ve en çok korsan baskısı yapılan yazarlarından biri" olarak tanımladığı Mo Yan'ın başlıca romanları arasında, *Kızıl Darı Tarlaları*, *İri Memeler ve Geniş Kalçalar* "Sandalağacı Azabı", *Yaşam ve Ölüm Yorgunu*, "Değişim", "Kırk Bir Havan Topu", "Sarmısak Baladı", "İçki Cumhuriyeti" bulunuyor. Öte yandan "Usta Gittikçe Daha Komik Oluyor" adlı öykü derlemesi ve "Patlama" adlı öykü kitabı vardır. Mo Yan, 2012 Nobel Edebiyat Ödülü'nü alırken Çin'de doğan ve Çin'de yaşamayı sürdüren ilk Çinli Nobel ödüllü yazar oldu.

ERDEM KURTULDU, 1981'de İstanbul'da doğdu. 2006'da Ankara Üniversitesi DTCF Sinoloji Bölümü'nden mezun oldu. Aynı yıl Çin hükümetinin verdiği bursla Beijing Dil ve Kültür Üniversitesi'nde Çince dil çalışmalarına devam etti. Çin'den döndükten sonra çeşitli sektörlerde tercüman olarak çalıştı. Çevirmenin bir de YKY Kâzım Taşkent Klasik Yapıtlar Dizisi için hazırlayıp çevirdiği bir şiir derlemesi vardır.

Buddha dedi ki:

"Acıların kaynağı arzu ve isteklerdir.
Arzu ve istek bırakılırsa acılar sona erdirilebilir."

Ana Karakterler

Ximen[1] **Nao**[2]: Ximen köyünün toprak ağası, infaz edildikten sonra eşek, boğa, domuz, köpek, maymun ve Koca Kafalı Lan Qiansui adında bir oğlan olarak tekrar dünyaya gelir. Bu kitabın anlatıcılarından biri.

Lan Jiefang: Lan Lian ve Yingchun'un oğulları, ilçe tedarik ve pazarlama kooperatifinin müdürlüğü, kaymakam yardımcılığı gibi işlerle meşgul. Bu kitabın anlatıcılarından biri.

Ximen Bai: Ximen Nao'nun karısı.

Yingchun: Ximen Nao'nun ilk cariyesi, devrimden sonra Lan Lian'a varır.

Wu Qiuxiang: Ximen Nao'nun ikinci cariyesi, devrimden sonra Huang Tong'a varır.

Lan Lian:[3] Ximen Nao'nun çiftliğinde çalışanlardan biri,

1. (Çince) *Xi*: batı, *Men*: kapı. *Xi Men*: Batı Kapısı. (Ç.N.)
2. (Çince) Şamata, gürültü. (Ç.N.)
3. (Çince) *Lan*: mavi, *Lian*: yüz. *Lan Lian*: Mavi Yüz (Ç.N.)

devrimden sonra bağımsız bir çiftçi olur, Çin'in tek "tek tabanca" çiftçisi, hiçbir kooperatife ve komüne üye olmaz.

Huang Tong:[1] Ximen köyünün milis komutanı ve üretim tugayının komutanı.

Ximen Jinlong[2]: Ximen Nao ve Yingchun'un oğulları, devrimden sonra üvey babasının soyadı Lan'ı alır, Kültür Devrimi sırasında Ximen köyü Devrim Komitesi'nin başkanlığını yapar, sonradan domuz çiftliği yöneticiliği ve Komünist Parti gençlik kolu sekreterliği yapar, toprak reformundan sonra Ximen köyü parti şube sekreterliği ve turizm geliştirme ofisi bölge başkanlığı yapar.

Ximen Baofeng: Ximen Nao ve Yingchun'un kızları, Ximen köyünün "yalınayak doktor"larından[3] önce Ma Liangcai'yle evlenir, sonradan Chang Tianhong'la birlikte yaşamaya başlar.

Huang Huzhu[4]: Huang Tong ve Wu Qiuxiang'ın kızları, önce Ximen Jinlong'la evlenir, sonradan Lan Jiefang'la birlikte yaşamaya başlar.

Huang Hezuo[5]: Huang Tong ve Wu Qiuxiang'ın kızları, Lan Jiefang'ın karısı.

1. (Çince) *Huang*: sarı, *Tong*: gözbebeği. Huang Tong: Sarı Gözbebeği. (Ç.N.)
2. (Çince) *Jin*: altın, *Long*: ejderha. *Jin Long*: Altın Ejderha. (Ç.N.)
3. 1930'larda Çin'in kırsal kesimlerindeki halkı, hijyen ve aile planlaması konusunda bilgilendirip sıradan hastalıkları tedavi eden, temel ve basit bir tıp eğitimi alan sağlık görevlilerine verilen ad. (Ç.N.)
4. (Çince) Ortaklık. (Ç.N.)
5. (Çince) İşbirliği. (Ç.N.)

Pang Hu: Çin Halk Cumhuriyeti Gönüllüler Ordusu'nun Kore Savaşı'na katılan kahramanlarından biri, Beşinci Pamuk İşleme Tesisi'nin müdürü ve parti sekreteri.

Wang Leyun: Pang Hu'nun karısı.

Pang Kangmei: Pang Hu ve Wang Leyun'un kızları. Eski ilçe parti sekreteri. Chang Tianhong'un karısı, Ximen Jinlong'un sevgilisi.

Pang Chunmiao: Pang Hu ve Wang Leyun'un kızları. Lan Jiefang'ın sevgilisi ve sonra ikinci karısı olur.

Chang Tianhong: Eyalet Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü mezunu, Ximen köyünün Dört Büyük Temizlik Hareketi'nin[1] içinde yer alır, Kültür Devrimi sırasında İlçe Devrim Komitesi'nin başkan yardımcılığını yapar, sonradan ilçenin Maoqiang Kumpanyası'nın[2] başkan yardımcısı olur.

Ma Liangcai: Ximen Köyü İlkokulu'nda müdür ve öğretmen.

Lan Kaifang[3]: Lan Jiefang ve Huang Hezuo'nun oğulları, ilçe polis karakolunun komiser yardımcısı.

Pang Fenghuang[4]: Pang Kangmei ve Chang Tianhong'un kızları, biyolojik babası Ximen Jinlong'dur.

1. Mao, 1966'da "dört eski"yi (eski düşünce, eski kültür, eski alışkanlık, eski âdetler) yok etmek için Kültür Devrimi'ni başlatır.
2. Shadong eyaletinde doğan yerel bir opera türü. (Ç.N.)
3. (Çince) Açılım. (Ç.N.)
4. (Çince) Zümrüdüanka. (Ç.N.)

Ximen Huan: Ximen Jinlong ve Huang Huzhu'nun evlatlık oğulları.

Ma Gaige[1]: Ma Liangcai ve Ximen Baofeng'in oğulları.

Hong Taiyue: Ximen köyü muhtarı, kooperatif başkanı, parti şube sekreteri.

Chen Guangdi: Önce belediye başkanlığı yapar, sonra kaymakamlığa yükselir, Lan Lian'ın dostu.

1. (Çince) Reform. (Ç.N.)

BİRİNCİ BÖLÜM

Eşeğin Çilesi

1

Yama'nın[1] Sarayı'nda işkence görüp masumiyetini beyan etmesi

Reenkarnasyon hilesiyle beyaz toynaklı bir eşeğe dönmesi

Benim hikâyem 1 Ocak 1950'de başladı. Bundan iki yıl kadar önce cehennemin en derin çukurlarında insanın aklı hayaline getiremeyeceği işkencelere maruz kaldım. Her duruşmada mağduriyetimi haykırdım. Vakur ve hüzünlü sesim Yama'nın duruşma salonunun her bir köşesine yayılıp üst üste yankılandı. Zalim işkencelere katlanırken bir kere bile pişman olup tövbe etmediğimden sert adam olarak nam saldım. Zebanilerin bana karşı olan gizli hayranlığını ve Cehennemin Efendisi Yama'nın da benden illallah ettiğini biliyordum. Suçumu itiraf edip yenildiğimi kabul etmem için bana cehennemin en acımasız işkencesini uyguladılar, beni kaynar bir yağ kazanına attılar, kazanın içinde yarım saat bir o yana bir bu yana savrularak bir tavuk gibi kızardım, kelimeler kifayetsiz kalır tattığım acıyı anlatmaya. Zebanilerden biri beni bir şeytan çatalıyla kazandan çıkarıp yukarı kaldırdı, sonra adım adım sarayın merdivenlerini çıkmaya başladı. Merdivenin iki yanına vampir bir yarasa sürüsünü andıran, ıslık çalan zebaniler sıralanmıştı. Vücudumdan süzülen kaynar yağlar merdivenlerin üzerine damlayınca

1. Hint mitolojisinde ölüm tanrısı. Cehennemin Efendisi. (Ç.N.)

yerden sarı duman bulutları yükseldi... Zebani beni Yama'nın tahtının önündeki arduvaz bir yükseltinin üzerine bıraktı, sonra yere diz çöküp Yama'ya, "Yüce Efendi'miz, iyice kızardı," dedi.

İyice kızarıp gevrekleştiğimi, şöyle hafifçe dokunsalar paramparça olacağımı biliyordum. Salonun tepesinden, yukarıda yanan parlak mum ışığının içinden Yama'nın alaycı sorusu yankılandı birden:

"Ximen Nao bir daha şamata çıkaracak mısın?"

Ne yalan söyleyeyim, o an gerçekten sarsıldım. Yağın içinde boylu boyunca uzanırken gevrek vücudumun titrediğini ve eklemlerimin çatırdadığını duyumsadım. Acı eşiğimin sınırına ulaştığımı biliyordum, boyun eğmezsem bu yozlaşmış yetkililerin bana ne gibi işkenceler yapacağını hiç bilmiyordum; ama yenildiğimi kabul edersem daha önce yaptıkları işkencelere boşu boşuna katlanmış sayılmayacak mıydım? Büyük bir gayretle başımı kaldırıp –başım her an boynumun üzerinden ayrılacakmış gibi duruyordu– mum ışığına doğru bakınca Cehennemin Efendisi Yama ve yanındaki yeraltı hâkimlerinin yüzlerindeki yağlı ve kurnaz gülümsemeyi gördüm. İçimde büyük bir öfke büyüdü. Canları cehenneme, diye düşündüm, değirmentaşında toza dönüştürüp et suyu olana kadar havanda dövseler de pes etmeyeceğim.

"Suçsuzum ben!" diye haykırdım.

Ağzımdan kokuşmuş yağ damlaları püskürterek bağırıyordum: Suçsuzum ben! Ben, Ximen Nao, ölümlüler arasında geçirdiğim otuz yıl boyunca çalışma aşkıyla yanıp tutuştum, evini geçindiren, kanaatkâr bir adamdım, köprü ve yollar tamir ettim, her zaman hayır işledim. Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın bütün tapınaklarındaki heykeller benim bağışlarım sayesinde restore edildi; Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın bütün yoksullarının benim aşımı yemişliği vardır. Aile ambarımızdaki her bir tahıl tanesi

alınterimle ıslandı; aile kasamızdaki her bakır paranın üzerinde canımı dişime takmışlığımın izi vardır. Zenginliğimi sıkı çalışmaya borçluyum, ailemin temelini bilgelik üzerine kurdum. Hayatımda hiçbir kötülük yapmadığımdan hiç kuşkum yok. Ama –sesim burada tiz bir çığlığa dönüştü– ama benim gibi iyi kalpli, doğru, dürüst ve düzgün bir adamın ellerini bir suçlu gibi arkasından bağlayıp köprüye çıkardılar ve vurdular oracıkta! İçine yarım sukabağı barutla yarım kâse saçma doldurdukları eski bir av tüfeğiyle yarım adımlık bir mesafeden ateş edildi, tüfek patlayınca başımın yarısı kan gölüne döndü, başımdan akan kan köprünün üzerini ve köprünün altındaki kavun büyüklüğündeki gri beyaz taşları kirletti... İtiraz ediyorum, suçsuzum ben, beni salmanızı rica ediyorum, böylece geri dönüp o insanlara ne suçum olduğunu sorabilirim!

İşte ben böyle bombardıman atışı gibi konuşurken Cehennemin Efendisi Yama'nın yağdan parlayan o koca yüzünün durmadan seğirdiğini gördüm. Yama'nın yanındaki hâkimler de başlarını başka yöne çeviriyor, hiçbiri bana bakmaya cesaret edemiyordu. Hepsinin benim suçsuz olduğumu bildiğinden emindim, daha en başından beri benim suçsuz olduğumu biliyorlardı ama benim bilmediğim bir nedenden ötürü hepsi sağır ve dilsizi oynuyordu. Ben de bağırmaya devam ettim, sürekli kendimi tekrar ederek aynı şeyleri söylüyordum. Yama ve yanındaki hâkimler birbirlerine bir şeyler fısıldadıktan sonra Yama, duruşma salonunda sessizliği sağlamak için tokmağını vurdu.

"Tamam," dedi, "Ximen Nao, senin suçsuz olduğunu biliyorum. Dünya üzerinde ölmesi gereken o kadar insan var ama nedense bir türlü ölmüyorlar; ölmemesi gereken bir sürü insansa birbiri ardına ölüyor. Bu taht, bu gerçeği değiştirmek için hiçbir şey yapamaz. Sana merhamet gösterip geri yollayacağım."

Bu beklenmedik sevinç, değirmentaşı gibi üzerime çullanıp neredeyse un ufak ediyordu beni. Yama, üçgen şeklinde koyu kırmızı bir izin belgesi fırlatıp çok sabırsız bir ses tonuyla şöyle buyurdu hemen:

"Boğa Kafalı, At Suratlı yollayın şunu!"

Yama, yenlerini titreten bir el hareketiyle duruşma salonunu terk edince hâkimler de onun peşi sıra seyirtti. Mumların alevleri onların geniş yenlerinin oluşturduğu hava akımıyla salındı. Kara giysilere bürünmüş, bellerine geniş, turuncu kuşaklar sarmış iki zebani karşıdan çaprazlama bir şekilde yanıma geldi. Birisi izin belgesini yerden alıp kuşağının içine sokuşturdu, diğeriyse beni kolumdan çekerek ayağa kaldırmaya çalıştı. Kolumdan sanki kemiklerim kırılıyormuş gibi gevrek bir çatırdama duydum. Tiz bir çığlık attım. İzin belgesini alan zebani kolumu çekiştiren zebaniyi dürtüp yaşlı ve bilge bir adamın tüyü bitmemiş öğrencisini eğitirken kullandığı bir ses tonuyla, "Anasını satayım, senin kafan suyla dolu galiba? Gözlerini bir kel kartal mı oydu yoksa? Adamın, Tianjin'in 18. Cadde'sindeki[1] kızarmış hamur işleri gibi gevrekleştiğini görmüyor musun?" dedi.

Bu bilge ses tonunu duyan genç zebani gözlerini devirip ne yapacağını bilemez bir halde kalakaldı. "Ne bakıyorsun öyle aval aval?" dedi izin belgeli zebani, "Gidip biraz eşek kanı getir hadi!"

Genç zebani yüzünde birdenbire aydınlanmış gibi bir ifadeyle kafasına vurdu. Ardına dönüp salona koşturdu, çok geçmeden elinde üzerinde kan lekeleri olan ahşap bir kovayla geri döndü. Genç zebaninin kovayı taşırken iki büklüm olmasına bakılırsa kova çok ağır olmalıydı, her an yere düşecekmiş gibi sendeleyip duruyordu. Kovayı

1. Tianjin, Çin'in büyük liman şehirlerinden biri. Bahsi geçen cadde de şehrin ünlü lokantalar caddesidir. (Ç.N.)

yanıma öyle sert bir şekilde bıraktı ki, çıkan tok sesten tüm vücudum titredi. Kovadan insanın midesini bulandıran iğrenç bir koku yükseliyordu; sanki eşeğin vücut ısısını taşıyan sıcak ve pis bir kokuydu bu. Birden zihnimin derinliklerinde öldürülen bir eşeğin görüntüsü belirdi ve belirir belirmez kayboluverdi. İzin belgeli zebani, kovanın içinden domuz kılından yapılmış bir fırça çıkardı, fırçayı o yapış yapış koyu kırmızı eşek kanına batırıp kafa derimi fırçalamaya başladı. Kendimi tutamayıp tüyler ürperten bir çığlık attım; çünkü vücuduma sanki on bin tane akupunktur iğnesi batıyormuş gibi yarı acı, yarı uyuşuk garip bir his duyumsuyordum. Kendi etimden gelen hafif çıtırtıları duydum, kanın kavrulmuş etimi ıslattığını fark edince uzun bir kuraklıktan sonra yağmura kavuşan topraklar geldi aklıma. O sırada aklım tamamen karıştı, yüzlerce duyguyu iç içe yaşıyordum. Zebani, usta bir boyacı gibi birbirini kesintisiz takip eden fırça darbeleriyle tüm vücudumu baştan aşağıya eşek kanıyla boyadı. En sonunda kovayı kaldırıp içinde artık ne kaldıysa üzerime boca etti. Yaşamın yeniden dalga dalga kabardığını duyumsadım içimde. Güç ve cesaret vücuduma geri dönmüştü. Onların yardımı olmadan ayağa kalktım.

Bu iki zebani "Boğa Kafalı" ve "At Suratlı" diye çağrılmalarına rağmen hani bizim cehennemi tasvir eden resimlerde gördüğümüz gibi vücudu insan, kafası boğa ya da vücudu insan, yüzü at gibi değildi hiç de. Onların vücut yapılarının insanlarınkinden bir farkı yoktu aslında, aramızdaki tek fark ten renklerinin sanki büyülü bir boyaya batırılmış gibi göz kamaştıran bir mavilikte olmasıydı. Böylesine asil bir mavi biz ölümlüler arasında çok nadir görülen bir renktir, onu ne kumaşlarda ne de ağaçlarda görebilirsiniz; ama ben bu rengi çiçeklerde görmüştüm, Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın bataklığında sabahları açan ama öğle olmadan hemen solan o küçük çiçeklerde.

Birer yanıma geçen bu ince uzun, mavi zebanilerin eşliğinde, görünüşe göre asla son bulmayacak karanlık bir tünelde yola koyuldum. Tünelin iki yanındaki duvarların üzerinde her birkaç metrede bir, duvardan fırlamış gibi duran mercan şeklinde tuhaf fener askıları vardı, askılardan düz tabakları andıran soya yağı fenerleri sarkıyordu, soya yağının kâh keskinleşen kâh hafifleyen kokusu bazen aklımı açıyor, bazen de bulanıklaştırıyordu. Fenerlerin ışığında tünelin tavanından sarkan bir sürü büyük yarasa gördüm, yarasaların pırıl pırıl gözleri koyu karanlıkta yanıp sönerken arada granül büyüklüğünde, pis kokan, yarasa boku düşüyordu başıma.

Sonunda tünelden çıktık ve yüksek bir platforma tırmandık. Saçları beyazlamış yaşlı bir kadın, yaşıyla büyük bir tezatlık içinde olan pürüzsüz, narin ve beyaz elini uzattı, kuzgun karası ahşap bir kaşıkla kirli bir çelik tencerenin içinden pis kokan siyah bir sıvı çıkarıp kırmızı sırlı büyük bir kâsenin içine boşalttı. Zebanilerden biri kâseyi alıp bana uzattı, yüzünde, içinde kötülük taşıdığı çok belli olan bir gülümseme belirdi.

"Hadi iç şunu," dedi bana, "bu çorbayı içtikten sonra bütün acılarını, endişelerini ve kinini hemen unutacaksın."

Kâseyi elimin tersiyle itip yere çaldım.

"Hayır," dedim zebaniye, "bütün acılarımı, endişelerimi ve kinimi aklımda tutmak istiyorum, aksi takdirde ölümlülerin arasına dönmemin hiçbir anlamı kalmaz."

Başımı gururlu bir şekilde yukarıya kaldırıp platformdan aşağıya indim, ahşap plakaların birbirine çivilenerek tutturulmuş zemin, ayaklarımın altında titremeye başladı attığım her adımda. Zebanilerin adımı haykırarak platformdan aşağıya inip arkamdan koşturduğunu duydum.

Bundan sonra tek bildiğim şey Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın toprakları üzerinde yürüdüğümüzdü. Buradaki her dağı, her nehri, her ağacı ve her otu çok iyi tanıyor-

dum. Bana yabancı gelen tek şey toprağın üzerine çakılmış olan beyaz kazıklar oldu, kazıkların üzerine kimini bildiğim kimini de bilmediğim isimler yazılmıştı mürekkeple, hatta bizim evin o verimli topraklarının üzerinde bile bir sürü kazık dikiliyordu. Daha sonra ben cehennemde masumiyetimi açıklığa kavuşturmakla meşgulken, ölümlülerin dünyasında bir toprak reformu yapılmış olduğunu öğrendim, büyük toprak sahiplerinin arazileri, hiç arazisi olmayan yoksul köylülere tahsis edilmişti, benim arazim de bir istisna sayılmamıştı doğal olarak. Arazi paylaşımının hanedanlık tarihi boyunca da emsalleri olmuştu, öyleyse tam da arazi paylaşımının öncesinde beni niye vurmuşlardı ki!

Zebaniler benim kaçacağımdan korkarmışçasına her biri bir yanımda ilerlerken o buz gibi soğuk ellerini ya da daha açık bir şekilde söylersem o buz gibi pençelerini kollarıma geçirmişlerdi sımsıkı. Güneş parlıyordu, hava çok temizdi, kuşlar uçup cıvıldıyor, tavşanlar zıplıyor, nehir ve hendeklerin gölgede kalan kısımlarında birikmiş kardan yansıyan ışınlar gözlerimi acıtıyordu. O iki mavi zebaninin yüzüne bakınca onların rolleri gereği ağır bir makyaj yapmış oyuncular olduğunu hissettim birden; ama dünyadaki hiçbir renk onların yüzlerini böylesine asil ve böylesine saf bir renge boyayamazdı asla.

Nehrin kenarındaki patika boyunca ilerleyip onlarca köyden geçtik, yol boyunca bir sürü insan çıktı karşımıza. İçlerinde birkaç komşu ve arkadaşa da rastladım ama ne zaman ağzımı açıp onlara selam vermek istesem zebanilerden biri tam zamanında uzanıp boynumu sıktığından ötürü gıkımı bile çıkaramıyordum. Bu davranışlarından dolayı onlara duyduğum memnuniyetsizliğimi güçlü bir şekilde ifade ettim. Bacaklarını tekmeledim ama sanki bacaklarında bir tel bile sinir yokmuş gibi sessizliklerini korudular. Yüzlerine kafa attım ama yüzleri sanki plas-

tikten yapılmış gibiydi. Boğazıma yapışmış el sadece etrafta kimseler yokken gevşiyordu. Lastik tekerlekleri olan bir at arabası, ardından bir toz bulutu savurarak yanımızdan geçip gitti, atın ter kokusu çok tanıdık gelmişti. Omuzlarına koyun derisinden bol dökümlü bir palto geçirmiş olan Ma Wendou'nun elinde bir kırbaçla sürücü sırasına oturmuş olduğunu gördüm, uzun saplı piposuyla tütün kesesini birbirine bağlayıp paltosunun yakasından aşağıya doğru sarkıtmıştı. Tütün kesesi bir meyhanenin önündeki küçük bayrak gibi sallanıyordu. At arabası benim at arabamdı, at da benim atımdı ama arabanın sürücü koltuğunda oturan adam benim çalışanlarımdan biri değildi. Neler olup bittiğini sormak için ileriye doğru atılmak istedim ama o iki zebani kollarıma asma gibi dolanmıştı. Ma Wendou beni görmüş olmalıydı ve kim olduğumu biliyordu, zebanilerin elinden kaçmaya çalışırken çıkardığım sesleri duymuş ve vücudumdan yayılan, dünyada pek sık rastlanmayan o garip kokuyu da almış olmalıydı; ama at arabasını sanki bir felaketten kaçarcasına hızla sürüp önümden geçivermişti işte. Daha sonra uzun sopalar üzerinde yürüyen bir grup adamla karşılaştık, Budist Rahip Xuanzang'ın[1] kutsal metinleri almak için çıktığı hac yolculuğunu canlandırıyorlardı, Maymun Kral Sun Wukong ve Domuz Zhu Bajie[2] kılığında giyinmiş köylüleri tanıyordum. Taşıdıkları afişlerin üzerinde

1. Çin edebiyatının önemli eserlerinden biri olan Xi You Ji'nin "Batı'ya Yolculuk" adlı kitabının kahramanlarından biri. Roman, Tang Hanedanı zamanında Budist Rahip Xuanzang'ın Hindistan'a doğru sutra olarak anılan dinî metinleri edinebilmek için çıktığı hac yolculuğunun etrafında gelişen efsanelerin kurgusal bir anlatısıdır. Buddha, rahibe yolculuğu sırasında kendisine yardımcı olması için Sun Wukong, Zhu Bajie ve Sha Wujing adında üç mürit vermiştir, müritlerin yolculuğa çıkmalarındaki amaçlarıysa günahlarının bağışlanması için Buddha'dan söz almalarıdır. (Ç.N.)

2. "Batı'ya Yolculuk" kitabının ana karakterlerinden ikisi. Batı'da Sun Wukong, Maymun Kral, Zhu Bajie ise Domuz adıyla bilinir. (Ç.N.)

yazan sloganlardan ve konuşmalarından o günün 1950 yılının ilk günü olduğunu öğrendim.

Tam bizim köyün başındaki küçük taş köprüye vardığımızda içimde bir huzursuzluk baş gösterdi. Birazdan köprünün altında benim kanımla renk değiştirmiş olan ve üzerine beyin parçalarımın sıçradığı taşları görecektim. Taşların üzerine yapışmış olan kumaş parçaları ve kirli saç tutamlarından nahoş bir kan kokusu yükseliyordu. Harap köprünün ağzında üç tane vahşi köpek toplanmıştı. İkisi yere uzanmış, biri de ayakta dikiliyordu. İkisi kara, biri de sarıydı. Hepsinin tüyleri parlak, dilleri parlak kırmızı, dişleri bembeyaz, gözleriyse ışıl ışıldı.

Mo Yan "Safrakesesinin Hatıratı"[1] adlı romanında bu küçük taş köprüyü ve burada insan cesedi yiyen çıldırmış köpekleri anlatmıştı. Romanda hayırlı bir oğuldan da bahseder, oğlan daha yeni vurulmuş birinin safrakesesini çıkarıp annesinin gözlerini tedavi etmek için eve götürür. Ayıların safrakesesinin ilaç yapımında kullanıldığı hakkında birçok hikâye duymuştum ama insan safrakesesinden bahsedenini hiç duymamıştım, bu o taşaklı ufaklığın uydurduğu bir şey olmalıydı. Romanlarında anlattığı hikâyeler kendi uydurduğu saçmalıklar işte, gerçek olduklarına kesinlikle inanmamak gerek.

Köprüden bizim eve giden yolda ilerlerken, infazım gerçekleşirken yaşanan sahneler süzülmeye başladı zihnimin derinliklerinde: Ellerimi ince, kenevir bir iple arkamdan bağlayıp boynuma üzerinde suçlu olduğumu yazan bir levha astılar. Ay takviminin on ikinci ayının yirmi üçüncü günüydü, Çin yeni yılına yedi gün vardı daha. Rüzgârın soğuğu insanın iliklerine işliyordu, gök kırmızı ve yoğun bulutlarla kaplıydı. Beyaz pirinç tanelerini an-

1. Bu kitapta geçen Mo Yan eserlerinin tamamı uydurmadır. (Ç.N.)

diran karla karışık yağmur boynumdan içeri giriyordu. Bai ailesinden olan karım arkamda yürürken feryat figan ağlıyordu ama cariyelerim Yingchun ve Qiuxiang'ın seslerini duymadım nedense. Yingchun hamileydi ve her an doğurabilirdi, bu yüzden onun beni uğurlamaya gelmemesi affedilebilir bir şeydi; ama Qiuxiang hamile filan değildi ve yaşı da çok gençti, onun uğurlamaya gelmemesi beni üzdü açıkçası. Köprünün üzerinde durduktan sonra birden ardıma dönüp benden sadece birkaç ayak uzaklıkta olan Milis Komutanı Huang Tong ve yanındaki milislere baktım. "Beyler, hepimiz aynı köydeniz, sizlerle aramda hiçbir düşmanlık yok, ne eskiden olmuşluğu var ne de şimdi, kardeşlerim sizi kırdıysam lütfen kırgınlığınızı şimdi dile getirin, böyle olmasına hiç gerek yok, değil mi?" dedim. Huang Tong bana bir bakış attıktan sonra hemen gözlerini kaçırdı. Altın sarısı gözbebekleri iki altın yıldız gibi parlıyordu. Huang Tong, ah Huang Tong, ananla baban sana bu ismi vermekle çok doğru bir iş yapmışlar! "Saçmaladığın yeter, hükümet politikasını uyguluyoruz burada!" dedi Huang Tong. Ben de kendimi aklamaya devam ettim: "Beyler, kardeşlerim, beni ille de öldürecekseniz bari bir açıklama yapın, suçum nedir Tanrı aşkına?" "Cehennemin Efendisi Yama'nın yanına gittiğinde ona sorarsın açıklamayı," dedi Huang Tong. Sonra birden tüfeğini havaya kaldırdı, tüfeğin namlusu alnımdan sadece yarım ayak uzaklıktaydı, başımın uçup gittiğini hissettim, sonra kıvılcımlar gördüm, sanki çok uzak bir yerden gelen bir patlama duydum, havada süzülen barut kokusunu aldım...

Avlunun aralık bırakılmış kapısından avlunun içinde oynaşan birkaç gölge gördüm, benim geri dönmüş olduğumu nasıl bilebilirlerdi ki? O iki saygıdeğer zebaniye döndüm.

"Kardeşlerim, size de zahmet oldu," dedim.

Zebanilerin mavi yüzlerindeki sinsi gülümsemeyi gördüm birden, daha bu gülümsemenin anlamını çözememişken beni kolumdan tuttukları gibi ileriye doğru ittiler. Gözlerimin önüne loş bir perde indi, kendimi suda boğuluyormuş gibi hissettim, birden birinin neşeyle bağırdığını duydum:

"Çıktı!"

Gözlerimi açınca tüm vücudumun yapışkan bir sıvıyla kaplı olduğunu gördüm, dişi bir eşeğin kıçının arkasında uzanıyordum. Aman Tanrı'm! Özel hocalar tutularak okutulmuş, okuryazar, aydın ve köy eşrafından Ximen Nao'nun, kar beyazı toynakları olan pembe dudaklı bir eşek olarak yeniden doğacağı kimin aklına gelirdi ki?

2

Ximen Nao'nun iyilik yapıp Lan Lian'ı kurtarması

Bai Yingchun'un öksüz eşeğe sevgiyle bakması

Dişi eşeğin arkasında mutlu bir yüz ifadesiyle dikilen adam benim çalışanlarımdan Lan Lian'dı. Onu sıska ve çelimsiz bir genç olarak hatırlıyordum, ben öldükten sonra geçen o iki kısa yıl içinde irikıyım, koca bir adama dönüşeceğini hiç düşünmemiştim.

Guan Di Tapınağı'nın[1] önündeki kar yığını içinde bulup eve getirdiğim öksüz bir çocuktu o. O zaman üzerinde yırtık pırtık bir çuval vardı, ayağında ayakkabısı yoktu, vücudu soğuktan sertleşmiş, yüzü morarmış, saçı başı birbirine dolanmıştı. O zamanlar babam daha yeni ölmüştü, anamsa sağ idi daha. Kâfur ağacından yapılmış sandığın bronz anahtarlarını babamın elinden daha yeni almıştım. O kâfur sandığın içine bizim ailenin seksen dönümlük verimli arazisinin tapusuyla altın, gümüş ve diğer değerli eşyalar konurdu. Yirmi dördüme daha yeni girmiş ve Bai Ma[2] kasabasının en zengin adamı olan Bai Lianyuan'ın ikinci kızını almıştım karım olarak. Emzirilirken ona, "Kayısı," diye seslenirlermiş, büyüdüğünde hâlâ bir

1. Guan Yu ya da Guan Di; Çin tarihinde önemli bir kahraman, general. Daha sonra tanrılaştırılmış ve kült haline gelmiştir. *Üç Krallığın Öyküsü* romanında yüceltilmiştir. (Ç.N.)

2. (Çince) Beyaz at. (Ç.N.)

ismi olmadığından ötürü bizim eve geldiğinde ona Ximen Bai demeye başladık. Zengin bir adamın kızı olduğundan iyi eğitimli ve görgülü biriydi, narin bir vücudu ve iki tatlı armudu andıran memeleri vardı, belden aşağısı orantılı ve çekiciydi, yatakta da iyiydi, mükemmel bir eş olarak tek kusuru evlendiğimizden beri bir çocuk doğurmamış olmasıydı.

O zamanlar tam bir harika çocuktum, genç yaşımda başarının tadını çıkarıyordum. Hasat zamanı, araziyi kiralayan çiftçiler kiralarını tam zamanında veriyor ve tahıl ambarımız dolup taşıyordu. Evcil hayvan sayımızda da bir artış vardı, kara katır ikiz doğurmuştu. Bu sadece efsanelerde olan bir mucizeydi, gerçek hayatta çok nadir görülürdü. Evimiz ikiz katırları görmek için gelen köylülerin akınına uğradı, kulaklarımızda köylülerin iltifatları yankılanıyordu. Köylüleri ağırlamak için yasemin çayı ve Yeşil Havan Topu[1] marka sigaralar sunduk. Bacaksız Huang Tong bir paket sigara çalınca kulağından çekilerek yanıma getirildi. Bu sarı saçlı, sarı tenli, sarı gözlü çocuğun gözleri sanki bir karın ağrısı varmış da birazdan bir kötülük yapacakmış gibi fıldır fıldır dönüyordu. Elimin tersiyle gitmesini söyledim ona, giderken babasına götürmesi için de bir paket çay verdim. Babası Huang Tianfa, düzgün ve dürüst bir adamdı; iyi tofu[2] yapardı, benim kiracımdı, nehrin yakınındaki beş dönümlük verimli arazimi ekiyordu, onun gibi bir adamın böyle bir oğlu olmasını bir türlü aklım almıyordu. Huang Tianfa daha sonra bir sepet dolusu kancaya asılabilecek kalınlıkta tofu getirip iki sepeti doldurabilecek kadar özür diledi. Karıma ona altmış santim yeşil saten kumaş vermesini söy-

1. Lüpaotai (L.P.T), sigara markası. (Ç.N.)
2. Soya fasulyesinden yapılan bir yiyecek. (Ç.N.)

ledim yeni yılda kendine bez ayakkabı yapması için. Huang Tong, ah Huang Tong, babanla bunca yıldır dostluğumuz hatırına beni tüfeğinle vurmamalıydın ah! Senin bir emir kulu olarak denileni yaptığını biliyorum elbette ama tüfeği göğsüme doğrultup bana düzgün görünümlü bir ceset bırakabilirdin! Seni nankör piç kurusu!

Ben, Ximen Nao, onurlu, etkileyici, açık fikirli ve yüce gönüllü bir adamdım, herkes de hayrandı bana. Aile işini çok zor ve çok sıkıntılı zamanlarda ele aldım, hem gerilla birlikleriyle hem de o sarı gelincikleri andıran "Çinli kukla birlikler"le[1] başa çıkmak zorundaydım; ama aile işini birkaç yılda iki katına çıkardım, topraklarımıza yüz dönümlük verimli arazi daha ekledim, büyükbaş hayvanlarımızın sayısı dörtten sekize çıktı, lastik tekerlekli bir yük arabası aldık, çalışan sayısı ikiden dörde, hizmetçi sayısı birden ikiye çıktı, bir de yemek pişirmeleri için iki yaşlı kadın tuttuk. Soğuktan donmuş ve neredeyse son nefesini vermek üzere olan Lan Lian'ı, Guan Di Tapınağı'nın önünde bulup eve getirdiğimde işte böyle bir durumdaydık. O gün erken kalkıp gübre toplamaya çıkmıştım, muhtemelen bana inanmıyorsunuzdur, her ne kadar Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın en zenginlerinden biriysem de çalışma alışkanlığımı her zaman korumuşumdur. Martta pullukla tarla sürer, nisanda tohum eker, mayısta buğdayları kaldırır, haziranda kavun eker, temmuzda fasulye çapalar, ağustosta susam toplar, eylülde hububatı hasat ederdim, aralığın soğuğunda sıcak bir yatak beni baştan çıkaramazdı, güneş daha yeni yeni baş göstermişken gübre sepetini alıp köpek boku toplamaya çıkardım. Köylüler sabahları erkenden kalkıp köpek boku yerine yanlışlıkla taş toplamamla dalga geçer, saçma-

1. Çin-Japon Savaşı sırasında Japonlara yardım eden Çinliler kastediliyor. (Ç.N.)

lık, benim burnum iyi koku alır, bir köpek bokunun kokusunu ta çok uzaklardan duyardım. Köpek bokundan anlamayan bir toprak ağası iyi bir toprak ağası değildir.

O gün çok kar yağmıştı; evler, ağaçlar ve sokaklar uçsuz bucaksız bir beyazlığın altında kalmıştı. Köpekler saklanmış olduğundan ötürü etrafta toplayacak köpek boku da yoktu. Ama yine de dışarı çıktım. Hava serin ve ferahtı, hafif bir rüzgâr esiyordu, sabahın bu erken saatlerinde bir sürü gizemli ve garip şey olur, sabah erken kalkmazsanız onları nasıl görebilirsiniz ki? Ön caddeden arka caddeye doğru yürüyüp köyü çevreleyen toprak duvarın etrafında bir tur attım, doğuya bakınca ufkun beyazdan kırmızıya döndüğünü, güneşin kırmızı bir ateş topu gibi yükseldiğini ve uçsuz bucaksız arazilerin üzerini örten karın, güneşin kırmızı ışınlarını yansıttığını gördüm, etraf efsanelerde anlatılan Kristaller Diyarı'na dönmüştü. Tapınağın önündeki çocuğu fark ettiğimde kar, belime kadar geliyordu. Başta onun öldüğünü ve yabani köpekler yemesin diye ona incesinden bir tabut almayı düşündüm. Geçen sene Toprak Tanrısı[1] Tapınağı'nın önünde çıplak bir adam donarak ölmüştü, vücudu baştan aşağıya kıpkırmızıydı, adamın kuşu bir mızrak gibi dikilmiş olduğundan görenler kendilerini tutamayıp gülmüşlerdi. Senin o tuhaf arkadaşın Mo Yan, bu hikâyeyi "Adam Öldü Ama Siki Hâlâ Havada" adlı romanında yazdı. O, kendi ölmüş ama siki hâlâ havada olan "yolun kenarına düşmüş" adam benim cömertliğim sayesinde köyün batısındaki eski mezarlığa gömüldü. Böyle hayır işleri, büyük bir etki yaratır ve birini yüceltmek için adına anıt dikmek ya da biyografisini yazmaktan çok daha

1. Tu Di Gong: Toprak Tanrısı, her şeye gücü yeten bir tanrıdan çok, açlık ve kuraklık zamanlarında yardımı istenecek göksel bir memur gibidir, eski Çin'de her köyün bir Toprak Tanrısı Tapınağı vardı. (Ç.N.)

etkilidir. Sepetimi yere koyup çocuğu dürttüm biraz, sonra göğsüne dokundum, hâlâ biraz sıcaklık olduğundan henüz ölmediğini anladım, pamuklu paltomu çıkarıp çocuğu bir güzel içine sardım. Yerden kaldırdım, cadde boyunca yüzüm güneşe çevrili ve kucağımda donmuş bir çocukla eve doğru yola koyuldum. O sırada yerle gök arasındaki her yer on binlerce ışıltıya boğulmuştu, caddenin iki tarafında da dışarıya çıkmış, kar küreyen insanlar vardı, bir sürü köylü Ximen Nao'nun hayırseverliğine tanık oldu. Sırf bunun için beni vurmayacaktınız işte! Efendi Yama sen de sırf bunun için beni dünyaya bir eşek olarak geri göndermeyecektin! Bir hayat kurtarmanın yedi katlı bir pagoda yaptırmaktan daha iyi olduğu söylenir hep, ben Ximen Nao, gerçekten de –tanıklarım da var– bir hayat kurtardım işte. Sadece bir hayat mı kurtardım? Büyük kıtlığın yaşandığı o baharda yirmi kile darıyı ucuza satmışlığım da var, kiracılarımı kiradan muaf tutup bir sürü başka insanın hayatını da kurtarmış oldum böylece. Ama hayatımın nasıl sefilce sonlandığı ortada, yerle gök, insanlarla ruhlar diyarı arasında adalet mi yok yoksa? Vicdan nerede kaldı? İtiraz ediyorum, hayretler içinde kaldım.

O ufaklığı eve getirdikten sonra bizim çalışanların kaldığı odadaki sıcak *kang*'ın[1] üzerine bıraktım. Tam onu ısıtmak için ateş yakmayı düşünüyordum ki ustabaşı ihtiyar Zhang, "Patron, öyle yapılmaz," dedi. "Donmuş bir turpun yavaş yavaş çözülmesi gerekir. Direkt ateşe koyarsan pelte gibi olur." İhtiyar Zhang doğru söylüyordu. Ben de çocuğu, yavaş yavaş çözülmesi için, *kang*'ın üzerinde bıraktım, evden birisine şekerli zencefil suyu kaynattırıp karışımı çocuğa içirmek için ağzını yemek çu-

1. Tuğla veya pişmiş topraktan yapılan altında ısınmak için bir ocak bulunan geleneksel Çin yatağı. (Ç.N.)

buklarıyla bizzat kendim açtım. Karışım midesine girince çocuk inlemeye başladı. Ufaklığın hayatını kurtardıktan sonra ihtiyar Zhang'a, çocuğun o karman çorman saçlarını usturayla kazıttırdım bitlerden arındırmak için. Ona banyo yaptırtıp temiz giysiler giydirdikten sonra anamı görmeye götürdüm. Çocuk çok akıllıydı, anamı görür görmez yere diz çöküp, nine, diye bağırdı, o sırada "Amitabha"yı[1] okuyan anam buna çok şaşırdı ve hemen bu küçük rahibin hangi tapınaktan geldiğini sordu! Yaşını sorunca, çocuk başını iki yana sallayıp bilmediğini söyledi; hangi köyden olduğunu sorunca, çocuk emin olmadığını söyledi; ailesi hakkında sorular sorunca da çocuk başını yanlarında boncuklar olan küçük saplı davullar gibi sallamaya başladı. İşte böyle, çocuğun evde kalmasına izin verince birden vaftiz oğlum oluverdi. Bu çocuk akıllı bir maymun gibi direklere tırmanıyordu; beni görünce, vaftiz baba, karım Bai'yi görünce de, vaftiz ana, diye sesleniyordu. Vaftiz oğlum olsun ya da olmasın onu işgücü olarak görüyordum. Ne de olsa patron olmama rağmen ben bile çalışıyordum. Çalışmayana aş da yok, çok eskiden beri var olan bir fikrin yeni bir şekilde ifade edilmesi sadece bu. Bu çocuğun ne bir adı ne de bir soyadı vardı, yüzünün sol tarafında mavi bir doğum lekesi olduğundan ötürü ona, sana Lan Lian diyelim, dedim, Lan soyadın, Lian da adın olur. Ama çocuk, vaftiz baba, ben senin soyadını almak istiyorum dedi, soyadım Ximen, adım da Lanlian olsun, Ximen Lanlian. Ona, olmaz, dedim, Ximen soyadı öyle kolayca elde edebileceğin bir soyadı değil, şimdi gidip güzel güzel çalış da yirmi sene çalıştıktan sonra bunu yine konuşuruz. Çocuk başlarda diğer çalışanlara yardım etmekle işe başladı, ata ve eşeğe

1. Sanskritçede "Sonsuz Işık" anlamına gelen Amitabha, uzun yaşam sunan bir tanrı olarak bilinir. (Ç.N.)

–ah Efendi Yama, nasıl beni bir eşeğe çevirecek kadar kara kalpli olabilirsin ah– bakıyordu, daha sonra yavaş yavaş daha büyük işler de yapmaya başladı. Bakmayın öyle çelimsiz durduğuna eli ayağı hızlı, sezgileri güçlüydü, işin püf noktasını hemen kapardı, işte bunlar fiziksel güçsüzlüğünü telafi ediyordu. Şimdi karşımda duran bu adamın geniş omuzları ve kaslı kollarına bakınca onun dikkate alınması gereken bir adama ve yenilmez bir ruha dönüşmüş olduğunu anladım.

"Ha ha, sıpa çıktı!" diye yüksek sesle bağırarak yere doğru eğildi, koca ellerini uzatıp beni ayağa kaldırdı. Kendimi tarif edilemez bir şekilde mahcup ve kızgın hissettim, tüm gücümle haykırdım:

"Eşek değilim ben! İnsanım ben! Ximen Nao'yum ben!"

Ama boğazım sanki birden o iki mavi zebani tarafından sıkılıyormuş gibi hissettim, ne kadar çabalasam da bir türlü ses çıkaramadım. Çaresizdim, korkuyordum ve öfkeliydim, ağzımdan salyalar, gözlerimden yapışkan gözyaşları akıyordu. Elinden kayınca kendimi yerde buldum, o yapışkan amniyon sıvısının ve denizanasını andıran plasentanın tam ortasına düşmüştüm.

"Hadi, bana bir havlu getir!" diye bağırdı Lan Lian, onun bağırmasını takiben karnı burnunda bir kadın çıktı evin içinden. Birden tüm dikkatim onun o hafifçe şişmiş yüzünde çıkmış kelebek şeklindeki kızarıklıklarla iki büyük hüzünlü göze kaydı... Uh oh, uh oh!.. Bu, benim, Ximen Nao'nun kadını, ilk cariyem Yingchun, karımla evlendiğimde çeyizinin yanında gelmişti hizmetçi olarak, hangi sülaleden geldiğini bilmediğimizden ötürü karımın soyadı olan Bai'yi kullanmaya başlamıştı. Cumhuriyetin otuz beşinci yılında, 1946'nın baharında cariyem oldu. Büyük gözleri, düz burnu, geniş alnı, büyük ağzı ve kare

çenesiyle yüzünden talih akıyordu, dahası memelerinin üzerindeki kalkık göğüs uçları ve geniş kalça kemiğiyle daha ilk bakışta çocuk doğurmaya elverişli bir kadın olduğunu anlıyordunuz. Uzun süredir hamile kalamayan karım utancından olacak Yingchun'u benim yatağıma göndermişti. Bana yaptığı açıklama çok basit ve çok içtendi: Evin beyi, onu kabul etmeni istiyorum! Verimli suyun, başkalarının tarlalarını sulamasın!

Gerçekten o da verimli bir tarlaydı. İlk gecemizde hemen hamile kaldı, sadece hamile kalmakla da kalmadı, hem de ikizlere hamileydi. Ertesi yılın bahar başında bir kız, bir erkek doğan ikizler için yapılan tanımla Ejderha ve Zümrüdüanka doğumunu yaptı, bu yüzden erkeğine Ximen Jinlong, Altın Ejderha, kız olana da Ximen Baofeng, Kıymetli Zümrüdüanka adını koyduk, ebe şimdiye kadar çocuk doğurmaya bu kadar elverişli bir kadın görmediğini söyledi, geniş kalça kemiği ve esnek rahim kanalıyla o şişman ikizleri sanki bir çuvaldan kavun çıkarır gibi rahatlıkla doğurmuştu. Kadınların çoğu ilk doğumlarında yeri göğü inleten acı çığlıklar atar ama benim Yingchun'um doğum yaparken ne bir ses çıkardı ne de bir nefes. Ebenin dediğine göre Yingchun'un yüzünde doğum boyunca gizemli bir gülümseme asılıymış, doğum yapmak onun için sanki çok eğlenceli bir oyunmuş, onun bu tavrı ebeyi iyice germiş, Yingchun'un rahminden şeytani bir canavarın fırlamasından korkmuş.

Jinlong ve Baofeng'in doğumu Ximen ailesine büyük bir neşe getirdi, ihtiyar Zhang ve yardımcısı Lan Lian'a on sıra havai fişek aldırdım, toplamda sekiz yüz adet havai fişek demekti bu, bebekleri ve lohusa anneyi ürkütmemek için köyün güneyindeki toprak duvarın orada patlatmalarını istedim. Birbiri ardına patlayan havai fişeklerin sesi beni öyle sevindirdi ki neredeyse mutluluktan delirecektim. Benim tuhaf bir alışkanlığım var-

dır, ne zaman büyük bir mutluluk yaşasam ellerim kaşınır, kendimi zor bir işe koşmadan duramam. Havai fişekler patlarken hemen kollarımı sıvayıp ahıra fırladım, tüm kış boyunca birikmiş olan on araba gübreyi kürekle topladım. Köyün mistik havalara girip caka satmasını seven feng shui ustası Ma Zhibo bir koşu ahıra gelip bana gizemli bir tavırla, "Menshi –bu bana yirmimi geçtikten sonra verdikleri saygın bir addı– benim saygın kardeşim, evde lohusa bir kadın varken çit dikip toprak kazılmaz, hele hele gübre küremek ve kuyu açmak hiç olmaz, Tai Sui'yi[1] kızdırma sakın, yeni doğmuş çocukların için hayra alamet değil bu," dedi.

Ma Zhibo'nun sözleri içime bir kurt düşürmüştü ama ok yaydan çıkmıştı bir kere, artık geri alınamazdı, bir işe başladıysan sonunu da getirmen gerekir, duramazdım artık, ahırın yarısını çoktan halletmiştim. Eski bir deyiş vardır, şöyle der: "On yıllık talihi olan bir adamın yanına ne bir tanrı ne de bir hayalet yanaşabilir." Ben, Ximen Nao, doğru düzgün bir adamım, ne şerden ne de hayaletten korkarım. Eğer Tai Sui'lerden birine toslamışsam ne yazar? İşte Ma Zhibo'nun o kokuşmuş ağzından çıkan sözler eşliğinde gübrelerin içinde sukabağına benzeyen tuhaf bir şey buldum. Pıhtılaşmış plastik ya da donmuş bir et parçasına benziyordu, neredeyse şeffaf ama koyu bir şeydi, hem kırılgan hem de esnekti, onu daha iyi incelemek için küreği ahırın dışına boşalttım, şu efsanelerde geçen Tai Sui'lerden biri olabilir miydi acaba? Ma Zhibo'nun yüzünün küle dönüştüğünü gördüm, o keçisakalı tit-

1. Eskiden Çincede Jüpiter'e verilen isim; hem gezegeni hem de gezegenin karşısındaki yıldızları belirtir. İnanışa göre bu yıldızların her biri Yeşim İmparator tarafından seçilmiş "göksel generaller"dir. Çin burç takvimi ve feng shui'yle yakından ilişkisi olduğuna inanılır. Yıldızların pozisyonuna ve generallerin simgelediği silah veya nesnelere göre o yılı simgeleyen işaretler ne diyorsa o yıl onunla meşgul olmak gerekir. (Ç.N.)

riyordu, ellerini göğüs hizasında birleştirip durmadan eğilmeye başladı, bir yandan saygıyla eğiliyor, bir yandan da geri geri çekiliyordu, duvarın dibine toslayınca hızla ardına dönüp koşmaya başladı. Alaycı bir gülümsemeyle, eğer Tai Sui böyle bir şeyse korkmama hiç de gerek yokmuş, dedim. Tai Sui, Tai Sui, eğer adını üç kere söyledikten sonra hâlâ burada duruyor olursan sakın sonra kaba davrandım diye kızma bana. Tai Sui, Tai Sui, Tai Sui! Gözlerimi sımsıkı kapayıp adını üç kere söyledim, gözlerimi açtığımdaysa o tuhaf şeyin yerinden milim kıpırdamadığını gördüm, değişmemişti bile, ahırda at bokuna karışmış yumru gibi bir şeydi, artık neyse işte, onun ölü bir şey olduğuna kanaat getirdim, sonunda küreğimi kaldırıp onu ortadan ikiye böldüm. İçi de dışı gibiydi, yine aynı plastiğimsi ya da donmuş şey, şeftali ağacını kestiğinizde dışarı süzülen reçineye benziyordu. Onu kürekleyip tüm gücümle duvarın dışına fırlattım, orada at boku ve eşek çişine karışıp gübre olmasını ve temmuzda fildişi büyüklüğünde mısırlarla ağustosta köpek kuyruğu gibi başakları olan buğdaylar vermesini diledim.

Şu Mo Yan denen ufaklık "Tai Sui" adlı romanında şöyle yazmıştı:

> ... Geniş ağızlı, büyük ve şeffaf bir cam şişenin içine su koydum, ardından biraz siyah çay ve esmer şeker ekledim, sonra şişeyi sıcak bir sobanın arkasına koydum, on gün sonra şişenin içinde sukabağını andıran tuhaf bir şey çıktı. Bunu duyan köylüler o şeyi görmek için eve akın etti. Mo Zhibo'nun oğlu Ma Congming[1], "Bu çok kötü, Tai Sui bu! Yıllar önce toprak ağası Ximen Nao'nun bulduğu Tai Sui de tıpkı bunun gibiydi," dedi endişeli bir sesle. Modern bir genç adam olarak

1. (Çince) Akıllı. (Ç.N.)

sadece bilime inanırım, ruhlara ve hayaletlere inanmam. Ma Congming'i kapı dışarı edip şişenin içindeki şeyi boşalttım, kesip doğradım, bir *wok*'un içine koyup ocakta pişirdim, öyle hoş kokuyordu ki ağzım sulandı. Ağzıma attım hemen, çok leziz ve besleyiciydi, pirinç unundan yapılmış, etli ve dondurulmuş erişteye benziyordu... Tai Sui'yi yedikten sonra boyum üç ayda on santim daha uzadı...

Bu çocuk harbiden iyi palavra atıyor.

Havai fişeklerin patlaması Ximen Nao'nun kısır olduğu dedikodularına bir son verdi, bir sürü insan dokuz gün içinde bebek ziyaretine gelmek için hediyeler hazırlamaya başladı. Dedikodu tam kesilmişti ki hemen bir yenisi doğdu, Ximen Nao'nun ahırında gübre kürerken bir Tai Sui'ye toslaması bir gecede Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın on sekiz köyü ve kasabasına yayılıverdi. Dedikodu yayılmakla kalsa yine iyiydi, yayılırken değişik ayrıntılarla dallanıp budaklanıyordu da, söylenilene göre Tai Sui bir yüzün yedi deliğine birden sahip, büyük ve etli bir yumurtaya benziyordu, ben onu kürekle ikiye ayırana kadar ahırın içinde bir o yana bir bu yana dönüp durmuş ve ikiye ayrılınca da içinden beyaz bir ışık çıkıp göğe doğru yükselmişti. Bir Tai Sui'ye bulaşmak demek yüz gün içinde başınıza kanlı bir bela gelmesi demekti. Meyve veren ağacın taşlandığını ve zenginlere gıptayla bakıldığını biliyordum elbet, birçok kişi Ximen Nao'nun başına kötü bir şeyin gelmesini bekliyordu gizlice. Bu durumdan biraz rahatsız olmadım değil ama inancımı kaybetmedim, eğer tanrılar beni cezalandırmak istiyorsa bana Jinlong ve Baofeng gibi iki güzel çocuğu niye versinler ki?

Yingchun beni görünce yüzünde neşeli bir ifade belirdi. Zorlukla eğilirken, işte o göz açıp kapamadan geçen

kısacık anda karnındaki çocuğu gördüm, bir oğlandı, onun yüzünün sol tarafında da mavi bir leke vardı, onun Lan Lian'ın tohumu olduğu su götürmez bir gerçekti artık, ne büyük bir utanç, kalbimde zehirli bir engereğin dilini andıran bir ateş tutuştu birden. Birini öldürmek, birine sövmek, Lan Lian'ı doğrayıp parçalara ayırmak istiyordum. Lan Lian, seni nankör hayvan, seni insafsız orospu çocuğu seni! Vaftiz baba diye tutturmuş giderken bir gün baktım ki artık bana sadece baba diye sesleniyorsun, eğer ben senin babansam, Yingchun da senin üvey anan olur, bir de kalkmış üvey anamı karın olarak alıp hamile bırakmışsın. Ahlak mahlak kalmamış sende, başına şimşek düşsün emi! Sonra da cehennemi boylayınca orada derini yüzüp içini samanla doldursunlar, hayvan olarak geri dön dünyaya. Ama göğün adaleti kalmamış, cehennemde mantık diye bir şey yok, her şeye rağmen dünyaya aşağılık bir hayvan olarak gönderilen yine benim, ben, tüm hayatı boyunca bir kez bile kötülük etmemiş Ximen Nao! Ya sen Yingchun, seni küçük fahişe, koynumdayken fısıldadığın tatlı sözleri ne çabuk unuttun? Ya o kaç kez ettiğin ciddi aşk yeminleri? Ama daha kemiklerim soğumadan bir çalışanın koynuna giriyorsun. Senin gibi bir fahişe hangi yüzle hâlâ insan içine çıkıyor? Hemen şuracıkta kendini öldürmelisin, sana bir arşın beyaz ipekli veririm, peh, ipekli senin neyine, domuz bağlarken kullanılan kanlı bir ip yeter sana kendini üzeri fare boku ve yarasa çişine bulanmış bir kirişe asarken! Bir yudum arsenik de işini görür! Ya da vahşi köpeklerin boğulduğu, köyün dışındaki o kuyuya atla! Seni tahta bir eşeğe bindirip köylülerin içinde geçit törenine çıkarmalılar! Cehennemde fahişelerin cezalandırıldığı zehirli yılan çukuruna atmalılar seni! Sonrada bir hayvan olarak dünyaya geri göndermeliler tekrar ve tekrar, sonsuza dek sürmeli bu. Ai ai, ai ai ama hayır, bir hayvan olarak dünyaya geri

dönen yine benim, ben, doğru dürüst bir adam olan Ximen Nao, cariyem değil!

Güçlükle yanıma diz çöküp mavi ekose yün bir havluyla vücudumun üzerindeki yapışkan sıvıyı sildi dikkatlice. Islak tüylerimde havlunun kuruluğunu hissedince çok rahatladım. Kendi bebeğini siliyormuş gibi çok yumuşak hareket ediyordu. Sevimli sıpacık, seni sevimli küçük şey, ne kadar güzelsin, şu büyük, mavi gözlere bak, şu tüylü kulaklara bak... Ağzından çıkan sözcük neremi söylüyorsa, havluyla oramı siliyordu. Onun hâlâ büyük bir kalbi olduğunu gördüm, kalbinden çıkan sevginin üzerime aktığını hissettim. Çok etkilenmiştim, içimdeki kötülük ateşi yavaş yavaş sönüyordu, bir zamanlar dünyada insan olarak var olduğumun anısı giderek uzaklaşıp bulanıklaşmaya başladı. Vücudum kurumuştu. Titremiyordum artık. Kemiklerim sertleşti, bacaklarıma derman geldi. İçimde birden beliren bir güç ve arzu beni iyi bir şeyler yapmaya teşvik ediyordu. "A, bir erkek bu!" – Elindeki havluyla cinsel organımı siliyordu. Çok utanmıştım, birden onunla bir insanken seviştiğimiz sahneler beliriverdi zihnimde sınırsız bir berraklıkla. Kimin oğluydum ben? Dişi bir eşeğin oğluydum, oraya dikilmiş titreyip duran eşeğe baktım, anneme? Dişi bir eşeğe? Öfke ve kaygı beni ayağa kalkmaya zorladı. Uzun bacakları olan alçak bir tabure gibi dört ayak üzerine kalktım.

"Ayağa kalktı, ayağa kalktı!" dedi Lan Lian heyecanla ellerini ovuşturarak. Elini uzatıp yere çömelmiş olan Yingchun'u kaldırdı. Gözlerinde çok yumuşak bir bakış vardı, görünüşe göre Yingchun'u çok seviyordu. Birden o zamanlar olmuş bir şeyi hatırladım; biri bana üstü kapalı bir şekilde küçük çalışanımın yatak odamı karıştırabileceği konusunda dikkatli olmamı söylemişti. Kim bilir, belki de ta o zamanlar aralarında bir şeyler olmuştu?

Yeni yılın ilk gününün sabah güneşinin ışınları altın-

da ayağa kalkmış, düşmemek için toynaklarımla durmadan yere vuruyordum. Sonra bir eşek olarak ilk adımımı attım, böylece tuhaf, acı ve aşağılanma dolu bir yolculuğa başlamış oldum. Bir adım daha atınca sendeledim, karnımın derisi gerildi. O kocaman güneşi, masmavi gökyüzünü ve gökyüzünde uçuşan bembeyaz güvercinleri gördüm. Lan Lian'ın Yingchun'u kolundan tutarak eve götürdüğünü gördüm. Bir oğlanla bir kız gördüm sonra, üzerlerinde yepyeni ceketleri, ayaklarında önleri kaplan başı işlemeli ayakkabıları ve başlarında tavşan kürkü şapkalarıyla koşarak avlunun kapısından içeriye girdiler. Kısa bacaklarıyla kapının yüksek eşiğinden geçerken çok zorlandılar. Üç ya da dört yaşlarında görünüyorlardı. Lan Lian'a baba, Yingchun'a da ana diye seslenmelerine rağmen –oh oh!– aslında bu ikisinin benim çocuklarım olduğundan emindim, oğlanın adı Ximen Jinlong, kızınkiyse Ximen Baofeng'di. Ah, çocuklarım benim, babanız nasıl da özledi sizi! Babanızın, ikinizin bir "ejderha" ve bir "zümrüdüanka" olarak atalarınızı onurlandıracağı üzerine büyük hayalleri vardı; ama şimdi başkasının çocukları oldunuz, babanız da bir eşeğe dönüştü işte. Kalbim parçalanıyor, başım dönüyordu, gözlerimin önünde yıldızlar uçuştu, dört bacağım da titremeye başladı, sonra kendimi yerde buldum. Eşek olmak istemiyorum ben, kendi vücudumu geri istiyorum, yine Ximen Nao olup onlarla hesaplaşmak istiyorum. Ben yere düşerken beni doğurmuş olan o dişi eşek de benimle aynı anda çürümüş bir duvar gibi yere yıkıldı.

Beni doğuran eşek ölmüştü işte, dört bacağı sopa gibi sertleşmişti, artık görmeyen gözleri sanki dünyaya bir şikâyeti varmış gibi kocaman açıktı hâlâ. Onun ölümü karşısında hiç üzülmedim, onun vücudunu bir süreliğine ödünç alıp yeniden doğmak için kullanmıştım sadece, Cehennemin Efendisi Yama'nın bir oyunuydu bu, öyley-

di yani ya da talihsiz bir hataydı işte. Sütünden daha emmemiştim bile, bacaklarının arasındaki o şişmiş memeleri görünce içim kalktı. Darı lapası yiyerek yetişkin bir eşek oldum ben, lapayı Yingchun kendi elleriyle yapardı, beni beslediği için minnettarım ona. Beni büyük tahta bir kaşıkla beslerdi, büyüdüğümde kaşık diş izlerimden ötürü kaşıklıktan çıkmıştı artık. Beni beslerken onun o şişkin memelerine bakardım, memeleri açık mavi sütle doluydu. Sütünün tadını biliyordum, emmişliğim vardı. Sütü çok lezzetli, memeleri de harikaydı, iki çocuk emzirmesine rağmen memelerindeki süt bitmiyordu bir türlü, bazı kadınların sütü zehirlidir, o güzelim bebekleri öldürmeye yetecek kadar zehirli. Bir yandan beni beslerken bir yandan da benimle konuşuyordu: Zavallı sıpacık, daha doğar doğmaz anan öldü. Bunu söylerken gözlerinin dolduğunu gördüm, benim için üzüldüğü ortadaydı işte. Çocukları Jinlong ve Baofeng, "Ana, sıpanın anası niye öldü?" diye merakla sordular. Süresi dolmuştu, dedi, Efendi Yama onu yanına çağırdı. Ana, dedi çocuklar, Efendi Yama seni çağırınca gitme, olur mu, eğer gidersen biz de sıpa gibi anasız kalırız, Jiefang[1] da anasız kalır. Ananız asla gitmeyecek, dedi, Efendi Yama'nın bize bir borcu var, bizim eve gelmeye cesaret edemez.

Evin içinden Lan Jiefang'ın ağlaması duyuldu.

Lan Jiefang'ın kim olduğunu biliyor musun? Bunu bana soran, bu hikâyenin anlatıcılarından Koca Kafalı Lan Qiansui, daha yaşı küçük ama kurnaz ve acımasız bir çocuk, boyu daha bir metreyi bile bulmadı ama pabuç gibi bir dili var, gürül gürül akan bir nehir gibi çağıldayarak soruverdi birden işte.

1. (Çince) Kurtuluş. (Ç.N.)

Ben elbette ki biliyorum; çünkü benim adım Lan Jiefang, Lan Lian benim babam olur, Yingchun da anam. Öyleyse, sen de bizim eşeklerden birisin yani?

Evet, ben sizin eşeklerden biriyim. Ben 1 Ocak 1950 sabahı doğdum, sen de 1 Ocak 1950 akşamı doğdun, biz ikimiz yeni bir çağın çocuklarıyız.

3

Hong Taiyue'nin inatçı bir ihtiyara sövmesi

Eşek Ximen'in belaya davetiye çıkarması ve ağaç kabuğu kemirmesi

Eşeklerden nefret etmeme rağmen bir eşeğin vücuduna tıkılıp kaldım. Ximen Nao'nun mağdur ruhu, bir eşeğin kabuğunda kızgın lav gibi koşturuyordu; eşeğin alışkanlıkları ve eğilimleri, bastırılması güç bir hızla büyümekteydi; eşek ve insan dünyası arasında gidip geliyordum, eşeğin bilinci ve insanın belleği birbirine geçmişti, sık sık bu ikisini ayrı tutmaya çabalasam da ayırma girişimlerimin sonucu hep daha sıkı bir birliktelikle son buluyordu. Daha demin insan hafızamın acıları içindeyken şimdi eşek yaşamının tadını çıkarıyorum. Ai ai Lan Lian'ın oğlu Lan Jiefang, dediklerimi anlıyor musun? Demek istediğim, mesela baban Lan Lian'la anan Yingchun'u *kang*'ın üzerinde o efsanevi kuşlar gibi biri altta biri üste tepişirken gördüğümde, ben Ximen Nao, çalışanlarımdan biriyle kendi cariyemin seviştiğini görüyorum, bu bana öyle acı veriyor ki başımı ahırın kapısına vuruyorum, bu öyle bir işkencedir ki hasır yem sepetimin kenarlarını dişliyorum; ama sepetin içindeki yeni kızartılmış siyah fasulye ve yeni biçilmiş otun kokusunu aldım mı onları çiğneyip yutmaktan kendimi alamıyorum bir türlü, bu çiğneme ve yutmalar esnasında tam da bir eşeğin yaşayacağı saf bir mutluluk duyumsuyorum.

Göz açıp kapayana kadar geçen çok kısa sürede yarı yetişkin bir eşeğe dönüştüm, bu da Ximen Konağı'nın geniş avlusunda özgürce koşturduğum günlerin sona ermesi demekti. Başıma bir yular geçirildi ve bir yalağa bağlandım. Bu arada çoktan Lan soyadını almış olan Jinlong ve Baofeng beşer santim uzamıştı ve benimle aynı yılın aynı ayının aynı günü doğmuş olan sen de, yürümeye başlamıştın. Avluda bir ördek yavrusu gibi yalpalayarak bir oraya bir buraya koşturuyordun. Bu arada doğu kanadında oturan ailenin de fırtınalı bir günde ikiz kızları oldu. Bu, Ximen Konağı'nın gücünü hâlâ koruduğunun bir kanıtıydı, buradaki herkesin ikizi oluyordu. İkizlerden ilk doğanın adı Huzhu, kardeşinin adıysa Hezuo'ydu. Soyadları Huang'dı, yani Huang Tong'un tohumlarıydılar. Kızlar, Huang Tong ve Ximen Nao'nun ikinci cariyesi Qiuxiang'ın ortaklığından doğmuşlardı. Batı kanadındaki odalar toprak reformundan sonra benim sahibime yani senin babana verildi, burası aslında benim ilk cariyem olan Yingchun'a aitti. Doğu kanadındaki odalar da Huang Tong'a verilirken oranın asıl sahibi olan ikinci cariyem Qiuxiang da sanki prim verilirmiş gibi Huang Tong'un karısı oluverdi işte. Ximen Konağı'nın beş odalı ana binası şimdi Ximen köyünün devlet daireleri olarak kullanılıyor, her gün toplantılar düzenlenip resmî işler görülüyordu.

O gün avludaki o büyük kayısı ağacının kabuğunu kemirirken ağacın kaba kabukları benim narin dudaklarımı ateş gibi kavuruyordu, buna rağmen kabuğu dişlemekten de bir türlü alamıyordum kendimi; ağacın, kabuklarının altında ne gizlediğini takmıştım kafaya. Köy muhtarı ve parti şube sekreteri olan Hong Taiyue yüksek sesle bağırıp sivri bir taş parçası fırlattı bana. Taş bacağıma isabet edince gürültülü ve rahatsız edici bir ses çıkardı, acı mıydı bu hissettiğim? Cayır cayır yanan bir sıcak-

lığın ardından oluk oluk kanadım, ai ai acıdan ölüyordum, zavallı, öksüz bir eşektim ben. Bacağımdaki kanı görünce kendimi tutamadan titremeye başladım. Bacağım yaralanmıştı, doğu kanadındaki kayısı ağacının yanından topallayarak batı kanadına doğru koşturdum. Bizim evin kapısının önünde, güneşe bakan güney duvarının hemen dibinde birkaç direğin üzerine konmuş kamışlardan ibaret olan bir baraka vardı. Benim yuvamdı orası, fırtınadan korunmak ya da korktuğumda saklanmak için giderdim oraya. Ama bu kez içine giremiyordum, sahibim dün gece sıçtığım bokları temizlemekle meşguldü içeride. Bacağımdan akan kanı ve topallayarak yürüdüğümü görmüştü. Hong Taiyue'nin bacağıma taş attığını gördüğünü de tahmin ettim. Taş, havada uçarken sivri köşesiyle renksiz havayı kesmişti, kaliteli bir ipeği ya da sateni keserken çıkan sesler çıkararak korku salmıştı benim şu eşek kalbime. Sahibim iriyarı vücuduyla demir bir pagoda gibi barakanın ağzında dikilirken güneş ışınları üzerinden bir şelale gibi dökülüyordu, yüzünün yarısı mavi, diğer yarısıysa kırmızıydı, mavi ve kırmızının ortasında kalmış olan burnu düşman tarafından işgal edilmiş topraklarla kurtarılmış topraklar arasında kalan serbest bir bölgeyi andırıyordu. Bugün bu benzetme çok eski kaçıyor ama o günler için yepyeni bir şeydi bu. "Eşekçiğim benim!" diye acıyla haykırdı sahibim. Sonra öfkeye dönen sesiyle, "İhtiyar Hong, hangi hakla eşeğime vuruyorsun?!" diye kükredi. Sahibim bir panter çevikliğiyle üzerimden sıçrayıp Hong Taiyue'yle burun buruna geldi.

Hong Taiyue, Ximen köyündeki en yüksek makamlı memurdu, diğer parti kadroları silahlarını çoktan teslim etmiş olmasına rağmen Hong Taiyue şanlı tarihinden ötürü üzerinde hâlâ silah taşıyabiliyordu. Kahverengiye çalan koyu kırmızı inek dersinden yapılmış silah kılıfı, kıçının üzerinden aptal aptal sarkarken gün ışığını yansı-

tıyor ve saldığı devrim kokusuyla bütün kötü adamları uyarıyordu: Düşünmeden hareket etmeyin, aklınızdan kötü şeyler geçirmeyin ve direnmeye çalışmayın sakın! Kiremit grisi, geniş kenarlı askerî bir kep takıyordu; üzerinde düğmeli beyaz bir ceket, belindeyse dört parmak genişliğinde deri bir kemer vardı, omuzlarına gri kapitone ceket atmıştı, kalın tabanlı ve gabardinden yapılmış bez ayakkabılarının üzerindeki gri pantolonu şişkince duruyordu, tozluk giymemişti, bu haliyle savaş sırasında silahlı bir çalışma ekibinin üyesini andırıyordu. Savaş sırasında bir eşek değildim, Ximen Nao'ydum henüz, Ximen köyünün en zenginiydim, köyün aydın eşrafından biriydim, bir karım ve iki cariyem vardı, iki yüz dönümlük verimli araziye sahiptim, ahırım at ve eşekle doluydu, ya sen Hong Taiyue, sorarım sana, o zamanlar sen neydin ha! Ayaktakımından[1] tipik bir serseriydin, toplumun tortusuydun, bir ineğin kalça kemiğine vurup duran, aş dilenen bir dilenci. Dilenirken kullandığın o kemik parçası açık sarı renkteydi, iyice parlatılmış ve kenarından dokuz bakır halka sarkan bir kemikti işte, tek yaptığın şey kemiği hafifçe sallayıp halkaları şıngırdatmaktı. Ayın beş ve sıfırla biten günlerinde kurulan köy pazarında sapından tuttuğun o kemikle belirirdin birden, yüzün kuruma boyanmış olurdu, belden yukarın çıplak, boynuna bez bir torba asmış, yuvarlak göbeğin dışarı fırlamış, yalınayak, kel kabak bir şekilde koyu ve kocaman açılmış gözlerle etrafı kolaçan ederdin, sonra Yingbinlou Lokantası'nın önündeki beyaz kaldırım taşlarının üzerine dikilir, şarkı söyleyip çeşitli numaralar yapardın. Bir ineğin kalça kemiğinden senin kadar çeşitli sesler çıkaran bir başka kişi yoktu dünya üzerinde. "*Hua langlang, hua langlang,*

1. Fahişeler, oyuncular ve dilenciler kastediliyor. (Ç.N.)

huahua langlang, hualang, huahua, langlang, hualanghuaalanghuahualang..." Kemik senin elinde bir aşağıya bir yukarıya doğru uçarcasına dans ederdi, kemiğin pırıl pırıl titreyen beyazlığı bütün pazarın ilgi odağı olurdu birden. Herkesin gözü üzerine çevrilirdi, kalabalık etrafını sarardı hemen, çok geçmeden bir eğlence alanına çevrilirdi pazar: Dilenci Hong Taiyue, ineğin kalça kemiğini çalıp şarkı söylüyor. Bir ördek gibi ses çıkarmana rağmen yine de belli bir ritme sahiptin, göz ve nizam diye bir şey vardı ama belli bir çekicilik taşıdığın da su götürmez bir gerçekti:

Güneş batı duvarından fırlayıp ışıyınca,
Bir serinlik olur doğu duvarının batı kenarında.
Sobanın ateşi *kang*'ı ısıtır ya,
Sırtüstü yattın mı ısınır omurgan da.
Sıcak lapa ağız yakar, içime üflemeden,
Sadaka vermek iyidir şerden.
Dediklerime inanmıyorsan eğer,
Eve dönünce anana sor yeter...

İşte bu değerli hazinenin gerçek kimliği ortaya çıktı sonra, Komünist Parti'nin Gaomi Kuzeydoğu Bucağı Şubesi'nin gizli üyelerinden biriymiş meğer, 8. Yol Ordusu'na gizli raporlar gönderiyormuş, vatan haini Wu Sangui de onun ellerinde ölmüş. Bütün mal varlığımı itiraf edip teslim ettikten sonra hançer gibi gözleri ve demir soğukluğundaki yüzünü bana dönüp, "Ximen Nao, birinci toprak reformu sırasında gösterdiğin ikiyüzlü tavır ve o küçük iyiliklerinle sahte sadakaların sayesinde kitlelerin gözünü boyayıp paçayı kurtardın ama bu kez haşlanmış bir yengece döndün, öyle yan yan kaçamayacaksın, kavanoza konmuş, kaçacak bir yolu olmayan bir su kaplumbağasısın artık, halkın malını yağmaladın, tam bir sömürü

ustasısın, erkekleri soyup kadınlara zorbalık ettin, insanları karınca[1] gibi ezdin, yaptığın kötülüğün haddi hesabı yok, kötülüğün ta kendisisin, halkın öfkesi ancak sen infaz edilince diner, senin gibi yolu tıkayan kara bir taşı kaldırmazsak, senin gibi koca bir ağacı kesmezsek eğer, Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nda yürütülen toprak reformu yoluna devam edemez, yoksul ve acı çeken köylüler bir daha kendi ayakları üzerinde duramaz. Bölge hükümeti, despot toprak ağası Ximen Nao'nun köyün dışındaki taş köprüye götürülüp vurulması kararını onaylayıp ilçe hükümetine bildirmiştir!" dedi sert bir tavırla. Bir patlama sesi ve şimşek gibi bir ışık patlamasıyla Ximen Nao'nun beyni köprünün altındaki sukabağı büyüklüğündeki taşların üzerine dağıldı, yayılan nahoş koku havayı kirletti. Bunları hatırlayınca içim acıdı, ağzımı açıp kendimi savunmaya kalkışsam da beni dinlemeyeceklerini çok iyi biliyordum, toprak ağalarıyla savaşmak mı istiyorsun, o zaman onların o köpek kafalarını ez, uzun otları kesip kalın tüyleri kopar, birini suçlamak istiyorsan her zaman bir şey bulunur, biri köpeğini dövmek istiyorsa sopa kendiliğinden ayağına gelirdi zaten. "Seni, suçlarını kabul etmiş bir hale getirip öyle öldüreceğiz," dedi Hong Taiyue; ama kendimi savunmam için fırsat bile vermediler bana, Hong Taiyue ağzından çıkan sözlere inanmıyorum, verdiğin sözleri yuttukça giderek şişiyorsun.

Eli belinde kapının ağzında ayakta dikilirken Lan Lian'ın yüzüne bakıyordu, aman ne haşmet! Daha demin onu elindeki kemiği çalıp önümde yaltakça eğilerek düşünmüş olmama rağmen şimdi sadece yaralı bir eşek olan ben bu adamdan çok korkuyordum, insanın şansı yaver giderken semiz bir at gibi şişinir ama talihsiz bir tavşanın sonu bir şahinle karşılaşmak olur. Sahibim de

1. Çincesinde "balık gibi" diyor. (Ç.N.)

ona bakıyordu, aralarında yaklaşık iki buçuk metre vardı. Sahibim yoksulluk içinde doğmuştu, işçi sınıfındandı ve kökleri alabildiğince kızıldı; ama daha sonra benimle, Ximen Nao'yla vaftiz baba-vaftiz oğul ilişkisine girdikten sonra –ki şüpheli bir ilişkiydi bu– sınıf bilinci yükseldi, bana karşı verilen mücadelenin öncüsü olarak fakir köylü sıfatını geri kazanıp bir eve, araziye ve bir eşe sahip oldu ama Ximen Nao'yla olan özel ilişkisinden ötürü iktidardakiler ona hep şüpheyle yaklaştı.

İki adam birbirlerini uzun bir süre süzdükten sonra ilk konuşan sahibim oldu:

"Hangi hakla eşeğimi yaralarsın?"

"Onu bir daha ağacın kabuklarını kemirirken görürsem ânında vururum!" dedi Hong Taiyue kararlı bir tavırla, kıçında asılı duran deri silah kılıfına vurup.

"Bir hayvana böyle vahşice davranmanın ne gereği var!"

"İçtiği suyun kaynağını bilmeyen ve kim olduğunu unutan nankör insanlar bence bir hayvandan bile daha değersiz!"

"Ne demek istiyorsun?"

"Lan Lian kulağını iyice aç da dinle söyleyeceklerimi, hiçbir kelimesini kaçırma sakın!" Hong Taiyue ileriye doğru bir adım atıp parmağını sanki bir tüfeğin namlusuymuş gibi Lan Lian'ın göğsüne doğrultup, "Toprak reformunun başarısından sonra sana Yingchun'la evlenmemeni tavsiye etmiştim, Yingchun da fakir köylü sınıfından gelmesine rağmen çaresiz bir halde kendini Ximen Nao'ya vermek zorunda kalmıştı, halk hükümeti dulların yeniden evlenmesinin güçlü bir savunucusu olmasına rağmen fakir köylü sınıfından gelen sen, batı köyünden Dul Sun'la evlenmeliydin, kadının ne başını sokacak bir yeri ne de sürecek bir tarlası vardı, kocası öldükten sonra hayatta kalabilmek için dilenmeye başladı, yüzü çiçekbo-

zuğu olmasına rağmen o da bir proletar, bizden biri, senin bütünlüğünü korumanı sağlayabilirdi, devrimse sonuna kadar devrim; ama sen tavsiyemi dinlemeyip Yingchun'la evlenmek istedin, ben de evlilik politikamızdaki seçim özgürlüğünden dolayı sesimi çıkarmadım, hükümetin kararına karşı çıkamazdım, seçim senin seçimindi. Tahmin ettiğim gibi de oldu, son üç yılda devrimci iradeni tamamen yitirdin; sen bencil, gerici ve servet düşkünüsün, patronun Ximen Nao gibi yozlaşmış bir yaşam sürmek istiyorsun, tipik bir dejenereye döndün, eğer bundan bir an önce uyanmazsan er ya da geç halk düşmanı yaftasını yiyeceksin!" dedi.

Sahibim şaşkın şaşkın Hong Taiyue'ye bakıyordu, uzun süre öyle hareket etmeden ölü gibi durdu, soluğunu toparlayınca cılız bir sesle şöyle sordu:

"İhtiyar Hong, Dul Sun madem öyle iyi bir insan, peki o zaman onunla sen niye evlenmiyorsun?"

Görünüşte zararsız olan bu soruyu duyan Hong Taiyue'nin ağzı açık kaldı, uzun süre ne diyeceğini bilemedi, tekrar konuşana kadar allak bullak olmuştu, soruyla çok alakasız ama yasanın otoritesine sahip olan bir cevap verdi:

"Bana öyle hınzır şeyler sorma Lan Lian, ben partiyi, hükümeti ve Ximen köyünün fakir köylülerini temsil ediyorum, sana son bir şans daha veriyorum, seni bir kez daha kurtarmaya çalışıyorum burada, umarım aklını başına devşirip atını uçurumdan düşmeden önce dizginleyebilirsin, yaptıklarının farkına varıp hatalarını telafi etmelisin, kampımıza geri döndüğünde zayıflığını ve kendini gönüllü bir şekilde Ximen Nao'nun kölesi ettiğin o utanç verici tarihi affedeceğiz, Yingchun'la evlendiğin için sınıfını çiftlik emekçisine yükselteceğimizi sanma sakın, çiftlik emekçiliği ne demek bilir misin, çiftlik emekçiliği kenarları altın yaldızlarla kaplı bir etikettir, bu eti-

keti paslandırmana izin vermeyiz, ona toz bile bulaştıramazsın, umarım en kısa sürede komüne katılırsın, resmî bir çağrı bu yaptığım, şu yaramaz eşeğini, toprak reformu sırasında sana verilen el arabası, pulluk, kazma, kürek ve diğer tarım aletleriyle karını ve çocuklarını da yanına alıp komüne katıl, buna toprak ağasının o iki piçi Ximen Jinlong ve Ximen Baofeng da dahil, komüne katıl ki kendi başına çalışma artık, bağımsızlık için mücadele etmeyi bırak, ne derler bilirsin, 'Yengeç nehri geçerken kendini akıntıya bırakır,' ya da, 'Bilge bir adam kaderine boğun eğip çağının gereklerine uygun davranır,' dik başlılık etme, yolu tıkayan taş olma, kendini sert bir kahraman sanma sakın, senden çok daha yetenekli olan binlerce insanı telkinlerimizle kendi safımıza kattık. Ben Hong Taiyue, bir kedinin kasıklarımda uyumasına izin verebilirim ama asla senin bir başına çalışmana müsaade etmem! Dediklerimin her bir kelimesini anladın mı?"

Hong Taiyue'nin çok iyi bir sesi vardı, ineğin kalça kemiğine vurup şarkı söylediği günlerde çok alıştırma yapmıştı, böyle iyi bir sese ve böyle belagat yetisine sahip bir adamın hâlâ subay olmaması çok saçmaydı. Konuşmasını hayranlıkla dinlerken bir yandan da Lan Lian'ı azarlarkenki küçümseyici tavrını izliyordum, normalde boyu Lan Lian'dan bir baş daha kısa olmasına rağmen gözüme ondan çok daha uzun görünüyordu. Ximen Jinlong ve Ximen Baofeng'in isimlerini andığında içimi büyük bir korku kapladı, bir eşeğin vücuduna gizlenmiş Ximen Nao kendi kanı, kendi canından olan o iki çocuğu bu huzursuz ve çalkantılı dünyada bıraktığına bin pişman oldu, onların geleceği için çok kaygılandı, Lan Lian onların koruyucusu olmasına rağmen çocukların başına felaket getiren biri de olabilirdi. Bu sırada sahibem Yingchun –onunla aynı yatakta bir yastığı paylaştığımız günleri ve benim tohumumla doğurduğu çocukla-

rı umutsuzca aklımdan çıkarmaya çalışıyordum ya– batı kanadındaki odalardan birinden çıkageldi birden, dışarıya çıkmadan önce duvardaki kırık ayna parçalarına bakıp kendine çekidüzen verdiğinden adım gibi emindim. Çivit mavisi bir ceketle siyah bol bir pantolon giyiyordu, beline üzerinde beyaz çiçek desenleri olan mavi bir önlük, başına da yine aynı kumaştan yapılmış mavi beyaz bir eşarp bağlamıştı, çok uyumlu görünüyordu. Gün ışığı onun o bitkin yüzüne vuruyordu, alnı, gözleri, ağzı ve burnu birleşip içimde sonsuza dek kalacak olan o anıları deşiverdi, ne kadındı ama, ağzıma alıp ölene kadar orada saklamak istediğim bir hazineydi o, Lan Lian seni piç, sende de iyi göz varmış ha, eğer batı köyündeki o çopur Dul Sun'la evlenmiş olsaydın Yeşim İmparator bile olsan fayda etmezdi! Yanımıza gelip Hong Taiyue'nin önünde saygıyla eğilerek, "Hong Ağabey, sizin gibi büyük bir adam biz küçükleri hoş görmeli, bu kalas gibi emekçinin seviyesine inmeyin," dedi.

Hong Taiyue'nin yüzündeki sert çizgilerin birden yumuşadığını gördüm, eşeğini sağlam kazığa bağlamış ya da başka bir deyişle kadının gelmesiyle birlikte eşeğini başka bir yöne sürebilecek olan bir adamın rahatlığıyla konuşmaya başladı:

"Yingchun, sizin evin tarihini anımsatacak değilim, zaten sen kendin de çok iyi biliyorsun, siz ikiniz kırık birer çanak çömlek olabilirsiniz; ama çocuklarınızın önünde daha yol alacakları büyük bir gelecek var, onları da düşünmeniz gerek, bundan bir sekiz-on yıl sonra ardınıza baktığınızda Lan Lian, işte o zaman beni çok iyi anlayacaksın, bugün benim, şu ihtiyar Hong'un söylediklerinin hepsi senin iyiliğin için, hepsi senin karın ve çocuklarının iyiliği için, söylediklerim şu hayatta birinin sana verebileceği en değerli tavsiyeler, altın ve yeşim taşı değerinde hepsi!"

"Hong Ağabey, bizim iyiliğimizi istediğini anlıyorum," dedi Yingchun, sonra Lan Lian'ın kolunu çekiştirerek, "Hong Ağabey'den özür dile, eve dönünce komüne katılma işini konuşacağız," diye devam etti konuşmasına.

"Konuşacak bir şey yok," dedi Lan Lian, "kardeşler bile malı mülkü paylaşamazken tanımadığımız bir sürü insanla bir arada yaşayıp aynı tencereyi kaşıklamanın nesini konuşacağız?"

"Gerçekten çok inatçısın, taşlaşmış bir turşu gibisin, ne yağ ne de tuz istiyorsun," dedi Hong Taiyue öfkeyle, "tamam Lan Lian istediğin gibi olsun, sen orada öylece bir başına yaşa, bekleyip göreceğiz, bakalım bizim komün mü daha güçlü yoksa sen mi? Bugün burada bütün samimiyetimle sana komüne katılman için yalvarıyorum; ama bir gün önümde diz çöküp bana yalvaran sen olacaksın ve o gün çok da uzak değil!"

"Katılmayacağım! Önünde de asla diz çökmeyeceğim," dedi Lan Lian gözkapaklarını indirerek, "hükümetin anayasası, 'Komüne girmekte gönüllülük esastır, komünden ayrılmakta da özgürsünüz,' diyor, beni katılmaya zorlayamazsın!"

"Sen kokuşmuş bir köpek bokusun!" diye kükredi Hong Taiyue öfkeyle.

"Hong Ağabey, lütfen yap..."

"Bana ağabey ayakları çekmeyin," dedi Hong Taiyue hor bir tavırla, sanki Yingchun'dan ölesiye tiksiniyordu, "ben parti sekreteriyim, ben köy muhtarıyım, köyün asayiş birliğinin bir üyesiyim de aynı zamanda!"

"Parti sekreterim, muhtarım, asayiş şefim," dedi Yingchun çekinerek, "biz eve gidip hemen bu meseleyi konuşalım..." Sonra Lan Lian'ı sertçe itip, "Seni inatçı keçi, seni taş kafalı, düş önüme eve gidiyoruz..." diye hıçkırdı.

"Eve gitmiyorum, söyleyeceklerim daha bitmedi,"

dedi Lan Lian, "muhtar, eşeğimi yaraladığın için bana ilaç parası vereceksin!"

"Bir mermiyle öderim ancak!" Hong Taiyue silahının kılıfına vurup bir kahkaha attı. "Lan Lian, ah Lan Lian, ne adamsın harbiden!" Sonra sesini yükselterek, "Bu kayısı ağacı kime ait?" diye sordu.

"Bana ait!" diye araya girdi tartışmanın başından beri doğu kanadındaki odalardan birinin kapısında dikilen köyün Milis Komutanı Huang Tong, sonra Hong Taiyue'nin yanına koşturup, "Parti sekreterim, muhtarım, asayiş şefim, toprak reformu sırasında bu ağacı bana verdiler; ama bu ağaç benim olduktan sonra bir tane bile kayısı vermedi, ben de onu kesmeyi düşünüyordum! Bu ağaç da Ximen Nao'nun aynısı, bizim gibi fakir köylülere düşmanlık besliyor," diye devam etti.

"Amma osurdun şimdi," dedi Hong Taiyue alaylı bir tavırla, "ne dediğinin farkında değilsin sen, saçmalıyorsun, bana yaranmak istiyorsan doğruyu söyle bari, bu ağacın kayısı vermemesinin nedeni onunla ilgilenmemen, Ximen Nao'yla bir alakası yok bunun. Bu ağaç şimdi senin olabilir ama er ya da geç komünün ortak malı olacaktır, kolektifleştirmeye giden yol, özel mülkiyetin tamamıyla ortadan kaldırılmasından geçer, sömürünün ortadan kaldırılması beynelmilel bir eğilim bugünlerde, bu yüzden bu ağaca çok iyi bakmanı istiyorum senden, eğer şu eşek bir daha ağacın kabuklarını kemirirse senin derini yüzerim!"

Huang Tong, Hong Taiyue'ye olur anlamında başını salladı defalarca, yüzünde sahte bir tebessüm vardı, hafif şaşı gözlerinden altın sarısı ışıklar çıkıyordu, açılmış ağzından sarı dişleri ve mor dişetleri görünüyordu. Bu sırada bir zamanlar Ximen Nao'nun ikinci cariyesi olmuş olan karısı Qiuxiang, omuzlarına aldığı taşıma sopasının ucunda içinde birer bebeğin –ikizleri Huzhu ve Hezuo– olduğu iki sepetle çıkageldi. Qiuxiang saçını "uçak ka-

fası"[1] gibi taramıştı, saçından boğucu bir osmanthus yağı kokusu geliyordu, tüm yüzü pudralıydı, üzerinde kenarları dantel işlemeli bir elbise, ayağındaysa mor çiçek işlemeli yeşil saten ayakkabılar vardı. Çok cüretkâr bir kadındı, benim cariyemken de böyle giyinirdi, kırmızı rujla boyanmış yanakları, sevimli gözleri, işvesi ve dalga dalga salınan etiyle neresi bir işçiye benziyordu ki bu kadının? Bu kadını çok iyi tanırdım, iyi kalpli biri değildi, ağzı bozuk ve ahlaksız bir kadındı, tek hünerini yatakta gösteren bir oyuncaktı işte, öyle yakınlaşıp güvenebileceğiniz biri değildi hiç. Çok yüksek beklentileri vardı, eğer benim baskım altında olmasaydı karım Bai ve Yingchun çoktan onun elinde ölmüş olurlardı. Ben daha pis bir köpeğe dönüşmeden önce durumun çok çok farkında olan bu kevaşe üzerime çullanıp bir de ona tecavüz ettiğimi söylemişti, ona sahip olduğum zamanlardaysa karım Bai' nin her gün kendine eziyet ettiğini söylerdi, hatta bir keresinde bir sürü erkeğin katıldığı büyük bir hesaplaşma toplantısında bluzunu kaldırıp memelerindeki yara izlerini göstermişti herkese. "Ah, işte bunlar toprak ağasının karısı Bai'nin kızgın bir piponun ağzıyla beni dağladığı yerler, bunlar da Ximen Nao denen zorbanın bana batırdığı tığın izleri!" Sesine yoğun bir duygu katarak feryat figan bağırıyordu, boşuna drama eğitimi almamıştı, insanların kalbini nasıl fethedebileceğini çok iyi biliyordu. Bu kadını iyilik yapıp eve ben getirmiştim, o zamanlar saçının arkasında iki küçük örgüsü olan on yaşlarında bir kızcağızdı daha, kör babasının peşinde sokaklarda şarkı söylerdi; ama talihsiz babası bir gün sokakta ölüverince onu gömebilmek için kendini satmak zorunda kalmış, ben de onu eve hizmetçi kız olarak almıştım. Seni nankör kadın, eğer ben Ximen Nao elimi uzatıp

1. Elvis Presley saçı. (Ç.N.)

imdadına yetişmeseydim, ya sokaklarda soğuktan donarak ölecek ya da bir geneleve düşüp orospuluk yapacaktın. Ama işte bu orospu ağlayıp sızlayarak yalanlarını gerçeklerden daha gerçekmiş gibi anlatarak toprak sahnenin altındaki kadınları salya sümük ağlatmıştı, kadınların gözyaşı ve sümüklerini sildikleri yenleri ıslanmış ve pırıl pırıl parlıyordu. Sonra sloganlar atılmaya başladı, kalabalık iyice öfkelenmişti, bu da benim sonum demekti işte. Bu kadının elinde öleceğimi çok iyi biliyordum. Ağlayıp sızlarken arada o çekik gözleriyle kaçamak bakışlar atıyordu bana. Eğer iki güçlü kuvvetli milis kollarımı arkaya kıvırıp beni tutmasaydı, başıma gelecekleri umursamadan kendimi üzerine fırlattığım gibi basardım tokadı yüzüne, bir, iki, üç Allah ne verdiyse artık! İtiraf ediyorum, evde nifak tohumları ekmeye çalıştığı zaman onu üç kere tokatlamıştım, önümde diz çöküp bacaklarıma sarılmıştı, gözleri ağlamaklıydı, bakışları öylesine büyüleyici, öylesine zavallı ve öylesine tutku doluydu ki birden kalbim yumuşadı, erkekliğim sertleşti, böylesine tembel, şımarık ve durmadan dolap çeviren bir kadın üç tokattan sonra sanki sarhoşmuşçasına yatağa sürüklenir sizinle birlikte, bu son derece etkileyici ve büyüleyici kadın, her derde deva ilacımdı benim işte. İhtiyar efendim, sahibim benim, canım ağabeyciğim öldüresiye döv beni, gebert işte, parçalara ayır ama ne yapsan da ruhum seni sarmalamadan bırakmaz... Birden göğsünden bir bıçak çıkarıp bana doğru savurdu ama milisler onu durdurup sahnenin altına sürükledi. İşte o âna kadar hâlâ onun kendini korumak için numara yaptığını sanıyordum, yatakta bunca yakınlaştığım bir kadının benden iliklerine kadar nefret edebileceğine inanamıyordum bir türlü...

Huzhu ve Hezuo'yu sepete atmış, muhtemelen pazara gidiyordu. Hong Taiyue'ye işveli bir bakış atarken o küçük kara yüzü kara bir şakayığı andırıyordu.

"Huang Tong," dedi Hong Taiyue, "ona göz kulak ol-

malısın, değiştirmelisin onu, bir toprak ağasının metresi gibi davranmayı bıraksın artık, onu tarlalarda çalıştırmalısın, böyle o pazar senin, bu pazar benim gezmemeli ortalıkta!"

"Duydun mu?!" dedi Huang Tong, Qiuxiang'ın önünü kesip, "Parti sekreteri senden bahsediyor."

"Ne diyor, ne olmuş bana? Pazara da gidemeyeceksem pazar da kurdurmasınlar artık! Eğer o kadar güzel olduğumu düşünüyorsan yüzüme kezzap at da çopur olayım!" Qiuxiang'ın o küçük ağzından çıkan bu laflar Hong Taiyue'yi utançtan ne yapacağını bilemez bir hale soktu.

"Seni kokuşuk orospu, kaşınıp durma tokat geliyor bak!" diye kükredi Hong Taiyue öfkeyle.

"Beni döveceksin ha? Parmağının ucu değse bana, seni öyle bir benzetirim ki göğsün kan içinde kalır!"

Huang Tong kimse harekete geçmeden Qiuxiang'a bir tokat attı. Herkes bir anlığına tahta kuşlar gibi kalakaldı. Qiuxiang'ın birden kendinden geçip korkunç bir sahne yaratmasını bekliyordum, yere yatıp debelenebilir ya da intihar etmeye kalkışabilirdi, ne de olsa bunlar eski numaralarıydı onun. Ama beklentim boşa çıktı, Qiuxiang direnmedi bile, sadece omzundaki taşıma sopasını yere atıp yüzüyle ellerini kapatarak ağlamaya başladı. Onun ağlamasından korkan Huzhu ve Hezuo da sepetin içinde ağlamaya başladılar. Onların o altın gibi parıldayan tüylü ve küçük kafaları uzaktan bakınca iki maymun kafasını andırıyordu.

Savaşı başlatan Hong Taiyue birden Huang Tong ve karısının arasını düzeltmeye çalışan bir arabulucuya dönüştü, sonra ardına bile bakmadan bir zamanlar Ximen Konağı'nın ana binası olan ama şimdi giriş kapısının yanındaki duvara asılı olan ahşap bir tabelanın üzerine gelişigüzel karalanmış adıyla bilinen Ximen köyü Parti Komitesi'ne giriverdi.

Sahibim boynuma sarılıp o kaba ve kocaman elleriyle kulaklarıma masaj yapıyordu, sahibimin karısı Yingchun tuzla suyla bacağımdaki yarayı temizledikten sonra beyaz bir kumaş parçasıyla sardı. Bu hem çok duygusal hem de çok sıcak anda artık Ximen Nao değildim, bir eşektim ben, çok yakında yetişkinliğe erip iyi ve kötü günde sahibine eşlik edecek olan bir eşek. Mo Yan denilen o herifin yeni oyunu "Karakaçan'ın Hatıratı" için yazdığı şarkıdaki gibiydi işte:

Vücudu eşek, ruhu insan biri
Geçmişi süzülmekte bir bulut misali
Altı yolda yeniden doğar her şey, ne acı
Arzu bastırılamaz, düşkünlük kalıcı
Nasıl hatırlamasın geçmişini
Mutlu bir eşek olarak geçirirken her sabahı

4

Gong ve davullar yeri göğü inletirken kalabalıkların komüne katılması

Eşek nallanınca dört toynağın karlar içinde yürümesi

1 Ekim 1954, hem Çin Halk Cumhuriyeti'nin[1] kuruluş yıldönümü hem de Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'ndaki ilk tarım kooperatifinin kurulduğu gündü. O gün Mo Yan[2] denilen o ufaklık da doğdu.

Mo Yan'ın babası daha erkenden, telaşla bizim eve koşturdu, sahibimi görünce bir kelime bile etmedi, sadece gözyaşlarını kuruladı yenleriyle. Sahibim ve karısı o sırada oturmuş kahvaltı ediyorlardı ama bu sahneyi görünce kâselerini aceleyle fırlatıp, "Amca, neyin var?" diye sordular. Mo Yan'ın babası hıçkıra hıçkıra ağlarken arada konuşabildi: Doğdu, oğlum oldu. Teyze bir oğlan mı doğurdu, diye sordu sahibem. Evet, dedi Mo Yan'ın babası. Öyleyse niye ağlıyorsun, diye sordu sahibim, böyle bir şey insanı sadece mutlu edebilir. Mo Yan'ın babası sahibime bakıp, mutlu olmadığımı da kim söyledi, dedi. Mutlu olmasaydım niye ağlayayım ki? Doğru ya, evet doğru, dedi sahibim, mutlu olduğundan ötürü ağlıyorsun, yoksa ne diye ağlayacaktın! İçki getir, dedi sahibim sahibeme, iki kardeş kadeh kaldıracağız. Bugün içmeyeyim, dedi

1. Çin Halk Cumhuriyeti 1 Ekim 1949'da kuruldu. (Ç.N.)
2. Mo Yan aslında 17 Şubat 1955'te doğdu. (Ç.N.)

Mo Yan'ın babası, bu mutlu haberi herkese söylemeliyim, birkaç gün geçsin öyle içeriz. Yingchun baldız, diye seslendi Mo Yan'ın babası sahibeme karşı saygıyla eğilip, bir oğlum olmasını senin geyik plasentasından yaptığın o merheme borçluyum, oğlanın anası lohusalığı geçtikten sonra çocuğu sana getirip birlikte secde edeceklerini söyledi. Benim oğlanın anası bir de senin çok talihli bir kadın olduğunu, bundan ötürü de oğlumuzun senin vaftiz oğlun olmasını istediğini söyledi. Eğer kabul etmezsen önünde diz çöküp sana yalvarmamı da istedi benim oğlanın anası. Sahibem, siz ikiniz gerçekten de ne kadar tatlı insanlarsınız, dedi gülerek. Tamam olur, kabul ediyorum, önümde diz çökmene de gerek yok. Böylece Mo Yan, sadece arkadaşın olmakla kalmadı, bir de vaftiz kardeşin oldu senin.

Vaftiz kardeşin Mo Yan'ın babası gittikten sonra Ximen'lerin evinin avlusu ya da köy hükümetinin avlusu demeliyim, işte orada işler yavaş yavaş karışmaya başladı. Önce Hong Taiyue ve Huang Tong gelip kapının üzerine bir şerit yapıştırdılar, sonra bir grup çalgıcı geldi, avluya çömelip beklemeye başladılar. Çalgıcıları gözüm bir yerden ısırıyordu sanki. Ximen Nao'nun belleği tam geri gelmeye başlamıştı ki, sahibimin getirdiği yem sayesinde anılarım birden duruverdi. Yarı açık barakam sayesinde bir yandan yem yiyor, bir yandan da avluda olan biteni izliyordum. Sabahı yarılamıştık ki yeniyetme bir erkek çocuğu elinde kâğıttan yapılmış kızıl bir bayrakla koşarak avluya daldı.

"Geliyor, geliyor," diye bağırdı çalgıcılara, "muhtar başlamanızı istiyor!"

Eli ayağı birbirine dolaşan çalgıcılar telaşla ayağa kalktı, birden davul ve gonglar çalmaya başladı, hemen ardından üflemeli çalgıların da katılmasıyla onur konuğunu karşılama müziği çalmaya başladı. Huang Tong'un yan

yan koştuğunu gördüm, koşarken durmadan arkasına dönüp şöyle bağırıyordu:

"Yol açın, çekilin önümden, bölge şefi de geliyor!"

Bölge Şefi Chen ve silahlı muhafızları, Kooperatif Başkanı Hong Taiyue'nin önderliğinde avlu kapısından içeri girdiler. Bölge şefinin gözyuvalarına iyice çökmüş gözleri ve zayıf bir vücudu vardı, üzerindeki eski askerî üniforma salınıyordu. Bölge şefinin kapıdan içeri girmesinin ardından kooperatife katılmış olan çiftçiler de omuzlarında tarım aletleri ve kızıl yular bağladıkları hayvanlarını çekiştirerek avluya doluştu. Avlu, çiftlik hayvanları ve onların durmadan başını sallayan sahipleriyle birlikte çok geçmeden iyice şamatalı bir alana döndü. Bölge şefi kayısı ağacının altındaki bir taburenin üzerine çıkmış, kalabalığa el sallıyordu durmadan, el sallaması kalabalığın neşeli tezahüratıyla karşılandı, bu neşe hayvanlara bile bulaşmıştı; atlar kişniyor, eşekler anırıyor, inekler mölüyordu böylece şamata kekin üzerine krema konması ya da ateşin üzerine benzin dökülmesi gibi gittikçe büyüdü. İşte bu görkemli anda, bölge şefi açılış konuşmasını yapmamıştı daha, sahibim beni çekiştirmeye başladı ya da şöyle demeliyim, Lan Lian eşeğini çekiştiriyordu, insan ve hayvan kalabalığını yarıp onların bakışları altında avlu kapısından dışarıya çıktı.

Avludan çıkıp güneye doğru ilerledik, Nilüfer Koyu' nun yanındaki ilkokulun oyun bahçesinden geçerken köyde gelişen bütün kötü olayları gördük, kızıl püsküllü birer tüfek taşıyan iki milisin gözetiminde taş ve toprak taşınıyordu, bir zamanlar operalar sahnelenen, büyük yargılama toplantılarının düzenlendiği ve benim, Ximen Nao'nun da üzerinde büyük bir mücadele vermiş olduğum oyun bahçesinin kuzeyine, şimdi yüksek ve toprak bir platform yapılıyordu. Ximen Nao'nun zihninin derinliklerinde olan bütün bu insanları tanıyordum. Bakın

şu kucağında taşıdığı büyük taşın ağırlığı yüzünden bacakları çarpılmış gibi duran sıska ihtiyar üç ay boyunca güvenlik şefliği yapmış olan Yu Wufu. Bakın şu bir taşıma sopasıyla omuzlarında iki sepet sarı toprak taşıyan da Toprak Ağaları Birlikleri[1] durumu eşitlemek için karşı atağa geçtiği zaman büyük bir tüfek alıp üzerilerine atılan Zhang Duzhuang, bizim evde beş yıl arabacılık yapmıştı, karısı Bai Susu da benim karım Bai'nin yeğenidir, evlenmelerini karım ayarlamıştı. Beni kınadıkları zaman Bai Susu'nun Zhang Duzhuang'la evlenmeden bir gece önce benimle yattığını söylemişlerdi, bu yalandı elbet, osuruktan bir söylenti; ama Bai Susu'yu tanıklık etmeye çıkardıklarında yüzünü ceketinin eteğiyle örtüp feryat figan ağlamıştı, hiçbir şey söylemedi, bu da bir yalanı gerçeğe dönüştürüp Ximen Nao'yu Sarı Pınar'ın Ölüm Yolu'na göndermişti. Bakın şu daha yeşil akasya tomruğunu taşıyan, yuvarlak yüzlü, süpürge kaşlı genç adam da köyün zenginlerinden ve benim yakın arkadaşlarımdan biri olan Wu Yuan. İyi bir müzisyendir, çok iyi *jinghu*[2] ve *suona*[3] çalar, çiftçilikle uğraşmadığı zaman köyün gezgin çalgıcılarının arasına katılıp sokak sokak gezer, para kazanmak için değil, sırf zevkine yapar bunu. Bakın şu omzunda artık cılkı çıkmış bir çapayla platformun üzerinde dikilip aylaklık yaparken meşgulmüş gibi görünmeye çalışan, çenesinde fare tüyü gibi birkaç sakal teli olan adam da bir zamanlar iyi iş yapan içki üreticisi Tian Gui, ambarında on hektolitre buğdayı varken karısı ve çocuklarına saman ve çürük sebze yediren pinti bir adam. Bakın, bakın, bakın!.. Şu bağlanmış küçük ayakla-

1. Milliyetçi Kuomingtang Hükümeti tarafından desteklenen silahlı çete. (Ç.N.)

2. Genellikle Pekin Operası'nda kullanılan yaylı bir Çin müzik aleti. (Ç.N.)

3. Üflemeli bir Çin müzik aleti. (Ç.N.)

rıyla yarım sepet toprak taşıyan, beli iyice bükülmüş, üç adımda bir soluksuz kalıp beş adımda bir duran kadın da benim, Ximen Nao'nun nikâhlı karısı Bai. Bakın, köyün Asayiş ve Güvenlik Şefi Yang Qi ağzında bir sigara, elinde rattan bir sopayla Bai'nin önünde dikilirken ciddi bir sesle, "Ximen Bai, kaytarmayı bırak da işe koyul!" dedi. Karım Bai korkudan neredeyse yere düşecekti, elindeki ağır sepeti düşürüp küçük ayaklarından birini ezdi. Keskin bir çığlık attı karım Bai, ardından ince bir sesle sızlanıp küçük bir kız gibi ağlamaya başladı. Yang Qi sopasını yukarı kaldırıp sert bir şekilde indirdi –birden Lan Lian'ın elindeki yulardan kurtulup Yang Qi'ye doğru atıldım– sopa havada şaklayıp Bai'nin burnunun hemen ucunda duruverdi, vurmamıştı ona, sadece sopayı ne kadar iyi kullandığını göstermek istemişti. Bu tavuk hırsızı, kızışmış köpek piçi, obur, içkici, kadın düşkünü, kumarbaz ve uyuşturucu kullanan sinsi adam, babasından kalmış tüm malları har vurup harman savurmuş, ona kızan anası da kendini kapının kirişine asıp intihar etmişti; ama kendi niyeyse kızıldan da kızıl bir fakir köylü halinde, devrimin öncülerinden biri oluvermişti işte. Aslında Yang Qi'ye bir yumruk çakmak istiyordum ama ona yumruk atacak halde değildim, onu sadece çiftleyebilir ya da o kocaman eşek dişlerimle ısırabilirdim, Yang Qi, seni bıyıklı, ağzında sigarasını döndüren, elinde sopa olan piç seni, ben Ximen Nao, er ya da geç bir gün bir güzel ısıracağım seni.

Sahibim yularımı tam zamanında tutup beni engelleyince Yang Qi gangsterini de başına geleceklerden korumuş oldu. İçgüdüsel bir hareketle kıçımı kaldırıp çifte attım. Toynaklarımın yumuşak bir yere çarptığını duyumsadım, meğer Yang Qi'nin karnına denk gelmiş. Eşek olduğumdan beri gözlerim Ximen Nao'nun göremeyeceği kadar geniş bir alanı görür oldu, gözlerim artık

kıçımın arkasında olan şeyleri bile görebiliyor. Yang Qi denen köpek dölünün, kıç üstü yere düştüğünü ve o küçük yüzünün mum gibi sarardığını gördüm, uzun süre soluğunu toparlayamadı, soluğunu toparlayınca da, canım anam, diye haykırdı. Seni piç, anan senin yüzünden kendini astı, bir de kalkmış ananı çağırıyorsun!

Sahibim yuları bırakıp apar topar Yang Qi'yi yerden kaldırmaya koştu. Yang Qi ayağa kalktıktan sonra sopasını aldı, belini büküp sopayı kafama geçirmek istedi. Sahibim onun bileğini tutunca Yang Qi, sopayı kafama indiremedi ama. Eşeği dövmek sahibinin yapacağı iş, Yang Qi. Ananı sikeyim Lan Lian, seni Ximen Nao'nun vaftiz oğlu seni, sınıf düşmanlarının saflarına katıldın sen, asıl seni dövmem gerek! Yang Qi işte böyle söverken sahibim onun bileğini daha sıkı tutmaya başladı, köydeki bütün kadınlarla yatıp vücudunu kötüye kullanmış olan Yang Qi acıyla inliyordu ama boşuna, sopası sonunda yere düştü elinden. Sahibim, Yang Qi'yi geri itip, "Eşeğime henüz demir nallar taktırmadığım için kendini şanslı say," dedi.

Sahibim beni yularımdan çekiştirerek güney kapısından çıktı, köyü çevreleyen duvarın üzerindeki sararmış köpekkuyruğu otları hafif bir esinti eşliğinde salınıyordu. Bugün köy kooperatifinin kurulduğu ve ben, Eşek Ximen Nao'nun yetişkinliğe adım attığı gün. "Eşek," diye seslendi bana sahibim, "bugün sana nal taktıracağım, nalı taktın mı ayakkabı giymiş gibi olursun, taşlar ayaklarını acıtmaz artık, sivri şeyler de batmaz toynaklarına. Nallandıktan sonra yetişkin bir eşek olacaksın, artık bana işlerimde yardım da edeceksin böylece. Sahibi için çalışmak bütün eşeklerin kaderi galiba?" Başımı kaldırıp ai ai diye anırdım, eşek olduktan sonra çıkardığım en yüksek ve en net sesti bu, sahibimin yüzünde neşeli bir ifade belirdi hemen.

Nalbant ustasının bir demirci dükkânı vardı. Adam

kara yüzlü, kırmızı burunlu ve kaşsızdı, kırmızı ve şişmiş gözlerinin etrafında kirpikleri de yoktu, alnında içlerine kömür tozu ve kül toplanmış olan üç tane derin kırışıklık vardı. Çırağınınsa, yüzünde yol yol olmuş ter izlerinden anladığım kadarıyla bembeyaz bir teni vardı. Oğlan o kadar çok terliyordu ki birden vücudunun kuruyacağından endişelendim. Nalbant ustasının vücuduysa kupkuruydu, onca yıl ateşin içinde kavrulduktan sonra vücudunda hiç su kalmamıştı sanki. Oğlan sol elinde bir demirci körüğü, sağ elindeyse bir kerpetenle çalışıyordu. Çeliği hâlâ çok sıcakken fırından çıkardı, sonra ustasıyla birlikte istenilen şekli vermek için çeliğe önce balyozla kaba bir şekilde, ardında da bir çekiçle hafif dokunuşlarla vurdular, tak tak, tuk tuk dört bir yana saçılan kıvılcımlar ve duvarlarda yankılanan darbe sesleri beni, Eşek Ximen Nao'yu büyüledi.

O soluk yüzlü, yakışıklı gencin, aslında şimdi sahneye çıkıp genç kızlarla flört etmesi gerektiğini düşünüyordum, su gibi yumuşak ve canlı sözcükler kullanarak aşktan ve romantizmden bahsetmeliydi bir rüyadaymışçasına, bunun yerine şimdi çelik dövmesi, gerçekten de çok garip durumların bir araya gelerek oluşturduğu bir kaza gibiydi. Pan An[1] kadar yakışıklı olan bu oğlanın nasıl bu kadar güçlü olduğunu aklım almıyordu bir türlü, sekiz kiloyu geçen o ağır balyozu sadece boğa gibi bir demirci ustası böyle rahatlıkla kaldırabilirdi ama bu genç adam o ağır mı ağır balyozu sanki kendi bedeninin bir uzantısıymış gibi büyük bir özgürlük ve rahatlıkla kullanıyordu. Çelik dövülürken usta ve çırağının ellerinde onların istedikleri şekli alan bir çamur topağına benziyordu. Yastık

1. Asıl adı Pan Yue (247-300): Batı Jin Hanedanı döneminde yaşamış, yakışıklılığıyla bilinen bir şair. Pan An adı Çincede sonradan Batı'daki Adonis'e denk gelen bir anlama bürünmüştür. (Ç.N.)

büyüklüğünde bir çelik parçasını iyice döverek bir çiftçinin kullandığı en büyük alet olan saman kıyıcısı haline getirdiler. Usta ve çırağının dinlenmesini fırsat bilen sahibim, "Jin Usta, zahmet olmazsa ben de hizmetlerinizden yararlanmak istiyorum, bizim şu eşeğe nal çakıversen," dedi. Usta sigara içiyordu, sigaranın dumanları burun deliklerinden ve kulaklarından çıkıyordu. Çıraksa kalın, seramik bir kâseden lıkır lıkır su içiyordu. İçtiği su sanki hemen ter olup geri çıkıyordu, tuhaf ama çok hoş kokan bir koku aldım, kalbi temiz, çalışkan ve yakışıklı bir gencin vücudunun kokusuydu bu. "Kar beyazı toynakları olan ne güzel bir eşek," diye içini çekti yaşlı usta gözleriyle beni tartarak. Demirci dükkânının dışında, ilçeye giden o geniş caddenin kenarında dikiliyordum, başımı çevirip bahsettikleri o beyaz toynaklarıma baktım ilk kez. Ximen Nao'nun belleği kabardı birden, dört toynağım da kar içindeydi sanki, ejderha gibi bir atım ben ama demirci ustasının sözleri başımdan aşağı dökülen bir kova buz gibi su etkisi yarattı: Ama zavallı bir eşek işte, bir at olsaydı ya ama at da işe yaramıyor, dedi genç çırak elindeki kâseyi bir yere koyup, devlet çiftliğine iki tane Kızıl Doğu marka traktör aldılar daha yeni, ikisi de yüz beygir gücünde, yani her biri yüz ata bedel. İki kişinin kollarıyla ancak sarabileceği kalınlıkta bir kavak ağacının gövdesine çelik zincir bağlayıp traktörlerden biriyle bir çektiler ki sorma, ağaç hemen köküyle birlikte çıkıverdi topraktan, ağacın kökü şu sokağın yarısı uzunluğundaydı! "Her şeyi de bilirsin!" diye çıkıştı ustası sitemkâr bir tavırla, sonra Lan Lian'a dönüp, "İhtiyar Lan, her ne kadar sadece bir eşek olsa da güzel bir eşeğin var, övülmeye değer bir eşek, belki bir gün yüksek mevkili generalin biri o güzelim atına binmekten sıkılır da bir eşeğe binmek isterse Lan Lian, işte o gün başına eşek şansı konacak," dedi. Çırak önce hafiften sırıttı, sonra da

bastı kahkahayı, sonra da birden kesti gülmeyi, gülmesi ve yüzünde birden bir şimşek hızıyla beliren ifade geldiği gibi gidiverdi hemen, bunun kimseyle hiçbir alakası yoktu, tamamen oğlanın kendi işiydi. Demirci ustası görünüşe göre çırağının bu tuhaf kahkahasından şoke olmuştu, gözlerinde afallamış bir ifadeyle çırağını süzüyordu ama sanki gözleri bir türlü odaklanamıyordu. "Jin Bian," diye seslendi sonra çırağına, "elimizde hiç nal kaldı mı?" Jin Bian sanki göğsünde bambudan bir zırh varmışçasına bir özgüvenle, "Hem de sürüsüne bereket ama hepsi at nalı. Ama onları fırına atıp iyice dövdük mü eşek nalı da yaparız," dedi. Bir pipo içimi kadar bir sürede dört at nalını eşek nalına dönüştürdüler. Genç demirci kalın ve ağır bir tabureyi bacaklarının arkasına koydu, yaşlı demirciyse bacaklarını kaldırıp keskin bir makasla toynaklarını düzeltti. Yaşlı demirci işini bitirdikten sonra birkaç adım geri çekilip beni iyice süzdü, ardından içini bu kez gerçekten de çok derin bir şekilde çekerek, "Harbiden çok iyi bir eşek bu, hayatımda böylesine güzel bir eşek görmemiştim hiç!" dedi. "Biraz daha güzelleşse bile şu biçerdöverlerle boy ölçüşemez, devlet çiftliğine Sovyetler Birliği'nden yeni bir tane geldi, kızıl, koca bir dönüm buğdayı göz açıp kapamadan biçiveriyor, önden buğday başaklarını yutup arkasından tane olarak tükürüyor, buğday patır patır dökülmeye başladı mı beş dakikada bir çuval doluyor!" diye konuştu genç Jin Bian hayranlıkla. Yaşlı demirci uzun uzun içini çekti: Jin Bian, görünüşe göre seni burada tutamayacağım. Ama yarın buradan ayrılsan bile bugün bu eşeğin nallarını çakacağız." Jin Bian yanıma gelip bacaklarımdan birini kaldırdı, sağ elinde bir çekiç, ağzında beş tane çivi vardı, sol eliyle nalı toynağıma sabitledi, her çiviye iki kere vuruyordu, temiz iş çıkardı, bir toynak nallanmıştı bile. Dört nalı yirmi dakikadan daha kısa bir sürede bitiriverdi. Sonra

elindeki aletleri atıp barakanın içine girdi. "Lan Lian," dedi yaşlı demirci, sahibime, "eşeğine bir-iki tur attır da bakalım topallayacak mı?" Sahibim beni yularımdan tutup sokakta bir tur attırdı, Tedarik ve Pazarlama Kooperatifi'nden kasabın oraya kadar gittik, kasap o sıra kara bir domuzu kesmek üzereydi, domuza beyaz giren bıçak kırmızı çıktı, çok korkunç bir manzaraydı bu, kasabın üzerinde zümrüt yeşili eski tarz bir ceket vardı, yeşille kırmızının kontrastı çok göz alıcıydı. Kasabın oradan Bölge Hükümet Binası'na gittik, orada bizi Bölge Şefi Chen ve korumaları karşıladı, Ximen köyü Tarım Kooperatifi'nin açılış günü töreninin bittiğini biliyordum. Bölge şefinin bisikleti bozulmuştu, korumalarından biri omzunda taşıyordu bisikleti. Bölge Şefi Chen bana bir kez bakınca gözlerini uzun süre benden alamadı. Yakışıklılığımın ve güçlü görünüşümün bölge şefini etkilediğini biliyordum. Eşekler arasında en korkusuz koca olduğumu biliyordum, muhtemelen Cehennemin Efendisi Yama, Ximen Nao için üzülmüş ve bir zorunluluk hissiyle bana eşekler arasındaki en güzel toynak ve bacaklarla en güzel başı ve gözleri bağışlamıştı. "Ne kadar da güzel bir eşek, toynakları sanki karda gider gibi yürüyor!" dediğini duydum Bölge Şefi Chen'in. "Hayvancılık İstasyonu'nda çok iyi damızlık yapabilir," dediğini duydum bisikleti omuzlamış korumanın. "Sen Ximen köyünden Lan Lian mısın?" diye sordu Bölge Şefi Chen, sahibime. "Evet," diye onayladı onu sahibim. Sonra kıçıma bir şaplak atıp daha hızlı yürümemi istedi. Ama Bölge Şefi Chen onu durdurdu, sırtımı okşamaya başlayınca hemen şahlandım. "Huysuz bir eşektir bu," dedi sahibim. "Demek huysuz bir eşek, o zaman ayarını yavaş vereceksin, asla sabırsızlanma, sabırsızlandın mı korkar hayvan ve bir daha da eğitemezsin." Bölge şefi işin ustasıymış gibi bir ses tonuyla, "Devrime katılmadan önce bir eşek taciriy-

dim ben, binlercesini gördüm, eşek mizacını avucumun içi gibi bilirim," dedi. Sonra bir kahkaha attı bölge şefi, sahibim de ona katılıp aptal bir kahkaha attı. "Lan Lian," dedi bölge şefi, "senin durumunu Hong Taiyue'den öğrendim, eleştirdim onu, ona dedim ki, Lan Lian inatçı bir eşek gibidir, önce tüylerini okşaman gerek, sabırlı olacaksın, sabırsızlandın mı basar çifteyi ya da ısırıverir. Lan Lian, şimdilik komüne girmeyebilirsin, bir süre onunla yarış bakalım, sana sekiz dönümlük bir arazi verildiğini biliyorum, seneye sonbahara bak bakalım dönüm başına ne kadar hasat alacaksın, bir de komünün rakamlarını incelersin, eğer senin hasadın komününkinden çoksa bir başına çalışmaya devam edersin ama komününki seninkinden çoksa o zaman durumu yine değerlendiririz." "Bölge şefim, bu dediklerin kendi ağzından çıktı bak!" dedi sahibim heyecanla. "Evet, bizzat ben söyledim," dedi bölge şefi, ardından korumaları ve etrafımıza toplanmış kalabalığı işaret ederek, "onlar da şahit olsun," dedi. Sahibim beni demirciye geri götürüp, "Topallamıyor, her adımı sağlamdı, küçük Jin Usta gibi daha çok genç birinin bu kadar iyi iş çıkarabileceğini hiç düşünmemiştim," dedi yaşlı demirciye. Yaşlı demirci ustası acı bir gülümsemeyle başını iki yana salladı, sanki bir ağırlık çökmüştü içine. Bu sırada küçük demirci ustası Jin Bian'ı gördüm, dürdüğü şiltesini –gri bir yorgan köşesi köpek derisinden bohçanın altından sarkıyordu– sırtlamış bir şekilde barakadan çıkıverdi. "Usta, ben gidiyorum," dedi. "Hadi git," dedi yaşlı demirci üzgün bir sesle, "parlak geleceğine doğru git!"

5

Bai'nin define kazıcılığı nedeniyle yargılanması

Duruşma salonunu birbirine katan eşeğin duvardan atlaması

Yeni çakılmış nallarıma aldığım övgülerden dolayı çok mutluydum, sahibim de bölge şefinin dediklerinden dolayı çok neşelenmişti. Sahip ve eşeği – Lan Lian ve ben, sonbaharın altın sarısı vahşi doğasında neşeyle koşturuyorduk, eşek olduğumdan beri yaşadığım en mutlu gündü bu. Evet, dertli bir insan olmaktansa herkesin bayıldığı bir eşek olmak daha iyiydi. Vaftiz kardeşin Mo Yan'ın "Karakaçan'ın Hatıratı"nda yazdığı gibiydi tıpkı her şey:

Nallar çakılınca hafifledi birden dört toynağı,
Yolda bir rüzgâr gibi koşuyordu hızlı mı hızlı.
Unutuverdi önceki yaşamındaki sıkıntıyı,
Eşek Ximen artık mutlu ve rahattı.
Başını gururla kaldırıp göğe doğru anırdı:
ai ai ai.

Köyün girişine yaklaştığımızda Lan Lian yolun kenarından biraz taze ot ve sarı renkli yabani krizantem topladı, onlardan bir kolye yapıp boynuma astı. Orada Ximen köyünün taş ustası Han Shan'ın dişi eşeği ve ustanın kızı olan Han Huahua'yla karşılaştık. Eşeğin sırtına iki hasır sepet yüklenmişti, sepetlerden birinde tavşan kürkü bir şapka takan bir bebek, diğerindeyse beyaz renk-

li bir domuz yavrusu vardı. Lan Lian ve Huahua konuşurken dişi eşekle ben bakışıyorduk. İnsanların dili varsa biz eşeklerin de anlaşabilmek için kendi yöntemlerimiz vardı. Bizim yöntemimiz vücut kokumuz, vücut dilimiz ve ilkel içgüdülerimizden oluşuyordu. Sahibim o kısa konuşmadan uzaktaki bir köye gelin giden Huahua'nın annesinin altmışıncı doğum günü için köye geldiğini ve şimdi de evine geri döndüğünü öğrendi. Sepetin içindeki bebek, Huahua'nın oğluydu, domuz yavrusuysa anne ve babasının verdiği bir hediyeydi. İnsanlar o yıllarda canlı hayvan hediye etmeyi severdi, kimi domuz yavrusu, kimi kuzu kimi de civciv hediye ederdi, hükümetin verdiği ödüllerse at, inek ya da uzun tüylü tavşanlar olurdu. Görünüşe göre sahibim ve Huahua arasında özel bir yakınlık vardı, birden Ximen Nao olduğum günlerde Lan Lian'ın inekleri, Huahua'nın da koyunları otlatmaya götürdükleri zaman bu ikisinin otların üzerinde eşekler gibi taklalar atarak nasıl da eğlendiklerini hatırladım. Aslında onların ne yaptığını umursayacak bir ruh halinde değildim hiç, güçlü bir erkek eşek olarak şimdi tek alakadar olduğum şey, gözlerimin önünde bir bebekle bir domuz yavrusunu taşıyan o dişi eşekti. Yaşı benden büyüktü, görünüşe bakılırsa beş ila yedi yaşları arasında olmalıydı. Yaşım gözlerinin hemen üstündeki o derin çukurlardan tahmin etmiştim, doğal olarak o da benim yaşımı çıkarmıştı kolaylıkla, hatta benden çok daha kolay bir şekilde. Ximen Nao'nun reenkarnasyonu olarak dünyaya geldiğim için benim dünyanın en akıllı eşeği olduğumu düşünme sakın –kısa bir süre böyle bir yanılsamaya kapıldığım olmuştu benim– o belki de çok daha önemli birinin reenkarnasyonu olabilirdi. Doğduğum zaman tüylerim griydi, büyüdükçe kararım, eğer tüylerim böyle kararmasaydı toynaklarımın beyazı belki de bu kadar göz alıcı olmazdı. O ise gri bir eşekti, vücudu hâlâ ince sayılırdı, kaşı gözü yerindeydi,

mükemmel dişleri vardı, ağzını bana yaklaştırınca dudakları arasından fasulye keki ve buğday kepeğinin o hoş kokusunu aldım. Vücudundan yayılan östrojen kokusunu alıp kalbinde yanan arzuyu duyumsadığımda hemen üzerine atlama gibi bir düşünce geçti aklımdan. Bu arzu öyle güçlüydü ki sonunda tüm vücudumu ele geçirdi.

"Sizin oralarda da var mı şu kooperatif şamatası?" diye sordu sahibim.

"Aynı kaymakamın yönetimindeyiz, nasıl olmasın?" diye cevap verdi Huahua dalgın bir tavırla.

Eşeğin arkasına doğru yürüdüm ya da belki de kıçını o dönmüştü bana. Tutkunun kokusu gittikçe güçleniyordu, şöyle bir kokladım, sert bir içkinin boğazımdan aşağıya dökülmesi gibiydi, gönülsüzce başını kaldırıp yandan bana baktı, dişlerimi gösterdim, sidik kokusunun kaçmaması için burun deliklerimi kapadım, bu müthiş hareketimle sarhoşmuşçasına kendinden geçti. Bu sırada benim o kara sopam kahraman bir hareketle dışarıya fırlayıp karnıma vurmaya başladı. Böyle bir fırsat hayatta karşına sadece bir kez çıkardı, çok kısa ve geçici bir andı, tam ön toynaklarımı kaldırıp üzerine çıkmaya çalışırken sepetin içinde tatlı bir uykuya dalmış olan bebeği gördüm, bir de ciyaklayan domuz yavrusu vardı tabii. Eğer tırmanmaya devam etseydim ön toynaklarıma daha yeni çakılmış nallarla sepetin içindeki o iki küçük canın hayatlarını sonlandırabilirdim. Eğer böyle bir şey olursa, ben Ximen Nao, sonsuza kadar cehennemde mahkûm kalır ve bir daha bir hayvan olarak bile dünyaya geri dönemezdim. İşte ben böyle tereddüt içindeyken sahibim birden yularımı çekince ön toynaklarım eşeğin arkasından düşüverdi. Huahua panikleyip bir çığlık attı, eşeğini telaşla yularından çekip aramızda mesafe bırakarak yola koyuldu.

"Babam, eşeği bana verirken eşeğin kızıştığını ve ona çok dikkat etmemi söylemişti ama unutmuşum işte,"

dedi Huahua, "babam beni Ximen Nao'ların eşek için uyarmıştı, baksana, Ximen Nao öleli kaç yıl olmuş, babam hâlâ seni onların çalışanı sanıyor, senin eşeğe de Ximen Nao'ların eşek diyor."

"Bu, eşeğin Ximen Nao'nun reenkarnasyonu olduğunu düşünmesinden iyidir yine," dedi sahibim gülerek.

Sahibimin dedikleri beni şaşırtmıştı: Acaba benim sırrımı biliyor muydu? Eğer bu eşeğin patronunun reenkarnasyonu olduğunu biliyorsa, eşek açısından düşünürsek bu, iyi mi yoksa kötü müydü? Kırmızı güneş batmak üzereydi, sahibim ve Huahua'nın ayrılma vakti gelmişti.

"Lan Ağabey," dedi Huahua, "yine görüşürüz, benim gitmek gerek artık, daha yedi kilometre yolum var gidecek."

"Eşek de bu akşam geri dönmeyecek öyleyse?" dedi sahibim ilgili bir tavırla.

Huahua tebessüm edip alçak sesle ve gizemli bir tavırla konuştu:

"Bizim eşek çok akıllıdır, onu besleyip suyunu verdikten sonra dizginlerini çıkardım mı kendi kendine eve koşar. Her seferinde böyle oluyor."

"Dizginlerini niye çıkaracaksın?" diye sordu sahibim.

"Birinin onu dizginlerinden yakalayıp götürmesinden korktuğumdan, hem dizginler onu yavaşlatıyor," dedi Huahua, "hem bir kurda rastlarsa dizginlerle kaçması hiç de kolay olmaz."

"Oh," dedi sahibim çenesini okşayarak, "seni yolcu etmemi ister misin?"

"Zahmet etme," dedi Huahua, "hem bu akşam köyde bir oyun var, hemen git de izleyiver." Huahua eşeğini çekiştirerek birkaç adım atmıştı ki ardına dönüp, "Lan Ağabey, babam diyor ki, şu eşek inadını bırakmalıymışsın artık, diğerleriyle birlikte güvenli bir yolda yürümeliymişsin."

Sahibim başını sallamakla yetindi sadece, hiçbir şey söylemedi, sonra bana bir göz atıp, "Hadi yürü ortak, demek sen bile bir şeylerin peşindesin, az kalsın başıma iş açacaktın! Acaba seni bir baytara mı baktırsam diyorum yoksa baktırmasam mı ha?" dedi.

Sahibimin dediğini duyunca ödüm bokuma karıştı, yumurtalıklarım çekildi birden, hayatımda böylesine korkmamıştım daha önce. Sahibime, ne olur beni baytara götürme, işte böyle haykırmak istiyordum ama kelimeler boğazıma düğümlenmişti, sadece ai ai diye uzun uzun anırdım.

Köye girdik, caddeye çıkınca nallarımla yolun üzerindeki taşlar çarpışıverdi, çok ritmik ve çok net bir ses çıkararak yürümeye başladım. Aklım başka bir şeyle meşgul olmasına rağmen o dişi eşeğin güzelim gözleri, narin pembe dudakları ve o ateşli sidik kokusu zihnimin derinliklerinde bir o yana bir bu yana salınıp duruyor ve beni deli ediyordu; ama önceki hayatımda bir insan olarak yaşamış olmamın verdiği deneyimler beni çok farklı bir eşek kılıyordu işte. İnsanların başına gelen talihsizlikler çok ilgimi çekiyordu. Bir sürü insanın telaşla aynı yere doğru koşturduğunu gördüm. Koştururkenki konuşmalarından anladığım kadarıyla Ximen Konağı'nın avlusunda ya da şimdinin köy hükümet binasının kooperatif merkez ofisinin avlusunda işte, orası doğal olarak sahibim Lan Lian ve Huang Tong'un da avlusu oluyordu, neyse artık, işte o avluda içinde altın, gümüş ve değerli taşlar olan, renkli ve sırlı, seramik bir küp teşhir ediliyormuş. Küp öğleyin bir grup işçinin akşamki oyun için bir açık hava sahnesi yapmak üzere kazdıkları yerden çıkmış. Birden küpün bulunduğu sırada içinden taşan görkemli mücevherlere bakan insanların gözlerinde beliren o belli belirsiz bakışı hayal ettim. Ximen Nao'nun belleğinden dalga dalga taşan sular Eşek Ximen'in o dişi

eşeğe beslediği duyguları seyreltti birden. Oraya altın, gümüş ya da değerli bir şey gömdüğümü hatırlamıyorum, biz ahıra bin tane gümüş para gömüp değerli eşyalarımızı da duvarların arasına gizlemiştik, toprak reformu sırasında yapılan araştırmada Fakir Köylü Taburu hepsini bulmuş ve alıp götürmüştü. Karım Bai, bu yüzden çok üzülmüştü.

Başta Huang Tong, Yang Qi ve diğerleri Bai, Yingchun ve Qiuxiang'ı bir odaya kapatıp sorguya almışlardı, komutanın başında Hong Taiyue vardı. Beni de başka bir odaya kapatmışlardı, sorgulamayı göremiyordum ama seslerini duyabiliyordum. Konuş! Nao, altın, gümüş ve diğer değerli eşyaları nereye sakladı? Konuş! Söğüt dalı sopaların masanın üzerine vurulduğunu duydum. Qiuxiang orospusunun ağlayarak bağırdığını duydum: Muhtar, komutanım, amcalarım, ağabeylerim ben fakir bir köylü aileden geliyorum, Ximen Konağı'nda kabuk ve çürük sebze dışında bir şey yemedim, beni insan yerine bile koymadılar, Ximen Nao bana tecavüz etti, tecavüze uğrarken Bai bacaklarımı, Yingchun'sa kollarımı tutuyordu; böylece Ximen Nao denilen eşek herif beni zorla sikti! –Amma osurdun ha! Bu bağıran Yingchun– sonra kavga sesleri ve birilerinin kavgayı ayırmasının sesleri. Bütün söyledikleri yalan! Bu da Bai'nin ifadesi. Ben onların evinde ne köpek yerine konuldum ne de domuz, amcalarım, ağabeylerim, kardeşlerim, ben ezilmiş bir kadınım, çok acı çektim, ben de sizin sınıfınızdanım, ben sizin sınıfsal kız kardeşlerinizden biriyim, beni bu acı denizinden çekip kurtaran sizlersiniz, sizlere müteşekkirim, Ximen Nao'nun kafasını yarıp beynini yemeniz için önünüze koymak isterdim, Ximen Nao'nun kalbini söküp içkinin yanında meze edesiniz diye size vermeye razıyım... Düşünün bakalım, hazinelerini nereye sakladıklarını niye

bana söylemiş olsunlar sevgili sınıf kardeşlerim, dediklerimi anlıyorsunuz değil mi diye ağlayarak bağırıyordu Qiuxiang... Yingchun'sa ne ağladı ne de bir olay çıkardı, tekrar ve tekrar sadece şunu söylüyordu: Benim tek yaptığım şey ev işi ve çocuklara bakmak, bunun dışında bir şey bildiğim yok. Evet bu doğru bak, o ikisi hazineleri nereye sakladığımızı bilmiyorlardı, bunu sadece ben ve karım Bai biliyorduk. Cariye, cariyeydi işte, güvenebileceğin biri değildi, yine ne varsa gerçek karında vardı. Bai konuşmaya zorlanana kadar sessizliğini korudu: Bizim ev boş bir rafa benzer, herkesin altınla dolu sandığı dolaplarla gümüşle taşan sandıklar daha en başından ayağımızı yorganımıza göre uzatmadığımız için bomboştu işte, günlük harcamalar için biraz para vardı ama onu da bana vermezdi – bunları söyledikten sonra boş bir delik kadar açılmış koca gözlerini nefretle Yingchun ve Qiuxiang'a diktiğini tahmin edebiliyordum. Qiuxiang'dan nefret ettiğini biliyordum, Yingchun'sa evlenirken yanında getirdiği hizmetçi bir kızdı her şeye rağmen, yani kol kırılır ama yen içinde kalırdı, Yingchun'u cariye olarak almam da onun fikriydi, böylece soyumuzu devam ettirecektik üstelik Yingchun daha sonra biri kız biri erkek ikizler doğurarak değerini kanıtlamıştı. Ama Qiuxiang'ı eve almak benim yaptığım bir delilikti. İyi zamanlarda gerçekleştirilen başarılar insanın aklını başından alır, bir erkek köpek kendisiyle gururlandı mı kuyruğunu kaldırır, bir adam kendisiyle gururlandı mı kuşunu kaldırırdı işte. Ama o küçük cadının cazibesini de suçlamam gerek, her gün bakışlarıyla beni heyecanlandırıp meme uçlarını sürtüyordu bana, ben Ximen Nao da bir aziz değilim sonuçta, kendimi günahın içine atmadan duramadım. Bai bunun için bana çok ağır bir lanet okudu: Patron, er ya da geç bu küçük cadının eline düşeceksin bir gün. İşte bu yüzden, Qiuxiang'ın ona tecavüz ederken Bai'nin de bacaklarını

tuttuğunu söylemesi tamamen uydurmadır, Bai'nin ona vurmuşluğu vardır, evet bu bir gerçek ama Bai'nin Yingchun'a vurmuşluğu da vardı. Sonra Yingchun ve Qiuxiang'ı salıverdiler, batı kanadında kilitli olduğum odanın penceresinden o ikisinin ana binadan çıktığını gördüm: Qiuxiang, saçı başı dağılmış ve yüzü kirlenmiş görünüyordu ama gözlerinde gizlenmiş bir neşe olduğunu gördüm, gözleri yuvalarında fıldır fıldır dönüyordu. Kaygılı görünen Yingchun, doğruca Jinlong ve Baofeng'in boğazlarını yırtarcasına ağladıkları doğu kanadındaki odaya koştu. Ah canım oğlum benim, ah canım kızım benim, kalbim sessizce sızlıyordu, nerede yanlış yaptığımı bilmiyordum, göğün yasasına mı karşı geldim yoksa, bu yüzden mi başıma geldi bu felaket, sadece kendime de değil zararı, hem karım hem de çocuklarım acı çekiyor benim yüzümden! Ama sonra her köyün bir toprak ağası olduğunu düşündüm, kendine karşı mücadele verilen, suçları açığa çıkarılıp cezalandırılan, evlerinden birer çöpmüş gibi kapı dışarı süpürülen ve o köpek kafaları vahşi bir biçimde ezilen diğer toprak ağalarını, iyi ya da kötü hepsi bir değil, bu dünyada milyonlarcası vardı, şimdi bu insanların hepsi böyle bir ceza alacak kadar kötü bir şey mi yapmışlardı yani? Bu amansız bir azap, yer ve gök dönerken başımızı da döndürüyor, güneş ve ay sürekli yer değiştiriyor, kaçış yok bu azaptan, benim Ximen Nao'nun boynunun üzerinde hâlâ bir baş olmasının tek nedeni atalarımın hatırınadır, dünya böyle bir yerken sadece hayatta kalmak bile çok büyük bir şans, daha fazlasını istemeye nasıl cesaret edeyim, haddimi aşar. Ama Bai için endişelenmeden duramıyorum bir türlü, eğer sonunda baskılara dayanamayıp hazinelerimizin nereye gömüldüğünü söylerse, benim suçumu hiç de hafifletmez bu, üstüne üstlük bir de ölüm fermanımı imzalamak demek. Bai, karıcığım, sen derin düşünceleri ve büyük fikirleri olan bir kadından

hep, şimdi bu çok kritik anda sakın işleri karıştırayım deme! Başımda nöbet tutan milis Lan Lian, pencerenin önünü kapattığı sırtıyla benim görüş alanımı engelliyordu. Ama soruşturmanın tekrar başladığını duyabiliyordum. Bu kez daha hararetli bir soruşturma oldu. Kulakları sağır eden çığlıklar, masaya ve karım Bai'ye vuran sopa, bambu çubuk ve kırbaç sesleri, karımın keskin çığlıkları bir bıçak gibi kalbime batıp sinirlerimi altüst ediyordu, çok korkmuştum. Konuş, altın ve gümüşleri nereye sakladınız?! – Ne altın ne de gümüşümüz var... Ah Bai ah, gerçekten çok inatçı olabiliyormuşsun, görünüşe göre sana biraz acı tattırmazsak rahatlayacağın yok. Anladığım kadarıyla Hong Taiyue'nin sesiydi bu ama benzemiyordu da bir yandan. Hemen ardından kısa bir sessizlik oldu, çıt çıkmıyordu, sonra birden Bai'nin acı acı uluması duyuldu, tüylerimi diken diken etti bu uluma. Nasıl bir işkencenin bir kadından böylesine korkunç bir çığlık çıkarabileceğini aklım almıyordu. Konuşacak mısın? Konuşmazsan gene geliyor bak! Konuşacağım... konuşacağım... Kalbim birden yere düşen bir cam parçasına dönüştü, tamam, söyle hadi, zaten hayatta sadece bir kez ölür insan! Onun beni korurken acı çekmesini göreceğime ölürdüm daha iyi. –Söyle, nereye sakladınız?!– Oraya, köyün doğusundaki Toprak Tanrısı Tapınağı'na, köyün kuzeyindeki Guan Di Tapınağı'na, Nilüfer Koyu'na, ineğin karnına... Gerçekten bilmiyorum, gerçekten de ne altınımız var ne de gümüşümüz, ilk toprak reformu sırasında neyimiz varsa hepsine el kondu! – Cesur Bai, demek bizle alay ediyorsun! – Bırakın beni, gerçekten de hiçbir şey bilmiyorum ben... Çıkarın şunu odadan! Evin ana binasından gelen bu heybetli emri veren kişi muhtemelen benim sık sık oturduğum kolçakları olan o maun sandalyede oturuyordu, sandalyenin hemen yanında sekiz kişilik büyük kare bir masa, masanın üzerindeyse dört ilim mücevherim – mü-

rekkep fırçam, çubuğum, hokkam ve kâğıtlarım vardı, masanın arkasındaki duvardaysa uzun yaşamı simgeleyen ikonik bir resim asılıydı. Resmin arkasındaysa işte o sonradan ördüğümüz duvar vardı, duvarların arasındaki boşlukta toplam ağırlığı bir buçuk kilo kadar olan kırk tane gümüş para, her biri yirmi sekiz gram olan yirmi altın külçesi ve Bai'nin bütün mücevherleri saklıydı. İki milisin Bai'yi sürüklediğini gördüm. Saçı başı dağılmış, üzerindekiler lime lime olmuş ve iyice ıslanmıştı, üzerinden damlayan şeyin kan mı yoksa ter mi olduğunu bilemedim. Onun o halini görünce benim Ximen Nao'nun tüm hayalleri yerle bir oldu birden, ah Bai ah, senin çenen yeterince sıkıydı, bana karşı sadıktın hep, senin gibi bir karım olduğu için bu dünyada boşuna yaşamış sayılmam! Birden o silahlı iki milisin onu vurmak için gelmiş olduğunu anladım. Ellerim arkadan bağlanmıştı, bu halimle sırtında kılıç taşıyan Su Qin'e[1] benziyordum, tek yapabildiğim şey başımı pencerenin kasasına vurup bağırmak oldu: Bırakın onu!

"Seni kemik çalan piç!" dedim Hong Taiyue'ye, "Gerçekten de ayaktakımının en altındasın sen, benim nazarımda kasığımdaki bir tel kıl kadar değerin yok; ama işte şansım yaver gitmeyince sizin gibi fakir köylülerin eline düştüm, göğün yasasına karşı gelemem, pes ediyorum, beni aşağılık bir torununuz olarak görebilirsiniz."

"Olaya böyle bakmana sevindim," dedi Hong Taiyue gülerek, "ben Hong Taiyue, ayaktakımındanım, eğer Komünist Parti olmasaydı ineğin kalça kemiğini çala çala ölecektim bu hayatta. Ama şimdi devran değişti, sen şansını kaybettin, talih biz fakirlerin yüzüne güldü, en yükseğe süzüldük. Sizlerle hesaplaşırken tek yaptığımız

1. Savaşan Devletler Dönemi'nde yaşamış, politik bir strateji uzmanı. (Ç.N.)

zaten kendimizin olan malları geri almak aslında. Büyük gerçeği sana binlerce kez söylemiştim, sen çalışanlarını ve kiracılarını beslemedin Ximen Nao, sen ve ailen onların sırtından geçindiniz. Değerli eşyalarını saklaman affedilemez bir suç ama hepsini şimdi teslim edersen daha merhametli davranabiliriz sana."

"Değerli eşyaları," dedim, "ben kendim sakladım, bunun kadınlarla bir alakası yok, kadınlara güvenilemeyeceğini biliyordum çünkü, masaya şöyle bir vurup gözlerinizi üzerilerine diktiniz mi bütün sırları sızdırırlar hemen. Sakladığım tüm hazineyi çıkaracağım, sizi şaşırtacak büyüklükte bir servet bu, onunla büyük bir havan topu alabilirsiniz; ama Bai'yi serbest bırakacağınıza ve Yingchun'la Qiuxiang'a bir şey yapmayacağınıza dair söz vermelisiniz, onların bu konuda bir şey bildiği yok."

"İçin rahat olsun," dedi Hong Taiyue, "her şeyi kitabına uygun yapacağız."

"Tamam, ellerimi çözün o zaman."

Milisler bir süre şüpheyle beni süzdükten sonra Hong Taiyue'ye baktılar.

"Çömlek hafif çatladı diye tamamını kıracağından korkuyorlar," dedi Hong Taiyue gülerek, "kızgın bir hayvan gibi üzerlerine atlayacağından çekiniyorlar."

Güldüm. Hong Taiyue beni kendi elleriyle çözdü, bir de sigara uzattı. Uyuşmuş elimle sigarayı aldım, içimde sonsuz bir hüzünle kolçaklı sandalyeme oturdum. Kolumu kaldırıp uzun yaşam tasvirini duvardan indirdikten sonra milislere, tüfeklerinizin kabzasıyla duvarı delin, dedim.

Duvarların arasına sakladığım hazine ortaya çıkınca hepsi şaşkına döndü, aptal aptal bakındılar, bakışlarından içlerinden neler geçtiğini çok net bir şekilde görüyordum. İçlerinde bu hazineyi yutmak istemeyen bir kişi bile yoktu muhtemelen, hepsinin birden hayallere daldı-

ğını biliyordum: Eğer bu ev bana verilirse öyle etrafta gezinirken gizli bir hazineye rastlamamam olası bile değil...

Onların büyülenmiş bir şekilde hazineye bakmasından faydalanıp sandalyemin altına gizlemiş olduğum revolverime uzandım, tuğla zemine ateş ettim, mermi yerden sekip duvara çarptı. Milisler birbiri ardına kendilerini yere atarken Hong Taiyue dimdik ayakta dikilmeye devam etti, bu piçin doğal olarak bir omurgası vardı elbet. Hong Taiyue, dedim, dinle beni, az önce sıktığım mermiyi eğer senin kafana nişan almış olsaydım şimdi yerde ölü bir köpek gibi yatıyor olurdun. Ama ne sana ne de içinizden birine nişan almadım, benim sizlerle bir alıp veremediğim yok. Eğer siz gelip bana bulaşmasaydınız, bir başkası gelecekti, dönemle alakalı bir şey bu, zenginlik bugünlerde başa bela, işte bu yüzden sizlerin bir saç teline bile zarar vermedim.

Çok doğru söyledin, dedi Hong Taiyue, sen neyin ne olduğunu bilen, olayları daha geniş bir açıdan görebilen bir adamsın, bir insan olarak sana hayranım, hatta seninle karşılıklı oturup kadeh tokuşturmak ve kan kardeşi bile olmak isterim ama devrimci sınıfın bir üyesi olarak seninle kesinlikle uzlaşamam ve seni yok etmem lazım, kişisel bir nefret değil bu, sınıfsal bir nefret sadece. Sen şimdi tamamen ortadan kaldırılmak üzere olan bir sınıfın temsilcisi olarak beni vursaydın eğer, şehit bir devrimci olurdum ben; sonra bizim hükümet de seni vururdu, sen de karşıdevrimci toprak ağalarının şehidi olurdun.

Güldüm, çok yüksek sesle güldüm. Ha ha, diye kahkahalar atıyordum, gözlerim yaşardı gülmekten. Hong Taiyue, dedim sonra, benim anam Budizme inanırdı, ben anama olan saygımdan dolayı tüm hayatım boyunca hiçbir canlıyı öldürmedim, eğer o öldükten sonra bir canlıyı öldürürsem diğer tarafta acı çekeceğini söylerdi. Bu yüzden eğer şehit olmak istiyorsan gidip bir başkasından

rica et bunu. Bana gelince, zaten yeteri kadar yaşadım, ölmek istiyorum artık ama benim ölümümün senin bahsettiğin şu sınıflarla hiçbir ilgisi olmayacak, servetimi zekâma, çalışkanlığıma ve şanslı olmama borçluyum ve tüm hayatım boyunca hiçbir sınıfa dahil olmayı istemedim. Öldüğümde şehit filan da olmayacağım. Bu şekilde yaşamanın beyhude olacağını düşünüyorum, etrafta anlamadığım bir sürü şey var ve beni huzursuz ediyor bu, böyle yaşayacağıma ölürüm daha iyi. Revolverimi şakağıma dayayıp ahırda içinde bin tane gümüş para olan bir küp gömülü, dedim ama onu çıkarmanız için bütün ahırı kazmanız gerekeceğini üzülerek söylemek isterim, gümüş paraları görebilmek için önce tüm vücudunuz kokuşana kadar kazmanız gerekecek.

Sorun değil, dedi Hong Taiyue, bin gümüş parayı elde etmek için bırak bir ağır gübre kazmayı bir bok yığınının içine atlayıp yuvarlanırız bile. Ama sana tavsiyem şu ölme isteğini unutman, belki de senin yaşamana izin veririz, böylece biz fakir köylülerin ayağa kalkıp nasıl özgürleştiğini, nasıl başımız yukarıda gururla durduğumuzu, nasıl kendimizin efendisi olduğumuzu, nasıl eşit ve adil bir toplum inşa ettiğimizi görürsün.

Özür dilerim, dedim, artık yaşamak istemiyorum. Ben Ximen Nao, insanların önümde eğilmesine alışkınım, başkalarının önünde eğilmek istemiyorum, kaderimizde varsa bir sonraki hayatımızda görüşmek üzere beyler! Tetiği çektim, revolver patlamadı, sadece pis bir duman kokusu aldım. Revolveri şakağımdan indirip sorunun ne olduğuna bakarken Hong Taiyue avının üzerine atılan vahşi bir kaplan gibi üzerime çullanıp revolveri elimden aldı, hemen ardından milisler de üzerime atlayıp yeniden ellerimi bağladılar.

Dostum, sende bilgi eksikliği var, dedi Hong Taiyue revolveri yukarı kaldırıp, revolveri şakağından uzaklaştı-

nıp kontrol etmene ne gerek vardı? Revolverin en büyük avantajı teklemeden korkmamasıdır, tek yapman gereken tetiğe tekrar basmandı, böylece bir sonraki mermi ateşlenecekti, eğer o mermi teklemeseydi şimdi yere uzanmış, tuğla kemiren bir köpek olacaktın. Sonra gururla güldü, milislere toplanıp ahırı kazmalarını emretti. Ardından bana dönüp, Ximen Nao, bizi kandırmaya çalışmadığına inanıyorum, kendini vurup intihar etmek isteyen bir adam ne diye yalan söylesin ki...

Sahibim beni çekiştirip var gücüyle kapıdaki kalabalığı yardı. Milisler, köy kadrolarının emriyle kalabalığı avludan dışarıya sürüyordu. Korkaklar, kıçlarını dürten süngülerden kurtulmak için telaşla avlunun dışına koşturuyordu; cesareti olanlarsa avluda olan biteni görmek için içeriye doğru koşturuyordu. Sahibimin benim gibi iriyarı bir eşeği avlu kapısından böyle bir anda içeriye sokmaya çalışmasının ne kadar zor olduğunu hayal edebilirsiniz. Köyde, Lan ve Huang ailelerini avludan atıp Ximen Nao Konağı'nı köyün hükümet binası olarak kullanmak üzere bir plan yapılmıştı ama köyde onların ikamet edebileceği boş bir bina yoktu; sahibim ve Huang Tong da öyle kolayca tıraş edilebilecek başlar değildi hani, onları taşınmaya zorlamak da kısa vadede, özellikle o zamanlar, cennete tırmanmaktan daha zor bir işti. Ben, Eşek Ximen Nao da köyün önemli şahsiyetleri ve hatta denetime gelen bölge ve ilçe yetkilileriyle birlikte her gün aynı kapıdan içeri girip çıkıyordum.

Şamata bir süre daha sürdü, avluda itişip kakışan bir sürü insan vardı, milisler de yorulmuş olacaklar, bir kenara çekilip sigara tüttürmeye başladılar. Barakamda dikilip günbatımının kayısı ağacının dallarına vuran altın ışıltısını izliyordum. Ağacın altında iki tane silahlı milis vardı, ayaklarının önünde duran şey kalabalık tarafından

bloke olmuştu; ama ben onun içi hazine dolu bir küp olduğunu biliyordum, kalabalık dalga dalga küpe doğru hareket ediyordu. Göğe yemin ederim ki o küpün içindeki hazinelerin benimle, Ximen Nao'yla hiçbir ilgisi yok. Ximen Nao'nun karısı Bai'nin silahlı milisler ve bir güvenlik şefi gözetiminde avlu kapısından içeriye girdiğini görünce kalbim korkuyla titredi birden.

Karım Bai'nin saçı başı birbirine girmiş, saçları sicim gibi olmuştu, tüm vücudu sanki az önce mezardan çıkmış gibi sarı toprağa bulanmıştı. Kolları gevşekçe iki yanına sarkmıştı, her adımda sallanıp duruyor, dengesini sadece bu şekilde koruyabiliyordu. Avluda durmadan şamata çıkaran kalabalık onu görünce birden susuverdi. Sonra içgüdüsel bir hareketle toparlanıp ana binaya giden yolu açmaya başladılar. Bizim konağın kapısı bir zamanlar üzerinde "Mutluluk" yazan bir kakma duvara bakıyordu; ama bu duvar toprak reformu sırasında yapılan denetimlerde bir gece para düşkünü birkaç milis tarafından yerle bir edildi, muhtemelen şöyle bir şeyin hayalini kurmuşlardı: Duvarın içinde yüzlerce altın külçesi olmalı. Sonunda ellerine geçen paslı bir makas olmuştu.

Karım Bai yerde çıkıntı yapmış olan çakıltaşlarına takılıp tökezleyince yere kapaklandı. Bu fırsatı kaçırmayan Yang Qi, bir yandan onu tekmelerken bir yandan da küfrü bastı:

"Ayağa kalk seni sikik, neyin peşindesin bu numarayla?!"

Beynimde açık mavi bir alevin kükreyerek parladığını hissettim, kaygı ve öfkeyle durmadan yeri dövdüm toynaklarımla. Avludaki kalabalığın yüzüne ağır bir ifade yerleşti birden, avlunun üzerine hüzünlü bir hava çöküverdi. Ximen Nao'nun karısı hıçkıra hıçkıra ağlıyordu, kıçını havaya dikti, elleriyle yerden destek alarak ayağa kalkmaya çalıştı, bu haliyle yaralı bir kurbağaya benziyordu.

Yang Qi tam bacağını kaldırmış, ona bir tekme daha atacaktı ki basamakta duran Hong Taiyue tarafından durduruldu:

"Yang Qi ne yaptığını sanıyorsun? Kurtuluş'tan bu yana onca yıl geçti, sen hâlâ insanlara sövmeye ve adam dövmeye devam ediyorsun, Komünist Parti'nin yüz karasının sen!"

Yang Qi'nin yüzüne utançtan ne yapacağını bilemez bir ifade yerleşti, bir yandan ellerini ovuşturuyor, bir yandan da kendi kendine mırıldanıyordu.

Hong Taiyue basamaklardan aşağıya indi, Bai'nin önünde durup eğilerek onu yerden kaldırdı. Ama kadının bacakları tutmuyordu, ayağa kalkar kalmaz yine yere düşüp salya sümük ağlamaya başladı:

"Muhtar bey, merhamet edin bana, gerçekten de hiçbir şey bilmiyorum, muhtar bey merhamet edip benim şu bir köpek kadar değersiz yaşamımı bağışlayın ne olur..."

"Ximen Bai böyle konuşmana gerek yok," dedi Hong Taiyue bir yandan da onu tüm gücüyle ayağa kaldırıp yeniden düşmesini engellemeye çalışırken. Yüzünde nazik bir ifade vardı ama sonra birden sertleşti yine yüzü. Avludaki kalabalığa dönüp ciddi bir tavırla, "Hepiniz defolup gidin buradan, toplanmış neyi izliyorsunuz? İzlenecek ne var?! Defolun hadi!"

Kalabalık başlarını öne eğip yavaş yavaş geri çekildi.

Hong Taiyue uzun, düz saçları olan şişman bir kadına eliyle işaret edip, "Yang Guixiang, buraya gel de yardım et şuna!" dedi.

Yang Guixiang, bir zamanlar Kadınların Kurtuluşu Derneği'nin başkanıydı, şimdiyse Kadınlar Birliği'nin başkanlığını yapıyordu ve Yang Qi'nin kuzeniydi. Yaptığı işten memnun bir tavırla Bai'ye destek olup onu ana binaya götürdü.

"Bai iyi düşün, bu küpü Ximen Nao mu gömdü?! İyi düşün bak, var mı başka hazine? Nereye gömdünüz?

Korkmana gerek yok, söyle hadi, senin bir suçun yok, bütün suç Ximen Nao'nun."

Ana binadan gelen şiddetli işkence sesleri benim havaya dikilmiş eşek kulaklarıma giriyordu, bu sırada Ximen Nao ve eşek aynı beden içinde birdi, ben Ximen Nao'yum, Ximen Nao ise şimdi bir eşek, ben Eşek Ximen Nao'yum.

"Muhtar bey, gerçekten hiçbir şey bilmiyorum, orası benim ailemin toprağı değil, eğer kocam hazinesini gömmüşse oraya gömmüş olamaz..."

"Pat!" Bu, masaya vurulan bir elin çıkardığı ses.

"Eğer söylemezse asın şunu!"

"Tırnaklarını sökün!"

Karım feryat figan ağlayıp hayatı için üst üste af diliyordu.

"Bai iyice düşün, Ximen Nao çoktan öldü, gömülü altın ve gümüşün kimseye bir hayrı yok, topraktan çıktı mı bizim komünü daha güçlü bir konuma sokabilir. Korkma sakın, hepimiz özgürleştik artık, bizim politikamızda adam dövmenin ve işkenceye başvurmanın yeri yok. Konuşursan, bu büyük hizmetinin karşılığında takdir göreceğini temin ederim." Hong Taiyue'nin sesiydi bu.

Kalbim hüzünle doldu, içim cayır cayır yanıyordu, sanki biri kıçıma kızgın demirle dağlamıştı ya da etime bıçak saplanmıştı. Güneş çoktan alçalmış, ay da yavaştan göğe yükselmişti, ayın gümüş grisi, soğuk ışıltısı yere, ağaçlara, milislerin silahlarına ve sırlı küpün üzerine vuruyordu. Bu küp Ximen ailesine ait değil, Ximen ailesi hazinelerini böyle bir yere gömmez, orada insanlar ölmüş, bombalar düşmüş, hayaletler kol geziyor, nasıl olur da böyle bir yere gidip hazinemi gömerim ben? Köydeki tek zengin aile biz değiliz ki, öyleyse nasıl oluyor da daha ilk ısırışta hazineyi gömenlerin bizim olduğumuzdan bu kadar emin oluyorsunuz?

Daha fazla katlanamayacaktım, Bai'nin ağlamasına daha fazla dayanamıyordum, onun ağlaması beni hem üzüyor hem de içimi suçluluk duygusuyla kaplıyordu, ona daha iyi davranmadığım için pişmanım, Yingchun ve Qiuxiang'ı eve getirdikten sonra bir kere bile onun *kang*'ını ziyaret etmemiş, otuz yaşında bir kadını boş bir odada bir başına bırakmıştım gecelerce, kendi kendine Budist sutralar okuyup bir zamanlar annemin kullandığı tahta bir balığa vurup ritim tutardı tak, tak, tak, tak, tak, tak diye... Hırsla başımı kaldırdım ama yularım bir kolona bağlıydı. Arka toynaklarımı kaldırdım, parçalanmış bir sepete bir çifte attığım gibi sepet havalanıverdi birden. Bir o tarafa bir bu tarafa atılıp yakıcı çığlıklar attım boğazım yırtılasıya. Yuların gevşediğini hissettim. Özgürdüm artık, aralık bırakılmış çit şeklindeki ahşap kapıdan kendimi dışarıya attığım gibi avluya fırladım. Duvarın dibine işeyen Jinlong'un bağırdığını duydum sonra:

"Baba, ana, bizim eşek kaçtı!"

Avlunun içinde neşeyle hoplayıp zıpladım biraz, bacaklarımı ve nallarımı test ettim, nallarım taşların üzerinde takırdarken etrafa kıvılcımlar saçtı. Ay ışığının yuvarlak kıçımda parıldadığını gördüm. Lan Lian koşarak çıktı, onun peşi sıra birkaç milis de çıktı ana binadan. Açılmış kapıdan dışarıya vuran mum ışığı avlunun yarısını aydınlattı. Kayısı ağacına doğru koşup sırlı küpe bir çifte attım, küp bir çatırtıyla parçalandı, küpün parçalarından bazıları ağacın tepesinden daha yükseğe havalandı, çatının kiremitlerine düştüklerinde gevrek bir ses çıkardı. Sonra Huang Tong da ana binadan koşarak çıktı. Qiuxiang doğu kanadındaki odadan fırladı birden. Milisler silahlarına davrandı. Korkmuyordum hiç, onların sadece bir insana ateş edebileceklerini biliyordum çünkü, bir eşeğe ateş etmezlerdi. Eşek ne de olsa bir hayvandır, insan işinden anlamaz, eğer bir eşeğe ateş ederlerse eşeği vuranlar olarak onlar da

hayvan sayılacaktı. Huang Tong yularımın üzerine basıp beni durdurmaya kalktı, boynumu şöyle bir kaldırmamla kendini yerde buldu. Havalanan yularım bir kamçı gibi Qiuxiang'ın yüzüne çarptı. Onun inlemesi beni iyice neşelendirdi. Seni kara kalpli küçük orospu seni, seni çiğneyip geçmeyi ne çok isterdim şimdi. Onun başının üzerinden sıçradım. Kalabalık etrafımı sarıp beni durdurmak istedi. Ama aklıma koymuştum bir kere, ana binaya doğru atıldım hemen. Benim, ben Ximen Nao, eve geri döndüm! Kolçaklı sandalyeme oturmak istiyorum, nargilemi içmek istiyorum, o küçük içki kadehimi kaldırıp yüz mililitre *erguotuo*[1] içmek istiyorum, sonra bir de kendi suyuyla kısık ateşte pişmiş tavuk yemek istiyorum biraz. Sonra birden odanın müthiş bir derecede daralmış olduğunu hissettim, ayak seslerim yer karosunda çınlıyordu. Odanın içindeki tencere ve tavalar paramparça olmuştu; masa, sandalye, tabure ve oturaklar ya yere yatıp bacaklarını göğe çevirmiş durumdaydı ya da bacaklarını çarpıtıp yere serilmişlerdi. Sonra benim yüzümden duvarın dibine iyice yapışmış olan Yang Guixiang'ın o kocaman, düz ve altın sarısı yüzünü gördüm, öyle keskin bir çığlık atıyordu ki gözlerim karıncalandı. Ardından mavi tuğla döşeli zemine yığılmış olan faziletli karım Bai'yi görünce kafam allak bullak oldu, kendimin şimdi eşek dudaklı, eşek suratlı ve eşek vücutlu biri olduğumu unuttum birden. Gidip ona sarılmak istedim ama birden onun yerde bacaklarının arasında bayılmış olduğunu fark ettim. Onu öpmek istiyordum ama birden başının kanadığını fark ettim. Eşekle insan aşk yapamaz, faziletli karıcığım benim, hoşça kal. Tam başımı kaldırmış odadan çıkmak üzereydim ki kapının arkasından fırlayan karanlık bir gölge boynuma

1. Geleneksel Çin içkisi *baijiu*'nun çeşitlerinden biri. Çin votkası diye de bilinir. (Ç.N.)

yapışıp sert pençelerini kulaklarıma ve yularıma geçiriverdi. Kulaklarımda şiddetli bir ağrı hissettim, başım kendiliğinden yere eğiliverdi. Daha sonra olan biteni daha net görebildiğimde kan emici bir yarasa gibi başımı bastıran kişinin Köy Muhtarı Hong Taiyue olduğunu gördüm, benim acımasız rakibim. Ben Ximen Nao, bir insan olarak seninle dövüşmedim ama şimdi bir eşek olarak senin elinde yenilgiye mi düşecektim? Bunu düşününce öfkem ateşlendi birden, acı içinde olmama rağmen başımı gururla kaldırıp öne doğru atıldım. Kapının kasasının vücudumdaki parazitleri keser gibi sıyırıp attığını duyumsadım, Hong Taiyue odanın içinde kalmıştı.

Uzun uzun inleyerek avluya doğru fırladım ama birkaç kişi elleri ayaklarına dolanan bir beceriksizlikle, ben daha yanlarına varamadan kapıyı kapamayı başardı. Kalbim sonsuz bir genişliğe ulaşmıştı birden, bu küçük avluya sığamazdım artık, avluda koşturmaya başladım, insanlar telaşla bir oraya bir buraya koşturup duruyordu. O, Yang Guixiang denilen kadının bağırdığını duydum:

"Eşek, Bai'nin kafasını ısırdı, muhtarın da kolu kırıldı!"

"Ateş edin, vurun şunu!" diye bağırdığını duydum birinin. Milislerin silahlarını kurduğunu duydum sonra, Yingchun ve Lan Lian'ın üzerime doğru koştuğunu gördüm. Koşuyordum, koşabildiğim kadar hızlı ve var gücümle koşuyordum, yazın bardaktan boşanırcına yağan yağmurun delikler açtığı yüksek duvara doğru yöneldim, öyle bir sıçradım ki dört toynağım boşalıverdi, havadaydım artık, vücudum iyice gerilmişti, duvarın üzerinden uçuverdim.

Lan Lian'ların uçan eşeğinin efsanesi, yaşlılar tarafından bugün bile Ximen köyünde anlatılır. Bu hikâye Mo Yan denilen o yazarın romanlarında doğal olarak daha canlı bir şekilde betimlenmiştir.

6

Aşk ve muhabbetin mükemmel uyumu
Bilgelik ve cesaretin vahşi kurtlarla kavgası

Yıkılmak üzere olan duvarın üzerinden uçtuktan sonra tüm hızımla güneye doğru yöneldim. Ön toynaklarım hendekteki çamura girince neredeyse bacağım kırılacaktı. Büyük bir korkuya kapıldım, çamurdan çıkmaya çalıştıkça daha da derine batıyordum. Sonra sakinleştim, arka bacaklarımı daha sağlam bir yere koydum, yere uzanıp yana yuvarlandım, bacaklarımı çamurdan kurtarınca hendekten dışarıya çıktım. Tam da Mo Yan'ın dediği gibi oldu: Keçiler ağaca tırmanabilir, eşekler de iyi birer tırmanıcıdır.

Toprak yol boyunca dörtnala güneybatıya doğru koştum.

Sana taş ustası Han'ın dişi eşeğinden bahsetmiştim, hatırlaman lazım, hani Han Huahua eve dönerken onun oğluyla bir domuz yavrusu taşıyan o dişi eşek. Bu sırada gerisingeri eve dönüyor olmalıydı, yularından kurtulmuştu. Ayrılırken bu gecenin bizim gecemiz olacağını kararlaştırmıştık. İnsan bir kere söz verdi mi bir atlı birliği bile onu sözünden geri döndüremez; eşekler için de altın değerindedir söz, bir kere söz verdin mi diğeriyle buluşmadan ayrılamazsın buluşma yerinden.

Onun havaya saldığı duygusal mesajı takip ederek akşamüzeri ondan ayrıldığım yola doğru seyirttim dört-

nala. Toynaklarımın takırtısı öyle uzağa yayılıyordu ki sanki kendi toynak takırtımın peşinden gidiyordum ya da toynak takırtım beni takip ediyormuş gibi geliyordu. Geç bir sonbahar gecesiydi, yol kenarındaki kamışlar kurumuş ve sararmış, çiy taneleri kırağıya çalmıştı, ateşböcekleri kurumuş otların arasında uçuşurken yeşim taşı yeşili bir bataklık yakamozu yaratıyorlardı, önümdeki toprağın üzerinde bir yanıp bir sönerken etrafa sıçrıyorlardı. Zaman zaman rüzgârın taşıdığı bir leş kokusu alıyordum, bu kokunun yıllanmış bir cesetten geldiğini biliyordum, eti çoktan çürümüştü ama kemikleri koku yaymaya devam ediyordu. Huahua'nın kocasının ailesi ihtiyar Zheng köyünde yaşıyordu, köyün en zengini Zheng Zhongliang' dı, aralarında kuşak farkı olmasına rağmen Ximen Nao' nun en iyi arkadaşlarından biriydi. Bir zamanlar içki sohbetinde Zheng Zhongliang, Ximen Nao'nun omzuna vurup şöyle demişti: Kardeşim, zengin adamın düşmanı çok olur, servetini dağıtmak sana mutluluk getirir, anı yaşa, sefahatini sür, sakın servetine takılma!.. Ximen Nao, seni anası sattığımın Ximen Nao'su, benim işime karışma, ben şimdi azmış bir eşeğim, Ximen Nao'nun hatıraları araya girince olay kanlı, çürümüş ve kokuşmuş tarihî sahnelere bağlanıveriyor hemen. Ximen köyü ve ihtiyar Zheng köyünün geniş toprakları arasında bir nehir vardır, nehrin iki yakasında ejderha gibi kıvrılan onlarca kumlu tepe uzanır, tepelerin üzeri ılgın kaplıdır, öyle çokturlar ki sonunu göremezsiniz. Burada bir zamanlar tanklar ve uçakların da araya girdiği büyük bir savaş yaşandı, tepeler hep cesetle kaplandı. İhtiyar Zheng köyünün sokaklarında sedyeden geçilmiyor, etrafta yaralılar inliyordu, onların iniltilerine karışan karga sesleri insanın tüylerini diken diken ediyordu. Tamam, artık savaştan söz etmeyeceğim; savaş, eşekleri taşıma araçlarına çevirmişti, savaşın tam ortasına makineli tüfek ve mühimmat taşıyorlardı. Savaş

sırasında benim gibi güçlü ve yakışıklı siyah eşekler muhtemelen askerden kaçamamıştır.

Yaşasın barış! Barış zamanında erkek bir eşek, kendi seçtiği dişi bir eşekle buluşabilir. Buluşma nehrin kenarındaki sığlıkta olacaktı, ayın ve yıldızların ışığı suyun üzerinde kıvrılan gümüş bir yılanı andırıyordu. Bir de sonbahar böceklerinin cıvıltısıyla gece rüzgârının serin ve ferah esintisi vardı. Toprak yoldan aşağıya atlayıp kumlu tepeleri geçtim, nehre girince dört bacağım birden suya gömülüverdi. Suyun kokusunu alınca boğazımın ne kadar da kuruduğunu hissettim, içim su içme arzusuyla doldu birden. Nehrin o soğuk ve tatlı suyundan içtim biraz, çok su içmek istemedim; çünkü önümde koşturmam gereken bir yol uzanıyordu hâlâ, eğer fazla su içersem su midemde çalkalanabilirdi. Nehrin karşı kıyısına geçtim, kıvrılan küçük bir patika boyunca ılgınların arasından geçerek kumlu bir tepeye vardım. Bu yüksek tepede onun kokusunu aldım birden, çok yoğun ve çok güçlü bir kokuydu bu. Kalbim deli gibi atmaya başladı, kaburgalarımı dövüyordu, kanım kaynıyordu, aşırı heyecandan uzun uzun anıramadım, sadece birkaç kısa ve küçük inilti koyuverdim. Benim sevgili eşeğim, benim hazinem, benim en kıymetli, en sevgili, en sevdiğim eşeğim benim! Sana sarılmak için sabırsızlanıyorum, dört bacağımla birden sarılacağım sana, kulağını öpeceğim, gözlerini öpeceğim, kirpiklerini öpeceğim, o pembe burnunu ve taç yaprağı gibi dudaklarını öpeceğim, sevgilim, en kıymetlim benim, tek korkum nefesimin seni eritmesi, üzerine çıktığım zaman kırılacağından korkuyorum, ah benim küçük toynaklı eşekçiğim, çoktan yamacıma vardın, ah benim küçük toynaklı eşekçiğim, seni ne kadar çok sevdiğimi bilmiyorsun sen!

O kokunun peşi sıra seyirttim, daha tepenin yarısını aşmıştım ki beni biraz ürküten bir sahne gördüm. Benim

o dişi eşekçiğim ılgın ağaçları arasında tepiniyor, durmadan dönüp duruyor, arada toynaklarıyla yeri dövüp yüksek sesle anırıyordu, bir saniye bile yerinde duramıyordu, bir çift gri kurt onun bir önünde bir arkasında, bir sağında, bir de solunda dolanıyordu. Kurtların hiç acelesi yoktu, öyle telaşsızdılar yani, bazen birlikte, bazen de ayrı ayrı hareket edip onu yoklayarak ilk saldırı için hazırlanıyorlardı. Sinsi, acımasız ve sabırlı bir tavırla benim eşekçiğimin gücünü ve azmini kaybetmesini bekliyorlardı, eşekçiğimin takati kalmayınca yere düşecek, onlar da hemen üzerine atlayıp boynunu koparacak, önce kanını son damlasına kadar içecek, ardından da karnını deşip iç organlarını yiyeceklerdi. Bir eşeğin gecenin bir körü kumlu tepelerin üzerinde birbiriyle uyum içinde çalışan iki kurtla karşılaşmasının sonu ölüm demekti. Ah eşekçiğim benim, eğer benimle karşılaşmasaydın bu gece o korkunç sondan kaçamayacaktın, aşk kurtardı seni! Acaba bir eşeği ölüm korkusundan daha bir arındırıp seni ölmekten kurtaracak başka bir durum daha var mıdır bu dünyada? Hayır, yok ve olamaz da! Ben Eşek Ximen, tepeden aşağıya dörtnala koşup sevdiğim eşeğin kuyruğunun dibinde bitmiş olan kurda doğru atıldım. Toynaklarım tozu dumana katıyordu, bir komutan edasıyla hareket ediyordum, bırakın bir kurdu, karşımda bir kaplan dahi olsa kaçacak delik arardı. Kurt, gafil yakalanmıştı, göğsüme çarptıktan sonra iki takla atıp yere yuvarlandı. Hemen ardıma dönüp eşekçiğime, "Sevgilim, korkma sakın, ben geldim!" dedim. Eşekçiğim yanıma sokulunca göğsünün hızla inip kalktığını hissettim, nefes alıp verişini duyuyordum, bütün vücudunun ter içinde kaldığını duyumsadım. Eşekçiğimin boynunu dişleyerek onu yatıştırdım, ona cesaret verdim, korkma artık, sakin ol, ben buradayım, kurtlardan korkmana gerek yok, izin ver de onların kafataslarını ezip parçalayayım çelik toynaklarımla.

O iki kurt yeşil gözleriyle omuz omuza vermiş karşımda dikiliyordu. Benim öyle gökten düşer gibi birden ortaya çıkmama çok kızmış görünüyorlardı, eğer ben olmasaydım şu anda karınlarını eşek etiyle doyuruyor olacaklardı. Onların öyle yerde yatıp yenilgiyi kabul etmeyecekleri biliyordum, dağdan aşağıya inmiş olan bu iki kurt ellerine geçen şansı öylesine geri çeviremezlerdi. Benim eşekçiğimi kumlu tepelere ve ılgınların arasına sürmüş olmalarının nedeni onun toynaklarının yumuşak kuma batmasını sağlamaktı. Eğer bu iki kurtla dövüşeceksek bir an önce kumlu tepelerden uzaklaşmamız lazımdı, onun yavaşça öne doğru yürümesini sağlarken ben de geri geri yürümeye başladım. Biz adım adım tepeden uzaklaşırken kurtlar da başta çaresiz bir şekilde bizi takip etmeye başladı, sonra ayrılıp önümüze geçerek önden sürpriz bir saldırı yaptılar bize. Eşekçiğime gördün mü, diye sordum, bu tepenin aşağısında küçük bir nehir var, nehrin kenarı çakıltaşlarıyla çevrili, oranın zemini buradan daha sert, su da öyle berrak ki dibini görebiliyorsun, su sadece toynaklarımıza kadar gelir. Tek yapmamız gereken canhıraş bir halde kendimizi nehre atmaktı, bir kere nehre girdik mi o iki kurt üstünlüklerini kaybedecek ve dövüşü kazanan biz olacaktık. Sevgilim ha gayret, cesaretini topla da aşağıya inelim, iriyarıyız sonuçta, direnç de yanımızda, arka ayaklarımızla kurtların gözlerine kum da teperiz, şöyle deli gibi koşturduk mu gerisi kolay güvendeyiz artık. Sözümü dinleyen eşekçiğim yanıma geldi ve yan yana aşağıya doğru koşturduk. Ilgınların üzerinden birer birer atladık alışkanlıkla, ılgınların yumuşak dalları karınlarımıza sürtünürken kendimizi suyun akışına bırakmış gibiydik sanki, vücutlarımız iki devasa dalgaya dönüşmüş gibi kıyıya vurdu. Gözümün ucuyla ardımızdan gelen o iki kurdun acınası bir halde tökezleyerek bizi kovalamaya devam ettiği gördüm. Üzerleri toz ve kum

olmuş iki kurt, biz nehrin ortasında durup nefesimizi toparlayana kadar nehrin kıyısına gelemedi. Eşekçiğime su içmesini salık verdim. Sevgilim boğazını ıslat biraz, yavaş yavaş iç, boğulma sakın, fazla da içme ama, üşürsün sonra. Eşekçiğim kıçımı dişlerken gözleri yaşlarla doldu. Benim güzel ağabeyim, dedi, seni seviyorum, eğer gelip de beni kurtarmasaydın çoktan kurtların midesini boylamış olacaktım. Benim güzel ablacığım, benim sevgili eşek ablacığım, seni kurtarmakla kendimi de kurtarmış oldum, bir eşek olarak yeniden doğduğumdan bu yana içimde büyük bir sıkıntı vardı, seni gördükten sonra naçizane bir eşek olsam bile eğer aşk varsa hayatın sonsuz bir mutlulukla dolabileceğini öğrenmiş oldum. Önceki hayatımda insandım, bir karım ve iki cariyem vardı; sevişiyorduk ama aşk yoktu aramızda, o zamanlar mutlu olduğumu sanıyordum, yanılmışım, şimdi bakıyorum da aslında acınası bir adammışım. Ah, aşk ateşiyle yanan bir eşek, bütün insanlardan daha mutlu olsa gerek! Sevgilisini kurtların ağzından kurtaran bir erkek eşek hem sevgilisinin önünde yiğitlik ve bilgeliğini göstermiş olur hem de kendi erkeklik gururunu okşamış olur. Ah ablacığım, beni muhteşem bir eşek haline getiren sensin, sensin beni dünyanın en mutlu hayvanı yapan! Sonra birbirimizin kaşınan yerlerini dişledik karşılıklı, vücutlarımızı birbirine sürttük, iki gönül bir olmuştuk, tatlı sözlerimiz birbirine dolandı, duygu yumağına gittikçe daha çok dolandık, öyle ki neredeyse nehrin kenarına çömelmiş kurtları bile unutmuşum.

Bu iki kurt, aç kurtlardı ve lezzetli etlerimizin düşüncesi bile ağızlarını sulandırıyordu. Pes etmeyeceklerdi hiç kuşkusuz. Sevgilimle hemen oracıkta sevişmeyi öyle çok arzuluyordum ki; ama bunun ikimizi birden mezara sokmak olduğunu da çok iyi biliyordum. Görünüşe göre kurtlar da böyle bir fırsatın doğmasını bekliyordu. Nehrin kenarındaki taşların üzerinde dikilirler-

ken dillerini çıkarıp köpek gibi su içtiler önce, ardından köpeği daha da andıran bir ifadeyle oturup başlarını yukarı kaldırarak kasvetli ve soğuk yarım aya karşı tiz tiz uludular.

Ben aklım başımdan gitmiş bir halde birkaç kez ön bacaklarımı kaldırıp eşekçiğimin üzerine abanmaya çalıştım ama toynaklarım daha onun vücuduna değmeden kurtlar üzerimize doğru atılıyordu. Ben durunca kurtlar da aceleyle nehrin kenarına dönüyordu. Görünüşe göre sabır taşıydılar. İnisiyatifi ele alıp kurtlara saldırmayı istiyordum ama bunun için eşekçiğimin yardımına ihtiyacım vardı. Kurtların olduğu yöne doğru bir atak yaptık ama kurtlar hemen ayrılıp kendilerini emniyete aldı, ardından yavaş yavaş kumlu tepeye doğru geri çekildiler. Onların bu tuzağına düşecek değildik elbet. Nehri geçip Ximen köyüne doğru dörtnala koşturmaya başladık. Kurtlar da nehre atıldı ama su karınlarına kadar geldiğinden hareketleri yavaşlamıştı. Eşekçiğime, sevgilim, dedim, hadi saldırıp bu iki vahşi hayvanın hayatlarına bir son verelim artık. Önceden planladığımız gibi nehrin ortasına sıçradık uçarcasına, toynaklarımızla ezecektik onları, görüş açılarını kapatmak için gözlerine su sıçratmaya başladık. Suyun içinde mücadele eden kurtların vücutları iyice ağırlaşmıştı. Birden ön toynaklarımı kaldırıp kurtlardan birinin üzerine atıldım ama kurt kaçıverdi, ben de ardıma dönüp diğerinin üzerine çullandım hemen. Kurdun beli hemen bükülüverdi, onu suya yatırıp boğdum, suyun yüzeyinde guluk guluk diye sesler çıkaran kabarcıklar oluştu. Diğer kurt sıçrayıp sevgilimin boğazına yapıştı, tehlike, ön toynaklarımın altındaki kurdu bırakıp diğer kurdun başına çifteyi geçirdim hemen. Çelik toynaklarımın kurdun kafatasını kırdığını duyumsadım, kurt birden suyun içine yığılıverdi, vücudu dümdüz uzanmıştı, kuyruğu titriyordu henüz ölmemişti. O

yarı ölü kurt da kıyıya çıkmaya çalışıyordu, uzun tüyleri derisine yapıştığından bir deri bir kemik kalmış bu haliyle çok çirkin görünüyordu. Sevgilim bir sıçrayışta onun önünü kesip birbiri ardına çifteler attı ona, kurt tepeden aşağıya yuvarlanıp suyun içine düştü yine. Ön toynaklarımdan birini kaldırıp kurdun kafasına geçirdim. Kurdun iki gözü bir an yeşil yeşil parladıktan sonra gözünün feri yavaş yavaş söndü. Kurtların öldüğünden emin olmak için sırayla ezdik onları toynaklarımızla, vücutları taşların arasına girene kadar durmadık. Çamur ve kurt kanı nehrin suyunu iyice kirletti.

Nehrin suyu berraklaşana ve kan kokusu almadığımız bir yer bulana kadar durmadan ilerledik omuz omuza. Sevgilim ardına dönüp bana baktı, beni dişleyip bir şeyler mırıldandı, duygu yumağının içindeydik yine, arkasını dönüp benim için en uygun pozisyonu aldı, sevgilim, seni istiyorum, hadi çık üzerime. Ben saf ve masum bir erkek eşek olan ben, sağlıklı ve mükemmel bir fizikle iyi genlere sahibim, soyumu devam ettirmek yazılmış alnıma, onu sana vereceğim, eşek bekâretimle birlikte sana, yalnız sana vereceğim, benim sevgili Huahua eşeğim. Bir dağ gibi şahlanıp ön bacaklarımla onu belinden kavradım, sonra öne doğru abanınca büyük bir mutluluk sardı vücudumu, onun vücudunu da. Aman Tanrı'm!

7

Huahua'nın korkup yemin etmesi

NaoNao'nun bir avcıyı ısırarak kahramanlık taslaması

Bir gecede altı kez birlikte olduk, eşek fizyolojisi açısından neredeyse imkânsız bir şeydi bu. Yalan söylemiyorum, Yeşim İmparator şahidim olsun, ayın nehrin üzerindeki yansımasına karşı yemin ettim, doğruyu söylüyorum; çünkü ben sıradan bir erkek eşek değildim, Han ailesinin eşeği de öyle sıradan bir dişi eşek değildi. Önceki hayatında aşk yüzünden ölmüş bir kadındı, işte yıllardır bastırılmış olan arzu bir kere patlayınca öyle kolayca durulmuyor. Şafağın kırmızı güneşini gördüğümüzde yorulmuştuk sonunda. İçi boş ve şeffaf bir yorgunluktu bu. Ruhlarımız sanki akla hayale sığmayan bir aşkla yücelmişti ve uçsuz bucaksız bir güzellikti bu. Ağızlarımızla birbirimizin dağılmış yelelerini taradık ve kuyruklarımıza yapışmış tozu temizledik, onun gözlerinden sonsuz bir sıcaklık ve yumuşaklık akıyordu. İnsanlar kibirli yaratıklardır ve aşkı en iyi kendilerinin anlayabildiğini sanırlar, aslında dişi bir eşektir adamın içindeki ateşi en iyi tutuşturan hayvan, kastettiğim elbette ki benim sevgilim, Han ailesinin eşeği, Han Huahua'nın eşeği. Nehrin ortasına gidip biraz su içtik, ardından kıyıya çıkıp sararmış ama özsuyunu hâlâ tam anlamıyla yitirmemiş olan o vahşi kamışlardan ve sulu ahududularından yedik. Zaman zaman küçük kuşları ürkütüyorduk, zaman zaman

da çalıların arasından şişmanca bir yılan fırlıyordu. Kışı geçirmek için yatacak bir yer aradığından olacak bizi rahatsız etmedi. Birbirimize anlatabileceğimiz her şeyi anlattıktan sonra sıra birbirimize isim takmaya gelmişti. O bana, Naonao, dedi, ben de ona, Huahua, dedim.

Naonao, oh ha; Huahua, ah ha sonsuza kadar birlikte olacağız, yer ve gök bile bizi ayıramaz, oh ha, bunu nasıl buldun? Ah ha, çok güzel! Hadi yabani eşekler olalım, önümüzde bu kıvrılarak uzanan onlarca kum tepesinin, bu gür ılgınların, bu endişenin olmadığı berrak suyun içinde yaşayalım, acıktık mı taze otları dişler, susadık mı nehirden su içeriz, birbirimize sarılıp uyur, sık sık sevişiriz, birbirimize sahip çıkar, birbirimizi koruruz, ben sana başka hiçbir dişi eşeğe bakmayacağıma dair söz veririm, sen de bana başka hiçbir erkek eşeğin bir daha üzerine çıkmayacağına dair söz verirsin. Ah ha, sevgili Naonao'yum, söz veriyorum. Oh ha, sevgili Huahua'm, ben de söz veriyorum. Bir daha hiçbir dişi eşeğe bakmayacağın gibi, bir daha hiçbir kısrağa bile bakmayacağına dair söz vermelisin bana Naonao, dedi Huahua beni dişlerken, insanların hiç utanması yok, sık sık erkek eşekle kısrağı çiftleştirmek isterler, doğan garip yaratığa da katır derler. İçin rahat olsun Huahua, gözlerimi bağlasalar bile bir kısrağın üzerine çıkmam ben; ama sen de söz vermelisin erkek bir atla çiftleşmeyeceğine, dişi bir eşekle bir atın çiftleşmesinden doğan garip yaratığa da katır diyorlar. Senin de için rahat olsun Naonao, beni bir kazığa bağlasalar bile kuyruğumla sıkı sıkı kapatırım iki bacak aramı, benim olan sadece senindir...

Sonsuz bir aşkla boyunlarımızı suda oynayan iki kuğu gibi birbirine doladık. Kelimeler gerçekten de kifayetsizdi, bizim aşkımız ölümsüzdü. Nehrin kenarında omuz omuza durup sudaki yansımamızı seyrettik. Gözlerimiz ışık saçıyordu, dudaklarımız şişmişti, aşk ikimizi

de iyice güzelleştirmişti, cennetten düşmüş en ideal çiftik biz.

Tam orada öyle aşka düşmüş, manzaranın keyfini çıkarırken birden arkamızda bir yaygara kopuverdi. Telaşla arkamıza baktığımızda aşağı yukarı yirmi kadar kişinin yelpaze gibi havalanarak üzerimize doğru geldiğini gördük.

Oh ha, Huahua, kaçalım hemen! Ah ha, Naonao, korkmana gerek yok, baksana, hepsi tanıdık insanlar.

Huahua'nın tavrı içimi yarı yarıya ferahlatmıştı. Gelenlerin tanıdık olduğunu ben de biliyordum ya. Gözlerim çok keskindir, görür görmez anlamıştım, kalabalığın içinde sahibim Lan Lian, sahibem Yingchun ve Lan Lian'ın yakın arkadaşları olan Fang Tianbao ve Fang Tianyou kardeşler vardı – Fang Tian kardeşler Mo Yan'ın "Fang Tian Hua ji"[1] adlı savaş sanatı romanının ünlü karakterleriydi, bu ikisi romanda dövüş sanatı ustaları olarak betimleniyordu, Lan Lian, benim kaçarken kopardığım yuları beline sarmıştı, elinde ucuna bir kement bağlı olan uzun bir sopa vardı. Yingchun'un elindeyse içindeki ateşin kırmızı kaplama kâğıdını yakıp metal iskeletini iyice ortaya çıkarmış olduğu bir fener vardı. Fang kardeşlerden birinin elinde uzunca bir ip, diğerinin elindeyse bir sopa vardı. Grubun geri kalanıysa kambur taş ustası Han, onun aynı baba ama farklı anadan olma erkek kardeşi Han Qun ve yüzleri tanıdık gelen ama adlarını o anda birden çıkaramadığım birkaç adamdan oluşuyordu. Hepsi çok yorgun görünüyordu, üstleri başları toz ve toprak kaplıydı, tüm gece bizi aramışlar demek oluyordu bu.

Huahua, koş! Naonao, koşamam. Öyleyse kuyruğumdan ısır da seni çekeyim beraberimde. Naonao, ka-

1. *Hua ji*, mızrak ucunun dışında, arkasında iki tane de yarımay şeklinde keskin çıkıntının olduğu bir çeşit savaş mızrağı. (Ç.N.)

çıp nereye gidebiliriz ki? Bizi er ya da geç yine yakalarlar, dedi Huahua uysal bir tavırla, hem bir sonrakine muhtemelen tüfekleriyle birlikte düşerler peşimize, ne kadar hızlı koşsak da kurşundan kaçamayız. Ai ai ai, diye anırdım yüksek sesle hayal kırıklığına uğramış bir halde, Huahua, daha yeni verdiğin sözleri unutmadın değil mi? Sen sonsuza dek benden ayrılamayacağına dair söz verdin, birlikte yabani eşekler olarak yaşayacağımıza dair söz verdin bana, hür ve kendi başımıza, hiçbir bağ olmadan, doğanın kucağında birbirimizi sevecektik hani? Huahua başını eğdi, o koca gözleri birden yaşlarla doldu. Ai, dedi, Naonao erkek eşeksin sen, kamışını içimden çektikten sonra tüm vücudun rahatladı; ama ben senin tohumuna hamile kaldım bile, siz Ximen Konağı'ndan gelenler, ister insan ister eşek olsun, bir taşla iki kuş vurursunuz, karnımda muhtemelen ikiz taşıyorum. Karnım yakında davul gibi şişecek, iyi beslenmem gerek, kızarmış siyah fasulye, yeni öğütülmüş kepek, kırıklı darı yemek istiyorum, ince ince doğranmış ve bambu bir elekten üç kere geçirilmiş olsunlar, ne taş, ne tavuk tüyü, ne kum, ne ot ne de başka bir şey karışmasın araya. Şimdiden ekim ayındayız, havalar yavaş yavaş daha da soğuyacak, kara kış kapıda, koca koca kar yağacak nehir buz tuttuğunda, kurumuş otlar karın altında kaldığında, hamile vücudumu nereye sürükleyip ne yiyeceğim? Ai, ne içeceğim? Ai? Sıpaları doğurduktan sonra beni nerede yatıracaksın? Ai, hadi diyelim ki kendimi kumlu tepelerde seninle kalmaya zorladım, ya sıpalarımız nasıl dayanacak rüzgâra, kara, soğuğa? Ai, ya bizim sıpalar soğuktan donup da taş ya da sopa gibi katılaşırlarsa, babaları olarak senin hiç mi için sızlamayacak? Erkek eşekler sıpalarını hiç acımadan terk edebilir Naonao ama dişi eşekler öyle bir şey yapamaz. Başka bir dişi eşek belki öyle yapabilir ama Huahua yapmaz. Belki insanın kadını inancı uğruna çocuklarını terk eder ama dişi eşekler yapmaz

öyle. Ai, Naonao, hamile bir dişi eşeğin içinden geçenleri anlayabiliyor musun?

Huahua'nın inci taneleri gibi dizilmiş yaylım ateşini andıran konuşmasını dinlerken, ben erkek eşek Naonao, onun dediklerinin aksini ispat edecek hiçbir şey düşünemedim. "Ai ai, Huahua, sen hamile olduğundan gerçekten çok emin misin?" diye soruverdim zayıf bir sesle.

Ne saçmalıyorsun, dedi öfkeyle Huahua bana bakıp, Naonao, ah Naonao bir gecede altı kere, her bir seferinde de sular seller gibi orgazmdan kızışmış dişi bir eşeği geçtim, tahtadan bir eşek, taştan bir eşek ya da kurumuş kalmış bir kütük bile olsa yine de hamile kalırdı senden!

Ai ai, diye inledim acıyla başımı öne eğip onun uysalca sahibinin yanına gitmesini izlerken.

Gözlerimden sıcak yaşlar boşandı ama her biri isimsiz bir öfke ateşiyle kuruyordu hemen, koşmak istiyordum, zıplamak istiyordum, bu haklı ihaneti görmek istemiyordum, hayatımı Ximen Nao'nun o koca avlusunda aşağılanan bir eşek olarak geçirmeye devam edemezdim. Ai ai, diyerek nehrin ışıltılı sularına doğru seyirdim, hedefim kumlu tepeler ve tepelerin üzerinde küme olmuş bir sis bulutunu andıran ılgınlardı, onların sınırsız esnekliktеki kırmızı dalları arasına kızıl tilkiler, çizgili porsuklar ve bağırtlaklar yuva yapıyordu. Buraya kadarmış Huahua, git de o muhteşem hayatının keyfini çıkar, bir eşek barakasının sıcaklığını özleyecek değilim ben, vahşetin çağrısına uyup özgürlüğümün peşinden gideceğim. Ama daha karşı kıyıya bile varamamışken ılgınların arasına gizlenmiş birilerinin olduğunu fark ettim. Başlarına kamuflaj için hasır şapkalar takıp üzerlerine kuru otlarla aynı renk olan hasır yağmurluklar giymişlerdi, ellerinde Ximen Nao'nun başım dağıtmış olan misket tüfeklerinden vardı. Büyük bir korkuyla geri dönüp nehrin doğusuna, yükselmekte olan sabah güneşine doğru koşturdum. Vücudum-

daki tüyler kıpkırmızı bir ateş gibi parlıyordu, dörtnala koşturan bir ateş topuydum sanki, dört bir yana parlak ışınlar saçan bir eşek. Ölmekten korkmuyordum, vahşi kurtlarla hem de onlardan zerre korkmadan yüzleşmiştim; ama bana doğrultulmuş olan misket tüfeklerinin o kara namluları korkutuyordu beni işte, asıl korkum tüfekler değildi elbet, tüfekler patladıktan sonra etrafa dağılan beyin parçalarının o ürkünç görüntüsünden korkuyordum. Sahibim benim kaçma planımı çoktan tahmin etmiş olacak nehri çaprazlama geçmişti bile, ayakkabılarını ve çoraplarını çıkarma zahmetine bile gerek duymamıştı. Nehrin suyu, sahibimin beceriksiz ve hantal hareketleriyle dalgalanıp dört bir yana sıçrıyordu. Sahibim yaklaşınca yönümü değiştirdim, işte tam o anda sahibimin elindeki sopa uçarak üzerime geldi ve sopanın ucundaki kement boynuma geçiverdi birden. Ama böyle kolay bir yenilgiyi kabul edecek değildim. Bütün gücümü toplayıp başımı kaldırdım, göğsümü öne doğru çıkardım. Kement boynumu iyice sıkmaya başladı, nefes almakta güçlük çekiyordum. Sahibimin sopayı iki eliyle sıkıca tuttuğunu gördüm, kendini geriye doğru attı, yerle arasındaki mesafe yok denecek kadar azdı. Topuklarını yere sabitledi, ben de onu sürüklemeye başladım. Topukları nehrin kıyısında sabanla sürülmüş gibi iki derin hendek bıraktı.

Sonunda bitkin düştüm, daha da kötüsü boynumdaki kement beni nefessiz bırakmıştı, en iyisi koşmayı bırakmaktı. Kalabalık etrafımı sardı birden ama hepsi sanki benden çekinir gibiydi biraz, hiçbirinin öne çıkıp bana yaklaşmaya cesareti yoktu. İnsan ısıran azılı bir eşek olduğum gerçeğini hatırlattı bu bana daha sonra. Sessiz, sakin bir hayat sürdürülen köyde insan ısıran bir eşek olmak demek doğal olarak büyük ve yeni bir haber olmak demekti, ünüm ânında tüm köye yayılmıştı. Ama bütün bu kadınlarla erkeklerin arasında benim onu niye yaptığı-

mı kim bilecekti ki? Bai'nin kafasındaki deliğin bir eşek olarak yeniden dünyaya gelmiş kocasının eşekliğini unutup kendini hâlâ insan sanarak bir anlık şehvetle karısını öpmeye çalışırken oluştuğunu kim tahmin edebilirdi ki?

Yürekli Yingchun elinde bir demet taze yeşil otla yavaş yavaş yanıma yaklaşırken ağzında bir şeyler mırıldanıyordu:

"Küçük Karakaçan'ım, korkma sakın, sakın korkma sana vurmayacağım, hadi eve dönelim..."

Yanıma gelince sol eliyle boynumu tutup sağ elindeki otlarla besledi. Eliyle beni okşarken memeleriyle de görüş alanımı kapattı, onun sıcak ve yumuşak memelerini duyumsayınca Ximen Nao'nun belleği birden su yüzüne çıkıverdi, gözlerim sıcak gözyaşlarıyla doldu hemen. Kulağıma bir şeyler fısıldıyordu, bu sıcakkanlı kadının sıcak nefesi başımı döndürdü, bacaklarım titredi, kum tepesinin üzerine diz çöküverdim birden. Onun şöyle dediğini duydum:

"Küçük Karakaçan'ım, küçük Karakaçan'ım artık büyüdüğünü biliyorum, kendine bir eş arıyorsun, erkek büyüyünce evlenmek, kadın büyüyünce kocaya varmak ister, benim küçük Karakaçan'ım da baba olmak istiyor, seni suçlamıyorum, bu çok doğal bir şey, tamam, eşini buldun, tohumunu da ektin şimdi usluca eve dönme zamanı..."

Diğerleri aceleyle yularımı tamir edip dizginlerimi taktı, dizginlerin üzerine bir de soğuk ve pas kokusu taşıyan bir zincir eklediler. Zinciri ağzıma tıktılar, biri zinciri sertçe altdudağıma doğru çekince dayanılmaz bir ağrı hissettim, ah burun deliklerimi koca koca açıp derin bir nefes aldım! Yingchun zinciri çekiştiren ele vurup, "Gevşek kalsın, yaralandığını görmüyor musun?" dedi.

İnsanlar beni ayağa kaldırmaya çalıştı, ben de tam olarak bunu yapmak istiyordum. İnek, koyun, domuz ve

köpek yere yatıp uzanabilir ama sadece ölmek üzere olan bir eşek yere yatıp uzanır. Ayağa kalkmak için mücadele ettim ama vücut ağırlığım ayağa kalkmamı zorlaştırıyordu. Benim gibi üç yaşını daha yeni doldurmuş bir eşek böyle mi ölecekti yani? Bir eşek için bu şekilde ölmek hiç de iyi bir şey değildi, hele benim bu şekilde ölmem olanak dahilinde bile olamazdı. Önümde geniş bir yol uzanıyor ve bu yol bir sürü küçük patikaya ayrılıyor, her bir patika da görülmeye değer manzaralara uzanıyordu; meraktan kıvranıyordum, ölemezdim, titreyen bacaklarla ayağa kalktım sonunda. Fang kardeşler, Lan Lian'ın emriyle yanlarındaki uzun kalası karnımın altından geçirdi. Lan Lian arkama geçip kuyruğumu kaldırdı, Yingchun boynuma sarıldı, Fang kardeşler kalası kaldırıp, "Kaldırın!" diye bağırdı. Onların yardımıyla ayağa kalkmayı başardım. Dört bacağım birden titriyordu hâlâ, başım iyice ağırlaşmıştı. Var gücümle dik durmaya çalışıyordum, bir daha yere düşemezdim, dört bacağımın üzerinde dimdik durmayı başardım sonunda.

Etrafımı sarıp incelediler beni, arka bacaklarımdaki ve göğsümdeki kanlı yara izlerini görünce çok şaşırdılar ve kafaları karıştı. Dişi bir eşekle çiftleşmek nasıl olmuştu da böyle ağır yaralanmalara sebep olmuştu? Bu sırada Han ailesindekilerin de kendi dişi eşeklerinin yaralarını tartıştıklarını duydum.

Bu iki eşek tüm gece çiftleşmek yerine birbiriyle dövüşmesin sakın, dedi Fang kardeşlerin büyüğü küçüğüne, küçük olan başını sallamakla yetindi, bu konuda diyecek bir şeyi yoktu.

Han ailesine eşeklerini aramada yardım edenlerden biri, nehrin kıyısına yakın bir yerden nehri işaret edip yüksek sesle bağırıverdi:

"Çabuk gelin de bakın, şu şey de nesi!"

Kurtların cesetlerinden biri suda yavaştan süzülüyordu, diğeriyse büyük bir taşın altında kalmıştı.

Kalabalık o tarafa koşturup dikkatle olan biteni izlemeye koyuldu. Onların suyun üzerinde süzülen kurt tüylerine ve taşların üzerindeki kan lekelerine –kurt ve eşek kanına– baktıklarını ve havada asılı kalmış olan o pis kan kokusunu aldıklarını biliyordum, o vahşi ve dramatik savaşın izleri, kum tepelerinin üzerine yayılmış kurt pençesi ve eşek toynağı izleriyle benim ve Huahua'nın vücudundaki kanlı yara izlerinden kolaylıkla okunabilirdi.

İki kişi ayakkabı ve çoraplarını çıkarıp pantolon paçalarını sıyırdıktan sonra nehre girdi, sırılsıklam olmuş iki kurt cesedini kuyruklarından sürükleyip kıyıya çıkardı. İnsanların dönüp saygıyla bana baktıklarını hissettim. Huahua'nın da aynı bakışlarla onurlandırıldığını biliyordum. Yingchun başıma sarılıp yüzümü okşadı, gözyaşları kulaklarımın üzerine damlıyordu.

Lan Lian kalabalığa doğru gururlu bir tavırla, "Oldu mu, bir daha kim benim eşeğimin iyi bir eşek olmadığını söylemeye cesaret ederse karşısında beni bulur! Bir de eşeklerin korkak olduğunu söylerler, kurt görünce ardına bile bakmadan kaçarlarmış sözde; ama benim eşeğim iki vahşi kurdu çifte atarak öldürdü," dedi.

"Kendi başına yapmadı tabii," diye araya girdi taş ustası Han kızgın bir tavırla, "benim eşeğin de payı var."

"Tabii, tabii, tabii," dedi Lan Lian gülerek, "senin eşeğin de payı var, ne de olsa benim eşeğin karısı olur kendisi."

"Böylesine ağır yaralarla bu evlilik tamamına erdirilmiş olamaz ya?" dedi kalabalıktan biri yarı şaka yarı ciddi bir tavırla.

Fang Tianbao eğilip benim cinsel organıma baktı, ardından Han'ların eşeğinin arkasına koşturdu, kuyruğu kaldırıp iyice baktıktan sonra kendinden çok emin bir tavırla şöyle dedi:

"Ermiş, sözüm sözdür, Han'ların yakında küçük bir sıpası olacak."

"İhtiyar Han, bizim eve iki çuval siyah fasulye gönder de bizim Karakaçan gücünü geri toplasın," dedi Lan Lian gayet ciddi bir tavırla.

"Peh! Rüyanda görürsün!" diye cevap verdi Han.

Ilgınların arasına saklanmış olan adamlar tüfekleriyle birlikte koşarak geldi. Adımları çok hafifti ve gizlice hareket ediyorlardı, daha ilk bakışta çiftçi olmadıklarını anlayabiliyordunuz hemen. Liderleri olan adam kısa boylu ve keskin gözlüydü. Kurtların yanına gidip eğildi, tüfeğinin namlusuyla kurtlardan birinin başını dürttü, ardından diğer kurdun karnını dürttükten sonra şaşkınlık ve pişmanlık karışımı bir tonla, "Bu ikisinin bize epey zararı dokunmuştu!" dedi.

Tüfekli adamlardan bir başkası kalabalığa doğru yüksek sesle şöyle bağırdı:

"Tamamdır, artık gidip üstlerimize rapor verebiliriz."

"Sizler muhtemelen bu iki kurdu daha önce görmediniz değil mi? Bunlar vahşi kurtlar değildi, gri kurttur bunlar, düzlükte çok sık rastlanmaz böylesine, İç Moğolistan'ın ovalarından gelmişler buraya. Yol boyunca yapmadıklarını bırakmamışlar, görmüş geçirmiş, sinsi ve akıllı kurtlardı, kurnazlık ve aldatmada üstlerine yoktu, çok da acımasızdılar, bir aydır buralarda olmalarına rağmen bir düzineden fazla çiftlik hayvanını katlettiler, içlerinde at, inek ve bir de deve vardı, bir sonraki adımları muhtemelen insan olacaktı. İlçedekilerin bundan haberi olsaydı kargaşa yaşanması kaçınılmazdı, bu yüzden gizli bir av ekibi kurup altı küçük gruba ayrıldık, gece gündüz devriye gezip pusu kurduk, demek buraya kadarmış," dedi tüfekli adamlardan kendini önemsediği her halinden belli olan başka biri, Lan Lian ve diğerlerine. Sonra kurtlardan birini tekmeleyip, "Seni hayvan, bunun olacağım hiç düşünmemiştin, değil mi!" diye küfretti.

Av ekibinin lideri kurtlardan birinin başına ateş etti.

Tüfeğinin namlusundan çıkan ateş ve duman bulutu kurdu yutuverdi birden. Namlunun ucundaki ateş parladıktan sonra beyaz bir duman çıktı tüfekten. Kurdun beyni dağılınca etraftaki taşların üzeri Ximen Nao'nun beyninin dağıldığı zamanki gibi beyaza ve kırmızıya bulandı.

Bir diğer avcı sanki mesajı almış gibi hafiften gülümseyerek tüfeğini kaldırıp diğer kurdun karnına ateş etti. Kurdun karnında yumruk büyüklüğünde bir delik açılınca etrafa bir sürü pis şey sıçradı.

Adamların davranışları Lan Lian ve diğerlerini şaşkına çevirmişti, ağzı açık birbirlerine bakakaldılar. Barut kokusu uzun bir süre havada asılı kaldı, barut kokusu geçtikten sonra akan suyun berrak ve melodik sesi yankılandı kulaklarında, en azından üç yüz serçenin olduğu bir serçe sürüsü uzak bir yerden gelip havada bir alçalıp bir yükselen kara bir bulut gibi üzerlerini kapladı, sonra belirli bir nizam içinde ılgınların üzerine konmaya başladılar, ılgınların dalları serçelerin ağırlığından meyve vermekten yorgun düşmüş ağaç dallarıymışçasına eğiliverdiler. Serçelerin hep bir ağızdan cıvıldaması kumlu tepelerin üzerine canlı bir hava getirdi. Ardından Yingchun'un o incecik sesi duyuldu:

"Ne yapmaya çalışıyorsunuz? İki ölü kurda ne diye ateş ettiniz ki şimdi?"

"Anasını satayım, bundan kendinize pay çıkarmaya mı çalışıyorsunuz yoksa?" diye öfkeyle kükredi Lan Lian, "Kurtları öldüren benim eşeğimin çifteleriydi, siz vurmadınız onları!"

Av ekibinin lideri cebinden iki tane gıpgıcır banknot çıkarıp birini benim dizginime iliştirdi, sonra yana doğru birkaç adım atıp diğer banknotu da Huahua'nınkine iliştirdi.

"Parayla ağzımızı kapatabileceğini mi sanıyorsun sen?" dedi Lan Lian nefes nefese, "Yok öyle bir şey!"

"Paranı al da git," dedi taş ustası Han kararlı bir tavırla, "kurtları bizim eşekler öldürdü ve cesetlerini de biz alacağız!"

Avcı soğuk soğuk güldü.

"Kardeşlerim, bir göz kapalı, diğer göz açık oldu mu herkes kazanır. Dudaklarınız patlayana kadar anlatsanız da kimse inanmaz kurtları sizin eşeklerin öldürdüğüne. Üstelik kanıtlar da çok açık, kurtlardan birinin kafatası tüfekle darmadağın edilmiş, diğerinin de karnında koca bir delik var."

"Bizim eşeklerin vücutlarında da kurtların bıraktığı yara izleri var, hem de kanlı," diye bağırdı Lan Lian.

"Eşeklerinizin vücudunda kanlı yara izleri olduğu kesin ama kimse inanmaz bunları kurtların yaptığına, bu yüzden," dedi av ekibinin lideri sırıtarak, "bu kanıtın neyi kanıtladığını söyleyeyim size, çok açık: Bu iki eşek kurtların saldırısına uğrayıp ağır yaralandı, olayın tam da en tehlikeli ânında av ekibinin Altı Numaralı Takımı'ndan üç kişi devreye girdi. Tehlike mehlike dinlemeden kurtların üzerine atıldılar, kurtlarla bir ölüm kalım mücadelesi verdikten sonra takım lideri Qiao Feipeng kendini erkek kurdun önüne atıp kafasına nişan aldı, tüfek patladıktan sonra kurdun başının yarısı parçalanıp havaya uçtu. Liu Yong, takımın diğer bir üyesi, diğer kurda nişan alıp ateş etti. Olmadı ama, ıska, bütün gece ılgınların arasında saklandığımızdan barutu nemlenmişti. O vahşi kurt da ağzını öyle kocaman açtı ki neredeyse iki kulağına varıyordu ağzı, kar beyazı dişlerini gördük, insanın kanını donduran bir sırıtışla Liu Yong'un üzerine atıldı. Liu Yong yere yatıp yuvarlanarak vahşi kurdun ilk atağını savuşturdu; ama topuğu iki taşın arasına girdiğinden kıyıda sırtüstü uzanmak zorunda kaldı, kurt yine sıçradı, yeşilimsi kuyruğu havada süzüldü, sarı bir duman gibi Liu Yong'un üzerine atıldı. İşte tam da bu çaresiz anda, anlatmasından çok daha kısa süren bir zaman zarfında takımın en genç üye-

si olan Lü Xiaopo, kurdun kafasına nişan aldı –ama kurt hareket eden bir hedef olduğundan mermi karnına isabet etti– kurt yere düşüp yerde bir tur attı, bağırsakları fırladı karnından, bağırsakları uzadı da uzadı, çok üzücü bir manzaraydı, vahşi bir hayvan olmasına rağmen onu böyle bir halde görmek bizi yine de çok etkiledi. Bu sırada tüfeğine yeniden barut koyan Liu Yong yerde yuvarlanan kurda tekrar ateş etti. Aralarındaki mesafenin çok olmasından dolayı saçmalar dört bir yana dağılıp kurdun vücudunda bir sürü yara açtı, ardından da bacaklarını uzatıp hareketsiz kaldı kurt."

Takım lideri Qiao Feipeng hikâyesini anlatırken Liu Yong da üç-beş adım geri çekilip tüfeğini kaldırdı, karnında koca bir delik olan kurda ateş etti. Namludan çıkan onlarca saçma, kurdun vücudunda üzerinden dumanlar çıkan delikler açtı.

"E, nasıl buldunuz?" diye gururla gülerek sordu Qiao Feipeng, "Sizce insanlar benim hikâyeme mi inanır yoksa sizinkine mi?" Qiao, tüfeğinin namlusuna barut koyarken, "Sayıca bizden üstün olmamıza rağmen kurtların cesetlerini yanınızda götürmeyi aklınızdan bile geçirmeyin sakın. Biz avcıların yazılı olmayan bir kuralı vardır: Avlanırken aynı ava birden çok avcı aynı anda ateş ederse, sonradan yapılan av kimin avı olacak tartışmasında avın vücudunda en çok mermisi olan avcı kazanır, avı evine o götürür. Bir diğer kuralımız da şu: Bir başkası avını kapmak isterse, avcı yağmacılara ateş edebilir, bunu kendi onurunu korumak için yapar," dedi.

"Anasını satayım, tam bir haydutsun sen," dedi Lan Lian, "bundan sonra geceleri kâbus göreceksin, senin olmayan bir şeyi gasp ettiğin için bedelini ödeyeceksin."

Takım lideri Qiao Feipeng gülerek, "Reenkarnasyon ve cezalandırma sadece yaşlı kadınları korkutmak için söylenen uydurma şeylerdir, ben buna inanmıyorum.

Ama sonuçta kaderimizde karşılaşmak varmış, eğer kurtların cesetlerini ilçeye taşımak için eşeklerinizle bize yardım ederseniz, kaymakam sizi cömert hediyelerle mükâfatlandıracaktır, benden de hepinize en kalitelisinden birer şişe içki," dedi.

Onun saçmalamasına daha fazla dayanamayacaktım, ağzımı kocaman açıp dişlerimi ortaya çıkardım, hedefim onun o düz kafasıydı. Ani bir hareketle yana kaydı, tam zamanında davranmıştı, kafasını kurtarmıştı ama omzu dişlerimin arasındaydı işte, haydut seni, bir eşek nasıl zarar verirmiş göstereceğim sana. Siz insanlar sadece sivri pençeleri ve keskin dişleri olan kedigillerin ve köpekgillerin yırtıcı avcılar olabileceğini sanırsınız, biz tek toynaklı eşeklerse sadece ot yiyip kepek yutarız ha, sizler şekilcisiniz, dogmatiksiniz, kitaba tapanlarsınız, ampiristsiniz, bugün size bir gerçeği öğreteceğim: Sinirlenen bir eşek de ısırır!

Takım liderinin omzunu ısırdıktan sonra başımı hızla yukarı kaldırıp sertçe sağa sola salladım; ağzımda ekşi, kötü ve yapışkan bir şeyin tadı vardı, sonra bu kurnaz, hitabet yeteneği güçlü herifin omzundan bir parçanın kopmuş olduğunu gördüm, kanaması vardı, yere yığıldı, bayıldığı gibi kaldı öyle.

Doğal olarak kaymakama omzundaki yarayı vahşi kurtlarla mücadele ederken aldığını söyleyebilirdi. Vahşi kurt omzunu ısırırken kendisinin de kurdun kafasını ısırdığını söyleyebilirdi, kurdu nasıl öldürdüğüne gelince, onun için de bir şeyler uydururdu işte.

Olayın daha da kötüleşeceğini anlayan sahiplerimiz bizi aldıkları gibi apar topar oradan ayrıldılar, kurtların cesetlerini ve avcıları kumların üzerinde bırakarak.

8

Eşek Ximen'in yumurtalıklarından birini kaybetmesi

Büyük kahramanın avluyu ziyareti

24 Ocak 1955 ay takviminin Yiwei Yılı'nın[1] ilk günüydü. Mo Yan denilen o ufaklık daha sonra bu tarihi kendi doğum günü ilan eder. Seksenli yıllara girildikten sonra bazı memurlar bulundukları konumda daha uzun süre memurluk yapabilmek ya da daha yüksek bir terfi alabilmek umuduyla yaşlarını küçültüp öğrenim durumlarını daha da yükseltmişlerdir, memur bile olmayan Mo Yan'ın böyle bir şamataya katılacağını kim düşünebilirdi ki? O gün hava çok güzeldi, güvercin sürüleri sabah erkenden gökte süzülmeye başlamış, melodik cıvıltılar eşliğinde bir o yana bir bu yana uçuşmaktaydı. Sahibim elindeki işi gücü bırakıp güvercinleri izlemeye koyuldu, yüzünün mavi yarısı gerçekten görülmeye değerdi o an.

Lan ailesi geçtiğimiz yıl sekiz dönümlük arazisinden bin dört yüz kilo tahıl kaldırmıştı, bu da dönüm başına yüz yetmiş beş kilo demekti, buna ek olarak hendeklerin sırtlarına ektikleri kabaklardan yirmi sekiz tane toplamış, kaliteli kenevirden de on kiloluk bir hasat kaldırmışlardı. Kooperatif, dönüm başına iki yüz kiloluk bir hasat yaptığını açıklamıştı ama Lan Lian buna inanmıyor-

1. Çin ay takvimindeki 60 göksel işaretin her 32 yılda bir tekrarlan döngüsüne Yiwei Yılı denir. (Ç.N.)

du. Yingchun'a defalarca şunu söylediğini duydum: "O mahsulle dönüm başına iki yüz kilo kaldırabileceklerini aklın alıyor mu? Kimi kandırdıklarını sanıyorlar acaba?" Sahibem güldü ama gülümsemesi içindeki korkuları gizleyemiyordu, "Evin beyi sensin ama niye diğerleriyle aynı telden çalmıyorsun, diğerleri birlikte hareket ediyor, bizse burada bir başımızayız, iyi bir kaplanın bir kurt sürüsüyle baş edemeyeceğini unutma sakın," dedi. "Neden korkuyorsun?" dedi Lan Lian onu süzerek, "Bölge Şefi Chen'in desteği arkamızda ya!"

Sahibimin başında kahverengi keçeden bir şapka, üzerinde yepyeni pamuklu bir ceket vardı, beline yeşil kumaştan bir kuşak bağlamıştı, elindeki ahşap kaşağıyla tımar ediyordu beni. Sahibimin beni tımar etmesi vücudumu, arada ettiği iltifatlarsa içimi rahatlatıyordu.

"Karakaçan," dedi, "dostum, geçen sene de çok sıkı çalıştın, bu hasadın yarısını sen kaldırdın. Bu sene daha iyisini yapalım, o kooperatifin taşaklarını bir güzel tekmeleyelim!"

Güneşin ışınları gittikçe daha fazla parlıyor ben de yavaş yavaş ısınıyordum. Güvercinler hâlâ uçuşuyordu, yerler kırmızı beyaz bir konfeti tabakasıyla kaplıydı, havai fişek patlamalarından geriye kalan enkaz işte. Dün gece köyde gök aydınlanmış ve patlama sesleri her yeri sarmıştı, birbiri ardına patlamıştı havai fişekler, biri düşerken diğeri yükseliyordu, her yeri sanki savaş çıkmış gibi duman kaplamıştı. Avlunun içi haşlanmış Çin mantısının o hoş kokusuyla dolup taşıyordu, bir de yeni yıl pastasının ve envai çeşit şekerlemenin o tatlı kokusu karışmıştı araya. Sahibem bir kâse Çin mantısını soğuk suyun içinde soğuttuktan sonra onları benim her gün yediğim tahılların arasına karıştırdı. Başımı okşayarak şöyle dedi:

"Küçük Karakaçan'ım, yeni yıla giriyoruz biraz da mantı ye."

Bir eşeğin yeni yıl arifesinde mantı yemesini yüksek bir nezaket örneği olarak adlandıracağım. Sahiplerim beni neredeyse aileden biri gibi görüyor ve bana ailenin bir üyesiymişim gibi davranıyorlardı. O iki kurtla verdiğim büyük savaştan sonra sahibimin sevgisini daha bir kazanmış oldum ve Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın bu elli kilometrelik yarıçapının içindeki on sekiz köy ve kasabanın en meşhur eşeği unvanına sahiptim artık. O geberesice üç kurt avcısı, iki kurdun cesedini alıp götürmesine rağmen buradaki herkes gerçeğin farkındaydı. Han ailesinin eşeğinin de savaşa katıldığını kimse inkâr etmese de sonuçta insanlar, ipi benim omuzladığımı biliyorlardı, Han ailesinin eşeğiyse yardımcı oyuncuydu sadece üstelik onun hayatını da ben kurtarmıştım. Artık hadım edilecek yaşa geldiğimi biliyorum, sahibim de bu korkuyu içime salmıştı bir kere ama o iki kurdu öldürmemle sonuçlanan mücadeleden sonra o da bu konuyu açmıyor artık. Geçen sonbahar sahibimin ardına düşüp tarlaya çalışmaya gittiğimde, sırtında heybesi ve elinde pirinç bir çan olan, sözde yük hayvanlarını hadım etmede uzmanlaşmış köy baytarı Xu Bao, kuyruğumun ardına takılmıştı, o iki gözü kaçamak bakışlarla arka bacaklarımın arasındaki bir noktada geziniyordu. Adamın vücudundan yayılan o pis kokunun zalimliğini çoktan almıştım, niyetinin hiç de iyi olmadığını da biliyordum, at taşağı ve boğa yumurtasını içkisinin içine katmaktan hoşlanan bu adamın sonunun hiç de iyi olmayacağı belliydi zaten. Onu dikkatle izliyordum ve her şeye hazırlıklıydım, bana uygun bir mesafeye yaklaşmasını kolluyordum sadece, o zaman arka toynaklarımı uçarcasına kaldırıp apışarasına çifteyi bir güzel basacaktım bu herifin. Bu zalim orospu çocuğunun sahneyi, aile yadigârları olmadan terk etmenin ne demek olduğunu anlamasını istiyordum. Belki de bana önden yaklaşırdı, o zaman da başını ısırırdım. Isır-

mak benim en iyi yaptığım şeydi ne de olsa. Ama bu herif çok kurnazdı, hep kaçamak oynuyordu, her zaman aramızda güvenli bir mesafe bırakarak bana bir şans bile tanımıyordu. Sokağın iki yanında aylak aylak dolanan insanlar, inatçı Lan Lian'ın o meşhur eşeğinin yularından çekip yürüdüğünü ve arkalarında da o soyu bozuk piç kurusunun geldiğini görünce birazdan sahne alacak dramanın başlamasını dört gözle bekliyorlardı. İnsanlar hep bir ağızdan şöyle sorular soruyordu:

"Lan Lian, eşeğini hadım mı ettireceksin yoksa?"

"Xu Bao içkine katacak bir şey bulabildin mi bari?"

"Lan Lian kesinlikle hadım ettirme eşeğini, bu eşek bir çifteyle kurt öldürecek kadar taşaklı, yumurtalarının her biri hayvana cesaret veriyor, bir çuval patates kadar yumurtayı hak ediyor o."

Okula gitmekte olan bir grup ilkokul öğrencisi, hoplaya zıplaya Xu Bao'nun peşine takılıp onun hakkında uydurdukları bir şarkıyı söylemeye koyuldu:

Xu Bao, Xu Bao bir yumurta gördü mü hemen ısırır,
Yoksa ısıracak bir yumurtası, bütün gün terler durur.
Xu Bao, Xu Bao, bir eşek sikidir.
Yoldan çıkmış düzenbazın tekidir...

Xu Bao durup o yaramaz çocuklara baktı, heybesinden pırıl pırıl parlayan küçük bir bıçak çıkarıp tehditkâr bir ifadeyle şöyle bağırdı:

"Sizi küçük piç kuruları, şimdi çenenizi kapatırım sizin! Xu Amca'ya bir daha laf atan olursa onun taşaklarını keserim!"

Çocuklar bir araya gelip Xu Bao'ya doğru aptal aptal güldüler. Xu Bao öne doğru birkaç adım atınca çocuklar da birkaç adım geriye çekildi. Xu Bao, çocukların üzerine doğru atılınca hepsi boncuk taneleri gibi kaçışı-

verdi. Xu Bao aklında beni hadım etme düşüncesiyle geri dönünce çocuklar tekrar bir araya gelip ardına düştüler yine, bir yandan yürüyor bir yandan da şarkılarını söylemeye devam ediyorlardı:

"Xu Bao, Xu Bao bir yumurta gördü mü hemen ısırır..."

Xu Bao bu yorucu küçük haşereleri görmezden geliyordu artık, bir daire çizip Lan Lian'ın önüne geçti, geri geri yürüyerek Lan Lian'la konuşmaya başladı.

"Lan Lian bu eşeğin bir sürü insanı ısırıp yaraladığını biliyorum, eşek birini ısırınca tedavi masrafları dışında bir sürü de özür dilemek gerek tabii, bence hadım ettirmelisin onu, bir bıçak darbesine bakar, üç güne iyileşir, onu gelmiş geçmiş en itaatkâr eşek yapacağıma garanti veririm sana!"

Lan Lian ona aldırmadı bile, kalbim deli gibi çarpıyordu. Lan Lian, benim mizacımı çok iyi bildiğinden gemimi sıkıca tutup adamın üzerine atlamamı engelledi. Xu Bao'nun topukları yerdeki tozu havaya kaldırıyordu, bu piç kurusu geri geri yürürken çok hızlıydı, muhtemelen sık sık böyle yürüyordu. Kuru ve pörsümüş bir yüzü, üçgen şeklinde gözleri, göz altı torbaları ve araları epey ayrık sivri dişleri vardı, konuşurken dişlerinin arasından tükürük saçıyordu.

"Lan Lian," dedi, "tavsiyemi dinle, hadım ettir şunu, hadım ettirmek iyidir, iyidir iyi. Hadım ettirirsen rahat edersin, endişelenmene gerek kalmaz. Başkasına beş yuana hadım ediyorum ama senden beş kuruş almayacağım."

Lan Lian durdu, sırıtmaya başladı.

"Xu Bao, sen önce eve git de babanı hadım et!"

"Bana nasıl böyle bir şey söylersin?" diye yırtındı Xu Bao.

"Demek dediklerime gücendin ha? Öyleyse benim

eşeğin ne diyeceğini düşün hele," dedi Lan Lian gülerek sonra yularımı gevşetip, "Karakaçan yakala bakalım," dedi bana.

Öfkeli bir anırmayla şahlanıp Huahua'nın üzerine abanırmış gibi Xu Bao'nun o sıska kafasına doğru atıldım. Sokaktaki insanlar dehşet içinde bağırmaya başladı, o veletler de susuverdi birden. Birazdan toynaklarımın Xu Bao'nun kafatasına temas etmesini hissedecek ve çarpışmanın çıkardığı sesi duyacaktım; ama öyle bir şey olmadı, hevesim kursağımda kalmıştı, onun o küçük yüzünde görmeyi beklediğim korku dolu çarpıklığı göremedim, atmasını umduğum o korku dolu çığlıkları duyamadım, ben öyle trans halinde şaha kalkmışken karnımın altından kaygan bir gölgenin geçtiğini gördüm birden, zihnimde serin ve uğursuz bir hissiyat parladı, bundan kaçınmayı istedim ama çok geçti artık, apışaramda ani bir soğukluk hissettim, hemen ardından keskin bir acı duyumsadım. Bir şeyin eksikliğini duyumsuyordum, oyuna gelmiştim, hızla ardıma döndüm, arka bacaklarımın iç tarafı kanıyordu, sonra yolun kenarında elinde kan içinde kalmış gri bir yumurta tutmakta olan Xu Bao'yu gördüm, yüzünde kulaklarına kadar yayılan bir sırıtışla kazandığı ödülü gösteriyordu seyircilere, yolun kenarındaki kalabalıktan da tezahürat sesleri yükseliyordu.

"Xu Bao seni piç kurusu, eşeğimin hayatını mahvettin..." diye acıyla inledi sahibim, beni bırakıp Xu Bao'nun üstüne atılmayı ve ondan hesap sormayı istiyordu ama Xu Bao, yumurtamı çoktan heybesine atmıştı ve elindeki o küçük bıçağı sallıyordu tehditkâr bir tavırla, bunu gören sahibim çaresizce geri çekildi.

"Lan Lian, beni suçlayamazsın," dedi Xu Bao eliyle kalabalığı işaret ederek, "olan biteni herkes gördü, hatta şu küçük dostlarımız bile, eşeği üzerime salan sendin, ben sadece kendimi savundum. Eğer tetikte olmasay-

dım, eşeğinin toynakları başımı ezilmiş kabağa çevirecekti. Lan, beni suçlamaya hakkın yok!"

"Ama sen de benim eşeğimin hayatını mahvettin!.."

"Bunu yapmayı düşünüyordum zaten ve bunu yapabilecek bir ben vardım ama dostluğumuzu düşünüp geri durdum," dedi Xu Bao, "sana gerçeği söyleyeyim, senin eşeğin üç tane yumurtası vardı, ben sadece bir tanesini aldım, onu biraz sakinleştirebilir bu, eşeğin hâlâ kanı kaynayan bir eşek, sorun yok. Seni anasını sattığımın, bana teşekkür etmeliydin ama senin de bildiğin gibi teşekkürün bir yararı olmaz artık."

Lan Lian eğilip başını iyice yaklaştırarak bacak aramdaki manzarayı dikkatle inceleyince Xu Bao'nun haklı olduğunu anladı, bu onu biraz sakinleştirdi ama teşekkür etmeyi aklından bile geçirmedi, olaya hangi açıdan bakarsanız bakın bu şeytani adam, iznimi almadan şimşek hızıyla yumurtalarımdan birini alıvermişti işte.

"Xu Bao beni iyi dinle," dedi Lan Lian, "eğer bunun yüzünden eşeğimin başına bir şey gelirse sana bunu ödetirim."

"Yemine arsenik karıştırmadığın sürece eşeğinin yüz yıl yaşayacağını garanti ederim sana! Bugün en iyisi onu tarlada çalıştırmaman, eve götür de besleyip tuzlu su içir biraz, iki güne toparlanır."

Lan Lian söyleniyordu ama yine de Xu Bao'nun tavsiyesine uyup beni eve geri götürdü. Ağrım biraz hafiflemişti ama hâlâ çok güçlüydü, benim yumurtamı yemeyi planlayan o piç kurusunu süzdüm nefret dolu bakışlarla, ondan alacağım intikamın planlarını kafamda evirip çevirmeye başlamıştım bile ama size gerçeği söyleyeyim mi, bu şimşek hızıyla gerçekleşen olay, o çarpık bacaklı, çirkin ve bodur adama karşı içimde korkuyla karışık bir saygı beslememe neden olmuştu. Bu dünyada hayvanları hadım etmek gibi bir mesleği olan ve bunda çok çok iyi olan

garip yaratıklar da vardı işte; acımasız, işinin ehli ve eli çabuktular, onların yaptıklarına kendi gözünüzle tanık olsanız bile gördüğünüze inanamazdınız! Ai ai, ah yumurtam benim, bu akşam bir kadeh içki eşliğinde Xu Bao'nun midesine gireceksin, yarın da kendini bir bok çukurunun içinde bulacaksın, yumurtam benim, yumurta!

Onlardan onlarca adım uzaklaştıktan sonra Xu Bao'nun arkamızdan seslendiğini duydum:

"Lan Lian az önce sergilediğim numaranın adı ne biliyor musun?"

"Ecdadını sikeyim Xu Bao!" diye küfretti Lan Lian ardına dönüp.

Kalabalıktan kahkahalar yükseldi, ardından Xu Bao'nun kahkahalara karışmış muzaffer sesi duyuldu:

"Lan Lian iyi dinle, o eşek de iyi dinlesin, az önceki numaramın adı 'yaprağın altından şeftali aşırmak'!"

"Xu Bao, Xu Bao yaprağın altından şeftali aşırır! Lan Lian, Lan Lian ele güne rezil rüsva..." Genç dâhiler arkamızdan yeni uydurdukları şarkı sözlerini çığırarak bize, ta Ximen Konağı'nın avlusuna kadar eşlik ettiler...

Avluya bir sürü insan toplanmış ve çok canlı bir atmosfer oluşturmuşlardı, doğu ve batı kanadındaki odalardan üzerlerinde yeni yıl kıyafetleriyle fırlayan beş çocuk avludaki kalabalığın arasına karışıp hoplayıp zıplamaya başladı. Lan Jinlong ve Lan Baofeng artık okula gidecek yaşa gelmişlerdi ama henüz okula başlamamışlardı. Jinlong melankolik bir çocuktu, kafası hep bir şeylerle meşguldü, Baofeng saf ve masum bir kızdı ve gerçekten de çok güzeldi. Bu ikisi Ximen Nao'nun tohumuydu, Eşek Ximen'le hiçbir alakaları yoktu, Eşek Ximen'le alakası olanlarsa Han Huahua'nın eşeğinin iki küçük sıpasıydı, ne yazıktır ki o ikisi de daha altı aylarını bile doldurmadan analarıyla birlikte öldü. Huahua'nın ölümü Eşek Ximen'in kalbinde büyük bir yara açtı. Huahua, yemine katılmış

zehir yüzünden öldü, o iki sıpa, benim kendi kanım kendi etimden olan çocuklarımsa Huahua'nın sütünden zehirlendi. İkiz sıpaların doğumu bütün köyde bir bayram havası estirmişti, üç eşeğin birden aynı anda ölmesiyse köyü hüzne boğdu. Taş ustası Han ağlamaktan neredeyse gözyaşına döndü; ama biri karanlıkta gizli gizli gülmekteydi bu olaya, o gülen kişiydi işte Huahua'nın yemine zehri katan. Bu olay bölge hükümetini alarma geçirdi, deneyimli bir kamu güvenliği personeli olan Liu Changfa – Uzun Saçlı Liu– adında özel bir dedektif gönderdiler olayı açıklığa kavuşturması için. Liu Changfa hantal ve beceriksiz bir adamdı, tek yaptığı şey bütün köylüleri sırayla köyün hükümet ofisine çağırıp bir fonograftan duyabileceğiniz sorular sormak oldu, doğal olarak bir sonuç elde edilemedi. Mo Yan denilen o herif daha sonra "Karakaçan'ın Hatıratı" adlı romanında Han ailesinin eşeğini zehirleme suçunu Huang Tong'un üzerine attı, Mo Yan bunu yaparak kusursuz bir dikiş atmıştı atmasına ama sonuçta bir romancıydı ve onun sözüne kim inanırdı ki?

Sana bundan sonra olanları anlatayım, Eşek Ximen'le aynı yılın aynı ayının aynı günü doğan Lan Jiefang, yani sen, sen kim olduğunu biliyorsun zaten, senden, bundan sonra o diye bahsedeceğim, böylesi daha kolay – o çoktan beş yaşına basmış ve birazcık geçmişti bile, yaşının ilerlemesiyle birlikte yüzündeki o nokta gittikçe daha da mavileşiyordu. Bu çocuk çok çirkin olmasına rağmen dışa dönük ve neşeli bir kişiliği vardı, çok canlı ve enerji doluydu, eli ayağı yerinde durmazdı hiç, hele o koca ağzı yok mu, bir saniye bile kapanmazdı. Üzerine aynı anne, farklı babadan olma erkek kardeşi Lan Jinlong'la aynı kıyafeti giyiyordu; ama Jinlong kadar uzun olmadığından kıyafetleri üzerine hep büyük geliyordu, yukarı doğru katlanmış pantolon paçaları ve sıvanmış gömlek kollarıyla tam bir gangstere benziyordu. Ama ben onun iyi

kalpli bir çocuk olduğunu biliyordum, seveni pek yoktu ama tahminimce hiç susmayan çenesi ve yüzündeki mavi doğum iziyle bir ilgisi vardı bunun.

Lan Jiefang'ın sırasını savuşturduktan sonra biraz da Huang ailesinin iki kızından bahsedelim: Huang Huzhu ve Huang Hezuo. Bu iki kız, üzerlerinde çiçek desenleri olan aynı pamuklu ceketlerden giyiyordu, bellerindeki kuşaklar kelebek şeklinde bağlanmıştı, aynı beyazlıkta narin tenleri ve yine aynı güzellikte çekik gözleri vardı. Huang ve Lan aileleri ne çok yakındılar ne de birbirlerine çok uzak dururlardı, tamamen kendilerine has karmaşık bir ilişkileri vardı; yetişkinler için bir araya gelmek biraz garip ve çoğu zaman ne yapacaklarını şaşırdıkları utangaç bir durumdu, Yingchun ve Qiuxiang, Ximen Nao'yla aynı yastığa baş koymuşlardı ve bu, onların birbirlerini aynı anda hem rakip hem de abla kardeş olarak görmelerine neden olmuştu. İkisi de sonradan farklı adamlarla evlenmiş olmalarına rağmen kaderin bir cilvesi olarak aynı evi paylaşıyorlardı ama evin sahibi de zaman da değişmişti artık. Yetişkinler arasındaki karmaşık ilişkiye kıyasla çocukların arasındaki ilişki basit ve saftı. Melankolik bir çocuk olan Jinlong'un yanına yaklaşmak çok zordu, Lan Jiefang ve Huang'ların ikiz kızlarının arası çok sıkı fıkıydı, kızlar ona Jiefang Ağabey, diye seslenirdi, Lan Jiefang aslında açgözlü bir çocuk olmasına rağmen, arada kızlara vermek için iki şeker ayırmasını da bilirdi.

"Ana, ana, Jiefang şekerini Huzhu ve Hezuo'ya verdi," diye kardeşini annesine ispiyonladı Lan Baofeng.

"Onun şekeri, kime isterse ona verir!" dedi Yingchun kızının kafasına bir şaplak atıp.

Çocukların hikâyesi daha başlamadı, onların aralarındaki dramın sahne alması için daha bir on yıl, belki de daha fazla zaman var, şimdilik onların yardımcı oyunculuklarıyla yetineceğiz.

Birazdan çok önemli bir karakter sahne alacak. Soyadı Pang, adıysa Hu, Pang Hu, "Koca Kaplan" demek, yüzü olgunlaşmış bir hünnaba benziyor, gözleriyse en parlağından birer yıldız. Başında pamuklu bir askerî kep, üzerindeyse kaba dikişli, pamuklu, kapitone bir ceket var, göğsüne iki madalya iliştirmiş, gömlek cebinde bir dolmakalem taşır, bileğineyse gümüş gibi parlayan bir kol saati takar. Koltuk değnekleriyle yürüyor, sağ bacağı sağlam, sol bacağıysa sadece dizine kadar. Sarı bir pantolon giyiyor, sol bacağındakine dizinden düğüm atılmış. Sadece bir ayağı olmasına rağmen yepyeni süet bir ayakkabı giyiyor. Avludan içeriye adım atar atmaz, çocuklar eşek ve ben de dahil olmak üzere hepimiz ona hayranlıkla bakakaldık, o yıllarda böyle bir adamı sadece Çin'in Kore Savaşı'na gönderdiği Gönüllüler Ordusu'nun kahramanları arasında bulabilirdiniz.

Kahraman, Lan Lian'a doğru yürüdü. Koltuk değnekleri tuğla döşeli zeminde "tak tak" diye ses çıkarıyordu, sağlam bacağı her adımda sanki yere kök salacakmış gibi ağır bir şekilde düşüyor, yarım bacağına düğüm atılmış olan pantolonu havada sarkaç gibi bir ileri bir geri sallanıyordu. Sahibimin önünde durup şöyle dedi:

"Yanılmıyorsam sen Lan Lian olmalısın."

Lan Lian'ın yüz kasları titredi bir an, kahramanın sorusuna cevap verircesine.

"Gönüllüler ordusundan gelen asker amca, merhaba, asker amca çok yaşa!" Geveze Lan Jiefang, koşarak öne çıktı, "Siz bir savaş kahramanı olmalısınız," dedi sınırsız bir hayranlıkla, "onca zahmete girmişsiniz, babamla bir işiniz olmalı? Babam konuşmayı pek sevmez, o yüzden diyeceğinizi bana söyleyin, ben onun sözcüsüyüm."

"Jiefang kapa çeneni bakayım!" dedi Lan Lian, "Büyükler konuşurken küçükler araya girmez."

"Sorun değil," dedi savaş kahramanı cömert bir gü-

lümsemeyle, "demek sen Lan Lian'ın oğlusun, adın da Jiefang, doğru muyum?"

"Sen falcı mısın?" diye sordu Jiefang şaşkın şaşkın.

"Hayır ama yüz okumayı iyi bilirim," dedi savaş kahramanı kurnaz bir gülümsemeyle ama hemen ardından yüzüne ciddi bir ifade takındı, koltuk değneklerinden birini koltuğunun altına sıkıştırıp Lan Lian'a elini uzatarak, "Dostum, tanıştığımıza memnun oldum, benim adım Pang Hu, Bölge Tedarik ve Pazarlama Kooperatifi'nin yeni müdürüyüm, satış bölümünde tarım aletleri satan Wang Leyun, karım olur."

Şaşkınlığını üzerinden atan Lan Lian elini uzatıp savaş kahramanıyla tokalaştı ama kahraman onun şaşkın gözlerindeki ifadeden sisin içinde bir yerlerde kaybolmuş olduğunu anlamıştı. Savaş kahramanı sonunda avlunun dışına doğru dönüp şöyle sesleniverdi:

"Ey, hadi girin içeriye!"

Kucağında çok güzel bir kız çocuğu olan, yuvarlak vücut hatlarına sahip kısa boylu bir kadın avlu kapısından içeriye girdi. Kadın, mavi bir üniforma giyiyor ve beyaz çerçeveli bir gözlük takıyordu, onun bir köylü olmadığını daha ilk görüşte anlıyordunuz. Kızın çok büyük gözleri vardı, yanakları geç sonbaharda iyice olgunlaşmış iki elma gibi kıpkırmızıydı. Kızın tüm yüzü gülüyordu, mutlu bir çocuğun kusursuz örneğiydi.

"Ah, demek bahsettiğin yoldaş bu arkadaşmış!" dedi Lan Lian neşeyle, aynı anda batı kanadındaki odaya dönüp seslendi: "Anası çabuk gel, çok değerli konuklarımız var!"

Kadının kim olduğunu doğal olarak ben de çıkardım. Geçen sene kış başında yaşanmış olan olayı hâlâ çok net hatırlıyordum. O gün Lan Lian beni ilçeye tuz almaya götürmüştü, dönüş yolunda işte bu Wang Leyun denen kadına rastlamıştık. Kadın yolun kenarına oturmuş, şişkin

karnını tutarak inliyordu. Üzerinde mavi askerî üniforması vardı yine ama karnı iyice şişmiş olduğundan alttaki üç düğmesini iliklememişti. Beyaz çerçeveli gözlüğü ve beyaz teniyle daha ilk görüşte hükümet için çalıştığı anlaşılıyordu. Bizi görünce kurtarıcısını görmüş gibi oldu, "Ağabey, lütfen bana yardım et!.." diyebildi güçlükle. –Nerelisin? Neyin var?– Adım Wang Leyun, Bölge Tedarik ve Pazarlama Kooperatifi'ndenim, toplantıya gidecektim, daha günü dolmadı ama... ama... Yolun kenarındaki kurumuş çalıların arasına yuvarlanmış olan bisikleti görünce kadının içinde bulunduğu tehlikeyi anlamıştık. Lan Lian endişeli bir tavırla daireler çizip ellerini ovuşturarak, "Sana nasıl yardımcı olabilirim? Sana nasıl yardım etmeliyim?" diye sordu. – Beni ilçe hastanesine götür, çabuk. Sahibim sırtımda taşımakta olduğum iki çuval tuzu indirdi, pamuklu ceketini çıkarıp sırtıma bir iple bağladıktan sonra kadını kaldırıp sırtıma bindirdi. Sıkı tutun yoldaş. Kadın yelelerime tutunup inledi. Sahibim bir eliyle yularımı tutup diğer eliyle kadını desteklerken, "Karakaçan, hadi gidelim," dedi bana. Toynaklarım oynadı hemen, ne de olsa çok tez canlı bir eşektim, şimdiye kadar pek çok şey taşımıştım; tuz, pamuk, tahıl, kumaş ama bir kadın taşımışlığım olmamıştı hiç. Sevinçten sıçrayınca sırtımdaki kadın sarsılıp sahibimin omzuna devriliverdi. Sakin ol, Karakaçan! diye buyurdu sahibim. Anladım, ihtiyar Karakaçan anlamıştı. Koşar adım gidiyordum ama aynı zamanda dengemi sağlamaya da çalışıyordum, akan su ya da süzülen bulut gibi olmaya benziyordu bu, biz eşekler bu konuda çok başarılıyızdır. Bir at sadece dörtnala koşarken sırtını sabit tutabilir ama bir eşek koşturdu mu sizi bekleyen, inişli çıkışlı bir yolculuktur. Bu meseleyi çok ciddiye alıyor ve kutsal bir görev olarak görüyordum, ayrıca heyecanlı da buluyordum, bu sırada varlığımın insan ve eşek dünyalarının arasında bir yerlerde ol-

duğunu duyumsuyordum, sıcak bir sıvının ceketten süzülüp sırtımı ıslattığını hissettim birden, aynı zamanda kadının saçından damlayan ter damlalarının boynuma düştüğünü de hissettim. İlçeyle aramızda sadece birkaç kilometrelik bir mesafe kalmıştı, üstelik kestirmeden gidiyorduk, yolun iki yanı da diz boyuna gelen yabani otlarla çevriliydi, panik halinde bir yabantavşanı koşarken bacağıma tosladı. İşte bu minval üzere ilçeye girip doğruca Halk Hastanesi'ne gittik. O yıllarda sağlık personelinin tutumu gerçekten de çok iyiydi. Sahibim hastanenin giriş kapısında durup yüksek sesle şöyle kükredi: "Yetişin, acil yardım edin!" Ben de durmadan anırarak yardım çağırıyordum. Çok geçmeden beyaz laboratuvar önlüğü giyen kadınlı erkekli bir grup koşarak binadan çıkıp kadını içeriye taşıdı. Kadın sırtımdan iner inmez onun bacak arasından gelen bir "ıngalama" sesi duydum. Sahibim geri dönüş yolunda pek bir neşesizdi, ıslanıp kirlenmiş olan ceketi hakkında bir şeyler homurdanıyordu. Onun batıl inançları olduğunu biliyordum, hamile bir kadının suyunun ceketini kirletmesinin sadece kir değil uğursuzluk da getireceğine inanıyordu. Kadına rastladığımız yere gelince kaşlarını çattı, yüzünü karartıp, "Karakaçan şu işe bak sen, yepyeni bir ceketti bu, haline bak, eve dönünce karıma ne diyeceğim ben şimdi?" dedi. – Ai ai, diye anırdım mutlu bir şekilde, sahibimin başına gelen bu talihsizlik beni biraz da olsa neşelendirmişti. Seni eşek, bir de gülüyorsun! Sonra ipi çözüp üç parmağını kullanarak sırtımdaki ceketi aldı. Ceketin üzerinde – ay aksi, ne olduğunu zaten biliyorsunuz söylememe gerek yok; sahibim başını bir yana çevirip nefesini tuttu, ıslandığından iyice ağırlaşmış olan ceketi sanki köpek derisinden yapılma yıpranmış bir ceket gibi havaya kaldırıp tüm gücüyle fırlatıverdi, ceket garip, büyük bir kuş gibi havalanıp yolun kenarındaki yabani otların arasına doğru uçtu. İpin üzerinde

de kan lekeleri vardı. İpi tuz çuvallarını bağlamak için kullanacağından öyle bir kenara atamazdı, en iyisi ipi yere koyup ayağıyla bir güzel ezmekti, böylece yoldaki sarı toprak ipin rengini değiştirdi. Sahibimin üzerinde şimdi sadece düğmelerinin çoğu eksik olan ince bir gömlek vardı, soğuktan göğsü morardı, buna o mavi yüzünü de eklersek Cehennemin Efendisi Yama'nın mahkeme salonundaki o küçük hâkimlere benzediğini söyleyebilirim. Sahibim yere eğilip yerden avuç avuç toprak aldı, toprakla sırtını ovuşturduktan sonra kopardığı kurumuş çalı tomarıyla da bir güzel süpürdü pisliği. "Karakaçan," dedi, "seninle ben hayır da işlemiş olduk böylece, öyle değil mi?" – Ai ai, diye cevapladım onu. Sonra tuz çuvallarını sırtına yükledi, yolun kenarındaki bisiklete bakarak, "Karakaçan," dedi, "bence bu bisiklet artık bizim olmalı, hem ceketten olduk hem de bir sürü zaman harcadık ama şimdi açgözlülük edip bu bisikleti alırsak işlediğimiz hayrın da bir değeri kalmaz, doğru mu?" –Ai ai.– Tamam, o zaman öyle olsun, bu işi oldu olacak sonuna kadar götürelim, tıpkı bir misafiri evine kadar geçirmek gibi. Sahibim böylece bisikleti itip beni sürerek –aslında bana binmesine hiç de gerek yoktu ama– ilçeye geri dönüp hastanenin kapısına vardı. Orada durup yüksek sesle şöyle bağırdı: Ey, doğum yapan kadın beni dinle hele, bisikletini buraya, kapının önüne bırakıyorum! Ai ai – birkaç kişi koşarak hastaneden çıktı. Karakaçan hadi gidelim, dedi sahibim dizginlerimle kıçıma vurup, hadi Karakaçan, çabuk!

Yingchun iki eli de unla kaplı bir halde koşarak evden çıktı. Wang Leyun'un kucağındaki güzelim kız çocuğuna bakarken gözleri parladı, elini ona doğru uzatırken şöyle mırıldanıyordu:

"Güzel bebek... güzel bebek... ne kadar sevimli, ne kadar tombul bir şeysin sen öyle..."

Wang Leyun bebeği ona verdi, Yingchun bebeği kucağına alınca başını eğdi, bebeği öpüp kokladı.

"Ne güzel kokuyorsun sen, mis gibi..." deyip durdu.

Üzerine bu kadar titrenmesine alışık olmayan bebek "ınga" diye ağlamaya başladı.

"Bebeği yoldaşa geri ver çabuk!" diye söylendi Lan Lian, "Şu haline bir bak hele, dişi bir kurt gibisin, seni gören hangi bebek ağlamasın!"

"Sorun değil, sorun değil," dedi Wang Leyun bebeği geri alırken, sonra bebeği okşayıp pışpışlayarak ağlamasını kesiverdi.

Yingchun elindeki unları temizlemeye çalıştı.

"Çok özür dilerim..." dedi üzgün bir ifadeyle, "Şu halime bakın, bebeğin üzerini de kirlettim..."

"Hepimiz köylüyüz şunun şurasında," dedi Pang Hu, "özür dilemeye gerek yok. Bugün buraya size teşekkürlerimi sunmaya geldim. Eğer dostumuzun yardımı olmasaydı, halimiz harap olurdu."

"Beni hastaneye yetiştirmesi bir yana, bir de üzerine ikinci kez gelip bisikletimi bıraktı," dedi Wang Leyun müteşekkir bir tavırla, "hastanedeki bütün doktor ve hemşireler, mumla arasak Lan Lian Ağabey gibi iyi yürekli bir adamı bir daha bulamayacağımızı söylediler."

"İyi bir eşeğim var çok şükür," dedi Lan Lian utangaç bir tavırla, "hem hızlı hem de istikrarlı."

"Aynen öyle, çok iyi bir eşek," dedi Pang Hu gülerek, "senin bu eşek çok da meşhur, meşhur eşek! Meşhur eşek!"

Ai ai!

"Aa, insan dilinden de anlıyor!" dedi Wang Leyun.

"İhtiyar Lan eğer sana ödül vermeye kalkışırsam, hem seni küçük görmüş olurum hem de dostluğumuzun önünde bir engel olur bu," dedi Pang Hu cebinden bir çakmak çıkarırken, sonra çakmağı yakıp, "bunu bir Ame-

rikan şeytanından aldım, bir hatıra olarak sana vermek isterim," dedi, ardından cebinden sarı renkli pirinç bir çan çıkarıp, "bunu da bitpazarına adam yollayıp aldırdım eşeğe hediye etmek için," dedi.

Savaş kahramanı Pang Hu yanıma gelip o küçük çanı boynuma astı, sonra başıma hafifçe vurup şöyle dedi:

"Sen de bir kahramansın, bu da madalyan olsun!"

Heyecanla kafamı salladım, o kadar etkilenmiştim ki neredeyse ağlayacaktım, ai ai, çan da keskin bir sesle çınladı!

Wang Leyun bir paket şeker çıkarıp Lan ailesinin çocuklarına üleştirdi, hatta Huang ailesinin kızları Huzhu ve Hezuo da kendi paylarına düşeni aldılar. "Okula gidiyor musun?" diye sordu Pang Hu, Jinlong'a. "Hayır," diye atıldı Jiefang, Jinlong daha ağzını bile açamadan. "Okula gitmek istiyorsan hemen yazılmalısın, okula gitmen gerek, yeni toplumun ve yeni ülkemizin kızıl vârisleri sizler olacaksınız, eğitimsizlik kesinlikle kabul edilemez bir şey."

"Bizimkiler kooperatife katılmadı, bağımsız çiftçileriz biz, babam bizi okula göndermiyor."

"Ne? Bağımsız çiftçi mi? Lan Lian, senin gibi aydın bir adam nasıl olur da bağımsız bir çiftçi olur? Doğru mu bu? Lan Lian gerçekten doğru mu bu?"

"Evet, doğru!" diye bir cevap yankılandı avlu girişinden. Bunu söyleyenin kim olduğuna bakmak için arkamıza döndüğümüzde köy muhtarı, parti sekreteri ve yerel kooperatifin müdürü olan Hong Taiyue'yi gördük, her zaman giydiği şeyler vardı üzerinde yine, bu kez daha da zayıftı ama zekâsı daha bir keskinleşmişti sanki, bir deri bir kemik olarak uygun adım yürüyordu, savaş kahramanı Pang Hu'ya elini uzatıp, "Müdür Pang, Wang yoldaş, yeni yılınız kutlu olsun," dedi.

"Evet, yeni yılınız kutlu olsun, kutlu olsun!" Avluya

üşüşen kalabalık, birbirlerinin yeni yılını kutluyordu, öyle eski moda şeyler söylemiyorlardı artık birbirlerine, ağızlarından tam da yeni bir dönemin büyük değişimlerine cuk diye oturan yepyeni sözcükler dökülüyordu, şimdi size yakalayabildiğim bir örneğini sunacağım:

"Müdür Pang, bugün buraya daha gelişmiş bir kooperatifi nasıl kurarız diye tartışmak için geldik, komşu köylerdeki küçük ölçekli kooperatifleri birleştirip daha büyük bir kooperatif kurmayı planlıyoruz, bir savaş kahramanı olarak bize fikir verebilir misiniz?" dedi Hong Taiyue.

"Bir hazırlığım yok," dedi Pang Hu, "ben buraya yoldaş Lan'a karımın ve çocuğumun hayatlarını kurtardığı için teşekkür etmeye gelmiştim."

"Hazırlığa gerek yok canım, bir şeyler söyleyin işte, bize kendi başınızdan geçen kahramanlık deneyimlerinizi anlatın yeter, hepimiz duymayı çok isteriz." Hong Taiyue ellerini çırpınca avluda bir alkış tufanı koptu.

"Peki, öyle olsun anlatacağım, artık aklıma ne gelirse." Kalabalık Pang Hu'yu kayısı ağacının altına doğru sürdü, birisi bir sandalye koydu arkasına hemen, Pang Hu oturmak istemedi, ayakta dikilirken başladı yüksek sesle anlatmaya: "Ximen köyünün yoldaşları, yeni yılınız kutlu olsun! Bu yılki yılbaşı iyi geçti, seneye daha iyi geçecek inşallah; çünkü Komünist Parti ve yoldaş Mao Zedong'un liderliğinde özgürleşmiş olan köylümüz kooperatifleşme yolunda ilerlemiştir. Bu, altından büyük bir yoldur ve her adımda daha da genişliyor!"

"Ama içimizde inatçı bir şekilde hâlâ bağımsız bir çiftçi olarak yürümek isteyenler var, kooperatifimizle yarışıp yenildiklerinde yenildiklerini bile kabul etmek istemeyenler!" diye araya girdi Hong Taiyue, "Lan Lian senden bahsediyorum!"

Kalabalığın bakışları birden sahibimin üzerinde top-

landı. Başını önüne eğip savaş kahramanın ona hediye ettiği çakmakla oynamaya başladı. Klik – alev, klik – alev, klik – alev! Sahibemin yüzüne bir utanç yerleşti, kocasını dürtüp durmasını istedi, sahibim de ona bir bakış atıp, "Hadi eve geri dön!" dedi.

"Lan Lian aydın bir yoldaşımızdır," dedi Pang Hu yüksek sesle, "eşeğini cesurca kurtların üzerine saldı o, eşeğiyle benim karımı ve çocuğumu kurtardı. Onun henüz kooperatife katılmamasının nedeni geçici bir anlayış eksikliğindedir, onu zorlamayın lütfen, yoldaş Lan Lian'ın bir gün mutlaka kooperatifimize katılacağına ve bizimle birlikte bu altın yolda ilerleyeceğine inanıyorum ben."

"Lan Lian büyük kooperatifimiz kurulunca yine de aramıza katılmazsan, ben bizzat kendim gelip önünde diz çökeceğim senin!" dedi Hong Taiyue.

Sahibim dizginlerimi çözüp beni avlu kapısına yöneltti. Savaş kahramanının verdiği pirinçten çan, boynumda çın çın çınlıyordu.

"Lan Lian var mısın yoksa yok musun?" diye sordu Hong Taiyue.

Sahibim avlu kapısının dışında durup ardına baktı, avlunun içine doğru şöyle homurdandı:

"Önümde diz çöksen de yine de yokum!"

9

Eşek Ximen'in rüyasında Bai'yi görmesi
Milislerin emir üzerine Lan Lian'ı tutuklaması

Dostum, şimdi sana 1958 yılında olanları anlatacağım. Mo Yan denilen ufaklık 1958 yılını romanlarında defalarca anlattı ama anlattıklarının hepsi birer saçmalıktı ve güvenilirliği yoktu. Benim birazdan anlatacaklarımın hepsi kendi kişisel deneyimlerime dayanıyor ve tarihsel değerleri var. O zaman Ximen Konağı'ndaki senin de dahil olduğun beş çocuk Gaomi Kuzeydoğu Bucağı Komünist İlkokulu'nun ikinci sınıfına gidiyordu. Her yere kurulmuş büyük eritme fırınlarından ve metal toplama kampanyasından bahsetmeyeceğim, bu konunun ilginç bir yönü yok çünkü. Ortak kullanılan mutfaklardan ya da çiftçilerin ilçe genelinde yaptığı büyük akınlardan da bahsetmeyeceğim, bunların hepsinin içinde şahsen yer aldınız zaten, benim anlatmama gerek bile yok. Köylerin ortadan kaldırılıp üretim tugaylarıyla birleştirilmesi ve bir gecede bütün ilçenin halk komününe dönüştürülmesinden de bahsetmeyeceğim, bu da hepinizin çok iyi bildiği bir şey benim anlatmam sıkıcı olur şimdi. Bir eşek olarak, hele de bağımsız çiftçilik yapılan bir çiftlikte yetişmiş bir eşek olarak, 1958 yılı gibi çok özel bir yılda bir sürü efsanevi şey geçti başımdan, işte sana bunları anlatmak istiyorum, eğer dinlemek istersen tabii? Hikâyemi politik olaylardan ayrı tutmaya çalışaca-

ğım ama eğer olur da hikâyenin bir yerinde araya girerlerse şimdiden affola.

Mehtaplı bir mayıs gecesiydi, tarlalardan esen ılık rüzgârlar çok hoş kokular taşıyordu: olgunlaşmış buğday kokusu, nehrin kenarındaki kamışların kokusu, kumlu tepelerin ılgın kokusu, kesilmiş ulu ağaçların kokusu... Bu kokular beni çok mutlu ediyordu ama benim sizin o inatçı bağımsız çiftçilerle dolu evinizden kaçmamı da engelleyemediler. Sana doğruyu söylemem gerekirse beni ayartan, hiçbir şeyi iplemeden dişlerimi yularıma geçirip bir güzel parçalamama neden olan şey aslında bir kokuydu, dişi bir eşeğin salgıladığı bir koku. Bu, güçlü ve sağlıklı bir erkek eşeğin vereceği gayet normal bir fizyolojik tepkiydi, bunda utanacak bir şey görmüyorum. Xu Bao denilen o piç kurusu yumurtalarımdan birini aldığından beri bu alandaki yeteneğimi yitirdiğimi sanıyordum, kasıklarımda hâlâ iki tane yumurtam olmasına rağmen bu ikisi bir süredir yararsız birer süs gibi duruyordu. Ama o akşam birden derin uykularından uyanıp bir sıcaklık yaymaya başladılar; iyice genişlediler, karnımın altındaki o tahta tokmak demir gibi sertleşti aniden, ara sıra serinlemek için dışarıya çıkıyordu. İnsanların içini yakan o dünyevi kızıl ateş hiç de ilgimi çekmiyordu, zihnimin derinliklerinde dişi bir eşeğin silueti süzülüyordu: Düzgün ve simetrik bir vücudu, uzun ve ince bacakları, açık ve berrak gözleriyle pürüzsüz ve parlak tüyleri vardı. Onunla karşılaşıp çiftleşmek istiyordum, tek istediğim şey buydu, geri kalan her şey köpek bokuydu gözümde.

Ximen Konağı'nın avlu kapısı çoktan sökülüp çıkarılmıştı, muhtemelen bir eritme fırınında yakacak olarak kullanılıyordu. Bu yüzden dişlerimi yularıma geçirir geçirmez özgürlüğüme kavuşmuştum. Ama unutmamak gerekir ki birkaç yıl önce duvarın üzerinden atlayıp dışarıya çıkmışlığım da vardı, yani kapı ha varmış ha yokmuş, uçar çıkardım avludan.

Sokağa çıkınca ruhumu titreten o kokunun peşine düştüm çılgınlar gibi. Sokakta görülecek bir sürü manzara vardı; ama onlarla ilgilenemeyecek kadar meşguldüm, hepsi de politikayla ilgili şeylerdi. Köyün dışına doğru koşturdum, devlet çiftliğinin o tarafa doğru gidiyordum, parlak bir ateşin göğün yarısını koyu kırmızıya boyadığı yöne doğru, Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın en büyük eritme fırını oradaydı, daha sonraları sadece bu büyük eritme fırınında üretilen çeliğin gerçekten de işe yaradığı kanıtlandı; çünkü devlet çiftliğinde yetenekli adamlar vardı, işgücü reformu sırasında burada çalışan sağcıların hepsi yurtdışında eğitim almış olan maden mühendisleriydi.

Maden mühendisleri fırının yanında dikilip çiftliklerinden geçici işçi olarak getirilmiş olan köylüleri denetlerken azgın alevlerin kırmızısı vururdu yüzlerine. Onlarca fırın Yunliang[1] Nehri boyunca uzanırdı, nehrin batısında Ximen köyünün tarlaları, doğusundaysa devlet çiftliğinin arazisi vardı. Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın iki nehri de bu nehre dökülürdü, bu üç nehrin birleştiği noktada etrafı sazlıklarla çevrili bir bataklık ve üzerinde kilometrelerce uzanan ılgının yetiştiği kum tepeleri vardı. Köylüler başta devlet çiftliğindekilerle pek anlaşamadı ama bu birleşmenin gerekli olduğu bir zamandı çünkü ordumuz bir savaşa girmişti. Devlet çiftliğine giden köyün o en geniş caddesinde maden ocağından çıkarılan ve demir cevheri denilen büyük kahverengi taşları taşıyan kağnılar, at arabaları ve hatta bir insan tarafından çekilen iki tekerlekli arabalar vardı; eşek ve katırlar da o demir cevheri denen taşlardan taşıyordu; yaşlısı, kadını, çocuğu hemen herkesin sırtında yine o demir cevheri denen taşlardan vardı çuval çuval. Caddede yoğun bir

1. (Çince) Tahıl sevkıyatı yapılan demek. (Ç.N.)

trafik vardı, insanlar karınca sürüsünü andırıyordu, herkes yükünü devlet çiftliğinin eritme fırınlarına taşımakla meşguldü. Daha sonraki yıllarda insanların demir eritme kampanyasının sadece büyük bir atık yığını olduğunu söylemeleri doğru bir şey değildi, Gaomi ilçesindeki yöneticiler zeki adamlardı ve sağcı maden mühendislerini etkili bir şekilde kullanarak gerçek çelik üretti. Kolektifleştirme seline kapılan halk komünü geçici bir süre de olsa bağımsız bir çiftçi olarak çalışan Lan Lian'ı unutmuş ve onu aylar boyunca kendi başına bırakmıştı, kooperatif çelik üretimiyle uğraştığından, hasadı zamanında kaldıramamış ve tahıllar çürümüştü, Lan Lian'sa kendi sekiz dönümlük arazisinden verimli bir hasat kaldırmıştı kolayca, ayrıca kimsenin sahip çıkmadığı sazlıklardan da kilelerce saz kesip nadas zamanı hasır dokumaya hazırlanıyordu. Bağımsız çiftçiyi unuttularsa, onun eşeğini de hayli hayli unutmuş olmalıydılar. Böylelikle bir deri bir kemik kalmış develer bile demir cevheri taşırken, benim gibi güçlü ve yapılı bir erkek eşek arzularını uyandıran bir kokunun peşine düşmüştü özgürce.

Yol boyunca bir sürü insan ve hayvanın arasından geçerek koşturdum, içlerinde bir sürü eşek de vardı ama kokusu beni çağıran o dişi eşek yoktu aralarında, yol aldıkça o güçlü koku da giderek azalıyordu, bazen yok oluyor sonra yeniden ortaya çıkıyordu, sanki benden gittikçe uzaklaşıyor gibiydi, sadece koku alma yetime değil, sezgilerime de çok güveniyordum ve sezgilerim bana doğru yolda olduğumu söylüyordu, aradığım eşek ya sırtında demir cevheri taşıyan eşeklerden biriydi ya da at arabasına koşulmuş olan eşeklerden biri, başka bir seçenek yoktu, öyle bir zamandaydık ki, böylesine sıkı bir organizasyon ve onun demir gibi komutasından kaçıp bir yere gizlenmiş ve bana kızıştığının sinyallerini gönderen bir ikinci eşek daha olamazdı! Halk komününün kurulma

arifesinde Hong Taiyue, sahibime şöyle sövüp saymıştı: "Ecdadını siktiğimin Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın tek bağımsız çiftçisi sensin, sürünün kara koyunusun sen, şu süreci bir atlatalım da gör o zaman seni nasıl hizaya sokacağımı!" Sahibim de ölü bir domuzun kaynar sudan korkmamasını andıran umursamaz bir tavırla, "Bekliyor olacağım," diye mırıldandı bitkin bitkin.

Yunliang Nehri'nin üzerindeki yıllar önce bombardıman uçakları tarafından yerle bir edilmiş ama yakın zamanda restore edilmiş olan o büyük köprünün üzerinden geçtim, eritme fırınlarının çevresinde dolandım bir süre ama etrafta dişi bir eşek göremedim. Ayakta uyuyan sarhoşlar gibi çalışan demir işçileri benim geldiğimi görünce birden canlandı. Ellerindeki demir kancalar ve küreklerle üzerime gelip beni yakalamayı düşünüyorlardı ama bu, yapabilecekleri bir şey değildi. Bu bir avuç adam zaten yorgunluktan sendelediklerinden ötürü ne kadar güç harcasalar da benim hızıma yetişemezlerdi, eğer bir şekilde beni yakalasalar bile elleri ve kollarında dermanları olmadığından beni tutamazlardı bile. Öyle bağırıp çağırmaları tam anlamıyla bir blöftü anlayacağınız. Kükreyen alevler tüylerimi siyah bir saten gibi parlatıp beni göründüğümden daha heybetli gösteriyordu, bu adamların gözlerinde hayatlarında şimdiye kadar hiç görmedikleri ve bir daha da göremeyecekleri kadar yakışıklı ve heybetli bir eşek olduğumu biliyordum. Ai, diye anırarak etrafımı sarmak isteyen bu adamların üzerine atılınca hepsi çil yavrusu gibi dört bir yana kaçıştı, kimi sendeleyip yere düştü kimi de aletlerini yenilmiş bir ordu gibi arkalarında sürükleyerek geri çekildi. İçlerinde söğüt dalından yapılmış hasır bir şapka takan kısa boylu ama cesaretli olan biri elindeki kancayı kıçıma geçirdi. Ai – seni orospu çoçuğu, kızgın kancayı kıçıma yiyince yanık etimin kokusunu aldım, bu ufaklık bana hayatım boyun-

ca silinmeyecek bir iz bırakmıştı! Birkaç çifte attım, o kızgın alevlerin içinden kaçarak kendimi çamurlu karanlığın içine attım, oradan da sazlıkların içine daldım.

Nemli çamur ve sis beni sakinleştirdi, kıçımdaki ağrı biraz da olsa hafifledi ama yine de canım yanıyordu, kurtların ısırmasından daha beter bir ağrıydı bu. Yumuşak çamurlu kıyıda ilerleyip nehirden biraz su içtim, suda kurbağa çişi tadı vardı, içtiğim suyun içinde siğili andıran bazı şeyler vardı, onların iribaş olduğunu anladım. Bu, midemi bulandırmadı değil ama elimden gelen başka bir şey yoktu. Belki de iribaşların ağrı kesici bir özelliği vardı, bu durumda ağrı kesici içmiş olacaktım. İyice dağılmıştım, tam da nereye gideceğimi bilmediğim o anda kaybetmiş olduğum o koku rüzgârın içinde salınan kırmızı ipek bir iplik gibi yeniden ortaya çıktı birden. Bu kokuyu kaybetmekten korkarak peşine düştüm hemen, bu kokunun beni dişi eşeğin yanına çıkaracağına inanıyordum. Eritme fırınlarının ışıltısından uzaklaşınca ay ışığı daha da belirginleşti, nehrin etrafında bir sürü vıraklayan kurbağa vardı, vıraklamaların arasına uzaktan gelen insan, davul ve gonk sesleri karışıyordu, bu bağrış ve çağrışların fanatik insanların uydurduğu sahte bir zafer çığlığı olduğunu çok iyi biliyordum.

İşte bu minvalde o kırmızı ipek ipliğin kokusunun izini sürdüm uzun bir süre, devlet çiftliğinin kızgın alevleri göğü yalayan büyük eritme fırınlarını ardımda bırakmıştım. En ufak bir sesin bile duyulmadığı kasvetli bir köyü geçtikten sonra tarlaların arasındaki dar bir patikaya girdim. Sol tarafımda buğday tarlaları, sağımdaysa beyaz kavak ağaçları vardı. Buğdaylar çoktan olgunlaşmıştı, soğuk ay ışığı altında olmalarına rağmen sıcak bir koku salıyorlardı, tarlanın içinde dolaşan küçük vahşi hayvanlar vardı, arada buğday başaklarından çıkan kırılma seslerini ve buğday tanelerinin yere düşerken çıkardığı patırtıları

duyuyordum. Kavak ağaçlarının yaprakları gümüş paralar gibi parlıyordu. Aslında ay ışığı altındaki o güzelim manzarayı seyredecek zamanım yoktu, bunu sadece sahneyi gözlerinin önünde canlandırman için anlatıyorum. Sonra –

Birden o heyecan vereci koku havayı dolduruverdi sanki hoş bir içki kokusu gibi, sanki bal gibi, sanki bir tavada daha yeni kızartılmış kepek kokusu gibi, hayalimdeki o ince kırmızı ipek iplik, kalın bir halata dönüştü. Bütün gece koşturup durduktan ve bin bir güçlükle karşılaştıktan sonra tıpkı bir asma bahçesinin hemen bitiminde bir karpuza denk gelmiş gibi bulmuştum aşkımı sonunda. Öne doğru atıldım hemen ama birkaç adım sonra yavaşlamak zorunda kaldım. Patikanın ortasında, ay ışığının altında bağdaş kurmuş, beyazlar içinde bir kadın gördüm, o dişi eşekten hiçbir iz yoktu. Ama kızışmış bir dişi eşeğin saldığı o güçlü koku havada asılı duruyordu hâlâ, o kokuyu çok net alıyordum, acaba bir tuzak olabilir miydi bu? Bir kadının, erkek bir eşeği deliye çevirecek bir koku yayması mümkün olabilir miydi? İçime bir kuşku düşmüştü işte, yavaş yavaş kadına doğru yaklaştım, ona yaklaştıkça Ximen Nao'nun belleği küçük kıvılcımların bir anda orman yangınına dönüşmesi gibi zihnimi ele geçirdi, eşek bilincim birden karanlığın içine bastırıldı, yerini insani duygular aldı yine. Onun kim olduğunu anlamam için yüzüne bile bakmam gerekmiyordu, karım Bai dışında tanıdığım hiçbir kadının vücudu badem gibi kokmuyordu. Ah karıcığım benim, benim talihsiz karıcığım!

Neden ona böyle hitap etmiştim ki şimdi? Çünkü hayatımdaki üç kadından kaderi en trajik olan oydu, Yingchun ve Qiuxiang fakir köylülerle evlendikten sonra yeni toplumda hatırı sayılır bir itibar kazanmışlardı ama o, toprak ağaları sınıfının bir üyesi olarak Ximen

atalarının mezarlarının yanı başındaki kulübede yaşamaya zorlanıp bünyesinin kaldıramayacağı çalışma kampında çalışmak zorunda bırakılmıştı. O harap kulübe, toprak duvarları ve sazdan çatısıyla hem çok alçak hem de çok dardı, uzun süredir bakımı yapılmadığından ötürü hem rüzgâr yiyor hem de yağmur alıyordu, her an yıkılma tehlikesiyle karşı karşıyaydı ve bir kez yıkıldı mı onun mezarı olacaktı. O kötü addedilen bütün unsurlar da artık halk komününe katılmış, fakir köylü ve orta sınıf köylülerin gözetiminde çalışma kampında çalışmak zorunda bırakılmışlardı. Genel uygulama gereğince Bai, şimdi Yang Qi ve adamlarının gözetiminde o kötü unsurlarla birlikte ya demir cevheri taşıyan ya da demir cevheri çıkaran takımlarla çalışmak zorundaydı; saçı başı dağılmış, yüzü kir içinde kalmış, yırtık pırtık giysileriyle bir insandan çok bir hayaleti andırıyor halde olmalıydı, peki şimdi genel uygulamanın aksine bembeyaz giysileriyle bir resimden fırlamış gibi duran bir yerde oturmuş, o güzelim kokuyu nasıl salgılıyor olabilirdi ki?

"Evimin erkeği, geleceğini biliyordum, geleceğini biliyordum senin, bunca senedir katlandığım zorluklar, gördüğüm ihanet ve utanmazlıklardan sonra benim sana olan sadakatimi hatırlayacağını biliyordum." Sanki kendi kendine konuşuyor ya da içini bana döküyor gibiydi, sesi tatlılık ve yalnızlık taşıyordu, "Evimin erkeği, senin bir eşeğe dönüştüğünü biliyordum; ama bir eşeğe dönüşsen de yine de kocamsın benim, sırtımı yaslayabileceğim koca bir dağsın. Kocacığım, ruh ikizi olduğumuzu ancak sen bir eşeğe dönüştükten sonra anlayabildim. Doğduğun yılın Qingming Bayramı'nda[1] seninle ilk karşılaşmamızı hatırlıyor musun hâlâ? Yingchun'la tarlaya yabani

1. Nisan başına denk gelen bahar bayramı. Çinliler yılın bu zamanı ölülerini anarlar ve onlar için kurban adarlar. (Ç.N.)

sebze toplamaya gittiğiniz o gün, kulübenin yanından geçerken görmüştüm seni ilk. O sırada senin ve annenle babanın mezarlarına taze toprak koyuyordum gizlice, yanıma doğru koşturup o pembe ve yumuşak dudaklarınla ceketimin eteğini dişlemiştin hani. Geriye dönüp baktığımda seni görmüştüm, küçük ve sevimli bir sıpaydın o zaman. Burnunu ve kulaklarını okşamıştım, sen de dilini çıkarıp elimi yalamıştın, içimde bir sıcaklık ve ekşilik hissetmiştim, sıcaklık ve hüzün birbirine geçince gözyaşlarımı tutamamıştım. Buğulu gözlerimin ardından senin o ıslak ve parlak gözlerini görmüştüm, gözlerinde kendi yansımamı görmüştüm, gözlerindeki o çok tanıdık bakışa bakakalmıştım. Ah kocacığım, senin suçsuz olduğunu biliyordum, bir avuç taze toprak alıp mezarının üzerine serptim! Mezarının önünde diz çöktüm, yüzümü sarı toprağa bastırıp sessizce ağladım. O sırada o küçük toynaklarınla kıçımı dürttün hafifçe, sonra ardıma döndüğümde o sevecen bakışlarınla karşılaştım yine, kocacığım, işte o zaman senin bir eşek olarak dünyaya yeniden geldiğine olan inancım pekişti, evimin erkeği, en sevdiğim, Cehennemin Efendisi Yama nasıl bu kadar adaletsiz davranıp seni bir eşek olarak yeniden dünyaya gönderebilirdi ki? Sonra bir kez daha düşündüm, belki de senin seçimindi bu, benim için kaygılandığından bir eşek olarak dünyaya geri dönüp yanımda olmak istemiştin belki de, belki de Cehennemin Efendisi Yama seni güçlü ve zengin bir aileye göndermek istemişti ama sen dünyaya bir eşek olarak geri dönmeyi istemiştin, evimin erkeği, canım kocacığım benim!.." İçimi derin bir keder kapladı, kendimi tutamayıp acı acı inledim. Tam da bu sıra borazan, pirinç davul ve zil sesleri yankılandı uzaktan. Yingchun arkamdan şöyle fısıldadı: "Ağlama şimdi, birileri geliyor."

Hâlâ vicdan sahibi bir kadın olan Yingchun, içi yabani sebzelerle dolu olan sepetinin içinden bir tomar ölülerin ruhları için yakılan sahte kâğıt para çıkardı, bu paraları sanırsam senin mezarının başında gizli gizli yakmak için getirmişti. Ağlamamak için kendimi zorlarken senin ve Yingchun'un bir karaçam korusuna doğru gitmenizi izledim, her üç adımda bir ardına dönüp bakmandan ve her beş adımda bir tereddüt etmenden bana karşı hâlâ derin duygular beslediğini anladım... İnsanlar yaklaşıyordu, iyice duyulmaya başlayan davul ve zil sesleri onların yaklaştığını haber veriyordu, kızıl bayrakları kan kırmızısıydı, çelenklerindeki çiçekler kar beyazı, ilkokul öğrencileri ve öğretmenleri şehit mezarlarını temizlemek için gelmişlerdi, inceden bir yağmur çiseliyordu, kırlangıçlar alçaktan uçuyordu.

"Şehit mezarlarının yanındaki şeftali ağaçlarının çiçekleri gül pembesi bulutları andırıyor, ziyaretçilerin şarkıları dalga gibi yayılıyordu ama karın senin mezarının başında yüksek sesle ağlamaya cesaret edemedi kocacığım... O akşam köyün hükümet ofisinde beni ısırdın. İnsanlar senin delirdiğini düşündü ama içlerinde sadece ben biliyordum senin bana yapılan haksızlığa karşı çıkmaya çalıştığını. Bizim evin gömülü hazinelerini çoktan kazmışlardı ama Nilüfer Koyu'nda hâlâ gömülü bir şeylerin olduğunu mu düşünüyorlardı acaba? Kocacığım benim, senin beni ısırman bir öpücüktü benim için, biraz sert ve acımasız bir öpücüktü ama ancak böyle bir öpücük kalbimde derin ve silinmez bir iz bırakabilirdi. Öpücüğün için sana teşekkür ederim evimin erkeği, öpücüğün beni kurtardı, başımdan akan kanı görünce öleceğimden korkup eve gitmeme izin verdiler. Benim evim, senin mezarının önündeki o harap kulübedir. Orada, o nemli, toprak kaplama *kang*'ın üzerine uzanıp erken bir ölümü bekle-

rim, öldükten sonra ben de bir eşek olarak geri dönmek istiyorum, böylece seninle karıkoca bir eşek çifti oluruz..."

Xing'er, Bai Xing'er, kayısı, karım benim, sevdiğim... İşte böyle bağırıyordum ama ağzımdan çıkan şey eşek anırmasından başka bir şey değildi. Bir eşek boğazı, insan gibi konuşma girişimlerimin hepsini bertaraf etti. Eşek vücudumdan nefret ediyordum, ne kadar denesem de sonuç nafileydi, içimden geçen sevgi sözcüklerini ne kadar haykırmaya çalışsam da çıkan sonuç bir-iki "ai" oluyordu. Tek yapabildiğim şey seni öpmek, toynaklarımla dokunmak, gözyaşlarımı yüzüne düşürmekti, eşek gözyaşları çok büyüktür, en irisinden yağmur damlalarına benzer. Gözyaşlarımla senin yüzünü yıkarken sen de yere sırtüstü uzanmış bana bakıyordun, senin de gözlerin yaşlarla doldu, bir yandan da şöyle mırıldanıyordun: Evimin erkeği, kocacığım... Dişlerimle üzerindeki beyaz elbiseyi parçaladım, dudaklarımla sardım seni, birden gerdek gecemizi hatırladım, ah Bai Xing'er çok utangaçtın, baştan çıkarıcı bir şekilde inliyordun hafiften, zengin bir ailenin iyi eğitimli kızıydın sonuçta, iki nilüfer çiçeği işleyebiliyordun yan yana, "Bin Şiir Külliyatı"nı[1] ezbere biliyordun...

Ximen Konağı avlusuna giren bir grup insanın bağrış ve çağrışları beni uykudan uyandırıp kendime getirdi, işim yarıda kalmıştı, vuslata eremedik, benim o yarı insan, yarı eşek halimi yeniden tepeden tırnağa eşek haline sokmuşlardı. Kaşlarını kaldırmış kibirli bir tavırla batı kanadındaki odaya dalıp Lan Lian'ı sürükleyerek dışarıya çıkardılar, ensesine kâğıttan yapılmış beyaz bir bayrak geçirdiler. Sahibim direnmeye çalışsa da neredeyse hiç zahmete girmeden onu hizaya getirdiler. Sahibim bir şeyler söylemeye çalışırken gelenler hep bir ağızdan, "Buraya seni uyarmaya geldik. Daha önce de dediğimiz gibi eğer

1. Güney Song ve Ming hanedanlıklarına ait bir şiir derlemesi. (Ç.N.)

bağımsız bir çiftçi olmak istiyorsan sen bilirsin; ama çelik üretimi ve su koruma projeleri ulusal çapta yapılan uygulamalardır ve her vatandaş buna katılmakla mükelleftir. Rezervuarı onarırken seni unuttuk ama bu kez kaçamazsın," dediler. İki kişi Lan Lian'ı tutup avlunun dışına sürükledi, sonra bir başkası gelip beni de kulübemden dışarıya çekiştirdi. Bu adam deneyimli birine benziyordu, görünüşe göre yük hayvanlarıyla epey haşır neşir olmuştu; önce boğazıma yapıştı, hemen ardından sağ elinde sıkıca tuttuğu gemi ağzıma sokuverdi, ona direnecek zamanım bile olmadı, eli çabuktu, ağzıma giren gem, nefes almamı güçleştiriyordu, dayanılmaz bir acı duydum.

Sahibem evden koşarak çıktı, adamın beni götürmesine engel olmaya çalıştı.

"Erkeğimi alıkoyup çalışmaya götürebilirsiniz, ben de taş kırıp demir eritebilirim ama eşeğimi alıp götüremezsiniz!" dedi.

Adam büyük bir öfke ve sabırsızlıkla şöyle dedi:

"Kadın sen bizi ne sanıyorsun? Halkın eşeğine el koyan, Japonlara yardım eden o kukla Çinlilerden mi? Bizler halk komününün birinci sınıf milisleriyiz, sadece üstlerimizin verdiği emri yerine getiriyoruz, işimiz bu. Eşeğinizi geçici bir süre ödünç alıyoruz o kadar, işimiz bitince size geri vereceğiz."

"Eşek yerine ben gelirim!" dedi Yingchun.

"Üzgünüm ama bize verilen emir böyle değil, kendi başımıza karar veremeyiz."

Lan Lian, onu tutan adamların elinden kaçıverdi birden.

"Bana böyle davranamazsınız," dedi, "rezervuarı onarmak ve demir eritmek devlet işiyse buna diyecek bir şeyim yok, hiç şikâyet etmeden kabulümdür, ne yapılacaksa söyleyin yapayım ama sizden bir isteğim var, eşeğimle birlikte gitmeme izin vereceksiniz."

"Bu konuda bir şey yapamayız, eğer bir isteğin varsa gidip üstlerimizle konuşmalısın."

Adam beni her şeye hazırlıklı bir ihtiyatla çekiştirmeye başladı, Lan Lian'sa bir asker kaçağıyla aynı muameleyi görüyordu, köyden çıkıp doğruca bir zamanlar bölge hükümetinin, şimdiyse halk komününün ofisinin olduğu yere gittik, meğer burası bana ilk nalımı çakan o kırmızı burunlu demirci ustasıyla çırağının dükkânının olduğu yermiş. Ximen'lerin atalarının mezarlarının yanından geçerken birkaç öğretmenin eşlik ettiği bir grup ilkokul öğrencisi gördük, o sıra mezarları kazıp mezar taşlarını söküyorlardı, üzerinde beyaz yas elbisesi olan bir kadın mezarın yanındaki küçük kulübeden uçarak çıkıp kalabalığın üzerine doğru atıldı. Öğrencilerden birini yakalayıp boğazına yapıştı ama hemen ardından başının arkasına bir tuğla parçası yedi. Kadının yüzü kirece bulanmış gibi bembeyazdı, kulakları tırmalayan tiz sesi beni iyice alarma geçirdi. Kalbimde erimiş çelikten daha parlak bir ateş yanıyordu, sonra boğazımdan, boğazımı yırtarcasına çıkan bir insan sesi duydum:

"Durun, Ximen Nao'yum ben! Atalarımın mezarını kazamazsınız! Karıma el kaldırmazsınız!"

Dudaklarımı ayırırcasına yaran ağrıya rağmen birden şaha kalktım, yanımdaki adam havalanıp yolun kenarındaki çamurun içine yuvarlandı. Bir eşek olarak gözümün önündeki sahneyi görmezden gelebilirdim ama bir insan olarak birilerinin atalarının mezarını kazmasına ve karımı dövmesine göz yumamazdım. Kalabalığın içine dalıp uzun boylu bir öğretmenin kafasını ısırdım, eğilmiş mezarı kazmakta olan bir öğrenciyi çifteyi bastığım gibi yere serdim. Öğrenciler çil tanesi gibi dört bir yana kaçıştı, öğretmenlerse kendilerini yere attı. Önce yerde yuvarlanan Ximen Bai'ye baktım, hemen ardından da kara bir delik gibi açılmış olan mezara, sonra ardıma dönüp o karanlık karaçam korusuna doğru koşturdum.

10

Şanlı bir görevle kaymakamı taşımam

Trajik bir kaza sonucu ön toynaklarımdan birinin kırılması

Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın düzlüklerinde iki gün deli gibi koşturduktan sonra içimdeki öfke yavaş yavaş dinmeye başladı, açlıktan yabani ot ve ağaç kabuğu kemiriyordum. Bu kaba gıdalarla beslenmek yabani bir eşek olarak yaşamanın güçlükleriyle yüz yüze getirmişti beni. O hoş kokulu yemlerin düşüncesi beni yine vasat ve evcil bir eşek olarak yaşamaya zorluyordu. İnsan kokusu olan yerlerden geçerek köye doğru yola koyuldum.

O gün öğleye doğru Tao ailesi köyünün eteklerine vardım, ulu bir mabet ağacının altında dinlenmekte olan bir at arabası gördüm. Fasulye keki ve çeltik samanının o hoş kokusunu aldı birden burnum. Arabayı çeken iki katır üç ayaklı bir sehpanın üzerinde asılı olan sepetteki o hoş kokulu yemlerle kendilerine ziyafet çekiyordu. Katır denen ne at ne de eşek olan bu melez piçleri her zaman hor görmüştüm, hepsini gördüğüm yerde ısırarak öldürmeyi isterdim; ama bugün onlarla dalaşmayacaktım, tek düşüncem sepetin yanına yanaşıp o gerçek yiyecekten birkaç lokma almaktı, iki gündür deli gibi koşturmaktan tükenen gücüme yeniden kavuşmalıydım.

Nefesimi tuttum, geldiğimi haber verecek pirinç çanı oynatmamaya gayret ederek temkinli bir şekilde yanlarına yanaştım. O topal savaş kahramanının boynu-

ma taktığı pirinç çan, prestijime prestij kattığı gibi arada başıma sorun da açıyordu: Yol boyu deli gibi koşarken çan, benim kahraman bir eşeğin geldiğini haber verdiği gibi aynı zamanda insanlardan asla paçayı kurtaramayışıma da sebep olmuştu.

Çan yine çınlayıverdi. Başları benimkinden bir hayli büyük olan o iki kara katır birden başlarını yukarıya kaldırdı. Başlarını kaldırmalarıyla neyin peşinde olduğumu hemen anladılar. Ön toynaklarıyla yeri dövüp burunlarından öfkeyle soluyarak kendi bölgelerine girmemem için uyardılar beni. Ama gözlerimin önündeki o lezzetli yiyecekleri gördükten sonra geri dönmek yakışık almazdı hiç! Hemen durum değerlendirmesi yaptım: Yaşı daha büyük olan kara katır, boyunduruğun içinde olduğundan bana saldırması olanak dahilinde bile değildi, üzerinde koşum takımları olan genç kara katırsa bir güzel bağlanıp zincirlendiğinden ötürü onun da bana saldırması pek olanaklı görünmüyordu, biraz yemek yiyebilmek için tek yapmam gereken şey dişlerinden uzak durmamdı o kadar.

Kara katırlar sinir bozucu anırmalarıyla bana gözdağı vermeye çalıştı. Sizi melez piçler, bu kadar pintilik neyinize sizin, yemek varsa herkes yer, öyle bir başınıza yemek olmaz. Şimdi komünizm çağına girdik, benim olan senindir, senin olan da benim, apaçık ortada, neyin peşindesiniz? Bir boşluk görür görmez sepete doğru atıldım, ağzımı kocaman açarak yemeye gömüldüm. Beni ısırırlarken dizginleri tangırdadı. Sizi piçler, hazır konu ısırmaktan açılmışken ben sizden daha uzmanım bu konuda. Ağzımdakileri yutar yutmaz boyunduruğun arasındaki katırın kulağını ısırdım hemen, ısırdığım gibi koptu kulak. Ardından o koşum takımlı küçük piçin boynuna geçirdim dişlerimi, ağzım hep yele tüyü oldu. Kıyamet koptu sonra. Sepeti dişlerimin arasına sıkıştırıp hızla birkaç adım geriledim. Koşum takımlısı birden üzerime atı-

lınca kıçımı dönüp çifteyi bastım. Toynaklarımdan biri ıskaladı ama diğeri tam burnuna isabet etti. Herif ağrıdan burun üstü yere çakıldı, sonra gözleri kapalı bir halde ayağa kalkıp kendi etrafında dönmeye başladı, ipler de ayağına dolandı tabii. Ben de fırsat bu fırsattır, deyip yeme gömüldüm yine. İyi şeyler uzun sürmezmiş ama, belinde mavi bir bohça, elinde de uzun bir kamçı olan arabacı, köyün başındaki avludan bağırarak üzerime doğru koşturmaya başladı. Daha da hızlı yemlenmeye başladım. Elinde salladığı kamçı havada yılan gibi kıvrılırken bir yandan da şaklıyordu. Adamın üst gövdesi iriceydi, bacakları parantez gibi çarpık duruyordu, bir bakışta onun ne kadar iyi bir arabacı olduğunu anlayabiliyordunuz hemen, kamçıyı elinin bir uzantısıymışçasına sallıyordu, bu da hafife alınacak bir şey değildi hani. Sopadan korkmuyordum, beni sopayla dövmek hiç de kolay değildi. Ama bir kamçının hareketleri kestirilemezdi, kamçıdan kaçması da zordu, iyi kamçı kullanan biri, güçlü bir atı bile bir kamçıda yere serebilirdi, bunu kendi gözlerimle gördüğümden ötürü içimi büyük bir korku kapladı. Amanın işte geliyor! Kaçmadan yapamazdım. Tehlike bölgesinden kaçarken gözüm arkada, sepette kalmıştı tabii. Arabacı kovalarken kaçıyordum. Kovalamayı bırakınca ben de duruyor ve gözlerimi sepete dikiyordum. Yaraladığım katırlarını görünce bana küfrü bastı doğal olarak.

Arabacı, eğer ki elindeki bir tüfek olsaymış bir atışta beni öbür tarafa yollayacağını söyledi. Bu beni epey güldürdü. Ai ai, aslında şöyle demek istemiştim, eğer elinde bir kamçı olmasaydı üzerine atıldığım gibi ısırırdım kafanı. Demek istediğimi anlamış olacaktı, benim insanları ısıran kötü bir eşek olduğumu biliyordu besbelli. Ne elindeki kamçıyı bırakıyor ne de yanıma yaklaşmaya cesaret edebiliyordu. Bakışlarıyla dört bir yanı kolaçan et-

tiğinden yardım arandığını anladım hemen. Benden hem çok korktuğunu hem de beni yakalamayı çok istediğini biliyordum.

Çok uzaktan birilerinin geldiğini gördüm. Havayı koklar koklamaz onların birkaç gün önce beni yakalamak için peşime düşen milisler olduğunu anladım. Planladığımın sadece yarısını yiyebilmiştim ama o güzel yemden sadece bir ağız dolusu yemek demek bir süredir yediğim şeylerin on katını yemek demekti, gücümü toparlamış ve savaşma isteğimi yeniden kazanmıştım. Beni bir köşeye sıkıştıramayacaksınız sizi iki bacaklı aptal yaratıklar.

Bu sırada uzaktaki toprak bir yoldan çimen yeşili, kare şeklinde, tuhaf bir cisim, tozu dumana katarak ve hoplaya zıplaya hızla üzerime doğru geliyordu. Şimdi onun Sovyet yapımı bir cip olduğunu elbette ki biliyorum ama o zamanlar bu konuda pek bir şey bildiğim söylenemezdi, şimdiyse bırakın Sovyet yapımı bir cipi; Audi, Mercedes, BMW, Toyota gibi bütün araba markalarından bile haberim var, hatta Amerikan uzay mekikleri ve Sovyet uçak gemilerini bile biliyorum ama o zamanlar ben bir eşektim, hem de 1958 yılında yaşayan bir eşek. Altında dört tane plastik tekeri olan bu garip yaratık dörtnala koşarcasına ilerliyordu, düz bir yolda benden daha hızlı olduğunu itiraf etmeliyim ama engebeli arazide benim elime su dökemezdi. Mo Yan'ın önceden dediği bir şeyi hatırlatayım size: Keçiler ağaca tırmanabilir, eşeklerse iyi birer tırmanıcıdır.

Hikâyenin akışı hayrına o zamanlar Sovyet yapımı bir cipin ne olduğunu bildiğimi varsayalım. Biraz korkmuştum açıkçası, merak etmiyor da değildim ama. İşte ben böyle tereddüt içindeyken peşime düşmüş olan milisler de etrafımı sardı birden, Sovyet cipinin gelmesiyle de kaçış yolumun önü tıkanmış oldu. Aramızda onlarca metre kala durdu cip, üzerinden üç adam atladı hemen.

Liderlerini tanıyordum, eski bölge şefiydi bu, şimdi de ilçe kaymakamı olmuştu. Aradan yıllar geçmiş olmasına rağmen pek de değişmemişti, hatta üzerindeki üniforma bile onu ilk gördüğüm zaman giydiği üniformaydı.

Kaymakam Chen'e karşı bir kötülük beslemiyordum, hatta yıllar önce bana öylesine övgüler düzmüştü ki o övgüler hâlâ içimi ısıtıyordu diyebilirim. Yıllar önce bir eşek taciri olmasından ötürü de ona karşı ayrı bir yakınlık duyuyordum. İşin özü, bu adam eşek sever bir kaymakamdı ve ben ona güveniyordum, gelmesine de sevinmiştim ayrıca.

Kaymakam eliyle adamlarına daha fazla yaklaşmamalarını işaret etti, sonra beni ölü ya da diri yakalayıp kendilerine bundan pay çıkarmak isteyen hemen ardımdaki milislere de işaret edip durmalarını sağladı. Kaymakam bir başına, bir eli havada, ağzında tatlı bir ıslıkla yavaş yavaş yanıma doğru ilerlemeye başladı. Yaklaştı, yaklaştı, derken aramızda üç-beş metre mesafe kala elindeki kavrulmuş fasulye kekini gördüm, kekin o hoş kokusu burnuma doluverdi hemen. Çaldığı ıslığın melodisini çok iyi biliyordum, duyar duymaz içime ılık bir hüzün yerleşti. Gerginliğim azaldı, kasılmış kaslarım da gevşeyiverdi. Bu adamın o sevecen elleriyle bana dokunmasını istiyordum. Sonunda yanıma iyice yanaştı, sağ eliyle boynuma sarılıp sol elindeki fasulye kekiyle beni beslemeye başladı. Sonra sol eliyle burnumu okşayıp bir şeyler mırıldandı: "Kar İstasyonu, Kar İstasyonu ne güzel bir eşeksin sen, eşekleri hiç tanımayan birinin eline düşüp vahşi ve asi bir eşek olman ne kadar da acı! Ama artık hepsi geçti gitti, benimle gel, ben seni güzelce eğitirim, ben seni mükemmel, uyumlu ve cesur, bir görenin hemen seveceği bir eşek haline getireceğim!"

Önce milisleri geri gönderdi, ardından da cipteki adamlarına ilçeye geri dönmelerini emretti. Sonra eye-

rim olmamasına rağmen sırtıma bindi. Sırtıma ustalıkla binmişti ve benim tam da üzerimde biri varken kendimi en rahat hissettiğim noktaya oturdu. Gerçekten de iyi bir biniciydi ve eşeklerden anlıyordu. Boynuma hafifçe vurup şöyle dedi: "Hadi gidelim dostum!"

O andan sonra kaymakamın bineği olmuştum, bu zayıf ama çok güçlü iradesi olan Komünist Parti üyesini Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın geniş toprakları boyunca taşıdım. O güne kadar Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'ndaki hareket alanım hep belli bir sınır içindeydi ama kaymakamla birlikteyken ayak izlerim kuzeyde Bohai Denizi'nin sahillerine, güneyde Wulian Dağı'nın demir cevheri kaplı tepelerine, batıda Dişi Domuz Nehri'nin dalgalı sularına, doğudaysa Sarı Deniz'in o balık kokulu Kırmızı Kaya Koyu'na kadar uzandı.

O günler eşek hayatımın en görkemli dönemi oldu. O dönemde Ximen Nao'yu, onunla bağlantısı olan insanları ve olayları bir güzel unuttum, hatta benimle çok yakın bir bağı olan Lan Lian'ı bile unuttum. Şimdi düşünüyorum da o zamanlar öylesine gururlu bir eşek olmamın nedeni büyük olasılıkla bilinçaltımdaki "resmî statü"yle bağlantılıydı, bir eşektim sonuçta, bir memura hem saygı duyar hem de korkardım ondan. Bütün bir ilçenin başı olan Chen'in bana karşı derin bir sevgisi vardı ve bu sevgiyi asla unutamam. Yemimi kendi eliyle hazırlayıp beni yine kendi elleriyle tımar ederdi, boynuma bir kurdele bağladı, kurdelenin üzerinde beş tane kırmızı kadifeden ponpon vardı, çanıma da kırmızı ipekten bir püskül ekledi.

Kaymakam ne zaman köylere teftişe çıksa insanlar gittiğimiz her yerde bana büyük bir nezaketle davranırdı. Beni en taze otlarla ve en iyi yemlerle doyurur, en temiz kaynağın suyundan içirir, kemik kaşağılarla tımar ederlerdi, sonra da üzerine en incesinden beyaz bir kum serpil-

miş bir noktaya bırakılır, orada gönlümce yuvarlanıp dinlenirdim. Kaymakamın eşeğine özel bir ilgi göstermenin kaymakamı çok mutlu ettiğini bilirdi herkes. Kaymakamın eşeğinin kıçını yalamak, kaymakamın kendi kıçını yalamaya eşdeğer bir dalkavukluktu. Kaymakam bir araba yerine bir eşeğe binmeyi tercih eden iyi bir adamdı, bunu yapmasının birinci nedeni benzinden tasarruf etmekti, ikincisiyse dağlardaki demir cevheri çıkarılan alanları sık sık teftiş ederken yürümek zorunda kalmamasıydı. Ben bunu yapmasının en derininde yatan nedeni de biliyordum elbet, kaymakam yıllarca eşek tacirliği yaparken eşeklere karşı çok derin bir tutkuyla bağlanmıştı. Hani erkekler çok güzel bir kadını görünce gözleri parlar ya, kaymakam da öyleydi işte, güzel bir eşek gördü mü ellerini ovuşturmaya başlardı. Ben de toynakları kar beyazı ve zekâsı insana eşdeğer olan bir eşektim elbet, kaymakamın takdirini kazanmam çok doğal bir şeydi yani.

Kaymakamın bineği olduğumdan beri gemim de anlamını yitirmişti. Bir sürü insanı yaralamış, inadıyla ünlü, azılı bir eşek olan ben, kaymakamın yardımıyla çok kısa bir sürede uysal, itaatkâr, akıllı ve zeki bir eşek haline gelmiştim, bir mucize sayılırdı bu. Kaymakamın sekreteri olan Fan adında bir adam, kaymakam benim sırtımda demir cevheri çıkarılan alanlardan birini teftişe çıkmışken bir fotoğraf çekip fotoğrafın yanına bir de küçük bir yazı ekleyerek eyalet gazetesine göndermişti, gazete de bu fotoğrafı hemen göze çarpacak bir sayfada yayımlayıvermişti.

Kaymakamın bineği olduğum günlerin birinde Lan Lian'la karşılaştım bir kez. Dar bir dağ yolunda oldu bu karşılaşma. Lan Lian sırtında iki sepet demir cevheriyle dağdan aşağıya iniyordu; ben de kaymakamla birlikte dağa çıkıyordum. Lan Lian beni görünce sırtındaki taşıma sopasını düşürüverdi, sepetler devrilince taşlar dağ-

dan aşağıya yuvarlanmaya başladı. Kaymakam birden öfkeyle çıkıştı ona: "Ne yaptığını sanıyorsun sen? Bu taşlar çok değerli, birini bile kaybetmeyi göze alamayız, hemen gidip getir şu taşları."

Lan Lian'ın kaymakamın dediklerinin hiçbirini duymadığından emindim, gözleri parlıyordu, birden öne doğru atılıp boynuma sarıldı.

"Karakaçan'ım, Karakaçan'ım sonunda buldum seni!" diyordu durmadan.

Kaymakam da Lan Lian'ı tanımıştı, eski sahibimle karşılaştığımızı adı gibi biliyordu. Ardına dönüp bir deri bir kemik kalmış bir atın üzerinde bizi nereye gitsek oraya izleyen sekreteri Fan'a baktı bu sorunu çözmesini isteyen bakışlarıyla. Patronunun ne demek istediğini hemen anlayan Fan sıska atından indi, Lan Lian'ı bir yana çekip şöyle dedi: "Ne yapmaya çalışıyorsun? Bu, kaymakamın eşeğidir."

"Bu benim eşeğim, benim Karakaçan'ım, doğar doğmaz anası öldüğünden ötürü onu kendi ellerimle pirinç çorbasıyla besledim ben. O bizim ailenin kendi canı kendi kanındandır," dedi Lan Lian.

"Eğer dediklerin doğruysa bile," dedi sekreter, "eğer kaymakam bey onu kurtarmasaydı, şimdiye milisler tarafından öldürülüp midelerine inmişti. Şimdi çok önemli bir görevi var onun, kaymakamı köylere taşıyarak ülkenin bir cipin masraflarından tasarruf etmesini sağlıyor, kaymakam onsuz yapamaz, eşeğinin ülke için böylesine önemli bir rol oynamasına ne kadar sevinsen azdır."

"Umurumda bile değil," dedi Lan Lian inatla, "benim tek bildiğim bu eşeğin benim eşeğim olduğu ve ben onu alıp eve götüreceğim."

"Lan Lian, eski dostum," dedi kaymakam, "çok önemli bir dönemden geçiyoruz, bu eşek dağa sanki düz yolda yürüyormuş gibi çıkıyor, bana da çok büyük yardımı do-

kundu, senin eşeği geçici olarak ödünç aldık, diyelim o zaman, demir eritme işi bitince onu sana iade ederiz. Bu süreç içinde hükümet size ödeme de yapacak."

Lan Lian daha sözünü tam bitirmemişti ki komün kadrolarından biri yanına gelip onu kenara çekerek sertçe şöyle dedi: "Seni anasını siktiğimin, sen bir tahtırevanın içinde taşındığının farkına bile varmayan bir köpeksin düpedüz, kaymakamın eşeğine binmesi sizin ailenin üç kuşağının başına gelebilecek en güzel şey ulan!"

Kaymakam elini yukarı kaldırıp adamın kaba saba konuşmasını kestikten sonra şöyle dedi: "Lan Lian şöyle yapalım o zaman, sen çok karakterli bir adamsın, bundan ötürü hayranım sana; ama aynı zamanda senin için üzülüyorum da, bir kaymakam olarak senin eşeğinle birlikte en kısa sürede kooperatife katılmanı isterim, tarihsel dalgayla boşuna boğuşmanı istemem."

Komün kadrosundan gelen adam, Lan Lian'ı bir kenara itip kaymakamın daha doğrusu benim geçebilmem için yolu açtı. Lan Lian'ın benim gözümün içine baktığını görünce içime bir suçluluk duygusu yerleşti. Birden şöyle düşündüm: "Daha yüksek bir mevkiye giden bu yolu seçerek sahibime ihanet etmiş sayılır mıyım ki?" Kaymakam içimden geçenleri tahmin etmiş olacak hafifçe başıma vurarak beni teselli etti: "Kar İstasyonu, gidelim hadi, bir kaymakamı taşıyarak Lan Lian'a yapacağın katkıdan daha fazlasını yapıyorsun, Lan Lian er ya da geç halk komününe katılacak halk komününe katılınca da sen de artık kamu malı olacaksın, ilçe kaymakamının halk komününün eşeğine binmesi sence de çok normal bir şey değil mi?"

Aşırı sevinç üzüntü doğurur, bir şey aşırıya kaçtı mı tam tersine döner. Sahibimle karşılaştığım günden beş gün sonra bir akşamüstü, kaymakamı Yatan Boğa Dağı'ndaki maden toplama alanından geri getiriyordum,

dağ yolunu geçmeye çalışan bir yabantavşanı birden önüme fırlayıp beni korkutunca sağ ön toynağım çatlak bir taşın arasına girdi kazara. Yana devrilmemle kaymakamın baş üstü yere çakılması bir oldu. Kaymakamın başı, yolun kenarındaki bir taşa çarpınca başından sular seller gibi kan aktı ve oracıkta bayılıverdi. Sekreteri yardım çağırıp kaymakamı dağdan aşağıya taşıttı. Birkaç çiftçi beni çatlaktan çıkarmaya çalıştı ama toynağım taşın arasına öyle bir sıkışmıştı ki ne yapsalar olmayacaktı. Var güçleriyle beni itip çekmeye başladılar, birden taşın arasından gelen bir kırılma sesi duydum, öyle apansız bir acı duyumsadım ki ben de hemen olduğum yerde bayılmışım. Kendime geldiğimde sağ toynağımın ve toynağı bacağıma bağlayan eklem ve kemiklerimin çatlağın arasında kaldığını fark ettim, kırılmış bacağımdan akan kan etrafı kan gölüne çevirmişti. İçime büyük bir hüzün çöktü, bir eşek olarak artık hiçbir işe yaramayacağımı biliyordum, kaymakam beni istemezdi artık, hatta sahibim bile benim gibi çalışma yetisini kaybetmiş bir eşeğe bakmak istemezdi, beni bekleyen tek şey bir kasabın uzun bıçağıydı artık. Önce boğazımı kesecekler, kanımı iyice akıttıktan sonra derimi yüzecekler, sonra da beni parçalara ayırıp dilim dilim kesecekler, çok leziz lokmalar halinde midelerini boylayacaktım... Onların elinde olacağına kendimi öldürmem daha iyi olacaktı. Yolun kenarındaki dik uçuruma doğru baktım, dağın eteklerinde sisler içinde kalmış köyü görebiliyordum, ai, diye anırarak tüm gücümle uçuruma doğru yuvarlandım; bu sırada Lan Lian'ın acı çığlığı oldu beni durduran.

Sahibim koşarak dağdan aşağıya indi. Tüm vücudu ter içinde kalmıştı, dizlerinde kan izleri vardı, dağdan aşağıya inerken sendeleyip yere düşmüştü besbelli. Benim halimi görünce hüngür hüngür ağlayarak şöyle bağırdı: "Karakaçan'ım benim, ah Karakaçan'ım!.."

Yanıma gelir gelmez boynuma sarıldı, yardım için gelmiş olan çiftçilerin kimi kuyruğumdan kimi de arka bacaklarımdan tutup beni kaldırmaya çalıyordu, bin bir güçlükle ayağa kalkmaya çabaladım ama kırılmış bacağım yere değer değmez dayanılmaz bir acı duyumsuyordum. Vücudumdan sular seller gibi ter boşanıyordu, yıkılmaya yüz tutmuş bir duvar gibi yere düştüm yine.

Çiftçilerden biri sempatik bir tonla şöyle dedi: "Bitmiş bu! Artık bir işe yaramaz. Ama merak etmeyin, bu eşek iyice besili, bir kasaba satarsan iyi para eder."

"Ananın osuruğu!" diye öfkeyle sövdü o çiftçiye Lan Lian, "Eğer baban bacağını sakatlasaydı onu da mı bir kasaba satacaktın ha?"

Etrafa toplanan insanlar birden şaşkınca bakakaldı, çiftçi öfkeyle çıkıştı hemen: "Seni sik kafalı, nasıl söz o öyle? Yoksa bu eşek senin baban mı?"

Çiftçi, Lan Lian'la kavga etmek için kollarını sıvamaya başlamıştı ama yanındaki adamlar onu durdurdular: "Boş ver, boş ver şimdi onu, bu deliyle uğraşılmaz, koskoca ilçede bağımsız çiftçilik yapan bir o var, kaymakam ve ofisindekiler onun hakkında her şeyi biliyorlar."

Kalabalık ayrılınca geriye sadece sahibimle ben kaldık. Yarımay gökte asılı duruyordu, bu manzara beni daha da çok hüzünlendirdi. Sahibim, kaymakama ve o çiftçilere sövüp sayarak ceketini çıkardı, ceketi parçalara ayırıp yaralı bacağıma sardı. Ai ai, acıdan ölüyordum! Sahibim başıma sarıldı, gözyaşları inci gibi kulaklarıma dökülüyordu. "Karakaçan'ım, ah Karakaçan'ım!.. Seni teselli edecek ne söyleyebilirim ki? Bir devlet memurunun sözlerine nasıl inanırsın? Bir sorun çıkınca tek yaptıkları diğer memurları kurtarmak olur, bak seni nasıl da bir kenara attılar böyle... Eğer buraya taşı kıracak bir taş ustası gönderselerdi bacağın kurtulabilirdi belki..." Sözünü bitirir bitirmez başımı yere koyup bir hışım taşlık alana doğru

koştu, elini çatlağın arasına sokup toynağımı çıkarmaya çalıştı. Sahibim bir yandan ağlıyor, bir yandan da sövüyordu, nefes nefese kalmıştı ama sonunda toynağımı çıkarmayı başardı. Orada öyle toynağım elinde, durmuş hüngür hüngür ağlıyordu. Dağ yollarında gidip gelmekten iyice parlamış olan nalımı görünce ben de ağlamaya başladım, iki gözü iki çeşme.

Sahibimin yüreklendirmesiyle ve yardımıyla sonunda ayağa kalkabildim. Bacağım kalın kumaş parçalarıyla sıkı sıkı bağlanmış olmasına rağmen zar zor ayakta duruyordum, vücudumdaki ağrı dengemi kaybettirmişti. Uçarcasına seken Eşek Ximen Nao yoktu artık, yerini her adımda bir başını eğip yana doğru sendeleyen topal bir eşek almıştı. Pek çok kez kendimi uçurumdan atmayı düşündüm, kendimi uçurumdan atıp bu sefil hayatı sonlandırmak istiyordum ama sahibimin bana olan sevgisi bunu yapmaktan alıkoyuyordu beni.

Yatan Boğa Dağı'nın maden toplama alanından Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın Ximen köyüne giden yol altmış kilometreydi. Bütün bacaklarım sağlıklı olsaydı aradaki bu kısa mesafeden bahsetmezdim bile. Ama şimdi bir toynağım eksilmişti ve onsuz hareket etmem çok zordu, yol boyunca acı acı inleyip ardımda kan ve et parçaları bırakarak ilerledim. Vücudum ağrıdan sanki hafif bir esintinin su yüzeyinde oluşturduğu küçük dalgalanmalar gibi istemsiz bir şekilde titreyip duruyordu. Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın topraklarına girdiğimizde bacağımdan kötü kokular yayılmaya başladı, bu kokunun peşine düşen sinek orduları kulaklarımızı sağır eden bir şekilde vızıldıyordu. Sahibim bir ağaçtan kopardığı dalları demet halinde birbirine bağlayıp sinekleri kovmaya çalışıyordu. Kuyruğum ardımda hareketsiz bir halde asılı duruyordu, onu sallayacak mecalim bile yoktu, ishalden tüm arkam pislik içinde kalmıştı. Sahibim elindeki

dalları her savuruşunda onlarca sineği öldürmesine rağmen onların yerini çok geçmeden daha fazla sinek alıyordu. Sahibim pantolonunu da çıkarıp parçalara ayırdıktan sonra onu da bacağıma sardı. Üzerinde sadece donuyla kalmıştı, ayağında kalın tabanlı, üzerinde kalın dikişleri olan ağır deri ayakkabılar vardı, bu haliyle çok garip ve çok komik görünüyordu.

Yol boyunca rüzgâr yiyip çiyde konakladık, ben kuru ot yedim, sahibim de yolun kenarındaki bir tarladan yarı çürümüş tatlı patates koparıp açlığını bastırdı. Geniş yollardan uzak durup küçük patikalardan yürüyorduk, insan gördüğümüzde savaş alanından kaçmış iki yaralı asker gibi saklanıyorduk. Huangpu köyüne girdiğimizde köyün büyük yemekhanesi hâlâ açıktı, yoğun ve güzel yemek kokularını alınca sahibimin karnının guruldadığını duydum. Sahibim bana bakınca gözyaşlarını tutamadı. Kirli elleriyle gözyaşlarını sildi, gözleri iyice kızarmıştı, yüksek sesle şöyle bağırdı birden:

"Anasını satayım, Karakaçan neden korkuyoruz ki biz? Neden saklanıyoruz? Utanılacak bir şey mi yaptık ki? Çok dürüst bir şey yaptık biz, hiçbir şeyden korkumuz olmamalı, Karakaçan sen kamu görevini yerine getirirken yaralandın, komündekilerin seninle ilgilenmesi lazımdı, Karakaçan'ımla ilgilenerek ben de kamu için çalışıyorum! Yürü hadi, köye gidiyoruz!"

Sahibim sanki bir sinek ordusuna liderlik eder gibi beni de yanına alıp yemekhaneye girdi. Bir açık hava yemekhanesiydi bu, içeride kuzu etli Çin mantısı pişiyordu. Üzerinde buharı tüten mantılar tepelenmiş bir halde mutfaktan çıkarılıyor, masaya konar konmaz da ânında tüketiliyordu. Mantı yiyenlerin kimi ağaç dalları arasına sıkıştırdıkları mantıları boyunlarını büküp kenarından dişlerken kimi de sıcak mantıları, soğutmak için bir elinden ötekine geçirirken ağızlarını şapırdatıyordu.

İçeri girmemizle birlikte tüm bakışlar üzerimize çevrildi. Çok utangaç, çok çirkin ve çok kirli görünüyorduk. Üzerimizden leş gibi bir koku çıkıyordu, çok yorgun ve çok açtık, onları böylesine şaşırtmamızın nedeni belki de bizim bu iğrenç halimizi görünce iştahlarının kapanmasıydı. Sahibim elindeki dalları üzerime doğru sallayınca sinek sürüsü ürküp havalandı, hemen ardından üzerinden dumanı tüten mantıların ve yemekhanedeki kapların üzerine konmaya başladılar, bunun üzerine insanlar da tiksintiyle söylenmeye başladı.

Beyaz bir iş giysisi giyen ve görünüşe göre yemekhanenin sorumlusu olan şişman bir kadın koşarken titreyen vücuduyla yanımıza geldi, aramızda birkaç adım kala burnunu tıkayıp vızıldamaya başladı: "Buraya ne halt etmeye geldiniz bakayım? Gidin hadi, defolun!"

Sahibimi tanıyan biri uzaktan şöyle bağırdı: "Sen Ximen köyünden Lan Lian'sın, değil mi? Gerçekten sen misin bu? Nasıl oldu da bu hale geldin?.."

Sahibim, o adama sadece bir bakış atmakla yetindi, konuşmadı bile, beni alıp avlunun ortasına götürdü. Avlunun ortasındakiler bizi görünce dört bir yana kaçıştı.

"Bütün Gaomi ilçesinde bağımsız çiftçilik yapan tek adamdır bu, ta Shandong eyaletinin Changwei bölgesine kadar herkes bilir bunu!" diye bağırmaya devam etti az önceki adam, "Bunun eşeği ruhlara karışmıştır, uçmasını da bilir, iki vahşi kurdu ısırarak öldürmüşlüğü vardır, bir sürü de insanı yaralamıştır, zavallı bacağına ne oldu onun?"

Şişman kadın üzerimize atılıp kükredi: "Hadi defolun buradan, bağımsız çiftçilere servis yapmıyoruz burada!"

Sahibim yürümeyi bıraktı, hüzünlü ama sert bir sesle bağırmaya başladı: "Seni şişko domuz, ben bağımsız bir çiftçiyim ve senin gibilerin servis ettiği şeyi yiyeceğime açlıktan ölürüm daha iyi! Ama benim şu eşeğim kay-

makamın bineğidir, kaymakamı dağdan indirirken ayağı bir taşın arasına takılınca bacağını kırdı, buna iş kazası denmez mi ha? Eğer bir iş kazasıysa bu, bize servis açmak zorundasınız."

Sahibimi, birine böylesine tutkulu bir şekilde söverken ilk kez görüyordum, söverken yüzündeki mavi doğum lekesi kararmış, tüyleri yolunmuş bir deri bir kemik kalmış bir horozu andırıyordu, vücudundan leş gibi bir koku salarak diklene diklene kadının üzerine yürüyordu. Şişman kadın öyle köşeye sıkışmıştı ki, birkaç adım geriledi sonra elleriyle yüzünü kapadı, hüngür hüngür ağlayıp koşarak uzaklaştı.

Üzerinde iyice yıpranmış eski bir üniforma olan, saçları ortadan ikiye ayrılmış, memur görünümlü bir adam dişlerini göstererek ve sahibimle beni baştan aşağıya bir güzel süzerek yanımıza geldi.

"Ne istiyorsunuz?" diye sordu.

"Eşeğimin karnını doyurmanızı istiyorum, bir kazan su kaynatıp eşeğimi bir güzel temizlemenizi istiyorum, bir doktor çağırıp eşeğimin bacağına baktırmanızı istiyorum."

Memur görünüşlü adam mutfağa doğru bağırıp birkaç adam çağırdı.

"Onun dediklerini yerine getirin hemen!" dedi.

Sıcak suyla vücudumu bir güzel yıkadılar. Doktor çağırıp yaramı iyotla dezenfekte ettirdiler, yarama merhem sürüldü ve ardından kalın bir gazlı bezle iyice sardılar. Sonra da yemem için arpa ve yonca karışımı bir yem hazırladılar. Ben yemlenirken bir kâse dolusu sıcak mantı getirip sahibimin önüne bıraktılar. Aşçı görünümlü biri sahibime şöyle fısıldadı:

"Ağabey, sen de biraz yemek ye inat etme! Bunu şimdi ye ki bir sonraki öğün için endişelenmeyesin, bugünü çıkar ki yarını düşünme, bu siktiğimin zorlu günleri birkaç güne bitecek gibi görünmüyor, acı çekeceksin

elbet, sonra mum sönecek ve kendini ölmüş bulacaksın. Ne oldu, gerçekten de yemek yemek istemiyor musun?"

Sahibim kamburunu çıkarmış, birbirine bağlanmış iki kırık tuğlanın üzerine otururken gözlerini benim artık bir işe yaramayan bacağıma dikmişti, aşçının fısıldadıklarını duymamış gibi görünüyordu. Karnının guruldadığını duyabiliyordum, o beyaz ve iri mantıların sahibime ne kadar da baştan çıkarıcı geldiğini adım gibi biliyordum. O kara ve kirli elinin birkaç kez mantılara doğru uzandığını gördüm ama her seferinde kendine hâkim olup elini geri çekiyordu.

11

Bir savaş kahramanının yardımıyla yapma bir toynak takılması

Aç vatandaşların eşeği parçalayıp yemesi

Yaralı bacağım iyileşmişti ve hayati tehlikeyi atlatmıştım ama çalışma yetimi de kaybettiğimden ötürü topal bir eşektim artık. Bu süreç içinde komün mezbaha ekibinden birkaç kişi gelip beni satın almayı ve komünde çalışan memurların etimden faydalanmalarını teklif etti ama hepsi, sahibimin küfürlerini yedikten sonra geldikleri gibi gitti.

Mo Yan, "Karakaçan'ın Hatıratı"nda şöyle yazar:

"Evin hanımı Yingchun, nereden bulduğu bilinmeyen yırtık pırtık bir deri ayakkabı bulup eve getirdi, ayakkabıyı bir güzel temizledikten sonra içini pamukla doldurdu, üzerine kamış parçaları dikip topal eşeğin bacağına bağladı, böylece eşek yürürken dengesini koruyabiliyordu artık. Sonra 1959 yılının baharında köyün yolunda çok garip bir olay sahne aldı: Bağımsız bir çiftçi olan Lan Lian içi gübre dolu, tahta tekerlekli bir yük arabası itiyordu, kollarını sıyırmıştı, yüzünde meydan okuyan bir ifade vardı; bir ayağında eski püskü deri bir ayakkabı olan eşek, başını önüne eğmiş, topallayarak arabayı çekiyordu. Tahta tekerlekler yavaşça dönerken arabanın dingilinden kulak tırmalayan bir gıcırtı yükseliyordu. Lan Lian belini büküp arabayı tüm gücüyle ittirmeye başladı, topal eşek

de arabayı tüm gücüyle çekerek sahibinin işini kolaylaştırmaya çalışıyordu. İnsanlar başta kaşlarını çatıp bu garip ikiliyi süzdüler bir güzel, hatta birkaçı ağızlarını örtüp kıs kıs güldü bu duruma ama daha sonra gülüşler kesiliverdi birden. Daha çalışmaya yeni başladıklarından bir sürü ilkokul öğrencisi peşlerine takılıp izledi onları, kimi haylaz çocuğun eşeğe taş attığı da oldu ama eve döndüklerinde ebeveynlerinin ciddi azarlarını işittiler."

Baharda mayalanmış hamura benzer toprak, bundan ötürü ağır yüklü arabamızın tekerlekleri ve benim toynaklarım iyice batardı toprağa. Gübreyi tarlanın ortasına taşımak zorundaydık. Ha gayret! Sahibimin işini az da olsa hafifletebilmek için var gücümle çalışırdım. Ama birkaç adım atmama kalmaz sahibemin taktığı deri ayakkabı ayağımdan çıkardı. Topal bacağım sopa gibi yere saplanınca tarifsiz bir acı duyardım; yorgunluktan değil, acıdan sular seller gibi terlerdim. Ai ai, öldür beni be patron, bir işe yaramam ben artık! Gözümün ucuyla sahibimin yüzünün kiremit mavisi olan kısmıyla pörtlemiş gözünü görünce bana gösterdiği nezaketi geri ödemek, o alaycı sırıtışlarla ödeşmek ve o piç kurularına ders vermek için sürünmek zorunda kalsam bile ayağa kalkıp sahibimin arabayı tarlaya götürmesine yardım ederdim. Dengemi koruyamadığım için dizlerim yere değdi, ahh topal bacağımın yere değmesinden daha az acıttı bu, ha gayret, var gücünle, öyleyse ben de dizlerimin üzerinde emekleyerek çekerim arabayı! Dizlerimin üzerinde var gücümle ve elimden geldiğince hızlı hareket ederek arabayı öne doğru çektim. Arabanın dingili boğazıma yapışınca nefes almakta güçlük çektim. Böyle çalışmamın ne kadar garip göründüğünün çok farkındaydım, insanlar gülebilirdi, gülsünler o zaman, arabayı sahibimin istediği yere götürmekti asıl olan, zaferdi bu, şandı!

Sahibim gübreyi arabadan boşalttıktan sonra yanıma gelip boynuma sarıldı. Nefes nefese kaldığından sözcükler ağzından zar zor çıkıyordu:

"Karakaçan'ım... Gerçekten de çok iyi bir eşeksin sen..."

Sonra piposunu çıkarıp içine tütün doldurdu, piposunu yaktıktan sonra önce kendi derin bir fırt alıp ardından pipoyu benim ağzıma yerleştirdi.

"Çek bir fırt Karakaçan, bir fırt çektin mi tüm yorgunluğunu alır," dedi.

Sahibimle onca yıl geçirdikten sonra iyice tütün tiryakisi oldum. Pipodan derin bir nefes alıp durun deliklerimden duman çıkarıyordum.

O yılın kışı sahibim, Tedarik ve Pazarlama Kooperatifi'nin Müdürü Pang Hu'nun protez bacağından esinlenerek bana da protez bir toynak taktırmayı koydu aklına. Sahibim ve karısı onca yıldır dostluklarına güvenip Pang Hu'nun karısı Wang Leyun'un yanına gittiler, durumu ona anlattıktan sonra Wang Leyun'un yardımıyla Pang Hu'nun yeni protez bacağını ellerine alıp evire çevire bir güzel incelediler. Pang Hu'nun protez bacağı Şanghay'da özellikle devrimin sakat askerlerine protez uzuvlar üreten bir fabrikada yapılmıştı, bense bir eşektim sonuçta, böyle bir hizmetten yararlanamazdım. Fabrika bir eşek için böyle bir hizmet vermeye razı olsa bile sahibim böyle bir hizmetin karşılığını ödeyemeyecek durumdaydı. Böylece kendi kendilerine bir protez toynak yapmaya karar verdiler bana. Tamı tamına tam üç ay boyunca uğraştılar, deneyip yanıldılar, yanılınca yine denediler, en sonunda görünüşü tam anlamıyla gerçek bir toynağa benzeyen sahte bir toynak yapmayı başardılar, tek yapmaları gereken şey topal bacağıma takmaktı artık.

Bana avluda birkaç tur attırdılar, o yırtık pırtık deri ayakkabıdan çok çok daha rahat hissettiriyordu bu. Yürü-

yüşüm biraz sertleşmişti ama topallamam büyük ölçüde azalmıştı. Sahibim beni sokağa çıkardı; başı dik, göğsü dışarıda, zafer kazanmış bir edayla göstere göstere yürüyordu. Ben de elimden geleni ardıma koymadan ona ayak uydurmaya çalışıyordum, yüzünü kara çıkarmayacaktım. Köyün çocukları hemen peşimize takılıp şamata etmeye başladı. Yolun kenarında bizi izleyen insanlara bakıp konuşmalarını dinledim. Hepsi sahibime hayranlık duyuyordu. Sonra o kıska ve soluk yüzlü Hong Taiyue'yle karşılaştık. Hemen sırıtmaya başladı:

"Lan Lian, halk komününe mi bu gösterişin?"

"Buna cesaret edemem," dedi sahibim, "halk komünüyle ben, kuyu suyu ve nehir suyu gibiyiz, birbirimize karışmayız."

"Ama halk komününün yaptığı caddede yürüyorsun," dedi Hong Taiyue eliyle yeri işaret ederek, ardından da göğü işaret edip alaycı bir sırıtışla, "soluduğun hava da halk komününe ait, hem halk komününün güneşi vuruyor üzerine."

"Bu cadde halk komününden önce de buradaydı, havayla güneş de öyle," dedi sahibim, "bunlar, Gökteki Babamız'ın herkese, her bir canlıya bahşettiği şeyler, sizin halk komününüzün bunları tekeline almaya hakkı yok!" Sonra derin bir nefes aldı, ayağını yere sertçe vurup başını güneşe doğru kaldırarak, "Hava bugün çok güzel, güneş de öyle, gerçekten de çok güzel!" dedi. Ardından omzuma vurup, "Karakaçan'ım şöyle derin bir nefes alıp ayağınla yere sertçe bas, güneşin de tadını iyi çıkar, seni güzelce ısıtsın bir," dedi.

"Lan Lian şimdi böyle ağzına geleni söylemekten çekinmiyorsun ama senin de yumuşayacağın zaman gelecek bir gün!" dedi Hong Taiyue.

"İhtiyar Hong, eğer yapabiliyorsan caddeyi yerinden kaldır, güneşin önünü kapa, benim burun deliklerimi de tıka bakalım," dedi sahibim.

"Bekleyip göreceğiz!" dedi Hong Taiyue öfkeyle.

Niyetim yeni toynağımla daha birkaç yıl sahibim için canımı dişime takıp çalışmaktı ama büyük bir kıtlık yaşanınca insanlar vahşi canavarlara döndü. Ağaç kabuklarını ve ot köklerini yiyip bitirdikten sonra aç bir kurt sürüsü gibi Ximen Konağı'nın avlusuna doluştular. Sahibim başlarda eline aldığı bir sopayla beni korumaya çalıştı ama insanların gözlerindeki o yeşim taşı yeşili, ürkütücü bakışı görünce sinirleri boşandı. Elindeki sopayı atıp kaçıverdi birden. Bu aç insan sürüsüyle karşı karşıya kalınca korkudan tir tir titredim, bu değersiz yaşamımın sona ereceğinden emindim, bir eşek olarak son anlarımı yaşıyordum. On yıl önce burada bir eşek olarak doğduğum günden beri yaşadığım bütün olaylar bir bir geçti gözlerimin önünden. Gözlerimi kapayınca avluda birinin şöyle bağırdığını duydum:

"Kapışın, kapışın bu bağımsız çiftçinin ambarındaki bütün tahılı alalım! Öldürün, öldürün bu bağımsız çiftçinin topal eşeğini öldürün!"

Sahibem ve çocuklarının acı çığlıklarını duydum, aç insanların ambarı yağmalarken birbirleriyle kapışmalarını da duydum. Alnımın tam ortasına gelen bir darbeyi duyumsadım birden, ruhum bedenimden ayrılıp havada asılı kaldı, insanların bıçak, balta ve satırlarla bir eşeği kesip doğramalarını izledim.

İKİNCİ BÖLÜM

Boğanın Gücü

12

Koca Kafa'nın yaşam döngüsünün sırrını ifşa etmesi

Boğa Ximen'in Ximen Konağı'nda konaklaması

"Yanılmıyorsam," dedim Koca Kafa Lan Qiansui'nin o vahşi ve insanın içine işleyen bakışlarını yoklayarak, "bir eşekken aç köylülerin başına vurduğu bir çekiç darbesiyle yere yığılıp ölüvermiştin. Aç köylüler seni parçalara ayırıp yedi. Bütün bunlara kendi gözlerinle tanık oldun. Sanırsam ruhun da öbür tarafa gitmeden önce bir süre Ximen Konağı'nın avlusunda dolandı durdu, birkaç aksilikten sonra da yeniden doğdun. Bu sefer de bir boğa olarak döndün dünyaya."

"Doğru tahmin," dedi Koca Kafa biraz hüzünlü bir ses tonuyla, "sana bir eşek olarak tüm yaşadıklarımı anlattım, ondan sonra olanların da yarısını anlattım. Boğa olarak yaşadığım yıllar içinde seninle ben, beden ve gölge gibi ayrılmaz bir ikiliydik, benim başıma gelen olayların hemen hemen hepsini yaşadın, bu yüzden tekrar anlatmama gerek yok, değil mi?"

Onun, yaşına ve vücuduna kıyasla çok büyük olan o koca kafasına, sanki sonsuza kadar hiç durmadan konuşacakmış gibi duran o büyük ağzına ve yüzünde bir görünüp bir kaybolan hayvansı ifadelere –bir eşeğin doğallığı ve pervasızlığına, bir boğanın doğruculuğu ve inatçılığı-

na, bir domuzun açgözlülüğü ve vahşetine, bir köpeğin sadakatine ve dalkavukluğuna, bir maymunun durmadan tetikte olmasına ve yaramazlığına– bakıp uzun uzun inceledim onu, az önce saydığım özelliklerin üzerine bir de öyle dermansız ve öyle hüzünlü görünüyordu ki, boğayla ilgili yılların anıları birden, birbiri ardına sıralandı zihnimde, tıpkı sahile vuran dalgalar gibi, ateşe uçan pervaneler gibi, mıknatısa toplanan demir tozları gibi, burun deliklerine dolan kokular gibi, ince bir kâğıdın dışına taşan renkler gibi ya da benim için dünyanın en güzel yüzüyle doğmuş olan o kadına hissettiğim özlem gibi, durdurulamaz ve sonsuza kadar bitmez tükenmez bir yoğunlukta...

Babam beni hayvan pazarına boğa almaya götürmüştü. Tarih 1 Ekim 1964. Gökyüzü açık, hava taze, güneş ışınları pırıl pırıldı, gökte ötüşen bir sürü kuş vardı, yolun kenarında bir sürü çekirge gördüm, yumuşak karınlarını sert toprağa sürterek yumurtalarını bırakıyorlardı. Çekirgeleri yakalayıp bir otun sapına geçirdim eve dönünce kızartıp yiyeyim diye.

Pazar çok şenlikliydi. Zorlu günler ardımızda kalmıştı artık. Sonbaharda alışılmışın dışında bir büyüklükte hasat kaldırıldığından herkesin yüzü gülüyordu. Babam elimden tutup beni hayvan pazarına götürdü. Babamın adı Lan Lian, bana da Küçük Lan Lian diyorlar. İkimizi birlikte gören insanlar genelde şöyle içlerini çeker: Tıpkı babası, ikisinin yüzünde de birer doğum lekesi, sanki insanların onları birbirine benzetemeyeceğinden korkarcasına hem de.

Hayvan pazarında katır, at ve eşek vardı. Sadece iki eşek vardı ama. Biri kül renkli, dişi bir eşekti, kulaklarını sarkıtmış, başını mahzunca önüne eğmişti, ürkek bakışlıydı, gözlerinin kenarlarında sarı çapaklar birikmişti,

hani yaşlı bir eşek olduğunu anlamanız için ağzını açıp dişlerine bakmanız gerekmeyen eşeklerdendi işte. Diğeriyse hadım edilmiş erkek bir eşekti, bir katır kadar büyük bir kafası ve insanı tiksindiren beyaz bir yüzü vardı, beyaz yüzlü, tohumsuz, hani opera sahnelerinde gördüğünüz o hain, kötü, sinsi ve şeytani karakterleri andırıyordu, böyle bir eşeği kim ne yapsın? Mümkün olduğunca çabuk bir mezbahaya götürülüp kesilsin daha iyi, "cennette ejderha eti, yeryüzünde eşek eti" halk komünü memurları eşek eti yemeye bayılıyordu, en çok da yeni gelen parti sekreteri, daha önce Kaymakam Chen'in sekreterliğini yapmış olan Fan Tong'du bu adam, soyadı Fan, adı Tong ya da adının çağrıştırdığı gibi "Pirinç Kovası" öyle bir yerdi ki, şaşıp kalırdınız.

Kaymakam Chen, eşeklere karşı derin bir sevgi besliyordu, sekreter Fan'sa tam bir eşek eti âşığıydı. Babam bu iki çirkin ve yaşlı eşeği görünce yüzünün rengi attı, gözleri yaşla doldu birden. Onun bizim evin o kara eşeğini düşündüğünü biliyordum, o "Kar İstasyonu" denilen eşek, gazetelere bile çıkmıştı, dünyada eşi benzeri olmayan bir eşekti. O eşeği özleyen sadece babam değildi, ben de özlüyordum onu. İlkokula gittiğim yıllarda o eşeğin nasıl da bizim evin üç çocuğunun da gurur kaynağı olduğunu hatırlıyorum! Onunla gurur duyan sadece bizler değildik, Huang Huzhu ve Huang Hezuo denilen ikiz kız kardeşler de onunla çok gurur duyuyorlardı, babamla Huang Tong'un ve annemle Qiuxiang'ın arası hep limoniydi, karşılaştıklarında birbirlerine selam bile vermezlerdi, buna rağmen ben Huang ailesinin kızlarına karşı özel bir yakınlık duyardım, gerçeği söylemek gerekirse o kızları kendime aynı anne, farklı babadan olma ablam Lan Baofeng'den daha yakın hissederdim.

Eşek satan adamlar görünüşe göre babamı tanıyordu, ikisi de babamı görünce başlarıyla selam vermiş ve

yüzlerine anlamlı bir gülümseme oturmuştu. Babam sanki kaçarcasına ya da birden vahiy almışçasına beni de peşinde sürükleyerek eşeklerin yanından ayrılıp pazarın boğa satılan bölümüne koşturdu. Asla bir eşek alamazdık çünkü bu dünya üzerindeki hiçbir eşek bizim eski eşekle kıyaslanamazdı.

Eşek pazarı ıssız denecek kadar tenhaydı ama sığır pazarı çok bereketliydi. Her şekil, renk ve büyüklükte sığır vardı. Baba, nasıl oluyor da bu kadar çok sığır var? O üç yıl süren kıtlık boyunca hepsinin öldürüldüğünü sanıyordum, bu kadar çok sığır, sanki yer yarılmış da içinden fırlamışlar gibi duruyordu. İçlerinde Güney Shandong sığırları, Shaanxi sığırları, Moğol sığırları, Batı Henan sığırları ve bir sürü de melez sığır vardı. Sığır pazarına girer girmez neredeyse etrafa bile bakınmadan doğruca daha yeni yular takılmış bir tosuncuğa doğru seyirttik. Bu tosuncuk daha bir yaşındaydı, kestane rengi tüyleri, saten gibi yumuşak bir derisi vardı, parlak gözlerinden zekâ ve afacanlık akıyordu, güçlü bacaklarından ne kadar hızlı ve ne kadar sağlam yapılı bir hayvan olduğunu anlayabilirdiniz. Genç yaşına rağmen çoktan yetişkin bir boğanın ana hatlarına sahipti, bu haliyle bıyığı yeni bitmiş genç bir adama benziyordu. Anası, uzun ve iri gövdeli, kuyruğuyla yeri süpüren, boynuzları iyice dışa dönük bir Moğol ineğiydi. Bu sığırlar, büyük adımlar atar, doğası gereği sabırsızdır, soğuğa ve sert koşullara dayanıklı olduklarından ötürü vahşi hayatta kolayca sağ kalabilirler, iyi pulluk sürüp kağnıya koşulabilirler. Sığırların sahibi sarı yüzlü, orta yaşlı bir adamdı, ince dudakları dişlerinin üzerini açıkta bırakıyordu, düğmeleri düşmüş siyah üniformasının cebine bir tükenmezkalem iliştirmişti, bu haliyle Üretim Tugayı'nın muhasebecisi ya da depocusuna benziyordu. Adamın arkasında saçı başı karman çorman, şaşı gözlü bir erkek çocuk dikiliyordu, hemen hemen aynı

yaştaydık, görünüşe göre o da benim gibi ilkokul terkti. Sanki daha önce tanışmışız duygusuyla birbirimizi süzdük uzun uzun.

"Sığır mı alacaksınız?" diye seslendi bana çocuk, hemen ardından çok gizemli bir tavırla, "Bu tosuncuk melezdir, babası İsviçre'nin simental boğalarından, anasıysa bir Moğol ineği, çiftlikte çiftleştirildiler, suni dölleme. O İsviçre boğası sekiz yüz kiloydu, küçük bir dağ gibiydi. Eğer sığır satın almak istiyorsunuz bunu satın alın, sakın bu ineği almayın!"

"Seni haylaz, kapa çeneni!" diye azarladı çocuğu sarı yüzlü adam, "Ağzını bir daha açarsan ağzını dikerim senin."

Çocuk dilini çıkarıp gülümsedi, sonra adamın arkasına saklandı, bana gizliden ineğin o çarpık kuyruğunu işaret edip dediklerini anlayıp anlamadığımı teyit etti.

Babam eğilip elini sanki yüksek sosyeteden birinin fenerlerle aydınlatılmış bir dans salonunda süslü bir genç kıza uzatıp dansa kaldırmak ister gibi uzattı tosuncuğa. Daha sonraki yıllarda yabancı filmlerde ne zaman buna benzeyen bir sahne görsem aklıma hep babamın tosuncuğa elini uzatması geldi. Babamın gözleri parlıyordu, bu parıltıdan ben de çok etkilendim, öylesine ışıltılı bir parıltıydı ki bu sadece sevdiğinden uzun bir süre acımasız bir şekilde ayrılmak zorunda kalmış insanların gözlerinde görülebilirdi. Beni asıl şaşırtansa tosuncuğun kuyruğunu sallayarak babamın yanına gelip o açık mavi diliyle babamın elini yalaması oldu, hemen ardından bir kez daha yaladı babamın elini. Babam, tosuncuğun boynunu okşayıp şöyle dedi:

"Bu tosuncuğu satın almak istiyorum."

"Alacaksanız ikisini de alın, ana oğlu birbirinden ayıramam," dedi sığır taciri hiçbir pazarlık payı bırakmayan bir tonla.

"Sadece yüz yuanım var ve bu tosuncuğu almak istiyorum!" dedi babam inatçı bir tonla ceketinin iç cebinden parayı çıkarıp sığır tacirine uzatırken.

"Beş yüz yuana ikisini de al git," dedi sığır taciri, "bir sözü iki kere söylemem, ister alırsın, ister çeker gidersin seninle tartışacak zamanım yok!"

"Sadece yüz yuanım var," dedi babam inatçı bir tavırla parayı tacirin ayaklarının önüne bırakıp, "bu tosuncuğu satın almak istiyorum."

"Al paranı yerden!" diye kükredi tacir.

Bu sıra babam tosuncuğun önüne diz çökmüş, yüzünde tutku dolu, çok duygusal bir ifadeyle okşuyordu onu, tosuncuğun sahibinin dediklerini duymuyordu bile.

"Amca, tosunu sat ona..." dedi çocuk.

"Sen çok konuşma!" Sığır taciri ineğin yularını çocuğa uzatırken, "Götür şunu!" dedi, tosuncuğun yanına gidip babamı ittikten sonra onu anasının yanına götürürken, "Daha önce senin gibi birini hiç görmemiştim ama benim rızam olmadan onu alabileceğini aklına bile getirme sakın!" dedi.

Babam yere oturdu, büyülenmiş gözlerle bakıyordu.

"Umurumda bile değil," dedi büyülenmiş gibi, "bu tosuncuğu istiyorum."

Şimdi babamın o zaman o tosuncuğu satın almak için niye o kadar ısrar ettiğini çok iyi anlıyorum ama o zamanlar o tosuncuğun Ximen Nao'nun –eşek olanın– yeniden dünyaya gelmiş hali olduğunu bilmiyordum, o zaman sadece babamın takıntılı bir bağımsız çiftçi olarak çok büyük bir baskı altında olduğunu ve bu yüzden zihinsel ve ruhsal olarak çok kendinde olmadığını düşünmüştüm. Şimdiyse babamla o tosuncuk arasında duygusal bir bağ olduğuna inanıyorum.

En sonunda tosuncuğu satın almayı başardık, kaçınılmaz ve çok önceden planlanmış bir şeydi bu. Daha babamla sığır taciri arasında hiçbir şey olmadan önce, Xi-

men köyü Üretim Tugayı Parti Sekreteri Hong Taiyue, yanında Takım Komutanı Huang Tong ve diğerleriyle birlikte pazara gelmişti. Onlar da bu ineği ve doğal olarak bu tosuncuğu görmüşlerdi. Hong Taiyue, çok alışkın bir tavırla ineğin ağzını açıp dişlerine bakarak şöyle demişti:

"Dişleri dökülmüş bunun, mezbahaya satmak gerek."

"Ağabey," dedi sığır taciri alaycı bir tavırla, "hayvanlarımı satın almayabilirsin ama onlar hakkında böyle şeyler de söylememelisin. Sen bu dişlere nasıl olur da dökülmüş dersin? Sana şunu söyleyeyim, eğer takımınız paraya sıkışık olmasaydı ne yapsanız da hayatta satmazdım bu hayvanları size, bu ineği eve götürüp çiftleştirirdim, seneye bahara da yeni bir buzağım olurdu böylece."

Hong Taiyue, geniş yeninin içindeki elini uzatıp hayvan pazarının geleneklerine istinaden sığır taciriyle pazarlığa girişmek istedi ama tacir elini sallayarak şöyle dedi:

"Pazarlığa gerek yok, gayet açık, bu inekle buzağıyı, ikisi birden beş yüz yuana satıyorum, bir kuruş bile altına inmem."

Babam, kollarını tosuncuğun boynuna dolayıp öfkeyle konuştu:

"Bu tosunu istiyorum, yüz yuan veririm."

"Lan Lian," dedi Hong Taiyue alaycı bir tavırla, "nefesini boşa harcama, eve gidip karın ve çocuklarınla birlikte komüne katıl artık, eğer sığırlara bu kadar düşkünsen seni sığır çiftleştirme görevine veririm." Hong Taiyue, Takım Komutanı Huang Tong'a bakıp, "Huang Tong sen ne dersin bu işe?" diye sordu.

"Lan Lian inadın bizim boyumuzu aştı artık, hepimiz sana hayranız, karın ve çocukların hatırına komüne katıl artık, Ximen köyü Üretim Tugayı'nın şanı için," dedi Huang Tong, "ne zaman komün toplantısına gitsek biri çıkıp hemen seni soruyor, 'Sizin köyün bağımsız çiftçisi hâlâ kendi başına mı çalışıyor?' diye."

Babam onları görmezden geliyordu, halk komününün aç insanları bizim evin Karakaçan'ını parçalayıp bir güzel yemiş, ayrıca bizim evin ambarındaki tahılları da silip süpürmüşlerdi, yaptıkları bu kötülük anlaşılabilir bir şey olsa da babamın kalbinde açılan yara öyle kolay iyileşecek gibi değildi hiç. Babam defalarca anlatmıştı, kendisiyle o eşek arasındaki ilişki sıradan bir hayvan ve sahip ilişkisi değilmiş, sanki kardeş ya da ruh ikizi gibi karşılıklıymış kalpleri. Babam, o eşeğin, patronu Ximen Nao'nun yeniden dünyaya gelmiş hali olduğunu bilmemesine rağmen eşekle karşılaşmasının kaderlerinde yazan bir şey olduğundan çok emindi.

Hong Taiyue ve yanındakiler yine beylik cümlelerini sıralıyorlardı, babamın onlara cevap veresi bile yoktu, tek yaptığı şey tosuncuğun boynuna sarılıp konuşmak oldu:

"Bu tosunu istiyorum."

"Demek o bağımsız çiftçi sen oluyorsun?" dedi tacir şaşkın şaşkın, "Ağabey, sen amma adamsın ha!" Sonra babamın ve benim yüzlerimizi inceledi, "Lan Lian," dedi sanki birden aydınlanmış bir edayla, "mavi yüz, tabii ya Lan Lian'ın doğal olarak mavi bir yüzü olacak, anlaştık, yüz yuana senindir tosun!" Tacir, yerden parayı alıp saydıktan sonra koynuna soktu, sonra Hong Taiyue'ye dönüp, "Siz ikiniz aynı köydensiniz, öyleyse Lan Lian kardeşin hatırına bu ineği sana üç yüz seksen yuana bırakırım, yirmi yuan indirim de yaptım, al götür, senindir."

Babam belindeki ipi çıkarıp tosuncuğun boynuna bağladı. Hong Taiyue ve yanındakiler de Moğol ineğine yeni bir yular bağlayıp eskisini tacire verdiler. Sığır satın alınırken yuları hesaba katılmaz, bir kuraldır bu.

"Lan Lian, bizimle birlikte mi geleceksin?" diye sordu Hong Taiyue babama, "Bizimle birlikte gelmezsen tosunu anası yanında olmadan zor götürürsün."

Babam başını sallayıp tosuncuğu ipinden çektiği

gibi yürümeye başladı. Tosuncuk beklenilenin aksine uysal bir biçimde babamın ardına düştü, Moğol ineği anası birkaç kez acıyla bağırmasına ve tosuncuk ardına dönüp ona cevap vermesine rağmen hiç mücadele etmeden yoluna devam etti. O zamanlar tosuncuğun yeteri kadar büyümüş ve artık eskisi kadar anasına ihtiyacı olmadığını düşünmüştüm ama şimdi senin, Boğa Ximen'in, bundan önce bir eşek, daha öncesinde de bir insan olan senin, babamla kader birliği içinde olduğunuzu biliyorum, ilk görüşte aşktı bu, ilk görüşte birbirinizi daha önce tanıyormuş gibiydiniz, daha ilk görüşte bir daha birbirinizden ayrılmak bile istemediniz.

Tam babamın ardına düşüp yola koyulacaktım ki tacirin çocuğu koşarak yanıma gelip şöyle fısıldadı:

"O inek var ya, 'kızışmış bir kaplumbağa'dır."

"Kızışmış kaplumbağa" aslında yaz aylarında çalışmaktan yorulunca ağzından beyaz salyalar akıtan ve nefes nefese kalan sığırlara verilen bir isimmiş. O zaman "kızışmış kaplumbağa"nın ne demek olduğunu tam olarak anlamamıştım ama çocuğun ciddi tavrından ötürü bu ineğin iyi bir inek olmadığını çıkarmıştım. Bugün bile o çocuğun bunu bana neden söylediğinden çok emin değilim, onu gördüğüm zaman neden sanki daha önce tanışmışız gibi hissettiğimi bile bilmiyorum hâlâ.

Babam eve dönüş yolunda hiç konuşmadı. Birkaç kez bir şeyler söylemek istesem de onun yüzündeki o derinlere dalmış, gizemli ve düşünceli ifadeyi görünce hevesim kursağımda kaldı. Ne olursa olsun babamın o tosuncuğu, benim ilk görüşte çok sevdiğim o tosuncuğu satın almış olması çok iyi olmuştu, babam çok mutluydu ya, ben de çok mutluydum.

Babam köyün yakınlarında durup piposunu tüttürmeye başladı, seni süzerken birden şen kahkahalar attı verdi.

Babam pek gülmezdi, hele böylesine gülmesi çok nadir görülen bir şeydi. Telaşlanmıştım, büyülenmiş olmasından korkuyordum.

"Baba, neye gülüyorsun?" diye sordum hemen.

"Jiefang," dedi babam bana bakmadan, gözlerini tosuncuğa dikmişti, "bu tosuncuğun gözlerine bak bakayım, sana kimi hatırlatıyor?"

Çok şaşırmıştım, babamın aklından zoru olduğunu düşündüm. Ama saygıda kusur etmeden tosuncuğun gözlerine baktım. Tosuncuğun o mavi siyah gözleri öyle ıslak ve duruydu ki kendi yansımamı görüyordum o berraklıkta. Tosuncuk da sanki bana bakıyordu. Geviş getiriyordu, o açık mavi ağzı hiç acele etmeden geviş getiriyordu, sonra bir tutam ot yuttu; ot, fare kuyruğu gibi midesine iniverdi boğazından aşağıya, hemen ardından yeni bir tutam çiğnemeye başladı.

"Baba, ne demek istiyorsun?" diye sordum merakla.

"Çıkaramadın mı?" dedi babam, "Gözleri tıpkı bizim Karakaçan'ın gözlerinin aynısı!"

Babamın demesiyle birlikte bizim Karakaçan'ın zihnimde yer etmiş görüntüsünü yokladım bir süre; ama aklımda sadece parlak tüylü, ağzı genelde beyaz dişlerini gösterir bir şekilde hep açık olan ve boynunu uzatarak uzun uzun anıran bir eşek görüntüsü kalmıştı, kendimi ne kadar zorlasam da gözlerini hatırlayamıyordum bir türlü.

Babam beni daha fazla zorlamadı, onun yerine bana reenkarnasyonla ilgili çeşitli hikâyeler anlattı. Bir adamın rüyasında ölü babasını gördüğünü söyledi. "Oğlum, ben yarın bir boğa olarak dünyaya yeniden geleceğim," demiş adam, oğluna. Ertesi gün, evin ineği erkek bir buzağı doğurmuş. Adam bu buzağıya çok özel bir muamele ediyor, ona durmadan "baba" diye sesleniyormuş, ne burnuna halka, ne de boynuna yular geçirmiş buzağının, ne zaman tarlaya gitseler, "Baba, hadi gidelim," diye seslenir

seslenmez buzağı peşine düşermiş adamın. Çalışmaktan yorulunca, "Baba biraz dinlenelim mi?" diye seslenir seslenmez hemen yere çökermiş buzağı. Babam hikâyenin burasına gelince duruverdi, hüsrana uğramıştım biraz, "Sonra ne olmuş?" diye sordum merakla. Babam bir süre tereddüt ettikten sonra, "Böyle bir şeyi bir çocuğa anlatmak yakışık almaz ama bir kere başladım artık, gerisini de getireyim," dedi. Bu boğa, çavuşu tokatlarken –sonradan "çavuşu tokatlama"nın mastürbasyon yapmak olduğunu öğrenecektim– evin hanımı tarafından görülmüş. Gelin, "Baba, nasıl böyle bir şey yaparsın? Kendinden utanmalısın!" demiş. Bunun üzerine boğa başını duvara çarpıp oracıkta ölüvermiş. Ahhh, diye uzun uzun içini çekti sonra babam!

13

Akın akın gelen misafirlerin komüne katılmaya zorlaması

Bağımsız çiftçiliğin seçkin bir makamdan yardım alması

"Ah Qiansui, artık bana, 'Dede,' diye seslenmeni istemiyorum!" Utangaç bir tavırla omzuna vurup, "Benim ellilerinde ihtiyar bir adam olmama ve senin de beş yaşında bir çocuk olmana rağmen eğer kırk yıl geriye dönersek o zaman 1965 olur yıl, hani o çalkantılı baharın yaşandığı yıl, işte o zaman aramızdaki ilişki on beş yaşında genç bir adamla yetişkin bir boğanın ilişkisi olur," dedim. Başını ciddi bir tavırla sallayıp, "O zaman yaşananlar sanki daha dün yaşanmış gibi canlı hâlâ," dedi. İşte o zaman gözlerine baktım, gözlerinde o küçük tosuncuğun yaramaz, naif ve isyankâr ifadesi okunuyordu...

O yıl ailemizin üzerinde oluşan ciddi baskıyı unutmadığına eminim. Geriye kalan tek bağımsız çiftçinin ortadan kaldırılması bizim Ximen Köyü Takımı'nın ve Samanyolu Halk Komünü'nün en önemli meselesiydi. Hong Taiyue, köyün yüksek mevki sevdalısı ve evrensel saygı peşindeki büyüklerini –Büyük Amca Mao Shunshan, Qu Shuiyuan Amca ve dördüncü büyük Qin Buting Amca'yı– seferber edip; köyün belagatli kadınları olan büyük hala Yang Guixiang, üçüncü gelin Su Erman, büyük baldız Chang Suhua ve koca gelin Wu Qiuxiang'ı ve kafası çalışıp ağzı iş yapan öğrenciler olan Mo Yan, Li Jinzhu ve Niu Shunwa'yı da yanına aldı. Az önce yukarıda saydığım on

ismi hatırlıyorum sadece, daha bir sürü insan vardı evimize akın akın gelen, sanki kız için çöpçatanlık ya da oğlan için aracılık yapar gibi ya da kendi bilgeliklerini satmaya ya da ne kadar iyi konuşmacı olduklarını göstermeye gelmiş gibi daldılar evimize. Erkekler babamın, kadınlar anamın, öğrenciler de ağabeyimin, ablamın ve doğal olarak benim de etrafımı sardı bir güzel. Erkeklerin piposundan çıkan dumanlar neredeyse evin duvarlarındaki kertenkeleleri boğacaktı; kadınların kıçları *kang*'ımızın üzerindeki hasır kaplamayı aşındırdı, öğrencilerse üzerimizdeki giysileri parçaladı bizi kovalarken. Komüne katılın hadi, lütfen komüne katılın artık! Uyanın artık, aptal olmayın! Kendin için değilse çocukların için! Seni düşünüyorum da şimdi, o günlerde boğa gözlerinle gördüğün ve boğa kulaklarınla işittiğin her şey komüne katılmakla ilgiliydi. Babam senin ahırındaki bokları temizlerken o yaşlı başlı adamlar gelip ahırın kapısında çok sadık askerler gibi nöbet beklerken durmadan şöyle diyorlardı:

"Lan Lian akıllı yeğenim, komüne katıl artık, eğer komüne katılmazsan ailen mutsuz olur, hatta boğan bile mutsuz olur!"

Mutsuz olacak neyim varmış ki? Çok mutluyum ben, benim Ximen Nao olduğumu nasıl bilebilirler ki ya da Eşek Ximen olduğumu, kurşuna dizilmiş bir toprak ağası, parçalanarak öldürülmüş bir eşek, düşmanlarımla nasıl bir arada olmamı beklerler benden? Babana neden bu kadar yakın olmak istedim biliyor musun; çünkü kendi başıma, bağımsız bir şey yapabilmem için babanla birlikte olmam gerekiyordu.

Kadınlar bizim evin *kang*'ı üstünde uzaktan gelmiş bir grup arsız akraba gibi bağdaş kurmuş oturuyorlardı. Ağızlarının kenarından sarkan salyalar eşliğinde hani yol

kenarlarındaki küçük dükkânlarda durmadan aynı şeyi çalan kasetçalarlardan çıkan sinir bozucu sesler vardır ya, işte onlar gibi nefes almadan konuşuyorlardı. Canıma tak etmişti artık.

"Koca memeli Yang, koca götlü Su evimden siktirip gidin hadi, sıtkım sıyrıldı sizden be!" diye kükredim öfkeyle.

Sinirlenmediler bile, aptal gülümsemeleriyle konuşmaya devam ettiler:

"Eğer komüne katılırsanız, hemen gideriz buradan, eğer katılmazsanız kıçımız *kang*'ınızda kök salar, vücutlarımız filizlenir, yaprak büyütüp çiçek açarız, en sonunda da öyle büyürüz ki evinizin çatısını başınıza yıkarız!"

Kadınların arasında en nefret ettiğimse Wu Qiuxiang'dı, belki de bir zamanlar annemle birlikte aynı adamı paylaştıklarından ötürü annemle aralarında özel bir bağ olduğuna inanıp hiç de kibar olmayan bir tavırla konuşuyordu onunla:

"Yingchun, seninle ben bir değiliz, ben Ximen Nao'nun tecavüz ettiği hizmetçi bir kızdım, sense onun kıymetli cariyesiydin, ona iki çocuk bile doğurdun, seni toprak ağası sınıfına koyup çalışma kampına göndermedikleri için kendini çok şanslı saymalısın. Zamanında bana iyi davranmanın hatırına Huang Tong'a yalvardım da kurtuldun işte! Ama közün de kızgın bir ateş olduğunu bilmen gerek!"

Başı Mo Yan'ın çektiği haylaz öğrenciler, kendilerini konuşurken dinlemeye bayılıyorlardı, köyden aldıkları destek ve okuldan aldıkları teşvikle, ellerine o fazladan enerjilerini gösterebilecek bir şans geçmişti işte ve bunu sonuna kadar kullanacaklardı. Öyle heyecanlanmışlardı ki sarhoş maymunlar gibi durmadan hoplayıp zıplıyorlardı. Kimi ağaca kimi de duvara tırmandı, ellerindeki teneke megafonlarla bizim ev sanki bir gericilik kalesiymiş gibi psikolojik bir savaş kampanyası başlattılar:

Bağımsız çiftçilik ahşap bir köprüdür,
bir adım attın mı üç kere sallanır,
sallanan köprü suda boğulur.
Halk komünü cennete giden yoldur,
sosyalizm altın bir köprüdür,
fakirliğin köklerini söküp zenginliğin tohumlarını dikeceğiz.
Lan Lian inatçı bir ihtiyardır,
bağımsız çiftçilik çıkmaz bir sokak.
Farenin biri, bir fiçı sirkeyi heba etti.
Jinlong, Baofeng, Lan Jiefang,
elinizi yüreğinize koyup düşünün iyice.
Babanız gibi inat ederseniz geride kalır,
ilerleyemezsiniz bir adım bile.

Bu şarkının sözlerini Mo Yan yazmıştı, çocukluğundan beri yetenekliydi buna. Çok öfkelenmiştim, Mo Yan denen bu ufaklıktan nefret ediyordum, bir de anamın vaftiz oğlu olacak, benim de vaftiz kardeşim! Her yıl yılbaşı arifesinde anam beni, ona bir kâse Çin mantısı götürmem için zorlar! Neyin vaftiz oğluymuş, neyin vaftiz kardeşi, götüm! Yakınlık, sevgi gibi şeylerden bir kere bile bahsettiğini duymadım, o zaman ben de ona kibar olmayacağım artık. Duvarın kenarına sinip sapanımı çıkardım, ağacın çatalına oturup gözlerini kısmış, elindeki teneke megafonla bizim eve doğru bağıran Mo Yan'ın o sukabağı gibi parlayan kafasına bir saçma fırlattım. Mo Yan acı acı inleyip ağaçtan düşüverdi. Daha bir pipo içimi zaman geçmemişti ki bu velet yine ağaca tırmandı, alnı şişmiş ve kanıyordu, bizim eve doğru bağırmaya devam etti ama:

Lan Jiefang, seni küçük inatçı,
babanın o çarpık yolunda yürüyorsun.
Eğer bir daha bana vurmaya kalkışırsan
seni karakola götürürüm!

Sapanımı kaldırıp başına nişan aldım yine. Elindeki megafonu yere atıp ağaçtan hızla iniverdi.

Jinlong ve Baofeng daha fazla dayanamayıp babamla konuşmaya gittiler.

"Baba, biz de komüne girsek ya," dedi Jinlong ağabeyim, "okulda bizi insan yerine koymuyorlar."

"Biz önden yürürken arkamızdakiler bizi gösterip, 'Bakın, bunlar bağımsız çiftçinin kızıyla oğlu,' diyorlar," dedi Baofeng.

"Baba," diye devam etti Jinlong konuşmasına, "Üretim Tugayı'ndaki insanları çalışırken görüyorum da, birlikte çalışırken nasıl da gülüp eğleniyorlar, çok mutlular sanki, seninle anam gibi yalnız değiller hiç, birkaç yüz fazla kile tahılın ne anlamı var ki? Fakirsen herkes fakir, zenginsen herkes zengin."

Babam sesini bile çıkarmadı. Genelde babamın sözünün dışına çıkmayan annem bu kez büyük bir cesaret örneği gösterip şöyle dedi:

"Babası, çocuklar doğru söylüyor, hadi biz de komüne katılalım."

Babam piposundan bir nefes alıp başını kaldırarak, "Eğer üzerimde bu kadar baskı kurmasalar, belki ben de komüne katılabilirdim; ama beni sanki büyük bir kartalmışım gibi yakalayıp pişirmek istemeleri yok mu, of, işte bu yüzden komüne girmeyeceğim!" Babam, Jinlong ve Baofeng'e bakıp, "İkiniz yakında ortaokuldan mezun olacaksınız. Sizin eğitiminize devam etmenizi sağlamalıyım daha liseye, üniversiteye, belki de yurtdışına eğitim almaya gideceksiniz ama ben bunu karşılayamam. Yıllardır kenara attığım birkaç kuruşu da elimden aldı onlar. Sizin eğitiminizi karşılayabilsem bile yine de izin vermezler size, bunun benim bağımsız bir çiftçi olmamla hiçbir ilgisi yok, ne demek istediğimi anlıyor musunuz?" dedi.

Jinlong, onu başıyla onayladı.

"Baba," dedi içten bir sesle, "seni çok iyi anlıyoruz, hayatımızda bir günümüzü bile toprak ağasının veletleri olarak geçirmediysek de, Ximen Nao'nun esmer mi yoksa beyaz tenli bir adam mı olduğunu bilmesek de onun tohumlarıyız sonuçta, damarlarımızda onun kanı akıyor ve onun gölgesi geziniyor üzerimizde şeytani bir hayalet gibi. Biz, Mao Zedong döneminin genciyiz, kökenimizi seçemesek de gideceğimiz yolu kendimiz seçebiliriz. Biz senin gibi bağımsız çiftçiler olmak istemiyoruz, komüne katılmak istiyoruz, siz katılmasanız bile Baofeng'le ben komüne katılacağız!"

"Baba, bana on yedi yıldır baktığın için sana çok teşekkür ederim," dedi Baofeng babamın önünde saygıyla eğilip, "sana karşı hayırlı evlatlar olamadığımız için bağışla bizi. Böyle bir biyolojik babamızın olması yüzünden ilerici eğilimlerin peşinden gitmezsek eğer, hayatımız boyunca başımızı gün ışığına bile çıkaramayacağız."

"İyi konuştunuz," dedi babam, "bugünlerde ben de sık sık bunu düşünür oldum, sizi de benimle birlikte bu karanlık yolda peşimden sürükleyemem." Sonra eliyle bizi işaret edip şöyle devam etti konuşmasına: "Hepiniz komüne katılın, bağımsız çiftçiliğe ben kendi başıma devam ederim. Bağımsız bir çiftçi olarak kalacağıma yemin ettim ben, şimdi sözümden dönüp kendi ağzıma kendim tokat atamam."

"Babası," dedi annem gözyaşları içinde, "eğer komüne katılacaksak hep beraber katılalım, senin bir başına bağımsız çiftçilik yapmanın ne gereği var?"

"Daha önce de demiştim, eğer komüne katılacaksam bunu gelip Mao Zedong'un kendi emretmeli bana. Ama Mao Zedong şöyle buyurmuştu: 'Halk komününe girmek gönüllülük işidir, ayrılmak da yine kişinin kendi rızasına bağlıdır.' Hal böyleyken ne diye beni zorlayıp duruyorlar? Onların memurları Mao Zedong'dan daha mı büyük yoksa? Onlara teslim olmayacağım, kendi ey-

lemlerimle Mao Zedong'un sözlerinin güvenilir olup olmadığını bizzat kendim sınayacağım."

"Baba," dedi Jinlong alaycı bir sesle, "lütfen ondan öyle gelişigüzel Mao Zedong diye bahsetmeyin, bu bizim gibi insanların yapmaması gereken bir şey, Başkan Mao diyeceksiniz!"

"Doğru dedin," dedi babam, "Başkan Mao demeli ya! Ben her ne kadar bağımsız bir çiftçi olsam da yine de Başkan Mao'nun vatandaşlarından biriyim. Bu tarla ve bu ev Başkan Mao'nun önderliğindeki Komünist Parti tarafından bahşedildi bana. Birkaç gün önce Hong Taiyue gelip bana, eğer komüne katılmazsam beni buna zorlayacaklarını söyledi. Su içmeyen ineğin başını zorla suya mı sokarsın? Hayır, yargıya müracaat edeceğim; ilçeye, eyalete, gerekirse ta Pekin'e kadar gideceğim." Sonra anneme dönüp, "Ben ayrıldıktan sonra çocuklarla birlikte komüne katılın. Sekiz dönümlük arazimiz var, beş kişiyiz, kişi başına bir nokta altı dönüm düşüyor, altı nokta dördünü siz alın, geri kalanı benim. Toprak reformu sırasında bize verilen pulluğu da yanınızda götürün ama boğayı bana bırakın. Bu üç göz odalı evi ayıramayız, çocuklar da büyüdüğüne göre sığamayız artık, komüne katıldıktan sonra, Üretim Tugayı'na bir dilekçe yazıp ev yapacak bir arazi isteyin, ev inşa edildikten sonra oraya taşınırsınız ben burada kalırım, ev ayakta durdukça burada kalacağım, ev yıkılırsa enkazın üzerine bir baraka yapar yine de buradan ayrılmam," dedi.

"Baba, neden böyle yapmak zorundasın?" dedi Jinlong ağabeyim, "Sosyalizm dalgasına karşı bir başına durmak bir aynanın karşısına geçip ne kadar çirkin olduğuna bakmak değil de ne? Baba, yaşım daha küçük olmasına rağmen ben bile hissettim bunu, yakında büyük bir sınıf mücadelesi başlayacak. Bizim gibi dayanacak kızıl kökleri olmayan insanlar için bu felaketten tek kurtuluş yolu kendini dalganın akışına bırakmak, eğer akıntıya

karşı yürürsek bunun bir kayaya yumurta fırlatmaktan farkı kalmaz!"

"İşte bu yüzden sizin komüne katılmanızı istiyorum ya, sonuçta ben bir ırgatım, korkacak neyim var ki? Çoktan kırkıma vardım, bu yaşıma kadar da pek başarılı olamadım hayatta, bağımsız çiftçiliği seçmenin beni bu hayatta önemli bir karakter yapacağını bile düşünmezdim. Ha ha, ha ha ha ha!" Babam, gülerken gözyaşları yüzündeki mavi doğum lekesinin üzerine doğru akıyordu. Sonra anneme dönüp, "Anası," dedi, "bana biraz kavrulmuş tahıl hazırla, yargıya müracaat etmeye gidiyorum."

"Babası," dedi annem ağlayarak, "seninle beraber onca yıl geçirdik, senden ayrılmak istemiyorum, komüne çocuklar katılsın, ben seninle birlikte kalıp bağımsız çiftçi olmak istiyorum."

"Olmaz," dedi babam, "senin kökenin sağlam değil, komüne girersen bir güvencen olur, eğer benimle birlikte kalırsan ellerine köklerini daha derinden araştırmaları için bir fırsat vermiş olursun ve bu benim başıma daha büyük dertler açar."

"Baba," diye seslendim yüksek sesle, "ben de seninle birlikte bağımsız çiftçilik yapmak istiyorum."

"Saçmalama!" dedi babam, "Daha çocuksun sen, bir şeyden anladığın yok!"

"Anlıyorum. Ben her şeyin bilincindeyim. Ben de Hong Taiyue ve Huang Tong gibi adamlardan nefret ediyorum. İçlerinde en tiksindiğim de Wu Qiuxiang, kendini ne sanıyorsa o kadın? O dişi bir köpek gibi kıstığı gözleri ve tavuk götü gibi büzdüğü ağzıyla evimize gelip hangi hakla kendini ilerici biri gibi gösterip bize ahkâm kesebiliyor?" Annem bana bir bakış attı: "Ağzın ne kadar bozulmuş senin öyle, çocuk!" Konuşmaya devam ettim: "Seninle birlikte bağımsız çiftçilik yapacağım baba, sen gübreyi yükleyeceksin, ben de kağnıyı çekeceğim. Bizim kağnının

ahşap tekerleri çalışırken çok ses çıkarır, gıcır gucur gıcırdarlar, öyle çok ses çıkarırlar ki herkes bilir geldiğini, ben o sesi çok seviyorum. Bağımsız olacağız, bireysel kahramanlıklar yapacağız baba, sana hayranım ben, seninle birlikte bağımsız çiftçilik yapacağım. Okula gitmesem de olur, bende öğrenci hamuru olmadı hiç, derse girer girmez uykum geliyor. Baba, senin yüzünün yarısı mavi, ben de mavi yüzün diğer yarısıyım, iki mavi yüz nasıl olur da birbirinden ayrılabilir? Yüzümdeki mavi doğum lekesi yüzünden insanlar benimle dalga geçiyor. Öyleyse bırakalım da gülsünler, ölene kadar gülebilirler isterlerse. İki mavi yüz, ilçenin ve eyaletin tek bağımsız çiftçileri, ne havalı değil mi! Baba, beni onaylamalısın!"

Babam beni onayladı. Aslında ben de babamla birlikte yargıya müracaat etmeye gidecektim ama babam benim evde kalıp tosuncukla ilgilenmemi istedi. Annem, duvarın üzerindeki deliklerden birkaç parça mücevher çıkarıp babama verdi. Görünüşe göre toprak reformu tam anlamıyla başarıya ulaşmamıştı, annem bazı mücevherleri onlardan saklamayı başarmıştı işte. Babam mücevherleri yol masraflarını karşılamak için sattı, önce ilçeye gidip bizim Karakaçan'ın hayatını mahveden Kaymakam Chen'i buldu ve ondan bağımsız bir çiftçi olarak kalabilmesi için izin istedi. Kaymakam Chen onu tüm gün ikna etmeye çalıştı ama babam ona karşı çıkıp hakkını canla başla savundu. Kaymakam ona politik açıdan hayatını hâlâ bağımsız bir çiftçi olarak geçirebileceğini fakat onun bağımsız çiftçiliğe devam etmemesini dilediğini söyledi. Babam da ona, kaymakam bey, bizim Karakaçan'ın hatırına bana bağımsız çiftçiliğe devam edebilmem için garanti vermenizi istiyorum, dedi. Verdiğin garantiyi duvarıma asınca kimse de gelip bana bulaşmaya cesaret edemez artık. Ah Karakaçan... ne iyi eşekti, dedi kaymakam üzgün bir sesle, sana o eşek için bir borcum var Lan Lian

ama istediğin belgeyi sana vermeye yetkim yok. Ama senin durumunu anlatan bir mektup yazarım, o mektubu Eyalet Parti Komitesi Köy İşleri Bürosu'na verirsin. Babam, kaymakamın verdiği mektubu alıp Eyalet Parti Komitesi Köy İşleri Bürosu'na gitti, orada onu büronun şefi karşıladı. Büro şefi de babama komüne girmesini salık verdi, babam da girmem dedi, ben bağımsız bir çiftçi olarak kalma hakkımı kullanmak istiyorum. Başkan Mao ne zaman bağımsız çiftçiliği yasaklarsa işte o zaman komüne katılırım, Başkan Mao eğer böyle bir şey demezse ben de katılmıyorum. Babamın inatçılığından etkilenen büro şefi, kaymakamın yazdığı mektubun altına şu satırları ekledi: Bütün çiftçilerin halk komününe katılıp kolektifleşme yolunda yürümeleri gibi bir dileğimiz de olsa, komüne katılmayı reddedenlerin bunu yapmaya yasal hakları vardır, düşük düzeydeki örgütler, bireyleri komüne katılmaya zorlayamaz ve bu konuda yasadışı yollara başvuramazlar.

Babam bu ferman gibi mektubu cam çerçeveye koyup hemen duvarına astı. İlçeden döndükten sonra babamın ruh hali iyice düzelmişti. Annem, Jinlong ve Baofeng'le birlikte komüne katıldıktan sonra toprak reformu sırasında toplam sekiz dönüm olarak verilen arazimiz sadece üç nokta iki dönüm kalmıştı, etrafı diğer köylülere ait olan arazilerle çevrili olan bu uzun ve dar arazi sanki okyanusun ortasında kalmış bir barajı andırıyordu. Babam, daha da bağımsız olmak için o üç odanın bağlantılı duvarlarını yıkıp yeni bir oda haline getirdi, bir de ayrı bir giriş kapısı açtı. Yeni bir fırın ve *kang* ekledikten sonra babamla ben orada yaşamaya başladık. Bu odanın dışında avlunun güney duvarına yaslanan boğa ahırı da biz iki mavi yüze aitti. Üç nokta iki dönümlük bir arazimiz, bir boğamız, ahşap tekerlekli bir yük arabamız, ahşap bir pulluğumuz, bir çapamız, bir küreğimiz, iki orağımız,

küçük bir turpanımız, iki dişli bir yabamız vardı, bunlara ilaveten bir *wok*'umuz, dört pirinç kâsemiz, iki seramik tabağımız, bir lazımlığımız, bir satırımız, bir spatulamız, bir gaz lambamız ve bir de çakmaktaşımız vardı.

Hâlâ bazı ev eşyalarının eksikliğini çeksek de hepsini yavaş yavaş tamamlayabilirdik. Babam hafiften başıma vurup şöyle dedi:

"Oğlum, ne diye benimle birlikte bağımsız çiftçilik yapmak istiyorsun ki?"

Hiç tereddüt etmeden şöyle cevapladım onu: "Çok eğlenceli olacağa benziyor!"

14

Boğa Ximen'in öfkeyle Wu Qiuxiang'la yüzleşmesi

Hong Taiyue'nin Lan Jinlong'u neşeyle övmesi

1965 yılının Nisan ve Mayıs ayları arasında babam eyalete gidip dilekçe vermekle meşgulken Jinlong ve Baofeng annemle birlikte komüne katıldılar. Komüne katıldıkları gün, Ximen Konağı'nın avlusunda görkemli bir tören düzenlendi. Hong Taiyue, ana binanın giriş merdivenlerinde dikilip bir konuşmaya yaptı; annem, Jinlong ve Baofeng'in göğüslerine kızıl kâğıttan büyük çiçekler iliştirilmiş, hatta bizim evin o demir pulluğu bile kızıl bir kumaş parçasıyla süslenmişti. Jinlong ağabeyim ateşli bir konuşmayla sosyalizm yolunda kararlı bir şekilde ilerleyeceğini belirtti. Ağabeyim genelde pek konuşkan bir tip değildir; ama öyle bir konuştu ki gören Boshan'ın[1] bütün seramiklerinin takım takım üst üste dizildiğini sanabilirdi. Ona çok kırılmıştım. Ahırın içine saklanıp senin boynuna sarıldım, seni alıp zorla götüreceklerinden korkuyordum. Babam yola çıkmadan önce bana iyice tembihlemişti: Oğlum, boğamıza gözün gibi bak, bir boğamız oldukça hiçbir şey için endişelenmemize gerek kalmaz, boğamız oldukça sonuna kadar bağımsız çiftçi olarak kalabiliriz. Babama söz vermiştim. Babama söz

1. Shandong eyaletinin tam ortasında yer alan seramikleriyle ünlü bir bölge. (Ç.N.)

verdiğimi sen de duydun, hatırlıyor musun? Dedim ki, baba ne kadar erken yola çıkarsan o kadar erken dönersin, ben burada oldukça boğamız da burada olacak! Babam senin başındaki daha yeni çıkmış boynuzları okşayarak, tosuncuk, onun sözünden çıkma, dedi. Hasada daha bir buçuk ay olduğundan senin için yeteri kadar yemimiz yok, bu yüzden onun seni yabani otların olduğu yerlere götürmesine izin ver, buğdaylar olgunlaşıp otlar uzayınca hiçbir derdimiz kalmayacak artık. Göğsüne kızıl çiçek iliştirilmiş annemin zaman zaman yaşlı gözlerle ahıra doğru baktığını gördüm. Annem, bu adımı atmayı istemiyordu ama bu adımı atmaya mecburdu da. Jinglong ağabeyim henüz on yedi yaşında olmasına rağmen daha şimdiden çok güçlü fikirleri vardı ve konuşmasının ağırlığı annemi biraz da olsa ürkütmüştü. Annemin babama karşı olan duygularının Ximen Nao'ya hissettikleri kadar derin olmadığını hissettim. İki farklı erkeğin tohumu elbette ki aynı olamazdı. Ama ben yine de onun oğluydum ve benim için de endişeleniyordu ister istemez. Mo Yan'ın önderliğindeki bir grup ilkokul öğrencisi ahırın yanında slogan atıyordu:

Büyük inatçıyla küçük inatçı
bir bağımsız çiftlik kurdular.
Çekirge kadar bir boğayı çekiştirip
tahta tekerlekli bir yük arabasını itiyorlar.
Önünde sonunda katılacaksınız komüne
ama bir an önce olması sizin lehinize...

Böyle tacizkâr bir durumla karşı karşıya kalınca biraz ürktüm açıkçası ama heyecanlanmıştım da. Gözlerimin önünde yaşananları bir tiyatro oyununa benzettim, ben de ikinci kötü karakteri oynuyordum. Kötü bir karakter olmama rağmen avluda toplanmış kalabalığın içindeki iyi

karakterlerden daha önemli bir roldü bu. Birden sahneye çıkma zamanımın geldiğini hissettim. Babamın kişiliği ve onuru için, bir de ne kadar cesur olduğumu ispat etmek için sahne almalıydım artık ve doğal olarak senin ne kadar şahane bir boğa olduğunu göstermek için tabii ki de. Kalabalığın dikkatli bakışları altında seni yularından çekerek ahırdan dışarıya çıktım. Senin sahne korkun olacağını düşünmüştüm ama zerre kadar korkmadın. Yulârın boynuna gevşekçe bağlanmış incecik bir ipten ibaretti, bir çekişte ipten kurtulabilirdin, eğer benimle birlikte gelmek istemezsen bu konuda yapabileceğim bir şey yoktu. İtaatkâr bir tavırla ve hızla arkamdan gelerek avluya çıkıverdin. Avludaki herkesin bakışları üzerimizdeydi. Kasten göğsümü dışarı çıkarıp başımı dik tutarak kendimi bir kahraman gibi göstermeye çalışıyordum. Dışarıdan nasıl göründüğümü bilmiyordum ama kalabalığın attığı kahkahalardan çıkardığım kadarıyla küçük bir palyaço kadar komik görünüyor olmalıydım. Sonra sen çok zamansız bir anda böğürüverdin birden, sesin çok ince ve çok yumuşaktı, ne de olsa yetişkin bir boğa değildin henüz. Sonra da ana binanın kapısının önünde dikilen köyün büyükbaşlarına doğru koşturmaya başladın.

Orada kim mi vardı? Hong Taiyue, Huang Tong, Yang Qi, bir de Huang Tong'un karısı Wu Qiuxiang oradaydı, Yang Guixiang'ı alaşağı edip Kadın Birliği'nin başına geçmişti çoktan. Yularını çekip seni oraya gitmekten alıkoymaya çalıştım. Benim tek yapmak istediğim seni insanların arasına çıkarıp onlara bağımsız bir çiftçinin küçük boğasının nasıl bir şey olduğunu, senin ne kadar yakışıklı ve ne güzel bir boğa olduğunu ve çok geçmeden de nasıl Ximen köyünün en yakışıklı boğası olacağını göstermekti. Ama senin birden heyheylerin tuttu ve beni neredeyse hiç çaba harcamadan ipin ucuna bağlanmış bir maymun gibi peşinden sürükledin. Birazcık çekiştirince

ipi koparıverdin. Elimde ipin yarısı, gözlerimi kocaman açmış, orada öylece senin büyükbaşların üzerine doğru koşturmam izleyedurdum. Hong Taiyue ya da Huang Tong'a toslayacağını sandım önce, direkt Wu Qiuxiang'a dalacağını aklımın ucundan bile geçirmezdim. O zamanlar niye Wu Qiuxiang'a tosladığını anlamamıştım ama şimdi gayet iyi anlıyorum. Üzerinde mor bir ceket ve lacivert bir pantolon vardı, saçlarına yağ sürmüş ve kelebek şeklinde plastik bir saç tokasıyla toplamıştı, o haliyle çok seksiydi tabii ki! Kalabalık bu ani ve beklenmedik olay karşısında çok şaşırmış ve ağızları bir karış açık kalakalmıştı, onlar kendilerine gelene kadar sen Wu Qiuxiang'ı çoktan yere sermiştin bile. Bu seni kesmemiş olacak ki yerde toslamaya devam ettin ona, sen tosladıkça o da acı çığlıklar atıp yerde yuvarlanmaya devam etti, bir ara kalkmaya çalıştı, kalkıp kaçacaktı ama o daha kaçmaya bile yeltenemeden sen onun, o bir ördek kadar hantal ve durmadan sallanan koca kıçına toslayıverdin hemen, kadın oracıkta bir kurbağa gibi çığlık atarak kendini öne atıp Huang Tong'un önüne yığılıverdi. Huang Tong ardına dönüp koşmaya başlayınca bu kez de onun peşine düştün. Jinlong ağabeyim birden bir ok atımı öne fırlayıp senin sırtına biniverdi –onun bacakları inanılmaz uzundur– kollarını boynuna dolayıp vücudunu bir panter gibi sırtına yapıştırdı sıkıca. Tekmeledin, sıçradın, boynunu ve başını deli gibi salladın ama bir türlü sırtından atamadın onu. Sonra avlunun içinde deli gibi bir sağa bir sola koşturdun, senden kaçan insanların attıkları çığlıklar ta göğe kadar yükseldi. Ağabeyim kulaklarını çekip burnunu çimdikleyerek hizaya getirdi seni sonunda. Ardından gelen başkaları bir arı sürüsü gibi üzerine çullanıp yere yatırdılar seni, hep bir ağızdan bağırıyorlardı.

"Burnuna bir halka takın şunun!" diye bağırdı içlerinden biri, "Hemen hadım ettirin!"

Elimdeki yarım ipi artık kime gelirse şöyle bir güzel sallayıp var gücümle bağırdım:

"Boğamı serbest bırakın, sizi haydutlar, bırakın boğamı!"

Jinlong ağabeyim –peh, artık neyin ağabeyiyse!– hâlâ üzerindeydi. Yüzü kül gibi olmuş, bakışlarını sana sabitlemişti, parmaklarını burun deliklerine sokmuştu senin. Elimdeki yarım iple sırtına vurdum onun.

"Seni hain!" diye sövdüm öfkeyle, "Çek ellerini üzerinden, çek çabuk!"

Baofeng ablam, beni tutup ağabeyine vurmamı engelledi, yüzü şişmiş ve kıpkırmızıydı, hıçkıra hıçkıra ağlıyordu ama kimin tarafını tuttuğunu bilemedim. Annem orada bir kütük gibi hareketsiz duruyor ve bir şeyler mırıldanıyordu:

"Ah oğullarım benim!.. İkiniz de durun artık, ne yaptığınızı sanıyorsunuz!.."

Hong Taiyue yüksek sesle bağırdı birden:

"Bana bir ip getirin çabuk!"

Huang Tong'un büyük kızı Huzhu uçarcasına eve koştu, elinde kenevirden yapılmış bir iple geri geldi, ipi boğamızın önüne fırlatır fırlatmaz ardına dönüp kaçmaya başladı. Onun kız kardeşi Hezuo, o kayısı ağacının altına diz çökmüş, Qiuxiang'ın göğsünü ovuştururken bir yandan da içli içli ağlıyordu:

"Ana, ah anacığım, iyi misin?.."

Hong Taiyue boğanın ön bacaklarına ipi defalarca doladıktan sonra kendi elleriyle bağladı, sonra Jinlong'u kolundan tutup boğanın sırtından aşağıya indirdi. Ağabeyimin bacakları boğanın üzerine oturmaktan çarpılmıştı ve durmadan titriyordu, o küçük suratı iyice sararmış ve kolları kaskatı kesilmişti. Kalabalık şimşek hızıyla dağılınca boğamla ben baş başa kaldık. Ah boğacığım benim, benim kahraman bağımsız çiftçi boğam, az kalsın bağım-

sız çiftçi ailemizin hainlerinden birinin elinde ölecektin! Boğanın kıçına vurup ona bir mersiye düzdüm hemen. Ximen Jinlong, eğer boğamı öldürseydin seninle diğer tarafta bile uzlaşamayacaktık. Hiç düşünmeden, "Lan Jinlong," yerine, "Ximen Jinlong!" diye kükremiştim, bu çok sinsi ve şeytani bir hareketti. Bunu öncelikle ben, Lan Jiefang'la onun arasındaki sınırı iyice belirginleştirmek için yapmıştım, bunu yapmamın ikinci nedeniyse insanlara onun gerçek kimliğini hatırlatmaktı, o bir toprak ağasının tohumuydu sonuçta, damarlarında o despot toprak ağası Ximen Nao'nun kanı akıyordu, hani siz Komünist Partililerin ölümüne düşman olduğu adamın kanı.

Ximen Jinlong'un yüzünün birden eskimiş bir kâğıt parçası gibi solduğunu gördüm, vücudu da sanki az önce başına sopayla vurulmuş gibi sallanmaya başladı. Bu sırada yerde yatan boğa da ayağa kalkmak için var gücüyle mücadele ediyordu. O zamanlar doğal olarak senin Ximen Nao'nun yeniden dünyaya gelmiş hali olduğunu bilmiyordum, hele senin Yingchun, Qiuxiang, Jinlong ve Baofeng'i görünce içinde hissettiğin o karmaşık duygulardan hiç mi hiç haberim yoktu. Karmakarışık bir durumdu galiba. Jinlong sana vururken bir oğul, babasına el kaldırıyordu yani? Ben ona küfrettiğimde aslında senin oğluna küfrediyordum, değil mi? İçin nasıl allak bullak olmuştur kim bilir? Karman çorman bir durum, kalbin arapsaçı gibi karışmış ve neyin ne olduğunun ayrımını bir tek sen yapabiliyorsun.

Ben ise kesinlikle yapamıyorum!

Ayağa kalktın, görünüşe göre biraz başın dönüyordu, bacakların uyuşmuştu. Hâlâ harekete geçmek istiyordun ama ön bacakların bağlı olduğundan yapamadın, birkaç adım sendeledin, neredeyse yere yuvarlanacaktın ama sonunda dimdik ayakta durmayı başardın. Gözlerin kızarmıştı, belli ki öfkeden ateş püskürtüyordun; nefes darlığı

çekiyordun, bu da içindeki öfkenin daha yatışmadığına alametti. Açık mavi burun deliklerinden koyu kırmızı bir kan akıyordu, kulakların da kanıyordu, kanın rengi açık kırmızıydı. Kulağından büyük bir parça et kopmuştu, muhtemelen Jinlong ısırmıştı orayı, telaşla etrafa bakındım ama kulağının kopmuş parçasını bulamadım, muhtemelen çoktan Jinlong'un midesini boylamıştı. Zhou Hanedanı'nın hükümdarı Wen kendi oğlunun etini yemeye zorlanmıştı, etleri tükürdükten sonra et parçaları birer tavşana dönüşüp hızla koşmaya başlamış. Jinlong senin kulağını yutunca babasının etini yemiş sayıldı ama büyük ihtimalle onu sonsuza dek tükürmeyecek, kulağın onun bokuna karışıp dışarı çıkınca kim bilir neye dönüşür artık?

Avlunun ortasında ayakta dikiliyordun, yoksa ikimiz avlunun ortasında ayakta dikiliyorduk mu desem, işte ayakta öylece dikiliyorduk galip miydik yoksa mağlup mu bilmeden, aşağılanmış mıydık yoksa zaferin tadını mı çıkarıyorduk o da belli değildi. Hong Taiyue, Jinlong'un omzuna vurup şöyle dedi:

"Aferin genç adam, komüne girdiğinin ilk günü büyük bir hizmette bulundun! Parlak ve cesur bir gençsin ve kendini tehlikenin önüne atmaktan çekinmiyorsun, tam da komünümüzün ihtiyacı olan özelliklere sahip yeni bir nesildensin!"

Jinlong'un o küçük suratının kızardığını gördüm, Hong Taiyue'nin iltifatı onu heyecanlandırmıştı belli ki. Annem, onun yanına gidip kolunu okşadı, omzunu sıktı, annemin yüzündeki ifade tek kelimeyle özetlenebilirdi: Endişe! Ama bu duygu Jinlong'un umurunda değildi pek, annemin yanından ayrılıp Hong Taiyue'nin yanına yanaştı.

Elimle burnunun üzerindeki kanı temizlerken kalabalığa doğru sövdüm:

"Sizi haydutlar, boğama yaptıklarınızı ödeteceğim size!"

"Jiefang," dedi Hong Taiyue ciddi bir sesle, "baban burada olmadığından ötürü seninle konuşacağım. Senin boğan Wu Qiuxiang'ı yaraladı, onun hastane ve ilaç masraflarını siz karşılayacaksınız. Baban gelir gelmez ona de ki, boğanın burnuna bir halka taksın hemen, boğanız eğer komünümüzden başka birini daha yaralarsa onu öldüreceğiz!"

"Sen kimi korkutacağını sanıyorsun?" dedim, "Ben bugüne kadar tahıl yiyerek büyüdüm, birilerinin beni korkutmasıyla değil. Ülke politikasından bihaber miyim sanıyorsun sen? Boğa büyükbaş bir hayvandır, bir üretim aracıdır ve bir boğayı öldürmek kanunlara aykırıdır, onu öldürmeye yetkiniz yok!"

"Jiefang!" diye azarladı beni annem, "Küçük bir çocuksun sen daha, amcanla nasıl böyle konuşursun?"

"Ha ha, ha ha!" diye kahkaha attı Hong Taiyue yüksek sesle, ardından kalabalığa dönüp, "Duydunuz mu millet, ağzı da iyi iş yapıyor! Boğanın bir üretim aracı olduğundan da haberi var! Şunu iyi bil, halk komününün boğaları birer üretim aracıdır, bağımsız bir çiftçinin boğasıysa gerici bir üretim aracıdır. Doğru söylüyorsun, eğer halk komününün boğası birine toslarsa onu öldürmeyiz; ama bağımsız bir çiftçinin boğası içimizden birine toslarsa onun hakkında hemen infaz kararı veririz!"

Hong Taiyue birden çok keskin bir poz takındı, sanki elinde görünmez bir kılıç varmış da elinin bir hareketiyle boğamı ikiye ayıracakmış gibi duruyordu. Ben sonuçta daha çok gençtim, babam da yanımda değildi, bir karış havada olan aklımla saçma sapan şeyler söylemiştim, burnum iyice yere sürtülmüştü yani. Gözlerimin önünde çok korkunç bir sahne belirdi birden: Hong Taiyue elindeki mavi bir kılıçla boğamın başını kesiyordu. Ardından boğamın göğsünden başka bir baş çıkıyordu, kesilen her başın yerine başka bir baş çıkıyordu, Hong

Taiyue sonunda dayanamadı, kılıcını fırlatıp kaçtı, ben de, ha ha, diye şen kahkahalar atmaya başladım...

"Ufaklık delirdi galiba!" diye fısıldamaya başladı insanlar aralarında, benim durduk yere niye kahkaha attığımı tartışıyorlardı.

"Anasım satayım, armut dibine düşerimiş, aynı babası!" dediğini duydum Huang Tong'un elinde olmadan.

Sonra nefesini toplamış olan Wu Qiuxiang'ın Huang Tong'a acı acı sövdüğünü duydum:

"O kokuşuk ağzını hâlâ açmaya utanmıyor musun? Seni, başını sürekli kabuğuna sokan tosbağa seni, seni tohumu bozuk, boğanın üzerime geldiğini görünce beni kurtaracağına direkt boğanın önüne ittin, eğer Jinlong olmasaydı ölümüm olacaktı bu boğanın şeytani boynuzları..."

Bütün gözler yine ağabeyime çevrildi. Peh, neyin ağabeyi acaba! Ama her şeye rağmen aynı annenin karnından çıkmıştık ve bu kardeşlik ilişkisi öyle üzerinizden kolayca atıp sıyrılabileceğiniz bir şey değildi hani. Herkesin gözü ağabeyimin üzerindeydi ama Wu Qiuxiang ona başka bir gözle bakıyordu. Wu Qiuxiang'ın büyük kızı Huang Huzhu'nun bakışlarındansa duygusallık akıyordu. Şimdi doğal olarak anlayabiliyorum bunu, ağabeyimin vücudu iyice gelişmişti ve Ximen Nao'nun ana hatlarını almıştı çoktan, Qiuxiang ona bakarken hayatına giren ilk erkeği görüyordu, eve bir hizmetçi olarak girdiği ve daha sonra tecavüze uğradığı konusunda ısrar ediyordu; acısı büyük, kini derindi ama gerçek öyle değildi işte. Ximen Nao gibi erkekler, kadınları evcilleştirmede usta birer yıldızdı, Qiuxiang'ın gözünde ikinci erkeği Huang Tong'un sarı bir köpek boku yığını kadar değeri olmadığını biliyordum. Üstelik Huang Huzhu'nun ağabeyime karşı hissettikleri yeni bir aşkın tomurcuklanmasıydı daha.

Lan Qiansui, bana baksana sen –sana Lan Qiansui demek benim için hiç de kolay bir şey değil– Ximen Nao'nun kuşunu araya sokup bu aslında çok basit olması gereken dünyayı iyice karıştırdın hem!

15

Sığır güden kardeşlerin nehrin kenarında dalaşması

Çizgisi kesintiye uğramamış kaderin tuhaf bir ikilem yaratması

Tıpkı o eşeğin köy hükümet ofisini birbirine katıp bütün köy halkının dikkatini üzerine çekmesi gibi, bir Simental boğasıyla bir Moğol ineğinin piç tohumu olan sen de, annem, Jinlong ve Baofeng'in halk komününe katılması şerefine düzenlenen töreni darmaduman edip meşhur oluverdin birden. O gün seninle birlikte yarı kardeşim sayılan Ximen Jinlong da meşhur oldu, insanlar onun seni zapt etmeye çalışırken gösterdiği o kahramanca becerisine ve tehlikeden gözünü sakınmayan erkekçe cesaretine kendi gözleriyle tanık oldular. Daha sonra benim karım olacak Huang Hezuo'nun dediğine göre, ablası Huzhu, Jinlong senin sırtına atladığı sırada ona âşık olmuş.

Babam henüz eyaletten geri dönmemişti ve evde seni besleyecek yem yoktu, babamın gitmeden hemen önce söylediklerini hatırlayıp seni her gün Yunliang Nehri'nin kıyısına otlatmaya götürdüm. Bir eşekken oralarda günlerce dolaşmış olduğundan mekâna yabancı değildin hiç. O yıl bahar çok geç geldi, nisan ayında olmamıza rağmen nehrin üzerindeki buz tabakası henüz tamamıyla çözülmemişti, kumlu tepelerin üzerindeki kuru otlar rüzgârda hışırdıyordu, yabankazları sık sık otların üzerine tünerdi, onları gören şişman yabantavşanları da kor-

kup kaçardı, çok nadir olsa da arada o görkemli kürkleriyle otların arasından şimşek hızıyla fırlayan tilkiler görürdüm.

Bizim evde olduğu gibi Üretim Tugayı'nın da yemi bitmiş tükenmişti, onlar da yirmi dört tane sığırlarını, dört eşeklerini ve iki atlarını buraya otlatmaya getiriyorlardı. Hayvanlara Üretim Tugayı'ndan Hu Bin ve Ximen Jinlong çobanlık yapıyordu. Yarı ablam sayılan Ximen Baofeng, o sıralar ilçe sağlık ofisine ebelik eğitimi almaya gönderilmişti, geri döndüğünde köyün ilk eğitimli ebesi olacaktı. Ağabeyim ve ablam komüne katılır katılmaz önemli görevlere atanmışlardı yani. Şimdi Baofeng'in ebelik eğitimi alarak önemli bir göreve atanmış olabileceğini ama Jinlong'un çobanlık yapmasının neresinin önemli olduğunu sorabilirsiniz. Çobanlık elbette ki önemli bir görev sayılamazdı ama Jinlong çobanlık dışında bir de bütün çalışanların günlük işlerini kayıt altına almaktan sorumluydu. Jinlong, her akşam birliğin kayıt ofisine gidip bir gazyağı lambasının ışığı altında komün çalışanlarının o günkü çalışmalarını tek tek kayıt altına alıyordu, eğer eli kalem tutmak önemli bir görev sayılmıyorsa başka neyin önemli sayıldığını bilemeyeceğim. Ağabeyim ve ablam önemli görevlere getirildiği için annemin yüzünde ışıl ışıl bir gülümseme olurdu. Ne zaman beni, boğamı bir başıma yularından çekip otlatmaya giderken görse uzun uzun içini çekerdi. Ama ne de olsa sonuçta ben de onun kendi canı kendi kanından olan bir oğluydum işte.

Tamam, bu kadar saçmaladığım yeter, biraz da Hu Bin'den bahsedelim. Hu Bin kısa boylu ve şivesinden dolayı bizim oralardan olmadığı hemen anlaşılan bir adamdı, her cümlenin sonundaki kelimeyi abartılı bir şekilde vurgulardı. Aslında bir zamanlar komün postanesinin müdürlüğünü yapıyordu, sonradan bir subayın nişanlı-

sıyla zina yaptığından ötürü bir süre hapis cezasına çarptırılmış, hapisten çıktıktan sonra da Ximen köyü çalışma kampına sürülmüştü. Karısı Bai Lian, bizim köyün tek telefonunun operatörlüğünü yapıyordu. Bai Lian'ın hamur gibi şişkin ve beyaz, büyük bir yüzü vardı, dudakları kırmızı, dişleri bembeyazdı neşeli ve gevrek bir sese sahipti, komün kadrolarından pek çok kişiyle sıkı fıkıydı. Evinin hemen dışında üzerilerinde on sekiz tane telefon teli gerili olan köknar ağacından yapılmış telefon direkleri vardı ve telefon telleri evinin penceresinden içeriye giriyordu. Bu teller konsola benzer bir mekanizmaya bağlanıyordu. İlkokula giderken ta sınıfın içinden onun o şarkı söyler gibi uzattığı sesini duyardım hep: Alo, nereyi bağlayayım? İhtiyar Zheng köyü mü? Hatta kalın lütfen –İhtiyar Zheng köyü bağlandı– sınıfça çok sıkılmış çocuklar olarak onun evinin penceresinin önünde diz çöker, pencerenin kâğıt kaplamasındaki deliklerden onun telefonun ahizesini omzuna yaslayıp bir yandan çocuğunu emzirmesini, bir yandan da boşta kalan eliyle o elastik mandalları makinenin üzerindeki deliklere sokup çıkarmasını izlerdik. Bu, bize çok gizemli ve müthiş bir şey gibi gelirdi, her gün bıkıp usanmadan izlerdik onu. Köyün kadroları bizi ne kadar kışkışlasa da onlar uzaklaşır uzaklaşmaz yine pencerenin önüne koşardık. Orada sadece Bai Lian'ın çalışmasını izlemiyor, bir de biz çocuklara izlemesi sakıncalı olan bir sürü sahne de görüyorduk. Komünün köy temsilcilerinin Bai Lian'la flörtleşmelerini izliyorduk mesela, bazen birbirlerine yakınlaştıkları da oluyordu; Bai Lian'ın o şarkı söyler gibi çıkan yüksek oktavlı sesiyle Hu Bin'e öfkeyle sövmesini de izlerdik. Bai Lian'ın çocuklarının hiçbirinin niye birbirine benzemediğini de biliyorduk biz. Bai Lian daha sonraları penceresine cam taktırıp bir de perde çekti, artık içeriyi göremesek de içeride olan bitenin sesini dinleme-

ye gidiyorduk. Daha sonraları telefon kabloları pencerenin hemen dışına gömüldü ve kablolara elektrik verildi, Mo Yan denen o ufaklığı bir gün bu kablolar yüzünden elektrik çarpınca kendini pencerenin pervazında buldu velet, hemen oracıkta altına işeyip salya sümük ağlamaya başladı, onu kolundan tutup çekmeye çalışırken beni de elektrik çarptı. Ben de ağlamaya başladım ama altıma işemedim. Bu olaydan sonra bir daha onun penceresinin önünde takılmadık.

Hu Bin'in başında kulaklıklı bir şapka, gözünde madenci gözlüğü vardı, yağlı ve kirli ordu paltosunun altına eski püskü bir üniforma giymişti, paltosunun bir cebinde bir cepsaati, diğerindeyse bir kod defteri vardı. Onu sığır otlatmaya göndermek gerçekten büyük bir haksızlıktı. Ama kim ona kuşunu istediğin gibi dışarı salabilirsin demişti ki? Ağabeyime yoldan çıkmış sığırları geri getirmesini söyleyip nehrin güneş gören kıyısına oturdu, sonra kod defterini evirip çevirip bir şeyler okumaya başladı yüksek sesle, okudu, okudu derken birden gözleri dolup yüksek sesle şöyle kükreyiverdi:

"Bana haksızlık ettiniz! Ölüme mahkûm ettiniz beni! Halbuki çok kısa sürmüştü, üç dakika bile sürmedi ama sadece bu kadarı bile geleceğimi söndürmeye yetti!"

Birliğin sığırları yularlarını koparmış, setin dört bir yanına dağılmışlardı, bir deri bir kemik olmalarına ve tüyleri dökülmesine rağmen elde ettikleri bu özgürlükten dolayı hepsinin gözleri parlıyor ve yüzleri neşe saçıyordu. Senin onların arasına karışmaman için yularından sımsıkı tuttum. Seni nehrin biraz dışında otun daha besleyici ve tadının daha güzel olduğu bir yere doğru götürdüm ama sen, oradaki otları yemek istemeyip beni nehrin yanına sürükledin, orada geçen yıldan kalmış, beyaz uçlu yaprakları bıçak gibi keskin kamışlar vardı, birliğin sığırları kamışların arasında bir görünüp bir kayboluyor-

du. Seninle karşılaştırıldığımda çok güçsüzdüm, bahsedilmeye bile değmez, yuları benim tutmama rağmen yine de senin yönünü değiştiremezdim, nereye gitmek istiyorsan beni de oraya sürüklüyordun işte. O zamanlar tam anlamıyla yetişkin bir boğa olmuştun, başında bambu sürgünü şeklinde, yeşim taşı gibi pürüzsüz iki tane yeşil boynuzun vardı. Gözlerindeki o çocuksu masumiyetin yerini kurnaz ve kasvetli bir ifade almıştı. Beni kamışların arasına doğru sürükledin, birliğin sığırlarına gittikçe daha çok yaklaşıyorduk. Sığırlar kurumuş yapraklarını kemirdikçe kamışlar bir öne bir arkaya salınıp duruyordu; sığırlar, boynunlarını kaldırıp sanki demir çiğnermiş gibi sesler çıkararak yiyordu yaprakları, bu halleriyle sığırdan çok zürafaları andırıyorlardı. O kıvrık kuyruklu Moğol ineğini gördüm, senin anneni. Gözleriniz birbirine kenetlendi, annen sana seslendi ama sen cevap vermedin, sadece ona bakıyordun, o sanki bir yabancı ya da düşmanınmış gibi. Ağabeyim elindeki kamçıyı sanki içindeki öfkeyi bastırmak istermiş gibi kamışlara doğru sallıyordu. Komüne katıldığından beri onunla konuşmamıştık, şimdi de onunla konuşmaya hiç niyetim yoktu, eğer o benimle konuşmak isterse onu görmezden gelecektim. Onun göğüs cebindeki dolmakalemin parıltısını görünce içimi tarif edemeyeceğim duygular kapladı. Babamla birlikte bağımsız bir çiftçi olarak kalma kararım, üzerinde çok düşünerek aldığım bir karar değildi açıkçası, daha çok içgüdüsel bir hareketti, sahnedeki oyunculardan biri eksikti ve ben onun rolünü oynamak için gönüllü olmuştum işte. Bir oyunun bir sahnesi ve seyircisi olması gerekir ama ikisi de yoktu bende. Çok yalnız hissediyordum kendimi, ağabeyime kaçamak bir bakış attım, o bana bakmıyordu bile, sırtını dönüp kamışları kamçılamaya devam etti, kamışların uçları hışırdayarak ve ağabeyimin elindeki sanki kamçı değil de bir süvari

kılıcıymışçasına yere dökülüyordu. Nehrin üzerindeki buz tabakası erimeye başlamıştı, çatlayan buzun altından çıkan su masmaviydi, suyun üzerine vuran güneş ışınları insanın gözünü alıyordu. Nehrin karşısındaki arazi devlet çiftliğine aitti, çiftliğin kırmızı tuğlalarla örülmüş büyük binaları köydeki toprak sıvalı ve sazdan çatılı evlerle büyük bir tezat içindeydi, zengin ve güçlü bir ülkeymiş gibi görünüyorduk. Zaman zaman o taraftan kulakları sağır eden bir kükreme duyuluyordu. Bahar gelmişti ve yakında tarlaların sürülmesi gerektiğini biliyordum, tarım donanımları ekibi daha şimdiden aletlerini test etmeye ve tamire başlamışlardı. Yıllar önce çelik üretimi için kullanılan büyük eritme fırınlarının kalıntılarını da gördüm, bakımsız mezarları andırıyorlardı. Ağabeyim kamışları kamçılamayı bıraktı, dimdik durup buz gibi bir sesle şöyle dedi bana:

"Bu pis işi yapmak zorunda değilsin!"

"Sen de kendini bu işe fazla kaptırmak zorunda değilsin!" dedim, göze göz dişe dişti.

"Bugünden itibaren sen boğanı komüne getirene kadar her gün bir kez vuracağım sana!" Sırtı hâlâ bana dönüktü.

"Bana vuracak mısın?" Onun benden daha büyük ve daha güçlü olan o iriyarı vücuduna baktım, korkumu gizlemeye çalışıp dayılanarak, "Dene de gör bakalım, peh, eğer bana vuracak olursan seni öyle bir pataklarım ki seninle işim bittiğinde geriye gömecek bir leşin bile kalmaz!" dedim.

Ardına döndü, şimdi yüz yüze bakıyorduk hafiften gülümsedi.

"Tamam," dedi, "hadi göster bakalım beni 'geriye gömecek bir leşim kalmayana kadar' nasıl pataklayacağını!"

Kamçısının sopasının ucuyla usta bir hareketle başımdaki şapkayı alıp dikkatlice kamışların üzerine koydu.

"Şapkan kirlenirse annem üzülür," dedi.

Hemen ardından kamçının sopasını başıma geçirdi.

Doğrusunu söylemek gerekirse sopayı kafama yemek o kadar da acıtmadı, okuldayken başımı sık sık kapı kasalarına çarpardım ya da arkadaşlarım sık sık başıma tuğla ve kiremit parçaları atardı, aldığım o darbelerin yanında sopanın lafı bile olmazdı ama şimdiye kadar hiçbir darbe beni bu kadar çok öfkelendirmemişti. Başımın içinde durmak bilmeyen bir kükreme duydum, bu kükreme Yunliang Nehri'nin doğu yakasındaki traktörlerin kükremelerine karıştı, gözümün önünde dans eden yıldızlar parıldıyordu. Yuları elimden fırlatıp onun üzerine atıldığımda uzun uzadıya düşünmemiştim açıkçası. Hemen yana kayıp kıçıma tekmeyi bastı. Kendimi yerde buldum birden, kamışların diplerinde bir yılan derisi vardı, az kalsın ağzıma girecekti. Yılanın deri değiştirirken attığı deriye yılan gömleği de denir, ilaç olarak kullanılabilir, bir keresinde Ximen Jinlong'un bacağında çay fincanı büyüklüğünde bir kan çıbanı çıkmış, ağrıdan yeri göğü inletmişti, annem birinden şöyle bir tedavi yöntemi duymuştu: Yılan derisini yumurtayla kavurmak. Annem beni sazlığa yılan derisi bulmaya gönderdi işte. Yılan derisi bulamayınca eve döndüm. Annem bana bir işe yaramadığımı söyledi. Babam beni de yanına alıp yılan derisi aramaya çıktı. Sazlığın derinlerinde neredeyse iki metre uzunluğunda bir yılan derisi bulduk. Bu yılan derisi taptazeydi, derisini üzerinden daha yeni atmış o büyük yılan da yakınlardaydı, o çatallı kara dilini çıkarıp tısladı bize. Annem, o yılan derisini yedi yumurtayla birlikte kavurdu, bir tabak dolusu altın sarısı, harika kokusuyla ağzımın suyunu akıtan bir şey çıkmıştı ortaya. Ona bakmamak için kendimi zorlasam da gözlerim kendiliğinden kayıveriyordu işte o tarafa. Ah, o zamanlar ne iyi bir ağabeydin sen! "Kardeşim gelsene, birlikte yiyelim,"

dedin. "Olmaz, yemeyeceğim," dedim ben de, "bu seni iyileştirmek için yapılmış bir ilaç, yemem!" Gözlerin dolmuştu, gözyaşlarının damla damla tabağın içine düştüğünü görmüştüm... Ama şimdi kalkmış dövüyorsun beni... Yerdeki yılan derisini dişlerimin arasına sıkıştırıp sanki zehirli bir yılanmışım gibi davranarak yine üzerine atıldım onun.

Bu sefer yana kaçmayı başaramadı. Kollarımı ona dolayıp başımı çenesine yaslayarak düşürmeye çalıştım onu. Ama o kurnaz bir hareketle bacaklarından birini benim iki bacağımın arasına geçirip iki eliyle omuzlarımı kavradı, ardından tek bacağı üzerinde birkaç kez sıçrayıp dengesini sağladı yeniden. Bu sırada kazara sana baktım, bir Simental boğasıyla bir Moğol ineğinin melez piçi, orada öylece sessiz sakin dikiliyordun, bakışların öyle umutsuz ve öyle çaresizdi ki ama beni hayal kırıklığına uğratmıştın bir kere. Ben orada senin kulağını koparmış ve burnunu kırmış biriyle kavga ederken sen niye bana yardım etmedin ki? Onu yere sermek için tek yapman gereken şey sadece sırtına hafiften toslamaktı. Birazcık çaba göstersen tosladığın gibi havaya uçardı, yere düştüğünde de hemencecik üzerine çıkar tuş ederdim onu. Ama sen yerinden kıpırdamadın bile. Bunun nedenini şimdi çok iyi anlıyorum ama, o senin kendi canından kendi etinden olan oğlundu, üstelik ben de en iyi arkadaşındım, sana karşı hep çok iyi davranırdım, seni kaşağılar, başına üşüşen at sineklerini kovar, senin için iki gözü iki çeşme ağlardım bile, arada kalmıştın, içimizden birini seçmen çok zordu senin için, senin bir an önce kavga etmeyi bırakıp ayrılmamızı, el sıkışıp eskisi gibi iyi anlaşan iki kardeş olmamızı istediğini biliyordum. Birkaç kez kamışlara takılıp tökezledi, neredeyse yere düşecekti ama her seferinde sıçrayarak dengesini korumayı başardı. Gücüm tükeniyordu, yorgun düşmüş bir boğa

gibi nefes nefese kaldım, göğsüm sıkıştı. Kulaklarımda büyük bir acı hissettim birden, ellerini omuzlarımdan kaldırıp kulaklarımı çekmeye başlamıştı. Birden Hu Bin'in bir haremağasını andıran o tiz sesi yankılandı kulaklarımda:

"Çok güzel! Harika! Dövüşün hadi! Vur! Vur!"

Ardından ellerini çırpmaya başladı Hu Bin. Acıdan ölüyordum, Hu Bin dikkatimi dağıtmıştı, bir de senin bana yardım etmemenin hayal kırıklığı vardı tabii, sol bacağıyla bana çelme takınca kendimi kıç sütü yerde buldum. Diziyle karnıma bastırdı, öyle acıttı ki bu, galiba acıdan altıma işedim. Başımı, kulaklarımdan çekerek yere bastırdı. Masmavi gökyüzüne, bembeyaz bulutlara ve göz kamaştıran güneşe baktım, sonra Ximen Jinlong' un o uzun, sıska ve köşeli yüzünü, ince ve sert dudakları üzerindeki ayva tüyünü andıran o kara bıyığını, o kabarık burun köprüsünü ve tehditkâr bir şekilde parlayan gözlerini gördüm. Bu adam kesinlikle saf bir sarı ırk kanı taşımıyordu, belki de şu boğa gibi melez bir piçti, onun yüzüne bakınca hiç karşılaşmadığım ama insanların efsanelerde anlattıkları Ximen Nao'nun yüzünü görür gibi oldum. Sövüp saymak istiyordum ona ama kulaklarımı öyle sert çekiyordu ki yanaklarım iyice gerildiğinden ötürü ağzımı açmakta bile zorlanıyordum. Ağzımdan benim bile anlamakta güçlük çektiğim sözcükler döküldü. Başımı yukarı kaldırıp hemen ardından sertçe yere çaldı, sözcükler ağzından tek tek çıkıyordu:

"Komüne-katılacak-mısın-yoksa-katılmayacak-mısın?"

"Hayır!.. Katılmayacağım!.." Sözcükler ağzımdan tükürükler eşliğinde çıkmıştı.

"Dediğim gibi bugünden itibaren sen komüne katılmaya razı olana dek her gün döveceğim seni, üstelik her biri bir öncekinden daha kötü acıtacak!"

"Eve dönünce anama söyleyeceğim!"

"Seni dövmemi zaten anam istedi!"

"Katılacaksak da babam döndükten sonra katılırız!" dedim daha uzlaşmacı bir tavırla.

"Olmaz, baban dönmeden önce katılman lazım, sadece sen de değil, boğanı da getireceksin gelirken!"

"Babam sana hep iyi davrandı, karşılığını böyle mi ödüyorsun!"

"Seni komüne götürerek ödüyorum karşılığını."

Ben Ximen Jinlong'la tartışırken Hu Bin de etrafımızda dönüyordu. Öyle heyecanlanmıştı ki kendi kulaklarını çekip yanaklarını ovuşturuyor, arada ellerini çırpıp saçma sapan şeyler sayıklıyordu. Bu boynuzlanmış kara kalpli adam kendini herkesten daha üstün görüyor ve herkesten nefret ediyordu, herkesi düşmanı olarak görüyor ama kimseye karşı da bir şey yapacak cesareti bulamıyordu, iki kardeşin dalaşmasından büyük keyif aldığı belliydi, başkalarının başına gelen felaketlerden ve onların acılarından zevk alıyordu resmen, bu da onun kendi acılarını hafifletmesinin yoluydu bir bakıma. Bu arada kendini gösterme sırası sana gelmişti işte.

Bir Simental boğasıyla bir Moğol ineğinin melezi olan boğa, başını eğip Hu Bin'in kıçına nişan aldı, minyon ve zayıf bir adam olan Hu Bin bir ceket eskisi gibi iki metre havalanıp yere paralel olarak uçuşa geçti, ardından da yerçekimi yasası uyarınca eğimli bir şekilde kamışların arasına düştü. Kamışların arasına düşünce acı bir çığlık attı, çığlığı öyle uzun sürdü ki uzadıkça o Moğol ineğinin kuyruğu gibi kıvrıldı. Sonra ayağa kalkmak için debelendi bir süre kamışların içinde. Kamışlar sallanıp hışırdadı. Benim boğam bir kez daha üzerine atılınca Hu Bin kendini yeniden uçuşa geçmiş buldu.

Ximen Jinlong birden beni bırakıp ayağa fırladı, kamçısını alıp boğama doğru savurdu. Ben de hemen

ayağa fırladım, onu belinden tuttuğum gibi yere savurup üzerine çıktım. Boğama nasıl vurursun! Vicdanını köpeklerin yediği bir vatan hainisin sen! Sen dostluk ve arkadaşlık nedir bilmeyen, iyiliğe nefretle karşılık veren bir toprak ağası tohumusun! Toprak ağasının tohumu birden kıçını kaldırıp beni sırtından atıverdi, sonra ayağa kalkıp ardına döndü, bana kamçısıyla vurduktan sonra Hu Bin'i kurtarmaya gitti. Hu Bin kamışların arasında dayak yemiş bir köpek gibi inleyerek ayağa kalkmaya çalışıyordu, paniği görülmeye değerdi. Kötü adam hak ettiğini bulmuş ve adalet yerini bulmuştu hiç olmazsa. O sırada önce Ximen Jinlong'un, onun ardından da Hu Bin'in icabına baksaydın her şey daha güzel olurdu diye düşündüm ama şimdi senin doğru bir şey yaptığından eminim, güçlü bir kaplan kendi çocuklarını yemezdi ve bu anlaşılabilir bir şeydi. Oğlun Ximen Jinlong elinde kamçısıyla peşine düştü. Hu Bin'se koşturuyordu, aslında buna koşturmak denemezdi ya neyse! Adamın şanlı geçmişini simgeleyen eskimiş askerî ceketinin düğmeleri ölü bir kuşun kırık kanatları gibi havada uçuşuyordu. Başındaki şapka yere düştü ve boğanın ayakları altında ezilip çamura battı. İmdat!.. Yardım edin!.. Hu Bin koştururken aslında böyle bağırmıyordu ama ben onun bağırırken birinin onu kurtarmasını istediğini çok iyi biliyordum. Benim cesur ve insani özellikler taşıyan boğam onu sıcak takibe almıştı. Boğam başını eğmiş koştururken gözlerinden kırmızı ışıklar saçıyordu, gözlerinden çıkan ışıklar gözümün önünde uzanan tarihî âna vuruyordu. Toynaklarının altından havaya kalkan beyaz alkali toprak, kamışların ve Ximen Jinlong'la benim vücutlarımız üzerine şarapnel parçaları gibi yağıyor, hatta daha da uzağa, erimekte olan nehrin sularına doğru patır patır yağıyordu. Nehir suyunun o temiz ve taze kokusunu aldım birden, hızla çözülmekte olan buzun kokusunu da aldım,

bir de donmuş toprak kokusu ve inek sidiği kokusu vardı havada. İneğin sidiğindeki kızışmışlığın kokusu baharın kapıda olduğunun habercisiydi, her şey yeniden hayat bulacaktı, çiftleşme mevsimi başlamıştı artık. Uzun bir kış uykusuna yatmış olan yılanlar, kurbağalar, karakurbağaları ve çeşit çeşit böcek uyanmaya başlamıştı, sonsuz çeşitlikteki yabani bitkiler ve otlar da alarma geçmiş, yavaş yavaş uyanıyordu, toprağın altında tutuklu kalan buharlar kıvrılarak havaya karışıyordu, bahar gelmişti işte. Boğa, Hu Bin'in peşindeydi; Ximen Jinlong boğanın, ben de Ximen Jinlong'un peşine düşmüştüm, hep beraber bu minvalde 1965 yılının baharını karşılıyorduk.

Hu Bin bir köpek boku gibi yere kapaklandı. Boğa üst üste ona toslayıp duruyordu, bu bana demir döven bir demirciyi hatırlattı. Boğa tosladıkça Hu Bin'den zayıf çığlıklar çıkıyordu. Vücudu sanki daha da incelmiş, daha da uzamış ve daha da genişlemişti, bu haliyle yerde duran bir inek bokunu andırıyordu. Ximen Jinlong yanınıza gelir gelmez kamçısını savurup senin kıçına vurdu. Kamçı şakladıkça vücudunda kanlı yara izleri oluşuyordu. Ama sen ardına dönüp ona karşı koymadın, o sırada senin ardına dönüp toslayarak Ximen Jinlong'u ta nehre kadar fırlatacağını umut etmiştim, gevrek buzlara çarpıp aralarına karışacaktı, yarı boğulacak yarı da donacaktı, iki yarım ölüm, bir tam ölüm demekti; ama bir yandan da onun ölmesini istemiyordum, eğer ölecek olursa annem kahrolurdu, annemin onu benden daha çok sevdiğini biliyordum. Birkaç kamış kopardım, o senin kıçını kamçılarken ben de onun boynuna ve kafasına vuruyordum kamışlarla. Ona vurmamdan rahatsız olmuştu, ardına dönüp kamçıyı bana doğru savurdu –aman Tanrı'm, yandım anam– bu sinsi ve uğursuz kamçı pamuklu ceketimi bile parçaladı, kamçının ucu yanağımı yalayınca kan süzülüverdi yanağımdan. Bu sırada sen de ardına döndün.

Ona bir kafa atmanı bekliyordum. Ama yapmadın. Ama o tedirgin olmuştu bir kere, adım adım geri çekilmeye başladı. Hafiften böğürdün. Bakışların öyle hüzünlüydü ki. Böğürmen bir babanın oğluna seslenişiydi aslında. Ama oğul bundan bihaberdi. Sen adım adım ona doğru ilerledin, oğlunu okşamak istiyordun sadece ama oğlun bunu anlamadı. Oğlun senin ona saldırmak istediğini sanıp kamçısını sana doğru savurdu birden. Kamçı öyle şiddetli ve öyle isabetli savrulmuştu ki gözüne vurdu. Bacakların gevşedi, yere diz çöktün, gözlerin dolmuştu, gözyaşların patır patır yere döküldü. Korkuyla bağırdım:

"Ximen Jinlong, seni eşkıya, boğamın gözünü çıkardın!"

Sonra kamçıyı başına savurdu, öyle ağır bir darbeydi ki bu, başında bir yarık açıldı, taze kan damla damla yere dökülmeye başladı. Ah boğacığım! Sana doğru atılıp başına sarıldım. Gözyaşlarım daha yeni çıkmış boynuzlarının üzerine damlıyordu. O ince ve zayıf vücudumla koruyordum seni, Ximen Jinlong vursana hadi, pamuklu ceketimi kâğıt gibi parçalara ayır hadi, etimi çamur gibi yarıp şu kurumuş otların üzerine serp hadi ama boğama asla ama asla vuramazsın! Başının göğsümde titrediğini hissettim, yerden bir avuç alkali toprak alıp yarana bastırdım, ceketimden kopardığım bir kumaş parçasıyla gözyaşlarını sildim. Gözlerinin kör olmasından ölesiye korkuyordum ama atasözünde dedikleri gibi olmuştu: "Bir köpeği dövsen de topal olmaz, bir boğaya vursan da kör olmaz." Gözlerine hiçbir şey olmamıştı.

Bir sonraki ay aynı olay tekrar ve tekrar sahnelenip durdu: Ximen Jinlong, babam eve dönmeden komüne katılmam için bana baskı yapıp duruyordu. Ben hayır dedikçe dövdü beni. O bana vurdukça boğam da Hu Bin'e tosluyordu. Hu Bin telaşla ağabeyimin arkasına saklanıyordu. Ağabeyim ve boğam karşı karşıya gelince

birbirlerine bakıp çıkmaza düşüyorlardı, birkaç dakika sonra herkes geri çekiliyor ve bir gün daha olaysız geçiyordu. Bu olay ilk başladığında ölümüne bir kavga kaçınılmaz gibi görünüyordu ama zaman geçtikçe bir oyuna dönüştü bu. Bu olayların içinde beni en çok gururlandıran şey Hu Bin'in boğamdan bir kaplandan korkar gibi korkması oldu, o bozuk ağzı küstahlığını kaybetmişti artık. Boğam, Hu Bin'in yaygarasını duyar duymaz başını öne eğip uzun uzun böğürür, öfkeden kızarmış gözlerle onun peşine düşerdi. Korkudan ne yapacağını şaşıran Hu Bin'in tek yapabildiği şeyse ağabeyimin arkasına saklanmaktı. Yarı ağabeyim sayılan Ximen Jinlong da bir daha boğama elini bile sürmedi, belki de o da bir şeyler hissetmişti, kim bilir? Baba oğul olduğunuz için aranızda hiç konuşulmayan bir bağ olmalıydı, değil mi? Ağabeyimin beni dövmesi de artık daha sembolik, daha törensel bir şey olup çıkmıştı; çünkü o ilk dövüşten sonra belimde bir süngü ve başımda bir miğfer taşımaya başlamıştım, bu iki değerli hazineyi demir eritme yılları sırasında bir hurda yığınından yürütmüştüm, uzun süre boğamın ahırında sakladıktan sonra onları sahneye çıkarmanın zamanı gelmişti artık.

16

Genç bir kadının baharı düşlerken içinin bir hoş olması

Boğa Ximen'in pullukla tarla sürerek gücünü göstermesi

Ah, Boğa Ximen! 1966 yılının baharında tarla sürdüğümüz günler ne kadar da mutlu günlerdi. O sıralarda babamın eyaletten getirdiği "muska" da görevini yerine getiriyordu. Sen de yetişkin bir boğa olmuştun artık, bizim evin o alçak ve küçük ahırı sana dar gelmeye başlamıştı. Üretim Tugayı'nın genç boğaları, hadım edilmişti çoktan. O sıralar bir sürü kişi babama seni işe koymak için burnuna bir halka takması gerektiğini söylüyordu ama babam onlara aldırmadı bile. Ben de babamın verdiği kararla hemfikirdim, seninle aramızdaki ilişkinin bir çiftçiyle çiftlik hayvanı arasındaki ilişki olmaktan çoktan çıktığına inanıyordum, sadece ruh ikizi ya da samimi arkadaşlar değildik biz, aynı işe yürek koymuş, el ele yürüyen, omuz omuza çalışan, bağımsız çiftçilikte diretip kolektifleşmeye karşı direnen silah arkadaşlarıydık da aynı zamanda.

Babamla bizim o üç nokta iki dönümlük arazimiz halk komününün arazileriyle çevrilmişti. Yuliang Nehri'ne yakın olduğu için alüvyon bakımından zengin, bol ve verimli bir araziydi, bu nedenle ekim için de çok uygundu. Üç nokta iki dönümlük verimli bir arazi ve böylesine güçlü bir boğayla, dedi babam, taşı sıksak suyunu çıkarırız be oğul, aç kalmayız artık! Eyaletten döndükten son-

ra uyku tutmaz olmuştu babamı, geceleri derin uykudan uyandığımda babamı giyinik ve *kang*'ın üzerinde oturur bulurdum sık sık, sırtını duvara dayamış, piposunu tüttürür olurdu. Tütünün o keskin kokusu midemi bulandırırdı biraz.

"Baba, hâlâ uyku tutmadı mı?" diye sorardım.

"Birazdan uyuyacağım," derdi babam, "uyumaya devam et sen, ben boğaya biraz daha saman vereyim."

İşemeye kalkmıştım; benim uyurken altıma işediğimi biliyor olmalısın, eşek ya da boğa olduğun zamanlar benim avluya kurumaya bırakılmış çişli çarşafımı görmüş olman gerek. Wu Qiuxiang, ne zaman annemin benim çişli çarşafımı avluya kurumaya astığını görse hemen kızlarına seslenirdi yüksek sesle: Huzhu, Hezuo gelin de bakın kızlar, batı kanadındaki Jiefang çarşafına yine dünya haritası çizmiş. O aptal küçük kızlar koşarak avluya çıkar, ellerine aldıkları bir sopayla çarşafın üzerindeki çiş lekelerini göstererek, "Bu, Asya, bu Afrika, bu Latin Amerika, bu Atlantik Okyanusu, bu Hint Okyanusu..." derlerdi. Utançtan yerin dibine geçer, bir daha da insan yüzüne çıkmak istemezdim, yakasım gelirdi o çişli çarşafı. Eğer Hong Taiyue bu durumu görse şöyle derdi muhtemelen: Jiefang Efendi, o çarşafı başına geçirip düşmanların havan topları önünde dikilebilirsin, kurşun işlemez ona, el bombası da çarptığı gibi geri döner! Ama şimdi geçmişteki utanç dolu olayları deşmenin ne gereği var canım, önemli olan babamla birlikte bağımsız çiftçiliğe başlamamla birlikte yatağa işeme sorunumun kendi kendine geçmiş olması, kolektifleşmeye karşı bağımsız çiftçiliği desteklememin nedenlerinden biri de bu ayrıca. Ay ışığı su gibiydi, bizim o küçük odamızın üzerine gümüşsü bir parlaklıkla akıyordu, hatta ocağın üzerinde yemek artıkları arayan fareler bile gümüşsü kemirgenlere dönüşmüştü. Yan odadan annemin içini çektiğini

duyunca onu da uyku tutmadığını anladım, benim için endişelenip duruyordu, babamın beni bir an önce komüne sokmasını istiyordu, böylece tüm aile hep beraber mutlu mesut yaşayacaktık ama babam gibi inatçı bir adam onun sözünü nasıl dinlesindi ki?! O güzelim mehtap tüm uykumu silip süpürmüştü, gidip boğanın ahırında geceyi nasıl geçirdiğini görmek istiyordum, onun gözüne de uyku girmiyor muydu yoksa o da diğer insanlar gibi uyuyor muydu? Uzanarak mı yoksa ayakta dikilerek mi uyuyordu? Gözleri açık mı yoksa kapalı mı uyuyordu? Paltomu omzuma atıp gizlice avluya sıvıştım. Yalınayaktım, yerler de buz gibi soğuktu, üşümedim ama. Ay ışığı avluda daha yoğun hissediliyordu, kayısı ağacı da baştan aşağıya gümüş kesilmişti, koyu gölgesi vuruyordu yere. Babam elinde bir kalburla yem eliyordu, gündüz olduğundan daha uzun boylu görünüyordu, ay ışığı kalbura ve babamın kalburu tutan o iki kocaman eline vuruyordu. Kalburdan fış fış diye sesler çıkıyordu. Kalbur havada sanki kendi kendine sallanıyor gibiydi, babamın elleriyse onun uzantısıymış gibi görünüyordu. Yemler taş oluğa düşer düşmez boğanın yemleri şapır şupur yalayan dilinin çıkardığı sesleri duyuyordum. Boğanın o parlayan gözlerini gördüm, boğanın o sığırlara özgü sıcak kokusunu aldım. Babamın şöyle dediğini duydum: Karam, Karam yarın pulluğu sürmeye başlıyoruz. Karnını iyice doyur, karnın doyunca gücün yerine gelir. Yarın öyle iyi çalışalım ki günlerini gösterelim o halk komününe, Lan Lian'ın dünya üzerindeki en iyi çiftçi, Lan Lian'ın boğasının da dünyadaki en iyi boğa olduğunu gösterelim onlara! Boğa o koca kafasını salladı babamı cevaplarcasına. Burnuna halka takmamı istiyorlar, dedi babam, osuruğum! Benim boğam oğlum gibidir, hayvandan çok insana benzer, sana gözüm gibi bakıyorum, sana hayvan değil de insanmışsın gibi davranıyorum, insan diyorum,

insanın burnuna halka takılır mıymış? Bir de seni hadım ettirmemi isteyenler var, onların osuruğu daha bir katmerli! Onlara da eve gidip oğullarını hadım ettirmelerini söylüyorum. Karam, de bakayım iyi demiş miyim? Benim senden önce bir eşeğim vardı, o da karaydı, gerçekten de dünyanın görüp görebileceği en iyi eşekti, sıkı çalışırdı, o da insan gibiydi, şiddete meyilliydi biraz, demir eritme döneminde öldürmeselerdi hâlâ hayatta olacaktı. O eşek ölmemiş olsaydı şimdi sana sahip olamazdım ama, hayvan pazarına girer girmez ilk gördüğüm şey sen oldun. Karam, senin o eşeğin dünyaya yeniden gelmiş hali olduğunu düşünmeden edemiyorum bir türlü, kaderimizde yeniden kavuşmak varmış!

Gölgede kaldığından ötürü babamın yüzünü göremiyordum. Tek görebildiğim babamın taş oluğun kenarındaki koca elleriyle boğanın mavi bir değerli taşı andıran gözleriydi. Boğa evimize ilk geldiğinde tüyleri kestane rengiydi, daha sonra gittikçe koyulaştı, şimdi neredeyse kapkara, babam bundan ötürü ona "Karam" diye sesleniyor. Hapşırdım, hapşırınca babam korktu. Bir hırsız gibi panik içinde ahırdan dışarıya koştu.

"Demek sendin ha, oğlum niye burada dikiliyorsun? Hadi yatağına dön!"

"Baba, niye uyumuyorsun?"

Babam başını kaldırıp yıldızlara baktı.

"Tamam, ben de yatıyorum," dedi.

Yarı uyur yarı uyanık bir haldeyken babamın sessizce yataktan dışarı süzüldüğünü hissettim. Meraklandım tabii, babamın odadan çıkmasını bekledikten sonra ben de kalktım. Avluya çıkınca ay ışığının daha da parlak olduğunu gördüm, sanki beyaz, yumuşak ve serin ipeksi bir şeymişçesine süzülüyordu havada, istesem ay ışığını koparıp üzerime sarabilir ya da rulo yapıp ağzıma atabilirdim. Boğanın ahırına baktım sonra, şimdi daha bir bü-

yük ve daha parlak görünüyordu, öyle parlaktı ki etrafında bir gölge bile yoktu, yerdeki boğa pislikleri de buharda pişmiş beyaz çörekleri andırıyordu. Ama babam ve boğa ahırın içinde değildi, çok şaşırdım buna. Açıkçası babamın kuyruğuna takılıp evden çıkarken izlemiştim onu, ahıra girdiğini de görmüştüm, göz açıp kapamadan nasıl böyle bir anda ortadan kaybolabilirdi ki, sadece babam değildi hiçbir iz bırakmadan ortadan kaybolan, boğa da gitmişti. Acaba ay ışığına mı karışmışlardı? Sonra avlu kapısına doğru gittim, kapının açık olduğunu görünce dışarı çıkmış olduklarını anladım. Gecenin bir körü dışarıda ne yapacaklardı ki?

Sokakta çıt çıkmıyordu, ağaçlar, duvarlar, yer hep gümüşe bürünmüştü, hatta duvarlardaki propaganda sloganları bile göz alıcı bir beyazlıktaydı: Partinin İçinde Kapitalist Yola Baş Koymuş Olanları Ortaya Çıkaralım, Dört Büyük Temizlik Hareketi Sonuna Kadar Gitsin! Bu sloganı Ximen Jinlong yazmıştı, ne dâhiyaneydi ama; onu daha önce slogan yazarken görmemiştim, o gün elinde içi siyah mürekkep dolu bir kova ve kenevir liflerinden yapılıp mürekkepte bekletilmiş büyük bir fırçayla bunları yazmıştı işte duvarımıza. Her fırça darbesi çok enerjik, her bir çizgi çok düzgün ve karakterlerin kıvrım yerleri çok güçlüydü, her bir karakter görenlerin ilgisini çekmesi için gebe bir keçi kadar büyük yazılmıştı. Benim şu ağabeyim köyün en eğitimli ve en saygın genciydi, hatta Dört Büyük Temizlik Hareketi Birliği'nde çalışan üniversite öğrencileri bile onu takdir ediyordu, çoğu arkadaşıydı da. Ağabeyim Komünist Gençlik Birliği üyesiydi çoktan ve Komünist Parti'ye girmek için başvuruda bulunduğunu duymuştum, şu anda çok olumlu bir performans sergiliyordu, partiye yakındı, çok yakında partiye de girerdi. Dört Büyük Temizlik Hareketi Birliği'nin yetenekli üyelerinden olan Chang Tianhong, Eyalet Güzel Sanatlar

Fakültesi Müzik Bölümü mezunuydu, ağabeyime Batı' nın bel kantolarını öğretti. O yılın kışı bu iki genç adam devrimci şarkıların notalarını bir eşeğin anırmasından daha da uzatarak her genel kurul toplantısı öncesi repertuvarlarını seslendirdiler. Bizim evin avlusu o, Küçük Chang denilen genç adamın uğrak yeri olmuştu. Doğal kıvırcık saçları, küçük, kar beyazı bir yüzü, büyük, parlak gözleri, geniş bir ağzı, çivit mavisine çalan kirli sakalı, çıkık âdemelması ve uzun boyu bosuyla köydeki geçlere hiç benzemezdi. Köyün bazı kıskanç gençlerinin ona Anıran Eşek diye isim taktığını duymuştum, onunla birlikte şarkı söyleyen ağabeyime de Küçük Anıran Eşek ismi layık görülmüştü. Bu iki Anıran Eşek sanki kardeşmişçesine yakındılar ve aynı pantolona sığamadıkları için üzülürlerdi.

Köydeki Dört Büyük Temizlik Hareketi her bir kadronun başına iş açmıştı, Milis ve Üretim Tugayı'nın Komutanı Huang Tong, kamu fonlarını zimmetine geçirmekten görevden alıkonulmuştu, köy, Parti Sekreteri Hong Taiyue de tugayın keçi üretim çiftliğindeki kara bir dağ keçisini pişirip yemekten görevden alıkonulmuştu; ama çok geçmeden eski görevlerinin başına geçtiler yeniden, sadece onlar kadar şanslı olmayan tabur muhasebecisi at çiftliğindeki yemleri çalmaktan hüküm giyip bir daha da eski görevine geri dönemedi. Sahne oyunlarını andıran politik kampanyalar gerçekten de görülmeye değerdi, çok şamatalı oluyorlardı, bolca gonk ve davul çalar, bayraklar havada uçuşur, duvarlara sloganlar yazılırdı, komün üyeleri gündüz çalışıp akşamları toplantılara katılırdı. Bağımsız bir çiftçi olmama rağmen bu neşeli toplantılar benim de kanımı kaynatıyordu. O günlerde komüne girmeyi gerçekten ciddi ciddi düşündüm. Böylece ben de o iki Anıran Eşek'in peşine takılıp etrafı görebilirdim. Bu iki Anıran Eşek'in kültürlü davranışları genç

kızların dikkatini çekmişti hemen, havada aşk kokusu vardı. Soğuk bakışlarla bir kenarda durup olan biteni izlerken yarı ablam sayılan Ximen Baofeng'in Küçük Chang'a ölesiye âşık olduğunu biliyordum, ikiz kız kardeşler olan Huang Huzhu ve Huang Hezuo da aynı anda ağabeyime âşıktılar muhtemelen. Beni seven kimse yoktu. Belki de beni hiçbir şeyden anlamayan bir çocuk olarak görüyorlardı, benim kalbimin de aşkla tutuştuğunu nereden bileceklerdi ki? Ben de Huang Tong'un büyük kızı Huang Huzhu'ya âşık olmuştum gizliden.

Her neyse artık işimize geri dönelim, sokağa çıktığımı söylemiştim ya ama babam ve boğadan hiçbir iz yoktu hâlâ, acaba aya mı uçmuşlardı? Babamı dörtnala bulutların üzerinde koşturan boğanın üzerinde görür gibiydim, boğanın kuyruğu devasa bir kürek gibi bir ileri bir geri salınıp bir tekne gibi gittikçe göğe yükseliyorlardı. Bunun bir hayal olduğunu biliyordum ama, eğer babam boğaya binip aya gitmek isteseydi beni ardında bırakmazdı. Yani eğer onları bulmak istiyorsam ayaklarım yere basmalı ve onları yeryüzünde aramalıydım. Ayakta dikilip pür dikkat kesildim, burun deliklerimi kocaman açarak kokuların peşine düştüm, güçlü koku alma yetim doğal olarak yerlerini buldu hemen, çok uzaklaşmamışlardı, güneydoğudaydılar, köyü çevreleyen yıkılmaya yüz tutmuş o toprak setin yakınındaydılar, tam da ölü bebeklerin olduğu alanda, eskiden köylüler ölen bebekleri oraya atarlarmış, sonradan üzeri toprakla kapatılıp Üretim Tugayı'nın harman yerine çevrilmiş. Harman yeri dümdüz bir yerdi, etrafı yarı insan boyunda toprak bir duvarla çevriliydi, içinde bir sürü taş silindir ve değirmentaşı vardı, çocuklar orada sürüler halinde kovalamaca oynardı, hepsinin üzerinde kıçlarını açıkta bırakan kızıl zıbınlar olurdu. Onların ölü çocukların hayaletleri olduğunu biliyordum, her dolunayda oynamak için dışarı çıkarlar-

dı. Bu hayalet çocuklar gerçekten çok sevimliydi, sıra olup taş silindirlerden değirmentaşlarına, değirmentaşlarından taş silindirlere atlayıp duruyorlardı. Liderleri havaya kalkmış bir atkuyruğu olan bir erkek çocuğuydu, ağzında pırıl pırıl parlayan bir düdük vardı, o düdüğünü ritmik bir şekilde çalarken çocuklar da ritme göre atlıyordu, muhteşem bir uyum içindeydiler, gerçekten de görülmeye değerdi. Onlara bakarken büyülenmiştim, neredeyse ben de aralarına katılacaktım. Taş silindir ve değirmentaşlarından atlamaktan yorulduktan sonra duvara tırmanıp çok nizami bir şekilde yan yana oturdular, ayaklarını aşağı sarkıtıp topuklarıyla duvara vurarak şarkı söylemeye başladılar:

Büyük Lan Lian, Küçük Lan Lian, Lan Lian'lar
nasıl, iyi mi? İyi!
Lan Lian'lar iyiymiş, Lan Lian'lar iyiymiş,
Lan Lian'ların tahılı yemekle bitmez, onunla
bağımsız bir çiftçi olarak çalışmak nasıl, iyi mi? İyi!

Bu küçük kızıl çocukların şarkısı beni çok duygulandırmıştı, cebimden bir avuç kavrulmuş siyah fasulye çıkarıp onlara verdim yemeleri için. Küçük ellerini uzattılar. Ellerinin üzerinde sarı ayva tüyleri vardı. O küçük ellerin her birinin avucuna beş tane fasulye koydum. Parlak gözleri ve beyaz dişleriyle çok güzel görünüyorlardı. Duvarın üzerinden çatır çutur fasulye sesleri yankılanırken mehtabı kavrulmuş fasulyenin o hoş kokusu kapladı. Babamla boğanın harman yerinde talim yaptığını gördüm, bu sırada sayamadığım kadar çok çocuk çıkmaya başladı duvarın üzerine, telaşla cebimi yokladım, ya hepsi birden kavrulmuş fasulye isterse ne yapardım? Babam üzerine sımsıkı oturan bir kıyafet giymişti, omuz başlarında nilüfer yaprağını andıran yeşil kumaş parçaları, başındaysa teneke

bir borazanı andıran bir şapka vardı, yüzünün sağ tarafını, sol tarafındaki mavi doğum lekesiyle büyük bir tezat oluşturan kızıl yağlıboyayla boyamıştı. Babam harman yerinin ortasında yüksek sesle bir şeyler söylüyordu, dediklerinin hiçbirini anlamadım, sövüp sayar gibiydi sanki; ama duvarın üzerinde oturan o küçük kızıl çocuklar onun dediklerini anlamış olacaklar, ellerini çırpıp topuklarıyla duvara vuruyor ve keskin ıslıklar çalıyorlardı, içlerinde zıbınlarının içinden küçük birer borazan çıkarıp çalan da oldu, kimisi de duvarın arkasından bir yerlerden küçük davullarla geldi, davulları bacaklarının arasına yerleştirip güm güm çalmaya başladılar. Bu sırada bizim evin boğası da boynuzlarına bağlanmış kırmızı saten kumaşlar ve başına iliştirilmiş kırmızı satenden büyük bir çiçekle bir damat gibi neşeyle harman yerinin dışına doğru koşturuyordu. Vücudu yağ sürülmüş gibi, gözleriyse kristal gibi parlıyordu, yanan fenerleri andıran toynaklarıyla çok zarif ve kayar gibi koşturuyordu. Ne zaman yanlarından geçse duvarın üzerindeki çocuklar davullarını çalıp deli gibi çığlıklar atıyordu. Boğa, harmanın çevresinde bu minvalde defalarca tur atarken çocukların tezahüratları dalga gibi gittikçe kabarıyordu. Belki ondan fazla tur atmıştır. Sonra harman yerinin ortasına dönüp babamın yanına vardı. Babam cebinden bir fasulye keki çıkarıp boğanın ağzına sokuşturdu, ödülüydü bu onun. Babam sonra alnını okşadı onun, kıçına vurup, "Mucizeyi izle," dedi. Hemen ardından Batı şarkıları söyleyen o iki Anıran Eşek'ten daha gür bir sesle şöyle haykırdı:

"Mucizeyi izle!"

Koca Kafalı Lan Qiansui, kuşkulu bakışlarını üzerimde gezdirdi. Anlattıklarıma inanmadığını biliyordum. Onca yıldan sonra unutmuş olabilirsin, belki de o sırada gördüklerimi ben hayal etmiştim ama hayal olsa da yine de seninle alakası vardı bunların ya da şöyle söyleyeyim, eğer sen olmasaydın böyle bir hayal de olmazdı.

Babam haykırışının yankılanması kesilir kesilmez elindeki kırbaçla yere vurdu, yerden sanki cama vuruluyormuş gibi keskin bir ses yükseldi. Boğa birden ön bacaklarını havaya kaldırdı, tüm vücudu havaya dikilmişti, sadece arka ayaklarının üzerinde duruyordu. Böyle bir duruş bir boğa için hiç de zor bir şey değildi, bütün boğalar çiftleşirken bu pozisyonu alırdı, asıl zor olan ön bacaklarını kaldırıp vücudunu havada sadece arka ayaklarıyla destekleyerek durmasından sonra adım adım yürümeye başlamasıydı. Yürüyüşü çok beceriksiz ve hantal durmasına rağmen bu bile görenin apışıp kalmasına yeterdi. Şimdiye kadar bu kadar ağır bir boğanın arka ayakları üzerinde dikilip yürüdüğünü görmemiştim hiç, üçbeş adım değildi attığı, sekiz-on adım da değildi, bildiğiniz yürüyordu, harman alanının çevresinde tam bir tur attı yürüyerek. Kuyruğu yürürken yeri süpürüyordu, ön bacaklarını göğsüne doğru kıvırmıştı, bu haliyle sanki düzgün gelişmemiş iki kolu varmış gibi görünüyordu. Çıplak karnı tamamen açıkta kalmıştı, arka bacaklarının arasındaki papaya büyüklüğündeki testisleri sanki dik bir şekilde yürümeyi sırf bunları göstermek için yapıyormuş gibi bir öne bir arkaya sallanıp duruyordu. Duvarın üzerindeki küçük kızıl çocuklar tam bir sessizliğe bürünmüştü, sanki unutmuş gibi ne davul ne de borazan çalıyorlardı, ağızları kocaman açılmıştı, o küçük yüzlerinde şaşkın bir ifade vardı. Boğa yürüyüşünü tamamlayıp dört toynağını da yere koyuncaya kadar kendilerine gelemedi çocuklar, sonra tezahüratlar, alkış, davul, borazan ve ıslık sesleri birbirine karıştı.

Bundan sonra olanlar daha da mucizeviydi, boğa başını eğip yere iyice bastırdıktan sonra arka bacaklarını havaya kaldırdı. Bir insan gibi amuda kalkmıştı ama bir boğanın amuda kalkması bir insanın amuda kalkmasından kat kat daha zor bir şeydi. Dört yüz kilo ağırlığında

bir boğanın bütün ağırlığını boynuna verip amuda kalkması olacak iş değildi. Ama bizim boğa bu zor işin üstesinden gelmişti işte. Şimdi o papaya büyüklüğündeki testislerden bir kez daha bahsetmeme izin verin lütfen, boğanın karnına sıkıca yapışmışlardı ve bu halleriyle çok çaresiz ve çok gereksiz duruyorlardı...

Ertesi günün sabahı ilk çalışma günündü, pullukla tarlayı sürecektin. Bizim kullandığımız, ahşap bir pulluktu, pulluğun bıçakları ayna gibi parlıyordu, Anhu'ili bir demirci ustası dökmüştü kalıbını. Üretim Tugayı ahşap pulluk kullanmıyordu artık, Bereketli Hasat marka çelik pulluklar kullanmaya başlamışlardı. Biz geleneksel araçları kullanmada ısrar ediyorduk, o keskin bir boya kokusu yayan sanayi ürünlerini kullanmıyorduk. Babam, bağımsız çiftçilik yapacaksak komünle her açıdan aramıza mesafe koymamız gerektiğini söylerdi. Bereketli Hasat marka pulluklar kamu malı olduğundan kullanmıyorduk işte. Yerel kumaşlardan yapılma giysiler giyiyor, kendi elyapımı aletlerimizi kullanıyor, soya yağı feneri ve çakmaktaşı kullanıyorduk. Üretim Tugayı o gün sanki bizimle yarışmak ister gibi dokuz tane pulluk göndermişti. Nehrin doğu yakasındaki devlet çiftliğinde de traktörler tarla sürüyordu. İki Kırmızı Doğu marka traktör üzerlerindeki o kırmızı boyayla uzaktan bakıldığında iki kızıl şeytanı andırıyordu. Mavi dumanlar püskürtüp kulakları sağır eden bir şekilde kükrüyorlardı. Üretim Tugayı'nın dokuz pulluğunun her birini bir kaz sürüsü gibi sıralanmış olan iki öküz çekiyordu. Pullukların başında çok deneyimli adamlar vardı, her birinin yüzünde sanki pulluk sürmüyormuşlar da ciddi bir törene katılmışlar gibi kaskatı bir ifade vardı.

Hong Taiyue üzerinde yepyeni, siyah bir üniformayla tarlanın başına geldi, iyice yaşlanmıştı artık, saçı beyazlamış, yanakları çökmüş, ağzının kenarları sarkmış-

tı. Jinlong ağabeyim sol elinde bir not defteri ve sağ elinde bir dolmakalemle bir muhabir gibi onun peşinden geliyordu. Neyin kaydını tuttuğuna aklım ermedi, Hong Taiyue'nin ağzından çıkan her kelimeyi kayıt altına alacak hali yoktu ya? Hong Taiyue sadece küçük bir köyün parti sekreteri olmakla kalmayıp aynı zamanda ayaklı bir devrim tarihi gibiydi; ama o zamanlar köydeki temel kadroların hepsi böyleydi, ayaklı birer devrim tarihi, Hong Taiyue'nin kendini onlardan ayıran daha büyük bir özelliği olmamalıydı yani, ne de olsa kamuya ait bir dağ keçisini yemiş ve bu yüzden Dört Büyük Temizlik Hareketi sırasında açığa alınmıştı, bu da siyasi bilincinin istenenin üzerinde olmadığını gösteriyordu.

Babamın hiç acelesi yoktu, sistemli bir şekilde pulluğun ayarlarını yapıp boğanın koşum takımlarını kontrol etti. Benim yapacak hiçbir işim yoktu, sadece şamatayı izlemeye gelmiştim, aklım geçen gece babamla boğanın harman yerinde yaptığı gösteride kalmıştı. Boğamızın o güçlü vücudunu görünce geçen gece sergilediği gösterinin ne kadar da zor iş olduğunu hatırladım birden. Gördüklerimi babamla paylaşmamıştım çünkü gördüklerimin hayal değil gerçekten gerçek olduğuna inanmak istiyordum.

Hong Taiyue iki eli belinde astlarına talimatlar yağdırıyordu; sözü hep Kimen ve Matsu adalarından Kore Savaşı'na, toprak reformundan sınıf mücadelesine bağlıyordu, daha sonra bu bahar yapılacak tarımsal üretimin emperyalizme, kapitalizme ve kapitalizmin yolunda ilerleyen bağımsız çiftçilere karşı verilen ilk savaş olduğunu söyledi. Konuşmasına bir ineğin kalça kemiğini çalıp oynarken geçirdiği yılların o güçlü deneyimini katıyordu, konuşması hatalarla dolu olmasına rağmen sesindeki güç ve konuşmasındaki devamlılık pulluklara dayanmış onu dinleyen köylüleri oldukları yere mıhlamıştı. Öküzler de

oldukları yere mıhlanmıştı. Bizim boğanın anasını gördüm sonra –o Moğol ineğini– o uzun, kalın ve kıvrık kuyruğunu görür görmez tanıdım. Bakışları arada bizim olduğumuz yöne doğru kayıyordu, oğluna baktığından emindim. Ey, söz buraya gelmişken, senin adına utandığımı da söylemeliyim! Geçen bahar seni nehrin kenarında otlatmaya götürdüğümde Jinlong'la benim dövüşmemi fırsat bilip o Moğol ineğinin üzerine çıkmaya çalışmıştın. Buna ensest derler ve bu büyük bir suçtur. Bir boğa olarak bunda bir sorun yok ama sen öyle sıradan bir boğa değilsin, önceki yaşamlarından birinde insandın. Tabii, belki de o Moğol ineği de önceki yaşamında bir insan olabilir, belki de senin sevgilindi ama seni o doğurdu be, bu reenkarnasyon gizemi de gittikçe aklımı karıştırıyor ya neyse!

"Bu düşünceleri bir an önce aklından çıkart!" diye bağırdı Koca Kafa sabırsız bir öfkeyle.

İyi, unuttum bile. Şimdi Jinlong ağabeyimin bir dizi üstünde yere çökmüş, diğer dizinin üstüne koyduğu not defterine deli gibi bir şeyler karaladığı sahneyi hatırladım. Hong Taiyue şöyle bir emir vermişti hemen: "Tarlayı sürmeye başlayın!" Bunu duyan çiftçiler omuzlarındaki kamçılarını şaklatıp aynı anda hep bir ağızdan şöyle bağırdı: "*Ha lei lei lei!*" Öküzler, bu uzun komutu hemen anladılar. Üretim Tugayı'nın demir pullukların önüne doğru ilerlemesiyle tarlanın iki yanından çamur dalgaları yükseldi. Kaygıyla babama bakıp, "Baba, biz de başlayalım," diye fısıldadım. Babam hafiften gülümseyip boğaya şöyle dedi:

"Karam, haydi işbaşına!"

Babamın bir kamçısı bile yoktu, sadece hafiften seslenmesiyle boğamız birden öne doğru atıldı. Pulluğun bıçakları toprağa saplanıp onu geri çekti.

"Acele etme, yavaş yavaş!" dedi babam.

Bizim boğa çok istekliydi ama, büyük adımlar atıyordu, vücudundaki her bir kas iyice şişti, pulluk titremeye başladı, tarladan kalkan topak topak çamur kütleleri bir an güneşin altında parlayıp pulluğun iki yanına birikiyordu hemen. Babam pulluk sıkışmasın diye arada sallıyordu. Babam, çiftçi doğmuştu ve ne yaptığını biliyordu, şaşırtıcı olan bizim ilk kez tarla süren boğamızın gözünü karartıp var gücüyle işe asılmasıydı, hareketlerinin biraz tuhaf olmasına ve zaman zaman düzensiz nefes almasına rağmen toprağı sürerken dümdüz bir çizgide ilerliyordu, babamın onu yönlendirmesine gerek kalmamıştı yani. Bizim pulluğu sadece bir boğa, Üretim Tugayı'ndakileriyse iki öküz çekmesine rağmen bizim pulluk göz açıp kapamadan onların en baştaki pulluğunun önüne geçmişti bile. Çok gururlanmıştım, içimdeki heyecanı bastıramıyordum. Trans halinde bir öne bir arkaya koştururken bizim boğayla pulluğun aslında yelkenli bir gemi olduğunu ve yana fırlayan çamurların da dalga olduğunu düşledim. Üretim Tugayı'nın pulluğu işleten adamlarının hepsinin bizim tarafa baktığını gördüm, Hong Taiyue ve ağabeyim doğruca yanımıza geldiler. Yana çekilip düşmanca bakışlarla bizi izlediler. Pulluğumuz tarlamızın sınırına kadar gidip geri döndüğünde Hong Taiyue boğamızın önüne geçip şöyle bağırdı:

"Lan Lian, dur orada!"

Boğamız kömür gibi yanan bakışlar ve büyük adımlarla ona doğru yürümeye başlayınca Hong Taiyue onun tabiatını çok iyi bildiğinden tarlada açılmış hendeklerden birinin içine attı kendini korkuyla. Bizim pulluğun arkasından başka bir yerde duramayacağından oraya geçip şöyle dedi babama:

"Lan Lian, seni uyarıyorum bak, tarlanın sınırına gelince pulluğunla kamuya ait bölüme girme sakın!"

Babam ne mütevazı ne de böbürlenen bir tavırla karşılık verdi:

"Sizin öküzleriniz benim tarlama girmedikçe benim boğam da sizinkine girmez!"

Hong Taiyue'nin kasıtlı olarak bizi güç duruma sokmak istediğini biliyordum, bizim o üç nokta iki dönümlük arazimiz Üretim Tugayı'nın arazisinin içine sıkışmış kalmış bir toprak parçasıydı sonuçta, yüz metre uzunluğunda ve yirmi bir metre genişliğindeydi; pulluk, tarlanın sınırına gelip geri döndüğünde kamu arazisine girmemesi kaçınılmazdı, aynı durum onlar içinde geçerliydi. Babamın bu yüzden bu konuda hiç korkusu yoktu. Ama Hong Taiyue şöyle dedi:

"Gerekirse birkaç karış toprağı sürmez, yine de sizin o üç nokta iki dönümlük arazinize ayak basmayız!"

Üretim Tugayı'nın arazisi büyüktü tabii, Hong Taiyue için atıp tutmak kolaydı bu yüzden. Peki ya biz ne olacaktık? Bizim zaten iki karışlık bir toprağımız vardı ve bir milimini bile gözden çıkaramazdık.

"Arazimin bir milimini bile kaybetmeyi göze alamam," dedi babam göğsünde bambudan bir zırh varmışçasına bir kendine güvenle, "ama yine de kamu arazisinde boğamızın bir toynak izini bile görmeyeceksiniz!"

"Kendi ağzınla söyledin bak!" dedi Hong Taiyue.

"Evet, ağzımdan çıkanı kulağım duyuyor," dedi babam.

"Jinlong bir gözün onların üzerinde olsun," dedi Hong Taiyue, "eğer boğaları kamu arazisine bir adım dahi atarsa..." burada durdu bir an, sonra devam etti konuşmasına: "Lan Lian, boğan ya kamu arazisine adım atarsa o zaman ne olacak?"

"O zaman bacağını kesersin!" dedi babam meydan okuyan kararlı bir sesle.

Babamın bu sözü beni çok şaşırtmıştı, bizim araziyle kamu arazisi arasında belirgin bir sınır bile yoktu, her elli metrede bir bir taş parçası vardı o kadar, bir insanın

bile yürürken zar zor durabileceği ince bir çizgide, pulluk çeken bir boğanın durması ne kadar zordur artık siz söyleyin.

Babam tarlayı sürerken bizim yarma dediğimiz bir yöntem –tarlayı sürmeye ortasından başlıyordu– uyguladığından ötürü kamunun tarlasına girme riskimiz kısa bir süre için en düşük düzeydeydi, Hong Taiyue, ağabeyime dönüp şöyle dedi:

"Jinlong köye dönüp önce bülten panosunu hazırla, öğleden sonra tekrar gelip onları izlemeye devam et!"

Öğle yemeği için eve döndüğümüzde Ximen Konağı'nın avlu duvarında asılı olan o bülten panosunun önünü bir sürü insan sarmıştı bile. Bu bülten panosu iki metre genişliğinde, üç metre uzunluğunda kara bir tahtaydı, köyde yapılan propagandalar buradan halka sunulurdu. Benim yetenekli ağabeyim sadece birkaç saat içinde bu panoyu göz kamaştırıcı karalamalarla doldurmuştu. Kırmızı, sarı ve yeşil tebeşirle panonun köşelerine traktörler, ayçiçekleri, yemyeşil bitkiler ve çelik sabanlara yaslanmış yüzü gülen komün üyeleriyle pulluk çeken öküzler resmetmişti, öküzlerin de yüzü gülüyordu. Panonun sağ alt köşesine de mavi ve beyaz tebeşir kullanarak sıska bir boğayla, biri büyük, diğeri küçük iki sıska insan resmi çizmişti. Beni, babamı ve boğamızı resmettiğini biliyordum. Tam ortada büyük Çince karakterlerle şöyle bir başlık atılmıştı: İNSANLAR MUTLU, SIĞIRLAR BÖĞÜRÜYOR, BAHAR EKİMİ. Başlıktaki yazı karakteri ta Song Hanedanı döneminde kullanılan klasik Çince karakterlerden oluşuyordu. Ana yazı standart elyazısıyla yazılmıştı. Yazının sonunda şöyle diyordu: Halk komünü ve devlet çiftliğiyle tüm hızıyla bahar ekimi yarışına giren ve tam bir tezatlık içinde hareket eden köyün inatçı bağımsız çiftçisi Lan Lian ve ailesi şöyle bir durumdadır: Tek bir boğayla pulluk çekip ahşap pulluk kullanmakta-

lar, boğa başını yere eğmiş, çiftçiyse çok hüzünlü durmaktadır, yapayalnızlar, çiftçi tüyleri yolunmuş bir horoza benziyor, boğaysa yuvasını kaybetmiş bir köpeğe, sefil ve kaygılı bir şekilde bir çıkmaza doğru ilerliyorlar.

"Baba," dedim, "baksana bizi nasıl tarif etmiş!"

Babam omzunda pulluğu, peşinde boğayla ilerlerken yüzünde buz gibi soğuk ve parlak bir gülümseme belirdi.

"Bırak istediğini söylesin," dedi babam, "bu çocuk gerçekten çok yetenekli, neyi çizse aslına benzetiyor."

İnsanlar bakışlarını hiç vakit kaybetmeden üzerimize çevirdi. Hemen ardından o bildik kahkahalar patladı. Gerçekler, sözcüklerden daha yüksek sesle konuşur, dağ gibi heybetli bir boğamız vardı, mavi yüzlerimiz parıldıyordu, moralimiz yüksekti ve mutluyduk, işler tıkırında gidiyordu, kendimizle gurur duyuyorduk.

Jinlong ayakta dikilmiş başyapıtını ve başyapıtına bakan insanları dikkatle izliyordu uzaktan. Huang'ların kızı Huzhu kapının kasasına yaslanmış, saç örgüsünün ucunu dişleyerek Jinlong'a bakıyordu, bakışlarındaki o saplantılı ve büyülenmiş ifade ağabeyime abayı iyice yaktığını gösteriyordu. Yarı ablam sayılan Baofeng sırtında üzerine kızıl bir haç işareti boyanmış olan deri bir ilaç çantasıyla sokağın batısından bize doğru geliyordu, yeni öğrendiği ebelik ve iğne vurma becerileriyle köyün sağlık görevlisi olmuştu artık. Huang'ların diğer kızı Hezuo sokağın doğusundan yalpalayarak üzerimize doğru geliyordu bisikletiyle, görünüşe göre bisiklet sürmesini daha yeni yeni öğreniyordu, direksiyona hâkim değildi daha, alçak bir duvara yaslanmış olan Jinlong'u görünce, "Yo, hayır, dikkat!" diye bağırdı, bisiklet direkt Jinlong'un üzerine doğru geliyordu. Jinlong hızla yana çekildi, aynı anda bir eliyle tekerleği, diğeriyle de direksiyonu tutup bisikleti durdurunca, Huang Hezuo neredeyse onun kucağına düşüyordu.

Huang Huzhu başını sert bir şekilde yana çevirince saç örgülerinin havalandığını gördüm, yüzü kıpkırmızı olmuştu, kıçını sallayarak eve koşturdu. İçim ekşidi birden, Huang Huzhu'ya karşı sempati duymaya başlamıştım, Huang Hezuo'dansa nefret ediyordum. Huang Hezuo saçını bir erkek çocuğu gibi kısa kestirip ortadan ikiye ayırmıştı. Bu saç kesimi komün ortaokulu öğrencileri arasında moda olmuştu, kızların saçlarını kesen Ma Liangcai adında erkek bir öğretmendi, çok iyi pinpon oynar, çok iyi mızıka çalar, yıkanmaktan beyaza dönmüş mavi bir askerî üniforma giyerdi; gür saçları, koyu siyah gözleri ve yüzünde akneleri vardı ve her zaman el sabunu kokardı. Baofeng ablama abayı yakmıştı o da, sık sık omzunda havalı bir tüfekle bizim köye kuş vurmaya gelir ve tüfeğini kaldırmasıyla kuşların yere düşmesi bir olurdu. Bizim köyün serçeleri onun gölgesini görür görmez kendilerini göğe zor atardı. Köyün sağlık ocağı Ximen Konağı'nın ana binasının doğusundaki odalardan birindeydi, bu da şu demek oluyordu, bu el sabunu kokan herif ne zaman sağlık ocağına gelse bizim ailenin görüş açısına giriyordu, hadi bizden kurtuldu diyelim, bu kez de Huang'ların dikkatli bakışlarından kaçamazdı. Bu herif ablama yanaşma fırsatını hiç kaçırmazdı ama. Ablam kaşlarını çatarak ve ondan iğrendiğini göstermemeye çalışarak gönülsüzce muhabbet ederdi onunla. Ablamın Anıran Eşek'i sevdiğini biliyordum ama Anıran Eşek, Dört Büyük Temizlik Hareketi Birliği'yle uzaklara gitmişti, tıpkı bir gelinciğin sık bir ormana girip ardında hiçbir iz bırakmadan ortadan kaybolması gibi. Annem bu evliliğin başarılı olabilmesinin hiçbir şansı olmadığını çok iyi biliyordu, hayal kırıklığıyla içini çekip ablamı samimi bir şekilde şöyle ikna etmeye çalışırdı:

"Ah Baofeng, içinden geçenleri anan avucunun içi gibi biliyor ama böyle bir şey nasıl mümkün olabilir ki?

Eyalet başkentinde doğmuş, üniversite mezunu, yakışıklı ve geleceği parlak bir delikanlı nasıl olur da sana bakar? Ananın sözünü dinleyip çıkar bu fikri aklından, gönlünü biraz alçaktan uçur, Ma öğretmen komünde öğretmenlik yapıyor, ekmeğini devlet veriyor, çirkin de sayılmaz, okumuş eğitimli biri, mızıka da çalıyor, hem de attığını vuran keskin bir nişancı, yüz kişi arasından böylesi zor bulunur, gözü de sende olduğuna göre hâlâ niye tereddüt ediyorsun? Teklifini hemen kabul etmelisin, Huang'ların kızlarının kanca gibi bakışlarına baksana, et kapının ağzına kadar gelmiş, eğer sen yemezsen bir başkası kapıp yiyiverir sonra..."

Annemin söyledikleri çok mantıklıydı, bana göre Ma Liangcai'yle ablam tencere yuvarlanmış kapağını bulmuş bir çiftti. Anıran Eşek gibi şarkı söyleyemese de mızıkasıyla yüzlerce kuşun taklidini yapabiliyordu, havalı tüfeğiyle köydeki kuşların neredeyse hepsini vurabilirdi, Anıran Eşek'in böyle özellikleri yoktu. Ama yarı ablamın inatçı bir mizacı vardı işte, muhtemelen babasından miras aldığı bir şeydi bu, annem isterse dudakları çatlayana kadar konuşsun vereceği cevap hep aynı olurdu:

"Ana, kiminle evleneceğime ben karar veririm!"

Öğleden sonra yine tarla sürmeye gittik, Jinlong omzunda demir bir çapayla adım adım bizi izliyordu. Çapanın ağzı çok keskindi ve soğuk soğuk parlıyordu, o çapayla boğanın bacağını vurduğu gibi koparırdı. Ailesi ve arkadaşlarından bir anda böylesine vazgeçmesi beni tiksindiriyordu, fırsatını buldukça bunu onun yüzüne de vururdum. Ona Hong Taiyue'nin köpeği derdim, nankör bir hayvandı işte. Çoğu zaman duymazdan gelirdi dediklerimi ama ne aman yolunu kessem çapasıyla yerden kaldırdığı toprağı yüzüme fırlatırdı. Ben de ona karşılık vermek istiyordum ama babam her seferinde sert bir tavırla azarlıyordu beni. Babamın başının arkasında bir

gözü vardı sanki her hareketimi gören. Tam yerden bir avuç toprak alıp ona fırlatacakken babam şöyle kükreyiverdi:

"Jiefang ne yaptığını sanıyorsun?"

"Bu hayvana dersini veriyorum!" derdim öfkeyle.

"Kapa çeneni!" diye söverdi babam bana, "Yoksa kıçını dövmekten morartırım. O senin ağabeyin, şimdi resmî bir görevi yerine getiriyor, ona engel olma."

Üretim Tugayı'nın sığırları tarlayı iki kere sürdükten sonra yorgunluktan nefes nefese kalmıştı, içlerinde en nefes nefese kalansa o Moğol ineğiydi. Ondan çok uzak olmamıza rağmen onun ta içinden gelen o kafası karışık bir tavuğun bir horozu taklit etmeye çalışan sesini duyabiliyorduk, birden birkaç yıl önce sığır taciri çocuğun bana verdiği sırrı hatırladım, bu Moğol ineğinin "kızışmış bir kaplumbağa" olduğunu söylemişti, ağır işte çalışamayan, hele yazın hiçbir işe yaramayan bir inekmiş, onun doğru söylediğini şimdi anlamıştım. Moğol ineği sadece nefes nefese kalmamış bir de ağzından köpükler çıkarıyordu, bu haliyle çok ürkütücü görünüyordu. Sonra yere yığılıp kaldı, ölü bir inek gibi gözlerinin akı dönmüştü. Üretim Tugayı sığırların çalışmasını durdurdu hemen, çiftçiler ineğin yanına koşturup durumunu değerlendirdiler. "Kızışmış bir kaplumbağa" lafı yaşlı bir çiftçinin ağzından çıktı, kimisi baytar çağıralım, dedi, kimisi de soğuk soğuk sırıtıp bu ineği hiçbir baytarın tedavi edemeyeceğini söyledi.

Babam bizim arazinin sınırına gelince boğayı durdurup ağabeyime şöyle dedi:

"Jinlong peşimi bırak artık, kamu arazisine bir tane bile toynak izi bırakmayacağım söyledim size, kendini boş yere yorarak ne yapmaya çalışıyorsun?"

Jinlong sadece burnundan bir homurtu çıkarmakla yetindi, babama cevap bile vermedi.

"Benim boğam kamu arazisine adım bile atmayacak," dedi babam, "anlaşmaya göre komünün sığırları ve adamları da benim arazime ayak basmayacaktı ama sen durmadan benim arazimde gezip duruyorsun, şu anda da tam olarak benim arazimde dikiliyorsun!"

Jinlong bir an ne yapacağını şaşırdı, sonra korkmuş bir kanguru gibi sıçrayıp bizim araziden ta nehir setinin bitişiğindeki yola kadar uzaklaştı.

"Senin şu iki toynağını da kesmeli!" diye bağırdım acımasızca.

Jinlong'un yüzü kıpkırmızı oldu, utançtan ne diyeceğini bilemedi.

"Jinlong," dedi babam, "ne de olsa baba oğul sayılırız, birbirimize biraz destek olsak ya? Sen ilerleme yoluna baş koymuşsun, sana engel olmak istemem, bırak engel olmayı seni destekliyorum da. Senin biyolojik baban bir toprak ağası olmasına rağmen bana çok hayrı dokunmuş bir adamdı, onu eleştirip ona saldırmak, zamanın gerektirdiği bir zorunluluktu, başkaları görsün diye öyle yaptık ama ona karşı hep minnettar olacağım. Sana gelince, seni hep kendi oğlum gibi gördüm ve öyle de davrandım sana, kendi yolunda ilerlemek istiyorsan öyle olsun, sana engel olmayacağım. Tek isteğim kalbinde her zaman insanı ısıtan sıcak bir noktaya yer bırakman, kalbinin buz gibi bir demir parçasına dönüşmesine izin verme sakın!"

"Evet, tarlanıza ayak bastım," dedi Jinlong duygusuz bir tavırla, "bu yüzden bacağımı kesebilirsiniz!" Sonra elindeki çapayı yere fırlattı, çapa babamla benim aramda yere saplanmış bir halde dimdik duruyordu, ardından konuşmasına şöyle devam etti, "Eğer bunu yapmak istemiyorsanız bu sizin sorununuz ama sizin boğanız ya da içinizden biri kamu arazisine isteyerek ya da istemeyerek ayak basacak olursa o zaman bu kadar kibar olmayacağım!"

Onun yüzüne ve dışarıya yeşil bir ateş püsküren gözlerine bakınca iliklerime kadar ürpedim, tüylerim diken diken olmuştu. Şu benim yarı ağabeyim gerçekten de eşi benzeri olmayan bir karakterdi, dediğini yapacağından emindim, sınırı geçenin bizim ayaklarımızdan ya da boğanın toynaklarından biri olmasının hiç önemi yoktu, çapasını gözünü kırpmadan kaldırıp kesiverirdi ânında. Böylesine birinin barış zamanında doğması büyük şanssızlıktı, onlarca yıl önce doğmuş olsaydı eğer, hangi birliğe katılacak olursa olsun bir kahramana dönüşebilirdi, eğer bir haydut olsaydı, katillerin kralı olurdu ama barış zamanıydı şimdi, onun o kurt vicdanı, o gözüpek cesareti, azmi ve aşırı dürüstlüğü bir işe yaramayan şeylerdi artık.

Babam bu duyduğuna çok şaşırmışa benziyordu, ona bir bakış atıp gözlerini telaşla kaçırdı hemen. Yere saplanmış olan çapaya bakıp şöyle dedi:

"Jinlong çok konuştum, hepsi de saçma sapan şeylerdi, unut gitsin hepsini. Senin içini ferah tutman ve benim göğsümün içindeki şu hırsım adına tarlamı sınırına kadar süreceğim, izle de gör, eğer o çapayı kullanmak istersen bir an önce yap ki senin vaktini de almayayım!"

Babam, boğanın yanına gidip kulaklarını okşadı, hafifçe alnına vurup şöyle fısıldadı:

"Ya boğacığım! Tekrar etmeme gerek yok, taşla belirlenmiş sınıra dikkat edip dümdüz ilerle, sınırı bir milim bile geçmek yok ha!"

Babam pulluğun ayarını yaptı, sınırı gözünün ucuyla ölçtü, alçak bir sesle emri verince boğa ileri doğru yürümeye başladı. Ağabeyim çapayı eline aldı, gözlerini pörtletip boğanın toynaklarını izlemeye koyuldu. Boğa, hemen arkasında olan tehlikeyi umursamaz görünüyor, normal temposunda yürüyordu, vücudu çok esnekti, sırtı öyle düzdü ki üzerine ağzına kadar su dolu olan bir kâse koysanız bir damlası bile yere dökülmezdi. Babam

pulluğu destekleyerek onun arkasında daha yeni açılmış olan oluğun içinde düz bir çizgide ilerliyordu. İşin bütün yükü boğanın üzerindeydi, gözlerinin başının iki yanında olmasına rağmen nasıl da böylesine düz bir çizgide ilerleyebildiğini aklım almıyordu bir türlü. Yeni açılmış olan oluğun bizim araziyle kamu arazisini nasıl ayırdığını izliyordum, sınırı belirleyen taşlar iki arazinin arasında öylece dikiliyordu işte. Boğa, sınır taşlarına gelmeden yavaşlayıp babama pulluğu kaldırması için fırsat tanıyordu. Boğanın toynak izleri bir uçtan bir uca bizim tarlanın sınırları içinde kaldı, sınırı geçen tek bir toynak izi bile olmadı, bu da Jinlong'a yapacak bir şey bırakmamıştı. Babam uzun uzun nefes verdikten sonra Jinlong'a dönüp şöyle dedi:

"Şimdi, gönül rahatlığıyla eve dönebilirsin, değil mi?"

Jinlong gitti. Yanımızdan ayrılmadan önce boğanın o mükemmel ve parlak toynaklarına isteksizce son bir bakış attı, eline boğanın toynağını kesecek bir fırsat geçmediği için hayal kırıklığına uğradığını biliyordum. Omzuna attığı çapanın o keskin ucunun yürürken gümüş gibi parlamasını hayatım boyunca unutamadım.

17

Yabankazlarının düşmesi, insanların ölmesi ve bir boğanın delirmesi

Deli saçması ve yalanların bir makaleye dönüşmesi

Bundan sonra olanları ben mi anlatmaya devam edeyim yoksa sen mi anlatmak istersin? diye sordum Koca Kafa'ya. Gözlerini kıstı, sanki bana bakıyor gibiydi ama aklının başka bir yerde olduğunu biliyordum ben. Sonra sigara paketimden bir sigara alıp burnunun altına götürüp koklamaya başladı, ağzını konuşacakmış gibi büzdü ama hiçbir şey söylemedi, çok önemli bir şey düşünüyormuş gibi duruyordu. Senin yaşında birinin böyle bir kötü alışkanlıktan uzak durması gerek, dedim. Eğer beş yaşında sigara içmeye başlarsan elline varınca barut mu içmeye başlayacaksın? Dediklerimi duymazdan geldi, başını çevirdi, sanki bir şeyi duymaya çalışıyormuş gibi kulaklarını titretti. Artık anlatmayacağım, dedim, sonuçta hepsini bizzat biz yaşadık, hem anlatacak ne var ki? Hayır, dedi, anlatmaya başladın bir kere, sonunu da getirmen gerek. Nereden başlayacağımı bilmiyorum, dedim. Gözlerini devirdi.

"Pazaryeri," dedi, "pazarın şamatalı kısımlarını anlat."

Pazaryerinde zorla geçit törenine çıkarılmış bir sürü insan görmüştüm, her seferinde çok neşeli bir atmosfer olur ve izlerken mutlulukla dolardı içim.

Bir keresinde babamla arası iyi olan Kaymakam Chen'

in herkesin gözü önünde zorla geçit törenine çıkarıldığını görmüştüm, saçları kazınmış, kafa derisi kuzgun karası gibi parlıyordu –daha sonra anılarını kaleme alırken Kızıl Muhafızlar saçını çekmesin diye kafasını öyle kabak gibi kendisinin kazıdığını yazmıştı– beline mukavvadan yapılmış bir eşek figürü bağlanmıştı, davul ve gonk sesleri eşliğinde ritme göre koşup dans ediyordu, yüzünde aptal bir gülümseme vardı. Bu haliyle yeni yılın ilk gününde halkı eğlendiren yerel sanatçılara benziyordu. Büyük demir eritme kampanyası döneminde bizim eşeğin sırtına binip teftişe çıktığından ötürü insanlar ona "Eşek Kaymakam" adını takmışlardı. Kültür Devrimi patlak verdiğinde Kızıl Muhafızlar, kapitalist yola baş koymuş olanları halkın gözü önünde geçit töreni yapmaya zorlarken, bu töreni daha eğlenceli hale getirmek ve görsel çekiciliğiyle izleyici sayısını artırmak amacıyla yerli sanatçılardan birine mukavvadan bir eşek yaptırmışlardı kaymakamın binmesi için. Yaşlı kadroların çoğu, anılarını kaleme aldıklarında Kültür Devrimi için, kan ve gözyaşının bol bol aktığı bir dönemdi diye yazarlar, Kültür Devrimi sırasındaki Çin'i, Hitler'in toplama kamplarından daha ürkütücü ve dünyadaki cehennem olarak tasvir ederler ama bizim kaymakam bey Kültür Devrimi'nin ilk yıllarını çok mizahi ve çok canlı bir şekilde kaleme almıştır. Yazdığına göre o mukavvadan eşeğini sürerek ilçenin on sekiz pazaryerinde geçit töreni yapmış, bu egzersizlerin ona çok faydası dokunmuş, artık yüksek tansiyon ve uykusuzluk gibi sorunlar yaşamıyormuş. Yine dediğine göre ne zaman davul ve gongların sesini duysa çok heyecanlanır ve bacakları titremeye başlarmış, anasını gören kara bir eşek gibi toynaklarıyla yeri dövüp burnundan solurmuş. Onun anılarıyla olan bağlantım ve onu mukavva bir eşeğin üzerinde dans ederken görmemin anısı onun yüzünde neden aptal bir gülümseme olduğunu anlamamı sağladı. Davul ve

gonglara ayak uydurup mukavva eşeğiyle birlikte dans etmeye başladığında kendisinin yavaş yavaş bir eşeğe dönüştüğünü hissediyormuş, bütün ilçenin tek bağımsız çiftçisi olan Lan Lian'ın o kara eşeğine, zihni havada süzülüyor, kendini çok özgür ve çok rahatlamış hissediyormuş, sanki gerçek dünyayla o harika hayalî dünya arasında bir yerde yaşıyormuş gibi. İki ayağının yarılıp dört toynağa dönüştüğünü, kuyruksokumundan bir kuyruğun çıktığını, belden yukarısının tıpkı Yunan mitolojisindeki o yarı insan yarı at olan yaratıklar gibi mukavva eşekle birleşip tek vücut olduğunu hissediyor ve böylece bir eşeğin tüm neşe ve acısını duyumsuyormuş. Kültür Devrimi yıllarında pazarlarda şimdiki kadar çeşitli ürün yoktu, insanların bir harala gürele içinde pazarlara akın etmesinin tek nedeni pazarda çıkabilecek şamatayı izlemekti. Kış mevsiminin başındaydık, insanların yarıdan fazlası içi pamukla doldurulmuş kapitone ceketler giyiyordu, içlerinde daha güzel görünmek için ince giysiler giyen gençler de vardı. İnsanlar kollarına kırmızı birer pazubent takıyordu. Sarı veya mavi askerî ceketler giyen gençlerin kollarındaki kızıl pazubentler onlara belirgin bir hava katıyor, ince giysileri içinde daha bir zarif görünüyorlardı, yaşlıların yağdan parlayan, yırtık pırtık, siyah, pamuklu ceketlerinin üzerindeki kızıl pazubentlerse gereksiz birer süsten başka bir şey değildi. Tavuk satan yaşlı bir kadın Tedarik ve Pazarlama Kooperatifi'nin girişinde elinde, ayaklarından baş aşağı tuttuğu bir tavukla ayakta dikiliyordu, onun da kolunda kızıl pazubent vardı. Sen de mi Kızıl Muhafızlar'a katıldın teyzeciğim, diye sordu biri ona. Kadın dudaklarını büzüp, şimdi kızıl moda, neden katılmayayım, dedi. – Hangi birliktensin? Jinggang Dağı'ndan mı yoksa Altın Maymunun Yükselişi'nden mi? – Ananı sikeyim, böyle saçma şeyler sorma bana, tavuk alacaksan al, almayacaksan ta ananın şeyine kadar yolun var!

Propaganda takımı Kore Savaşı'ndan kalma Sovyet yapımı bir GAZ-51 kamyonetiyle geldi, kamyonetin orijinal rengi olan çimen yeşili yıllardır rüzgâr, yağmur ve güneş yemekten iyice solmuştu, kamyonetin kaputuna dört adet yüksek güçlü hoparlör kaynakla tutturulmuş ve kasasına benzinle çalışan bir jeneratör monte edilmişti, kasanın iki tarafına üzerlerinde taklit askerî üniformalar olan Kızıl Muhafızlar dizilmişti, bir elleriyle kasanın kenarına tutunuyorlar, diğer elleriyleyse Başkan Mao'nun *Kızıl Kitap*'ını tutuyorlardı. Hepsinin yüzü kıpkırmızıydı, belki soğuktandı bu, belki de içlerindeki devrim tutkusundan. İçlerinde bir kızın şaşı gözleri ve kıvrık dudakları vardı, kulaklarına kadar yayılan bir mutlulukla gülüyordu kızlar. Hoparlörlerden yükselen o yeri göğü inleten gürültü, bir çiftçinin karısına düşük yaptırdı, korkan bir domuz kaçarken başını duvara vurup bayıldı, kümeste yumurtlamakta olan tavuklar panik içinde uçuştu, bir sürü köpeğin de deli gibi havlamaktan sesi kısıldı. Önce Kızıl Doğu marka traktörlerin kükremesi duyuldu, sonra kesiliverdi hemen. Sonra jeneratörün inlemeleri ve hoparlörlerden çıkan tiz sesler duyuldu, ardından da keskin bir kadın çığlığı. Kamyonetin kasasında ne olduğunu görmek için yaşlı bir ağaca tırmandım, içinde bir masa, iki sandalye, masanın üzerinde makineye benzeyen bir şeyle kızıl kumaş parçasına sarılmış bir mikrofon vardı, sandalyelerden birinin üstünde kısa bir atkuyruğu olan genç bir kız, diğerindeyse saçını ortadan ikiye ayırmış olan genç bir adam ayakta dikiliyordu. Kızı tanımıyordum ama genç adam Dört Büyük Temizlik Hareketi sırasında köyümüze gelmiş olan, Anıran Eşek dedikleri Küçük Chang'dı! Daha sonra onun ilçe tiyatro topluluğuna atandığını ve bir asi olarak Altın Maymunun Yükselişi'nin komutanlığını yaptığını öğrendim. Ağacın üzerinden ona doğru seslendim: Küçük Chang! Küçük Chang!

Anıran Eşek! Ama sesim hoparlörlerden yükselen güçlü sesin içinde eriyip gitti.

Genç kız mikrofona doğru bağırıyordu, hoparlörler onun sesini etrafa yayarak kulakları sağır eden bir hale getiriyordu, bütün Gaomi Kuzeydoğu Bucağı sakinleri duydu kızın sesini: Kapitalizm yoluna baş koymuş olan Chen Guangdi, gizlice partinin içine sızmış olan bir eşek taciridir, Büyük İlerleme Hareketi'ne ve Üç Kızıl Bayrak'a karşı gelmiştir, Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın inatla kapitalizm yoluna baş koymuş olan bağımsız çiftçisi Lan Lian' la kan kardeşidir ve bağımsız çiftçilerin koruyucu şemsiyeliğini yapmaktadır. Chen Guangdi ideolojik olarak gerici olmasının yanında ahlaksızın biridir de, bir eşekle cinsel ilişkiye girmiş ve onu hamile bırakmıştır, eşek insan başlı eşek vücutlu garip bir mahluk doğurmuştur!

Evet! Kalabalık kükreyerek onayladıklarını belirtti. Kamyonetin üzerindeki Kızıl Muhafızlar, Anıran Eşek'in önderliğinde slogan atmaya başladı: Kahrolsun eşek kafalı Kaymakam Chen Guangdi! – Kahrolsun eşek kafalı Kaymakam Chen Guangdi!! – Kahrolsun bir eşeğe tecavüz eden Chen Guangdi! – Kahrolsun bir eşeğe tecavüz eden Chen Guangdi!! Anıran Eşek'in yüksek, güçlü hoparlörlerden geçen sesi daha da büyüyerek bir felakete dönüştü, o sırada çok yüksekten uçmakta olan bir yabankazı sürüsü taş gibi yere döküldü. Yabankazının eti çok lezzetli ve besleyicidir, çok nadir bulunan bir lezzettir, yıllardır yetersiz beslenen sıradan halk tabakası için gökten düşen yabankazları cennetten gelen bir nimet gibi görünmesine rağmen aslında büyük bir felaketin habercisiydi. İnsanlar çılgına döndü, birbirlerini itip kakmaya ve deli gibi çığlıklar atmaya başladı, bu halleriyle aç bir köpek sürüsünden daha ürkütücüydüler. Gökten düşen yabankazlarından ilkini eline alan kişi kendini çok şanslı hissetmiş olmalı ama elindeki kaz çok geçmeden

etrafını saran sayısız el tarafından çekiştirilmeye başlamıştı bile. Kazların kaba tüyleri yere dökülürken ince tüyleri havada süzülüyordu, ilk kazın kanatları parçalandı, bacağı birinin eline düşmüştü, kafası ve boynu vücudundan koparılıp havaya kaldırılınca taze kan damlamaya başladı yere. İnsanlar hemen önlerindekilerin kafasına ve omzuna basarak tazı gibi ileri atıldı. Kimi itilip yere düştü kimi olduğu yerde sıkışıp yere serildi, kiminin ezilmekten karnı çatladı kimi de ah anam, anacığım... Tanrı'm, yardım edin diye acı çığlıklar atıyordu... Birbirine dolanıp onlarca büyük kara kütle haline gelen insanlar pazaryerinde durmadan yuvarlanıyordu, göğe yükselen acı çığlıklar ve hoparlörlerden çıkan sesler birbirine karıştı, aman Tanrı'm, ah benim zavallı başım!.. Bu karmaşa önce bir arbedeye, sonra da bir milis savaşına dönüştü. Olaydan sonra yapılan istatistiklere göre tam on yedi kişinin ezilerek öldüğü ve sayılamayacak kadar çok yaralının olduğu bildirildi.

Ölüleri kiminin akrabaları kaldırdı kiminin cesedi daha sonra kimliklerinin belirlenip kaldırılması için mezbahanın girişine sürüklendi, yaralıların bazısı akrabaları tarafından hastaneye kaldırıldı ya da eve götürüldü, kimi kendi başına yolun kenarına süründü, kimi topallaya topallaya kendi gitmek istediği yere doğru yola koyuldu, kimi de yere diz çöküp salya sümük ağlıyordu. Bunlar Kültür Devrimi'nden sonra Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nda yaşanan ilk ölüm vakalarıydı, daha sonraları, iyi planlanmış, tuğla ve kiremit parçalarının havada uçuştuğu bıçak, tüfek ve sopaların hep birlikte dans ettiği gerçek savaşlar da yapıldı ama yaşanan kayıpların hiçbiri bu kadar çok olmadı.

Ağacın üzerinde çok güvendeydim. Ağacın üzerinde küçümseyici bakışlarla olayın bütün evrelerine ve her bir ayrıntısına kendi gözlerimle tanık oldum. Kazların

gökten nasıl düştüklerini ve insanlar tarafından nasıl da vahşi bir şekilde parçalandığını gördüm. Olay sırasındaki bütün açgözlü, delirmiş, şaşkın, acı ve vahşi ifadeleri gördüm, bütün o gürültülü, keskin ve zevkten kendinden geçmiş sesleri duydum, havadaki kan kokusunu ve ekşi ekşi kokan bütün o pis kokuları aldım, havadaki soğuk hava akımlarını ve sıcak dalgasını hissettim, tüm bunlar bana efsanelerde bahsi geçen o büyük savaşları düşündürdü. Kültür Devrimi'nden sonra yazılan ilçe yıllıklarında yabankazlarının o gün gökten düşmesinin nedeninin kuş gribi olduğu yazsa da ben kazların o gün hoparlörlerden çıkan o güçlü ve keskin sesler yüzünden gökten düştüğüne inandım ve hâlâ inanıyorum buna.

Her şey yatıştıktan sonra geçit töreni kaldığı yerden devam etti. Böyle beklenmedik bir olayın kalabalıklar üzerinde biraz da olsa eğitici bir etkisi oldu. Bir zamanlar üzerinde büyük kalabalıkların hoplayıp zıpladığı o gri yolun üzeri kan lekeleri ve ezilmiş yabankazı leşleriyle kaplıydı artık. Rüzgâr estikçe etrafı ağır bir koku sarıyor ve kaz tüyleri uçuşuyordu. Tavuk satan yaşlı kadın kızıl pazubendiyle sümüklerini ve gözyaşlarını silerken bir yandan da ağlıyordu, tökezleye tökezleye ilerledi yolda: Ah tavuklarım, tavuklarım!.. Sizi infaz edilesi piçler, tavuklarımı geri verin bana!

GAZ-51 kamyoneti, hayvan pazarıyla kereste pazarının arasında durdu, Kızıl Muhafızlar kamyonetten inip çam katranı kokan kerestelerin üzerine oturdu yorgun argın. Komün kantininin çopur yüzlü aşçısı Song, elinde iki kova yeşil fasulye çorbasıyla ilçeden gelen Kızıl Muhafızlar'ın o küçük generallerini karşıladı, kovalardan çıkan buharlar yeşil fasulye çorbasının o hoş kokusunu taşıyordu. Çopur Song bir kâse çorba alıp iki eliyle kamyonetin üzerine doğru kaldırarak Komutan Anıran Eşek'e ve yayın sorumlusu olan o kıza sundu. Komutan onu gör-

mezden gelerek öfkeli bir şekilde mikrofona doğru bağırdı: Öküz Hayaletleri ve Yılan Ruhları'nı[1] getirin!

Eşek Kaymakam Chen Guangdi'nin öncülük ettiği Öküz Hayaletleri ve Yılan Ruhları büyük bir coşkuyla komünün avlusundan dışarıya fırladı. Eşek Kaymakam daha önce anlatmış olduğum o mukavva eşekle tek vücut olmuş bir haldeydi, avludan başını çıkardığında başı hâlâ insan başıydı; ama dans etmeye başladığında değişiverdi birden, daha sonra sinema ve televizyonda göreceğim o kandırmaca sahnelerde olduğu gibi bir değişim yaşandı birden, kulakları yavaş yavaş uzayıp tropikal bölge bitkilerinin kök dışında büyüyen o etli ve büyük yaprakları ya da kozadan çıkan büyük gri kelebekler gibi dikildi, şık bir grilikle parlayan saten gibiydiler, üzerleri yumuşaklığı hiç şüphe götürmeyen ince ve uzun tüylerle kaplandı. Sonra yüzü uzadı, gözleri ta burun kenarlarına kadar büyüdü, ardından burun köprüsü genişledi, beyazlaştı, üzeri yumuşaklığı hiç şüphe götürmeyen beyaz ve kısa tüylerle kaplandı. Ardından ağzı sarkıp iki büyük, etli ve kalın dudağa dönüştü, onların da yumuşaklığı su götürmezdi. Eşek dudaklarının arkasına gizlenmiş olan iki sıra kar beyazı büyük dişleri üzerinde kızıl pazubent olan o kadın Kızıl Muhafız'ı görür görmez kendilerini ortaya attılar. Daha önce bir eşek beslediğimizden eşeklerin tabiatını çok iyi biliyordum. Eşekler bir kere dudaklarını şehvetle ayırdılar mı hemen arkasından o devasa kuşlarını da gizlendiği yerden çıkarırdı. Ama Kaymakam Chen çok şükür ki insani özelliklerini hâlâ koruyordu, eşekliğin dibine vurmamıştı daha, dudaklarını aralayıp dişlerini göstermesine rağmen kuşunu dışarıya çıkarmadı bu yüzden. Onun hemen ardından

1. Kültür Devrimi sırasında suçlulara verilen genel bir isim. (Ç.N.)

eski Parti Sekreteri Fan Tong geliyordu, doğru ya, bir zamanlar Kaymakam Chen'in sekreterliğini de yapmış olan bu adam eşek eti yemeye bayılırdı, en çok da eşek kamışı yemeyi severdi, Kızıl Muhafızlar ona Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın o meşhur devasa beyaz turplarından birini vermişti, aslında turpun öyle çok bahsedilecek bir özelliği de yoktu hani, birkaç bıçak darbesiyle şekil verilip siyah mürekkeple boyanmıştı o kadar. İnsanların çok geniş bir hayal gücü vardı işte, o siyaha boyanmış beyaz turpun neyi simgelediğini bilmeyen yoktu. Bu Fan denilen adam çatık kaşlı, kuru yüzlü, şişman olduğundan ötürü çok yavaş hareket eden bir adamdı, davul ve gongların ritmine bir türlü ayak uyduramaz, bu yüzden de Öküz Hayaletleri ve Yılan Ruhları Birliği'nde karışıklığa yol açardı, elinde değnek olan bir Kızıl Muhafız onu hizaya sokmak için kıçına şöyle bir vurunca Fan ânında hoplayıp zıplamaya ve acı içinde haykırmaya başladı. Darbeler başına doğru gelmeye başlayınca elindeki sahte eşek kamışıyla savuşturmaya çalıştı Fan; ama sahte eşek kamışı darbeyi alır almaz kırılıp tekrar o beyaz, gevrek ve bol sulu olan gerçek bir turp haline dönüştü. Geçit törenini izleyen kalabalık kahkahalara boğuldu. Kızıl Muhafızlar da kendilerini tutamayıp gülmeye başladı, ardından Fan Tong'u iki kadın muhafızın eline verdiler, kadınlar onu az önce ikiye ayrılmış olan o sahte eşek kamışını herkesin önünde yemeye zorladı. Fan Tong mürekkebin zehirli olduğunu söyleyip yemeyi reddetti. Kadın muhafızların o küçük yüzleri sanki büyük bir hakarete uğramış gibi kıpkırmızı oldu birden. Seni ahlaksız, seni kokuşmuş ahlaksız! Yumrukla olacak iş değil, bir güzel tekmelemeli seni. Yumrukların yerini tekmeler aldı hemen. Fan Tong yerde yuvarlanırken durmadan acı çığlıklar atıyordu: Küçük generalim, küçük generalim, tekmelemeyin beni, yiyeceğim, yiyeceğim!.. Turpu eline

alıp hırsla bir ısırık aldı. Çabuk ye! Koca bir ısırık daha aldı, yanakları öyle şişmişti ki turpu çiğneyemiyordu bile. Sonra telaşla yutmaya çalıştı, neredeyse boğulacaktı, gözlerinin akı döndü. Öküz Hayaletleri ve Yılan Ruhları Birliği'nin onlarca üyesi eşek kaymakamın önderliğinde her biri kendi marifetlerini sergileyerek izleyicilere görsel bir şölen sundu. Davul, gonk ve ziller çok profesyonel düzeyde çalınıyordu, müzisyenlerin hepsi ilçe operasının vurmalı çalgılar bölümündendi, öyle geniş bir repertuvarları vardı ki, köyün o vahşi çalgıcıları onlarla kıyaslanamazdı bile. Onlarla karşılaştırıldığında bizim Ximen köyünün vurmalı çalgılar ekibi ellerine geçirdikleri metal hurdalarıyla serçeleri korkutmaya çalışan bir avuç çocuk gibi kalıyordu.

Ximen köyü geçit töreni pazarın doğusundan ilerlemeye başladı. Sun Long-Ejderha, Sun; sırtında bir davul taşıyordu, Sun Hu-Kaplan, Sun da arkasından davulu çalıyordu, Sun Bao-Pars, Sun; gonk, Sun Biao-Kaplan Yavrusu, Sun'sa zil çalıyordu. Sun kardeşler fakir köylü sınıfına mensup bir aileden geliyordu, vurmalı çalgılar onların ellerinde daha bir anlamlı ve daha yüksek sesle çalıyordu. Onların önündeyse kapitalizm yoluna baş koymuş olan Öküz Hayaletleri ve Yılan Ruhları Birliği yürüyordu. Hong Taiyue, Dört Büyük Temizlik Hareketi'nden paçayı kurtarmayı başarmıştı ama Kültür Devrimi'nden kurtulamamıştı. Başında kâğıttan, tepesi sivri bir ahmak şapkası, sırtındaysa üzerine büyük harflerle bir şeyler yazılmış olan bir afiş vardı. Afişteki o Song Hanedanı döneminde kullanılan ve büyük bir yetenekle yazılmış olan klasik Çince karakterleri görür görmez bunun Ximen Jinlong'un elyazısı olduğunu anladım hemen. Hong Taiyue'nin elinde tuttuğu, kenarına halkalar geçirilmiş olan kemiği görünce onun o şanlı geçmişini düşünmeden edemedim. Başındaki sivri ahmak şapkası başına tam oturmadığından

durmadan sağa sola düşüyor, Hong Taiyue de şapkanın düşmemesi için onu durmadan eliyle desteklemek zorunda kalıyordu. Eğer şapkayı tam zamanında tutamazsa hemen arkasında duran kalın kaşlı, hokka burunlu bir genç, dizini onun kıçına geçiriveriyordu. Bu genç, benim yarı ağabeyim Ximen Jinlong'du. Halk tarafından hâlâ Lan Jinlong olarak biliniyordu. Soyadını değiştirmeyecek kadar zekiydi çünkü soyadını değiştirirse insanlık dışı, despot bir toprak ağasının tohumu olduğu anlaşılacaktı, benim babamsa bağımsız bir çiftçi olmasına rağmen bu yine de onun bir çiftçi olduğu gerçeğini değiştirmiyordu ve çiftçilik, bu altın şapka, o dönemde bin altınla bile alınamayan, pırıl pırıl parlayan bir statüydü.

Ağabeyimin üzerinde yakın arkadaşı Anıran Eşek Küçük Chang'dan aldığı gerçek bir askerî palto vardı. Ağabeyim, o gerçek askerî paltonun altına mavi, fitilli kadifeden bir pantolon ve beyaz plastik tabanlı haki ayakkabılar giymişti, belindeyse üç parmak genişliğinde, pirinç tokalı deri bir kemer vardı, bu kemerleri Sekizinci Yol Ordusu ve Dördüncü Yeni Ordu'nun kahraman askerleri takardı sadece. Şimdi de ağabeyim takıyordu işte. Yenlerini iyice yukarıya doğru kıvırmıştı, Kızıl Muhafızlar'ın taktığı kızıl pazubentse kolundan gevşekçe sarkıyordu. Köydeki bütün Kızıl Muhafızlar'ın pazubentleri kızıl kumaştan yapılmış, üzerlerindeki yazılarsa karton bir şablon kullanılarak sarı mürekkeple yazılmıştı. Ağabeyimin pazubendiyse kızıl ipekten yapılmış, üzerindeki yazılarsa altın sarısı ipek bir iplikle işlenmişti. Bu pazubentlerden tüm ilçede sadece on tane vardı, hepsi ilçe el sanatları fabrikasında çalışan çok yetenekli kadın bir terzi tarafından bir gecede yapılmıştı. Kadın sadece dokuz buçuk tane pazubent işleyebildikten sonra kan tükürüp ölmüştü. Pazubendin üzerindeki kan trajedinin büyüklüğünü özetliyordu. İşte ağabeyimin taktığı pazubent üze-

rine sadece bir "Kızıl" sözcüğü işlenmiş ve kan lekeli olandı. Geriye kalan "Muhafız"ı da ablam Ximen Baofeng işlemişti. Ağabeyim bu değerli hazineye, ilçeye, Altın Maymunun Yükselişi Birliği'nin karargâhına, yakın arkadaşı Anıran Eşek'i ziyarete gittiğinde sahip olmuştu. Uzun süredir birbirini görmeyen Anıran Eşekler heyecanla el sıkışıp sarılmış, birbirlerine devrimci birer selam çaktıktan sonra ayrıldıklarından bu yana ilçede ve köyde neler olup bittiğini ve devrimin durumunu konuşmuşlardı. O sırada orada olmasam bile Anıran Eşek'in ablam hakkında sorular sorduğundan adım gibi eminim, ablam onun zihninin bir yerini meşgul ediyor olmalıydı.

Ağabeyim ilçeye kutsal yazıtları almaya gitmişti. Kültür Devrimi'yle birlikte köyde bir tomurcuklanma yaşanmıştı ama kimse devrimin yasalarından haberdar değildi. Ağabeyim de sorunun kökenine inebilecek kadar zekiydi hani. Anıran Eşek ona sadece bir cümle söyledi: Bir zamanlar zalim toprak ağalarıyla nasıl dövüştüysek parti kadrolarıyla da öyle baş etmeliyiz! Doğal olarak Komünist Parti tarafından çoktan mağlup edilmiş olan toprak ağaları, zengin köylüler ve karşıdevrimciler gün yüzü görmeyeceklerdi.

Mesajı alan ağabeyimin kanı kaynamaya başlamıştı. Anıran Eşek ayrılırlarken ağabeyime o henüz tamamlanmamış olan pazubentle bir çile altın sarısı ipek iplik hediye edip, senin kız kardeşin yetenekli biri, işlemeyi o tamamlasın, dedi. Ağabeyim de sırt çantasından ablamın Anıran Eşek'e gönderdiği hediyeyi çıkardı: Rengârenk ipliklerle işlenmiş olan bir taban astarı. Bizim köyün kızlarının birine ayakkabı tabanı astarı hediye etmeleri o kişiyle ciddi beraberlik düşündüklerini gösterir. Astarın üzerine suda oynaşan iki Mandarin ördeği işlenmişti. Bu kırmızı, yeşil, zarif ve ince işlemeler çok derin duygular ifade diyordu. Bu iki Anıran Eşek'in yüzleri utançla kı-

zardı birden. Astarı alan Anıran Eşek şöyle dedi: Baofeng yoldaşa Mandarin ördekleri ve kelebeklerin toprak ağası ve burjuva sınıfının duygularını temsil ettiğini söyle lütfen, proletarya estetiğiyse yeşil çam ağaçları, kırmızı güneş, engin okyanuslar, yüksek dağlar, meşale, orak ve baltadır, eğer illa nakış işleyecekse bunları işlesin. Ağabeyim ciddi bir tavırla başını sallayıp dediklerini ablama ileteceğine dair söz verdi komutana. Komutan askerî paltosunu çıkarıp ciddi bir tonda şöyle dedi: Bunu, orduda eğitmenlik yapan bir sınıf arkadaşım verdi, baksana, dört cepli orijinal bir asker paltosu, ilçe donanım fabrikasında çalışan biri Altın Geyik marka yepyeni bir bisiklet getirdi, paltoyu onunla bile takas etmeye kıyamadım!

Ağabeyim köye döner dönmez Altın Maymunun Yükselişi'nin Kızıl Muhafızlar Birliği'ni kurdu, bayrak dikilir dikilmez köyün ilgisini çekti. Şimdiye kadar ağabeyime korkuyla karışık bir hayranlık besleyen köy gençliği onu destekleyebilecekleri bir fırsata kavuşmuştu sonunda. Tugay karargâhını işgal edip bin beş yüz yuana bir eşekle iki sığır sattılar. Öncelikle pazubent yapmak için kızıl kumaş, kızıl bayrak, mızraklar için kızıl püsküller ve yüksek güçlü bir hoparlör aldılar, kalan parayla da bir düzine kırmızı boya alıp karargâhın pencere, kapı ve duvarlarını boyadılar, her şey kıpkırmızıydı artık, avludaki kayısı ağacı bile kırmızıya boyanmıştı. Babam buna karşı çıkınca Sun Hu elindeki fırçayla babamın yüzünü de boyadı, babamın yüzünün yarısı mavi, yarısı kırmızıydı şimdi. Babam gençlere küfrü basarken Jinlong soğuk bakışlarla bir kenarda durmuş, olanları izliyordu ilgisizce. Dur durağı olmayan babam, Jinlong'un yanına gidip şöyle dedi: "Genç efendi, hanedanlık mı değişiyor yoksa?" Jinlong ellerini beline koyup göğsünü dışarı doğru çıkararak, "Evet, hanedanlık değişiyor!" dedi sert bir ifadeyle. "Öyleyse başkanlık koltuğunda Mao Zedong

oturmuyor mu artık?" diye sordu babam. Jinlong bir an için ne diyeceğini bilemez bir halde sustu kaldı, sonra büyük bir öfkeyle, "Şunun yüzünün mavi yarısını da kırmızıya boyayın!" dedi. Sun ailesinin ejderhası, kaplanı, parsı ve kaplan yavrusu hemen öne atıldı, ikisi babamın kolunu tuttu, biri saçını çekti, sonuncusuysa kovaya daldırdığı fırçayla babamın tüm yüzünü bir kat kırmızı boyaya boyayıverdi. Babam ağzını açıp küfür etmeye başlayınca ağzına giren boya dişlerini de kırmızıya boyadı. Babamın hali gerçekten de çok korkunç görünüyordu, o iki gözü iki kara deliğe dönüşmüştü, kirpiklerindeki kırmızı boya her an gözüne girebilirdi. Annem koşarak evden çıktığı gibi bağırmaya başladı: Jinlong, ah Jinlong, baban o senin, ona nasıl böyle bir şey yaparsın? Jinlong buz gibi bir ifadeyle karşılık verdi: Bütün ülke kıpkırmızı artık, hiçbir nokta atlanmayacak. Kültür Devrimi bütün kapitalistlerin, toprak ağalarının, zengin köylülerin ve karşıdevrimcilerin hakkından gelecek, bağımsız çiftçiler de paylarını alacak bundan, eğer hâlâ inatla bağımsız bir çiftçi olmaya devam edip kapitalizm yolunda ilerlemekte ısrar ederse onu bir kova kırmızı boyanın içinde boğarız! Babam eliyle yüzünü sildi, sonra bir daha sildi yüzünü, eliyle yüzünü silmesinin nedeni gözüne boya kaçmasını önlemekti, gözüne boya girecek diye korktuğundan ötürü siliyordu yüzünü; ama ne yazıktır ki elini yüzüne her götürüşünde daha çok boya kaçıyordu gözüne! Boyanın geçici olarak kör ettiği gözleriyle acı acı bağırıp zıplamaya başladı. Zıplamaktan yorulunca kendini yere atıp yerde yuvarlanmaya koyuldu, tüm vücudu tavuk pisliğine bulandı. Annemin ve Wu Qiuxiang'ın yetiştirdiği tavuklar avlunun kırmızıya boyanmasından ve bu kırmızı yüzlü adamdan ürküp avluda deli gibi koşturmaya başladı, kümese girmeye cesaret edemediklerinden ötürü duvarlara, kayısı ağacının tepesine ve evin ça-

tısına sıçradılar, ayaklarına bulaşan kırmızı boya nereye gitseler orayı kırmızı tavuk ayağı iziyle kaplıyordu. Annem feryat figan ağlıyordu, sonra bana seslendi: "Jiefang oğlum, hemen gidip ablanı çağır da babanın gözlerini kör olmaktan kurtarsın!.." Kızıl Muhafızlar'ın birinin elinden aldığım kızıl püsküllü mızrağı Jinlong'a saplayıp büyük bir öfkeyle delik deşik edecektim onu, bakalım bu ailesine sırtını dönen herifin kanı nasıl bir şeymiş, tahminimce kapkaradır. Annemin acı çığlıkları ve babamın içinde bulunduğu acı durum Jinlong'un vücudunda delikler açma fikrimi kısa bir süre de olsa aklımdan uzaklaştırdı, babamın gözlerini kurtarmaktı o an en önemli olan. Kızıl püsküllü mızrağı peşimde sürükleyerek sokağa çıktım. Ablamı gördün mü? diye sordum saçları beyazlamış ihtiyar bir kadına, kadın yaşlı gözlerini ovuşturarak başını sanki dediğimi anlamamış gibi iki yana salladı. Sonra başı kel, yaşlı bir adama sordum: Ablamı gördün mü? Adam belini tutup aptal aptal gülümseyerek kulaklarını işaret etti, sağırdı demek, beni duymuyordu bile. Ablamı gördün mü? diyerek yük arabası çeken birinin omzuna dokununca adamın yük arabası devrildi, sepetin içinden dökülen parlak taşlar takırdayarak birbiri ardına yolda yuvarlanmaya başladı. Adam acı bir ifadeyle başını salladı, bana kızabileceği halde en ufak bir sinirlenme belirtisi bile göstermedi, köyün zengin köylülerinden Wu Yuan'dı bu adam, çok iyi flüt çalardı, acıyla inletirdi aleti, çok nazik ve çok yaşlı bir adamdı, hani senin bir zamanlar Ximen Nao'nun çok iyi arkadaşı olduğunu söyleyebileceğin bir adamdı. Wu Yuan'ı arkamda taşları toplarken bırakıp uçarcasına koşturdum. Taşları Ximen Konağı'na götürüyordu, Altın Maymunun Yükselişi Birliği'nin bizim köydeki Kızıl Muhafız Komutanı Ximen Jinlong'un emriydi bu. Koşarken Huang Huzhu'yla çarpıştık, köydeki bütün genç kızlar saçlarını

erkek gibi kestirip ortadan ikiye ayırmıştı, yeşil yeşil parlayan kafa derileriyle o bembeyaz boyunları açıkta kalıyordu, köyde saçını uzun bırakıp örmede inat eden bir o olmuştu, örgüsünün ucuna kızıl bir kurdele bağlardı, onun bu feodal, muhafazakâr ve neredeyse ölü tutumu babamın bağımsız bir çiftçi olarak inat etmesiyle boy ölçüşebilirdi kolaylıkla, onun o saç örgüsü çok geçmeden kullanışlı bir şey haline dönüştü, devrimci modern opera "Kızıl Fenerin Hatıratı" sahnelendiği zaman Huang Huzhu'nun Li Tiemei adlı karakteri oynaması için özel bir çaba göstermesine gerek bile kalmadı çünkü Li Tiemei'nin de onun gibi bir saç örgüsü vardı. Hatta ilçe opera kumpanyasında Li Tiemei'yi oynayan bütün kadın oyuncular birer peruk takmak zorunda kalmalarına rağmen bizim Li Tiemei'miz kendi gerçek saçıyla oynadı rolü, örgüsündeki her bir saç teli kendi saçına aitti. Daha sonra Huang Huzhu'nun ölsem de saçımı kestirmem inadının aslında kafa derisindeki hassas kılcal damarlar yüzünden olduğunu öğrendim, eğer saçını kestirirse damarlardan ânında kan boşanabilirdi, çok kalın ve gür saçları vardı, saçını avuçladığınızda sanki et tutuyor gibi olurdunuz, böylesi bir saç dünyada çok nadir görülürdü. Onunla çarpıştıktan sonra hemen soruyu yapıştırdım tabii: Huzhu, ablamı gördün mü? Ağzını bir şey söyleyecekmiş gibi açtı ama hemen ardından kapadı tekrar, çok soğuk, çok hor gören, kesinlikle anlamsız bir şeydi bu yaptığı. Ona pabuç bırakmayan bir tavırla şöyle bağırdım hemen: Sana bir soru sordum, ablamı gördün mü? Bilmezden gelen bir tavırla soruma soruyla yanıt verdi: Senin ablan kim? Seni sikik Huang Huzhu, sen şimdi benim ablamı tanımadığını mı söylüyorsun ha? Eğer ablamın kim olduğunu bilmiyorsan ananın kim olduğunu da bilmiyorsun demektir. Benim ablam, Lan Baofeng, sağlık görevlisi, yalınayak doktor. Onu mu soruyordun?

Huzhu'nun o küçük ağzının kenarı çarpılmıştı, çok küçümseyici bir ses tonuyla konuşmuştu ama ağzından kıskançlık da damlıyordu: O mu, okulda, Ma Liangcai'yle kırıştırıyor, git de gör hemen, o iki köpek, biri dişi biri erkek, ikisi de birbirinden azmış bir halde neredeyse çiftleşecekler! Dediklerini duyunca çok şaşırdım, Huzhu gibi eski kafalı birinin böyle kaba saba küfürler edebileceğini hiç düşünmezdim.

Büyük Kültür Devrimi'nin başarılarından biri! dedi Koca Kafalı Lan Qiansui soğuk bir ifadeyle. Parmakları kanıyordu yine, önceden hazırladığım merhemi telaşla ona verdim, merhemi parmaklarına sürünce kanama durdu hemen. –Kızın yüzünün kızarması ve göğsünün şişmesinden, neler döndüğünü anlamıştım, Ma Liangcai'ye âşık olmasa bile onu ablama yapışmış bir halde görmek canını sıkmıştı çok fena. Şimdi seninle uğraşamam, dedim, başka bir gün icabına bakarım senin, seni sürtük, bir de ağabeyime âşıksın– yo hayır, o benim ağabeyim değil artık, zaten benim ağabeyim olmadı ki hiç, Ximen Nao'nun ardında bıraktığı bozuk bir tohum o! O zaman ablan da Ximen Nao'nun ardında bıraktığı bozuk bir tohum, dedi. Faka bastırmıştı beni, boğazıma sıcak ve yapışkan bir pirinç pastası takılmış gibi hissetim. Ablam hiç de ona benzemiyor, dedim, şefkatlidir o, terbiyeli, nazik, iyi kalpli, kanı kırmızıdır onun, insancıldır, ablam o benim. İnsanlığını kaybetmesine ramak kaldı, leş gibi köpek kokuyor, Ximen Nao'yla dişi bir köpeğin çiftleşmesinden olan melez bir köpek piçi o, ne zaman yağmur yağsa kokusunu alabilirsin. Huzhu dişlerinin arasından tıslayarak konuşuyordu. Kızıl püsküllü mızrağımı elimde döndürüp ona fırlatmayı düşünüyordum, devrim döneminde bireylere, birini infaz etme hakkı tanınmıştı, Jia Dağı'nın halk komünü infaz etme yetkisini köylere kadar indirmişti, Mawan köyünde bir günde otuz üç kişi

öldürülmüştü, en yaşlısı seksen sekiz, en genci on üç yaşındaydı, kimi sopayla dövülerek kimi de saman kıyıcılarla ikiye bölünerek öldürülmüştü. Kızıl püsküllü mızrağımı kaldırıp göğsüne nişan aldım, o da göğsünü daha da kabartarak öne doğru atıldı: Vursana hadi, eğer taşaklıysan beni öldürürsün! Zaten yeteri kadar yaşadım ben, çoktan işim bitmiş benim. Bunları söylerken o güzel gözlerinden yaşlar süzülüyordu. Beklenmeyen ve çok şaşırtıcı bir durumdu bu, bu Huzhu denen kızla neredeyse beraber büyümüştük, nehrin kıyısında kıçımız çıplak oyun oynardık, bacaklarımın arasındaki o küçük kuşa takmıştı bir ara, eve dönüp annesi Wu Qiuxiang'a kendisinin de küçük bir kuşu olmasını istediğini söylemişti ağlayarak, neden Jiefang'da var da bende yok, Wu Qiuxinag kayısı ağacının altına dikilip yüksek sesle sövmeye başlamıştı: Jiefang, seni küçük hergele, bir daha Huzhu'ya kötülük edersen senin o küçük kuşunu keserim ha! Her şey sanki daha dün olmuş gibi capcanlıydı sanki ama Huzhu göz açıp kapamadan nehrin daha derin olmasını isteyen bir su kaplumbağasından daha anlaşılmaz biri olup çıkmıştı işte. Ardıma dönüp koşarak uzaklaştım, kadınların gözyaşlarına dayanamıyordum. Kadınlar ağlar ağlamaz burnumun direği sızlardı. Kadınları ağlarken gördüğüm an düşüp bayılırdım. Bu zayıf mizacım bütün hayatımı mahvetti. Şöyle dedim: Ximen Jinlong, babamın gözüne kırmızı boya fırlattı, ablamı bulup babamın gözünü kör olmaktan kurtarması için eve götürmeliyim... Layığını bulmuş, birbirini ısıran bir köpek sürüsünden başka bir şey değil sizin aile... Bu nefret dolu, vahşi ses beni çok uzaklara kadar takip etti. Bu Huzhu denen kızdan kurtulmuş sayılırdım şimdilik, ondan nefret ediyor ve korkuyordum biraz, biraz da âşıktım galiba ama beni sevmese bile en azından ablamın nerede olduğunu söylemişti ya!

İlkokul köyün batı girişinde, köyü çevreleyen duvara bitişik, tek başına duran büyük bir binaydı, okul bahçesinin duvarı mezarlıktan getirilmiş tuğlalarla örülmüş olduğundan bir sürü insanın hayaleti geceleri duvarın etrafında gezinirdi. Okul duvarının dışında büyük bir karaçam ormanı vardı, ormandaki baykuşlar insanı ürperten tiz sesler çıkarırdı. Ormandaki ağaçların çelik üretimi yıllarında kesilip yakacak yapılmaması gerçekten de büyük bir mucizeydi. Bunun nedeni de ormandaki yaşlı bir servi ağacını kesmeye çalıştıklarında ağacın hemen kanamış olmasıydı. Bir ağacın kanadığını gören var mı aranızda? Huzhu'nun saçları gibiymiş tıpkı, kesilince hemen kanamış. Görünüşe göre korunmuş olanların hepsi sıra dışı şeylerdi galiba.

Ablam, okulun ofisinde buldum. Ablamla Ma Liangcai hiç de romantik dakikalar yaşamıyordu, aksine ablam onun yarasını sarıyordu. Bilmem kim Ma Liangcai'nin kafasını yardığından dolayı ablam onun kafasını sargı bezleriyle bir güzel sarmıştı, geriye sadece önünü görebilmesi için bir gözü, nefes alabilmesi için iki burun deliği ve konuşabilmesi, yemek yiyebilmesi ve bir şeyler içebilmesi için ağzı kalmıştı sarılmadık. Filmlerde gördüğümüz, Komünist Parti askerlerinin döverek sakatladığı o Kuomintang[1] askerlerine benziyordu tıpkı. Ablamsa bir hemşireyi andırıyordu ama yüzünde hiçbir ifade taşımayan, sanki mermerden yontulmuş, soğuk ve pürüzsüz bir hemşire gibiydi. Ofisin bütün camları kırılmıştı, kırık cam parçalarını çocuklar evlerine götürüp patates soyarken kullanmaları için annelerine vermişti muhtemelen. Daha büyük olan cam parçaları da evlerindeki pencere kâğıt kaplamasıyla değiştirilecekti, böylece hem dışarıyı görebilir-

1. 1912'de Sun Yat-sen tarafından kurulmuş olan Çin Nasyonal Partisi. (Ç.N.)

lerdi hem de evin içi ışık alırdı biraz. Bu geç sonbahar akşamı ormandan esen rüzgâr karaçam ağaçlarının yaprak ve katran kokusunu içeriye taşırken bir yandan da ofisteki kâğıtları masanın üzerinden yere üflüyordu. Ablam kırmızımsı, deri sağlık çantasından küçük bir şişe çıkardı, şişeden çıkardığı birkaç hapı yerden aldığı bir kâğıt parçasına sarıp, "Günde üç kere, her seferinde iki tane, tok karnına," dedi. Ma Liangcai acı bir gülümsemeyle şöyle dedi: "İsraf etmeyelim, ne aç ne de tok karnına alacağım, bir daha yemek yemeyeceğim, bu vahşi faşistlere açlık grevi yaparak direneceğim. Üç kuşaktır çiftçilik yapan fakir bir aileden geliyorum, köklerim sapına kadar kızıl olduğu halde neye dayanarak beni böylesine dövebiliyorlar ki?" Ablam ona samimi bakışlarla bakıp şöyle fısıldadı: Ma öğretmen heyecanlanmayın, heyecan yaranızı daha da kötüleştirir... Ma Lingcai iki elini birden uzatıp ablamın ellerini tutarak histerik bir şekilde, "Baofeng, Baofeng beni sevmeni istiyorum, ikimizin bir arada olmasını istiyorum... Kaç yıldır aklımdasın, yemek yerken, uyurken, yürürken hep seni düşünüyorum, seni düşünmekten serseme döndüm, aklım fikrim sensin, kaç kere duvara ya da ağaca tosladığım oldu, gören aklımın işimde olduğunu sanır ama ben hep seni düşünüyorum," dedi. Etrafı sargı bezleriyle çevrili küçük bir ağızdan çıkan bu sevda sözlerini çok saçma buldum, gözlerinde garip bir parıltı vardı, ıslak kömür topaklarını andırıyordu. Ablam ellerini ondan kurtarmak için sıkı bir mücadeleye girişti, başını iyice geriye atıp iki yana sallayarak o sargı bezlerinin arasından görünen ağızdan sakınmaya çalışıyordu kendini. "Benim dediğimi yap!.. Savaşma benimle..." diye deli gibi mırıldanıyordu Ma Liangcai. İyice delirmişti bu adam artık. Abla! diye haykırdım yüksek sesle. Aralık bırakılmış kapıyı tekmeleyerek açıp elimde kızıl püsküllü mızrağımla koşarak içeriye

daldım. Ma Liangcai telaşla ablamın elini bırakıp geriye doğru tökezledi, lavaboya çarpınca lavabonun içindeki pis su tuğla zemine döküldü. Öldür! diye bağırarak kızıl püsküllü mızrağımı duvara fırlattım. Ma Liangcai yerdeki eskimiş ve ıslak gazete yığının üzerine kıç üstü oturuverdi, görünüşe göre korkudan bayılacaktı birazdan. Kızıl püsküllü mızrağımı duvardan söküp Lan Baofeng'e, "Abla, Jinlong, babamın gözlerine kırmızı boya sürdürdü, şimdi acıdan yerde yuvarlanıyor babam, annem seni bulmaya gönderdi beni, bütün köyü koştum seni bulmak için, hemen eve dönüp bir şeyler yap ki babamın gözleri kör olmaktan kurtulsun," dedim. Baofeng ilaç çantasını sırtına aldı, gözünün ucuyla duvarın köşesinde debelenen Ma Liangcai'ye baktıktan sonra benimle birlikte koşarak çıktı. Çok hızlı koşuyordu, kısa sürede önüme geçti. Koşarken kıçına çarpan ilaç çantası şangırdıyordu. Yıldızlar göğün batısında parlamaya başladı, Venüs de hilalin hemen yanında parlıyordu.

Babam avluda yuvarlanıyor, kimse de durduramıyordu onu. Durmadan gözlerini ovuştururken insanın iliğine işleyen acı çığlıklar atıyordu. Ağabeyimin yanındaki dalkavukların hepsi gizlice sıvışmış, geriye sadece Sun ailesinin o dört sadık köpeği kalmıştı yanında onu korumak için. Annem ve Huang Tong, gözlerini ovuşturmasın diye babamın birer kolundan tutuyorlardı. Babamın kolları insanı şaşırtacak derecede güçlüydü, kolları iki büyük kaygan yayınbalığı gibi çırpınıyordu. Annem nefes nefese bir halde sövüp sayıyordu: Ah Jinlong, seni vicdansız hayvan, senin öz baban olmasa bile seni büyütüp bugünlere getirmiş bir adama nasıl bu kadar gaddarca davranabiliyorsun?

Ablam göğün dokuzuncu katından inen bir kurtarıcı gibi avluya girdi. Babası, dayan biraz, Baofeng geldi, dedi annem. Baofeng, kurtar babanı, gözlerinin kör ol-

masına izin verme sakın, baban inatçı olsa da kötü bir adam değil, kardeşin ve sana hep iyi davrandı bugüne kadar... Hava henüz tam anlamıyla kararmamış olmasına rağmen avlunun her tarafına yayılmış olan kırmızılık ve babamın yüzündeki kırmızı boya koyu bir yeşile bürünmüştü. Avluya yoğun bir boya kokusu hâkimdi. Hemen su getirin, dedi ablam nefes nefese. Annem eve koşturup bir kepçe suyla geri döndü. Bu yetmez, dedi ablam. Ne kadar çok su olursa o kadar iyi! Ablam kepçeyi alıp babamın yüzüne nişan aldı. Baba, dedi, gözlerini kapa! Aslına bakacak olursak babamın gözleri olayın başından beri ne kadar açmaya çalışırsa çalışsın kapalıydı hep. Ablam kepçedeki suyu babamın yüzüne boca etti. Su! Su! Su! diye kükrüyordu ablam dişi bir kurt gibi boğazı yırtılırcasına. Ablam gibi nazik birinin kendini böyle yırtarcasına bağırması beni çok şaşırtmıştı. Annem tökezleye tökezleye bir kova suyla çıktı evden. Huang Tong'un, tek korkusu dünyada işlerin düzgün gitmesi olan ve insanların başına bir iş gelmesini dört gözle bekleyen karısı Qiuxiang bile şaşırtıcı bir biçimde bir kova suyla çıkageldi kendi evinden. Avlu şimdi daha da karanlığa gömülmüştü. Ablam, karanlığın içinden bağırdı: Suyu yüzüne boca edin! Kepçe üstüne kepçe su çarpıyordu babamın yüzüne dalga sesleri çıkararak. Lamba getirin, diye buyurdu ablam. Annem eve koşturdu, bir gaz lambasıyla avluya çıkıp elleriyle lambanın alevini koruyarak ve çok dikkatli adımlarla yanlarına geldi, lambanın alevi titriyordu, ufak bir esintiyle birlikte sönüverdi birden. Annem ayağı boşluğa basınca yere düştü. Annem yere düşerken lamba da muhtemelen elinden çok uzağa fırlamış olacak çünkü duvarın bir köşesinden gelen gazyağı kokusunu alıyordum. Ximen Jinlong'un yanındaki dalkavuklardan birine şöyle buyurduğunu duydum: Gidip lüks lambasını yak da gel!

O yıllarda Ximen köyünde güneş dışında tek ışık kaynağı lüks lambalarıydı. Kaplan yavrusu Sun Biao sadece on yedi yaşında olmasına rağmen lambayı yakmada en uzman kişiydi köyde, başkalarının lambayı yakması yarım saati alırken o sadece on dakikada yakardı. Diğerleri lambayı yakarken hasır filamana zarar verirdi ama o yapmazdı böyle bir şey. Gözlerini filamanın o göz kamaştıran beyazlığına dikip yüzünde büyülenmiş gibi bir ifadeyle lambanın tıslamasını dinlerdi. Avlu iyice karanlığa gömülmüştü ama ana binanın içi sanki içeride ateş yakılmışçasına aydınlıktı. Sun Biao'yu bir sopanın ucuna taktığı lüks lambasıyla Ximen köyü Kızıl Muhafızlar ofisinden güneşi taşırmışçasına çıktığını gören insanlar çok şaşırdı. Avlunun kırmızı duvarları ve kırmızı kayısı ağacı ateş gibi göz kamaştıran bir kırmızılığa büründü hemen. Avludakilerin yüzlerini tek tek seçebiliyordum artık. Huang Huzhu, kendi evlerinin girişine dayanmış, feodal bir beyin şımarık kızıymışçasına saç örgüsünün ucuyla oynuyordu. Huang Hezuo kayısı ağacının altında ayakta dikilmiş, etrafı kolaçan ediyordu, o erkeksi saçları uzamıştı biraz, dişlerinin arasından baloncuklar çıkarıyordu. Wu Qiuxiang çok meşgulmüşçesine avluda koşturuyordu, sanki birileriyle konuşmak istiyordu da konuşacak hiç kimsesi yoktu etrafta. Ximen Jinlong elleri belinde avlunun ortasında dikiliyordu, yüzünde ciddi ve ağır bir ifade vardı, sanki çok büyük bir meseleyi düşünüyormuş gibi çatmıştı kaşlarını. Sun ailesinden üç delikanlı Ximen Jinlong'un arkasında duruyordu üç sadık köpek gibi. Huang Tong elindeki sukabağından yapılmış kepçeyle babamın yüzüne su boca etmekle meşguldü. Suyun bir kısmı geri çarpıp parlak ışığın altında yere dökülüyor, bir kısmı da babamın yüzünden aşağıya süzülüyordu. Babam yerde oturuyordu artık, bacaklarını uzunlamasına uzatmış, ellerini de bacaklarının üzerine koy-

muştu, kalkık yüzü suya maruz kalıyordu işte. Çıtı çıkmıyordu ama, ne ayağa kalkmaya çalışıyor ne de tantana ediyordu, ablamın gelmesiyle sakinleşmişti muhtemelen. Annem yerde emeklerken mırıldanıp duruyordu, lambam, lambam nerede diye... Annemin tüm vücudu çamura bulanmıştı, acınası bir haldeydi, lüks lambasının güçlü ışığı altında gümüşsü bir beyazlığa bürünmüştü saçları. Henüz ellisinde bile olmayan annem yaşından daha yaşlı gösteriyordu, onun için çok üzülüyordum. Babamın yüzündeki boya tabakası incelmişti biraz ama yüzü hâlâ kırmızı görünüyordu, yüzünden süzülen su damlaları bir nilüfer yaprağından süzülen yağmur damlalarını andırıyordu. Avlunun dışına içerideki şamatayı izlemeye gelen insanlar toplanmıştı, avlu kapısının dışı gelen insanların kara kalabalığından görünmez olmuştu. Ablam savaş alanındaki kadın bir komutan gibi sessiz ve sakin bir tavırla ayakta dikiliyordu. Lambayı getir, diye buyurdu ablam. Kaplan yavrusu Sun Biao küçük adımlarla taşıdı lambayı. Sun kardeşlerin Kaplan denilen ikinci büyükleri muhtemelen ağabeyimin emri üzere "karargâh"tan elinde bir tabureyle uçarcasına avluya döndü, tabureyi babamın iki metre arkasına koyup Sun Biao'nun lambayı koyması için hazır etti. Ablam ilaç çantasını açıp içinden pamuk ve cımbız çıkardı, pamuğu cımbızla alıp suya batırdı, önce babamın gözlerinin çevresini, ardından da gözkapağını sildi bir güzel, işini çok hızlı ve büyük bir dikkatle yapıyordu. Sonra büyük bir şırınganın içine su çekip gözlerini açmasını söyledi babama. Ama gözlerini açamadı babam. Kim gelip babamın gözlerini açacak, diye sordu ablam. Annem üstü başı çamura bulanmış bir halde emekleyerek öne çıktı. Jiefang, dedi ablam, gel de babamın gözlerini sen aç! İrkilerek birkaç adım geriledim, babamın kırmızıya boyanmış yüzü çok ürkütücüydü çünkü. Çabuk ama, dedi ablam. Kızıl püsküllü mızrağımı ye-

re saplayıp karda yürümeye çalışan bir tavuk gibi parmak uçlarımda yürüdüm su ve çamurun içinde. Elinde şırıngayla beni bekleyen ablama baktım. Babamın gözlerini açmaya çalıştım ama babamın attığı acı bir çığlık keskin bir bıçak gibi kalbime saplanınca korkuyla geri sıçradım hemen. Ablam da sinirlendi tabii. Neyin var senin? Babanın kör olmasını mı istiyorsun? Kapının kenarına yaslanmış olan Huang Huzhu çevik hareketlerle yanımıza doğru geliyordu. Üzerinde kırmızı ekose bir ceketle çiçekli bir gömlek vardı, ikisinin yakasını birbirine geçirip katlamıştı. Saç örgüsü salınıyordu sırtında. Aradan onca yıl geçtikten sonra bile bu sahneyi çok net hatırlıyorum. Onların evinden bizim boğanın ahırına kadar aşağı yukarı otuz adımlık bir mesafe vardı. Bu otuz adımlık mesafe lüks lambasının göz kamaştıran ışığı altında çok güzel bir gösteriye dönüştü, yere çok güzel bir kadının gölgesi vuruyordu. Herkes hayranlıkla onu izliyordu, özellikle de ben, daha bir büyülenmiştim, ablam hakkında söylediği onca laftan sonra şimdi kalkmış büyük bir cesaret örneği göstererek ablama yardım etmeye gönüllü olmuştu çünkü. Ben yaparım, diye haykırdı. Kırmızı göğüslü küçük bir kuş gibi uçarak yardıma geldi. Yerdeki su ve çamur umurunda bile değildi, özenle dikilmiş o beyaz tabanlı güzelim ayakkabıları kirlenirse kirlensindi. Herkes onun ne kadar zeki ve becerikli bir genç kız olduğunu çok iyi biliyordu. Ablamın çiçek işlemeli ayakkabıları da güzeldi ama Huzhu'nunkiler daha bir güzeldi. Avludaki kayısı ağacı çiçek açınca, ağacın altında dikilip kayısı çiçeklerine bakarken parmakları ayakkabı astarına uçarcasına işlerdi çiçek motiflerini. Onun ayakkabı astarına işlediği kayısı çiçekleri gerçeğinden çok daha güzeldi. Bu işlemeli astarları yastığının altında saklardı, bir gün kime vereceği bilinmeyen. Anıran Eşek'e mi verecekti? Ma Liangcai'ye mi? Jinlong'a mı? Yoksa bana mı?

Lüks lambasının olağanüstü ışıltısında gözleri ve dişleri pırıl pırıl parlıyordu, güzelliği su götürmez bir gerçekti, kanatları varmışçasına kalkık kalçaları ve taşkın göğüsleriyle çok güzel bir kızdı, aklımı babamla birlikte bağımsız çiftçiliğe takmış olan ben, hemen yanı başımdaki bu güzelliği görmezden gelmiştim şimdiye kadar. Ama o kısacık anda, onların evinden bizim boğanın ahırına kadar yürüdüğü o kısacık anda birden âşık oldum ona. Babamın arkasında durup öne doğru eğildi, o yeşim taşından yapılmış gibi duran narin ellerini uzatıp babamın gözlerini araladı. Babam acıyla inledi, babamın gözleri açılırken gözlerinden çıkan o ince sesi duydum, pıt pıt, sanki nehrin dibindeki küçük balıklar su kabarcığı çıkarıyordu. Babamın gözleri kanlı su fışkıran bir yara gibi açıldı. Şıringayı babamın gözlerine doğrultmuş olan ablam o gümüş gibi parlayan suyu sıkmaya başladı. Suyu babamın gözlerine zarar vermemek için yavaş yavaş ama çok etkin bir şekilde sıkıyordu. Babamın gözüne giren su hemen kana dönüşüp yüzünden aşağıya doğru süzülüyordu. Babam acıyla inliyordu. Ablam ve Huzhu, yeminli düşmanlar olan bu iki kadın, sessiz bir anlaşmayla birlikte çalışıp aynı hassasiyet ve aynı hızla babamın diğer gözüne de su sıktı. Sonra babamın gözlerini iyice duruladılar, sol göz, sağ göz, sol göz, sağ göz sırasıyla. Ardından ablam babamın gözlerine göz damlası damlatıp sargı beziyle sardı. Jiefang diye seslendi bana ablam, babamı eve götür! Hemen babamın arkasına geçtim koşarak, kollarımı koltuk altına sokup yerde çamur içinde kalmış, iri bir turpu çeker gibi ayağa kaldırdım onu.

Bu sıra bizim boğanın ahırından gelen çok tuhaf bir ses duyduk, sanki biri ağlıyor, gülüyor ya da uzun uzun içini çekiyordu. Bizim boğa çıkarmıştı bu sesi. O sırada ağlıyor muydun, gülüyor muydun, yoksa içini mi çekiyordun? – Hikâyeye devam et sen, dedi Koca Kafa Lan

Qiansui soğuk bir tavırla, soru sormayı bırak!.. – Herkes şaşırmıştı tabii, tüm bakışlar ahıra doğru çevrildi, ahırın içinde parlak bir ışık vardı, boğanın gözleri mavi ışınlar yayan iki küçük feneri andırıyordu, tüm vücudu sanki altın suyuna batırılmış gibi parlak bir ışık saçıyordu dört bir yana. Babam sendeleyerek ahıra doğru koşturdu. Ah boğacığım, diye haykırdı, boğam benim! Benim ailem bir sensin! Babamın sesindeki çaresizlik içimizi acıttı, tamam Jinlong sana ihanet etmiş olabilirdi ama ablam, annem ve ben seni seviyorduk baba, nasıl olur da boğanın senin tek ailen olduğunu söyleyebilirsin? Hem açıkça söylemek gerekirse bu boğanın vücudu bir boğanın vücudu olabilir ama onun kalbi ve ruhu Ximen Nao'ya ait, o anda Ximen Nao'nun oğlu, kızı, iki cariyesi, yanaşması ve yanaşmasının oğlu olan ben, sevgi, nefret, düşmanlık ve minnettarlık gibi karman çorman bir duygu bulamacı içinde avluda dikilmiş ona bakıyorduk. – Olay, belki de senin anlattığın kadar karışık değil dedi Koca Kafa Lan Qiansui, belki de o anda boğazıma bir tutam ot takılmıştı da ondan öyle tuhaf bir ses çıkarmıştım. Ama sen bu kadar basit bir şeyi çarpıttın hemen, dallanıp budaklandırdın ve anlatıyı karman çorman bir yulaf lapasına çeviriverdin işte. – O zamanki dünya gerçekten de bir kazan yulaf lapasıydı ama, olan biteni açık bir şekilde anlatmak çok zordu. İsterseniz hikâyeye kaldığım yerden devam edeyim: Ximen köyü geçit töreni pazarın doğusunda ilerliyordu. Davul ve gonk sesleri göğe ulaşıyor, kızıl bayraklar rüzgârda salınıyordu. Jinlong ve onun Kızıl Muhafızları'nın pazaryerinde zorla geçit töreni yaptırdığı birliğin içinde eski Parti Sekreteri Hong Taiyue dışında bir de Tabur Komutanı Huang Tong vardı. Bu ikisi dışında bir zamanların Güvenlik Şefi Yu Wufu, köyün zenginlerinden Wu Yuan, vatan haini Zhang Dazhuang, toprak ağası Ximen Nao'nun karısı gibi kötülük timsalleriyle bir de

benim babam Lan Lian vardı aralarında. Hong Taiyue dişlerini birbirine kenetlemiş, dosdoğru önüne bakıyordu. Zhang Dazhuang endişeyle kaşlarını çatmıştı. Wu Yuan iki gözü iki çeşme ağlıyordu. Bai'nin saçı başı dağılmış ve yüzü kir içindeydi. Babamın yüzündeki kırmızı boya tam olarak çıkmamıştı, gözleri kan çanağına dönmüştü ve sürekli yaşlıydı. Babamın gözünün yaşarması bir zayıflık belirtisi değildi, boya korneasına zarar vermişti. Babamın boynunda ağabeyimin üzerine kendi elleriyle yazdığı bir karton asılıydı: "Kokuşmuş ve İnatçı Bağımsız Çiftçi". Omzunda toprak reformu sırasında verilen ahşap pulluğumuzu taşıyordu. Babamın beline kenevir ip bağlanmış, kenevir ipse diğer ucunda bir boğanın bağlı olduğu bir yulara bağlanmıştı. Despot toprak ağası Ximen Nao'nun yeniden hayata dönmüş haliydi bu boğa, yani sendin o! İstediğin zaman araya girip kaldığım yerden anlatmaya devam edebilirsin, bundan sonra olanları anlatabilirsin yani. Benim anlattıklarımın bir insanın gözünden görünen dünya, sense bir boğanın gözlerinden görünen evreni anlatabilirsin. Senin anlattıkların belki de daha ilginç olur. Ne o, anlatmayacak mısın, öyleyse ben devam ederim. İriyarı bir boğaydın sen, çelik gibi boynuzların, geniş omuzların, güçlü kasların ve kötülük saçan parlak gözlerin vardı. Boynuzlarına yırtık pırtık bir çift ayakkabı asılmıştı, bunu Sun ailesinin o lüks lambası dehası olan ufaklık yapmıştı, bunu yapma nedeni seni çirkin göstermekti, öyle yırtık pırtık ayakkabıların temsil ettiği üzere zina işleyen bir boğa gibi göstermeye filan çalışmıyordu seni. Jinlong denilen piç kurusu beni de herkesin önünde teşhir etmek istemişti ama kızıl püsküllü mızrağımla gözdağı vermiştim ona. Kim beni zorla geçit törenine çıkarmaya cesaret ederse mızrağımı saplayıveririm, dedim ona. Jinlong çok şaşırdı tabii, benim gibi bir hayduda denk gelince kendini geri çekti. Baba-

mın da benim gibi direnmesini isterdim, saman kesiciyi alıp ahırın önünde şöyle bir sallasa, kim olursa olsun kullanmaktan çekinmeyeceğini söylese, ağabeyim yumuşardı hemen. Ama babam daha yumuşak mizaçlı bir adamdı işte, o kartonu boynuna asarlarken gıkını bile çıkarmadı. Boğanın da o boğa öfkesini göstermiş olmasını dilerdim, eğer göstermiş olsaydı kimse o yırtık pırtık ayakkabıları boynuzlarına takıp geçit töreninde yürütemezdi onu ama o da çok uysal davrandı.

Pazarın tam orta yerinde yine tam da Tedarik ve Pazarlama Kooperatifi Lokantası'nın önündeki o boş alanda, ilçenin Altın Maymunun Yükselişi, Kızıl Muhafız Komutanı Anıran Eşek Küçük Chang ve Ximen köyünün Altın Maymunun Yükselişi, Kızıl Muhafız Kolu Komutanı Küçük Anıran Eşek Jinlong, el sıkışıp birbirlerine birer devrim selamı çaktılar, gözlerinden kızıl ışınlar saçılıyor, kalpleri devrimin şevkiyle dalgalanıyordu, belki de o anda Çinli işçi, köylü ve Kızıl Ordu askerlerinden oluşan bir güç birliğinin Jinggang Dağı'nda Asya, Afrika ve Latin Amerika'ya kızıl bayrağı dikip acı ve zorluk içinde yaşayan tüm proletar halkları bu kör kuyudan çıkarmak için yemin ettiklerini düşünüyorlardı. Bu iki Kızıl Muhafız Birliği ilçe ve köyü birbirine bağlıyordu. Kapitalizm yoluna baş koymuş olan o iki grup da Eşek Kaymakam Chen Guangdi'yi, Eşek Kamışı Sekreter Fan Tong'u, bir ineğin kalça kemiğini çalıp oynayan, sınıf düşmanı ve kapitalizm yoluna baş koymuş olan Hong Taiyue'yi ve onun köpeği olan, bir toprak ailesinin cariyesiyle evlenmiş Huang Tong'u birbirine bağlıyordu. Kaçamak bakışlarla etrafı süzüp bakışlarına sinmiş gerici düşüncelerini yayıyorlardı çevreye. Eğin başınızı, başınızı yere eğin, eğin çabuk, Kızıl Muhafızlar onların başlarını bastırıp zorla yere eğdi, öyle yere eğdiler ki daha fazla eğilemezlerdi, yere eğilirlerken kıçları öyle havaya kalktı ki daha

yükseğe çıkamazdı, biraz daha eğilmeye zorlansalar yere diz çökeceklerdi ama bunun yerine saçlarından çekilerek ve boyunlarından tutularak yine havaya kaldırıldılar. Babam başını eğmeyi reddetmişti, Jinlong'la olan özel ilişkisinden dolayı Kızıl Muhafızlar ona dokunmadı bile. İlk konuşan Anıran Eşek oldu, lokantadan getirilen bir masanın üzerine çıktı. Anıran Eşek sol elini beline koydu, sağ eliyle de havada çeşitli jestler yapıyordu, bazen bir süvari kılıcıyla bir şeyler kesiyor, bazen bir süngüyü bir şeye batırıyor, bazen yumruk yapıp sallıyor, bazen de judo hareketleri yapıyordu. Yaptığı her jest konuşmasının içeriğine, tonuna ve ritmine uyuyor, ağzının kenarından salyalar akıyordu, konuşması çok hırçın ve gaddarcaydı, içi boş şeyler söylüyordu, sanki birisi kış kabağına benzeyen, kırmızı renkli, ucunda meme başı olan prezervatifleri tek tek şişirip havaya salmış da bu prezervatifler havada dans eder gibi uçuşurken birbirlerine çarpıp tuhaf sesler çıkarıyor, en sonunda da büyük bir patlama sesiyle infilak ediyorlardı. Gaomi Kuzeydoğu Bucağı tarihinin en ilginç olaylarından biri; bir hemşirenin patlatana kadar şişirdiği bir prezervatifle kendi gözünü yaralamasıdır. Anıran Eşek çok yetenekli bir hatipti, konuşurken Lenin ve Mao Zedong'u taklit ediyordu. Özellikle sağ kolunu kırk beş derece açıyla kaldırıp başını geri atması ve çenesini çıkarıp bakışlarını uzaklara sabitlemesiyle çok iyi bir örnekti. "Sınıf düşmanlarına saldırın, saldırın, yeniden saldırın!" diye bağırırken Lenin'in yeniden doğmuş hali gibiydi, Lenin, "Lenin 1918'de"den fırlayıp Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'na gelmiş gibiydi sanki, kalabalık sanki boğazları bir kerpetenle kıstırılmış gibi sessizliğe büründü bir an, hemen ardından neşeli tezahüratlar başladı, okuryazar gençler, "Yaşasın!" cahillerse, "Hurra!" diye bağırıyordu, bu, "Yaşasın!" ve "Hurra!" nidaları Anıran Eşek için yapılmasa da Anıran Eşek kendi-

ni bilmez bir kendini beğenmişlikle şişirilmiş bir prezervatif gibi şişindi durdu. Kara kalabalığın içinde alçak sesle küfredenler de vardı: "Bu piç kurusu hiç de hafife alınmamalı!" Bunu söyleyen özel bir okulda okumuş olan ihtiyar bir adamdı, okuyamadığı Çince karakter yoktu neredeyse, sık sık berbere gidip orada saç kestirenlere kibirli bir tavırla şöyle derdi: Eğer okuyamadığınız bir karakter varsa bana sorun yeter, eğer okuyamazsam berber paranızı ben öderim. Birkaç ortaokul öğretmeni onu sınamak için sözlükten çok nadir kullanılan birkaç karakter gösterip sorsalar da ihtiyarı yanıltamamışlardı bir türlü. Öğretmenlerden biri bir karakter uydurdu, bir yuvarlak çizip yuvarlağın ortasına bir nokta koyduktan sonra bu hangi karakter, diye sordu, ihtiyar sırıtıp bu mu zor, dedi, beni zorlayamadın bile, bu karakter peng diye okunur, kuyuya atılan bir taşın çıkardığı sestir, dedi. Faka bastın işte, dedi öğretmen, bunu ben kendim uydurmuştum. Bütün karakterler, dedi ihtiyar, ilk başlarda birileri tarafından uydurulmuştur. Öğretmen ne diyeceğini bilemeyince ihtiyarın yüzüne muzaffer bir ifade yerleşti hemen. Anıran Eşek konuşmasını bitirince Küçük Anıran Eşek masaya sıçrayıp konuşmaya başladı ama konuşması selefinin kötü bir parodisi gibiydi.

Boğa Ximen, şimdi de pazaryerindeki o unutulmaz günde senin yaptıklarından bahsedeceğim biraz.

Başlarda çok uysal bir halde adım adım babamın arkasında ilerliyordun ama senin o görkemli duruşun ve itaatkâr tutumun çok tuhaf geldi insanlara, özellikle de bana. Sen kanı kaynayan bir boğaydın ve geçen yıl ve aylarda olağanüstü bir performans sergilemiştin, o zaman senin içinde bir yerlerde Ximen Nao'nun o kibirli ruhuyla o meşhur eşeğin parlak anılarının gizlendiğini bilseydim eğer, beni daha büyük bir hayal kırıklığına uğratacaktın. Direnmen gerekirdi, pazarı birbirine katma-

lıydın, bu karnavalın en önemli kahramanı olmalıydın, tıpkı İspanya'da yapılan boğa güreşlerinde arenaya çıkan o boğalar gibi. Yapmadın ama, başını yere eğmiş, boynuzlarında o utanç sembolü yırtık pırtık ayakkabı eskileriyle öylece geviş getiriyordun hiç acele etmeden, karnından gurultular yayılıyordu. Bu böyle devam etti sabahın erken saatlerinden öğleye, soğuktan sıcağa kadar, güneş ışınları ortalığı kavuruyor, Tedarik ve Pazarlama Kooperatifi Lokantası'ndan haşlanmış çörek kokuları yükseliyordu. Üzerinde eski püskü pamuklu bir ceket olan, bir ayağı topal, bir gözü kör genç bir adam ardında göreni bir daha baktıran sarı bir köpekle birlikte pazarda ilerliyordu. İyi bilinen bir köpek katiliydi bu çocuk, aşırı fakir bir aileden geliyordu, yetimdi ve hükümet tarafından okula yazdırılmıştı ama okuldan çok nefret ediyordu, parlak bir geleceği kendi elleriyle mahvetmişti işte, okuyacağına ölmeyi tercih ederdi, aylak aylak dolaşabileceği tam bir özgürlüğü seçmişti, kendini düzeltmek adına hiçbir adım atmak istemediğinden ötürü partinin de bu konuda yapabileceği hiçbir şey yoktu. Köpek öldürüp etini satardı para için, hayatın tadını çıkarıyordu işte, o zamanlar ferdî kasaplık yapmak yasadışıydı, ister domuz, ister köpek kasaplığı olsun et ticareti hükümetin tekelindeydi ama hükümet bu köpek kasabı çocuk için bir delik açmıştı ağında, nasıl bir hükümet olursa olsun her hükümet böyle kişilere hoşgörüyle yaklaşırdı. Bu çocuk köpek milletinin doğal bir düşmanıydı sanki, boyu bosu yoktu pek, eli ayağı da hızlı değildi, üstelik gözü de iyi görmüyordu, bir köpeğin onu parçalara ayırması hiç de zor bir iş değildi ama onu gören her köpek ister bir koyun kadar yumuşak başlı ya da ister bir kaplan gibi vahşi olsun onu görür görmez kuyruğunu bacaklarının arasına sıkıştırıp dertop olurdu, gözlerinde korku dolu bir ifade ve yalvaran bir sesle havlamaya başlar, hiç karşı

koymadan boyunlarına bir ip geçirmesine ve kendilerini bir ağacın çatalına asmasına izin verirlerdi, sonra boynuna ip geçirilmiş köpekleri sürüye sürüye taş bir köprünün altında yaşayıp çalıştığı deliğe götürürdü canlı canlı derilerini yüzmek için, ardından köpekleri nehir suyuyla temizleyip parçalara ayırırdı, parçaları bir kazana attıktan sonra ateşin altını çırayla besler, ateş iyice alevlenince su da kaynamaya başlar, delikten dışarıya doğru yoğun bir duman tabakası süzülür, nehrin etrafını hoş bir et kokusu kaplardı...

Birden esmeye başlayan şeytani bir rüzgâr kızıl bayrakları vahşi bir şekilde dalgalandırdı, rüzgârın şiddetinden bayrak direklerinden biri kırılınca bayrak havalanıp havada kısa süre dans ettikten sonra boğanın kafasına iniverdi, o zaman deliriverdin işte, tam da bunu bekliyordum dört gözle, pazara çıkacak şamatayı izlemek için gelen kalabalık da bunu bekliyordu dört gözle, bu ucuz komediye böyle şenlikli bir son yakışırdı zaten.

Önce kafanı sağa sola sallamaya başladın üzerine yapışmış bayraktan kurtulmak için, kafana kızıl bir bayrak sarıp güneşe bakmanın nasıl bir şey olduğunu biliyorum ben, alabildiğince geniş, kan kırmızı bir okyanus ve güneş bu kan kırmızı okyanusun içine batıyor gibidir, dünyanın sonu geldi sanmıştım ben. Ben bir boğa olmadığımdan ötürü kafanda kızıl bir bayrak varken senin neler hissettiğini tahmin bile edemem ama hareketlerinin şiddetinden senin çok korkmuş olduğunu çıkardım. Senin o çelik boynuzlarının uçları tıpkı güreşçi bir boğanınkiler gibiydi, eğer uçlarına birer sivri bıçak bağlanmış olsaydı kalabalığı kırıp geçirir, kurtulanları da bir güzel kovalardın. Kafanı ve kuyruğunu o kadar sallamana rağmen bayrak bir türlü düşmek bilmedi boynuzlarından, iyice paniklemiştin, körlemesine koşturmaya başladın, yuların babamın beline bağlıydı, iki yüz elli kilo ağırlığında, üzerinde bir gram

bile fazlalığı olmayan, dört yaşında, gençliğinin baharını yaşayan çok güçlü bir boğaydın ve sen, onu peşinde sürüklerken bir kedinin kuyruğuna bağlanmış bir fare gibi duruyordu babam. Boğa peşinde babamı sürükleyerek üstlerine doğru atılınca kalabalıktan korku dolu çığlıklar ve ulumalar yükseldi. Ağabeyim o sırada hayatının en iyi konuşmasını yapsa da kimse durup da onu dinlemezdi. Dediğim gibi insanlar oraya, çıkacak şamatayı izlemek için gelmişlerdi, senin devrimci veya karşıdevrimci olman kimsenin umurunda bile değildi. "Bayrağı kafasından indirin!" diye bağırdı biri. Ama aralarında bunu yapmaya cesareti olan ya da buna gönüllü olabilecek biri var mıydı ki! Bayrak kafandan indirilince o güzelim oyun da son bulacaktı. İnsanlar saklanacak bir yer bulmak için koştururken istemeden de olsa birbirlerine giriyordu o kalabalıkta; yaşlı kadınlar ağlıyor, çocuklar bağırıyordu, hay anasını, yumurtalarımı kırdın! Çocuğumun üzerine basıyorsun! Kâsemi kırdınız sizi piç kuruları! Kısa bir süre önce gökten yabankazları düştüğü zaman insanlar dört bir yandan koşup alanın ortasında toplanmıştı, şimdiyse üzerlerine gelen boğayı görünce sağa sola koşturup onun önünü açıyorlardı, birbirlerinin üzerine çıkmaya da başladılar, kimi duvara doğru koşturup arada sıkışınca kek gibi düzleşti kimi de kasap tezgâhlarına doğru koştururken kendilerini o çok pahalı domuz etleriyle birlikte yere yapışmış buldu, kiminin ağzına çiğ et bile girdi. Boğanın boynuzları birinin kaburgalarına saplandı, bir domuz yavrusu da toynakları altında ezildi. Kasaplardan biri, komünün kasap birliğinden olduğu gibi böylesine bir acımasızlıkla imparatorluk ailesinin bir üyesi de olabilirdi, işte o, eline aldığı bir satırı boğanın kafasına doğru savurdu, büyük bir çatırdama duyuldu, satır darbenin etkisiyle havalanırken kesilmiş olan boynuzun yarısı yere düştü. Bu fırsatı kaçırmayan kızıl bayrak da boğanın boynuzla-

rından aşağıya kayıverdi hemen. Boğa şaşkınlıktan neredeyse donup kalmıştı, olduğu yerde durdu, ağır ağır soluyor, karnı inip şişiyor, ağzından köpükler çıkıyordu, gözleri kan çanağına dönmüştü, kesilmiş boynuzundan şeffaf ve yer yer kan içeren bir sıvı süzülüyordu, bu sıvı boğa özüydü, daha çok "boğa boynuzu özü" diye bilinir, söylendiğine göre çok güçlü bir afrodizyak etkisi varmış, Hainan Adası'ndaki hindistancevizi çekirdeğinden on kat daha güçlü bir afrodizyakmış. Kızıl Muhafızlar tarafından açığa alınmış eski bir Eyalet Parti Komitesi üyesi olan yozlaşmış bir otorite figürü, saçlarına çoktan ak düştüğü halde yirmili yaşlarında genç bir kızla evlenmiş, erkekliği kalkmadığından ötürü etrafta bir çare soruşturmuş, aldığı cevapsa boğa boynuzu özü olmuş. Adam, elinin altındaki bütün uşakları ilçe ve eyalete ait tarım çiftçiklerine gönderip oralardaki çiftçileri bütün hadım edilmemiş ve henüz çiftleştirilmemiş boğalarını gizli bir yere sürmeye zorlamış, boğaların boynuzları kesilip içindeki özler çekilmiş, boynuzlar un ufak edilip üst düzey bir yetkili olan patronlarına gönderilmiş, sonuçta adamın saçları kuzgun karasına dönüşmüş, kırışıklıkları kaybolmuş, erkeklik organı çarpık namlulu bir makineli tüfek gibi şahlanıp binlerce kadını hasır dürer gibi biçivermiş.

Babama geri dönecek olursam onun yaraları daha tam anlamıyla iyileşmemişti, ilk başta her şeyi kırmızı bir bulanıklıkta görüyordu, başına bu olay da gelince yeri göğü şaşmış ve nerede olduğunu bilmez bir duruma düşmüştü, tek yapabildiği şey boğanın peşinde paldır küldür koşturmaktı, sonunda bundan da vazgeçti, dertop olup kollarını başının etrafına sardı, işlemeli bir top gibi boğanın arkasında yuvarlanıyordu artık. Neyse ki üzerinde içi pamukla doldurulmuş kapitone bir palto vardı, palto darbelere dayanaklı olduğundan büyük bir hasar görmedi.

Boğa, boynuzu kesildiğinde bir an durduğu sırada babam ayağa kalkmak için bile vakit kaybetmeden belindeki kenevir ipi çözdü hemen, böylece eğer boğa yine koşmaya başlarsa bu kez peşinden sürüklenmeyecekti. Ama babam yerdeki yarım boynuzu ve boğanın başının durumunu görünce öyle bir çığlık attı ki neredeyse kendinden geçiyordu. Çünkü babam daha önce de söylemişti bunu, boğa onun tek ailesiydi. Sevdiği biri böyle bir zarar görünce nasıl endişelenmesindi babam, nasıl içi acımasın, nasıl öfkelenmesindi? Sonra domuz kasabı Zhu Jiujie'yi gördü babam: Onun o parlak kırmızı, ışıl ışıl parlayan şişman yüzüne baktı, bütün Çin halkının midelerinin yağ eksikliği çektiği o dönemde, sadece memurların ve onun gibi domuz kasaplarının yüzleri böylesine bir parlaklıkla ışıldıyordu, sadece onlar böylesine kendini beğenmiş ve böylesine muzafferane bir tavırla hayatın tadını çıkarabiliyorlardı, bağımsız bir çiftçi olan babam halk komününün işleriyle ilgilenmezdi bile ama komünün domuz kasabı olan bu adam bizim boğanın boynuzunu kesince babam haykırıverdi birden: Ah boğacığım benim – hemen ardından da kendinden geçti! Eğer o sırada bayılmasaydı, babamın yapacağı ilk işin domuz kasabının o ağır mı ağır satırını yerden alıp tüm gücüyle kasabın o şişman ve koca kafasına doğru savurmak olacağını biliyordum ve bu büyük bir felaketle sonuçlanırdı. Babam iyi ki bayılmıştı yani. Babam bayılmıştı ama boğa cin gibi ayıktı. Boynuzunun kesilmesinin bir boğa için ne kadar acı verici bir şey olduğunu siz düşünün artık. Önce böğürdü, ardından başını eğip tüm gücüyle o şişman kasaba doğru atıldı. O sırada dikkatimi çeken şey boğanın karnının hemen altında duran yaklaşık olarak yirmi santim uzunluğundaki kıl demeti oldu, kurt tüyünden yapılmış bir yazı fırçasını andırıyordu bu, sanki bir mührün üzerine Çince karakterler kazıyormuş gibi sağa ve sola, aşağı ve yukarı hareket edi-

yordu. Gözlerimi o sihirli yazı fırçasından alınca boğanın bükülmüş kafasını gördüm, o tek kalmış çelik boynuzunu Zhu Juijie'nin şişman karnına sapladı. Sürekli hareket ettiğinden ötürü boynuzu sapına kadar batmamıştı, sonra kafasını etten bir dağ gibi yukarıya kaldırınca Zhu Jiujie'nin midesinde açılmış delikten pirinç sarısı yağlar fışkırmaya başladı.

Kalabalık dağıldıktan sonra ancak kendine gelebildi babam. Babamın kendine geldikten sonra yaptığı ilk şey satırı eline alıp tek boynuzlu boğasını korumak oldu, hiçbir şey söylemedi ama gözlerindeki kararlı bakışlar etrafını sarmış olan Kızıl Muhafızlar'a çok açık bir mesaj veriyordu: Beni öldürmeden boğayı alamazsanız! Zhu Jiujie'nin etrafa saçılmış yağları Kızıl Muhafızlar'a bu adamın yaptığı kötülükleri ve zalimlikleri hatırlatmıştı, gördükleri karşısında bundan daha mutlu olamazlardı. Babam bir elinde satır, diğerinde boğanın yularıyla, bir mahkûmu infaz alanından kurtarmış bir kahraman edasıyla adım adım eve doğru ilerledi boğayla birlikte. Bu sırada parlak güneş ışıkları çoktan geri çekilmiş ve gri bulutlar kaplamıştı göğü, kar taneleri kuzeyden gelen hafif bir esinti eşliğinde gökte uçuşurken Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın o büyük toprağının üzerine düşüyordu.

18

Usta bir elin giysiyi onarması, Huzhu'nun aşkını açıklaması

Karın bir köyü kapatması, Jinlong'un tahta çıkması

Her üç günde bir hafif, her beş günde bir de yoğun karın yağdığı o uzun süren kış mevsiminde Ximen köyünü halk komününe ve ilçe merkezine bağlayan telefon hatları çöktü, o zamanlar ilçeden yapılan bütün yayınlar telefon telleriyle sağlanıyordu, telefon telleri çökünce yayın da dilsizleşti tabii. Kar yolları kapattığından gazete dağıtan kimse de yoktu. Böylece köyümüz dünyadan izole edilmiş bir arazi parçasına dönüştü.

O yıl yağan yoğun karı hatırlıyor olmalısın. Babam seni her gün köyün dışına yürüyüşe çıkarırdı. O gün güneşli bir gündü, güneş kırmızı ışınlarını gönderdiğinde tarlaların üzerindeki buz ve kar tabakası ışıl ışıl parlamaya başladı. Babam sağ eliyle senin yularını, sol eliyle de domuz kasabından kalan satırı tutuyordu. İkinizin ağız ve burunlarından pembe buharlar çıkıyordu, senin ağzının üstündeki tüylerle babamın sakalını ve kaşlarını kırağı tutmuştu. Yüzünüzü güneşe çevirmiş, tarlalara doğru ilerliyordunuz, ayaklarınızın altında ezilen kar gıcırdıyordu.

Yarı ağabeyim Ximen Jinlong devrimci bir coşkuya kapılıp hayalini gerçekleştirmek için Sun kardeşleri, onun o meşhur dört göksel korumalarını yani, bir avuç sıkılmış yumurcağı –onun karides askerleri ve yengeç generalleriydi bunlar– ve bir de şamataya bayılan bir sürü

genç adamı yanına katıp Kültür Devrimi'ni ikinci yılında, tam da memlekete bahar gelmişken bağımsız bir hareketle bir adım daha öne taşımak için harekete geçti.

Avludaki büyük kayısı ağacının altına kalaslardan bir platform yapıp ağacın dallarını sanki çiçek açmış gibi binlerce kızıl flamayla süslediler. Sun kardeşlerin dördüncüsü olan Kaplan Yavrusu her akşam platformun üstüne çıkar, yanaklarını şişirip borazanını çalarak köylüleri etrafına toplardı. Kızıl püsküllerle süslenmiş çok güzel, küçük bronz bir borazandı bu. Kaplan Yavrusu borazan eline ilk geçtiği zaman her gün yanaklarını şişirip alıştırma yapardı ama başlarda bir boğanın böğürmesi gibi sesler çıkarabiliyordu sadece. Oingming Bayramı'nın arifesinde borazan çalmada iyice ustalaştı. Popüler halk şarkılarının melodilerini çok yumuşak ve şiirsel bir ezgiyle çalabiliyordu artık. Dâhi denilebilecek kadar yetenekli bir çocuktu, elini neye atsa hemen öğreniveriyordu. Ağabeyim platformun üzerine paslı bir havan topu koydurdu, avlu duvarına onlarca delik açtırıp deliklerin hemen altına bir sürü taş parçası yığdırdı. Ateşli silahları olmamasına rağmen köyün gençleri her gün bu deliklerin yanında ellerinde kızıl püsküllü bir mızrakla nöbet tutuyordu. Jinlong her saat başı elinde kendi yaptığı bir dürbünle platforma çıkıp düşmanın durumunu izleyen yüksek rütbeli bir general edasıyla etrafı kolaçan ederdi. Hava çok soğuk olduğundan Jinlong'un parmakları sanki az önce soğuk suda yıkanmış havuçlar gibi duruyordu, kızarmış yanakları da geç sonbaharın iyice olgunlaşmış elmalarını andırıyordu. Jinlong vermek istediği izlenimi bozmamak için bu soğukta bile üzerine yenlerini sıvadığı askerî bir tunikle ince bir pantolon giymiş, başına da toprak sarısı sahte bir asker kepi takmıştı. Kulakları soğuktan donmuştu ve kulaklarından kanla karışık irin akıyordu; kıpkırmızıya dönmüş burnu da durmadan akı-

yordu. Fiziksel olarak berbat bir haldeydi ama ruhu havalarda uçuyordu, tutkuyla yanan gözleri pırıl pırıl parlıyordu.

Onu o soğukta öyle dikilirken gören annem, bir gece önce oturup onun o komutan edasını korumak için ona içi pamukla doldurulmuş kapitone bir ceket dikmiş, Huzhu da ceketin askerî bir ceket gibi görünmesi için üzerinde ufak değişiklikler yaparak anneme yardım etmişti. Ceketin yakasına beyaz iplikle çiçek işlemeleri bile yapmışlardı. Ama ağabeyim ceketi giymemişti işte. Ana, demişti ciddi bir tavırla, bana analık taslama şimdi, düşman her an kapıda olabilir, silah arkadaşlarım buza diz çöküp karda yatarken sadece benim pamuklu bir ceket gitmem yakışık alır mı? Annem etrafına bakınınca ağabeyimin o meşhur "dört göksel koruması"yla sadık köpekçiklerinin de aynı toprak sarısı, kirli ve sahte askerî üniformalardan giydiğini fark etti, hepsinin burnu akıyordu, donmuş burun uçları alıç gibi duruyordu. Ama hepsinin o küçük yüzü kutsal bir ciddiyet taşıyordu.

Ağabeyim her sabah platforma çıkıp elinde bir sac parçasından dürerek kendi yaptığı megafonuyla platformun hemen altında duran sadık köpeklerine, şamatayı izlemeye gelen köylülere ve kar altında kalmış olan köye doğru Anıran Eşek'ten öğrendiği o büyük ve önemli adamın edasını taşıyan ses tonuyla küçük devrimci generalleriyle fakir ve orta sınıf köylülere gözlerini iyi açmalarını, tetikte olmalarını, kendi topraklarında çok sıkı durmalarını, son dakikaya kadar sabırla beklemelerini, seneye baharın gelmesiyle birlikte havaların ısınıp ağaçların çiçek açacağı zamanı beklemelerini ve işte o zaman Büyük Komutan Chang'ın önderliğindeki ana kuvvetlerle birleşeceklerini söylerdi. Konuşması sık sık şiddetli öksürük nöbetleriyle kesilirdi, göğsünden kuluçkaya yatmış tavuklar gibi hırıltılar yükselir, boğazından kuru öksürük-

ler çıkardı, bu seslerin balgam alameti olduğunu bilirdik ama ağabeyim kürsüye çıkmış bir komutanın balgam tükürmesinin hiç de yakışık almayacağını bildiğinden insanın midesini kaldıran bir tavırla bir bir yutardı o balgamları. Ağabeyimin konuşması sadece kendi öksürük nöbetleriyle değil, arada platformun altındaki kalabalığın attığı sloganlarla da kesilirdi. Slogan atanların başı Kaplan Sun' du, çok gür bir sesi vardı, pek kültürlü bir adam olmamasına rağmen ne zaman slogan atıp kalabalığı devrimci coşkunun doruğuna çıkaracağını iyi bilirdi.

Bir gün çok büyük bir kar fırtınası çıktı, sanki gök yarılmış da yeryüzüne on binlerce kaz tüyü yastık gönderiyordu. Ağabeyim platforma çıktı yine, tam megafonunu kaldırıp bağırmaya başlayacaktı ki birden bir ileri bir geri sallanmaya başladı, megafonu elinden kaydı, platformdan sekip yerdeki karın üzerine düştü, onu takiben ağabeyim de iç karartan tok bir sesle kafa üstü yere çakıldı. Kalabalık bir an donup kaldı, hemen ardından çığlıklar atarak onun etrafını sarıp hep bir ağızdan konuşmaya başladılar: Komutanım, neyin var, komutanım neyiniz var?.. Annem ağlayıp sızlayarak evden dışarıya koştu, hava çok soğuktu ve annem omuzlarına attığı lime lime olmuş, keçi postundan kapitone bir ceketle olduğundan daha devasa gösteriyordu.

Bu lime lime olmuş kapitone ceket, bir zamanlar Kültür Devrimi arifesinde köyün güvenlik şefliğini yapmış olan Yang Qi'nin İç Moğolistan'dan getirdiği ceketlerden biriydi. Bu ceketler üzerlerinde kuruyup kalmış sığır boku ve keçi sütü lekeleriyle leş gibi bir koku salıyordu. Yang Qi bu ceketleri satmaya çalıştığında kaçakçılıkla suçlanmış ve Hong Taiyue'nin gönderdiği milisler tarafından komüne götürülüp hapse atılmıştı, ceketlerse bir depoya kilitlenip komünden çıkacak son kararı beklemeye başlamışlardı. Kültür Devrimi patlak verince Yang Qi serbest bırakılıp eve gönderildi, Jinlong'un isyancı birli-

ğine katılıp Hong Taiyue kamu önünde yargılanırken onu kınayan en kahraman savaşçı oluverdi birden. Yang Qi, ağabeyime yaranmaya çalışıp ümitsizce Ximen köyü Kızıl Muhafızlar Birliği'nin komutan yardımcısı olmayı bekledi ama ağabeyim onun bu isteğini reddedip kararlı bir ses tonuyla şöyle dedi ona: Ximen köyü Kızıl Muhafızlar Birliği birleşmiş bir liderlikle yönetiliyor, aramızda bir komutan yardımcısına yer yok. Ağabeyim kalbinin derinliklerinde Yang Qi'yi hor görüyordu aslında. Yang Qi karaca yüzlü, fare gözlü, kurnaz bakışlarıyla durmadan etrafı süzen, aklı hep şeytanlığa çalışan, lümpen proletarya sınıfına mensup yıkıcılıkta sınır tanımayan bir adamdı, işe yarayabilirdi ama önemli görevlerde kullanılamazdı. Bunu ağabeyim karargâhtaki en güvendiği adamlarına söylerken ben bizzat, kendi kulaklarımla duydum. İstediği pozisyonu elde edemeyen Yang Qi depresyona girdi, çilingir Han Liu'yla bir komplo kurup depoya girerek ceketleri geri aldıktan sonra onları sokakta satmaya karar verdi. Rüzgârın şiddetle estiği, karın lapa lapa yağdığı ve buzların saçaklardan testerenin sivri dişleri gibi sarktığı bir gün keçi postundan yapılmış kapitone ceketler için çok ideal bir gündü. Sokakta toplanan köylüler o kirli deri ceketleri ellerinde evirip çevirirlerken derilerin tüyleri döküldü, yerlerde fare bokları yuvarlandı, keçi postunun leş gibi kokusu da hem buzu hem karı hem de havayı kirletti. Ağzı iyi iş yapan Yang Qi, çürümeye yüz tutmuş deri ceketlerden sanki bir zamanlar imparatorun gardırobunu süslemişler gibi bahsediyordu. Kara bir dağ keçisinin derisinden yapılmış kısa bir ceket alıp derinin yağlı ve dökülen yüzeyine pat pat diye vurdu. Dinleyin şunu, bakın şuna, elleyin bir, giyin hele. İyi dinleyin, nasıl da bakır bir çan gibi ses çıkarıyor; bakın, saten ve ipeği andırıyor; tekrar bakın, tüyleri sanki boya gibi kapkara; üzerinize giyer giymez terlemeye başlayacaksınız. Bu ceketi giydiniz mi buzda sürünseniz de, karda yatsanız

da soğuğu hissetmezsiniz! Neredeyse yepyeni olan bu kara bir dağ keçisinin derisinden yapılmış kapitone ceketler sadece on sekiz yuan, o kadar ucuz ki sanki sokakta bulmuşsunuz! Zhang Amca üzerine giy de dene bir, aman Tanrı'm, benim canım amcacığım, bu ceketi Moğol terzi sanki sizin ölçülerinizi alarak dikmiş, bir santim daha uzun olsa çok uzun, bir santim daha kısa olsa çok kısa duracak. E, ne düşünüyorsunuz, sıcak tutuyor mu? Sıcak tutmuyor mu yoksa? Alnınıza dokunun hele, bakın nasıl da boncuk boncuk terlediniz, bir de sıcak tutmuyor diyorsunuz? Sekiz yuan olsun? Sekiz yuana olmaz, eğer komşuluğumuzun hatırı olmasa on beş yuana bile satmam! Ver sekiz yuana. Amcacığım, size daha ne diyebilirim? Geçen senenin sonbaharında birkaç kez piponuzu içmişliğim var sizin, size bir iyilik borçluyum! Bir adam borçlarını ödeyene kadar huzur bulamaz. Anlaştık, dokuz yuan olsun, bu satışta para kaybetmek de varmış demek, dokuz yuanı ver üzerinden çıkarmadan eve git, eve gidince ilk işin bir havlu bulup alnındaki teri silmek olsun, üşütmeni istemem. Sekiz mi demiştin? Sekiz buçuk olsun! Ben biraz indireceğim fiyatı ama siz de artırın biraz canım, ne de olsa bir kuşak büyüğümsünüz! Eğer sizin yerinize bir başkası olsaydı kulağına şaplağı vurduğum gibi nehrin içini boylardı! Sekiz yuan mı dediniz, sizin gibi eski bir toprağa çatınca imparatorun kendisi bile öfkelenmez, imparator bile bir şey demiyorsa bendeniz Yang Qi neye öfkelenir bilmem? Size bir tüp kan vermişim gibi sayalım bunu, ben sıfır grubuyum, Doktor Norman Bethune'la[1] aynı gruptan, sekizse sekiz olsun Zhang Amcacığım ama bu kez siz bana borçlandınız.

1. (1888-1939): Kanadalı göğüs cerrahı. Kan bankalarını savaş alanlarında ilk kez kullanmıştır. İspanya İçsavaşı ve Çin Kurtuluş Savaşı'nda gönüllü olarak çalışmıştır. (Ç.N.)

Sonra o yapışkan banknotları saymaya başladı: Beş, altı, yedi, sekiz yuan tamamdır, ceket artık sizindir. Şimdi ceketi eve götürüp hanıma gösterin. Size garanti ediyorum eve gidip yarım saat oturduktan sonra çatınızdaki o kalın kar tabakası erimeye başlayacak, uzaktan bakınca çatınızdan yükselen buharlar görülecek, kar suları avlunuzda dere olup akacak, evin saçaklarından sarkan buzlar patır patır dökülecek. Bu ceket yavru keçi derisinden yapıldı, bakın dışı saten gibi, bu ceketi İç Moğolistan'ın en güzel genç kızı giymiş, burnunuzu yaklaştırıp koklayın hele, ne kokuyor? Güzel bir kız kokusu bu! Lan Jiefang eve gidip şu bağımsız çiftçi babanın cüzdanını getir bakayım, ceketi satın alıp yarı ablan Baofeng'e hediye edersin, üzerinde böyle bir ceketle ilaç çantasını sırtına atıp hasta görmeye gitti mi neler olur düşün bir bakalım? Karlar havada süzülürken ablanın başına bir metre kala eriyiverir! Bu ceket küçük bir fırın gibidir, içine yumurta sardın mı bir pipo içimi zaman geçmeden pişer yumurta. Lan Jiefang, sana on iki yuana bırakırım, o da ablanın benim hanımı doğurtması hatırına, ceketi yarı fiyatına veriyorum sana, başkası olsa yirmi beş yuandan aşağıya saçımın bir telini bile koparmam. Nasıl? Almayacak mısın? Ha ha, Lan Jiefang, ben de seni hep çocuk gözüyle görürdüm ama büyüyüp koca adam olmuşsun, bıyıkların çıkmış bak, ya aşağısı? Erkek çocukları on yedi-on sekiz yaşma gelince hem sakalları hem de kasık tüyleri çıkar. Erkek çocukları için on yedi-on sekiz yaş demek kuşlarının boğa boynuzu gibi olması demektir! Senin Huang'ların kızlarına ilgi duyduğunu biliyorum ama artık yeni bir toplum düzenimiz ve yepyeni bir ülkemiz var, yasalar tek eşlilikten yana, Huzhu ve Hezuo' dan sadece birini seçebilirsin, ikisini birden eş olarak alamazsın artık. Eğer Ximen Nao'nun döneminde yaşasaydın olabilirdi bu elbet, Ximen Nao'nun bir karısı ve iki

cariyesi vardı, bunun dışarıda da pek çok örneği vardı o zamanlar. Niye kızarıp bozarıyorsun öyle? Aa, anan da onlardan biriydi ya, yok bir şey, önemli değil, senin anan da bir kurbandı nasılsa! Seni bugünlere getirmek anan için hiç de kolay olmadı, bence bu ceketi alıp ne kadar hayırlı bir evlat olduğunu göstermek için anana hediye etmelisin. Senin anan çok iyi kalpli bir insan, çok da cömert biri, hatırlıyorum da kapıya gelen dilencilere kendi elleriyle birkaç çörek verip öyle gönderirdi. Köyün, yaşı senden biraz daha büyük olanlarının hepsi bilir bunu. Eğer anana bu ceketi hediye etmek istersen sana biraz daha indirim yaparım, on yuan olsun, sesini yükseltme sakın, başkaları duysun istemem, on yuan bir koşu eve gidip para alıp gelirsen ceketi sana veririm. Canım kardeşim benim, eğer o Jinlong denilen piç olsaydı yüz yuana bile satmazdım ona bu ceketi. Neyimin komutanıymış peh, kapalı kapının üzerinde yazan bir unvan sadece bu, kendi kendini komutan ilan etti! Ben onun yanında kıçı kırık bir komutan yardımcısı kalır mıyım be? Ben de kendimi dünyadaki tüm orduların başkumandanı ilan ediyorum, binlerce orduyu bir hasır gibi yere serip üzerinde yürürüm ben! Kalabalığın dışından bir ses duyuldu sonra: Kızıl Muhafızlar geliyor!

Jinlong ağabeyim bir kahraman gibi önde yürüyordu, o "dört büyük elmas" iki yanına dizilmiş gururla onu koruyordu, arkalarında da şamata çıkaran Kızıl Muhafızlar vardı. Ağabeyimin belinde fazladan bir silah vardı şimdi, ilkokulun beden öğretmeninden alınan silahtı bu, silahın bir köpek çükünü andıran nikel kaplı namlusu gümüş gibi parlıyordu. "Dört büyük elmas" da Üretim Tugayı'nın açlıktan daha yeni ölmüş olan Shandong sığırının derisinden yapılmış kemerler takıyordu, daha yeni yapıldığından ötürü ne yaş ne de tamamıyla kurutulmuş

olan kemerin üzerinde hâlâ sığır tüyü vardı ve leş gibi bir koku yayıyordu etrafa. Hepsi beline bir zamanlar bizim köyün opera topluluğunun kullanmış olduğu revolverlerden sıkıştırmıştı, revolverlerin hepsi yetenekli marangoz Du Luban tarafından karaağaçtan oyulmuş ve siyaha boyanmıştı, çok sahici görünüyorlardı, eğer bir haydudun eline düşerlerse soygun yapmak için kolaylıkla kullanılabilirlerdi. Ejderha Sun'un belindeki revolverin arkası oyulmuş ve buraya bir yay, ateşleme pimi ve sarı renkli baruttan yapılmış bir ateşleme kapsülü monte edilmişti, ateşlendiği takdirde gerçek bir silahtan daha keskin bir ses çıkarıyordu. Ağabeyimin silahında barut kâğıdı kullanılmıştı, tetiği çektiğinde silah iki kez patlardı. "Dört büyük elmas"ın arkasındaki yaltakçıların ellerindeyse kızıl püsküllü mızraklar vardı, mızrak uçları zımparayla parlatılmıştı ve çok keskindiler, eğer bir ağacın gövdesine saplanırsa geri çıkarmak için çok büyük bir güç sarf etmek gerekirdi. Ağabeyimin önderliğindeki birlik hızla ilerliyordu. El değmemiş karın beyazlığıyla püsküllerin kızıllığı çok muhteşem bir tablo oluşturuyordu. Birlikle Yang Qi'nin o eski püskü ceketleri sattığı yer arasında elli metre mesafe kala ağabeyim silahını belinden çıkartıp havaya ateş etti: Pat! Pat! İki duman bulutu havaya karıştı birden. Yoldaşlar ileri, diye emretti ağabeyim. Kızıl Muhafızlar kızıl püsküllü mızraklarını öne doğru doğrultup, "Öldür, öldür, öldür!" naralarıyla öne atıldı, çamura dönen kardan katır kutur sesler çıkıyordu, göz açıp kapamadan yanımıza vardılar. Kızıl Muhafızlar, ağabeyimin bir el hareketiyle Yang Qi ve ceket almayı düşünen onlarca insanın etrafını sarıverdiler.

Jinlong, bana düşmanca bir bakış atınca ben de ona aynen karşılık verdim. Doğruyu söylemem gerekirse çok yalnızdım ve onun Kızıl Muhafızları'na katılmak için can atıyordum. Onların o gizemli ve ağırbaşlı tavırları beni

heyecanlandırıyordu. Özellikle de "dört büyük elmas"ın taşıdığı o Mauser'lerine bayılıyordum, sahte olsalar da çok havalı görünüyorlardı, içim gidiyordu onlara. Ablama, onun Kızıl Muhafızlar'ına katılmak istediğimi Jinlong'a iletmesi için yalvardım. O da şöyle dedi ablama: Bağımsız çiftçiler devrimin hedeflerinden biridir, bu yüzden Kızıl Muhafızlar'a katılmaya uygun biri değil o; ama boğasıyla birlikte komüne katılırsa onu aramıza kabul etmekle de kalmaz bir takım komutanı yaparım hemen. Jinlong o kadar yüksek sesle konuşuyordu ki dediklerini duymak için ablamın aracılığına gerek bile kalmamıştı. Ama komüne katılmak, hele yanımda boğayla birlikte komüne katılmak benim karar verebileceğim bir iş değildi. O gün pazarda yaşananlardan sonra babam ağzını açıp tek kelime bile etmemişti. Gözlerini uzağa dikip yüzünde boş bir ifadeyle bakarken elindeki satırı her an birini öldürecekmiş gibi taşıyordu. Boynuzlarından biri kesilince boğa da boş boş bakar olmuştu, bakışlarında kasvetli bir hava vardı, başını eğip insanlara yan yan bakıyordu, acı acı böğürürken bir şişip bir inen karnıyla sanki o tek boynuzuyla her an birinin üzerine atılıp karnını deşecekmiş gibi görünüyordu. Babam da boğayla birlikte ahırda kalıyordu artık, ahırı avluda kimsenin yanına yaklaşmaya cesaret edemediği bir köşeye çevirmişlerdi. Ağabeyimin önderliğindeki Kızıl Muhafızlar avluda her gün şamata çıkarıyordu, gong ve davul çalıyor, havan topunu ateşleme denemeleri yapıyor, kötü adamlarla çarpışıp sloganlar atıyorlardı ama babam ve boğa sanki bunların hiçbirini duymuyordu. Ancak, ahıra girmeye cesaret edecek biri olursa bunun kanlı bir katliama yol açacağından emindim. Böyle bir durumda boğayı alıp komüne gidecek olsam babam beni onaylasa bile boğanın buna yanaşmayacağını çok iyi biliyordum. Sokağa çıkıp Yang Qi'nin ceket satışını izlemem tamamen sıkıntıdan kaynaklanıyordu yani.

Ağabeyim kolunu kaldırıp silahını Yang Qi'nin göğsüne doğrulttu, titreyerek şöyle bir emir verdi: Kahrolsun vurguncu, tutuklayın şunu hemen! "Dört büyük elmas" cesur bir şekilde öne atılıp Mauser'lerinin namlularını dört bir taraftan Yang Qi'nin göğsüne doğrultup hep bir ağızdan bağırdı: Eller yukarı! Beyler, dedi Yang Qi sırıtarak, birkaç karaağaç budağıyla kimi korkutacağınızı sanıyorsunuz? Eğer taşaklıysanız beni vurursunuz, hadi durmayın, en azından bir kahramanın bir amaç uğruna kendini feda etmesini izlemiş olurum. Ejderha Sun tetiği çekince sarı bir duman çıktı namludan bir patlama eşliğinde, silah geri tepince Sun'un o ejderha ağzından kan süzülmeye başladı, havaya barut kokusu yayıldı. Korkudan Yang Qi'nin o küçük yüzü sarardı, dişleri birbirine vurmaya başladı hemen, sonra barutun pamuklu paltosunun göğsünde açmış olduğu deliğe bakıp şöyle dedi: Beyler, dediğinizi gerçekten de yaptınız! Devrim, dedi ağabeyim, yemeğe misafir çağırmak değildir, şiddetin ta kendisidir. Ben de Kızıl Muhafız'ım dedi Yang Qi. Bizler, dedi ağabeyim, Mao Zedong'un Kızıl Muhafızlar'ıyız, sense adı sanı bile belli olmayan bir Kızıl Muhafızlar'a aitsin. Yang Qi daha tartışırdı ama ağabeyim, Sun kardeşlere onu tutuklayıp eleştirmek ve kınamak için karargâha götürmelerini emretti, hemen ardından da Kızıl Muhafızlar'a Yang Qi'nin yolun kenarındaki otların üzerine serdiği ceket tezgâhını kaldırmalarını buyurdu.

Yang Qi'yi eleştirmek için yapılan büyük toplantı gecenin geç saatlerine kadar sürdü, avluda köyün kötü unsurları olarak adandırılan insanların evlerindeki mobilyaları kendi elleriyle kırıp getirmeye zorlandıkları yakacakla büyük bir ateş yakıldı. Sandal ağacı ve pelesenkten yapılma bir sürü değerli mobilya kırılıp yakıldı. Avluda her akşam birilerini eleştirirken yakılan şenlik ateşi sayesinde çatıdaki bütün karlar eriyiverdi. Yerler hep

kuzgun karası çamura bulandı. Köydeki yakacak odun ve mobilyanın sınırlı olduğunu bilen ağabeyimin aklına bir fikir gelince yüzü neşeyle ışıdı birden. Bir keresinde kuzeydoğuya gitmiş olan Feng Jun'dan çam ağaçlarının özsuyunun yanıcı olduğunu duymuştu, hatta daha yemyeşil olan dalları bile yanabiliyormuş bu sayede. Ağabeyim bu yüzden köyün kötü unsurlarını ilkokulun arkasındaki çam ağacı ormanına gönderdi ağaç kesmeleri için. Köyün o iki sıska atının çektiği kesilmiş çam ağaçları birer birer karargâhın önüne getirilmeye başladı böylece.

Yang Qi'nin eleştirilmesi, yaptığı kapitalist faaliyetler, devrimin küçük generallerine küfretmesi ve başarısız bir girişim olan karşıdevrimci bir örgüt kurma planı üzerine yoğunlaştı, acımasızca dayak yiyip bir güzel tekmelendikten sonra avludan kovuldu. Keçi derisi ceket yığınıysa ağabeyim tarafından gece nöbeti tutan Kızıl Muhafızlar'a dağıtıldı. Devrim dalgasının tüm ülkeyi vurmasından bu yana ağabeyim aslında taburun ofisi olarak kullanılan ve şimdiyse karargâhları haline gelmiş olan o odada, ilk kez üzerindekileri çıkarmadan uyudu o gece. "Dört büyük elmas" ve bir düzine kadar güvendiği adamı eşlik ederdi ona. Ofisin zeminine saman, ot ve iki tane hasır sermişlerdi. Keçi derisi ceketlerin gelmesiyle birlikte artık daha rahat geceler geçiriyorlardı.

İsterseniz daha önce anlatmış olduğumuz bir olayla devam edelim biraz da: Annem omuzlarında onu olduğundan daha iri gösteren keçi derisi kapitone ceketiyle evden koşarak çıkmıştı ya hani... O ceketi ağabeyim aslında ablama vermişti giymesi için çünkü ablam öncelikle Kızıl Muhafızlar'ın, onun ardındansa köyün doktoru sayılıyordu. Hayırlı bir evlat olan ablam da soğuktan korunması için ceketi anneme verdi. Annem, ağabeyimin önüne atılıp diz çöktü, kollarını onun boynuna dolayıp ağlamaya başladı: Ah oğlum benim, ne oldu sana böyle?

Ağabeyimin yüzü morarmış, dudakları kuruyup çatlamıştı ve kulaklarından kanla karışık irin akıyordu, tam bir şehit gibi görünüyordu anlayacağınız. Ablan nerede? Ablan nerede? Ablam, Chen Dafu'nun karısını doğurtmaya gitti. Jiefang, diye sızlandı annem, iyi oğlum benim, gidip bir koşu ablanı çağırıver... Önce Jinlong'a sonra da şimdi lidersiz kalmış olan Kızıl Muhafızlar'ın yüzlerine bakınca içim acıdı birden. Caka satmayı çok sevse de ne de olsa aynı anadan doğmuştuk, onu biraz kıskanıyordum ama ona olan hayranlığım daha ağır basıyordu, çok yetenekli biriydi, onun ölmesini hiç istemezdim. Avludan uçarcasına çıkıp önce batıya doğru koşturdum iki yüz metre kadar, sonra kuzeye dönüp bir *hutong*'a[1] daldım, yüz metre kadar koşturduktan sonra nehrin setine en yakın olan birinci evdi Chen Dafu'ların evi, üç odalı, çatısı sazdan yapılmış, etrafı toprak bir duvarla çevrilmiş bir ev.

Chen Dafu'nun o bir deri bir kemik kalmış küçük erkek köpeği karşıladı beni deli gibi havlayarak, yerden bir tuğla parçası aldığım gibi ona fırlatıverdim. Tuğla parçası bacağına isabet edince acı acı inleyerek üç bacağı üzerinde eve koşturdu köpek. Chen Dafu elinde büyük bir sopayla çok ürkütücü bir şekilde dışarı çıktı: Köpeğime kim vurdu? – Ben vurdum, dedim kaşlarımı çatıp öfkeli bir bakışla. Kara bir demir kule gibi öfkelenen adam beni görünce yumuşadı birden, rahatlayınca yüzüne belli belirsiz sıcak bir gülümseme yayıldı. Benden neden çekiniyordu ki bu adam? Çünkü elimde ona karşı kullanabileceğim bir koz vardı. Çünkü onunla Huang Tong'un karısı Wu Qiuxiang'ın nehir kenarındaki söğüt ağaçlarının arasında ne yaptığını görmüştüm, Wu Qiuxiang yakalanmanın utancıyla belini büküp ardına bile

1. Eski Pekin evlerinin arasındaki sokaklara verilen isim. (Ç.N.)

bakmadan kaçmış, çamaşır sepeti ve çamaşır tokmağını bile almamıştı giderken, ekose bir giysi nehrin sularına kapılıp aşağıya doğru süzülmüştü. Chen Dafu kemerini bağlarken beni şöyle tehdit etti: Eğer birine söylersen öldürürüm seni! Eğer önce Huang Tong seni öldürmezse tabii, diye karşılık verdim ben de. Birden sesini yumuşatıp bana yaranmaya çalıştı, karısının yeğenini benimle evere cekti. Zihnimin derinliklerinde sarı saçlı, küçük kulaklı, dudağının üstü salya sümük olan küçük bir kız çocuğunun görüntüsü süzülmeye başladı birden. Peh, dedim, karının o sarı saçlı yeğeniyle kim evlenir, öyle çirkin bir kızı alacağıma tüm hayatım boyunca tek tabanca gezerim daha iyi! Ah küçüğüm, bakıyorum da gözün çok yükseklerde ama ben bir gün seninle o çirkin kızın evlendiğini göreceğim! O zaman, dedim, en iyisi bir taş alıp beni ölesiye dövmen gerekecek. Evlat, dedi, o zaman seninle ikimiz bir centilmenlik anlaşması yapalım, bu gördüğünü kimseye anlatmazsan, ben de karımın yeğenini sana vermeye çalışmam ama eğer anlaşmamızı ihlal edersen karıma yeğenini sizin eve götürüp *kang*'ınızın üzerine oturtmasını söyler, sonra da o çirkin kıza senin ona tecavüz ettiğini söylemesini tembihletirim, o zaman ne yaparsın ha! Birden o hem çirkin hem de aptal kızın bizim evin *kang*'ına oturmuş durmadan ona tecavüz ettiğimi söylediğini düşündüm de böyle bir şeyin olması başıma biraz dert açabilirdi. "Doğru bir kişi gölgesinin çarpık olmasından korkmaz, kuru bok duvara yapışmaz," diye bir atasözü olmasına rağmen başınıza böyle bir şey geldiğinde kendinizi aklamanız öyle kolayca yapabileceğiniz bir şey değildi. Böylece Chen Dafu'yla bir centilmenlik anlaşması yaptık. Zaman ilerledikçe Chen Dafu'nun benden, benim ondan korktuğumdan daha çok korktuğunu kavradım, bir tuğla parçası atıp köpeğini sakatladığımda gıkını bile çıkarmamıştı işte, onunla bu yüzden hiç çekin-

meden böyle dan dan diye konuşabiliyordum. Şöyle dedim: Ablam nerede? Ablamı bulmam lazım! – Küçük bey, dedi, ablan şimdi karımın yanında, doğurmasına yardım ediyor. Avluda sanki merdivenmiş gibi küçükten büyüğe sıralanmış sümüklü kız çocuklarını görünce hemen alay ettim onunla: Senin karın da ne yetenekliymiş ama, dişi bir köpek gibi birbiri ardına sıralamış çocukları. Dişlerini gösterip, küçük bey, böyle şeyler söyleme, böyle şeyler insanı kalbinden yaralar, şimdi küçüklüğüne veriyorum bu dediğini, büyüyünce sen de anlarsın. Seninle tartışacak zamanım yok, dedim, ablamı almaya geldim ben. Onların evinin penceresine doğru bağırmaya başladım: Abla, abla, beni anam yolladı, Jinlong ölüyor! Bu sırada odanın içinden yeni doğmuş bir bebeğin ciyaklaması duyulunca Chen Dafu sanki kıçı tutuşmuş gibi hoplaya zıplaya pencerenin önüne koşturup şöyle bağırdı: Kız mı, erkek mi? İçeriden bir kadının güçten düşmüş sesi duyuldu: Bacaklarının arasında o şeyden var. Chen Dafu iki eliyle yüzünü kapatıp pencerenin önündeki karın içinde deli gibi dönmeye başladı, bir yandan dönüyor, bir yandan da ağlıyordu: Wu-wu, Gökteki Babamız, bu kez gözlerini açıp gördün, Chen Dafu'nun soyu hoş kokulu bir tütsü gibi yanmaya devam edecek sonunda. Ablam evden apar topar çıkıp ne olduğunu sordu. Jinlong ölüyor, dedim, platformdan aşağıya kafa üstü çakılıp nalları havaya dikti!

Ablam kalabalığı yarıp Jinlong'un yanına diz çöktü, önce parmağını burun deliklerine götürdü, sonra eline dokundu, ardından da alnını elledi, en sonunda ayağa kalkıp ciddi bir ses tonuyla şöyle dedi: Çabuk onu eve taşıyın! "Dört büyük elmas", ağabeyimi kaldırıp ofise doğru yönelince ablam, eve dedim, dedi, *kang* sıcaktır, onun üzerine bırakın! Hemen yönlerini değiştirip ağabeyimi anamın sıcak *kang*'ının üzerine koydular. Ablam gö-

zünün ucuyla Huang'ların kızlarına baktı. İkisinin de gözleri yaşlarla dolmuş ve yanakları soğuktan kızarıp şişmişti. Tenleri çok beyaz olduğundan yanaklarındaki şişlikler bir kirazın o taze kırmızılığını taşıyordu.

Ablam, ağabeyimin gece gündüz üzerinden çıkarmadığı o deri kemeri çözdü, kemeri üzerindeki silahla birlikte duvarın bir köşesine fırlatınca o sıra şamatayı izlemeye gelmiş olan küçük bir fare silahın ağırlığıyla ezilip dümdüz oldu, ölmeden hemen önce tiz bir çığlık attı fare, ardından burnundan kan süzülmeye başladı. Ablam, ağabeyimin pantolonunu aşağıya indirdi, ağabeyimin o yarı morarmış kıçında bitler cirit atıyordu. Kaşlarını çatıp bir cımbız yardımıyla ampule benzeyen ufak bir ilaç şişesini açıp içindeki sıvıyı bir şırıngaya doldurdu, ardından iğneyi gelişigüzel bir şekilde onun kıçına batırdı. Ablam, ağabeyime iki iğne vurup bir de serum bağladı. Ablam yaptığı işte çok ustaydı, daha ilk denemede damarı buluverdi. Bu sırada elinde bir kâse zencefil çorbası taşıyan Wu Qiuxing girdi odaya, çorbayı ağabeyime getirmişti. Annem endişeyle ablama bakıp gözleriyle onun fikrini sorunca ablam kayıtsızca başını salladı. Wu Qiuxiang, ağabeyimi beslemeye başladı. Beslerken bir çorba kaşığı kullanıyordu. Wu Qiuxiang'ın ağzı da ağabeyiminkiyle birlikte açılıp kapanıyordu, bu tipik bir annelik içgüdüsüydü, daha önce çocuğunu besleyen bir sürü anne görmüştüm, çocuk ağzını açtığında anne de istemsiz bir hareketle ağzını açardı, çocuk bir şey çiğnediğinde anne de ağzını bir şey çiğnermiş gibi açıp kapardı, bu içten gelen gerçek bir duyguydu işte, taklit edilemezdi, Wu Qiuxiang'ın ağabeyimi kendi çocuğuymuş gibi gördüğünü biliyordum. Wu Qiuxiang'ın ağabeyim ve ablama karşı olan duygularının çok karışık olduğunu da biliyordum, biz iki ailenin ilişkisi türlü gibi karman çorman bir yemekti, Wu Qiuxiang'ın ağzının ağabeyiminkiyle birlikte açılıp kapanmasının nedeni sadece iki

aile arasındaki özel ilişkiye dayanmıyordu, Wu Qiuxiang çoktandır kızlarının kalbinden geçenlerden haberdardı, ağabeyimin devrim süresince gösterdiği yeteneklerini de görmüş olduğundan kızlarından birini ağabeyimle evlendirme kararı almış ve ağabeyimi gurur duyacağı, yakışıklı bir damat olarak görmeye başlamıştı. Bunları düşünürken aklım içine her şeyin atıldığı bir çorba gibi karman çorman oldu, ağabeyimin hayatta kalıp kalamayacağını düşünemez oldum. Şimdiye kadar Wu Qiuxiang hakkında hiç de iyi şeyler düşünmemiştim ama onu söğüt ağaçlarının arasından belini büküp kaçarken gördükten sonra kendimi ona yakın hissetmeye başladım; çünkü o olaydan sonra ne zaman beni görse yüzü birden kıpkırmızı kesilir ve gözlerini benden kaçırır olmuştu. Onu dikkatli bir şekilde incelemeye başladım; beli ince, kulakları solgundu, kulak memelerinden birinde kırmızı bir ben vardı. O derin ama sessiz gülüşü bir çekicilik taşıyordu. Bir akşam ahırda babama boğayı beslemesinde yardım ederken Wu Qiuxiang sessizce içeriye dalıp elime iki tane sıcak yumurta tutuşturdu, ardından başımı göğsüne yaslayıp okşayarak, "Sen iyi bir çocuksun," diye fısıldadı, "bir şey görmedin, değil mi?" Boğanın tek boynuzunu ahırın direklerinden birine çarptığını gördüm, gözleri birer meşale gibi parlıyordu o karanlıkta. Ürken Wu Qiuxiang beni bir kenara itip ardına dönerek geldiği gibi çıktı ahırdan. Ardından ben de çıktım hemen, onun yıldızların altında titreyen siluetini görünce içim tarifsiz duygularla doluverdi. Bir şeyi itiraf etmeliyim, Wu Qiuxiang başımı göğsüne yaslayıp okşadığında kuşum sertleşmişti, bunun büyük bir günah olduğunu hissettim ve ruhum uzun süre işkence gördü bu yüzden. Huang Huzhu'nun o uzun saç örgüleri de beni büyülemişti, ardından ona da büyük bir hayranlık duymaya başladım. Şöyle hayaller kuruyordum, Wu Qiuxiang, erkek çocuğu gibi saçları olan Hezuo'yu Jinlong'la,

o uzun saç örgülü Huzhu'yu da benimle evlendiriyordu. O uzun saç örgüleri olan Huzhu'yu mutlaka benimle evlendirmeliydi. Huzhu, Hezuo'dan sadece on dakika önce doğmuştu ama bir dakika bile önce doğsa yine de onun ablası sayılırdı, eğer içlerinden biri evlenecekse öncelik doğal olarak ablanın hakkıydı. Ben Wu Qiuxiang'ın kızı Huang Huzhu'ya âşıktım ama Wu Qiuxiang ahırda bana sarılırken memeleri yüzüme sürtünce kuşum sertleşmişti işte, artık kirlenmiştik, aramızda belirsiz bir ilişki doğmuştu, bu şartlarda kızını asla vermezdi bana, acı çekiyordum, kaygılıydım ve kendimi suçlu hissediyordum bu yüzden, sığırları otlatırken karşılaştığım o yaşlı haydut Hu Bin bana cinsellik hakkında bir sürü yanlış bilgi vermişti, şöyle şeyler söylerdi: "On damla ter bir damla kana, on damla kan da bir damla meniye eşdeğerdir." "İlk boşalmadan sonra erkek çocukları büyümez artık." Bu saçma sapan düşünceler bir türlü aklımdan çıkmıyordu ve geleceğimin hiç de iyi olmayacağını hissediyordum, bir Jinlong'un o boyu bosu yerinde güçlü vücuduna, bir de benim o sıska vücuduma bakıyordum, sonra Huzhu'nun o şehvet uyandıran dolgun vücuduna bakınca umutsuzluğa düşüyordum, hatta intihar etmeyi bile geçirdim aklımdan. Bazen boş kafalı bir boğa olmanın ne kadar iyi bir şey olduğunu düşünüyordum ama şimdi senin hiç de boş kafalı olmadığını çok iyi biliyorum, üstelik sadece düşünmekle de kalmıyorsun, düşündüklerin de çok ama çok karmaşık şeyler, sadece dünya işlerini düşünmekle kalmıyor aynı zamanda öte tarafı da düşünüyorsun, tek derdin şimdi değil, geçmiş ve gelecek de aklını kurcalıyor.

Ağabeyimin hastalığı yavaş yavaş düzelmeye başladı, yüzü kireç gibi olmasına rağmen devrim adına önderlik yapabilmek için büyük bir mücadele veriyordu. Onun birkaç gün şuursuz bir şekilde yatmasını fırsat bilen annem, giysilerini çıkarıp onları bir güzel kaynattı, bitler

ölmesine ölmüştü ama ağabeyimin Dacron marka o güzelim askerî tuniği kaynatılınca bir ineğin geviş getirdikten sonra tükürdüğü bir şey gibi buruş buruş olmuştu. O taklit askerî kepi de öyle solmuş ve öyle buruşmuştu ki bu haliyle hadım edilmiş bir boğanın buruşuk testis torbasına benziyordu. Tuniğin ve kepin halini gören ağabeyim iyice panikledi. Öyle öfkelenmişti ki burun deliklerinden kara kan süzüldü. Ana, beni de öldürseydin ya, dedi ağabeyim tuniğine ve kepine bakarken. Annem kendini çok suçlu hissetti, utançtan kulaklarına kadar kızardı, boğazı düğümlenmişti sanki. Ağabeyimin öfkesi yatıştı ama yerini kedere bıraktı, sular seller gibi gözyaşı akıttı, *kang*'ın üzerine çıkıp başını yorganın altına soktu, iki gün iki gece ne yemek yedi ne su içti ne de kimseyle konuştu. Annem ağabeyimin odasıyla avlu arasında gide gele mekik dokudu, endişeden ağzının kenarında uçuklar çıktı, durmadan kendi kendine mırıldanıyordu: Ay, ne kadar aptalım! İyice bunadım artık! Buna daha fazla dayanamayan ablam yorganı çekip iyice bitkin düşmüş, kirli sakallı ve gözleri yuvalarına gömülmüş olan ağabeyimi gün yüzüne çıkardı. Ağabey, dedi çok kızgın bir sesle, alt tarafı eski püskü bir tunik değil miydi ya? Annemi kendini asmaya götürecek kadar üzmeye değdi mi? Ağabeyim oturur pozisyona geçti, boş bakışlarla uzun uzun içini çekti, daha konuşmaya bile başlamadan gözlerinden yaşlar süzüldü. Kız kardeşim, o tuniğin benim için ne demek olduğunu nereden bileceksin ki sen? Ne derler bilir misin, "İnsanı insan yapan giysisi, atı at yapan eyeridir," tüm emirlerimi verirken ve kötü adamları sindirirken hep o tuniğe güvendim ben. Olan olmuş artık, dedi ablam, *kang*'ın üzerinde bir ölü gibi yatmanın tuniği eski haline getirebileceğini mi sanıyorsun yoksa? Ağabeyim biraz düşündükten sonra, "Tamam," dedi, "yataktan çıkıyorum artık, karnım acıktı." Ağabeyimin acıktığı-

nı duyan annem evde dört dönmeye başladı, oklavayla hamur açıp yumurta kızarttı, avlu birden çok hoş yemek kokularıyla doluverdi.

Ağabeyim annemin pişirdiklerini aç bir kurt gibi midesine indirirken Huang Huzhu utangaç bir gülümsemeyle bizim eve girdi. Annem, bak şu işe, dedi heyecanla, küçükhanım, aynı avluyu paylaşmamıza rağmen on yıldır bizim eve adımını bile atmamıştın. Annem onu baştan aşağıya bir güzel süzerken gözlerinden sevecenlik okunuyordu. Huzhu ne ağabeyime ne ablama ne de anneme bakıyordu, gözlerini buruş buruş olmuş tuniğe dikip şöyle dedi: Teyzeciğim, Jinlong'un üniformasını yıkarken mahvettiğinizi biliyorum, ben dikiş öğrendim, kumaşlar hakkında da az çok bilgim var, ne derler bilirsiniz, "Ölü bir ata canlıymışçasına bakmak gerek," ne dersiniz biz de böyle yapalım mı, üniformayı bana verin de üzerinde çalışayım biraz, belki de eski haline getirebilirim onu. – Güzel kızım, dedi annem Huzhu'nun ellerini kendi elleri arasına alıp gözlerinden ışık saçarak devam etti konuşmasına: Ne kadar da hoş bir genç kız oldun sen, eğer Jinlong Ağabeyi'nin üniformasını eski haline getirirsen senin önünde üç kere diz çöküp dokuz kere secde ederim sana!

Huzhu giderken sadece tuniği aldı yanına, o taklit kepi bir tekmeyle duvarın köşesindeki fare deliğinin yanına yuvarlandı. Huzhu gidince ümit düştü yollara. Annem, Huzhu'nun ağabeyimin tuniğini eski haline getirirken nasıl bir büyü kullanacağını çok merak ediyordu ama avludaki kayısı ağacının yanına gelince daha fazla ilerlemeye cesaret edemedi; çünkü Huang Tong kapının ağzına dikilmiş, yaşlı bir karaağacın kökünü kesiyordu elindeki baltayla. Ağaç kabukları havada şarapnel parçaları gibi uçuşuyordu. Daha da ürkütücü olan Huang Tong'un o küçük yüzüne yerleşmiş esrarengiz ifadeydi. Köyün ikinci sınıf kapitalistlerindendi ve Kültür Devrimi sırasında

ağabeyimin hışmına uğramıştı, şimdiyse tüm yetkileri elinden alınmış bir halde bir kenara çekilmiş, içindeki öfke ateşiyle ağabeyimin başını yakabileceği bir fırsatı bekliyor olmalıydı. Ama onun düşüncelerinin daha o kadar keskinleşmediğini biliyordum, onlarca yıllık komün yaşamı ona diğerlerinin ne dediğini iyi dinlemesini ve yaptıkları hareketleri iyi gözlemlemesini öğretmişti, o iki değerli kızının ağabeyime olan duygularını fark etmemiş olması imkânsızdı. Annem ablamdan neler olup bittiğine bakmasını isteyince ablam hor gören bir tavırla homurdandı. Ablamla Huang'ların kızlarının arasındaki ilişkiyi kafamda netleştirememiştim henüz ama Huzhu'nun ablam hakkında söylediği düşmanca şeyler ikisi arasında derin bir düşmanlık olduğunu gösteriyordu. Bu yüzden annem beni gönderdi neler olup bittiğine bakmam için, küçük çocukların utanıp sıkılmaları olmazmış, dedi. Annemin beni hâlâ küçük bir çocuk olarak görmesi gerçekten üzdü. Ben de içten içe Huzhu'nun nasıl bir yöntem kullanarak ağabeyimin tuniğini eski haline getireceğini merak etmiyor değildim, bir gölge gibi Huang'ların evine yanaştım ama Huang Tong'un karaağaç kökünü keserken yüzünde beliren o şeytani ifadeyi görünce benim de bacaklarım titremeye başladı.

Ertesi sabah Huzhu koltuğunun altına sıkıştırdığı küçük bir bohçayla bize geldi. Ağabeyim onu görür görmez heyecanla *kang*'dan aşağıya atladı, annemin dudakları kıpırdadı ama bir şey söylemedi. Huzhu çok sakin görünüyordu ama ağzının kenarlarındaki ve kaşlarının uçlarındaki ifadeden kendisiyle ne kadar çok gurur duyduğunu anlayabilirdiniz. Bohçayı *kang*'ın üzerine bırakıp açtı, bohçanın içinde düzgünce katlanmış, tamir edilmiş tunikle tuniğin üzerine konmuş olan yepyeni bir kep vardı. Kep sarıya boyanmış beyaz bir kumaştan yapılmasına rağmen, işçiliği çok iyi olduğundan neredeyse gerçek gibi duruyordu. Kepin özellikle göze çarpan kısmıy-

sa Huzhu'nun kepin alınlığının ortasına işlediği kızıl yıldızdı. Önce kepi, ardından da tuniği uzattı ağabeyime, tuniğin üzerinde hâlâ kırışıklıklar olmasına rağmen temelde eski haline döndüğü söylenebilirdi. Huzhu kaşlarını ve bakışlarını düşürdü, yüzü pembeleşti, özür dileyen bir tavırla şöyle dedi: Teyzeciğim uzun süre kaynattığınızdan sadece bu kadar düzeltebildim. Aman Tanrı'm, Huzhu'nun gösterdiği bu büyük tevazu ağır mı ağır bir çekiç gibi anne ve ağabeyimin kalplerini eziverdi birden. Annem hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Ağabeyim kendini tutamayıp Huzhu'nun elini tutuverdi. Huzhu, ağabeyimin elini tutmasına bir süre izin verdikten yavaş yavaş çekti elini *kang*'ın ucuna otururken. Annem tel dolabı açıp içinden bir top akide şekeri çıkardı, şekeri bir baltayla parçalayıp yemesi için Huzhu'ya ikram etti. Huzhu yemek istemeyince annem bir parça şekeri resmen kızın ağzına sokuverdi. Ağzında şekeri emerken duvara doğru dönüp, istersen bir dene, bakalım üzerine oturacak mı, olmadı yine düzeltirim, dedi. Ağabeyim pamuklu ceketini çıkarıp tuniği giydi, kep ve deri kemerini takıp silahını kemerine asınca komutan kaplanlar gibi geri dönmüştü işte, hem de eskisinden daha etkileyici görünüyordu. Huzhu bir terzi ya da daha çok bir eş gibi ağabeyimin etrafında dolanarak tuniğin eteklerini düzeltip yakasını katladı, sonra ağabeyimin önünde durup iki eliyle kepini düzeltirken hafiften pişman olmuş bir sesle, kep biraz sıkı olmuş, dedi ama elimde olan kumaş sadece buydu, seneye bahara ilçeye inip daha iyi bir kumaş aldım mı yenisini dikerim sana.

Hiçbir şansım olmadığı çok açıktı artık.

19

Jinlong'un yeni yılın şerefine bir oyun sahnelemesi

Lan Lian'ın yeminini bozacağına ölmeyi göze alması

Huang Huzhu'yla birlikte olmaya başladıktan sonra ağabeyimin yabani tabiatı büyük ölçüde değişti. Devrim toplumları, kadınları da erkekleri de değiştirir. Yaklaşık bir ay kadar kısa bir sürede ağabeyim sonunun eleştirilenin tekme tokat dövülmesiyle biten o halka açık toplantıları düzenlemez oldu, onun yerini bir düzineden fazla devrimci ve modern Pekin Operası almıştı artık. Bir zamanlar utangaç ve çekingen bir kız olan Huzhu cesur, güçlü ve sınırsız tutkuları olan bir kadına dönüşmüştü. Onun ne kadar iyi bir sesi olduğunu ve ne kadar çok devrimci opera şarkısı bilip bir de oynayabildiğini hiç bilmiyordum doğrusu. Huzhu, A Qingsao'nun, ağabeyim de Guo Jianguang'ın[1] aryalarını söylerdi. Huzhu, Li Tiemei'nin, ağabeyim de Li Yuhe'nin[2] aryalarını söylerdi. Bu ikisi hani tencere yuvarlanmış da kapağını bulmuş derler ya işte o kadar uyumlu bir çiftti: Altın Çocuk ve Yeşim Kız. Şimdi bunu itiraf etmeliyim, benim Huang Huzhu'ya olan fantezilerim kuğu etinin tadına bakmak

1. Dönemin, adını Suzhou şehrinin bir kasabasından alan *Shajiabang* adlı meşhur operasının başkarakterlerinin isimleri. (Ç.N.)

2. Dönemin meşhur operalarından "Kırmızı Fenerin Efsanesi"nin başkarakterlerinin isimleri. (Ç.N.)

isteyen bir karakurbağasının hayallerinin ötesine geçemedi. Yıllar sonra Mo Yan denilen o ufaklık da bana içini döküp Huzhu hakkında fanteziler kurduğundan bahsetti. İster büyük ister küçük olsun demek ki bütün karakurbağaları kuğu etinin tadına bakmanın hayalini kuruyormuş. Ximen Konağı'nın avlusu kısa bir süre *huqin*[1] ve flütlerin sesleriyle kadın ve erkeklerin birlikte şakımalarıyla dolup taştı. Devrim karargâhı, kültürel etkinliklerin düzenlendiği bir kulübe dönüşmüştü artık. Her gün yapılan eleştiri toplantıları ve dövüşlerden çıkan uluma ve çığlıklar ilk başlarda ilgi uyandırıcıydı ama gittikçe kabak tadı vermeye başlamıştı. Ağabeyimin birdenbire devrimin formatını değiştirip insanların gözlerine ve kulaklarına getirdiği yenilikler, herkesin yüzünün neşeli bir ışıltıyla parlaması sağladı.

Huqin çalmasını bilen zengin köylü Wu Yuan da müzisyenlerin arasına katılmıştı. Uzun bir şarkıcılık geçmişi olan Hong Taiyue de katıldı gruba. O şanlı inek kalçası kemiğini sallayarak grubun şefliğini yapıyordu. Sokaklardaki karı küremekle görevlendirilmiş olan o kötü unsurlar bile bir yandan kar kürerken bir yandan da avludan yükselen ezginin ritmine ayak uydurup kendi kendilerine mırıldanıyorlardı.

Yeni yıl arifesinde ağabeyim ve Huzhu kar kış dinlemeden ilçeye küçük bir seyahat yaptılar. Daha horozlar ikinci ötüşlerini tamamlamadan yola çıkıp ertesi gün akşamüzeri geri döndüler. İlçeye yayan gitmişlerdi ama dönerken Luoyang şehrinde imal edilmiş Kızıl Doğu marka bir traktörün üzerinde geldiler. Traktörün yüksek beygir gücü göz önüne alındığında aslında biçerdöver ya da pulluk çekmek gibi çiftlik işlerinde kullanılması düşünül-

1. Bir tür yaylı Çin çalgısı. (Ç.N.)

müştü ama ilçedeki Kızıl Muhafızlar onu bir ulaşım aracı olarak kullanıyordu şimdi. Böyle bir ulaşım aracıyla istedikleri her yere gidiyorlardı, ne kar fırtınaları ne de çamurlu yollar durdurabilirdi onları artık. Traktör sallanırken her an yıkılmak ister gibi duran köprü yerine, üzeri buz tutmuş olan nehirden geçti, seti aşıp köye girdikten sonra köyün ortasından geçen büyük caddeyi izleyip hızla bizim avluya doğru ilerliyordu. Traktör endişesiz bir şekilde, son vitese takmış, gaz pedalı sonuna kadar köklenmiş olarak uçarcasına hızla yol alıyordu, traktörün o büyük ve güçlü paletleri etrafa çamur ve kar sıçratırken arkasında da iki sıra derin mi derin izler bırakıyordu. Traktörün üzerindeki egzoz borusundan uçan bakır zilleri andıran büyük, yeşil duman halkaları çıkıyordu göğe püskürürcesine, duman halkaları havada dönüp birbirine çarpıyor, egzoz borusundan çıkan gürültüden ürken serçe ve kargalarsa bilinmeyen bir yere doğru uçuşuyordu. Ağabeyim ve Huzhu'nun traktörün kabininden atladığını herkes gördü. Onların ardından da ince yüzlü ve melankolik bir genç atladı aşağıya. Genç adamın kısa ve düz saçları vardı, siyah çerçeveli bir gözlük takıyordu, yanaklarındaki kaslar durmadan seğiriyordu, kulakları soğuktan kızarmıştı, üzerinde yıkanmaktan neredeyse beyazlamış olan mavi bir üniforma vardı, göğsüne çok büyük bir Mao Zedong rozeti takmış, gevşekçe sarkıttığı kollarından birinin üst kısmına değil de alt kısmına kızıl bir pazubent geçirmişti. Daha ilk bakışta onun büyük bir savaş görüp gazi olmuş bir Kızıl Muhafız olduğunu anlıyordunuz.

Ağabeyim, Kaplan Yavrusu Sun'dan borazanını çalarak köylüleri etrafına toplamasını istedi. Genel kurul çağrısını yap! Aslında borazanla yapılacak bir çağrıya gerek bile kalmamıştı, köyde yürüyebilen herkes çoktan toplanmıştı bile. Hemen traktörün etrafını sardılar, sadece gör-

mek yetmezmiş gibi hemen çoksesli bir koro halinde tartışmaya başladılar bu büyük canavar hakkında. İçlerinde işi bilen biri şu konuya parmak bastı: Bu aletin üzerine kaynakla bir taret monte edip bir de top namlusu koyduk mu alın size bir tank! Hava kararmaya başlamıştı, günbatımı batıda parıldarken oluşan kırmızı bulut kümeleri yarın yine kar yağacağının habercisiydi. Ağabeyim acil bir emir verip hemen bir lüks lambası ve şenlik ateşi yakmalarını buyurdu, birazdan büyük ve mutlu bir haber verecekti. Emri verir vermez o eski Kızıl Muhafız'a dönüp onunla konuşmaya başladı. Huzhu eve koşturup annesine iki kâse çılbır yapmasını söyledi, birini o genç adama, diğerini de yol boyunca traktörün kabininden çıkmamış ve şimdi de orada oturan şoföre ikram edecekti. İki adam da evlerine misafir olmayı kibarca reddetti. Isınmak için ofise de buyur etmeyeceklerdi. Pek derinliği olmayan Wu Qiuxiang, Huang Hezuo'yu da peşine takıp üzerinde dumanı tüten çılbır dolu kâselerle dışarıya çıktı. Filmlerdeki kötü kadınlar gibi kaş göz süzüyordu. Eski Kızıl Muhafız yüzünde tiksinti dolu bir ifadeyle yemeği reddetti. Jinlong alçak sesle azarladı onları: Ne yaptığınızı sanıyorsunuz? Çabuk eve geri götürün şunları!

Lüks lambası sorun çıkarmıştı, dışarıya sarı alevler ve siyah dumanlar püskürtüyordu. Şenlik ateşi yakılmış ve gürül gürül yanıyordu, taze karaçam dalları cızırtıyla yanarken avluya keskin bir aroma yayıyorlardı. Ağabeyim platforma çıktı, şenlik ateşinin o titrek ışığı altında pençelerini altın başlı bir sülüne geçirmiş panter gibi heyecanlı ve tutku doluydu. Konuşmasına başladı: İlçeye vardığımızda İlçe Devrim Komitesi Başkan Yardımcısı Yoldaş Chang Tianhong tarafından sıcak bir şekilde karşılandık, ona köyümüzdeki devrimci hareketler hakkında rapor verdik. Başkan Yardımcısı Chang bizim devrimci çalışmalarımızdan çok memnun kaldı. İlçe Devrim

Komitesi Politika ve Çalışma Bölümü Başkan Yardımcısı Yoldaş Luo Jingtao'yu bize köyümüzdeki devrimci çalışmalar konusunda yol göstermesi ve Ximen köyü Devrim Komitesi'nde yer alacakların isimlerini bildirmek üzere köyümüze gönderdi. Yoldaşlar, diye haykırdı ağabeyim, daha Samanyolu Komünü bile bir devrim komitesi kuramamışken, biz Ximen köyü sakinlerinin bir devrim komitesi olacak. Bu, Başkan Yardımcısı Chang adına büyük bir girişimdir, bizim köyümüz adınaysa şanlı bir onurdur, birazdan Başkan Luo sahne alıp isimleri açıklayacak.

Ağabeyim platformdan aşağıya atlayıp Başkan Yardımcısı Luo'ya platforma çıkması için yardım etmeyi düşünüyordu. Başkan Yardımcısı Luo, platforma çıkmayı reddedip şenlik ateşiyle arasında beş metre mesafe olan bir yerde ayakta dikilmeyi tercih etti, yüzünün yarısı parlıyor, diğer yarısıysa gölgede kalıyordu, cebinden katlanmış beyaz kare bir kâğıt parçası çıkardı, kâğıdı açıp alçak ama boğuk bir sesle okumaya başladı:

İşte burada Lan Jinlong'u Gaomi ilçesi Samanyolu Komünü Ximen köyü Taburu Devrim Komitesi Başkanı ilan ediyorum, Huang Tong ve Ma Cailiang da başkan yardımcılarıdır...

Rüzgâr yüzüne yoğun bir duman bulutu üfleyince Başkan Yardımcısı Luo geri çekildi ve bildirisini sonlandırdı, atamanın tarihini bile söylememişti, kâğıdı ağabeyimin eline tutuşturdu, alelacele, görüşürüz, deyip şöyle bir el sıkıştıktan sonra ardına dönüp uzaklaştı. Başkan Yardımcısı Luo'nun davranışından hayrete düşen ağabeyim bir süre söyleyecek bir şey bulamadı, ağzı açık bir şekilde onun peşinden koşturup traktöre sıçramasını ve kabine girmesini izledi. Adam biner binmez motor çalıştırıp vınlamaya başlayan traktör ardına dönüp ardında büyük bir çukur bırakarak geldiği yoldan dönüş yoluna

koyuldu. Traktörü gözlerimizle uğurlarken ön farlarından çıkan güçlü bir beyaz ışıkla bizim köyün o büyük caddesini parlak bir *hutong* gibi aydınlatmasını izledik, traktörün arkasındaki o küçük stop lambaları da bir tilkinin kırmızı gözleri gibi parlıyordu...

Devrim Komitesi'nin kuruluşunun üçüncü günü akşamı kayısı ağacının dallarına monte edilmiş olan hoparlörler cızırdamaya başlayınca Kızıl Doğu'nun o kulakları sağır eden melodisi duyuldu birden. Müzik bittikten sonra yazılı bir metni okuduğu belli olan bir kadın sesi, ilçe haberlerini sunmaya başladı. İlk haber başlığı ilçede köy düzeyinde kurulan ilk Devrim Komitesi'nin coşkun kutlamasıydı – Samanyolu Komünü Ximen köyü Taburu Devrim Komitesi kuruldu. Ximen köyü Taburu Devrim Komitesi'nin yönetim kurulunun Lan Jinlong, Huang Tong ve Ma Liangcai yoldaşlarından oluştuğunu söyledi spiker, devrimci örgütlerin "üçü bir arada" ilkesinin somutlaşmış haliymiş bu. Kalabalık, başlarını kaldırıp haberin geldiği yönü dinlemeye koyulmuştu, kimseden çıt çıkmıyordu ama hepsi içten içe ağabeyime karşı büyük bir hayranlık beslemeye başlamıştı, ne kadar da genç, daha bu yaşta komite başkanı seçildi, kendi başkan olduğu yetmezmiş gibi bir de müstakbel kayınbabası Huang Tong ve ezelden beridir ablasına yapışmış olan Ma Liangcai de yardımcıları olacak.

Sonra bir gün daha geçti, sırtında büyük bir deste gazete ve mektup zarfı olan yeşil üniformalı bir genç nefes nefese bizim avluya girdi. Bu yeni postacımızdı, çocuksu bir yüzü ve ışıl ışıl parlayan meraklı gözleri vardı. Sırtındaki gazete ve mektup destesini yere indirdi, posta çantasından üzerinde kayıt etiketi olan, kare şeklinde, küçük ahşap bir kutu çıkarıp ağabeyime uzattı. Ardından bir not defteriyle kalem uzatıp imzalamasını istedi onun. Ağabeyim kutuyu çevirip üzerindeki etiketi okuduktan

sonra hemen yanında duran Huzhu'ya dönüp şöyle dedi: Başkan Yardımcısı Chang'dan gelmiş. Bu Başkan Yardımcısı Chang denen adamın aslında Anıran Eşek, Küçük Chang olduğunu biliyordum, örnek teşkil eden bir isyancıydı, İlçe Devrim Komitesi başkan yardımcılığı yapmak dışında bir de propaganda ve sanattan sorumlu kişiydi, onun bu yaptıklarını ağabeyim ablama anlatırken duyuvermiştim işte. Ağabeyimin Küçük Chang'dan bahsedişini dinlerken ablamın yüzünde beliren o karışık duygulanımları da fark etmiştim elbette. Ablamın ona abayı yaktığını da biliyordum ama Küçük Chang'ın kariyerinde bir anda hızla yükselmesi ablamın aşkı önünde bir engel oluşturuyordu işte, çok yönlü ve çok yetenekli bir güzel sanatlar öğrencisinin güzel bir köylü kızına âşık olması ihtimal dahilindeydi ama daha yirmilerinde ve ilçe düzeyinde önde gelen bir memur olan birinin bir köylü güzeliyle evlenme olasılığı neredeyse yüzde sıfırdı, hatta ister Xi Shi[1] kadar güzel ya da ister aydan daha büyüleyici olsun, sonuç yine sıfırdı. Ağabeyim de farkındaydı elbette ablamın kalbinden geçenlerin, onun ablama şöyle bir tavsiyede bulunduğunu duydum: Biraz daha gerçekçi olup beklentilerini daha düşük tutmalısın, Ma Liangcai başta imparatorluktan yanaydı, peki sonra nasıl oldu da başkan yardımcılığına seçildi? Başkan Yardımcısı Chang'ın iyi niyetini niye anlamazlıktan geliyorsun? Ma Liangcai'yi başkan yardımcılığına o mu getirdi yoksa, diye sordu ablam inatçı bir tavırla. Ağabeyim başıyla onayladı onu. Demek Ma Liangcai'ye varmamı istiyor? Çok bariz değil mi bu? Peki, sana kendi ağzıyla mı söyledi benim Ma Liangcai'ye varmamı istediğini? Söylemesine gerek var mı? Böylesine büyük ve önemli bir adam

1. Antik Çin'de "Dört Güzel"den biri. Efsaneye göre; suda yansımasını gören balıklar yüzmeyi unutup batarmış. (Ç.N.)

bütün niyetlerini sözcüklerle ifade etmek zorundaydı sanki? Eline geçen ipucuyla gerisini sen kendin anlayacaksın! Hayır, olmaz, diye üsteledi ablam, bunu bir de onun kendi ağzından duymak istiyorum, yanına gideceğim, eğer kendi ağzıyla Ma Liangcai'ye varmamı istediğini söylerse geri döner dönmez evlenirim onunla! Konuşma buraya vardığında ablamın gözleri çoktan yaşlarla dolmuştu bile.

Ağabeyim paslı bir makasla ahşap kutuyu açınca içinden bir kat eski gazete kâğıdı, iki tane beyaz pencere kaplama kâğıdı, bir tane de buruşmuş sarı grafon kâğıdı çıktı, onların altında da bir kat kızıl saten vardı, sateni kaldırınca içinden çay fincanı ağzı büyüklüğünde seramik bir Mao Zedong rozeti çıktı. Ağabeyim rozeti eline alır almaz gözleri doluverdi hemen, rozetin üzerinden gülümseyen Mao Zedong'un teveccühünden mi yoksa Küçük Chang'ın kendisine derin bir dostluğun ifadesi olan bu hediyeyi göndermesinden mi etkilendiğini kendi de bilmiyordu. Etrafa toplananların görmesi için rozeti havaya kaldırdı. Avluya birden çok kutsal ve çok vakur bir atmosfer hâkim oldu. Ağabeyim rozeti tek tek herkese gösterdikten sonra sevgili müstakbel yengeciğim Huzhu rozeti alıp çok dikkatli bir şekilde ağabeyimin göğsüne taktı, rozet öyle ağırdı ki ağabeyimin tuniğinin biraz sarkmasına neden oldu.

Yeni yıl arifesinde ağabeyim ve arkadaşları "Kırmızı Fenerin Efsanesi" adlı modern operayı sahneleme kararı aldılar, Huzhu doğal olarak Tiemei'yi oynayacaktı, daha önce de belirttiğim gibi onun o uzun örgülü saçları sahne için çok kullanışlıydı, Li Yuhe rolünü başta ağabeyim oynayacaktı ama sesi kısıldığından ötürü şarkı söylerken kedi gibi miyavlıyordu, sonunda bu rolü Ma Liangcai'nin oynamasında karar kılındı. Gerçeği söylemem gerekirse Ma Liangcai, ağabeyimden çok daha iyi bir Li Yuhe olur-

du zaten. Ağabeyim ne Japon politikacı Hatoyama'yı ne de Wang Lianju'yu oynamak istiyordu, sonunda gizli bir kodu iletirken arabanın önüne atlayan ve sahneye çıkar çıkmaz kahramanca ölen bir trafik polisi rolünü üstlendi. Devrim adına kendini feda eden birini oynamak tam da ağabeyim için biçilmiş bir roldü ne de olsa. Diğer roller de köyün gençleri tarafından kapılıverdi hemen. O kış köydeki herkes sahneye çıkmak için can atıyordu nedense. Her gece Devrim Komitesi'nin ofisinde lüks lambasının beyaz ışığı altında yapılan provaları izlemeye gelenler ofisi tıka basa dolduruyordu, hatta raflarda bile oturanlar oluyordu. Şamatayı izlemeye gelen kalabalık ofisi doldurunca, yer bulamayanlar pencerenin kenarından ya da kapının ağzından içeride neler olup bittiğini izliyorlardı ama daha şamatanın tadına varamadan yeni gelenler tarafından ittirilerek ya da çekiştirilerek bir kenara postalanıyorlardı. Hezuo da bir rol kapmıştı, Tiemei'nin komşusu Guilian Abla rolünü. Mo Yan da her gün ağabeyimin kıçının dibinden ayrılmayıp oyunda bir rol alabilmek için sızlanıp duruyordu. Siktir git, diye kükredi ona ağabeyim, ayak altında dolaşmayı bırak! Mo Yan o küçük gözlerini kırpıştırarak, komutanım, bana da bir rol verin, oyunculuk yeteneğim var benim, dedi. Bunu der demez ardına dönüp karın üzerinde parende atmaya başladı. Ağabeyim ona oynanacak başka bir rolün kalmadığını söyledi. O zaman benim için bir rol ekleyiverin, olmaz mı, dedi Mo Yan. Ağabeyim biraz düşündükten sonra, tamam, dedi, o zaman sen de küçük bir casusu oynarsın. Li Nine rolü oyundaki önemli rollerden biriydi, bu rol bol konuşmalı ve çokça şarkı söylemeyi içeren bir rol olduğundan köyün eğitimsiz kızları bu rolün altından kalkamazdı, uzun uzun düşünülüp taşınıldıktan sonra rol ablama teklif edildi, ablam hiç düşünmeden ve soğuk bir tavırla reddetti rolü tabii.

Köyde çiçek hastalığıyla doğmuş, tüm yüzü çiçekbozuğu olan Zhang Youcai adında bir adam vardı, sesi de çok gürdü, Li Nine rolünü oynamak için gönüllü oldu ama ağabeyim reddetti onu. Sesi gerçekten de çok iyiydi, büyük bir coşkuyla yüksek oktavdan şarkı söyleyebiliyordu, büyük bir sanatsal yeteneği olan Başkan Yardımcısı Ma Liangcai, ağabeyime şöyle bir öneride bulundu: Başkanım, kitlelerin devrimci coşkusunun önüne engel koyamayız, izin verin de Büyük Hala Tian'ı oynasın bari. Sonunda bu rolü kaptı Zhang Youcai. Büyük Hala Tian'ın topu topu dört cümlesi vardı oyunda: Fakir de fakire yardım etmezse kim yardım edecek fakire, iki acı kabak, bir dal asma, yardım edelim kızcağıza da kurtulsun tehlikeden, kaplanın ağzından kurtulup koşsun geleceğine." Zhang Youcai, ağzını açar açmaz sanki çatı havalanıyor, pencerelerin beyaz kâğıt kaplamaları tir tir titreyip hışırdıyordu.

Li Nine rolü için hâlâ uygun bir aday bulunamamıştı, yeni yıl arifesi gittikçe yaklaştığından oyunun prömiyeri yeni yılın ilk gününe ertelendi, Başkan Yardımcısı Chang telefon edip provalara rehberlik edeceğini ve bizim köyü modern operaların tipik bir öncüsü olması için destekleyeceğini bildirdi. Hem heyecanlanan hem de endişelenen ağabeyimin ağzında uçuk çıktı, sesi de daha çok kısıldı. Ağabeyim ablama daha da ısrar edip Başkan Yardımcısı Chang'ın bizzat gelip provaları yöneteceğini söyleyince ablam gözyaşları arasında içini çeke çeke şöyle dedi: Rolü kabul ediyorum.

Kültür Devrimi'nin patlak vermesiyle birlikte küçük bir bağımsız çiftçi olan ben, kendimi buz gibi bir köşeye itilmiş hissettim. Köyde ne kadar kör ve topal varsa hepsi Kızıl Muhafızlar'a kaılmıştı ama beni aralarına almamışlardı işte. Onların devrimci coşkusunun ateşi

yere göğe sığmazken ben sessizce bir köşeye çekilmiş, sıcak gözyaşları arasından gıptayla onları izliyordum sadece. O yıl on altı yaşındaydım, gökleri delip yerleri oyabilecek, rüzgâra göğüs gerip nehirlerin akışını değiştirebilecek yaştaydım yani ama hayır, aklımı başka şeylerin kurcalamasına zorlamıştım kendimi: Kendinden nefret etme, utanç, kaygı, kıskançlık, arzu ve hayaller tüm bunlar gelip kalbimin orta yerinde toplanmıştı işte. Bir keresinde büyük bir cesaret örneği gösterip derimi kalınlaştırarak yeminli düşmanım olan Ximen Jinlong'a karşı davamı savunduktan sonra devrimin akışına katılmak için o asil başımı eğmiştim önlerinde. Ama ağabeyim reddetmişti beni. Şimdi de günahın çağrısına uyup o asil başımı bir kez daha eğecektim.

Jinlong avlu kapısının batısında mısır sapı kullanılarak oluşturulmuş geçici umumi tuvaletten çıkmış tuniğinin düğmelerini iliklerken güneşin o kırmızı ışıkları yüzüne vuruyordu. Karla kaplı çatılardan menderesler çizen dumanlar yükseliyordu. Duvara renkli tüyleri olan bir horozla düz tüyleri olan yaşlı bir tavuk tünemişti, kuyruğunu bacaklarının arasına kıstırmış bir köpek geçti sokaktan, çok sade ve çok vakur bir sahneydi, ağabeyimle konuşabilmek için bundan daha iyi fırsat geçemezdi elime. Telaşla koşturup önünü kestim. Beni görünce afalladı, hemen ardından tersleyiverdi: Ne yaptığını sanıyorsun? Dilim düğümlenmişti, kulaklarım yanıyordu, neredeyse tüm gün inledim, sonunda dişlerimin arasından zorla da olsa bir "ağabey" çıkıverdi –babamla bağımsız çiftçilik yaptığımdan ötürü beni dövmesinden sonra ona ilk kez böyle sesleniyordum– tereddüt içinde konuşmaya başladım: Ağabey... senin Kızıl Muhafızlar'ına katılmak istiyorum... O vatan haini Wang Lianju'yu ben oynamak istiyorum... Bu rolü kimsenin oynamak istemediğini biliyorum, insanlar bir vatan hainini oynayacağına

bir Japon şeytanını oynamayı tercih ediyor. Kaşlarını kaldırıp beni önce baştan aşağıya, sonra da aşağıdan başa doğru bir güzel süzdükten sonra beni aşırı hor gören bir ses tonuyla şöyle dedi: Bu rol için uygun değilsin! Niye, diye atıldım hemen telaşla, söylesene, kel kafalı Lü ve küçük kafalı Cheng bile Japon şeytanlarını oynarken, hatta o Mo Yan bile küçük bir casusu oynayabiliyorken ben niye hiçbir rol için uygun olamıyorum? Kel kafalı Lü çiftçi bir aileden geliyor, küçük kafalı Cheng'in babası Toprak Ağaları Birliği tarafından diri diri toprağa gömüldü, Mo Yan orta sınıf bir köylü ailesinden gelmesine rağmen ninesi Sekizinci Yol Ordusu'nun yaralı askerlerine yardım ve yataklık etti, sense bağımsız bir çiftçisin! Bilmiyor musun yoksa, dedi ağabeyim, bağımsız çiftçiler, toprak ağaları ve zengin köylülerden daha gericidir, toprak ağaları ve zengin köylüler hiç olmazsa reformları dürüst bir tavırla kabullendiler, bağımsız çiftçilerse çok açık bir şekilde halk komününe karşı tavır aldı. Halk komününe karşı olmak demek sosyalizme karşı olmak demektir, sosyalizme karşı olmak demek Komünist Parti'ye karşı olmak demektir, Komünist Parti'ye karşı olmak demek Başkan Mao'ya karşı olmak demektir, Başkan Mao'ya karşı olmak demekse çıkmaz bir yola girmek demektir! Duvara tünemiş olan horoz ciğerlerini parçalarcasına ötmeye başlayınca korkudan neredeyse altıma işeyecektim. Ağabeyim etrafı kolaçan edip hiç kimsenin olmadığına kanaat getirdikten sonra alçak sesle bana şöyle dedi: Pingnan ilçesinde de bağımsız bir çiftçi vardı, Kültür Devrimi'nin başında yoksul ve orta sınıf köylüler tarafından bir ağaca asılıp dövülerek öldürüldü, tüm mal varlığı da kamulaştırıldı. Babamla sen, benim gizli korumam olmasaydınız şimdiye kadar çoktan tahtalı köyü boylardınız. Bu konuyu ses seda çıkarmadan babamla konuşmanı istiyorum senden, onun o tahta kafasında bir

yarık açmalısın ki henüz vakit varken boğayla birlikte komüne katılabilin, kolektife katılınca babam bütün suçu Liu Shaoqi'nin üzerine atsın, kandırıldığını ve hiçbir suçu olmadığını söylesin, haklarını geri istesin. Eğer inat etmeye devam ederse sonu kötü olur, at arabasını durdurmaya çalışan bir peygamberdevesinin intiharından başka bir şey değil bu! Babama onu sokaklarda geçit törenine katıp halka teşhir etmenin yapılabilecek en nazik hareket olduğunu söyle, bir sonraki adım kitlelerin isteğine kalmış, durumun farkına varırlarsa artık onu kurtarmak için ben bile bir şey yapamam. Eğer devrimci kitleler ikinizi birden asmak isterse benim tek yapabileceğim şey bir kenara çekilip adaletin aile bağlarından üstün olduğunu izlemek olacaktır. Kayısı ağacının o iki kalın dalını görüyor musun? Yerden yaklaşık olarak üç metre yukarıda ve adam asmaya çok uygun. Uzun süredir bunları sana söylemek istiyordum ama şimdiye kadar fırsatım olmamıştı, şimdi sana söyleyeceklerimi babama ilet, komüne girdiniz mi yer gök sizin olur, herkes mutlu olmak ister, insanlar bir arada mutludur, insan mutlu olunca boğası da mutlu olur, komüne katılmazsan bundan sonra bir adım dahi atamazsınız, Tanrı'nın ve insanların öfkesi üzerinize olur. Söylediklerimin duyulması çok zor şeyler olduğunu biliyorum ama eğer babamla birlikte bağımsız bir çiftçi olmaya devam edersen korkarım ki evlenecek birini bile bulamayacaksın, kör topal kadınlar bile bağımsız bir çiftçiye varmaz.

Ağabeyimin bu uzun monoloğu içime bir korku salmıştı, zamanın popüler deyişlerinden biriyle söyleyecek olursam ağabeyimin dedikleri ruhuma çok derinden işlemişti işte. Kayısı ağacının güneydoğuya doğru uzanan o kalın iki dalına bakınca zihnimin derinliklerinde babamla benim –iki mavi yüzün– ağacın dallarında sallanan o içler acısı görüntüsü belirdi birden. Vücutlarımız

öylesine uzamıştı ki, soğuk bir esintiyle bir ileri bir geri salınıyordu suyu çekilmiş ve ağırlığını yitirip kurumuş kalmış iki lif kabağı gibi...

Hemen ahıra babamı bulmaya gittim. Burası babamın sığınağı, kendini güvende ve mutlu hissettiği yerdi. Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın tarihinde önemli bir yer kaplayan pazarda yapılmış geçit töreninden sonra babam neredeyse dilsizleşmişti. Henüz kırklarında olmasına rağmen saçları tümden beyazlamıştı. Babamın zaten sert olan saç telleri beyazlaştıktan sonra daha da sertleşmişti ve tel tel havaya kalkık haliyle bir kirpinin dikenlerini andırıyordu. Boğa, başını eğmiş bir halde yemliğin arkasında ayakta dikiliyordu, bir boynuzunu kaybettikten sonra asaleti büyük ölçüde azalmıştı. Başına vuran ışık demeti gözlerini iki hüzünlü kristal gibi parlatıyordu, gözlerinin o derin moru insanın içini acıtıyordu. Bizim evin o sert mizaçlı boğası gitmiş, yerini başka bir boğa almıştı artık. Boğalar hadım edilince ve horozların tüyleri yolununca mizaçlarında böyle büyük değişikliklerin olduğunu biliyordum ama boynuzlarından birini yitiren bir boğada böyle büyük bir değişikliğin olacağını hiç düşünmemiştim. Boğa, ahıra girdiğimi görünce sanki aklımdan geçenleri okurcasına baktı bana. Babam yemliğin hemen yanındaki bir saman balyası üzerinde oturuyordu, sırtını içi saman dolu bir çuvala dayamış, ellerini pamuklu ceketinin yenlerinin içine sokmuş, gözlerini dinlendiriyordu, yüzüne ve saçlarına güneş ışınları vuruyordu. Güneş ışınlarının kırmızıya çevirdiği beyaz saçlarının arasında sanki az önce bir saman yığının içinden çıkmış gibi saman çöpleri vardı, solgun yüzünün bazı yerlerinde birkaç boya lekesi kalmıştı. Yüzünün mavi yarısı daha belirgindi artık, rengi de çivit mavisine kaçan bir koyuluktaydı. Kendi yüzümdeki doğum lekesine dokununca sanki bir deri parçasına dokunuyormuş gibi

hissettim. Çirkinliğimin simgesiydi bu leke. Küçükken insanlar bana "Küçük Mavi Yüz" diye seslenince hiç utanmaz aksine gurur duyardım bundan ama büyüdükçe değişti bu tutumum, kim bana "Küçük Mavi Yüz" derse dalaşıyordum artık onunla. Hatta kimilerinin babamla benim yüzlerimizdeki mavi doğum lekeleri yüzünden bağımsız çiftçi olduğumuzu söylediğini bile duydum, hatta kimileri bizim gündüzleri dışarı çıkmayıp saklandığımızı, sadece akşamları çıkıp tarla sürdüğümüzü bile söylüyordu. Birkaç kez ay ışığı altında tarla sürmemizin yüzlerimizdeki mavi doğum lekeleriyle hiçbir alakası yoktu aslında. Bu insanların bizim bağımsız çiftçiler olmamızı fizyolojik kusurlarımıza bağlamaları gerçekten de osuruğun osuruğuydu artık. Biz bağımsız çiftçi olmayı inancımızdan, kendi başımıza bağımsız bir şekilde ayakta durabilme hakkımıza olan o güçlü inancımızdan ötürü seçmiştik. Jinlong'un dedikleri inancımı sarsmıştı ama, ben daha en başından beri o kadar da güçlü bir duruş göstermemiştim aslında, babamla birlikte bağımsız bir çiftçi olma nedenim bunun eğlenceli bir şey olduğunu düşünmemden ötürüydü. Ama şimdi beni bundan daha büyük ve daha eğlenceli bir şey çağırıyordu. Ağabeyimin anlattığı Pingnan ilçesindeki o bağımsız çiftçinin trajik akıbeti de içimi titretiyordu elbet, hele kayısı ağacının o kalın iki dalını düşündükçe... Daha ürkütücü olanıysa ağabeyimin kadınlar hakkında söylediklerydi, çok doğru bir şeydi bu, kör topal kadınlar bile bağımsız bir çiftçiyle evlenmek istemiyordu. Üstüne üstlük ben mavi yüzlü, bağımsız bir çiftçiydim bir de. Babamla birlikte bağımsız bir çiftçi olmayı seçtiğim için biraz pişmanlık duyuyordum açıkçası. Babamın bağımsız bir çiftçi olmasından nefret de etmeye başlamıştım biraz. Babamın yüzündeki o mavi doğum lekesine iğrenerek baktım, bunu bana miras bırakmış olmasından nefret edi-

yordum. Baba, senin gibi biri evlenmemeliydi, evlense bile çocuk yapmamalıydı hiç!

"Baba," diye seslendim yüksek sesle, "baba!"

Babam yavaş yavaş gözlerini açtıktan sonra bakışlarını üzerimde gezdirdi.

"Baba, ben komüne katılacağım!"

Babam muhtemelen böyle bir şeyin geleceğini adı gibi biliyordu, yüzündeki ifade değişmedi bile. Piposunu çıkarıp tütün doldurdu, pipoyu ağzına götürdükten sonra çakmaktaşıyla ateş yakıp bir darı sapını tutuşturdu, ateşi üfleyerek canlandırdıktan sonra piposunu yaktı, derin derin içine çekti sonra, ardından burun deliklerinden iki beyaz duman bulutu saldı havaya.

"Komüne katılacağım, boğayı da alıp üçümüz birlikte katılalım... Baba, yetti artık!.."

Babam birden gözlerini koca koca açıp sözcüklerin üzerine tek tek basa basa konuştu:

"Seni vatan haini! Komüne gireceksen git kendin gir, ne ben girerim komüne ne de boğa!"

"Neden baba?" dedim haksızlığa uğramış ve çok öfkeli bir sesle, "Yeni yönelim bu, durum artık bu noktaya geldi, Pingnan ilçesindeki bağımsız bir çiftçi devrimci kitleler tarafından bir ağaca asılıp ölene kadar dövülmüş. Ağabeyim dedi ki, seni halka teşhir ettikleri geçit töreni aslında seni korumak içinmiş. Bir sonraki adımda işler çığırından çıkacakmış; toprak ağaları, zengin köylüler, karşıdevrimciler, kötü unsurlar ve kapitalist yola baş koymuş olanlarla işleri bittikten sonra sıra bağımsız çiftçilere gelecekmiş. Baba, Jinlong'un dediğine göre kayısı ağacının o iki kalın dalı var ya hani, işte onlar ikimizi bekliyormuş, baba!"

Babam piposunu ayakkabısının tabanına birkaç kez vurduktan sonra ayağa kalkıp boğa için yem hazırlamaya koyuldu. Babamın hafiften kamburu çıkmış sırtının gö-

rünüşü ve güneşten yanmış o kalın ve kırmızı boynunu görünce küçükken beni sırtına alıp pazara cennet hurması almaya gittiğimiz günleri hatırladım birden. İçim ekşidi, hüzünlü bir sesle konuşmaya devam ettim:

"Baba, toplum değişiyor artık, Kaymakam Chen alaşağı edildi bile, bize o 'muska'ları veren bakan da muhtemelen alaşağı edilmiştir çoktan. Bağımsız çiftçilikte inat etmemizin bir anlamı kalmadı artık. Şimdi Jinlong'un Devrim Komitesi'nin başkanı olmasını fırsat bilip komüne katılırsak eğer hem onun yüzü güler hem de bizimki..."

Babam burnunu yemliğe gömmüş, beni duymuyordu bile. Yavaş yavaş sinirlenmeye başlamıştım.

"Baba insanlar boşuna senin helaya sıkışmış bir taş olduğunu söylemiyor, hem kokuşmuş hem de sertsin. Baba, bu çıkmaz yolda seni takip edip karanlığa varmak istemediğimden ötürü senden özür dilerim, eğer beni düşünmek istemiyorsan ben de kendi başımın çaresine kendim bakarım. Büyüdüm artık, topluma karışıp evlenmek, o ışıltılı ve geniş yolda yürümek istiyorum ben de, sen nasıl istersen öyle yap!"

Babam elekteki samanları yemliğe attı, boğanın o yarım boynuzunu okşarken dönüp bana baktı, yüzünde huzurlu ve dingin bir ifade vardı, çok sıcak bir ses tonuyla şöyle dedi bana: Jiefang, sen benim evladımsın, elbette ki senin için en iyisini isterim. İçinde bulunduğumuz durumun ben de farkındayım. Jinlong denen o ufaklığın göğsünde taşıdığı kalp taştan bile sert, damarlarında dolaşan kan bir akrebin kuyruğundan bile zehirli, o "devrimi" için yapamayacağı şey yok onun. Babam başını kaldırdı, gün ışığı gözlerine vurduğundan gözlerini kısıyordu, kafası karışık bir ses tonuyla konuşmaya başladı: İyi kalpli ve düzgün bir toprak ağası olan bir adamın nasıl bu kadar kötü bir oğlu olabilir ki? Gözleri dolmuştu babamın. Üç nokta iki dönümlük arazimizin bir nokta altısını sana veriyo-

rum, komüne katılabilirsin. Bu ahşap pulluk, toprak reformu sırasında "zaferin meyvesi" olarak verilmişti bize, giderken onu da yanında götür, o tek odayı da sana veriyorum. Taşıyabileceğin her şeyi yanında götürebilirsin, komüne girdikten sonra ananlarla ortak olmak istersen ol, olmak istemezsen de kendi başının çaresine bakarsın. Bu boğa ve ahır dışında hiçbir şey istemiyorum ben...

"Niye baba, Tanrı aşkına söylesene nedenini?" diye haykırdım ciğerimi parçalarcasına, "Böyle bir başına çalışmanın ne anlamı var ki?"

"Bir anlamı yok," dedi babam sakin sakin, "ben sadece sessiz sedasız, kendi kararlarımı kendim verebileceğim bir şekilde yaşamak istiyorum, bir başkası karışmasın hayatıma!"

Jinlong'u bulup konuştum: "Ağabey, babamla konuştuk, komüne katılıyorum."

Ellerini heyecanla yumruk yapıp göğsüne vurarak şöyle dedi: "İyi olmuş, çok iyi, Büyük Kültür Devrimi'nin başarılarından biri daha! İlçenin tek bağımsız çiftçisi sonunda sosyalizm yolunda yürümeye başlayacak demek. Harika bir haber bu, İlçe Devrim Komitesi'ne müjdeyi vermeliyiz hemen!"

"Ama babam komüne katılmıyor," dedim, "ben kendi başıma geliyorum, yanımda da bir nokta altı dönümlük arazi, ahşap bir pulluk ve bir mibzer getiriyorum."

"Ne diyorsun?" dedi Jinlong yüzünü karartıp soğuk bir sesle, "Ne yapmaya çalışıyor bu adam Tanrı aşkına?"

"Bir şey yapmaya çalışmadığını söyledi, kendi başına sessiz sakin çalışmaya alışmış bir kere, kimsenin sözünü dinlemek istemiyor."

"Düpedüz yaşlı piçin teki bu herif!" Yumruğunu sert bir hareketle ahı gitmiş vahı kalmış sekiz kişilik büyük kare masaya geçirince masanın üzerindeki mürekkep şişesi devriliyordu az kalsın.

"Telaşlanma o kadar," diye teselli etti onu Huang Huzhu.

"Nasıl telaşlanmayayım?" dedi Jinlong alçak sesle, "Yeni yıl arifesinde Başkan Yardımcısı Chang ve İlçe Devrim Komitesi'ne iki hediye vermeye hazırlanıyordum tam da, biri bizim köyün sahneleyeceği 'Kızıl Fenerin Efsanesi' operası, diğeriyse tüm ilçenin, belki de tüm eyaletin ve bütün ülkenin tek bağımsız çiftçisini ortadan kaldırmaktı, Hong Taiyue bunu başaramamıştı, bunu başararak saygınlığımı daha da pekiştirecektim. Ama senin komüne katılıp onun katılmaması demek geride hâlâ bağımsız bir çiftçinin kalması demek! Olmaz böyle şey, yürü, gidip konuşacağım onunla!"

Jinlong bir şimşek gibi hızla daldı ahırın içine, yıllardır buraya adım bile atmamıştı.

"Baba," dedi Jinlong, "sana baba dememi hak etmiyor olsan da yine de baba diyeceğim sana."

"Deme," dedi babam elinin tersini sallayıp, "sakın deme, bunu hak etmiyorum."

"Lan Lian," dedi Jinlong, "sadece tek bir şey söyleyeceğim, Jiefang'ın ve kendi hatrın için komüne birlikte katılmalısınız. Artık benim sözüm geçerli, ne dersem o oluyor, komüne katıldıktan sonra ağır işlerde çalışmayacağını garanti ederim, eğer daha hafif işler de yapmak istemiyorsan sen de istirahat edersin o zaman, artık iyice yaşlandın, biraz da hayatın tadını çıkarırsın."

"O kadar şanslı biri değilim," dedi babam soğuk bir tavırla.

"Platformun üstüne çıkıp şöyle bir etrafına bakın istersen," dedi Jinlong, "Gaomi ilçesine, Shandong eyaletine, Tayvan hariç ülkenin yirmi dokuz eyaletine, şehirlerine, özerk bölgelerine, ülkenin bütün dağ ve nehirlerine bir bak istersen, hepsi kızıla boyanmış, sadece bizim Ximen köyünde kara bir nokta var ve o kara nokta da sensin!"

"Anasını satayım," dedi babam, "şeref duydum bundan, demek koskoca Çin'in tek kara noktası benim ha!"

"Bu kara noktayı sileceğiz!" dedi Jinlong.

Babam yemliğin altına uzanıp üzeri boğa bokuna bulanmış olan kenevir bir ip alıp Jinlong'un önüne fırlatarak şöyle dedi: "Beni kayısı ağacına asmak istemiyor muydun sen? Hadi buyur!"

Jinlong ip sanki ip değil de zehirli bir yılanmış gibi geriye sıçradı birden. Dişlerini sıkıp yumruklarını açıp kapadı, ellerini pantolonunun cebine sokup çıkardı. Sonra tuniğinin cebinden bir sigara çıkarıp –Devrim Komitesi'ne başkan seçildikten sonra başlamıştı sigara içmeye– altın sarısı bir çakmakla yaktı sigarasını. Alnı kırıştı birden, görünüşe göre düşünüyordu. Biraz düşündükten sonra sigarasını yere atıp ayağıyla ezdi.

"Jiefang dışarı çık!" dedi bana.

Önce yerdeki ipe ardından da Jinlong'un o uzun ince vücuduyla babamın kaslı vücuduna baktım, bu iki erkek kapışırsa kimin galip, kimin mağlup olacağını ve eğer kavga hemen şimdi başlarsa bir kenara çekilip sadece izleyeceğimi mi yoksa araya girip birine yardım edersem kime destek olacağımı düşünmeye başladım.

"Bir diyeceğin varsa söyle hemen, bakalım ne gibi yeteneklerin varmış," dedi babam, "Jiefang hiçbir yere gitmiyorsun, burada kalıp gözlerini ve kulaklarını iyice açıp izle bakalım."

"Bana uyar," dedi Jinlong, "seni kayısı ağacında sallandıramayacağımı mı düşünüyorsun yoksa?"

"Yaparsın," dedi babam, "elinden her iş gelir senin."

"Sözümü kesemezsin, anamın hatrına bu kez gitmene izin veriyorum senin. Komüne girmen için sana yalvaracak değiliz, proletarya şimdiye kadar hiçbir şey için burjuvaziye yalvarmış değildir. Yarın büyük bir toplantı düzenleyip Jiefang'ın arazisi, ahşap pulluğu ve mibzeriy-

le birlikte komüne katılmasını kutlayacağız, boğa da onunla birlikte komüne katılacak. Jiefang ve boğaya kızıl birer çiçek takdim edeceğiz. İşte o zaman ahırda bir başına kalacaksın. Dışarıdan gong ve davul sesleriyle havai fişeklerin gürültüsü ahıra girince kendini çok kötü hissedeceksin. Etrafında kimse olmayacak, karın seninle yaşamayacak artık, çocuklarından da uzak olacaksın, sana ihanet etmeyen o boğan da elinden zorla alındı mı yaşamanın bir anlamı olacak mı bakalım? Eğer senin yerinde olsaydım," dedi Jinlong yerdeki ipe bir tekme atıp ahırın kirişine bakarak, "eğer senin yerinde ben olsaydım, bu ipi kirişe geçirip kendimi kendim asardım!"

Sonra çalımla ardına dönüp uzaklaştı.

"Seni şeytani piç seni!" Babam olduğu yerde sıçrayıp küfrederek yemliğin hemen önündeki saman balyalarının üzerine çöküverdi. İçimde derin bir keder ve üzüntü vardı, Jinlong'un bu gaddar hareketi beni çok şaşırtmıştı. Babam için çok üzüldüm birden, ona sırtımı döndüğüm için büyük bir utanç duyuyordum, şeytanla işbirliği yapmıştım düpedüz. Babamın yanına koşup elini tuttum ağlayarak.

"Baba komüne katılmayacağım, hayatımın sonuna kadar bekâr bir sap olarak kalsam da yine de seninle birlikte bağımsız çiftçiliğe devam edeceğim..."

Babam elleriyle başımı tutup içini çekti, sonra itip uzaklaştırdı beni. Gözlerini kurulayıp belini doğrulttu. "Jiefang," dedi, "koca adam oldun artık, ağzından çıkanların arkasında durmayı bilmelisin. Komüne katıl, pulluğu, mibzeri, boğayı..." babam bu sırada boğaya baktı, boğa da babama baktı karşılık olarak, "Onu da götür giderken!"

"Baba," diye inledim acıyla, "gerçekten de onun gösterdiği yolda mı ilerleyeceksin?"

"İçin ferah olsun oğlum," dedi babam ani bir hare-

ketle ayağa kalkıp, "ben kimsenin yolunda ilerlemem, kendi yolumu kendim çizerim."

"Baba kendini asmayı aklından bile geçirme sakın!.."

"Niye böyle bir şey yapayım ki?" dedi babam, "Jinlong'un her şeye rağmen az da olsa biraz vicdanı kalmıştır, insanların o Pingnan'lı bağımsız çiftçiyi öldürdükleri gibi öldürtebilir beni kolayca ama kalbi o kadar da taşlaşmamış daha. Benim kendi kendimi öldüreceğimi umuyor. Benim kendi kendimi öldürmemle birlikte ilçedeki bütün eyaletlerdeki, tüm ülkedeki bu tek kara nokta da kendi kendini silecek. Ben ölmek istemiyorum ama eğer beni öldürmek istiyorlarsa bu konuda yapabileceğim bir şey yok, benim kendi kendimi öldürmemi bekliyorlarsa hüsnükuruntudan başka bir şey değil bu! Ben yaşamak ve gerçekten de iyi bir yaşam sürmek istiyorum, böylece bütün Çin bu kara noktaya alışacak!"

20

Lan Jiefang'ın babasına ihanet edip komüne katılması

Boğa Ximen'in erdemli bir ölümle göçmesi

Bir nokta altı dönümlük arazim, bir pulluk, bir mibzer ve boğayla birlikte komüne katıldım. Seni ahırdan çıkardığım sırada avluda havai fişekler patlıyor, zil ve davul sesleri yeri göğü inletiyordu. Taklit, gri askerî kepler takan bir grup küçük çocuk havai fişeklerden çıkan duman ve konfeti yağmuru altında koşturup fitili henüz yanmamış olan havai fişekleri kapmaya çalışıyordu. Mo Yan yanlışlıkla fitili olmayan bir havai fişeği alır almaz fişek büyük bir gürültüyle elinde patladı, şaşkınlıktan ağzı açık kalan ufaklığın elinde büyük bir yara açıldı, eden bulurdu işte. Küçükken elimde patlayan bir havai fişek neredeyse parmağımı kopardığı zaman babamın yaramın üzerine bir merhem sürerek beni tedavi etmesini hatırladım birden. Ardıma dönüp babama bakınca içim kaldıramadığım bir acıyla doluverdi. Babam kıyılmış bir saman yığını içinde oturmuş, önündeki kıvrılmış ipe bakıyordu.

"Baba," diye bağırdım endişeyle, "sakın aklından bile geçirme!.."

Babam bana bakıp elini şöyle bir-iki kez sallayıverdi yorgun bir şekilde. Babamı karanlıkta bırakıp gün ışığına doğru yürüdüm. Huzhu göğsüme kızıl kâğıttan yapılmış büyük bir çiçek iliştirip hafifçe gülümsedi bana. Yüzün-

den Ayçiçeği marka yüz kreminin kokusu yükseliyordu. Huzhu, boğanın boynuzuna da aynı büyüklükte bir çiçek astı. Boğa başını sallayınca yere düştü çiçek.

"Boğa beni boynuzlamaya kalktı!" diye abartılı bir tavırla bağırdı Huzhu.

Sonra hemen dönüp ardına bile bakmadan ağabeyimin kollarına sığındı. Ağabeyim soğuk bakışlarla onu itip uzaklaştırdıktan sonra bir hışım boğanın yanına gitti, boğanın alnına birkaç kez vurup önce sağlam olan, ardından da kesik boynuzunu okşadı.

"Boğa," diye seslendi ona ağabeyim, "bugün parlak ve uzun bir yola baş koyuyorsun, aramıza hoş geldin!"

Boğanın gözlerinin alev gibi parıldadığını gördüm bir an, meğer sadece gözyaşlarıymış. Babamın boğası sakalı yolunmuş bir kaplana benziyordu artık, tüm havasını yitirmiş, bir kedi yavrusu kadar uysallaşmıştı.

Hayalim gerçekleşmişti sonunda, hem ağabeyimin Kızıl Muhafızlar'ına kabul edilmiştim hem de "Kızıl Fenerin Efsanesi"nde Wang Lianju'yu oynayacaktım. Li Yuhe sahnede ne zaman bana, "Sen bir vatan hainisin," dese aklıma babamın da bana aynı şeyi söylediği geliyordu hemen. Komüne katılmamın babama ihanet etmek olduğunu gittikçe daha çok hissediyordum. Babamın her an kendini öldürebileceğinden ölesiye endişeleniyordum ama babam ne kendini bir kirişe astı ne de nehre atladı, o bir göz odadan taşınıp ahırda uyumaya başlamıştı artık. Ahırın bir köşesine bir ocak kurup çelik bir miğferi de *wok* olarak kullanıyordu. Bunu takip eden uzun günler boyunca boğası ve pulluğu olmayan babam tarlada bir çapayla çalışmaya başladı. O tek tekerlekli yük arabasını bir başına kullanamadığından taşıma sopalarına taktığı sepetlerle gübre taşımaya başladı tarlaya. Artık bir mibzeri olmadığından ötürü de toprağı küçük bir çapayla kazdıktan sonra sukabağından yaptığı bir kapla to-

hum serpmeye başlamıştı. Babamın o bir nokta altı dönümlük küçük arazisi 1967'den 1981 yılına kadar göze kaçmış bir toz parçası ya da parmağa batmış bir kıymık parçası gibi halk komününün o geniş arazisi arasında durdu kaldı. Babamın varlığı hem çok saçma hem de çok vakurdu, insanlar ona hem acıyor hem de derin bir saygı duyuyordu. Yetmişli yıllarda çok kısa bir süre için yeniden parti sekreterliği yapmaya başlayan Hong Taiyue'nin bir başına kalmış olan bu bağımsız çiftçiyi ortadan kaldırmak için bir sürü planı vardı ama hepsi babamın çabaları sonucu geri tepti. Babam her seferinde o ipi Hong Taiyue'nin önüne fırlatıp şöyle derdi:

"Hadi, assana beni şu kayısı ağacına!"

Beni komüne katıp başarılı bir şekilde devrimci ve modern bir opera sergileyen Jinlong, Ximen köyünü tüm ülke için iyi bir örnek haline getireceğine inanıyordu, bu gerçekleşince kendisi de köyün lideri olarak parti kadrolarında hızlı bir yükselişe geçecekti. Ama olaylar hiç de onun umduğu gibi gelişmedi. Öncelikle onun ve ablamın gece gündüz dört gözle bekledikleri Küçük Chang, bir traktörün üstüne binip köyümüze opera provalarına rehberlik etmek için gelmedi, kısa bir süre sonra da onun kadınlarla gönül eğlendirmesinden dolayı görevden alındığı haberi ulaştı köye. Küçük Chang gözden düşünce yarı ağabeyim de düşecekti tabii ki!

Qingming Bayramı'ndan sonra doğu rüzgârları esmeye başladı yavaştan, güneş ışıyınca karlar da erimeye başladı, yollar çamur oldu hep. Nehrin kenarındaki söğüt ağaçları yeşillendi, avludaki kayısı ağacı bile çiçeklenip baharı müjdeler oldu. İşte o günlerde ağabeyim kafese kapatılmış bir leopar gibi huysuzlaşıp avluda dolaşmaya başladı. Son durağı kayısı ağacının altındaki o ahşap platform olurdu. Platforma çıkıp ağacın kara dallarından birine yaslanarak sigara üstüne sigara içerdi. Çok

sigara içtiğinden ötürü boğazı iltihaplanmıştı ve durmadan öksürüyordu, genzini temizleyip sanki hiç terbiye almamış gibi gökten düşen kuş dışkılarını andıran bir biçimde balgam çıkarıyordu artık. Bakışları boş ve şaşkındı, kendini yalnız ve melankolik hissediyordu, dışarıdan bakıldığında acınası bir hali vardı.

Havaların ısınmasıyla birlikte ağabeyimin durumu gittikçe kötüleşti, opera provalarına devam etmek istiyordu ama halk kitleleri artık onun emirlerini dinlemiyordu. Kökenleri kızıldan da kızıl olan birkaç yaşlı yoksul köylü bir gün kayısı ağacının altında sigara içen ağabeyime şöyle dedi:

"Komutan Jinlong, sizin biraz da çiftçilik işleriyle ilgilenmeniz gerekmiyor mu? İnsanoğlu toprağı bir anlığına ihmal etse, toprak onu bir yıl unutur. İşçiler devrimle meşgulken maaşlarını devlet verir ama köylülerin yaşamak için tek güvencesi tarla ekmektir!"

Onlar konuşurken babam sırtında iki sepet sığır dışkısıyla avlu kapısından dışarıya çıktı. Taze gübrenin kokusu baharın başlarını yaşayan köylüleri heyecanlandırdı birden.

"Tohumlar sadece devrimci tarlalara dikilmeli, hasat sadece devrim yolunun bir parçasıysa iyidir!" Ağabeyim ağzındaki sigara izmaritini tükürüp kayısı ağacından aşağı atladı, yere sağlam bir iniş yapamadığından sendeleyip yere çakıldı. Yaşlı köylüler onu kaldırmaya yeltenince onları iten ağabeyim, "Halk Komünü Devrim Komitesi'ne gidiyorum şimdi, burada ses çıkarmadan bekleyin siz, aptalca bir şey yapmayın sakın!" diye acı acı homurdandı.

Bir çift çizme giydi komüne giderken çamurdan sakınmak için. Yola çıkmadan önce avlu duvarının bitişiğindeki o derme çatma tuvalete gitti işemeye, orada Yang Qi'yle karşılaştı. Keçi derisi ceketler yüzünden düşman kesilmişlerdi birbirlerine ama Yang Qi hiçbir şey çaktır-

madan yüzüne karşı gülümsemeye devam ediyordu ağabeyimin.

"Komutan Ximen nereye gidiyorsunuz böyle?" dedi Yang Qi sırıtarak, "Bu halinizle Kızıl Muhafız'dan çok, bir Japon askerî polisine benziyorsunuz."

Ağabeyim çükünü sallayıp Yang Qi'yi ne kadar hor gördüğünü belirten bir küçümsemeyle homurdandı. Yang Qi sırıtarak konuşmaya devam etti:

"Güvendiğin dağlara kar yağdı be ufaklık, birkaç güne kalmaz sen de taşa toslarsın artık. Eğer aklın varsa henüz vakit varken yetkilerini üretimden anlayan birine vermeni salık veririm, operada şakımak karın doyurmaz."

"Ben İlçe Devrim Komitesi tarafından bizzat atandım bu göreve," dedi ağabeyim alaycı bir tavırla, "görevden alınacaksam eğer bunu bir tek onlar yapabilir, Halk Komünü Devrim Komitesi'nin böyle bir yetkisi yok!"

Bela geliyorum demezdi, ağabeyim tam da büyük bir öfkeyle Yang Qi'ye laf yetiştirmeye çalışırken göğsündeki o büyük, seramik Mao Zedong rozeti tuvalet deliğine düştü birden. Ağabeyim apışıp kaldı. Yang Qi de şaşıp kalmıştı bu işe. Ağabeyim kendine gelip rozeti almak için tuvalet deliğine doğru atıldığı sırada Yang Qi de ancak kendine gelebildi. Ağabeyimi, tuniğinin yakasından yakalayıp yüksek sesle bağırmaya başladı:

"Yakaladım, bir karşıdevrimci yakaladım!"

Ağabeyim köyün toprak ağaları, zenginleri, karşıdevrimcileri ve Hong Taiyue gibi kapitalistleriyle birlikte işgücü reformunun hedeflerinden biri oluvermişti artık.

Komüne katıldıktan sonra tugayın hayvan besleme çadırında çiftlik hayvanlarını beslemeye gönderildim. Fang Liu Amca ve hapisten çıktıktan sonra buraya gönderilmiş olan Hu Bin'le birlikte çalışıyordum. Hayvan besleme çadırı tugayın çiftlik hayvanlarını beslemek için kurulmuş bir birimdi, burada siyah renkli kör bir at var-

dı, aslında bir savaş atıydı bu, kör olduktan sonra emekliye ayrılmıştı, kıçındaki damga bir zamanlar savaş atı olduğunu kanıtlıyordu. Bir de gri bir katır vardı, öfkeli bir mizacı olan bu hayvan insan ısırmaya bayılıyordu, bu yüzden onunla ilgilenirken her an tetikte olmak gerekiyordu. Bu iki hayvan köyün o lastik tekerlekli yük arabasını çekmede uzmanlaşmıştı. Bu ikisi dışında bir de yirmi sekiz tane sığır vardı. Bizim boğa yeni geldiğinden henüz onun için ayrılmış özel bir bölmesi yoktu, at ve sığırların yemlikleri arasına onun için bir yarım benzin varilinden geçici bir bölme yapılmıştı.

Bu göreve atandıktan sonra evdeki şiltemi alıp çadırın içindeki o büyük *kang*'ın üzerine serdim. Sonunda o çok sevdiğim ve aynı zamanda çok da nefret ettiğim büyük avludan ayrılmıştım işte. Benim hayvan besleme çadırına taşınmamla birlikte babam için de bir yer açılmış oldu. Komüne katılacağımı açıkladığımdan beri ahırda yatıp kalkıyordu babam. Ahır ne kadar iyi olsa da sonuçta boğa için düzenlenmiş bir yerdi, oda ne kadar kötü olsa da ev sayılırdı işte. Babama artık odaya taşınmasını söyledim. Bir de içini ferah tutmasını ve boğaya iyi bakacağımı.

Hayvan besleme çadırının içinde bir sürü kıyılmış saman vardı, o büyük *kang*'ın üzeri tandır gibi kavruluyordu. Fang Liu Amca'nın beş oğlu birden onunla birlikte *kang*'ın üzerinde uyuyordu. Çok fakir olan Fang ailesinin bir yorganı bile yoktu, beş oğul çıplak et çubukları gibi *kang*'da yuvarlanıp duruyordu. Gün aydınlandığında yorganımın altına kıvrılmış kıçı çıplak iki çocuk bulacaktım.

Kang çok sıcaktı, sıcaktan derim acıyordu, yatakta bir gözleme gibi sağa sola kıvrılıp duruyordum. Pencerenin yırtık kâğıt kaplamasından içeriye giren parlak ay ışığı oğlanların çıplak kıçlarına vuruyordu, onlar da bir türlü rahat uyuyamıyor, *kang*'ın üzerinde bir sağa bir sola dönüp dururken şimşek gibi horluyorlardı. Fang Liu

Amca çok tuhaf bir şekilde horluyordu, bir horozun tüylerine üfleyip onu tüysüz bırakan bir körük gibi kuru ve donuk bir ses çıkarıyordu horlarken. Hu Bin, *kang*'ın bir ucunda uyuyordu, Fang Liu Amca'nın çocuklarının istilasından kaçınmak istercesine yorganın içine dürüm gibi kıvrılmıştı. Çok garip biriydi bu adam, uyurken bile koruyucu iş gözlüğünü çıkarmıyordu, ay ışığı yüzüne vurunca zehirli bir yılanınki gibi parlıyordu gözleri.

Tam gece yarısında at ve katır toynaklarıyla yeri dövmeye ve burunlarından solumaya başladılar, katırın boynundaki pirinç çan gevrek gevrek çınlıyordu. Horlamayı bırakan Fang Liu Amca, *kang*'ın üzerinde bir takla atıp doğrulduktan sonra başıma vurup şöyle bağırdı:

"Hadi kalk, hayvanları besleme zamanı!"

Yemlikleri üçüncü dolduruşumuzdu bu; at, gece yemini yemezse şişmanlamaz; katır, gece yemini yemezse gücünü toplayamazdı. *Kang*'dan inip Fang Liu Amca'nın peşine takıldım, bir gaz lambası yaktı, onun peşi sıra ahırın derinliklerine doğru seyirttim. Katır ve at heyecanla başlarını sallıyordu, bölmelerinde yatan sığırlar da birer birer ayağa kalkmaya başladı.

Fang Liu Amca, bana işin nasıl yapıldığını gösterdi önce. Ama buna hiç de gerek yoktu aslında. Babamın gece gece bizim eşeği ve boğayı beslemesini izlemiştim defalarca. Eleği kaptığım gibi at ve katırın yemliklerine saman eledim biraz, ikisi de yemeye başlamadı, yem ve su bekledikleri belliydi. Fang Liu Amca benim usta bir şekilde saman elediğimi görünce sesini çıkarmadı hiç ama yüzündeki ifadeden çalışmamdan çok hoşnut kaldığı belliydi zaten. Yem fıçısından demir bir kepçeyle aldığı bir kepçe dolusu fasulye kekini yemliğe boşalttı. Sivri çeneli katır, fasulye kekini görür görmez başını yemliğe daldırınca Fang Liu Amca yemi karmak için kullandığı çatalla katırın ağzına vurdu, katır acı acı anırarak başını kaldırdı

hemen. Fang Liu Amca bu fırsattan istifade edip yemi karıştırınca saman ve fasulye kekinin o hoş kokuları iç içe girdi. At ve katır yemden ağız dolusu lokmalar alırken katır kutur sesler çıkardılar. Katırın gözleri gaz lambasının ışığı altında mavi mavi parlıyordu. Ama katırın gözleri bizim boğanın gözleri kadar derin değildi hiç. Bizim boğanın gözleri yeni bir okula transfer olmuş bir ilkokul öğrencisinin gözleri kadar yalnız bir derinliğe sahipti. Sığırlar kafalarını bizden yana çevirmiş taze otlarını bekliyorlardı. Bizim boğanın yeri çok iyi konumlanmıştı, taze ottan ilk yiyen o oldu. O gecenin spesiyalitesi fasulye keki kırıklarıyla iyice kıyılmış tatlı patates karışımıydı, birinci sınıf sığır yemiydi bu, hem çok besleyiciydi hem de çok güzel kokuyordu, kurutulmuş fasulye kekinin içinden bazen olgunlaşmamış fasulye taneleri bile çıkardı. Hayvan besleme çadırındaki işler, ağabeyim devrime önderlik ederken de böyle işliyordu. Fang Liu Amca çok dürüst bir çiftçi olmasına rağmen onu şimdiye kadar Ximen Konağı'nın avlusunda görmemiştim hiç, onun aksine yılan gözlü Hu Bin'inse avluya girip çıkmadığı gün yok denecek kadar azdı. Avlunun duvarında sık sık ağabeyimi ifşa eden çeşitli yazılar olurdu. Ağabeyim bu yazıları görür görmez onları kimin yazdığını anlardı hemen, Hu Bin'in elyazısıydı bu. Bir faraş ve kürekle yere dökülmüş olan yemleri süpürürken sığır bölmelerinden gelen seslerin birbirine karıştığını duydum. Tam bizim boğanın önündeki yemleri süpürürken Fang Liu Amca'nın bana bakmamasından istifade edip kürekteki bütün yemi bizim boğanın önüne serptim. Elimi uzatıp önce başını, sonra da burnunu okşadım, o da o pütürlü dilini uzatıp elimi yaladı. Çadırdaki yirmi sekiz sığır arasında burnuna hâlâ halka takılmamış olan bir o vardı ve buradan ne zaman kaçacağını hiç bilmiyordum.

Ama kaçmadın, avludaki kayısı ağacının çiçeklenme-

siyle birlikte bahar başlamıştı. Fang Liu Amca beni ve Hu Bin'i yanına katıp sığırları sabah erkenden avluya çıkarttı, çalı süpürgesiyle sığırların üzerindeki çamurları ve ölü tüyleri temizledi, insanlara o uzun kış boyunca yaptıklarımızın meyvelerini göstermek için.

Yang Qi alenen ağabeyimi suçlayıp onun görevden alınmasına ve karşıdevrimci olarak etiketlenmesine neden olmasına rağmen Devrim Komitesi başkanlığının o tülden şapkasını kendi başına takamadı. Devrim Komitesi, başkan olarak Huang Tong'u atadı. Huang Tong yıllardır Üretim Tugayı'nın müdürlüğünü yapıyordu çok iyi bir şekilde. Etrafı korumalarla çevrili bir mareşal gibi harman yerinin kenarında durup yapılacak işler üzerine emir verip dururdu. İyi ailelerden gelenler hafif işlerde çalıştırılıyor, kötü bir geçmişe sahip olanlarsa tarlalara gönderilip bir boğa gibi pulluk çekmekle görevlendiriliyordu. Ağabeyim bir zamanlar güvenlik şefi olan Yu Wufu, vatan haini Zhang Dazhuang, zengin köylü Wu Yuan, içki damıtma atölyesi olan Tian Gui ve kapitalist Hong Taiyue'yle birlikte ayakta dikiliyordu. Ağabeyimin yüzünden öfke okunuyordu. Hong Taiyue'nin yüzünde alaycı bir ifade vardı. Uzun yıllardır işgücü reformundan geçmiş olan kötü unsurların yüzündeyse hiçbir ifade yoktu. Uzun yıllardır bahar ekimine alışmış olanlar için artık kimin hangi pullukla çalışacağı ve hangi öküzün hangi pulluğa koşulacağı önceden belirlenmiş bir kural gibiydi. Depoya gidip pulluk ve koşum takımlarını aldıktan sonra herkes kendisini bekleyen öküzlerin yanına gitti. Öküzler de onları tanıyordu artık. Fang Liu Amca şöyle seslendi onlara: Bu sığırlar bütün bir kış dinlendi, kasları iyice yoruldu, ilk gün üzerilerine gitmeyin pek, bırakın pulluğu gönüllerince çeksinler. Ardından Hong Taiyue'ye bir tane siyah Bohai öküzüyle bir tane Batı Shandong boğası seçti. Hong Taiyue usta hareketlerle sı-

ğırların koşum takımlarını bağlayıp onları boyunduruğa geçirdi, bunca yıldır parti sekreterliği yapan Hong Taiyue aslında çiftçi olarak doğmuştu ve ne yaptığını çok iyi biliyordu. Diğerlerinin hareketlerini dikkatle izleyen ağabeyim pulluğu sıraya sokup koşum takımlarını yere bıraktıktan sonra öfkesini göstermek isteyen bir tavırla dudaklarını büzüp Fang Liu Amca'ya şöyle dedi:

"Bana hangi sığırları vereceksin?"

Fang Liu Amca, ağabeyimi baştan aşağı süzdükten sonra sanki kendi kendine konuşur gibi; ama aslında ağabeyime doğru, genç adam öfke siz gençler için iyi bir şeydir, dedi. Sığırların bağlı olduğu direkten yılan kuyruklu bir Moğol ineği getirdi, bu inek aslında ağabeyimle çok haşır neşir olmuş bir inekti, birkaç yıl önceki o bahar dikiminde nehrin kenarında sığırları otlatırken ağabeyimin yansıması belirirdi sık sık bu ineğin gözlerinde. İnek çok uysal bir tavırla ağabeyimin yanında dikilirken bir yandan da geviş getiriyordu, ağzının kenarında duran bir ot demeti birden tuhaf bir ses çıkarıp boğazından midesine doğru kayıverdi. Ağabeyim koşum takımlarını ineğin omuzlarına atarken hiç huysuzluk etmedi inek. Fang Liu Amca sığırların bağlı olduğu direğin oraya bir bakış daha atınca bakışları birden bizim boğanın üzerine düştü. Sanki hayatında ilk kez böylesine iyi bir boğa görüyordu, iki gözü birden parlarken ağzından "cik" diye bir ses çıkardı.

"Jiefang, sizin evin boğasını getir de anasıyla eşleştirelim. Aslında," dedi Fang Liu Amca boğanın çevresinde dönerken, "bu boğa bir başına da pulluk çekebilir. Bak bir bak şuna, kafası geniş, alnı düz, ağzı büyük, gözleri parlak, böyle yumruk büyüklüğündeki omuz başlarıyla pulluğu çatır çatır sürer, böyle ok gibi ön bacaklarıyla gücü sınır tanımaz, yay gibi arka bacaklarıyla rüzgâr gibi koşar. Ama ne yazık ki boynuzlarından biri yarım, bir arızası olmasa olmayacaktı sanki! Jinlong, sana bu boğayı veri-

yorum, bu boğa babanın kendi canıdır, ona gözün gibi bak e mi!"

Dizginleri eline alan Jinlong, boğaya boyunduruğu omuzlarına geçirebileceği yere doğru gitmesi için komut verdi ama boğanın tek yaptığı şey başını eğip yavaş yavaş geviş getirmek oldu. Jinlong dizginleri sertçe çekip boğayı öne doğru yürütmeye çalıştı ama boğa yerinden bile kıpırdamadı. Bizim boğanın burnunda halka olmadığından Jinlong dizginleri ne kadar çekse de boğanın kafası bir kaya gibi yerinden kıpırdamıyordu bir türlü. Boğanın bu inadının sonu burnuna bir halka takılması işkencesiyle sonuçlandı tabii. Ah Boğa Ximen, aslında bu işkenceden kurtulabilirdin eğer babamla birlikteyken gösterdiğin insancıllığını az da olsa ortaya çıkarsaydın, işte o uysallığınla Gaomi Kuzeydoğu Bucağı tarihinin gelmiş geçmiş tek burnu halkasız boğası olabilirdin! Ama ne komutu dinledin ne de seni yerinden oynatmaya çalışanlar başarılı olabildi!

"Burun halkası olmayan bir boğaya istediğini yaptırmak nerede görülmüş? Yoksa Lan Lian boğaya istediğini yaptırmak için büyülü sözler mi söylüyordu?" diye şaşkınlığını dile getirdi Fang Liu Amca.

Ah Boğa Ximen, arkadaşım benim, senin dört ayağını domuz bağıyla bağlayıp ipin ortasına bir sopa sıkıştırdılar, sopayı çevirdikçe ip sıkılaştı, ip sıkılaştıkça vücudun küçüldü, sonunda ayakta duramaz olup yere devriliverdin. Fang Liu Amca'nın, dediğine göre sıradan bir sığırın burnuna halka takarken bu kadar güç harcanmazmış, senden korkuyorlar, hepsi haberdardı senin vahşi mizacından, bir öfkelendin mi bir daha seni kontrol altına alamamaktan korkuyorlardı. Sen yere devrildikten sonra Fang Liu Amca birinden, penseyle kızgın bir demir çubuk getirmesini istedi. Ardından birkaç iriyarı adam senin başını yere bastırdı, başını o kadar çok eğdiler ki o kırık boynu-

zun bile yere değiyordu. Fang Liu Amca parmaklarıyla senin burun deliklerini iyice aralayıp burnunun içindeki en ince yeri bulduktan sonra birine o kızgın demir çubuğunu sokmasını söyledi. Çubuk çok sert bir hareketle sokulduktan sonra açılan deliği genişletmek için bir güzel çevirdiler çubuğu, burun deliğinden kahverengi bir duman çıkıyordu, etrafı yanmış et kokusu kapladı birden, "moo moo" diye iç karartan bir sesle böğürüyordun, başını tutmaya çalışan adamlar tüm güçleriyle üzerine yükleniyorlardı, kimsenin elini çekecek cesareti yoktu. Peki, burnuna o kızgın demir çubuğu sokan kimdi biliyor musun? Ağabeyim Jinlong'du. O sırada senin Ximen Nao' nun dünyaya yeniden gelmiş hali olduğunu bilmiyordum, bu yüzden o sırada neler hissetmiş olabileceğini tahmin bile edemem. Kızgın bir demir çubukla burnunda koca bir delik açıp ardından bir de ona pirinç bir halka takan kişi senin kendi öz oğlundu işte, nasıl bir duygu karmaşası içindeydin o zaman kim bilir?

Burnuna halka takıldıktan sonra seni tarlaya saldılar. Bahar gelmiş ve topraktaki her şey yeniden doğuyordu işte, dört bir yan hayatın nefesiyle dolup taşıyordu. Boğa Ximen, arkadaşım, bu güzelim mevsimde çok trajik bir oyunda sahne aldın sen, senin inadın, acı eşiğinin yüksekliği, ölsen de ruhunu teslim etmemekte diretmen o zaman hepimizin ağzını açık bırakmış, insanlar sana hayran olmuştu, senin hikâyen Ximen köyünde bugün bile ağızdan ağza dolaşıyor. Biz bir avuç insan, senin o zaman gösterdiğin gücü akıl almaz bulmuştuk, bugün bile senin gerçekten mucizevi bir boğa olduğuna inanıyor insanlar, hatta senin yaşadığın o garip dönüşümü bilen ben bile senin davranışlarının benim algımın çok çok üstesinde olduğunu hissediyorum, her şeyi hiçe sayarak sıkı bir mücadele verdin o gün, o olağanüstü cüssen ve vücudundaki her bir kasa saklanmış olan tüm gücünle, tıpkı

Ximen Konağı'nın avlusunda yapılan o komüne katılma töreninde olduğu gibi, nehrin kenarında Hu Bin'i öfkeyle boynuzlaman gibi ya da pazarda yapılan o eleştiri ve kınama toplantısındaki gibi sana kötü davrananlara, o komün üyelerine bir bir toslayıp hepsini kuş gibi havaya uçurmalıydın, daha sonra hepsi sırayla baharın gelmesiyle üzerinden duman tüten o toprağa çarpıp çarptıkları yerde derin mi derin çukurlar açmalıydı. Sana zulmeden o gaddar insanların her birinin kemikleri kırılmalı, iç organları titremeli, hepsi kurbağa gibi ciyaklamalıydı, tamam Jinlong senin öz oğlun sayılır ama bu senin eşek ve boğa olmandan çok daha önce gerçekleşmiş bir olayın sonucuydu, o yolda kimler babasını yiyip kimler anasına tecavüz etmedi ki, senin illa bu kadar düzgün bir adam olmanın ne gereği vardı ki? Her şey bir yana Jinlong kadar çarpık düşünceleri olan başka birini görmedim ben daha, çok da gaddar bir adam, kendi politik kaybının acısını denetleyemeden çalışma hırsına dönüştürüp daha da ileri giderek bütün şiddetiyle senin üzerine boca etti, senin kendi öz babası olduğunu bilmiyor, tamam bilmemek suç değil ama bir boğaya da bu kadar zalimce davranılmaz ki! Ah Ximen Boğa'm, onun senin vücudun üzerinde uyguladığı şiddeti anlatmaya içim elvermiyor artık, bir boğaya dönüştükten sonra dünyaya dört kez daha geldin, Yin ve Yang arasında mekik dokurken birçok ayrıntıyı unutmuş olabilirsin ama o gün olanları ben hiç unutmadım, o gün yaşananları bol yapraklı ulu bir ağaç olarak ele alırsak ben sadece o ağacın ana hatlarını hatırlamakla kalmıyorum, o ağacı her bir ince dalına ve her bir yaprağına kadar çok iyi hatırlıyorum ben. Boğa Ximen şimdi diyeceklerimi iyi dinle, söylemek zorundayım; çünkü bunlar gerçekten oldu ve olan şeyler tarihin yapraklarına yazıldı bile, ayrıca yaşananların ayrıntılarını unutmuş olanlara tarihi hatırlatmak benim görevim.

O gün sürülecek tarlaya varır varmaz boylu boyunca yere uzandın. Tarla sürmeye gelenler köyün eski kurtlarıydı, hepsi kendi gözleriyle senin güçlü adımlarla uçarcasına ve bir başına pulluğu çekip ardında dalgaları andıran sıra sıra toprak yığınları bıraktığını görmüş insanlardı daha önce. Senin birdenbire böyle grev yaparcasına boylu boyunca yere uzandığını görünce hem çok meraklanmış hem de çok şaşırmışlardı. Ne oldu bu boğaya böyle? O gün babam da tarla sürüyordu, babamın bir boğası olmadığından elinde büyük bir çapayla o dar mı dar, bir nokta altı dönümlük arazide bir başına cebelleşiyordu. Babam belini eğmiş, kendini tamamen işine adamış bir halde bakışlarını tarlaya sabitlemiş, çapa üstüne çapa atıyordu. "Bu boğa," dedi çiftçilerden biri, "nostaljiye tutulmuş, hâlâ Lan Lian'la birlikte bağımsız çiftçilik yapmak istiyor!"

Jinlong birkaç adım geri gitti, omzundaki kırbacı kaldırıp havada bir kere döndürdükten sonra sert bir hareketle boğanın sırtına vurdu. Sırtında beyaz bir kırbaç izi belirdi ânında. O zaman hayatının baharında bir dinçlikteydin, derin sert ve esnek olduğundan darbeye dayanıklıydın, eğer senin yerinde yaşlı ve zayıf ya da kemikleri henüz gelişmemiş bir tosuncuk olsaydı Jinlong'un kırbacı muhtemelen sırtını ikiye yarardı hayvanın.

Jinlong'un çok yetenekli bir genç adam olduğu su götürmez bir gerçekti, yeter ki bir şeyi aklına koysun onu herkesten daha iyi yapardı. Köyde dört metrelik bir kırbacı ustalıkla kullanabilen birkaç kişi vardı ve Jinlong aralarında en iyisiydi. Kırbaç sırtında şaklayınca etrafa tok bir ses yayıldı. Babamın, Jinlong'un seni kırbaçlarken çıkardığı sesi duymuş olması gerektiğini düşündüm ama başını bile kaldırmadan yaptığı işe devam ediyordu. Babamın sana karşı çok derin duygular beslediğini biliyordum, senin böyle vahşice kırbaçlanman onu çok üzmüş

olmalıydı ama gelip de seni kurtaracağına işine devam etmeyi sürdürüyordu işte. Zavallı babacığım da en az senin kadar acı çekiyordu o kırbaçtan.

Jinlong seni üst üste tam yirmi kez kırbaçlamıştı, yorgunluktan nefes nefese kalmıştı, alnından ter damlıyordu, sense tarlaya uzanmıştın, çenen toprağa değiyordu, gözlerin sımsıkı kapalıydı, gözlerinden süzülen sıcak gözyaşları yüzündeki tüylerin rengini koyulaştırıyordu. Hareket bile etmedin, gıkın bile çıkmadı, derinin üzerindeki kasılmalar hâlâ hayatta olduğunu gösteriyordu, eğer bu da olmasaydı o sırada orada olan herkes senin artık ölü bir boğa olduğundan şüphe bile duymazdı. Ağabeyim ağzından bir dizi küfür savurarak senin önüne gidip yüzüne sıkı bir tekme attı.

"Ayağa kalk, ayağa kalk diyorum sana!" dedi.

Ama sen gözlerin sımsıkı kapalı bir halde yerde hareketsiz durmaya devam ettin. Jinlong deli gibi kükrüyordu, bir yandan da ayaklarını değiştirip seni tekmelemeyi sürdürüyordu; başını, yüzünü, ağzını, karnını tekmeledi, uzaktan bakılınca şeytan çıkarma ayini yapan bir şamanın dansını andırıyordu hareketleri. Onun tekmelerine bana mısın demeden hareketsiz kalmayı sürdürüyordun. Jinlong seni tekmelerken hemen senin yanında duran o Moğol ineğinin yani senin annenin tüm vücudu acıyla titriyordu, annenin o kıvrılmış sert kuyruğu donmuş bir yılanı andırıyordu. Babamsa tarlada artık kendini de aşan bir hızla çapa yapmaya devam ediyordu.

Tarla sürmeyi bitirmiş olan diğer çiftçiler geri döndü. Jinlong'un boğasının hâlâ aynı yerde boylu boyunca yattığını görünce çok şaşırıp hemen etrafını çevirdiler.

"Bu boğa hasta filan olmasın?" dedi iyi kalpli bir adam olan zengin köylü Wu Yuan.

İşi gücü kışkırtmak olan Tian Gui, "Cüssesi nasıl da dolgun, derisi nasıl da parlak, geçen sene Lan Lian'ın

pulluğunu tek başına çekiyordu bu, şimdiyse yere yatıp ölü taklidi yapıyor, bu boğa düpedüz komün karşıtı!" diye atıldı hemen.

Hong Taiyue başını toprağa gömmüş bir halde çapa yapan babama bakıp alaycı bir tonla, "Sahibi nasılsa hayvanı da öyle olur! Ha sahibi, ha boğası!" dedi.

"Hadi dövelim şunu," dedi vatan haini Zhang Duzhuang, "eğer onu şöyle bir güzel eşek sudan geçinceye kadar döversek ayağa kaldırabiliriz!" Diğerleri bu öneriyi hemen kabul etti.

İşte yedi-sekiz çiftçi bir araya gelip etrafını sarmıştı senin, hepsinin omzunda uzun mu uzun birer kırbaç vardı, kırbaçları sırtlarından yere kadar uzanıyordu, elleri kırbacın tutacağına sıkı sıkıya kenetlenmişti. Tam kırbaçlamaya başlayacaklardı ki o Moğol ineği yıkık bir duvar gibi yere devrildi olduğu yerde. Ama yere düşer düşmez debelenip tekrar ayağa kalkmayı başardı. Tüm vücudu titriyordu, gözleri küçülmüştü, o kıvrık kuyruğunu bacakları arasına sıkıştırdı. Herkes gülmeye başladı birden.

"Şuna bakın hele," dedi biri, "daha dayak başlamadan nasıl da korkuyla titriyor."

Jinlong ağabeyim, Moğol ineğini çözüp bir kenara sürdü. İnek kenarda sanki genel aftan yararlanıp salıverilmiş gibi dikilirken titremeye devam etti ama gözlerinde sakin bir bakış vardı.

Boğa Ximen, sense hâlâ bir kum tepesi gibi yattığın yerde kıpırtısız duruyordun. Çiftçiler ellerinde kırbaçlarla birkaç adım geri çekildiler, sonra birbiri ardına sanki bir yarışmadaymışçasına ya da hepsi birer virtüözmüş gibi kırbaçlarını şaklatıp vurdular sana. Kırbaç üstüne kırbaç, şaklama üstüne şaklama. Sırtında birbirini kesen bir sürü kırbaç izi oluştu, artık kanıyordun da. Kana bulanmış kırbaç uçları sana çarparken daha keskin şaklıyorlardı, darbeler gittikçe daha da şiddetli olmaya başladı,

üzerine kan bulaşmış karnın ve sırtın, kesik izleriyle dolu bir kesme tahtasını andırıyordu.

Sana vurmaya başladıklarından beri ağlıyordum, yalvardım, yakardım, öne atılıp seni kurtarmak, vücudumu sana siper edip acını paylaşmak istedim ama kollarım şamatayı izlemeye gelen kalabalığın arasına sıkışıp kalmıştı, onları tekmeledim, ısırdım ama yine de bana mısın demediler, bırakmadılar beni, bu kanlı trajediyi sonuna kadar izlemek istiyorlardı. Bu iyi kalpli, düzgün köylülerin, o koca koca amcaların, ağabeylerin, ablaların, hatta küçük çocukların nasıl bir anda böyle taş kalpli kesildiklerini bir türlü anlayamıyordum...

Seni dövmekten yorulunca uyuşmuş kollarını ovuşturarak nasıl olduğuna bakmaya geldiler. Ölmüş mü? Ölmemiş. Gözlerin hâlâ sımsıkı kapalıydı, kırbaçların yanaklarında açtığı kesiklerden süzülen kan toprağı kırmızıya boyuyordu. Nefes almakta güçlük çekiyordun, ağzın çamura bulanmıştı. Karnın birazdan doğum yapmak üzere olan bir inek gibi hızla inip kalkıyordu.

Hayatımda bu kadar inatçı bir boğa görmedim diye içlerini çekiyordu az önce seni dövmüş adamlar. Yüzlerinde hiç de normal olmayan bir ifade vardı hepsinin, sanki yaptıklarına biraz pişman da olmuşlardı. Eğer onlara meydan okuyan bir boğayı dövmüş olsalardı içleri rahat olacaktı muhtemelen; ama onların zalimliğine uysalca boyun eğen bir boğayı dövmüşlerdi işte ve kafalarında çeşitli kuşkuların doğmasına yol açmıştı bu, hepsinin aklı bir sürü eski ahlak yasası ve efsanevi hayalet hikâyeleriyle meşguldü şimdi. Belki de bir tanrıdır bu boğa, böylesi acılara dayanıp yoldan çıkmış insanları aydınlatmak için gelmiş bir Buddha olmasın sakın? İnsan, bir başkasına baskı yapmamalı, boğalara da öyle davranmalı, bir insanı yapmak istemediği bir şeyi yapması için zorlamamalı, boğaları da öyle.

Az önce boğayı kamçılayan adamlar şimdi neredeyse sevgi ve şefkatle dolup taşıyordu, Jinlong'dan bu işe bir son vermesini istediler; ama Jinlong dinlemedi onları, boğa gibi inatçılığı tutmuştu onun da, içinde yanan o uğursuz ateş gözlerini kıpkırmızıya çevirmiş, yüzünü garip bir hale sokmuştu. Ağzı çarpılmıştı, leş gibi soluyor, tüm vücudu kasılıyor, yürürken sarhoşmuşçasına yalpalıyordu. Sarhoş değildi ama, sadece aklını yitirmiş ve çok kötü bir şeytan tarafından ele geçirilmişti. Tıpkı boğanın ölse de ayağa kalkmayarak ne kadar iradeli olduğunu gösterip onurunu savunması gibi Jinlong ağabeyim de ne pahasına olursa olsun elindeki tüm imkânları kullanarak boğayı ayağa kaldırıp kendi iradesinin ne kadar sağlam olduğunu göstererek kendi onurunu koruyacaktı. Bu, iki ezelî düşmanın karşılaşması gibi değil de daha çok inatçının birinin kendinden daha inatçı bir başkasıyla çarpışmasıydı. Ağabeyim o Moğol ineğini Boğa Ximen'in önüne sürdü, Boğa Ximen'in burnundaki halkaya bağlı olan ipi Moğol ineğinin koşum takımlarının arkasındaki çıkıntıya bağladı. Aman Tanrı'm, ağabeyim Boğa Ximen'i annesinin gücünü kullanarak ayağa kaldıracaktı. Herkes, burnun bir sığırın vücudundaki en hassas yer olduğunu bilir, bir sığırın insana itaat etmesinin yegâne nedeni burnuna geçirilen halkadır. Bir sığır ne kadar sert mizaçlı olursa olsun, burnuna bir halka geçirildi mi süt dökmüş kediye döner hemen. Boğa Ximen hemen ayağa kalk, şimdiye kadar bir boğanın kaldırabileceğinden çok daha fazla acıya katlandın zaten, itibarın da zedelenmez şimdi ayağa kalkarsan ama ayağa kalkmadın, ayağa kalkmayacağını biliyordum, eğer ayağa kalksaydın Boğa Ximen olmazdın sen.

Ağabeyim vücudu tir tir titreyen o kıvrık kuyruklu Moğol ineğinin kıçına sert bir şaplak atınca inek sarsıla sarsıla ilerlemeye başladı. İp gerilmeye başlayınca doğal

olarak burnundaki halka da geriliverdi, yoo, hayır, Boğa Ximen! Jinlong seni göğün yasasını tanımayan şeytan seni, bırak boğamı çabuk! Ellerinden kurtulmaya çalıştım ama beni tutan insanlar sanki taşlaşmış gibiydi. Boğa Ximen'in burnu çekildikçe gri bir lastik gibi uzadı. Ah benim Boğa Ximen'imin mor bir yonca yaprağı gibi ıslak burnu, gözümün önünde kopuverecek. Yılan kuyruklu Moğol ineği, geri bas çabuk, karşı koysana, yerde yatan Boğa Ximen'in kendi öz oğlun olduğunu bilmiyor musun yoksa? Jinlong'un bu kötülüğü yapmasına yardım etme sakın, isyan et, başının üzerindeki o iki sivri boynuzu kaldırıp Jinlong'un göğsüne saplayarak bu vahşete bir son versene! Ama o yılan kuyruklu Moğol ineği, o kalpsiz canavar, Jinlong ona vurdukça bütün gücüyle ileri doğru atılıyordu. Boğa Ximen'in başı zorla kalkmış olsa da vücudu hâlâ kıpırdamıyordu yerinden, birden onun ön bacaklarının hafiften kıvrıldığını görür gibi oldum; ama bu sadece bana öyle geliyor olmalıydı, ayağa kalkmaya hiç niyetin yoktu ki senin! Sonra burnundan bebek ağlamasını andıran bir ses çıkmaya başladı, bu ses içimi parçalıyordu, ah Boğa Ximen'im benim! Sonra gevrek bir sesle yarılıverdi Boğa Ximen'in burnu, tam ortasından. Hemen ardından havaya kalkmış olan başı tok bir sesle yere çakıldı. Moğol ineğinin ön bacaklarından biri bir an boşluğa bastı ama kendini hemen toparlayıp yoluna devam etti.

Ximen Jinlong buna bir son vermelisin artık! Ama durmadı işte. Kafayı çoktan yemişti. Yaralı bir kurt gibi uluyarak pullukların açtığı bir çukurun içine koşturdu, oradan birkaç demet mısır sapı koparıp senin kıçının altına sokuşturdu, bu vatan haini yoksa boğayı yakmayı mı düşünüyordu? Evet, tam da bunu yapacaktı. Ateşi yakar yakmaz beyaz bir duman yükseldi, hafif bir koku sardı etrafı, yanan mısır saplarının kendilerine has kokusuydu

bu. Herkes nefesini tutmuş, gözlerini koca koca açmış bir halde onu izliyordu ama hiç kimse de çıkıp bu vahşete bir son vermeyi düşünmüyordu. Yoo hayır, olamaz, Boğa Ximen! Ayağa kalkıp komün için pulluk çekeceğine yanarak ölmeyi göze alan Boğa Ximen. Bu sırada babamın elindeki çapayı bir kenara fırlatıp yere diz çöktüğünü gördüm, iki elini birden toprağa gömüp yüzünü çamura buladı, sıtmaya yakalanmış gibi titremeye başladı. Babamın boğanın acısının aynısını hissettiğini çok iyi biliyordum.

Boğanın yanan derisi etrafa leş gibi bir koku yayıyordu, herkes kusacak gibi oldu ama kimse kusmadı. Boğa Ximen, ağzın toprağı oyuyordu, sırtın tuzağa yakalanmış bir yılan gibi kıvrılıyor, yere vurdukça patırdıyordu. Yulaın tutuşmaya başladı, komünün malı olduğundan dolayı büyük bir kayıp sayılmazdı bu, biri koşarak yanına geldi, ahşap koşum takımının kilidini açıp bir yana fırlattıktan sonra yanmakta olan ipin üzerine basıp ateşi söndürmeye çalıştı. Ateş yavaş yavaş sönerken hâlâ beyaz dumanlar çıkıyordu ipten, havaya karışan leş kokusu gökte uçmakta olan kuşlara yönlerini değiştirtti. Ah Boğa Ximen'im, arka tarafın öyle kötü yanmıştı ki insan bakmaya çekiniyordu.

"Seni yakacağım!.." diye çığlık attı Jinlong mısır saplarının yanına doğru koştururken, kimse onu durdurmadı bile, insanlar onun bu kötülüğünün daha ne kadar ileri gidebileceğini görmek istiyordu hatta işi insanlara kolektif mülkiyetin nasıl korunacağını anlatmak olan Hong Taiyue bile bir kenara çekilmiş, serinkanlılıkla Jinlong'u izliyordu, aslında komüne katıldıktan sonra Boğa Ximen da kamu malı olmuştu, boğa gibi büyükbaş bir hayvan çok önemli bir üretim aracıydı ve sığır öldürmek çok ciddi bir suçtu, öyleyse insanlar bu suça engel olacaklarına niye bir kenara çekilip sadece izliyorlardı ki?

Birkaç demet mısır sapı daha yüklenmiş olan Jinlong

yalpalayarak geri geldi, benim bu yarı ağabeyim çoktan aklının yarısını yemişti anlayacağınız. Jinlong, Jinlong eğer o boğanın senin öz baban olduğunu bilseydin neler hissedecektin kim bilir? Boğa Ximen, Boğa Ximen peki sen kendi öz oğlunun sana böyle zalimce davranması karşısında ne hissediyordun? Hey gidi hey, bu koskoca dünya kim bilir şimdiye kadar minnet, öfke, sevgi ve düşmanlığın kaç türlüsünü görmüştür? Fakat bu sırada onu gören herkesi aptallaştıran bir şey olmak üzereydi, Boğa Ximen, titrek bacaklarınla ayağa kalktın birden sen, ne omuzlarında koşum takımı ne burnunda halka ne de boynunda yular vardı, insanoğlunun kölesi olmaktan tamamen kurtulmuş özgür bir boğa olarak ayakta duruyordun işte. Zorlukla öne doğru birkaç adım attın, dört bacağının hiçbirinde derman yoktu, dengeni sağlayamadığından durmadan sendeliyordun, yarılmış burnundan süzülen mavi kan karnında birikip orada kara bir kan gölü oluşturduktan sonra katran gibi yere damlıyordu. Kısacası berbat bir haldeydin, bu halde olan bir boğanın ayağa kalkıp yürüyebilmesiyse bir mucizeydi, seni ayakta tutan büyük bir inançtı, ruhun ve fikirlerin sayesinde ilerleyebiliyordun. Şamatayı izlemeye gelen kalabalığın ağzı açık kalmıştı, gözlerini kocaman açtılar, kimsenin çıtı çıkmıyordu, sadece bir dizi tarlakuşu cıvıltısı duyuldu, bulutların arasından gelen bu ses çok trajik ve çok hüzünlüydü. Boğa, adım adım babama doğru yürüyordu. Boğa, halk komününün arazisini geçince bütün Çin'in tek bağımsız çiftçisi olan Lan Lian'ın o bir nokta altı dönümlük arazisine girdi, hemen ardından bir duvar gibi yere devrildi.

Boğa Ximen, babamın tarlasında öldü, onun bu hareketi Kültür Devrimi sırasında kafası karışmış ve yönünü kaybetmiş olan insanların zihinlerini açtı çokça. Ah Boğa Ximen, o yaptıklarınla bir efsaneye dönüştün, mitolojik bir varlığa büründün sen! Sen öldükten sonra bir-

kaç kişi senin etini yemeye çalışmadı değil ama satırlarıyla birlikte senin üzerine çullanırken babamın kanlı gözyaşları ve çamura bulanmış yüzünü görünce sessizce uzaklaştılar.

Babam seni tarlasının tam ortasına gömüp mezarının üzerine de belirgin bir höyük yaptı, burası günümüzde Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nda "Adil Boğanın Mezarı" diye bilinir.

Bir boğa olarak sonsuza dek anılacak iyi bir nam bıraktın ardında.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Domuzun Neşesi

21

Daha büyük bir veryansınla Yama'nın duruşma salonuna geri dönmesi

Yine aldatılıp bu kez bir domuz olarak yeniden doğmak

Boğa derisini soyunduktan sonra benim şu yılmaz ruhum Lan Lian'ın o bir nokta altı dönümlük arazisinde dolandı durdu. Bir boğa olarak yaşamak çok trajik bir şeydi. Bir eşek olarak dünyaya yeniden geldikten sonra Cehennemin Efendisi Yama, beni bu kez bir insan olarak geri göndereceğini açıklamıştı ama kendimi o yılan kuyruklu ineğin doğum kanalından çıkarken bulmuştum işte. Efendi Yama'yla yüzleşmek için içim içimi yiyordu, beni yine kandırdığı için çıkışacaktım ona ama bir yandan da Lan Lian'ın tarlasında o kadar çok dolanıp durmuştum ki artık geri dönmek istemiyordum buradan. O boğanın kanlı cesedine, boğanın yanına diz çöküp feryat figan ağlayan Lan Lian'ın alnına, boyu bosu yerinde olan oğlum Ximen Jinlong'un yüzündeki o duygusuz ifadeye, cariyem Yingchun'un doğurduğu o küçük mavi surata, küçük mavi suratın arkadaşı olan Mo Yan'ın salya sümük olmuş o kirli yüzüne ve bir sürü tanıdık yüze bakıp durdum. Ruhum, boğanın vücudundan ayrıldıktan sonra boğanın belleği de yavaş yavaş yitmeye başladı, Ximen Nao'nun belleği yeniden canlanıyordu, ben ölmeyi hiç de hak etmemiş ama yine de kurşuna dizilmiş iyi bir insandım be, hatta Cehennemin Efendisi Yama bile benim bok yoluna gitmiş olan iyi bir adam olduğumu itiraf et-

mek zorunda kalmıştı, öyle bir hataydı ki bu geri dönmesi çok zordu bundan.

"Evet," dedi Efendi Yama soğuk bir tavırla, "bir hata yapılmış, peki bu konuda ne yapmamız gerek? Seni Ximen Nao olarak yeniden dünyaya göndermeye yetkili değilim ben, çoktan iki reenkarnasyon geçirdin zaten, Ximen Nao'nun döneminin de çoktan sonlandığını sokmalısın artık kafana, Ximen Nao'nun çocukları birer yetişkin oldu artık, Ximen Nao'nun kemikleri çürüyüp toprağa karıştı çoktan, Ximen Nao'nun defteri çoktan yanıp küle dönüştü, eski hesaplar çoktan kapandı. Neden bu mutsuz olayları unutup mutlu bir yaşamın tadını çıkarmayı denemiyorsun artık?"

"Yüce Efendi'm," dedim acı acı duruşma salonunun soğuk mermer zeminine diz çöküp, "bunu yapmayı ben de çok istiyorum ama olmuyor bir türlü. Bu acı hatıralar iliklerime işlemiş artık, inatçı bir virüs gibi her yerime bulaşmış, öldürmek istercesine dolanmışlar bana. Bir eşek olarak geri döndüğümde Ximen Nao'nun intikamını hatırladım, bir boğa olarak geri döndüğümdeyse Ximen Nao'nun uğradığı haksızlıkları hatırladım. Bu eski hatıralar durmadan işkence ediyor bana Yüce Efendi'm."

"Meng Nine'nin sana verdiği, nakavt damlalarından[1] bin kat daha etkili olan iksirin senin üzerinde işe yaramadığını mı söylüyorsun yoksa?" diye şüpheyle sordu Efendi Yama, "İksirden içmeden doğruca Eve Bakan Teras'a mı çıktın yoksa?"

"Yüce Efendi'm, doğruyu söylemem gerekirse eşek olarak geri döndüğüm zaman o yaşlı karının iksirinden bir damla bile içmedim ama boğa olduğum zaman sizin o iki zebaniniz beni burnumdan yakalayıp zorla bir kâse

1. Nakavt damlaları veya Mickey Finns olarak isimlendirilen sıvı kloral ve alkol karışımı, geçici zehirlenmelere sebep olur. (Ç.N.)

içirmişti, tam kusacaktım ki eski püskü bir bezi ağzıma tıkıverdiler."

"Çok tuhaf," dedi Efendi Yama hemen yanındaki hâkime dönüp, "Meng Nine sahte bir iksir yapmış olmasın sakın?"

Hâkimler kararsız bir tavırla başlarını salladı.

"Ximen Nao, sana yeterinden fazla hoşgörü gösterdiğimi biliyorsundur, eğer her hayalet senin kadar sorun çıkarsaydı bu salona kaos hâkim olurdu. İnsanken işlediğin hayırlar ve eşek ve boğayken çektiğin acılar nedeniyle bu mahkeme sana özel bir merhamet gösterip seni bu kez çok uzak bir ülkeye gönderecek, orada istikrarlı bir toplum, zengin insanlar ve dört mevsim baharın yaşandığı çok güzel manzaralar var. Baban otuz altı yaşında bir adam, ülkenin en genç belediye başkanı. Annen uluslararası pek çok ödül kazanmış, nazik ve çok güzel bir şarkıcı. Onların tek oğulları, ellerine düşmüş bir mücevher olacaksın sen. Babanın politik geleceği çok parlak, kırk sekizinde valiliğe yükselecek. Annen orta yaşlarına gelince sanatı bırakıp ticarete atılacak, ünlü bir kozmetik firmasının patronu olacak. Baban bir Audi, annen bir BMW, sen de bir Mercedes süreceksin. Mutheşem bir hayatın keyfini süreceksin, aşkın şeftalisinin çiçekleri bulut gibi kızaracak, hem de defalarca; bundan önceki reenkarnasyonlarında çektiğin acılar ve yaşadığın kızgınlıklar fazlasıyla telafi edilecek." Efendi Yama parmak uçlarıyla masanın üzerine vurup durdu biraz, ardından bakışlarını duruşma salonunun o karanlık kubbesine dikip çok anlamlı bir tavırla şöyle dedi: Senin için ayarladığım bu hayat seni mutlu etmeli artık, ha?

Ama Efendi Yama beni bir kez daha kandırmıştı işte.

Yeniden doğmadan önce gözlerimi siyah bir göz bandıyla kapadılar. Eve Yolculuk Terası'na çıktığımda cehennemin o leş gibi kokusunu taşıyan soğuk rüzgârlar

karşıladı beni, iliklerime kadar üşüdüm. O yaşlı karı, Efendi Yama'nın önünde ona karşı bulunduğum asılsız suçlamalardan ötürü acı acı sövdü bana boğuk bir sesle. Tahta bir kaşıkla başıma sertçe vurdu, kulaklarımı çekip kaşık kaşık iksir boca etti ağzıma. İksirin acı biberli haşlanmış yarasa dışkısı gibi çok garip bir tadı vardı. "İksirime hile kattığımı söylediğin için boğulursun umarım seni pis domuz! Senin zihnini ve önceki hayatlarına dair anılarını öyle bir karıştıracağım ki sadece bu bulaşık suyuyla bu bokun tadını hatırlayacaksın!" O yaşlı cadı bana işkence ederken zebaniler de sıkıca kollarımdan tutup şeytani kahkahalar atıyordu.

Sendeleyerek o yüksek platformdan aşağıya indim, zebaniler hâlâ yanımdaydı, beni kollarımdan tutmuş son hızla koşturuyorlardı, ayaklarım yere değmedeğinden uçtuğumu sandım. Sonra ayağım bulut gibi yumuşak bir şeye bastı. Birkaç kez ağzımı açıp bir şeyler sormak istedim ama ağzımı her açışımda tüylü bir pençe ağzıma leş gibi kokan bir şey tıkıştırıyordu. Birden yıllanmış bir içkinin tortusu ya da mayalanmış fasulye keki hamuru gibi ekşi bir tat aldım, Ximen köyü Üretim Tugayı'nın hayvan besleme çadırının kokusuydu bu, aman Tanrı'm, boğanın anıları hâlâ zihnimde, yoksa hâlâ bir boğa mıyım, yoksa az önce olanlar sadece bir rüya mıydı? Sanki çok kötü bir kâbustan uyanmak istercesine sıkı bir mücadele verdim, ağzımdan acı çığlıklar dökülüyordu. Kendi sesimden ürküp şöyle bir sıçradım, neler olup bittiğini görmek için etrafa bakınınca bir sürü titreyen et topağı tarafından sarılmış olduğumu gördüm. Siyahı, beyazı, sarısı, hatta siyah beyazı bile vardı. Bu et topaklarının önünde yatan beyaz renkli dişi bir domuz gördüm sonra. Çok tanıdık bir kadın sesisin şaşkınlıkla bağırdığını duydum birden:

"On altıncısı bu! Aman Tanrı'm, bizim domuz bir seferinde tam on altı tane doğurdu!"

Gözlerimi kırpıştırıp gözlerimdeki mukus tabakasından kurtulmaya çalıştım, henüz kendimi göremesem de bu seferinde dünyaya bir domuz olarak geldiğimden adım gibi emindim, gözümün önünde titreyip birbirine sürtünen ve durmadan ciyaklayan bu et topakları da benim kız ve erkek kardeşlerimdi, onlara bakınca kendimin de neye benzediğini çok iyi çıkarabiliyordum. İçim öfkeyle doldu birden, o nefret edilesi kurnaz Efendi Yama bir kez daha kandırmıştı beni. Domuzlardan nefret ederdim, o pis hayvanlardan. Dışkı içinde yuvarlanan bir domuz olacağıma bir eşek ya da bir boğa olarak doğmayı yeğlerdim yine. Açlık grevi yapıp kendimi öldürerek bir an önce yine cehenneme dönecek ve Efendi Yama'ya hesap soracaktım.

Kavurucu bir yaz günüydü, domuz ahırının duvarının hemen yanındaki o etli yapraklı ayçiçeklerinin henüz çiçek açmamış olmasından ay takviminin altıncı ayında olduğumuzu tahmin ettim. Her yerde uçuşan sinek sürüleriyle başımın üzerinde uçuşan yusufçuklar vardı. Bacaklarımın hızla sertleştiğini ve görme yetimin düzeldiğini hissettim birden. Domuza doğum yaptırmış olan o iki kişiyi çok net görebiliyordum artık: Biri Huang'ların büyük kızı Huzhu, diğeriyse oğlum Ximen Jinlong'du. Oğlumun o tanıdık yüzünü görünce tüm derimin çekildiğini hissettim birden, başım ağrıyordu, iyice şişmişti, insan başı büyüklüğünde ya da çılgın bir ruha ait ama küçük bir domuzun vücuduna monte edilmiş bir baştı bu taşıdığım. Boğuluyorum, ah boğuluyorum, acı çekiyorum, ne büyük bir acı bu, bırakın beni, bırakın uzayayım, bu iğrenç ve pis domuz ahırına sığmayayım, büyüyüp tekrar onurlu bir adam olan Ximen Nao olayım ama açıkçası çok imkânsız bir şey gibi görünüyordu bu şimdi! Tüm gücümle mücadele etsem de kendimi Huzhu'nun avucunun içinde buluverdim. Kulağımdan tutup şöyle dedi:

"Jinlong, bu küçük domuz yavrusu kasılıyor gibi!"

"Anasının bilmem neresine kadar kasılsın isterse, bu domuzun bütün yavrularına yetecek kadar memesi yok, birkaçının ölmesi gerek zaten," dedi biraz nefret içeren bir ses tonuyla.

"Olmaz, birini bile kaybedemeyiz," dedi Huang Huzhu beni yere bırakıp sonra yumuşak ve kızıl bir bez parçasıyla vücudumu temizledi. Beni çok nazik hareketlerle siliyordu, çok rahatladım birden. Kendimi tutamayıp ciyakladım biraz, bir domuzun o lanet olası sesiyle.

"Doğurdu mu? Kaç tane doğurdu?" diye sordu gür bir ses ahırın dışından, bu çok tanıdık sesi duyunca gözlerimi kapattım birden çaresizce. Hong Taiyue'nin sesini sadece tanımakla kalmamış, ses tonundan eski görevine yeniden dönmüş olduğunu da anlamıştım. Ah, Efendi Yama ah, onca tatlı sözden sonra, beni başka bir ülkeye gönderip yüksek rütbeli bir memurun şımarık vârisi yapacağını söyledikten sonra, bir domuz yavrusu olarak Ximen köyündeki bir ahıra fırlattın işte! Buna yüzde yüz adam kandırmaca derler, bana komplo kurdun, seni utanmaz, seni hain! Sıkı bir mücadele verip kendimi Huang Huzhu'nun elinden kurtarınca tok bir sesle yere çakıldım. Kendi ciyaklamamı duyunca bayılıverdim.

Ayılınca kendimi bir sukabağı yaprağı yığınının üzerinde yatarken buldum, bir kayısı ağacının gür yaprakları güneşin güçlü ışınlarından koruyordu beni. Havada iyot kokusu vardı, etrafıma saçılmış bir sürü parlak ilaç şişesi gördüm. Kulaklarım ve kıçım ağrıyordu, beni hayata geri döndürmüşlerdi. Ölmeme izin vermemişlerdi işte. Zihnimde çok güzel bir yüz belirdi birden, bana iğne yapmış olan kesinlikle o olmalıydı, elbette ki oydu, benim güzel kızım Ximen Baofeng. Aslında insanları tedavi etmek için eğitim almışsa da sık sık hayvanları tedavi ettiği de oluyordu. Üzerinde kısa kollu ve kareli, açık

mavi bir gömlek vardı, yüzü solgun ve endişeli görünüyordu ama aklını kurcalayan bir şey olduğunda hep böyle görünürdü zaten. O soğuk parmaklarını uzatıp kulaklarımı okşadıktan sonra yanındakine şöyle dedi:

"Artık bir şeyi yok, onu meme emmesi için ahıra götürebilirsiniz şimdi."

Bu sırada Hong Taiyue gelip o kaba elleriyle benim ipek gibi yumuşacık olan tenime dokundu.

"Baofeng," dedi, "bir domuzu tedavi etmenin senin yeteneklerine layık olmadığını düşünme sakın!"

"Parti sekreteri," dedi Baofeng ilaç çantasını toplarken ne mütevazı ne de saldırgan bir tavırla, "hiç de öyle düşünmüyorum, insan ve hayvan arasında bir ayrım gözetmem ben."

"Böyle düşünmene sevindim," dedi Hong Taiyue, "Başkan Mao domuz yetiştirin demiştir, domuz yetiştirmek politik bir duruştur, domuzu iyileştirerek Başkan Mao'ya olan sadakatini göstermiş oldun. Jinlong, Huzhu dediklerimi anladınız mı?"

Hı hı, dedi Huang Huzhu, Jinlong'sa kayısı ağacına yaslanmış paketi dokuz fen[1] olan o ucuz sigaradan tüttürüyordu.

"Jinlong sana bir soru sordum!" dedi Hong Taiyue hoşnutsuz bir tavırla.

"Kulaklarımı açmış dinlemiyor muyum sanki?" dedi Jinlong başını yana eğip, "Yoksa Başkan Mao'nun domuz yetiştirmek üzere verdiği yüce direktifleri kelimesi kelimesine sana tekrar etmemi mi istersin?"

"Jinlong," dedi Hong Taiyue benim sırtımı okşarken, "öfkeli olduğunu biliyorum ama Taiping köyünden Li Renshun'un, üzerinde Başkan Mao'nun resminin olduğu

1. Çin para birimi yuanın onda biri. (Ç.N.)

bir gazete kâğıdına balık sardığı için sekiz yıla mahkûm olduğunu aklından çıkarma sakın, şimdi Shatan köyü çalışma kampında cezasını çekiyor, senin yaptıklarınsa ondan beter!"

"Kasten bir şey yapmadım ben, onun yaptığıyla aynı şey değil benim yaptığım!"

"Kasten yapmış olsaydın çoktan kurşuna dizilmiştin zaten!" dedi Hong Taiyue öfkeyle, "Seni niye koruduğumu biliyor musun?" Sonra Huang Huzhu'ya bakarak şöyle dedi: Huzhu ve anan seni kurtarmam için gelip önümde diz çöktüler de ondan! Ama en önemli nedeni, seni çok iyi tanımamdı, kanın bozuk olsa da küçüklüğünden beri kızıl bayrağın altında büyüdün, Kültür Devrimi öncesinde tam da bizim yetiştirmek istediğimiz bir çocuktun, ortaokul mezunu ve kültürlü birisin, bizler devrim yaparken kültürlü insanlara ihtiyaç duyarız. Domuz yetiştirmenin senin yeteneklerinin önüne geçtiğini düşünme sakın, içinde bulunduğumuz şartlar göz önüne alındığında domuz yetiştirmek yapılabilecek en şanlı ve en zorlu işlerden biridir, parti seni buraya Başkan Mao' nun devrimci çizgisinde yürüyüp yürümediğini sınamak için koydu!

Jinlong sigarasını yere atıp vücudunu dikleştirdi, başını öne eğip Hong Taiyue'nin kınamalarını dinlemeye başladı.

"Siz ikiniz çok şanslısınız, proletarya şanstan yana konuşmayı sevmediğinden ötürü en iyisi içinde bulunduğumuz durumu konuşalım." Hong Taiyue, beni karnımdan tutup kolunu yukarıya kaldırarak, "Bizim köyün domuzu tam on altı tane yavru doğurdu, bu tüm ilçede, hatta bütün eyaletlerde çok nadir görülen bir durum. İlçe hükümeti domuz yetiştirme politikası için bir model arıyordu tam da," dedi. Burada sesini biraz alçaltıp daha gizemli bir ton katarak şöyle devam etti: "Bir modele, anladın mı?

Modelin anlamını biliyor musun? Dazhai'deki çeltik tarlaları bir modeldir, Daqing'deki petrol alanları, Xiadingjia'deki meyve bahçeleri ve Xujiazhai'de yaşlı kadınlar için organize edilmiş dans topluluğu da birer modeldir, bizim Ximen köyünün domuz yetiştirmesinde neden bir model olmasın? Lan Jinlong yıllar önce devrimci bir opera sahnelerken ya da Jiefang ve babanın boğasını zorla komüne kattığın sırada sen de örnek teşkil edecek birer model yaratmaya çalışmıyor muydun?" dedi.

Jinlong başını yukarıya kaldırdı, gözleri parlıyordu; bu çocuğun huyunu çok iyi biliyordum, o keskin zekâsının bugün bakıldığında saçma gelecek ama zamanında coşkuyla övülen olağanüstü fikirlerle dolu olduğunu biliyordum.

"Artık iyice yaşlandım," dedi Hong Taiyue, "bana verilen bu ikinci şansı köyümüz adına hayırlı işler yapmak için kullanmak istiyorum, devrimci kitlelerin ve üstlerimin güvenine layık olmak istiyorum ama siz gençlerin potansiyeli sınırsız. Elinizden gelenin en iyisini yapın, başarılı olursak bütün övgüler sizin, bir sorun çıkarsa bütün sorumluluğu ben üstleneceğim." Hong Taiyue, kayısı korusunun orada çukur kazıp duvar ören komün üyelerini işaret ederek, "Bir ay içinde iki yüz tane bahçeli domuz ahırı yapılacak, hedefimiz adam başına beş domuz, ne kadar çok domuzumuz olursa o kadar çok gübremiz olur, gübre çok olunca da hasat iyi olur, tahıl bol olunca içimiz de ferah olur, hendekleri ne kadar derin kazarsak ambarlara o kadar çok tahıl istifleriz, artık hegemonya yok, sadece dünya devrimine destek var, her bir domuz emperyalistlerin, revizyonistlerin ve gericilerin arasına atılan bir bombadır. İşte bu yüzden bizim domuzun doğurduğu on altı yavru aslında emperyalistlerin, revizyonistlerin ve gericilerin arasına atılan on altı bomba sayılır, bizim bu yaşlı domuz aslında emperyalistleri, reviz-

yonistleri ve gericileri bombalayan bir uçak gemisi sayılır! Bu önemli görevi neden sizin gibi iki gence verdiğimi anladınız mı şimdi?" dedi.

Hong Taiyue'nin bu görkemli monoloğunu dinlerken bir yandan da Jinlong'u izliyordum. Birkaç reenkarnasyondan sonra baba oğul ilişkimiz iyice zayıflamış, birkaç ufak anıya, seceremizde yazan birkaç silik yazıya indirgenmişti. Hong Taiyue'nin konuşması Jinlong'un üzerinde uyarıcı etkisi yaratmıştı, kafası çalışmaya, kalbi heyecanla atmaya ve avucu kaşınmaya başlamıştı. Ellerini ovuşturarak Hong Taiyue'nin yanına geldi, yanaklarındaki kaslar alışkanlıkla seğiriyordu, o büyük ve ince kulakları titriyordu hafiften, bunun büyük bir tiradın işareti olduğunu çok iyi biliyordum ama nedense tirat atmaya başlamadı –yaşamış olduğu birkaç hayal kırıklığı olgunlaştırmıştı onu– beni Hong Taiyue'nin elinden alıp sıkıca göğsüne bastırdı, kalbinin deli gibi attığını duyumsadım, başını eğip kulaklarımı öptü –bu öpücük daha sonra yere göğe sığdırılamayacak domuz yetiştiricisi Jinlong'un dosyasında çok önemli bir ayrıntı olarak yer alacaktı: Lan Jinlong nefes darlığı çeken yeni doğmuş bir domuz yavrusuna suni teneffüs uygulayarak tüm vücudu morluklarla kaplı, neredeyse ölmek üzere olan domuz yavrusunu ölümün pençesinden kurtardı, kurtulan domuz yavrusu ciyaklayarak tepki verdi ama onu kurtarırken yorgun düşen Lan Jinlong hemen oracıkta ahırın içine düşüp bayılıverdi– bayılmadan hemen önce kararlı bir tavırla şöyle mırıldandı:

"Hong Taiyue, bundan sonra bütün erkek domuzlar benim babam, bütün dişi domuzlarsa benim anamdır!"

"İşte şimdi doğru söyledin!" dedi Hong Taiyue neşe içinde, "Bizim tam da ihtiyacımız olan şey domuzları anne ve babaları olarak gören bir gençlik!"

22

On Altıncı Domuz'un, annesinin memelerini tekeline alması

Bai Xing'er'in domuz besleyicisi unvanıyla onurlandırılması

Fanatiklerin domuzlara atfettiği bütün o büyüklüğe rağmen domuz sonuçta yine domuzdu. Bana gösterdikleri bütün o aşırı sevgiye rağmen açlık grevi yaparak bu domuz yaşantıma bir son vermeyi aklıma koymuştum bir kere. Efendi Yama'yla yüz yüze görüşecek, mahkeme salonunda şamata çıkaracak, bir insan olarak yaşama hakkım için mücadele verip gurur duyacağım bir yaşam için yeniden doğmayı talep edecektim.

Beni ahıra geri götürdükleri zaman o yaşlı dişi domuz bacaklarını bir saman yığını üzerine uzatmış yatıyordu, bir dizi domuz yavrusu birbirini ezerek memelerine gömülmüşlerdi bile. Her biri kaptığı bir meme ucunu deli gibi emerken bir yandan da ciyaklıyordu. Meme işgal edememiş birkaç domuz yavrusu telaşla ciyaklayıp meme emenlerin arasındaki boşluklara girmek için canla başla uğraşıyordu. Kimi araya girmeyi başarıp diğerlerini yerinden ediyor kimi de sıçrayıp annelerinin üzerine çıkarak kıyameti koparıyordu. Anne domuz gözlerini kapamış inliyordu, onu böyle görünce hem acıdım hem de tiksindim ondan.

Jinlong beni Huzhu'ya verip yere eğildikten sonra meme emmekte olan bir domuz yavrusunu eline aldı. Yavru memeden uzaklaşırken annesinin meme ucunu

bir lastik gibi çekiştirdi. Boşalan meme ucunu hemen bir başka yavru kaptı tabii.

Jinlong ölseler dahi memeleri bırakmayacak olan o açgözlü domuz yavrularını teker teker alıp ahırın dışına götürdü –memeden uzaklaştırılan yavrular acı acı ciyaklayıp pek de etkili olmayan bir dille küfrü basıyorlardı dışarıda– dişi domuzun karnında şimdi meme emen sadece on tane yavru ve iki tane boşta kalmış meme ucu vardı. Önceki kullanıcıları yüzünden iki meme ucu da şişmiş ve kızarmıştı, onların bu hali tiksindirdi beni. Jinlong, beni Huzhu'nun koynundan alıp dişi domuzun karnına bıraktı. Gözlerimi kapadım hemen, arsız kardeşlerimin meme emerken çıkardığı iğrenç sesleri duymaya başladım ama, midem bulandı birden, eğer bir şey yemiş olsaydım kesin kusardım. Ölmek istediğimi daha önce söylemiştim size, o dişi domuzun pis meme uçlarını hayatta ağzıma sokmam! O meme uçlarını ağzıma alır almaz insanlığımı yitireceğimi ve hayvanlar âleminin o dipsiz kuyusuna batacağımı çok iyi biliyordum. O meme uçlarını ağzıma alır almaz domuzluk tarafından ele geçirilecek, domuzun sütü kanıma karışır karışmaz da bir domuzun huyunu, suyunu, ilgi alanlarını, endişelerini ve arzularını paylaşmaya başlayacak, sadece birkaç insani anı kırıntısına sahip bir domuza dönüşüp bu pis ve utanç verici reenkarnasyonu tamamlayacaktım yavaş yavaş.

"Emsene hadi, ne duruyorsun!" Jinlong beni ağzım şişkin bir meme ucuna değecek şekilde yere bıraktı, dudaklarım o utanmaz kardeşlerimin meme emerken meme ucunda bıraktığı salyalara değdiği an kusacak gibi oldum. Ağzımı ölesiye sıkıp dişlerimi birbirine sımsıkı kenetleyerek meme ucunun o baştan çıkarıcılığına karşı direnmeye çalıştım.

"Bu da amma salakmış ha, ağzını meme ucuna dayadık ama daha ağzını nasıl açacağını bile bilmiyor!" Jinlong bana sövüp kıçıma küçük bir şaplak attı.

"Çok üzerine gitme hayvanın!" diye çıkıştı Huzhu, Jinlong'u bir kenara itip sonra beni eline alıp o yumuşak ve narin parmaklarıyla okşamaya başladı karnımı, çok rahatlamıştım, elimde olmadan mırıldamaya başladım, aslında halinden memnun bir domuzcuğun ciyaklamasından başka bir şey değildi çıkardığım mırıltılar ama artık o kadar da kulak tırmalamıyorlardı. "Küçük kıymetlim," diye mırıldandı Huzhu, "On Altı Numara, seni küçük şapşal, annenin sütünün ne kadar güzel olduğunu bilmiyor musun yoksa, tadıver hadi, tadıver birazcık, anne sütü emmezsen büyüyemezsin!" Onun mırıldanmasından domuz yavruları içinde on altı numara olduğumu öğrendim, dişi domuzun karnından en son ben çıkmıştım yani, olağanüstü deneyimlerim, Yin ve Yang üzerine müthiş görüşlerim ve insan ve hayvan dünyası üzerine engin bilgilerim olmasına rağmen insanların gözünde sadece bir domuzdum sonuçta. Büyük bir trajediydi bu ama daha büyükleri kapıda bekliyordu beni.

Huzhu, dişi domuzun meme uçlarını dudaklarıma ve burnuma sürttü. Burnum kaşınınca hapşırıverdim. Huzhu şaşırmıştı, elinin sarsılmasından hissettim bunu, sonra kahkahalarla gülmeye başladı. "Domuzların da hapşırdığını hiç düşünmemiştim," dedi, "On Altı Numara, On Altıncı Domuz, hapşırabiliyorsan meme de emebilirsin artık!" Huzhu, domuzun meme ucunu tutup hafifçe sıkınca dudaklarıma ılık bir sıvı püskürdü, kendimi alamayıp dilimi o sıcak damlaların üzerinde gezdirdim biraz, oooo, aman Tanrı'm, bir domuzun sütünün, benim domuz annemin sütünün bu kadar tatlı ve bu kadar hoş kokulu olabileceğini hiç düşünmemiştim, ipek gibiydi sanki, aşkın ta kendisiydi, tüm utancımı unutturdu bana, etrafımı çevreleyen her şey bambaşka bir şekle büründü gözümde bir anda, ezilmiş otların üzerine uzanmış beni ve kardeşlerimi emziren bu anne domuzun çok

asil bir yaratık olduğunu duyumsadım birden, çok kutsal, saf, vakur ve güzeldi, hiç vakit kaybetmeden o meme ucuna doğru atıldım, neredeyse Huzhu'nun parmağını da kapıyordum arada. Sonra kesintisiz bir süt akışı ıslattı boğazımı, oradan mideme iniyordu, sonra geçen her dakika her saniye içinde gittikçe güçlendiğimi ve bu anne domuza karşı gittikçe büyüyen bir sevgi duymaya başladığımı hissettim, ardından Jinlong ve Huzhu'nun neşeyle ellerini çırpıp kahkaha attıklarını duydum, gözümün ucuyla onları izlerken o ikisinin gencecik yüzlerinin horozibiği çiçeği gibi parladığını gördüm, birbirine sımsıkı kenetlenmiş olan ellerini görünce zihnimin derinliklerinde bir şimşek çakımı gibi birkaç anı canlanıverdi ama şimdi onları unutmaktan başka bir şey istemiyordum, gözlerimi sımsıkı kapayıp meme emen bir domuz yavrusunun keyfine bıraktım kendimi.

Bunu takip eden günlerde ahırdaki on altı domuz yavrusu içinde en zalimi olup çıktım. İştahım Jinlong ve Huzhu'yu şaşırtıyordu, yemeğe karşı Tanrı vergisi aşırı bir yeteneğim vardı. Her zaman çok hızlı ve şaşmaz bir kararla anne domuzun içi en çok süt dolu olan meme ucuna yapışıyordum hemen. Benim şu meme ucunu ağızlarına alır almaz gözlerini yuman aptal kardeşlerimin aksine işlemin başından sonun kadar açık tutuyordum gözlerimi. O en büyük meme ucunu deli gibi emerken hemen yanındaki meme ucunu da vücudumla kapıyordum. Sağımı solumu kolaçan ederdim her zaman, o zavallı veletlerden herhangi biri meme ucunu kapmak için bir girişimde bulundu mu tüm gücümü kullanarak kıçımı öyle bir savuruyordum ki o titrek çeneli veletler daha ne olduğunu anlamadan kendilerini yana itilmiş buluyorlardı. O en şişkin memeyi son sürat sündürür sündürmez hemen bir sonrakine geçiyordum. Kendimle çok gurur duyuyordum, biraz utanç da duymuyor değildim ama, o günlerde

üç yavru domuzun tükettiği sütün toplamından daha çok süt emiyordum. İçtiğim sütü de boşa içmiyordum ama, insanoğlunun dediğine göre ne kadar hızlı büyürsem onlar için o kadar iyi olurmuş. Gösterdiğim bilgelik, cesaret ve gittikçe daha heybetli bir hale gelen vücudum sayesinde insanlar daha saygı dolu gözlerle bakmaya başladı bana. Sonunda bir domuz olmanın deli gibi yemek yemek ve hızla büyümek demek olduğunu anladım, insanlar bundan hoşlanıyordu. Beni doğuran domuz için hiç de iyi bir şey değildi bu doğal olarak, onun meme ucuna olan aşkımdan ötürü bunaldı iyice. Zavallı ayakta yemlenirken bile bir hışım karnına sokulup bir memu ucu kapardım hemen. Ah oğlum, derdi domuz annem bana, ah oğlum, bırak da anan rahat rahat yemek yesin biraz, anan yemek yiyemezse sizi besleyecek sütü nasıl olsun! Ananın bir deri bir kemik kaldığını, arka bacaklarının artık tutmadığını görmüyor musun yoksa?

Ben doğduktan yedi gün sonra Jinlong ve Huzhu kardeşlerimden sekizini alıp yandaki başka bir ahıra götürdüler, orada pirinç lapasıyla beslemeye başladılar onları. Onların bakımından bir kadın sorumluydu, aradaki duvar benim boyuma göre çok yüksek olduğundan dolayı kadını göremiyordum ama sesini duyabiliyordum. Çok tanıdık ve kulağa çok hoş gelen bir sesi vardı ama ne kadar uğraşsam da onun yüzünü ve adını hatırlayamıyordum bir türlü. Ne zaman tüm dikkatimi toplayıp zihnimi zorlasam üzerime ağır bir uyku çöküveriyordu. İyi bir domuz olmanın üç kuralı vardı: Çok yemek ye, iyi uyu, hızla büyü. Bu üçünde de ustalaşmıştım ben. Duvarın diğer tarafındaki kadının anaç mırıldanmaları benim için birer ninniye dönüşüyordu bazen. O sekiz domuz yavrusunu günde altı kez beslerdi kadın, mısır ya da pirinç lapasının o hoş kokusu duvarı aşıp burnuma dolardı. Ağabey ve ablalarımın neşe içinde ciyaklayıp yemek yerken

çıkardıkları sesleri dinler, kadının onlara "canlarım benim", "küçük sevgililerim" diye mırıldanmasını duyunca kadının ne kadar da iyi kalpli biri olduğunu anlardım, o domuz yavrularını kendi çocukları gibi görüyordu.

Doğduktan bir ay sonra vücudum ağabey ve ablalarınkinin iki katını bile geçti. Domuz annemin on iki memesi benim tekelimdeydi artık. Arada bir açlıktan delirmiş olan ufaklıklardan biri çaresiz bir şekilde memelerden birine hücum ediyor, burnumu şöyle hafiften dokundurunca ta annemizin arkasındaki duvarın oraya kadar yuvarlanıyordu. Domuz annemse iyice cılızlaşmış bir sesle şöyle inlerdi: On Altı Numara, ah On Altı Numara biraz da kardeşlerinin emmesine izin versen ne olur? Ne de olsa hepiniz benim etimden kopan parçalarsınız, içinizden biri aç kalsa benim içim sızlar! Annemin sözleri beni öyle tiksindirirdi ki onu umursamaz bir tavırla, gözlerinin akı dönene kadar deli gibi emerdim memelerini. Daha sonra arka bacaklarımı kaldırıp bir eşek gibi çifte atabildiğimi keşfettim. Böylece artık ağzımı meme ucundan ayırıp burnumla uzaklaştırmak zorunda kalmıyordum o istilacıları, o kırmızı gözlü ve durmadan ciyaklayan ufaklıkların etrafını sardıklarını görünce tek yapmam gereken vücudumu kamburlaştırıp arka ayaklarımı yukarı kaldırmaktı –bazen birini, bazen de ikisini birden kaldırıyordum– böylece kiremit sertliğindeki toynaklarımı kafalarına indiriyordum. Dayağı yiyen ufaklıklar kıskançlık ve nefret dolu bir tavırla daireler çizip ciyaklıyor, küfrede küfrede annemin yemliğinin dibine düşmüş olan kırıntılara saldırıyorlardı aç bilaç.

Çok geçmeden durumun farkına varan Jinlong ve Huzhu, Hong Taiyue ve Huang Tong'u duvarın arkasından beni izlemeye çağırdılar. Onların orada olduğunun farkına varmamam için çıt bile çıkarmıyorlardı, ben de onlar orada değillermiş gibi davranmaya başladım. Bir-

den çok abartılı bir tavırla emmeye başladım, annem orada durmuş mola bile vermeden, çaresizce inliyordu, bazen tek bacağımı kullanarak savuruyordum onları, bazen de o güçlü çift bacaklı tekmelerimle gözdağı veriyordum onlara, zavallı ağabey ve ablalarımın tek yaptığı şeyse ciyaklayarak yerde yuvarlanmaktı. Hong Taiyue'nin heyecanla şöyle bağırdığını duydum:

"Hay anasını, bunun neresi domuz be! Bildiğin eşek sıpası bu!"

"Evet," diye onayladı onu Huang Tong, "bak nasıl da çifte atıyor!"

Artık kurumuş meme ucunu ağzımdan tükürüp ayağa kalktım, ahırın içinde kasıla kasıla dolandım biraz, sonra başımı kaldırıp onlara doğru boğazım yırtılırcasına ciyaklamaya başladım, iyice afallamışlardı şimdi.

"Şu yedi domuz yavrusunu da çıkarın ahırdan," dedi Hong Taiyue, "bu veleti damızlık olarak saklayacağız, anasının sütünü bir başına emsin ki iyice büyüyüp güçlensin."

Jinlong zıplayıp ahırın içine daldı, eğilip ağzından tuhaf sesler çıkararak ufaklıkları yanına çağırmaya başladı. Anne domuz başını kaldırıp Jinlong'a kötü kötü baktı. Ama eli çabuk olan Jinlong göz açıp kapamadan iki yavruyu eline geçirmişti bile. Anne domuz öne doğru atılınca Jinlong bir tekmeyle onu geri savurdu. Jinlong'un elinde baş aşağı asılı olan iki ufaklık ciyak ciyak bağırıyordu. Huzhu yavrulardan birini Jinlong'un elinden almayı başardı, diğeriniyse Huang Tong yakaladı. Duyduğum seslerden onların hemen duvarın diğer tarafındaki ahıra, daha önce oraya konan o geri zekâlıların yanına konulduklarını anladım. O sekiz küçük piçin, bu iki küçük piçin hakkından geldiğini duydum ama şimdi onlarla empati kuramayacak kadar mutluydum. Jinlong, Hong Taiyue sadece bir sigara içene kadar geçen çok kısa

bir sürede o yedi geri zekâlının hepsini yakalamayı başarmıştı. Yandaki ahırın içinde hemen kargaşa çıkmıştı tabii, o ilk gelen sekizliyle sonradan gelen yedili bir top olmuş birbirlerini ısırmakla meşgüldü. Bense bir başıma, keyifle olan biteni dinliyordum. Gözümün ucuyla domuz anneme baktım, çok üzülmüş görünüyordu ama omuzlarından büyük bir yük kalkmıştı sonuçta. Ne de olsa sıradan bir domuzdu, öyle insanoğlu gibi karman çorman duygulanımlara girecek hali yoktu. Bakın, çocuklarını kaybetmenin acısını çoktan unutmuş bir şekilde yemliğin başına geçip nasıl da midesine indiriyor yemleri.

Rüzgârın sürüklediği yem kokusu çok geçmeden bana ulaştı. Huzhu bir kova yemle ahırın kapısında beliriverdi birden. Üzerinde beyaz bir önlük vardı, önlüğün önüne kırmızı harflerle "Ximen Köyü Üretim Tugayı Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği" yazısı işlenmişti. Kollarına birer beyaz kolluk geçirmiş, başına da yumuşak görünen beyaz bir şapka takmıştı, bu haliyle bir pastanede çalışan pastacıbaşını andırıyordu. Demir bir kepçeyle yemi, yemliğe boşalttı. Anne domuz başını kaldırıp ön bacaklarını yemliğin içine daldırdı hemen. Yüzüne sıçrayan yem parçaları sarı bok gibi görünüyordu. Yemden gelen o ekşi ve çürük koku midemi bulandırdı. Ximen köyü Üretim Tugayı'nın en üst düzey aydınları olan Lan Jinlong ve Huzhu'nun ortaklaşa geliştirdikleri lapa gibi bir yemdi bu, tavuk ve sığır dışkısıyla birkaç yeşil bitkinin büyük bir fıçıya konup üzerine biraz da maya eklenip bekletilmesiyle elde ediliyordu. Jinlong elindeki kovanın tamamını yemliğin içine boşalttı. Anne domuzun bunu yemekten başka bir çaresi yoktu anlayacağınız.

"Sadece bunu mu yiyor?" diye sordu Hong Taiyue.

"Birkaç gün önce içine bir-iki fasulye keki de ekle-

dik," dedi Huzhu, "Jinlong dün başka fasulye keki kalmadığını söyledi."

Hong Taiyue başını ahırın içine sokup anne domuzu iyice süzdükten sonra, "Bu küçük damızlığın gelişimini korumak için anne domuza özel bir bakım uygulayıp iyi beslemeliyiz," dedi.

"Üretim Tugayı'nın ambarında artık eskisi kadar yem yok," dedi Huang Tong.

"Bir ambar dolusu mısır daha yok muydu?" diye sordu Hong Taiyue.

"O savaş erzakı!" dedi Huang Tong, "Eğer savaş erzakını kullanmak istiyorsan Komün Devrim Komitesi'ne dilekçe yazıp onay almalısın."

"Bizim yetiştirdiğimiz domuz da savaşa hazırlık içindir!" dedi Hong Taiyue, "Eğer savaş çıkarsa Halkın Kurtuluşu Ordusu et yemeden savaştan nasıl galip çıkacak?" Huang Tong'un hâlâ tereddüt ettiğini görünce sert bir tavırla, "Ambarı açın, sorumluluğunu ben üstleniyorum. Öğleden sonra komüne rapor ederim, domuz beslemek diğer siyasi görevlerden önceliklidir, onlardan muhalif bir cevap alacağımı hiç sanmıyorum!" dedi. "Önemli olan," diye devam etti sonra konuşmasına gizemli bir hava katarak, "domuz çiftliğimizi büyütüp hayvan sayımızı artırmak, öyle bir gün gelecek ki ilçedeki bütün ambarların tahılları bizim domuz çiftliğimizin olacak."

Huang Tong ve Jinlong'un yüzlerine çokbilmiş bir gülümseme yerleşti. Bu sırada o pirinç lapasının kokusu iyice yaklaşmıştı, duvarın arkasındaki ahırın kapısının önüne gelince durdu birden.

"Ximen Bai, yarından itibaren bu dişi domuza da sen bakacaksın."

"Peki, Sekreter Hong."

"Kovadaki lapanın yarısını önce dişi domuzun yemliğine boşalt."

"Peki, Sekreter Hong."

Ximen Bai, Ximen Bai ne kadar da tanıdık bir isim bu, bu ismin benimle olan ilişkisini hatırlamaya çalıştım. Sonra dost canlısı bir yüz beliriverdi birden ahırımın önünde. O çok şey görmüş geçirmiş yüzü karşımda görünce bütün vücudum elektrik çarpmış gibi seğirmeye başladı birden, aynı zamanda belleğimin kapıları açıldı ve anılarım bir sel gibi üzerime geliverdi. "Xing'er, yaşıyorsun demek!" diye bağırdım hemen ama söylediklerim ağzımdan çıkar çıkmaz uzun mu uzun ve keskin bir ciyaklamaya dönüştü. Bu ciyaklama sadece ahırın önündekileri sıçratmakla kalmamış, ben de kendi sesimden ürkmüştüm. Sonra sonsuz bir acı eşliğinde gerçekliğe dönüverdim, şimdiki zamana, Ximen Nao filan değildim ben artık, bir domuzdum, şimdi bu ahırın içinde duran beyaz domuzun oğluydum.

Onun yaşını hesaplamaya çalıştım ama ayçiçeklerinin o hoş kokusu kafamı karıştırıyordu. Tam da ayçiçeklerinin çiçek açma zamanıydı, sapları ağaç gövdesi kadar kalınlaşmış, yaprakları iyice etlenmiş, çiçekleri lavabo büyüklüğüne erişmiş, taçyaprakları sanki altınla kaplanmış gibiydi, yaprakları ve saplarındaki beyaz dikenler bir santimi bulmuştu, bu halleriyle çok vahşi ve acımasız bir görüntü sergiliyorlardı. Onun tam yaşını çıkaramasam da yüzü yarılamış olduğundan emindim; çünkü şakakları beyazlaşmıştı ve o çekik gözlerinin etrafında ince kırışıklıklar vardı, bir zamanlar inci gibi dizilmiş bembeyaz dişlerinin kimi dökülmüş ve toprak sarısına dönmüşlerdi. Birden niyeyse bu kadının uzun yıllardır sadece ot yiyerek hayatta kaldığını düşündüm. Kuru ot ve sert fasulye saplarını çiğnerken katır kutur sesler çıkardığını hayal ettim.

Pirinç lapasını tahta bir kepçeyle yavaş yavaş yemliğe boşalttı. Anne domuz ön ayaklarını ahırın kapısına kadar kaldırıp bu güzel kokuyu karşıladı. Yandaki ahırın

içinde duran geri zekâlı ufaklıklar lapanın o baştan çıkaran kokusunu alınca kulakları sağır eden bir sesle ciyaklamaya başladılar.

Anne domuz ve yandaki domuz yavruları şapur şupur lapayı yerken Hong Taiyue, Ximen Bai'ye ders verir gibi ciddi ciddi açıklamalarda bulunuyordu. Ses tonu duygudan eser taşımasa da bakışlarında bariz bir sıcaklık vardı. Ximen Bai, kollarını iki yanına sarkıtmış ayakta dikilirken saçlarındaki beyazlıklar gümüş gibi parlıyordu gün ışığı altında. Ahırın kapısındaki geniş delikten bacaklarının hafifçe titrediğini gördüm.

"Dediklerimi anladın mı?" diye sordu Hong Taiyue sertçe.

"İçin rahat olsun, Sekreter Hong." Ximen Bai yumuşak ama kararlı bir sesle, "Hayatım boyunca doğurmadım ben, bu domuz yavrularına kendi çocuklarım gibi bakacağım."

"İşte bunu iyi dedin," dedi Hong Taiyue hoşnut bir tavırla, "bizim tam da ihtiyacımız olan şey domuz yavrularına kendi çocukları gibi bakacak kadınlar."

23

On Altıncı Domuz'un rahat bir yuvaya taşınması

Diao Xiaosan'ın yanlışlıkla alkole batırılmış çörek yemesi

Ağabey ya da amca mı demeliyim sana, galiba canın sıkkın biraz, bakıyorum da şişmiş gözkapakların gözlerini örtüverdi, üstelik hâlâ horluyorsun –Koca Kafalı Lan Qiansui çok sert bir ses tonuyla söyledi bunları bana– eğer domuzların yaşamı ilgini çekmediyse sana biraz da köpeklerin yaşamından bahsedeyim istersen.

Hayır, hayır, hayır çok ilgimi çekti, bir domuz olarak yaşadığın yıllar boyunca bir an bile senin yanında olmadığımı biliyorsun sanırım! Domuz çiftliğinde çalışmaya başladığımda seni beslemek değildi görevim, sonra Huang Hezuo'yla birlikte bir çırçır fabrikasında çalışmaya gönderildim, senin o şanlı başarıların hakkında duyduklarımın çoğu kulaktan dolma bilgilerdi. Olanları bir de senin ağzından duymayı çok istiyorum, her şeyi anlatmanı istiyorum en ufak bir ayrıntıyı bile atlamadan. Lütfen gözkapaklarım hakkında endişe etme bir daha, gözkapaklarım gözlerimi örtünce bütün dikkatimi toplayıp can kulağıyla dinliyorum seni.

Bundan sonra anlatacaklarım o kadar çok ve o kadar karmaşık ki bu yüzden sana sadece önemli ve en eğlenceli kısımlarını anlatacağım, dedi Koca Kafalı Lan Qiansui.

Ximen Bai domuz annemi özenle beslerken ben de

delirmiş bir domuz yavrusu gibi emmeye devam ettim –buna annemin iliğini kurutmak da diyebilirsin– vücudunun arka yarısı felç oldu resmen. Arka bacakları lif kabağı gibi kuruduğundan kendini sadece ön bacaklarıyla taşıyarak sürünüyordu ahırın içinde. Bu sırada hemen hemen onun kadar irileşmiştim ben de. Tüylerim balmumu çekilmişçesine parlak ve kaygandı, cildim pembeleşmişti ve çok hoş kokular salıyordu. Zavallı domuz anneciğimin tüyleri kirlenmiş, vücudunun arka kısmı üzerine yapışmış kalmış idrar ve dışkılardan ötürü çok pis kokuyordu. Ne zaman memelerine ilişsem acıyla inliyor ve üçgen şeklindeki gözlerinden yaşlar dökülüyordu. Sakat vücudunu sürükleyerek benden kaçarken bir yandan da yalvarıyordu: Oğlum, akıllı oğlum benim, anana merhamet et biraz, ananın iliğini kuruttun bak, ne kadar acınası bir hale geldiğimi görmüyor musun yoksa? Artık koca domuz oldun, kendi başına beslenebilirsin pekâlâ. Ama onun dedikleri bir kulağımdan girip öbür kulağımdan çıkıyordu, burnumla onu yana çevirip aynı anda iki meme ucunu birden ağzıma atıyordum, domuz annem sanki bıçaklanıyormuş gibi acı çığlıklar atarken ben de onun eskiden o kadar tatlı olan sütünün şimdi neden lastik gibi tatsızlaştığını düşünüyordum, sadece çok az bir miktarda, o da tuzlu ve yapışkan bir sıvı salgılayabiliyordu artık, süt değil zehirdi bu. Bir keresinde tiksintiden onu burnumla ittiğim gibi yere yuvarladım. Acı acı sövdü bana o da: Ah On Altı Numara, seni kalpsiz canavar, bir şeytansın sen, senin baban bir domuz değil bir kurtmuş meğer!

Anne domuz felç geçirince Hong Taiyue, Ximen Bai'yi bir güzel payladı. "Parti sekreteri," dedi Ximen Bai gözyaşları içinde, "benim bir suçum yok bunda, ne olduysa oğlunun inadı yüzünden oldu, onun anasını nasıl emdiğini görmediniz galiba, bir kurt ya da bir kaplan gibi emiyor, böyle emilmeye bırakın bir domuzu bir inek

bile dayanamaz oracıkta felç olurdu..." Hong Taiyue duvardan kafasını ahırın içine uzatınca birden tuhaf bir dürtüyle ön bacaklarımı yukarı kaldırıp iki ayağım üzerinde durdum. Bunu sadece iyi eğitilmiş sirk domuzlarının yapabileceğini hiç düşünmemiştim, iki ayağım üzerinde durmak bana çok doğal bir şeymiş gibi gelmişti o an. Ön bacaklarımı duvara yasladım, başım neredeyse Hong Taiyue'nin çenesine değecekti. Çok şaşırmıştı tabii, geri çekildi biraz, etrafı kolaçan edip hiç kimsenin olmadığına kanaat getirince şöyle fısıldadı Ximen Bai'ye:

"Senin bir suçun yok, hemen birini gönderip bu domuz kralını kendi başına kalacağı bir ahıra koyduracağım."

"Başkan Yardımcısı Huang'a bunu söylemiştim ben ama o gelip sizin bakmanızı söylemişti bana..."

"O salak yok mu o salak!" dedi Hong Taiyue, "Böyle ufak bir konuda bile karar vermeye çekiniyor!"

"Herkes size saygı duyuyor," diye mırıldandı Ximen Bai başını kaldırıp Hong Taiyue'ye bir bakış atarken, hemen ardından yine eğdi başını, "siz eski devrimcilerdensiniz, halkı gözetip herkese adil davranıyorsunuz..."

"Yeter, bir daha böyle şeyler söyleme sakın!" dedi Hong Taiyue elinin tersiyle bir hareket yapıp sonra bakışlarını Ximen Bai'nin yavaş yavaş kızaran yüzüne dikip şöyle dedi: "Hâlâ mezarlıktaki o kulübede mi kalıyorsun? Besleme ahırına taşınıp Huang Huzhu ve diğerleriyle birlikte yaşamak istemez misin?"

"Hayır," dedi Ximen Bai, "benim kökenim kötü, hem yaşlı hem de pasaklıyım, gençlerin canını sıkmak istemem..."

Hong Taiyue, Ximen Bai'yi süzdükten sonra başını çevirip o büyük ve etli yaprakları olan ayçiçeklerine bakıp şöyle fısıldadı:

"Bai, Bai eğer bir toprak ağası olmasaydın ne iyi olurdu..."

Homurdandım birden, içimdeki karmaşık duyguları ifade etmek için bir şeyler yapmalıydım. Gerçeği söylemem gerekirse o an o kadar da kıskanmamıştım onları ama Hong Taiyue ve Ximen Bai arasındaki ilişkinin günden güne daha hassas bir hale gelmesi beni içgüdüsel olarak mutsuz ediyordu işte. Bu mesele sonuçlanmadı tabii, olayın nasıl bir trajediyle sonuçlandığını bilmene rağmen olanları daha ayrıntılı bir şekilde anlatmaya devam edeceğim sonra sana.

Beni çok büyük bir bölmeye koyacaklardı. Doğduğum yerden ayrılırken son bir kez ardıma baktım, boş boş bakışlarıyla bir köşede duran o dişi domuzu görünce en ufak bir üzüntüye bile kapılmadım. Ama nasıl söyleyeyim, dünyaya yeniden gelirken onun rahim kanalından geçmiş ve onun memelerindeki sütü içip büyümüştüm, beni yetiştirme nezaketinde bulunduğu için ona olan borcumu ödemem gerekirdi; ama bunu nasıl yapacağımı bilmiyordum hiç, en sonunda onun ahırına işemeye karar verdim, dediklerine göre genç erkek bir domuzun idrarında çok sayıda hormon olurmuş ve yavrularını aşırı beslemekten felç geçirmiş dişi domuzlar üzerinde garip bir iyileştirici etkisi varmış bunun.

Yeni ahırım, birbirinden bağımsız inşa edilmiş bir dizi ahırın en geniş bölmesiydi ve o yeni inşa edilmiş iki yüz bölmeli domuz ahırından bir metre uzaklıktaydı. Ahırımın hemen arkasında üzerine gölge yapan büyük bir kayısı ağacı vardı. Ahırımın önü açıktı, arka saçakları uzun, ön saçakları kısa olduğundan iyi güneş alıyordu. Zemin tuğla döşeliydi, duvarın köşesinde üzeri demir ızgarayla kaplanmış bir delik vardı, kıçımı pisletmeden rahatça sıçabiliyordum böylece. Duvarın bir köşesine yığılmış olan altın sarısı buğday sapları yatak odama tazelik katıyordu. Yeni evimde taze tuğla, taze toprak, taze çınar ağacı ve taze darı kokuları arasında bir ileri bir geri volta atıyor-

dum. Halimden çok hoşnuttum. Dişi domuzun o basık ve pis eviyle karşılaştırıldığında bu yeni evim lüks apartman dairesi gibi duruyordu gerçekten de. Havadar ve çok iyi aydınlatılmış bir yerdi burası, yapımında kullanılan malzemelerin hepsi çevre dostuydu ve doğaya hiçbir zararlı gaz salmıyorlardı. Şu çınar ağacından yapılmış kirişlere bakın hele, yeni kesilmiş olduklarından ötürü kar beyazı kesim yerlerinden ağacın özsuyu süzülüyor. Duvarları oluşturan darı sapları da taptaze, yeni kesildiklerinden ötürü hâlâ ıslak ve tatlı ekşi bir koku salıyorlar, bahse girerim tatları da çok lezzetlidir. Burası benim evim sonuçta, sırf iştahımı tatmin etmek için kendi evimi yıkıp dökmeyeceğim ama sadece bir lokma ısırıp tadlarına bakmayacağım anlamına da gelmiyor bu. Kolaylıkla iki ayağım üzerinde dikilip bir insan gibi yürüyebilirim ama bu benzersiz yeteneğimi mümkün olduğunca bir sır olarak saklamak istiyorum. İçimde domuzlar için eşi benzeri görülmemiş refah dolu bir dönemde doğduğuma dair bir his var, insanlık tarihi boyunca domuzlar böylesine yüksek bir konumda olmamıştı hiç, domuz olmanın anlamı hiç bu kadar büyük olmamıştı, domuzlar insanları hiç bu kadar derinden etkilememişti, binlerce milyonlarca insan bir önderin emriyle domuzlara secde edip tapıyor artık. Domuzların bu en parlak döneminde bir sürü insanın dünyaya bir domuz olarak yeniden gelebilmek için yarıştığından adım gibi eminim, hatta dünyaya insan olarak gelmiş bir sürü kişi de domuz olmadıklarına bin pişman muhtemelen. Olaya bu açıdan bakınca Efendi Yama'nın beni hiç de oyuna getirmediğini düşünüyorum. Bu domuz çağında bir mucize yaratmak istiyorum; ama zaman şimdi buna uygun değil, insanlar henüz yeteri kadar olgunlaşmadı bunun için, aptalı oynamaya devam etmeliyim bir süre, yeteneklerimi gizlemeliyim, fırsatını ele geçirmişken vücudumu güçlendirip daha çok

kas ve egzersiz yapmalıyım, zihnimi keskinleştirmeliyim, şimdilik o ateş kırmızısı günün gelmesini dört gözle beklemekle yetineceğim sadece. Bu yüzden bir insan gibi yürüyebildiğimi öyle herkese göstermemem lazım, bu yeteneğimin ileride büyük faydasını göreceğimi de hissediyorum, pas tutmamak için geceleri gizli gizli alıştırma yapacağım.

Çelik gibi sert çenemle duvarı kemirince doğal olarak bir delik açtım üzerinde. Tuğla zeminde biraz tepinince tuğlalardan birini ikiye ayırdım. Şöyle bir dikilmemle ağzımın duvardaki darı saplarına değmesi bir oldu, bir lokma ısırınca sap ağzıma düşüverdi. Arkamda iz bırakmamak için darı sapını yalayıp yuttum, bir parçasını bile ziyan etmedim. Avluda –burayı geçici bir süre avlu farz edelim– ayağa kalkıp ön bacaklarımı kayısı ağacının çapa sapı kalınlığındaki bir dalına yasladım. Bu gizli testten sonra içim rahatladı biraz. Bu oda sıradan bir domuz için taştan bir kale sayılırdı ama iş bana gelince öyle olmuyordu işte, burası benim için yarım saatte yerle bir edebileceğim mukavvadan yapılmış bir oyuncak gibiydi. Ama kendi yaşadığım yeri yerle bir edecek kadar aptal değildim, işler o raddeye varmamıştı yani henüz. Burayı yıkmak değil korumak istiyordum. Temizlik ve hijyen önemliydi tabii, tuvaletimi yaparken dikkat ediyordum, burnum kaşındığında öyle her yere sürtmüyordum, kısacası evimi görenlerin üzerinde iyi bir izlenim bırakmak istiyordum. Birilerine kabadayılık taslayacaksam önce onlara iyi davranmalıydım. Ben bilge bir domuzdum ve Han Hanedanı'nın Wang Mang'ını örnek alıyordum. Beni en çok mutlu eden şeyse yeni evimde elektirik olmasıydı, evin en yüksek kirişinden yüz vatlık bir ampul sarkıyordu. Daha sonra yeni yapılmış olan o iki yüz tane ahırın hepsinin içinde elektirik olduğunu öğrendim ama onların ampulleri sadece yirmi beş vatlıktı. Lambayı açıp kapamaya

yarayan ip, duvarlardan birinde asılıydı. Ön bacaklarımdan birini kaldırıp o ipi çatal tırnaklı toynağımın arasına geçirerek şöyle hafiften çektim mi çat diye yanıyordu lamba, bu gerçekten çok eğlenceli bir şeydi, modernleşmenin o ılık bahar rüzgârıyla Doğu'dan esen Büyük Kültür Devrimi'nin rüzgârı sonunda Ximen köyüne doğru esmeye başlamıştı. Çabuk söndür şunu, kimseye lambayı yakabildiğini gösterme sakın! Bu insanların domuz ahırlarına lamba takma nedeninin bizim hareketlerimizi izlemek olduğunu biliyordum, o zamanlar insanların evlerinde rahat rahat otururken bizim hareketlerimizi uzaktan izleyebilmeleri için ahırlara nasıl bir cihaz takabileceklerini düşünür dururdum. Daha sonra böyle bir cihaz bulundu tabii, bu cihaz bugünlerde hemen hemen her yere konmuş durumda; büyük fabrikalarda, arabalarda, sınıflarda, bankalarda, hatta umumi tuvaletlerde bile bulunan kapalı devre televizyon izleme sisteminden bahsediyorum. Ama size şöyle diyeyim; eğer buradakiler böyle bir donanıma sahip olup evimin içine kamera koysalar bile kameraya öyle bir sıçardım ki domuz dışkısının nasıl bir şey olduğunu bir güzel görürlerdi.

Yeni evime güneş ışınlarının beyazının azalıp kırmızısının arttığı geç bir sonbahar günü geçtim. Güneşin kırmızı ışınları kayısı ağacının yapraklarını Xiangshan'daki[1] kırmızı yapraklar kadar kırmızıya boyuyordu –Xiangshan'ın nerede olduğunu tabii ki biliyorum, kırmızı yaprakların aşkı sembolize ettiğini de biliyorum elbet, birçok şiire konu olmuştur bu– her akşam ya da sabah erken saatlerde, güneş doğarken ya da batarken, domuz yetiştiricilerinin kahvaltı ettiği ya da akşam yemeği yedi-

1. (Çince) Hoş Kokulu Tepeler. Pekin'in Haidian bölgesinde bulunan, sonbahara doğru içindeki ağaçların yapraklarının kızarmasıyla meşhur bir park. (Ç.N)

ği saatlerdi bunlar, ahırlar sıra dışı bir sessizliğe bürününce ben de hemen ayağa kalkar, ön bacaklarımı göğsüme doğru kıvırıp kayısı ağacının aşağıya düşen yapraklarını kemirirdim. Kayısı yaprakları biraz acımsıdır ama lif açısından çok zengindir, kan basıncını düşürür ve dişleri temizler. Kayısı yapraklarını günümüzde gençler arasında moda olan sakız gibi çiğnerdim. Başımı güneybatıya çevirip nizami dizilişleriyle bir kışlayı andıran domuz ahırlarını izlerdim, yüzlerce kayısı ağacı gölgelerdi ahırları, kırmızı günbatımları ya da parlak gün doğumlarının ışıkları altında ateş ya da kırağı gibi parlayan kayısı ağacı yaprakları emsalsiz bir manzaraya dönüşürdü. Yiyecek, içecek ve giyecek sıkıntısı çeken insanlar bu doğal güzelliğe bana kıyasla duyarsız kalıyordu tabii, eğer o kayısı ağaçları ve domuz ahırları günümüze kadar korunabilmiş olsaydı bence şehirlilerin çok ilgisini çekerdi şimdi, buraya gelip kırmızı yaprakları seyre dalarlardı, baharda bir kayısı festivali düzenlenebilirdi pekâlâ, sonbahardaysa bir kırmızı yaprak festivali düzenleyip domuz ahırlarında yatar kalkarlardı, böylece kırsal yaşamın nasıl bir şey olduğunu gerçekten deneyimleyebilirlerdi. Konudan iyice uzaklaştığım için çok özür dilerim. Ben hayal gücü çok geniş bir domuzum, aklımda bir sürü tilki dolaşıyor, sık sık kendi kurduğum hayallere kapılıp korkudan altıma ettiğim ya da gülmekten kırıldığım zamanlar oluyor. Ettiği pisliğe bulanmış bir domuzu her yerde görebilirsiniz ama kahkahalar atan bir domuz olarak sadece ben varım elinizde, daha sonra değineceğim için şimdilik bu konuyu geçiyorum.

İşte kayısı ağacının yapraklarının taptaze bir kırmızılığa büründüğü bir gün, galiba ay takviminin onuncu ayının onuncu günüydü bu, evet onuncu ayın onuydu doğru hatırlıyorum, hafızama güvenirim, işte o gün güneş daha yeni doğmuşken, çok büyük, çok kırmızı ve çok yu-

muşaktı, uzun süredir yüzünü görmediğim Lan Jinlong çıkageldi. Yanında ona gittiği her yerde eşlik ve hizmet eden Sun kardeşler ve Yimeng Dağı bölgesinden sadece beş bin yuana bin elli yedi tane domuz satın almış olan Üretim Tugayı muhasebecisi Zhu Hongxin vardı. Domuzların tanesi beş yuana bile gelmemişti ve bu insanı gerçekten de şaşırtacak kadar ucuz bir rakamdı. O sırada ben de lüks apartman dairemde sabah egzersizlerimi yapıyordum: Ön toynaklarımı kayısı ağacının avluma uzanmış olan dalına geçirmiş barfiks çekiyordum. Ağacın dalı çok esnek ve dayanıklıydı, ayaklarım ne zaman yerden kesilse kayısı ağacının kırağı tutmuş o kırmızı yaprakları bir bir yere dökülüyordu. Bu hareketi yapmamın üç nedeni vardı, birincisi egzersiz yapmaktı tabii, ikincisi geçici bir süre de olsa yerçekimine karşı koymanın verdiği mutluluktu, üçüncüsüyse düşen yaprakları toplayıp kendime yatacak bir yer yapmamdı. Böylece yumuşacık ve sıcak bir döşek hazırladım kendime. İçimde yaklaşan kışın çok sert geçeceğine dair bir his vardı ve kışı sıcak geçirmek için hazırlık yapmalıydım. İşte öyle dala asılmış tam bir osuruk koyuveriyordum ki bir motorun kükremesini duydum, başımı biraz daha kaldırınca kayısı bahçesinin arkasındaki toprak yolda arkalarına birer römork bağlanmış üç aracın ilerlediğini gördüm. Araçlar öyle toz içinde kalmışlardı ki sanki çölden fırlamış sanırdınız, üzerlerindeki kalın toz tabakası yüzünden renklerini ayırt etmek olanaksızdı. Sarsıla sarsıla kayısı bahçesine girdikten sonra yeni yapılmış domuz ahırlarının hemen arkasındaki boş alanda durdular. Bu boş alanda kırık kiremit ve tuğla parçalarıyla çamura bulanmış buğday sapları vardı. Uzun kuyruklu üç canavarı andıran araçların tamamıyla durması bir gün sürdü gibi geldi bana. Bu sırada ilk araçtan saçı başı dağılmış ve yüzü kir içinde kalmış olan Lan Jinlong'un indiğini gördüm, onun arkasındaki araçtan da

muhasebeci Zhu Hongxin ve Sun kardeşlerin en büyüğü olan Ejderha Sun fırladı dışarıya. Son araçtan da Sun kardeşlerin diğer üçü ve küçük bir hayaleti andıran Mo Yan çıkıverdi. Bu dört veledin yüzleri kalın bir toz tabakasıyla kaplıydı, bu halleriyle Qin Shi Huang'ın Toprak Askerler'ini[1] andırıyorlardı. Araçların kasalarından ve arkalarına bağlı olan romörklardan gelen domuz ciyaklamalarını duydum sonra, ses giderek artıp en sonunda tiz bir ciyaklama korosuna dönüştü. Çok heyecenlanmıştım, domuzların o ateş kırmızısı günü gelmişti işte sonunda. Yimeng Dağı'ndan gelen bu yeni domuzları henüz göremesem de ciyaklamalarını duyuyor, idrar ve dışkılarının o tuhaf kokusunu alıyordum. İçimde onların bir çirkinler sürüsü olduğuna dair bir önsezi vardı.

Hong Taiyue gıpgıcır "Altın Geyik"ine binmiş, uçarcasına geliyordu, bisiklet o zamanlar çok nadir görülen bir şeydi, sadece şube sekreterlerinin bisiklet almasına izin veriliyordu. Hong Taiyue bisikletini o boş alandaki üst kısmı yarı kesilmiş olan bir kayısı ağacının yanına park etti, heyecan ve aceleden bisikletini zincirlemedi bile. Jinlong'u seferden yeni dönmüş kahraman bir asker gibi kollarını iki yana açarak karşıladı, şimdi onun Jinlong'a sarılacağını filan düşünmeyin sakın, yabancıların yaptığı bir şeydi o, domuzların yükselişe geçtiği bu dönemde öyle bir şey yapmıyordu Çinliler. Hong Taiyue'nin kocaman açılmış kolları Jinlong'un yanına varınca iki yanına sarkıverdi birden, kollarından birini uzatıp Jinlong'un omzuna vurdu hafiften, "Aldın demek?"

"Hem de tam bin elli yedi tane, beklenenin bile üzerinde!" dedi Jinlong sendeleyerek. Hong Taiyue daha ona yetişemeden kafa üstü yere çakıldı.

1. Toprak Askerler veya Terrakotta Ordusu. İlk Çin İmparatoru Qin Shi Huang'ın mezarında bulunan toprak heykeller. (Ç.N.)

Jinlong'un bayılmasını takiben Sun kardeşlerin dördü ve koltuğunun altına elyapımı siyah deri bir çanta sıkıştırmış olan muhasebeci Zhu Hongxin de sallanmaya başladı, içlerinde sağlam görünen bir Mo Yan vardı, kollarını yukarı kaldırıp bağırdı birden:

"Dövüşüp de geldik! Zafer kazandık!"

Üzerilerine vuran kırmızı güneş ışınları sahneyi çok trajik bir hale dönüştürüyordu. Hong Taiyue tugayın kadro ve milislerini çağırıp domuzları satın alarak zorlu bir görevin üstesinden gelmiş olan bu gençleri ve üç şoförü kaldırıp domuz çiftliğinde çalışanların kaldığı konutlara taşımasını istedi. "Huzhu, Hezuo birkaç kadın çağırın da noodle açıp yumurta kaynatın bu adamları ödüllendirmek için!" diye bağırdı Hong Taiyue, "Geriye kalanlarsa araçları boşaltmaya başlasın!"

Römorkların kapakları açılınca gördüm o korkunç şeyleri. Bunların neresi domuza benziyor ki! Domuz adına yakışmıyorlar bile! Kimi büyük kimi küçük, hepsi farklı ve karman çorman renklerde, her biri kendi pisliğine bulanmış ve burun kıran leş gibi kokular salan yaratıklardı bunlar. Birkaç kayısı yaprağı alıp burun deliklerimi tıkadım hemen. Onların şöyle mini mini ve çok güzel dişi domuzlar getireceğinin hayalini kurmuştum oysa, bana, geleceğin domuz kralına yârenlik edecek küçük bir harem, nereden bilebilirdim ki vahşi kurtlarla yabandomuzlarının çiftleşmesinden oluşan tuhaf bir yaratık sürüsünü getireceklerini! Onlara daha fazla bakamayacaktım ama o komik, yabancı aksanları merakımı uyandırdı birden. Ah ihtiyar Lan, içimde bir yerlerde hâlâ insan ruhu taşısam da sonuçta bir domuzum ben, o yüzden beklentilerini çok yüksek tutmamanı salık veririm sana! İnsanlar bile bu kadar meraklı hayvanlarken bir domuzdan daha ne bekliyordum ki?

Onların o kulak zarlarımı titreten ciyaklamalarını

duymamak için iki çürük kayısı yaprağı alıp dürerek kulaklarıma sokuşturdum. Ayağa kalkıp iki kayısı dalına asılarak yeni yapılmış domuz ahırlarının hemen arkasındaki o boş alanda olan biteni izlemek için kendime daha geniş bir görüş açısı yarattım. Omuzlarımdaki ağır yükün farkındaydım, yetmişli yılların Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın tarihinde çok önemli bir figürdüm ben, yaptıklarım önünde sonunda Mo Yan denilen o ufaklık tarafından yazılıp bir klasik olacak, bu yüzden vücuduma çok iyi bakmalı ve formumu korumalıyım, görme, koku alma ve duyma yetilerimi çok iyi muhafaza etmeliyim; çünkü bunlar benim yaratacağım efsanenin olmazsa olmaz önkoşulları.

Arka ayaklarım üzerindeki baskıyı azaltmak için ön bacaklarımı ve çenemi ağacın çatalına yasladım. Dallar benim ağırlığımla sarkıp titremeye başladı. Ağaca konmuş olan bir ağaçkakan başını büküp o küçük siyah gözleriyle merakla süzmeye başladı beni. Kuşdili bilmediğimden ötürü onunla iletişim kuramadım ama halinden onu ürküttüğümü çıkardım. Kayısı ağacının yaprakları arasından araçlardan indirilen domuzları izliyordum, hepsi yarı baygındı, ayakta duracak halleri olmayan bir avuç zavallı. Ağzı koni şeklinde, sivri kulaklı, dişi bir domuz gördüm, yaşlılıktan ötürü iyice güçsüz düşmüş ve uzun yolculuklara dayanamayan vücudu araçtan iner inmez yere serildi. Kumlu zeminin üzerinde baygın yatarken gözlerinin akı döndü ve ağzından köpükler çıkmaya başladı. Görünümleri diğerlerine nazaran biraz daha iyi olan iki küçük dişi domuz gördüm sonra, anneleri birdi muhtemelen, sırtlarını kamburlaştırmış, kusmakla meşguldüler. Bu ikisinin kusması birden bulaşıcı bir hastalık gibi hızla yayılıp geri kalan domuzlarının yarısından fazlasının kusmasını tetikledi. Kusmayanların kimi kendini yere attı kimi diz çöktü kimi de kayısı ağaçlarının o kalın kabuk-

larına sürtünüp hart hart kaşınıyordu, aman Tanrı'm ne kalın derileri varmış! Evet doğru, hepsi bitli ve keneliydi bunların, uyanık olup onlarla arama mesafe koymalıydım. Kara bir erkek domuz ilgimi çekti birden. Kara kuru bir şeydi ama zeki ve akıllı görünüyordu, burnu uzundu, gür ve sert kılları olan kuyruğu yere değiyordu, omuzları geniş, kıçı yukarı kalkıktı, uzuvları kalındı, küçük ama keskin bakışlı gözleri vardı, dudaklarının arasından iki sarı ön dişi görünüyordu. Kısacası evcilleştirilmemiş bir yabandomuzuydu bu. Yani diğerleri bu uzun yolculuktan bitkin düşmüş birer soytarıyı andırırken bu eleman kollarını göğsünde çaprazlamış bir halde ıslık çalarak ağır adımlarla manzaranın tadını çıkara çıkara yürüyen bir aylağa benziyordu. Jinlong birkaç gün sonra ona bir isim verdi: Diao Xiaosan. Zamanın meşhur devrimci modern operalarından biri olan *Shajiabang*'ın kötü karakterlerinden birinin ismiydi bu, doğru ya, genç bir kızın bohçasını çalıp kızı kötü amaçları için kullanmak isteyen bir piç kurusuydu bu karakter, Diao Xiaosan'la bir sürü eğlenceli anımız oldu sonraları, bunu da daha sonra anlatırım!

Komündekilerin Hong Taiyue'nin emirleri doğrultusunda bu yeni gelenleri beş sıra halinde dizilmiş olan o iki yüz domuz ahırına yerleştirmelerini izledim. Domuzları yakalama işlemi çok gürültülü ve karmaşık bir süreç oldu tabii. Bu IQ'su düşük elemanlar Yimeng Dağı'nda vahşi bir şekilde koşturmaya alışmışlardı, ahırlara konduktan sonra ayrıcalıklı ve mutlu bir hayat süreceklerinden bihaberdiler, ahıra konmanın mezbahaya düşmek olduğunu sandıklarından ötürü acı acı ağlayıp keskin çığlıklar atarak birbirlerine çarpıp duruyor, kapana kısılmış vahşi hayvanlar gibi var güçleriyle kaçmaya çalışıyorlardı. Boğa olarak geçirdiğim yıllarda bir sürü kötü şey yapmış olan Hu Bin, deliye dönmüş beyaz bir domuz karnına

çarpınca kendini kıç üstü yerde buldu, zorlukla oturmaya çalıştı, yüzü kirece dönmüştü, alnından soğuk soğuk terler dökülüyordu, karnını tutarak inlemeye başladı, bu bahtsız geri zekâlı çok kötü kalpliydi, aklı fikri kötülüğe çalışırdı, bu da yetmezmiş gibi kendini bir şey sanıp her boka da maydanoz olurdu ama hangi işe kalkışsa sonu hep hüsranla biterdi, yani gerçekten de hem nefret edilesi hem de acınası bir adamdı. Yunliang Nehri'nin o geniş kumsalında bu herifin icabına nasıl baktığımı muhtemelen hâlâ hatırlıyorsun, değil mi? Aradan o kadar yıl geçince yaşlanmış haliyle, dişleri dökülmüş, zar zor konuşuyordu oysa ben daha bir yaşını bile doldurmamış, hayatının baharında altın günlerini yaşayan genç bir domuzdum. Üst üste yeniden dünyaya gelmek insanı yoruyor ama iyi tarafları da var işte. Bir kulağı kesik, burnuna demir bir halka geçirilmiş, hadım edilmiş başka bir erkek domuz da Chen Dafu'nun parmağını ısırdı öfkeyle. Qiuxiang'la kırıştırmış olan bu piç kurusu sanki domuz sadece bir parmağını değilde bütün elini koparmış gibi avaz avaz bağırmaya başladı. Bu işe yaramaz erkeklerin aksine bir avuç orta yaşlı ve ağır hareket eden kadınlar olan Yingchun, Qiuxiang, Bai Lian ve Zhao Lan yere eğilmiş kollarını öne doğru uzatıp tatlı sözler söyleyerek ve yüzlerinde dost canlısı bir gülümsemeyle köşeye sıkıştırılmış olan domuzlara doğru yaklaşıyorlardı. Yimeng Dağı'ndan gelmiş bu kendi pisliklerine bulanmış ve leş gibi kokan hayvanlara yaklaşan o kadınların gülümseyen yüzlerinde en ufak bir iğrenme belirtisi yoktu. Öylesine içten gülümsüyorlardı işte. Domuzlar korkuyla ciyaklamalarına rağmen kaçmaya teşebbüs bile etmedi. Kadınlar kollarını uzatıp üst başlarının kirlenmesine aldırmadan domuzları kaşımaya koyuldu. Domuzlar iyi bir kaşımaya hayır diyemez, insanlar da pohpohlanmaya bayılır. Domuzların mücadeleci ruhları birden buhar olup hava-

ya karıştı, hepsi birer birer gözlerini kısıp bir-iki kere sallandıktan sonra oldukları yere uzandılar hemen. Kadınlar gösterdikleri sıcaklığın kölesi olmuş domuzları kucaklayıp bir yandan bacaklarının arasını kaşımaya devam ediyor, bir yandan da onları ahırlara koyuyorlardı.

Hong Taiyue kadınların yaptıklarını öve öve bitiremedi, o kaba saba erkeklerle de bir güzel dalgasını geçti. Yere oturmuş durmadan sızlanan Hu Bin'e, "Ne o, kuşunu domuz mu yedi yoksa? Ayı gibi adamsın, bir de şu haline bak, ayağa kalk çabuk, git başka yerde sızlan, ele güne rezil etme kendini!" dedi. Sonra acı acı inleyen Chen Dafu'ya dönüp, "Ya sana ne demeli, bir de erkek olacaksın, alt tarafı iki parmak için bu kadar dövünmeye gerek var mı!" dedi. "Parti sekreteri," dedi Chen Dafu yaralı elini tutup, "iş kazası denir buna, komün tedavi masraflarımı karşılayıp çalışamayacağım süre içindeki maaşımı ödemeli." "Sen en iyisi eve dönüp Danıştay ve Merkez Askerî Komisyonu'nun bir helikopter gönderip seni Pekin'e sevk etmelerini bekle," dedi Hong Taiyue, "komisyon başkanı da büyük olasılıkla senin gelmeni bekliyordur!" "Parti sekreteri," diye çıkıştı Chen Dafu, "bir de kalkmış benimle dalga geçiyorsunuz, aptal olabilirim ama denileni iyi kötü anlıyorum!" Hong Taiyue, onun yüzüne tükürüp bir de kıçına tekme attıktan sonra sövmeye başladı: Ananın yumurtalığına kadar yolun var! Aptal seni, mercimeği fırına verirken hiç de aptal gibi durmuyorsun? Ama iş çalışmaya gelince birdenbire aptallaşıveriyorsun! Sonra bir tekme daha attı. Chen Dafu kendini yana atıp şöyle haykırdı: Komünist Parti şimdi de adam mı dövüyor? "Komünist Parti iyi olanı dövmez," dedi Hong Taiyue, "senin gibi aylakları dayaktan başka hiçbir tedavi paklamaz, yıkıl gözümün önünden şimdi, seni görünce sinirlerim tepeme biniyor! İkinci Takım'ın kayıtlarını tutan memur geldi mi? Hu Bin ve Chen Dafu dışında bu

sabah domuz yakalayan herkes yarım gün çalışmış sayılacak!" "Neden?" diye kükredi Chen Dafu genizden gelen bir sesle. "Evet, neden?" diye kükredi Hu Bin boğazı yırtılırcasına. "Niyeyse niye," dedi Hong Taiyue, "ikinizin çalışmasını gözüm tutmuyor!" "Ama mesai saatleri komünün can damarıdır," dedi Chen Dafu, yaranın acısını unutup elini yumruk yaparak Hong Taiyue'ye doğru sallamaya başladı. "Mesai saatimi hiçe sayarak karımı ve çocuklarımı açlıktan öldürmek mi istiyorsun? O zaman ben de karımı ve çocuklarımı alıp bu akşam senin evine gelirim yatmaya!" "İhtiyar Hong'un senden korkacağını mı sanıyorsun sen?" dedi Hong Taiyue hor bir tavırla, "Devrimden bu yana her türlü güçlüğe göğüs gerdim ben, senin bu uyuz köpek taktiklerin başkaları üzerinde etkili olabilir ama sökmez bana!" Hu Bin de, Chen Dafu'ya katılıp veryansın etmek istiyordu ama karısı Bai Lian domuz pisliğine bulanmış şişman eliyle onun ağzına bir tokat atıp güler yüzle Hong Taiyue'ye dönerek, "Parti sekreteri, onunla tartışmaya bile değmez," dedi. Hu Bin'in ağzı açık kaldı, ağlamak istiyor ama ağlamaya cesaret edemiyordu, kin dolu bakışlarla bakındı bir süre. "Ayağa kalk," dedi Hong Taiyue, "gelip seni tahtırevanla almalarını mı bekliyorsun yoksa?" Hu Bin sonunda ayağa kalkıp at gibi iri olan karısı Bai Lian'ın peşi sıra, boynunu omuzlarının içine gömüp eve doğru yürümeye başladı.

Yimeng Dağı'ndan gelen bin elli yedi domuzun üçü dışında hepsi kulakları sağır eden bir yaygara eşliğinde ahırlara konuldu. Toprak sarısı dişi bir domuz öldü, siyah beyaz alacalı yavru bir domuz da öldü. Son kalansa, Diao Xiaosan denen o kara yabandomuzuydu, araçlardan birinin altına girip ölsem de çıkmam diye diretiyordu. Birinci Milis'in çekirdek üyelerinden biri olan Wang Chen besleme barakalarından birinden elinde çınar ağacından bir sopayla çıkıp onu aracın altından çıkarmaya çalıştı

ama Diao Xiaosan aracın altına girer girmez ısırıverdi sopayı. Romörkörün altında insanla domuz arasında bir savaş başladı böylece. Onu göremesem de Diao Xiaosan'ın romörkörün altındaki halini gözümde canlandırabiliyordum. Muhtemelen sopayı ısırırken yelesindeki tüyler kabarıyor ve gözlerinden ürkütücü yeşil ışınlar çıkarıyordu. Bir domuz değildi o, bildiğiniz vahşi bir canavardı. Bu vahşi canavar buraya geldikten birkaç ay sonra bana bir sürü şey öğretti. İlk başlarda düşmanım, daha sonra akıl hocam oldu. Daha önce de söylemiştim ya: Diao Xiaosan'la benim hikâyemi sonraki bölümlerde anlatacağım, hem de çok belirgin çizgilerle.

Kaslı milisle Diao Xiaosan birbirleri için biçilmiş birer kaftandı, sopa bir ileri bir geri gidip ikisi arasında mekik dokurken o, genelde olduğu yerde, tam ortada duruyordu. Etraftakiler şaşkın gözlerle onları izliyordu. Hong Taiyue eğilip aracın altına baktı. Onu gören diğerleri de aynı şeyi yaptı. İnsanların bu tuhaf halini izlerken aracın altındaki o inatçı ve asi, namussuz ve kahraman domuzun görüntüsünü canladırmaya çalıştım zihnimde. Sonunda bazı uyanıklar öne çıkıp Wang Chen'in yanına yardıma gittiler. Sizi aşağılık herifler! Adil bir dövüş bire bir yapılır, bir grup adamın yalnız bir domuza bulaşması insanlığa sığmaz! Tam da domuzun topraktan sökülen büyük bir turp gibi aracın altından dışarı fırlayacağından endişe etmeye başlamıştım ki çat diye bir kırılma sesi duydum, sopayı çekiştiren adamların hepsi geriye doğru sendeleyip birbirlerinin üzerine düştü. Ellerindeki sopanın kırılmış yarısının ucu kar beyazıydı, Diao Xiaosan sopayı dişleriyle ikiye ayırmıştı anlayacağınız.

Kalabalık birden kendini tutamayıp neşeyle tezahürata başladı. Dünya işleri böyle işte, küçük hatalar ve küçük eksantrikliklerden nedense nefret edilir ama iş daha büyüklerine gelince hemen saygı duyulur. Diao Xiaosan'

ın davranışı o büyüklüğe ulaşmamış olmasına rağmen küçüklük seviyesinin ötesine geçmişti açıkçası. Hemen bir başkası geldi elinde başka bir sopayla ama sopayı aracın altına sokar sokmaz duyulan kırılma sesiyle sopayı elinden attığı gibi koşarak uzaklaştı korkudan. Kalabalık bunun hemen ardından fikirlerini beyan etmeye başladı, kimi, domuzu tüfekle vuralım, diyordu kimi, mızrakla haklayalım kimi de, yakıp yıkma meraklısıydı. Hong Taiyue bu zalim önerilerin hepsini geri çevirdi. "Önerilerinizin hepsi boktan daha pis kokuyor," dedi Hong Taiyue sert bir tavırla, "bizim domuz 'yetiştirmemiz' gerekiyor, öldürmemiz değil!" Sonunda biri, cesur bir kadını aracın altına yollayıp domuzu kaşımasını önerdi, en vahşi domuz bile kadınlara saygı duyulacağını bilirdi ya! Bir kadın tarafından kaşındıktan sonra en vahşi domuz bile sakinleşir, değil mi ya? Fikir, iyi bir fikirdi ama aracın altına kimin gönderileceği bir sorun oluşturdu hemen. Bu sırada hâlâ Devrim Komitesi'nin başkan yardımcılığını yapan ama en ufak bir yetkisi bile olmayan Huang Tong cevabı yapıştırdı: Ortaya büyük bir ödül konulunca cesur bir kadın kendini gösterecektir! Her kim aracın altına girip domuzu sakinleştirirse onu fazladan üç işgünü çalışmış gibi göstereceğiz! "O zaman karını sok aracın altına!" dedi Hong Taiyue alayla. Wu Qiuxiang kalabalıktan birkaç adım uzaklaşıp, "Senin şu koca ağzın yok mu, ne zaman açsan başımıza bela!" diye azarladı Huang Tong'u, "Bırakın üç işgününü, üç yüz işgünü bile olsa yine girmem aracın altına!" İşte bu utanç ikilemi sürerken kayısı bahçesinin ucunda domuz yetiştiricilerinin kaldığı o beş odalı yurdun domuz yemi yapımı için kullanılan odasından Ximen Jinlong çıkıverdi. Kapıdan çıkarken Huang'ların o iki güzel kızı eşlik ediyordu ona kollarından destekleyip, birkaç adım attıktan sonra kızları iterek yanından uzaklaştırdı. İki kız onun güzel korumalarıymışçasına omuz

omuza onunla ilerlemeye devam etti ama. Onların hemen arkasından da sırtında ilaç çantasıyla Ximen Baofeng, Lan Jiefang, Bai Xing'er, Mo Yan ve diğerleri geliyordu. Ximen Jinlong'un tozla kaplanmış ciddi yüzüne baktım, Lan Jiefang, Bai Xing'er ve diğerleri içi domuz yemi dolu ahşap kovalar taşıyorlardı, burun deliklerime kayısı yaprağı tıkamış olmama rağmen domuz yeminin o hoş kokusunu alabiliyordum. Pamuk tohumu küspesi, tatlı patates, siyah fasulye ezmesi ve tatlı patates yapraklarının karışımından yapılmış lapa gibi bir yemdi bu. Kovadan çıkan sütbeyazı dumanlar güneşin altın sarısı ışıkları altında etrafa hoş kokular yayıyordu. Yemin yapıldığı odanın açık bırakılmış kapısından çıkan bulut kümelerini andıran dumanları da gördüm. Yem taşıyan bu bir avuç insan, sabahın erken saatlerinin havaya daha ciddi renkler kattığı bu sırada cepheye yemek götüren aşçıları andırıyordu. Neredeyse açlıktan ölmek üzere olan Yimeng Dağı domuzları çok kısa bir süre içinde büyük bir ziyafet çekeceklerdi, zevk ve sefa sürecekleri yeni hayatları çoktan başlamıştı. Bir asilzade olmama rağmen bu domuz sürüsünü hor görmüyordum, bir domuz olarak yeniden dünyaya gelmiştim, Roma'dayken bir Romalı gibi davranmalı, siz kız ve erkek kardeşlerim ne de olsa aynı türden geliyoruz, sizi tebrik etmeme izin verin lütfen, sağlığınıza ve afiyetinize! Umarım buraya en kısa sürede uyum sağlar ve bol bol dışkılayarak sosyalizmi şişmanlatırsınız, dediklerine göre bir domuz küçük bir gübre fabrikasıymış ve domuzların vücudunun her bir parçası çok değerliymiş: Etimiz çok lezzetliymiş, tenimiz deri olarak kullanılabiliyor, kaynatılan kemiklerimizden yapıştırıcı, kıllarımızdan fırça, hatta safra kesemizden ilaç imal edilebiliyormuş.

"İşte geliyor!" diye hep bir ağızdan bağırdı Jinlong'un geldiğini gören kalabalık. Sorunu çıkaran, soruna bir çö-

züm de bulurdu elbet. Jinlong bu yabandomuzunu Yimeng Dağı'ndan indirdiği gibi şimdi de aracın altından çıkarmasını bilmeliydi. Hong Taiyue, ona bir sigara uzatıp ardından bir tane de kendine yaktı. Parti sekreterinin birine sigara ikram etmesi öyle küçümsenecek bir olay değildi hiç, büyük bir lütuf sayılırdı. Solgun dudakları, gözlerinin çevresindeki morluklar ve dağınık saçlarıyla çok yorgun görünüyordu Jinlong. Yimeng Dağı'ndan domuz satın alırken çok zorlandığı belli oluyordu, komündekilerin takdirini kazanmış ve her şeyden daha da önemli olan bir şeyi, Hong Taiyue'nin güvenini kazanmıştı yeniden. Parti sekreterinin sigara ikram etmesi gururunu okşamıştı besbelli. Yarısına kadar içilmiş sigarasını bir tuğla parçasının üzerine bıraktı –bu yarım sigarayı birazdan Mo Yan kapacaktı– çoktan beyazlamış ve omuzlarıyla yenleri yamadan seçilmeyen askerî tuniğini üzerinden çıkarıp kızıl yakalı gömleğiyle kaldı, gömleğin üzerinde beyaz ve büyük harflerle Jinggang Dağı yazıyordu, kollarını sıyırıp eğildikten sonra aracın altına girmeye yeltendi. Hong Taiyue kolundan tutarak ona şöyle dedi:

"Jinlong dikkatli ol, bu domuz resmen delirmiş. Ona zarar vermeni istemem ama onun sana zarar vermesini hiç istemem, Ximen köyü Üretim Tugayı için ikiniz de çok değerlisiniz."

Jinlong eğilip aracın altına baktı. Yerden üzeri kırağı tutmuş bir kiremit parçası alıp domuza fırlattı, Diao Xiaosan'ın bu kiremit parçasını bir ısırışta katır kutur parçalara ayırdığını ve insanı ürküten öfkeli bakışlarla ona baktığını hayal ettim birden. Jinlong ayağa kalktı, yüzünde sinsi bir gülümseme vardı. Bu gülüşün ne anlama geldiğini çok iyi biliyordum, ne zaman yüzünde bu gülümseme belirse aklına bir fikir gelmiş olurdu, çoğunlukla harika fikirlerdi bunlar. Aracın altındaki Diao Xiaosan'ın duyacağından korkarmış gibi Hong Taiyue'ye

iyice yaklaşıp kulağına bir şeyler fısıldadı. Aslında boşuna endişe ediyordu, dünya üzerinde benim dışımda hiçbir domuz insan dilinden anlamazdı, çok nadir görülen bir örnektim ben çünkü Eve Bakan Teras'taki o iksir benim üzerimde etki yapmıyordu, yoksa o iksiri içtiğimde ben de diğer reenkarnasyon geçirenler gibi önceki hayatlarımı tamamen unutmuş olurdum. Hong Taiyue'nin yüzünde de bir gülümseme belirdiğini gördüm, Jinlong'un omzuna vurup gülümseyerek şöyle dedi:

"Ufaklık, bunu senden başka biri düşenemezdi zaten!"

Ximen Baofeng yarım sigara içimi kadar kısa bir sürede elinde iki tane kar beyazı buharda pişmiş çörekle koşarak geldi. Üzerinden yoğun bir içki kokusu yayılan ıslanmış çörekleri gördüm. Jinlong'un planını anlamıştım hemen, Diao Xiaosan'ı sarhoş edip onu etkisiz hale getirecekti. Eğer Diao Xiaosan olsaydım bu numarayı kesinlikle yemezdim ben. Ama sonuçta bütün yabaniliği ve canlılığıyla bir domuzdu işte o ve çok zeki olduğu söylenemezdi. Jinlong içkiye batırılmış çörekleri aracın altına attı. "Kardeşim sakın yeme onları, onları yersen eğer, ânında ellerine düşeceksin!" diye mırıldandım kendi kendime. Ama yemişti işte, Jinlong ve Hong Taiyue'nin yüzlerindeki o muzaffer gülümsemeden çok açık okunabiliyordu bu. "Düş hadi, düş!" diye bağırdı Jinlong ellerini çırpıp. Bu söz klasik bir romanda geçiyordu, romandaki kötü karakter birine içine şeytan elması katılmış bir içki içirdikten sonra ellerini çırpıp, "Düş hadi, düş!" diye bağırıyor, içkiyi içen de ânında bayılıyordu. Jinlong aracın altına girip sarhoşluktan başı dönen Diao Xiaosan'ı dışarı sürükledi. Diao Xiaosan inliyordu, direnecek gücü kalmamıştı, birkaç kişi onu kaldırıp benim ahırımla sadece bir duvarla ayrılmış olan yeni ahıra koydu. Bu iki bölme birer kişilikti, damızlık domuzlar için özel olarak ta-

sarlanmıştı, onu buraya koyduklarına göre Diao Xiaosan'ı da damızlık olarak gördükleri belliydi. Bunun çok saçma bir karar olduğunu düşünüyordum. Ben boyu bosu yerinde, pembe tenli, beyaz tüylü, kısa burunlu ve dolgun kulaklı, kısacası yakışıklı bir domuzdum, yani beni damızlık olarak seçmeleri çok mantıklı bir şeydi ama Diao Xiaosan'ı –onun nasıl göründüğünü ayrıntılı olarak anlatmıştım size daha önce– damızlık olarak seçmeleri olacak iş değildi, böyle bozuk bir tohumdan nasıl bir nesil yetişecekti acaba? Yıllar sonra Jinlong ve Hong Taiyue'nin bu kararının ne kadar da doğru bir şey olduğunu anlayacaktım ama. Yetmişli yıllarda her şeyin sıkıntısını çekiyorduk, domuz eti arzında da büyük bir sıkıntı yaşanıyordu, o dönemin insanları ağızlarına girer girmez dağılacak yağlı bir etin hasretini çekiyordu ama şimdi yaşam standartlarının büyük ölçüde artmasıyla birlikte insanların ağız tatlarında da büyük değişiklikler oldu, artık evcilleştirilmiş hayvanların etlerini yemez oldular, artık daha yabani şeyler yemek istiyorlar, işte bu yüzden Diao Xiaosan'ın tohumlarından gelen nesil doğal olarak yabandomuzu eti satışlarından büyük bir patlama yarattı. Ama bunu daha sonra anlatacağım sizlere.

Söylemeye gerek yok, olağanüstü zeki bir domuz olarak ilk önceliğim kendimi korumaktı. Diao Xiaosan'ı ahıra taşımalarını izlerken akıllarından geçenleri tahmin etmiştim hemen. Geldiklerini görür görmez ön bacaklarımı kayısı ağacının çatalından indirip duvarın köşesindeki kuru ot ve kuru yaprak yığının içine uzanarak uyuyor numarası yaptım. Diao Xiaosan'ı ahıra fırlattıklarında çıkan tok sesi, onun inlemelerini ve Hong Taiyue'yle Jinlong'un bana ettikleri iltifatları dinledim. Gözlerimden birini hafiften aralayıp duvarın arkasında dikilen o insanlara baktım. Çoktan yükselmiş olan güneş, yüzlerine altın sarısı bir ışıltıyla vuruyordu.

24

Komündekilerin şenlik ateşi yakıp iyi haberi kutlaması

Domuzlar kralının bilgi çalıp güzel sözler dinlemesi

Amca ya da ağabey mi desem sana, dedi Koca Kafalı Lan Qiansui bana Pekinli bir serserinin şivesiyle, hadi hikâyeye bundan sonra o muhteşem sonbaharı ve o muhteşem sonbahardaki en harika günü hatırlayarak devam edelim. Kayısı bahçesindeki kırmızı yapraklar o gün zincifre gibi kıpkırmızıydı, gökte bir tek bulut bile yoktu, Ximen köyü Üretim Tugayı'nın Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği'nde Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın ilk ve son Domuz Yetiştirme Toplantısı düzenlendi. Bu toplantı yaratıcı bir çalışma olarak övgülerle karşılandı, eyalet gazetesinde toplantı raporuyla ilgili uzun bir makale yayımlandı, bu toplantıyla bağlantısı olan bütün ilçe ve komün kadroları daha yüksek mevkilere terfi ettiler, bu olay Ximen köyü yıllıklarına tarihin şanlı sayfalarından biri olarak geçti.

Ximen köyü Üretim Tugayı'nın üyeleri, bu toplantının düzenlenmesi için Hong Taiyue'nin emirleri, Jinlong'un direktifleri ve Komün Devrim Komitesi Başkan Yardımcısı Guo Baohu'nun rehberliği altında gece gündüz demeden tam bir hafta boyunca çalıştılar. Neyse ki tarlalarda hiç ürün olmadığından dolayı çiftlik işleriyle uğraşmak zorunda değillerdi, tam da boş zamanlarına denk gelmişti bu; ama sezonun en yoğun dönemi olsaydı

da pek bir şey değişmezdi, politik meseleler öncelikliydi çünkü, üretimse ikinci planda kalıyordu ve domuz yetiştiriciliği politik bir meseleydi, politika her şey demekti ve iş, politikaya gelince sular seller bile dururdu.

Domuz Yetiştirme Toplantısı'nın yapılacağı haberi duyulur duyulmaz bütün köyde bir bayram havası esmeye başlamıştı. Üretim Tugayı Parti Sekreteri Hong Taiyue heyecanlı bir ses tonuyla hoparlörlerden bu mutlu haberi duyurunca bütün köy sokağa döküldü. O sırada saat akşam dokuzu geçmiş, hoparlörlerden yayılan "Enternasyonel"in melodisi daha yeni bitmişti, normalde bu saatte komündekiler yatmaya hazırlanırdı, köyün batısında oturan Wang'ların yeni evlenmiş çifti tam da gerdeğe girmek üzereydi; ama bu mutlu haber köydeki herkesi heyecanlandırmış ve hayatlarına bir değişim rüzgârı getirmişti. Peki, şimdi niye bana kayısı bahçesinin ücra bir köşesindeki bir ahırda yaşayan bir domuzun köyde olan biten her şeyden nasıl haberi olur, diye sormuyorsunuz? Sizden saklayacak değilim, o sıralarda ahırın duvarından atlayıp gece gezmesine çıkmayı alışkanlık edinmiştim, diğer ahırları kolaçan edip Yimeng Dağı'ndan gelen dişi domuzlarla flört ediyor, ardından da köye doğru tehlikeli bir maceraya atılıyordum, köyün bütün sırları avucumun içindeydi artık.

Komündekiler ellerine fener ve meşale alarak sokaklara döküldü, hepsinin yüzü gülüyordu. Komündekiler neden bu kadar mutluydu peki? Çünkü o yıllarda hangi köy bir model olursa, bunun büyük faydasını görüyordu da ondan. İnsanlar önce tugayın avlusunda toplanıp parti sekreteri ve taburun diğer kodamanlarını beklemeye başladılar. Hong Taiyue omuzlarına bir ceket atmış, gaz lambasının parlak ışığı altında dikiliyordu, içinin mutluluğu göz kamaştırıcı bir halde yüzüne vuruyordu, yüzü zımparayla parlatılmış bronz bir aynayı andırıyor-

du. "Komün yoldaşlarım," dedi, "bütün ilçenin Domuz Yetiştirme Toplantısı'nın bizim köyde gerçekleştirilecek olması partinin bize gösterdiği şefkatin ifadesidir, aynı zamanda tabi tutulacağımız bir testtir de bu, bunu en iyi şekilde değerlendirmeliyiz, çok çalışıp bu toplantıya en iyi şekilde hazırlanmalıyız, doğudan esen bu rüzgâr domuz yetiştiriciliğimizi yeni bir zirveye taşımak için bulunmaz fırsattır, şimdilik sadece bin tane domuzumuz var, bu sayıyı beş binlere, yirmi binlere çıkardığımızda başkente gidip Başkan Mao'ya bu mutlu haberi verebiliriz!"

Parti sekreteri konuşmasını bitirdikten sonra kimsenin oradan ayrılmaya niyeti yoktu, özellikle de enerjileri yere göğe sığmayan gençler her an ağaçlara tırmanıp kuyulara atlayabilir, adam öldürüp kundakçılık yapabilir, emperyalistler, revizyonistler ve gericilerle ölümüne bir mücadeleye girişebilirlerdi, böyle bir gecede kimin gözüne uyku girebilirdi ki? Sun kardeşler, Hong Taiyue'nin izni olmadan ofise koşturup uzun süredir bir dolapta kilitli duran zil ve davulları aldı, her zaman her şeye maydanoz olan, herkese bulaşıp bundan hiç de yüzü kızarmayan Mo Yan umursamaz bir tavırla davullardan birini sırtına geçirerek işe koyuldu yine. Onun ardından gelen diğer gençler de dolapları altüst edip Kültür Devrimi'nden kalma bayrakları çıkardı, yeri göğü inleten zil ve davul sesleriyle bayrakların dalgalandığı bir şamata alayı yola koyuldu böylece, önce sokağın doğusundan batısına, sonra da batısından doğusuna doğru koşturdular, akasya ağaçlarına tünemiş olan kargalar onların gürültüsünden ürküp çığlıklar ata ata kaçıştı. Bu şamatacı alay sonunda domuz çiftliğinin ortasına dönüp duruldu. Benim ahırımın batısında, Yimeng Dağı'ndan gelen domuzların konduğu o iki yüz bölmeli ahırların kuzeyinde yani yabandomuzu Diao Xiaosan'ın sarhoş olup bayıldığı o boş alanda,

Mo Yan büyük bir cüret gösterip ahırların yapımından artakalan tahta ve kesilmiş kayısı ağacı tahtalarını tutuşturup bir şenlik ateşi yaktı. Gürül gürül yanan alevler azgın bir rüzgâr gibi sesler çıkarırken etrafa meyve ağaçlarının o hoş yanık kokusu yayılıyordu. Hong Taiyue başta Mo Yan'ı azarlamak istedi ama gençlerin, ateşin etrafında hoplayıp zıplayan ve şarkı söyleyen neşeli halini görünce kendini tutamayıp o da aralarına katıldı. İnsanlar yere göğe sığmayan bir coşkuya kapılmışken domuzlar ahırlarında korkmuş bir halde kımıldanıyordu. Mo Yan durmadan ateşi besliyordu, ateşin azgın alevleri onun yüzünü bir tapınaktaki yeni boyanmış şeytan heykeli gibi aydınlatıyordu. Henüz resmî olarak taç giyip domuzlar kralı olmamama rağmen domuzlar arasında büyük itibar görüyordum. Son sürat ahırlara gidip onları durumdan haberdar ettim. İlk ahır sırasının başındaki ahırın içinde karşılaştığım o beş domuzdan en akıllısı olan Lan Caihua isimli dişi domuza şöyle dedim:

"Korkmalarına gerek olmadığını söyle onlara, güzel günler gelmek üzere!"

İkinci sıranın başındaki ahırın içinde duran altı domuzdan en sinsisi olan Yeliang Hao'ya da aynısını söyledim:

"Korkmalarına gerek olmadığını söyle onlara, güzel günler gelmek üzere!"

Üçüncü sıranın başındaki ahırın içinde duran beş domuzun en güzeli olan Hudie Mi[1] isminde küçük dişi bir domuza da aynısını tekrarladım:

"Korkmalarına gerek olmadığını söyle onlara, güzel günler gelmek üzere!"

Uykulu gözleriyle tatlı bir naifliği olan Hudie Mi'yi

1. (Çince) Kelebek âşığı. (Ç.N.)

görünce kendimi tutamayıp yanağına bir öpücük kondurdum, o da keskin bir çığlık attı bunun üzerine. Sonra dizgenlenemeyen bir mutlulukla çarpan kalbimle dördüncü sıranın başındaki ahırda duran sözde "dört büyük elmas" denen o hadım edilmiş dört domuzun yanına gidip aynı şeyleri baştan söyledim:

"Korkmalarına gerek olmadığını söyle onlara, güzel günler gelmek üzere!"

"Ne diyorsun?" diye sordu bana "dört büyük elmas" uykulu gözleriyle.

"Domuz Yetiştirme Toplantısı bizim burada düzenlenecek, güzel günler gelmek üzere!"

İşte bir süre böyle yüksek sesle kükredikten sonra ahıra geri döndüm, domuzlar kralı olmadan önce insanların geceleri dışarı çıktığımı bilmelerini istemiyordum. Bilseler dahi beni durduramazlardı ya –ağıla istediğim gibi girip çıkabileceğim üç gizli yerim vardı çoktan– ama yine de aptalı oynayıp insanların beklentilerini çok yüksekte tutmamaktı yapılacak en iyi hareket. Şenlik ateşinden sakınmak için deli gibi koşuyordum ama saklanacak pek bir yer de yoktu hani, bu göğü yalayan alevler bahçenin tamamını aydınlatıyordu, sıçrarken kendime –geleceğin domuzlar kralına– şöyle bir baktım, tüm vücudum üzerime tam oturan ipekli bir şeyler giymişim gibi ışıl ışıl parlıyordu, müstakbel domuzlar kralı bir şimşek gibi uçarcasına sıçrayıverdi, marifetli eller tarafından özel olarak oyulmuş birer mührü ya da sahte Amerikan dolarlarını andıran o iki ön pençemi kayısı ağacının sarkık çatalına geçirince pürüzsüz vücut hatlarım bir iğ gibi gerildi, dalın elastikiyeti ve vücudumun çevikliği sayesinde bir sıçrayışta duvarı aşıp yuvama düşüverdim.

Toynaklarım yumuşak ve çok elastik bir şeye değince keskin bir çığlık duydum. Değdiğim şeye daha yakından bakınca çok öfkelendim birden. Meğer benim yok-

luğumdan istifade eden yandaki o yabani melez piç, Yimeng Dağı'ndan getirilen domuz Diao Xiaosan, benim o güzelim yatağıma kurulmuş mışıl mışıl uyuyormuş. Birden tüm vücudum kaşınmaya başladı, gözlerim yuvalarından çıkacak gibi açıldı. Onun o çirkin ve pis vücudu benim özenle düzenlenmiş yuvamda uyuyordu. Ah o zavallı altın buğday sapları! Ah o zavallı mis gibi kokan kırmızı kayısı yaprakları! Bu melez piç yatağımı kirletmişti, o pis bitlerini, kenelerini ve deri döküntülerini saçmıştı o güzelim yatağıma ve bunu ilk kez yapmadığından adım gibi emindim. Göğsüm öfkeden yanıyordu, tüm gücüm başıma toplanmıştı, kendi dişlerimin gıcırdamasını duyabiliyordum. Ve o herifçioğlu arsız bir gülümsemeyle bana bakıp başını salladı, sonra çok sakin bir şekilde kayısı ağacının yanına gidip çişini yaptı. Ben iyi yetiştirilmiş, hijyene çok dikkat eden bir domuzdum, ahırın güneybatı köşesinde işlediğim sabit bir nokta vardı, orada ahırın dışına açılan bir delik bulunuyordu, her zaman iyi nişan alıp tam isabet işerdim, şimdiye kadar ahırın içine bir damla bile damlatmamıştım. Hem kayısı ağacının altı benim günlük egzersizlerimi yaptığım yerdi, zemini bir mermer gibi temiz ve pürüzsüzdü, barfiks çektiğim zamanlar ayaklarım yere değince gevrek bir ses yayılırdı zeminden ama bu güzelim yer şimdi o melez piçin sidiğiyle mahvolmuştu işte! Eğer buna müsamaha gösterilebilirse artık neye müsamaha gösterilemezdi ki! Bu, dönemin popüler sözlerinden biri, şimdi çok nadir kullanılıyor, ne de olsa her dönemin kendine has popüler sözleri var. Gücümü, başıyla taş kırabilen bir Qigong[1] üstadı gibi toplayıp bu melez piçin kıçına, daha açık söylemem gerekirse orasından sarkan o iki kocaman testise

1. Çigong veya Çikung. Enerjiyle yapılan çalışma egzersizleri. İyileştirme egzersizleri, nefes teknikleri, meditasyon ve masajdan oluşur. (Ç.N.)

nişan alıp atıldım üzerine. Ona çarpar çapmaz büyük bir geri tepme etkisiyle iki adım geriledim, bacaklarım birden gevşeyince kıç üstü yere oturdum. Bu sırada o melez piçin kıçını kaldırıp dışkıladığını gördüm, hemen ardından bir gülle gibi duvara toslayıp geri sektikten sonra yere serildi. Her şey göz açıp kapamadan gerçekleşmişti, yarı gerçek yarı hayal gibi geliyordu tüm bunlar bana. Olayın gerçek kısmı bu melez piçin benim dışkıladığım duvarın hemen altında bir domuz leşi gibi boylu boyunca uzanmış olmasıydı, tam da senin gibi bir bok çuvalının yatıp uyuyacağı bir yerdi orası. Melez piç nöbet geçirir gibi titremeye başladı, tüm vücudu dertop olmuştu, sırtı vahşi bir kedi gibi kemerleşti, gözünün akını görebiliyordum, aklıma gelen en iyi benzetme, burjuva aydınlarını aşırı derecede küçümseyen bir işçinin hali oldu onu böyle görünce. Başım dönmeye başlamıştı biraz, burnum sızlıyordu acıdan, gözlerim yaşarmıştı, eğer bu melez piçe çarpmasaydım duvara toslayıp duvarda kocaman bir delik açabileceğimi düşündüm birden. Sakinleştikten sonra biraz ürktüm açıkçası, bu melez piçin benim hoş kokulu yuvamı pisletmesi tam anlamıyla nefret edilesi bir şeydi ama cezası ölüm olmamalıydı, ders alması yeter de artardı bile, onu ölüme yollamak hak ettiğinden fazlasını vermekti. Doğal olarak Ximen Jinlong, Hong Taiyue ve diğerleri Diao Xiaosan'ı benim öldürdüğümü düşüneceklerdi; ama benim hakkımda ne düşünürlerse düşünsünler sonuçta o küçük kuşumla damızlık bir domuzdum onlar için. Diao Xiaosan benim yuvamda ölmüşse de Şanghay'lıların dediği gibi olmuştu her şey, su testisi su yolunda kırılmıştı işte, kendi ölümüne kendi yürümüştü. İnsanlar kendi kutsal topraklarını kanı ve canları pahasına korurken bir domuzun kendi toprağı niçin kutsal sayılmasındı? Hayvanların da kendi sınırları vardır canım, öyle kaplan, aslan, köpek gibi ayrımı da

olmaz bunun! Eğer onun yuvasına dalıp onu ısırarak öldürseydim benim suçum oldurdu bu ama o olmuştu benim yuvama dalıp bir de üzerine uyku çeken, egzersiz yaptığım alana da işemişti üstelik, öldüyse kendi suçuydu bu. İşte böyle şeyler düşünerek kendimi sakinleştirdim. Üzüldüğüm tek nokta şuydu: O işerken ben sürpriz bir atak yapıp arkasından saldırmıştım ona, bunu kasten yapmamış olmama rağmen –öylesine gelişmiş bir zamanlamaydı bu– yine de adil bir şey değildi bu yaptığım, bir kere duyuldu mu itibarım zedelenebilirdi. Bu melez piç ölmeyi hak etmişti hiç kuşkusuz ama onun ölmesini istememiştim, onun o ilkel vahşiliğinden hoşlanmaya başlamıştım, dağlardan, toprağın ta bağrından gelen bu vahşi ruhlar eski duvar resimlerinde ve sözlü kahramanlık destenlarında kalmıştı artık, ilkel sanatın o vahşi nefesini duyamazsınız artık günümüzün bu aşırılıklarla dolu dünyasında, günümüzün bu yapay ve sözde harika olan dünyasının eksikliğini çektiği bir şeydir bu. Yaşlı gözler ve hassas bir duyarlılıkla yanına gittim, ön pençemi kaldırıp onun o kalın derili karnını dürttüm. Titreyip inledi. Çok şükür ki hâlâ yaşıyordu! Neşeyle bir kez daha dürttüm onu, yine inledi. İnlerken gözlerinin karası geri döndü ama vücudu hareketsizdi hâlâ. Testislerinin çarpmanın etkisiyle büyük hasar görmüş olduğunu tahmin ediyordum, tüm erkek hayvanların en ölümcül yeriydi bu bölge, köyün deneyimli şirret kadınları erkeklerle kavga ederken hemen apışaralarına davranırdı, kadının eline geçmiş her erkek hemen oyun hamuru kesilir, kadınlar da istedikleri şekli verirdi onlara. Bu melez piçin ölmese de harcanmış olduğunu düşündüm, acaba testisleri eski halini alabilir miydi bir daha?

Referans Haberleri'nde bakir hayvanların idrarının iyileştirme etkisi olduğunu okumuştum, antik Çinli hekim Li Shizhen bir klasik olan *Bencao Gangmu*'sunda (Şi-

falı Otlar Kılavuzu) bundan bahsetmişti ama ayrıntılı bir şey anlatmıyordu. O yıllarda biraz da olsa gerçek şeyler yazan tek gazete *Referans Haberleri*'ydi, geri kalan gazete ve radyo programları boş ve yalan haber yapıyordu hep. *Referans Haberleri*'nin bağımlısı olmuştum, gerçeği söylemem gerekirse gece gezmelerine çıkmadaki en büyük nedenim taburun merkez karargâhına gidip Mo Yan'ın *Referans Haberleri*'ni okumasına kulak misafiri olmaktı, Mo Yan denilen o ufaklığın okumayı en sevdiği gazeteydi bu gazete, bu ufaklığın kahverengi ve kuru saçları vardı o zaman, kulakları soğuk yanığıyla kaplıydı, üzerinde yırtık pırtık pamuklu bir ceketle yıpranmış sandaletler olurdu, bir yarığı andıran kısılmış gözleriyle gerçekten de çok çirkin görünürdü; ama bu değerli hazine aslında tutku dolu bir vatansever ve gözlerini dünyaya çevirmiş hevesli bir enternasyonalistti, sırf *Referans Haberleri*'ni okuyabilmek için Hong Taiyue'ye yalvarıp gece karargâhta çalışmaya gönüllü olmuştu.

Tugay karargâhı Ximen Konağı'nın ana binasının bir odasıydı, karargâhtan kastım bir tane eski manyetolu telefonla, duvarda asılı duran iki tane devasa kuru pildi. Odanın içinde ta Ximen Nao'nun döneminden kalma üç çekmeceli bir masayla üç bacağı sallanan, bir bacağı da kırık olan bir yatak vardı ama masanın üzerinde cam kaplama bir gaz lambası dururdu, bu o dönem için çok nadir görülen bir ışık kaynağıydı, işte Mo Yan denilen ufaklık yazın sivrisineğine ya da kışın soğuğuna aldırış bile etmeden masanın önüne kurulup gaz lambasının ışığı altında büyük bir dikkatle okurdu *Referans Haberleri*'ni.

Ximen Konağı'nın avlu kapısı demir eritme döneminde parçalanıp çalı çırpı yakılan bir sobaya dönüştürülmüştü, işte kapı parçalanıp bir ihtiyarın dişsiz ağzına benzedikten beri öyle çirkin bir şekilde açık duruyordu. Böylece ben de geceleri rahatlıkla girip çıkabiliyordum avluya.

Üç reenkarnasyondan sonra Ximen Nao'nun anıları iyice silinmeye başlamıştı ama gece ay ışığı altında tarla süren Lan Lian'ın beceriksiz bir ayıyı andıran siluetini görüp Yingchun'un eklem ağrıları yüzünden acı acı inlemesini ve Qiuxiang ile Huang Tong'un kavga ederken birbirlerine sövmelerini duyunca içime bir huzursuzluk çöküyor hâlâ.

Okumayı çok severim ama bugünlerde elime öyle bir fırsat geçmiyor pek. Mo Yan denilen ufaklık tüm gece *Referans Haberleri*'ni elinde evirip çevirip ve bir yandan da sesli okurken bazen gözlerini kapayıp okuduklarını ezberliyordu, bu ufaklık fazla enerjikti, hatta çoğu zaman can sıkıyordu, *Referans Haberleri*'nde yazanları ezberlerken o küçük gözleri kızarıyor, alnı gaz lambasından çıkan isten kuzgun karasına dönüyor ve parasını ödemediği kamu gazını gerçekten de müsrifçe harcıyordu. İşte onun ağzından çıkanlar sayesinde dünya üzerinde yetmişli yıllardaki en kültürlü ve en bilgili domuz oldum ben de. Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Richard Nixon'un maiyetiyle birlikte üzerinde "76 Ruhu"[1] yazan gümüş grisi, mavi ve beyaz renkli bir uçakla Pekin Havalimanı'na indiğini biliyorum mesela. Başkan Mao Zedong'un Nixon'u iple ciltlenmiş kitaplarla dolu çalışma odasında ağırladığını ve tercümanlar dışında odada bizim diplomatlardan Zhou Enlai ve Amerikalı diplomatlardan Henry Kissinger'ın bulunduğunu da biliyorum. Mao Zedong, "Son seçimlerde sana oy verdim!" demiş Nixon'a şakayla karışık. "O zaman iki şeytandan daha az kötü olanı seçmişsiniz!" demiş Nixon da şakayla karışık. Amerikalı astronotların Apollo 17 adlı uzay mekiğiyle aya iniş yaptıklarını da biliyorum, astronotlar ayda keşif gezisi yapıp bir sürü taş örneği toplamışlar,

1. Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi, 1776'da yayımlanmıştır. (Ç.N.)

aya bir Amerikan bayrağı diktikten sonra bir güzel de işemişler, ayda çok az yerçekimi olduğundan idrarları kiraz taneleri gibi süzülmüş havada. Amerikan uçaklarının Vietnam'ı bombalayarak onları bir gecede Taş Devri'ne geri döndürdüklerini de biliyorum. Çin'in İlgiltere'ye Zhi Zhi adında bir panda hediye ettiğini de biliyorum, 4 Mayıs 1972'de on beş yaşındayken hastalıktan dolayı Londra Hayvanat Bahçesi'nde ölmüş. Japonya'da bir grup yüksek aydın arasında idrar içme tedavisi gibi bir şeyin yaygınlaştığını da biliyorum, henüz evlenmemiş, genç adamların idrarı çok pahalıymış, yeşim taşı özünden bile daha değerliymiş... O kadar çok şey biliyorum ki şimdi hepsini bir bir saysam, saymakla bitmez. Asıl önemli olan da benim sadece öğrenme hevesiyle öğrenen bir aptal olmamam, ben öğrendiklerimi uygulamaya dökerim, bu bakımdan Ximen Jinlong denilen ufaklık da bana çekmiş, ne de olsa onlarca yıl önce onun özbeöz babasıydım ben.

Diao Xiaosan'ın o aralanmış ağzına nişan alıp işeyiverdim. Onun o sararmış dişlerini görünce şöyle düşündüm: Seni melez piç, senin o lanet dişlerini temizliyorum şimdi! İyi nişan almış olmama rağmen öyle yoğun işedim ki idrarımın birazı gözlerine kaçtı. Seni melez piç, diye düşündüm, bu da göz damlası olsun, bu idrar mikropları öldürür, en az kloramfenikol kadar etkilidir. Diao Xiaosan piçi idrarımı yuttuktan sonra hırıldamaya başladı, gözleri kocaman açıldı, gerçekten de hayat veren sihirli bir sıvıydı bu, işemem biter bitmez ayaklanıverdi, birkaç adım yürüdü, vücudunun arka kısmı sığ suda debelenen büyük bir balığın kuyruğu gibi sağa sola sallanıyordu. Vücudunu duvara dayayıp sanki rüyasından uyanırmış gibi başını iki yana sallamaya başladı.

"Domuz Ximen, nineni sikeyim!" diye sövdü birden. Bu melez piçin benim Domuz Ximen olduğumu

bilmesi çok şaşırtmıştı beni. Bu kadar reenkarnasyondan sonra gerçeği söylemem gerekirse artık ben bile o yıllar öncesinin talihsiz piçi Ximen Nao'yla bir bağlantım olduğunu düşünmeyi bırakmıştım ve köyde hiç kimsenin benim geçmişim hakkında bildiği bir şey yoktu, Yimeng Dağı'ndan gelen yabani bir melez piçinin bana Domuz Ximen diye seslenmesinin beni ne kadar şaşırttığını siz düşünün artık. Benim en güçlü özelliklerimden biri şudur: Beni şaşkına çeviren bir şey olursa onu hemen çıkarıveririm aklımdan! Domuz Ximen, Domuz Ximen'di yani, galip bir domuz, Diao Xiaosan sense mağlup bir domuzsun.

"Soyadı Diao olan," dedim, "bugün senin gözlerini açtım ben, benim idrarımı içtiğin için kendini hakarete uğramış hissetme sakın, aksine benim idrarıma müteşekkür olmalısın, eğer o olmasaydı çoktan nefes almayı bırakmıştın şimdi, yarın düzenlenecek olan töreni de kaçırmış olacaktın böylece, yarınki töreni kaçırsaydın bu domuz hayatını boşa yaşamış sayılacaktın! Bu yüzden sadece bana teşekkür etmekle kalmayıp idrar tedavisini keşfeden Japon aydınlarına ve Li Shizhen Üstat'a ve her gece bin bir güçlükle *Referans Haberleri*'ni okuyan Mo Yan'a da teşekkür etmelisin, eğer bu insanlar olmasaydı bacakların katılaşıp kanın pıhtılaşmıştı şimdiye, vücudunda cirit atan bitler içecek kan bulamayınca birer birer terk edecekti seni. Bitler çok aptal görünür ama çok hızlı hareket ederler, halk arasında bitlerin uçabildiklerine dair bir inanış vardır. Aslında kanatları olmayan bitler nasıl uçabilir, diye sorma sakın, kendilerini rüzgârın o güçlü akımına bırakır onlar, işte o kadar hızlı hareket edebilmelerinin aslı budur. Eğer ölseydin bitler benim vücuduma doğru uçacaktı, bu da benim için büyük bir talihsizlik olurdu, bütün vücudu bitlerle kaplı bir domuzun, domuzlar kralı olduğu nerede görülmüş! İşte sırf bu yüz-

den bile senin ölmeni istemem, işte seni bu yüzden kurtardım, lütfen bitlerini alıp yuvana, nereden geldiysen oraya geri dön artık."

"Ufaklık," dedi Diao Xiaosan sıkılı dişleri arasından, "seninle işimiz bitmedi henüz. Yimen Dağı domuzları nasıl olurmuş öğreteceğim bir gün sana. Kaplanların mısır keki yiyerek hayatta kalmadıklarını ve Toprak Tanrısı'nın kuşunun taştan yapıldığını göstereceğim sana."

Toprak Tanrısı'nın kuşunun taştan olup olmadığı sorusuna Mo Yan denilen ufaklığın yazdığı "Yeni Taşın Hatıratı" adlı romanda cevap bulabilirsiniz, çocuğu olmayan bir taş ustasını anlatır ufaklık bu kitapta, taş ustası hayır işlemek için sert göztaşından bir toprak tanrısı heykeli oyup köyün girişindeki Toprak Tanrısı Tapınağı'na koyar. İşte göztaşından oyulmuş bu Toprak Tanrısı'nın kuşu da cinsel organı oluyor, o da taştan oyulmuş. Ertesi yıl taş ustasının karısı kepçe kulaklı, şişman bir oğlan doğurur. Köydeki herkes taş ustasının yaptığı iyiliğin karşılığını aldığını söyler. Çocuk büyüdükten sonra sert mizaçlı bir haydut olur, babasını dövüp anasına küfreder, bildiğiniz hayvanlar gibi yaşamaya başlar. Taş ustası ne zaman oğlunun sopayla kırdığı bacağını sürükleyerek dışarıya çıksa onu gören köylüler adamın haline çok üzülür, dünya işleri böyle öngörülemez şeylerdir işte, yapılan her iyilik ve her kötülüğün bir karşılığı vardır ama bunun nasıl geri döneceğini kimseler bilmez.

Diao Xiaosan'ın tehdidini gülerek karşıladım. Onu bekleyeceğimi ve zamanı gelince dövüşmeye hazır olacağımı söyledim, bir dağda iki kaplan olmaz, bir kazığa iki eşek bağlanmaz, Toprak Tanrısı'nın kuşu taştan yapılmış olabilir ama bu Toprak Tanrıçası'nın orasının çamurdan olduğu anlamına gelmez. Her domuz çiftliğinde sadece bir tane domuzlar kralı olur. İkimiz er ya da geç ölümüne dövüşeceğiz bir gün, bugünü saymayalım hiç,

bugün iğrencin biri diğerine bulaştı sadece, pisin biri diğerini elledi; ama bir sonraki herkesin gözü önünde gerçekleşecek, adil ve şeffaf olmak adına, bir de içini rahat tutman için elbette, işi bilen, yarışma kurallarına hâkim, bilge ve yüksek ahlaklı birkaç yaşlı domuz seçeriz hakem olarak. Şimdi, siz beyefendiden evimi terk etmenizi rica ediyorum, ön bacaklarımdan birini kaldırıp saygılı bir jest yaptım. Toynağım gürül gürül yanan şenlik ateşinin ışığı altında birinci sınıf bir yeşim taşından oyulmuş gibi pırıl pırıl parlıyordu.

O vahşi melez piçin yuvamı çok görkemli bir biçimde terk edeceğini sanmıştım ama beni büyük bir hayal kırıklığına uğrattı. Sadece ıkınıp gövdesini daraltarak ahır kapısının o demir parmaklıkları arasından geçti. İşin en zor kısmı da o koca kafasını geçirmekti, kafasını parmaklıklara çarpıp pat küt diye sesler çıkararak geçmeyi başardı ama, kafası geçtikten sonra vücudunun geri kalanı doğal olarak kolaylıkla geçti. Bunu gördükten sonra kendi ahırına dönerken nasıl bir yöntem izleyeceğine bakmam için bir neden kalmamıştı artık. Deliklerden sürünerek geçmek kedi ve köpeklerin yaptığı bir numaraydı, hiçbir düzgün ve fiyakalı domuz bu yöntemi kullanarak kendini aşağılamazdı. Eğer bir domuzsan şöyle bir programın olur, "ye, yat" "yat, ye" sahibin için gübre üret, sahibin için kanlı canlı, şişman bir domuz olmaya çalış, sonra da sahibin seni mezbahaya göndersin. Ya da benim gibi olacaksın, onlara şimdiye kadar görmedikleri bir şey göstererek şaşırt ve bunun keyfini sür. Onun uyuz bir köpek gibi parmaklıkların arasından sürünerek çıktığını gördükten sonra Diao Xiaosan iyice gözümden düştü.

25

Yüksek rütbeli bir memurun toplantıda görüşlerini açıklaması

Garip bir domuzun kayısı ağacı altında gösteri yapması

Şimdiye kadar Domuz Yetiştirme Toplantısı hakkında bir şeyler anlatmadığım için çok özür dilerim sizden. Komündekiler bu toplantı için tam bir hafta hazırlık yaptı, ben de olanları anlatmak için başka bir bölüm ayırayım, dedim onlara.

Öncelikle domuz çiftliğinin duvarlarından başlamama izin verin. Çiftliğin duvarları daha yeni kirece boyanmıştı, kirecin iyi bir dezenfektan olduğu söylenir. Beyaz duvarların üzerine büyük kızıl harflerle sloganlar yazıldı. Sloganların içeriği domuz yetiştiriciliği ve dünya devrimi hakkındaydı. Bu solaganları yazan kişi Ximen Jinlong'dan başkası olamazdı tabii ki de. Bizim Ximen köyünde iki tane çok yetenekli genç vardır, biri Ximen Jinlong, diğeriyse Mo Yan. Hong Taiyue ikisini şöyle değerlendiriyor: Ximen Jinlong müthiş yetenekli, örnek biri, Mo Yan'sa kötü yolda ilerleyen sahtekârın biri. Mo Yan, Jinlong'dan yedi yaş küçüktü. Jinlong'un herkesin ilgi odağı olduğu zamanlar Mo Yan, kökleri daha yerin altında olan şişman bir bambu gibi güç toplamakla meşguldü. O zamanlar kimse bu çocukla ilgilenmezdi. İnanılmaz derecede çirkindi ve çok tuhaf davranıyordu, söylediği şeylerse insanların kafalarını karıştıran saçmalıklardan ibaretti, köydekilerin kimi ondan nefret eder, çoğu da baş belası olarak

görürdü onu. Hatta kendi ailesi bile bu çocuğun aptal olduğunu düşünürdü. Ablası sık sık onu işaret edip şöyle sorardı annesine: Ana, onu sen mi doğurdun hakikaten? Babamın dut korusunun arkasında gübre toplarken bulduğu terk edilmiş bir bebek olmasın sakın? Mo Yan'ın ağabey ve ablaları, Jinlong, Baofeng, Huangzhu ve Hezuo gibi boylu boslu, eli yüzü düzgün gençlerdi. Annesi uzun uzun içini çekip şöyle cevaplardı ablasını: Onun doğduğu gece baban rüyasında elinde kocaman bir yazı fırçası olan küçük bir şeytanın bizim salona girdiğini görmüş, nereden geldiğini sorunca da cehennem mahkemesinden geldiği cevabını almış, Cehennemin Efendisi Yama'nın kişisel sekreteriymiş. Baban daha şaşkınlığını üzerinden atamadan yan odadan gelen bir bebek ağlaması duymuş, hemen ardından da ebe gelip şöyle demiş: Müjdeler olsun beyim, değerli eşiniz size bir vâris doğurdu. Bu hikâyeyi oğluna köyde saygınlık kazandırmak için Mo Yan'ın annesinin uydurduğunu sanıyorum, ne de olsa benzer hikâyeler Çin'in her yerinde çok yaygındı bir zamanlar. Eğer şimdi Ximen köyüne gidecek olursanız –Ximen köyü Zümrüdüanka Ekonomik Kalkınma Bölgesi oldu çıktı artık, o eski tarım arazilerine ne Çin ne de Batı mimarisine benzeyen koca koca binalar diktiler– Mo Yan'ın Cehennemin Efendisi Yama'nın kişisel sekreterinin reenkarnasyonu olduğuysa konuşulur hâlâ.

Yetmişli yıllar Ximen Jinlong'un altın dönemiydi, kendi yeteneklerini ortaya çıkarmak için bir on yıl daha beklemesi gerekiyordu Mo Yan'ın. Şimdi gözlerimin önünde gerçekleşen şey Ximen Jinlong'un eline bir fırça alıp Domuz Yetiştirme Toplantısı için o beyaz duvarlara sloganlar yazması. Kollarına mavi koruyucu kolluklar takıp ellerine beyaz eldivenler giymiş, Huang'ların kızlarıysa ona yardım ediyor, Huzhu'nun elinde kırmızı, Hezuo'nun elindeyse sarı bir boya kovası var. Havaya yoğun bir

boya kokusu sinmiş. Köyde şimdiye kadar slogan yazmak için hep tebeşir kullanılmıştı, şimdi boya kullanılmasını toplantı için ayrılan fonlara borçluyuz. Jinlong o alışılmış ustalığıyla büyük bir fırça kullanarak başlıkları kırmızı boyayla yazıyor, sonrada küçük bir fırçayla kenarlarını altın sarısına boyuyordu. Kırmızı ve altın sarısı günümüzün güzel kadınlarının kırmızı ruj sürüp mavi göz kalemi çekmeleri gibi çok göz alıcı bir uyum sağlıyordu. Büyük bir kalabalık Jinlong'un etrafını sarıp onun sloganları yazışını izlerken durmadan övgüler düzüyordu ona. Wu Qiuxiang'ın yakın arkadaşı ve ondan daha fingirdek olan ihtiyar Ma'nın altıncı karısı çok işveli bir sesle şöyle seslendi:

"Jinlong Ağabey, eğer baldızın yirmi yaş daha genç olsaydı senin karın olmak için her şeyi göze alırdı, karın olamasam da cariyelerinden biri olmaya razı olurdum!"

"Cariyelik bile sana çok gelir, listenin en sonunda olurdun!" diye araya girdi biri.

İhtiyar Ma'nın altıncı karısı yaşlı gözlerle Huzhu ve Hezuo'yu süzerek şöyle dedi:

"Doğru dedin," dedi, "eğer bu melek güzeli kız kardeşler de sıradaysa muhtemelen listenin en sonunda yer alırdım. Ağabey, senin bu iki güzel çiçeği koparman gerekmiyor mu ha? Bir başkası tazeliklerini koklamadan elini çabuk tutsan senin için iyi olur!"

Huang kız kardeşlerin yüzleri kıpkırmızı oldu birden, Jinlong da utanmıştı biraz, boya fırçasını kaldırıp tehditkâr bir tavırla şöyle dedi:

"Kapa çeneni sürtük, yoksa ağzını öyle bir boyarım ki bir daha açamazsın!"

Huang kız kardeşler ve Jinlong'dan bahsederken, Lan Jiefang, senin tadının kaçtığım çok iyi biliyorum ama madem tarihin sayfalarını açıp eski hesapları karıştırmaya başladım bir kere bunu da söylemeden olmaz,

hadi ben anlatmadım diyelim, Mo Yan denilen o ufaklık er ya da geç yazacak bunları, Ximen köyü sakinlerinin hepsi Mo Yan'ın o meşhur kitaplarının birinde kendilerini bulacaklar elbet. Tamam, nerede kalmıştım, sloganlar yazılmıştı işte, gövdelerindeki kabuklar kazınarak temizlenmemiş olan kayısı ağaçları kirece boyandı, ağaçlara maymun gibi tırmanan ilkolul öğrencileri ağaçların dallarını renkli elişi kâğıtlarıyla süsledi.

Öğrencilerin katılmadığı kampanyaların tadı tuzu olmuyordu hiç, onların katılmasıyla birlikte başlıyordu ancak şamata. Açlıktan karnınız gurul gurul guruldasa bile etrafta yoğun bir bayram havası kokusu oluyordu. Ma Liangcai ve saçları örgülü, Mandarin Çincesi konuşan genç bir kadın öğretmenin önderliğindeki yüzden fazla ilkokul öğrencisi kayısı ağaçlarının içinde bir sincap sürüsü gibi hoplayıp zıplıyordu. Benim ahırımın güneyinden yaklaşık elli metre kadar uzaklıkta duran ve aralarında yaklaşık beş metre kadar mesafe olduğu halde tepeleri sanki birlikte büyümüş gibi olan iki kayısı ağacının altında birkaç heyecanlı ve kuvvetlice erkek çocuğu, yırtık pamuklu ceketlerini çıkarmış, belden yukarıları çıplak, üzerilerinde sadece yırtık ve apışaralarından Xinjiang'ın ince tüylü koyunlarının kirli kuyruklarını andıran küflü pamuk topakları sarkan pantolonlarıyla ağaçların dallarında maymun gibi sallanıyorlardı. Ağaçların o esnek dallarının birinden diğerine küçük maymunlar gibi zıplayıp dal değiştiriyorlardı. Ağaca çıkmış olanlar da bu sırada aynı yöntemi uygulayıp ağacın tepesine çıkıyorlardı.

Tamam biraz da toplantıyı anlatmaya devam edelim. Bütün kayısı ağaçları renkli elişi kâğıtlarına bürünmüş yaşlı cadılar gibi süslenmişti, çiftliğin ortasından geçen, güneyden kuzeye uzanan o küçük patikanın iki yanına beş metre aralıklarla kızıl bayraklar dikilmişti. O boş alana toprak bir sahne yapılmış, sahnenin iki yanına

üzeri kızıl kumaş parçalarıyla kaplanmış olan hasırlar konmuş, ortaya da üzerinde elbette bazı yazılar olan bir flama dikilmişti, böyle bir etkinlikte her Çinlinin flama üzerinde yazanları bildiğinden ötürü daha detaylı bir açıklama yapmayacağım.

Asıl anlatmak istediğim şey Huang Tong'un bu toplantının şerefine bir eşeğin çektiği iki tekerlekli bir arabayla komünün Tedarik ve Pazarlama Kooperatifi'nin öteberi satan bölümüne gidip iki tane Boshan yapımı seramik fıçı, üç yüz tane Tangshan yapımı seramik kâse, on tane demir kepçe, beş kilo esmer şeker ve beş kilo beyaz şeker alması. Bu da şu demek oluyor, toplantı yapılırken insanlar istedikleri zaman bizim kayısı bahçemizde bedava şekerli su içebilecekti. Huang Tong'un bunları tedarik ederken kendisine verilen paranın bir kısmını da kendi cebine attığını biliyordum. Makbuzları taburun mali işler sorumlusu ve muhasebecisine verirken yüzünde beliren o panik ifadesini görmüştüm çünkü. Bu herifin yolda gelirken şekerin tadına epey bir baktığından da adım gibi eminim ayrıca, verilen şeker miktarının az olmasını kooperatif başkanının üzerine atmasına rağmen bir kayısı ağacının arkasına gizlenip kusması bu ufaklığın midesindeki şeker fazlasından dolayı midesinin ekşidiğinin bir kanıtıydı.

Bir de Ximen Jinlong'un cesur fikirleri hakkında konuşmak istiyorum biraz. Bu toplantı domuz yetiştirme üzerine düzenlendiğinden toplantıda başrolü domuzlar oynayacaktı tabii ve bu toplantının başarılı olup olmayacağı, domuzların görünüşüyle alakalı bir konuydu. İşte Jinlong'un Hong Taiyue'ye konuyla ilgili söylediklerinden bir örnek size: Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği'nin taze bir çiçek gibi güzel olduğunu söylesen de eğer domuzlar çirkinse kitleleri aptal yerine koyamazsın. Çünkü bu toplantının kilit noktası kitlelerin ve delegelerin

domuz ahırlarını ziyaret de etmeleri, eğer ahırlardaki domuzlar çirkinse bu toplantı başarısız olur, böylece Ximen köyünün ilçe, eyalet hatta tüm ülke için bir model olma hayali de duman olur. Eski görevine geri dönmüş olan Hong Taiyue'nin Jinlong'u halefi olarak gördüğü çok barizdi, özellikle Yimeng Dağı'ndan domuzları getirdikten sonra Jinlong'un ağzından çıkanların önemi bir kat daha artmıştı. Hong Taiyue, Jinlong'un önerisine tam destek verdi.

Jinlong'un önerisi, Yimeng Dağı'ndan gelen bu pasaklı domuzları üç kere tuzlu suyla yıkayıp ardından da berber makasıyla uzun tüylerini kısaltmaktı. Bu yüzden Huang Tong ve tugayın mali sorumlusu beş büyük kazan, yüz kilo sofra tuzu, elli berber makası ve dönemin en pahalı ve en güzel kokan sabunu olan Luoguo'dan[1] yüz tane almak üzere kooperatife gönderildi. Ama bu planı yürütmek Jinlong'un hayal ettiğinden bile daha zor oldu. Yimen Dağı'ndan gelen o domuzları aklınıza getirin hele bir, böylesi kurnaz domuzları yıkayıp bir de üzerine tüylerini kesebilmek için yapmanız gereken ilk şey önce onları bıçaklayıp öldürmek olabilirdi ancak. Plan, toplantıdan üç gün önce uygulanmaya koyuldu ama ilk günün öğlenine kadar bir domuzu bile temizlemeyi başaramadılar, taburun mali sorumlusunun kıçından büyük bir et parçası koptu domuzun birinin ısırmasıyla.

Planının başarısız olduğunu görmek Jinlong'u çok üzüyordu, toplantıya iki gün kala kendi alnına vurup sanki rüyadan yeni uyanmış biri gibi şöyle dedi: "Nasıl bu kadar aptal olabildim? Gerçekten nasıl bu kadar aptal olabildim ben?" Kısa bir süre önce alkole batırılmış bir çörekle Diao Xiaosan'ı nasıl kandırdığı aklına gelmiş-

1. (Çince) Kemerli ya da kambur. (Ç.N.)

ti birden. Hemen Hong Taiyue'nin yanına gidip rapor verdi, duruma Hong Taiyue de uyandı tabii. Hemen Tedarik ve Pazarlama Koopertifi'ne gidildi bir koşu, bu kez alkol alınacaktı. Domuzları sarhoş etmek için iyi bir şey almanın lüzumu yoktu canım, yarım litresi beş fen olan tatlı patates likörü yeter de artardı bile. Herkes evine buharda çörek pişirmeye gönderildi ama çok geçmeden geri alındı bu emir, önlerine taş koysanız hemen yalayıp yutan domuzlar için bir de un mu ziyan edilecekti, mısır unundan yapılmış sert ekmekler de aynı işi görürdü nasılsa! Mısır ekmeğine bile gerek yoktu aslında, kepekle karışık yemlerinin içine doğrudan içkiyi boşaltmak da işe yarardı. Sonunda yem kazanının yanına büyük bir fıçı içki konulup her yem kovasına üç kepçe içki dökerek bir güzel karıştırdılar, ardından iyice pişirdiler, sonra sen Jiefang, sen ve diğerleri bu karışımı ahırlara taşıyıp yemliklere boşalttınız. O gün Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği yoğun bir alkol dumanı altında kaldı, içkiye dayanıklı olmayan küçük domuzlar daha yemi yemeden kokusundan sarhoş oldu.

Damızlık bir domuz olan ben, çok yakında çok özel bir göreve atanacaktım, böyle bir görevi yapmak için elbette ki mükemmel durumda bir vücuda ihtiyaç duyuluyordu, çiftliğin yöneticisi olan Ximen Jinlong bunu herkesten çok daha iyi anladığından ötürü daha en başından beri fırından çıkan en özel şeylerin keyfini çıkarıyordum ben de. Benim yemimin içinde pamuk tohumu küspesi olmazdı hiç, pamuk tohumunun içinde erkek hayvanların spermlerini öldüren *gossypol* denen zararlı bir madde olurmuş çünkü. Benim yemim fasulye keki, tatlı patates kurusu, kepek ve az miktarda en yüksek kaliteli yaprakların karışımından oluşuyordu, çok hoş kokuyordu ve çok besleyiciydi. Böyle bir yemi bırakın domuzları, insanlar bile yiyebilirdi. Zamanın geçip fikirlerin değişmesiyle

insanlar benim o zaman yediğim yemin gerçekten de sağlıklı bir gıda olduğunun bilincine vardılar sonunda, onun besin değeri ve güvenilirliği insanların normalde yedikleri kümes hayvanları, balık ve kırmızı etle en iyi tahıl ve en rafine pirincin bile hayli hayli üstündeydi.

Sonuçta benim o güzelim yemimin içine de bir kepçe likör karıştırdılar, doğruyu söylemek gerekirse benim içki içme kapasitem de fena değildir hani, öyle bin bardak içtim ama hâlâ sarhoş değilim demeye dilim varmaz ama öyle yarım litre filan düşüncelerimin açıklığını ve hareketlerimin çevikliğini etkilemez pek. O işe yaramaz, soytarı kılıklı yan komşum Diao Xiaosan gibi değilim ben, iki lokma alkole batırılmış çörek yedi diye ânında körkütük sarhoş olup yere yığıldı. Ama bir kepçe likör bir litre alkole tekabül ediyordu ve yemliğime dökülen likörü içtikten birkaç dakika sonra etkisini göstermeye başladı.

Hay ninesini onun, başım dönüyordu, bacaklarım pamuk gibi yumuşadı, tüm vücudum sanki ayaklarımın altında bir bulut varmış gibi hafiften süzülüyordu, bastığım yerin ayaklarımın altından çekildiğini duyumsadım, vücudum şaha kalkıyordu, evim bir anda çarpılıp hızla etrafımda dönmeye başladı, kayısı ağacım bir sağa bir sola sallanıyordu, Yimeng Dağı domuzlarının normalde nahoş olan ciyaklamaları ve homurdanmaları birden çok güzel bir halk şarkısı gibi doluverdi kulaklarıma. Biliyordum, çok içmiştim. Yan komşum Diao Xiaosan da sarhoş olmuş ve gözlerini devirdiği gibi uyuyakalmıştı, şimşek gibi horlayıp davul gibi osuruyordu. Ama ben hiç de öyle değildim işte, dans edip şarkı söylemek istiyordum. Domuzlar kralı olarak sarhoş olduktan sonra bile zarafetimi ve duruşumu muhafaza etmeliydim. Ama niyeyse özel yeteneğimi gizlemeyi unuttum bir an, tüm bakışlar üzerimdeyken ayda zıplayan bir dünyalı gibi havaya sıçrayıverdim. Çoktan muhteşem bir forma ulaşmış olan vücu-

dum tüm ağırlığıyla kayısı ağacının çatallı dallarından birine inince dört bacağım o iki dala öyle bir kondu ki tüm vücudum titredi. Eğer bir kavak ya da söğüt ağacı olsaydı dalları şimdiye çoktan kırılmış olacaktı ama neyse ki kayısı ağacının dalları çok esnek ve çok dayanıklıydı. Dalların üzerinde öyle dururken kendimi azgın dalgaların üzerinde süzülüyormuş gibi hissettim. Lan Jiefang ve diğerlerinin ellerinde yem dolu kovalarla kayısı bahçesinin içinde mekik dokuduğunu, domuz ahırlarının önüne geçici bir süre konmuş olan kovalardan yükselen pembe buharları ve yan komşum Diao Xiaosan'ın bacaklarını göğe doğrultmuş bir şekilde sızmış olduğunu gördüm, öyle sarhoştu ki karnını deşseniz gıkını bile çıkarmazdı. Sonra Huang'ların o iki güzel kızını, Mo Yan'ın ablasını ve diğerlerini gördüm, hepsinin üzerinde göğüslerinin önünde kızıl italik harflerle "Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği" yazan ak pak üniformalar vardı, hepsi ellerinde berber makaslarıyla komünün merkez karargâhından özel olarak gönderilen usta berber Lin'i izliyordu pür dikkat, Lin Usta'nın saç telleri domuz kılı gibi sertti, ince, sıska bir yüze ve eklem yerleri kemikli, büyük ellere sahipti, öyle ağır bir güney ağzıyla konuşuyordu ki kızların hiçbiri ağzından çıkan sözcüklerin bir tekini bile anlamadı. Sonra toprak sahnenin üzerindeki çocuklara sabırla gösteri programını prova ettiren Mandarin Çincesi konuşan, saçları örgülü olan o kadın öğretmeni gördüm. Çok geçmeden bu gösterinin adının "Küçük Domuz Honghong[1] Pekin'e Gidiyor" olduğunu öğrenecektik, o sıralar popüler olan "Yârimin Yolunu Bekliyorum Dört Gözle" adlı bir şarkının melodisini ödünç almış bir gösteri sahneleyeceklerdi, danslı ve şarkılı bir gösteriydi bu, Küçük Do-

1. (Çince) Kırmızı. (Ç.N.)

muz Honghong rolünü köyün en güzel kızı canlandırıyordu, diğer rollerin hepsi erkeklere verilmişti, hepsinin yüzünde aptal ifadeler olan domuz maskeleri vardı. Çocukların danslarını izleyip şarkılarını dinleyince vücudumdaki sanat hücreleri kaşınmaya başladı, durduğum yerde sallanmaya başlayınca ağaç dalları da gıcırdamaya başladı, ağzımı açıp şarkı söylemeye koyuldum ben de ama ağzımdan çıkan o boğuk domuz ciyaklamasını duyunca korkuyla irkiliverdim birden. İnsan dilinde şarkı söyleyebileceğimi umut ediyordum oysa ki; ama elime geçen sadece birkaç ciyaklama oldu, beni büyük bir hayal kırıklığına uğratmıştı bu ama kendime olan güvenimi tamamıyla kaybetmiş değildim, insan gibi konuşabilen sığırcık kuşları görmüşlüğüm ve hatta insan sesi çıkarabilen kedi ve köpeklerin olduğunu duymuşluğum vardı, hafızamı zorlayınca daha önce eşek ve boğa olarak yaşadığım iki reenkarnasyonda bazı kritik anlarda boğazımdan çıkan boğuk bir sesle sağırları uyandırabilecek ve kara cahilleri aydınlatabilecek bir insan sesi çıkarabildiğimi hatırladım birden.

Ciyaklamam o sırada berberden berber makasını nasıl kullanacaklarını öğrenen kadınların ilgisini çekti hemen. İlk şaşkın çığlık Mo Yan'ın ablasından çıktı: "Baksanıza, domuz ağaca çıkmış!" Domuz çiftliği kurulduğundan beri burada çalışmak isteyen ama her girişimi Hong Taiyue tarafından engellenen Mo Yan, gözlerini kısıp bağırdı kalabalığın içinden: "Amerikalılar aya çıktı, siz hâlâ bir domuzun ağaca çıkmasına şaşırıyorsunuz!" Ama onun dedikleri kadınların şaşkın çığlıkları içinde boğulunca kimse tarafından duyulmadı. Sonra da şöyle dedi: "Latin Amerika'nın yağmur ormanlarında yuvasını ağaçların çatallarına yapan yabani bir domuz türü var, memeli hayvanlar olmalarına rağmen kuş gibi tüyleri olur, yumurtadan çıkıyorlar, yavru domuz yedi gün sonra yu-

murtayı kırıyor!" Ama dedikleri bir kez daha kadınların şaşkın çığlıkları içinde boğulunca yine kimse duymadı onu. Birden bu ufaklıkla yakın arkadaş olmak gibi bir fikir geldi aklıma, ona şöyle bağırmak istedim: "Dostum, beni bir sen anlıyorsun, zamanı gelince sana bir içki ısmarlayacağım!" Ama ne yazıktır ki benim dediklerim de kadınların şaşkın çığlıkları arasında boğuluverdi.

Kadınlar, Ximen Jinlong'un önderliğinde neşe içinde bana doğru koşturdu. Sol ön ayağımı kaldırıp onlara el salladım: "Merhabalar!" Selamımı anlamadılar ama onlara dostça bir hareket yaptığımı fark edince bellerini kıra kıra gülmeye başladılar. "Neye gülüyorsunuz bakayım?" dedim buz gibi bir tavırla, "Ciddi olun biraz!" Dediklerimi anlamadıklarından ötürü kahkalar atarak gülmeye devam ettiler. "Bu elemanın böyle birkaç numarası var," dedi Jinlong alnını buruşturarak, "umarım yarınki toplantıda da şimdiki gibi ağaca çıkar!" Sonra benim ahırımın kapısını açıp arkasındaki kadınlara şöyle dedi: "Haydi girin içeriye, önce bundan başlayalım!" Kayısı ağacının altına gelip deneyimli elleriyle karnımı okşayınca kendimi öyle rahatlamış hissettim ki o an oracıkta ölebilirdim. "On Altı Numaralı Domuz," dedi, "seni bir güzel yıkayıp tüylerini keseceğiz, dünyanın en yakışıklı domuzu olacaksın, umarım bizimle işbirliği yapıp diğer domuzlara iyi bir örnek teşkil edersin." Sonra ardına dönüp bir el hareketi yaptı, dört milis birden içeri dalıp herhangi bir açıklama yapmadan, her biri bir bacağımdan tutup beni ağaçtan aşağıya indirdi. Çok güçlü elleri vardı ve insanlara kaba davranmaya alışık olduklarından canımı iyice yaktılar beni ağaçtan indirirken, onlara karşı bile koyamadım. "Sizi hayırsız torunlar," diye sövdüm onlara öfkeyle, "tapınağa girip tütsü yakacağınıza Tanrı heykelini yıkıyorsunuz!" Küfürlerim bir kulaklarından girip diğerinden çıksa yine iyiydi ama bildiğiniz rüzgâr gibi usulca

esip geçti kulaklarının yanından, beni yüzüm göğe bakar bir halde ayaklarımdan tutup içi tuzlu su dolu bir kazanın yanına sürüklediler. Ardından kaldırıp kazanın içine attılar beni. Ruhumun derinliklerinden fırlayan bir korku büyülü bir güç verdi bana, yemime karıştırılmış olan o iki kepçe likör birden soğuk ter damlalarına dönüştü. Sarsılarak kendime geldim, yeni yürürlüğe girmiş olan bir kasap yasasını hatırladım birden, domuz eti bundan sonra derisiyle birlikte yenecekti, o sıralar kesilecek domuzlar tüylerinin yumuşaması için bunun gibi içi tuzlu suyla dolu bir kazana atılıyor, sonra bir satırla tüyleri temizleniyor, ardından başı ve ayakları kesilip karnı bir güzel yarıldıktan sonra kancaya asılıp satılmayı bekliyordu. Ayaklarım kazanın dibine değer değmez dışarıya fırladım, hareketlerim öyle hızlıydı ki hepsi ağızlarını açmış bir halde şaşırıp kaldı. Şanssızlığıma bakın ki tam bir kazandan kurtuldum derken bu kez daha büyük bir kazanın içine düştüm. Kazanın içindeki ılık suya girer girmez batıverdim. Ne kadar rahat hissettiğimi anlatmaya kelimeler kifayetsiz kalır, bu rahatlık irademi kırıverdi hemen. Kazandan çıkacak dermanım kalmamıştı. Kadınlar hemen kazanın etrafını sarıp Ximen Jinlong'un emriyle derimi fırçalamaya başladı kaba bir fırçayla, öyle rahatlamıştım ki huzurlu bir şekilde mırıldanıyordum, yarı kapalı gözlerimle neredeyse uykuya dalacaktım. Sonra milisler beni kazandan çıkarınca serin bir esinti yaladı tenimi, kendimi tembel, halsiz ve bir tüy kadar hafif hissediyordum. Kadınlar tüylerimi kesmeye koyuldu sonra, saçlarımı iyice kısalttılar, yelelerimi öyle kısa kestiler ki temizlik fırçasına döndürdüler. Jinlong, kadınların iki yanımdaki tüyleri erik çiçeği desenleri bırakarak kesmesini istemişti ama sonuç hiç de umduğu gibi olmadı, bütün tüylerimi bir güzel kesmişlerdi. Başka çaresi kalmayan Jinlong kırmızı boyayla üzerime iki tane slogan yazdı

hemen, sol tarafımda "Devrim İçin Çiftleş", sağ tarafımdaysa "Halkın Yararına" yazıyordu. Bu sloganları süslemek için üzerime kırmızı ve sarı boyalarla erik çiçekleri ve ayçiçekleri çizdi, bir propaganda panosuna dönmüştüm. Beni boyadıktan sonra iki adım gerileyip hayranlıkla başyapıtını izlemeye koyuldu, yüzünde biraz afacan bir gülümseme belirdi, o kendinden hoşnut ifadeyi de unutmamak gerek elbette. Etrafı saran kalabalık hep bir ağızdan coşkuyla tezahürat yapıp benim ne kadar yakışıklı bir domuz olduğumu söylüyordu.

Eğer Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği'ndeki bütün domuzları benim gibi süsleyebilselerdi domuzların her biri canlı birer sanat eseri olurdu. Ama çok zor bir iş olurdu bu. Her bir domuzu tek tek tuzlu suyla yıkamak söz konusu bile olamazdı. Toplantı günü hızla yaklaştığından ötürü başka çaresi kalmayan Jinlong planlarında değişiklik yapmak zorundaydı. Aklına domuzların yüzlerine basit ama artistik bir yüz makyajı yapmak geldi, bir örnek çizerek köyün zeki ve yetenekli genç kız ve erkeklerine gösterdikten sonra ellerine birer kova boya ve ikişer fırça tutuşturup domuzlar henüz baygınken yüzlerini boyamaları istedi. Beyaz domuzlara kırmızı, siyah olanlara beyaz, geri kalan domuzlaraysa sarı renkte boya kullanıldı. Gençler başta işlerini çok ciddiye aldı ama birkaç fırça darbesinden sonra işler yalapşap olmaya başladı. Geç ilkhabarın güzel bir günü ve hava çok temiz olmasına rağmen domuz ahırlarından insanın midesini bulandıran kokular yayılıyordu. Böyle bir ortamda çalışan kim olursa olsun keyfi kaçardı muhtemelen. Genç kızlar işlerini gerçekten çok ciddiye alıyordu, ne kadar mutsuz olsalar da işlerini aksatmadan büyük bir ciddiyetle yapmaya devam ettiler ama genç erkeklerin umurunda bile değildi bu. Fırçaları kovaya batırdıkları gibi gelişigüzel bir tavırla domuzlara sürtüyorlardı, bu yüzden bir sürü beyaz

domuzun vücudunda sanki az önce taramalı bir tüfek tarafından vurulmuşlarmış gibi kırmızı benekler oluştu. Yüzleri beyaza boyanan siyah domuzlar bu halleriyle sinsi yaşlı hergelelere ya da kalleş mahkeme yetkililerine benziyorlardı. Mo Yan denilen o ufaklık genç erkeklerin arasına karışıp beyaz bir boyayla spatula suratlı dört tane siyah domuzun yüzüne geniş kenarlı gözlükler çizdi, ardından kırmızı boyaya geçip dört beyaz dişi domuzun toynaklarını boyadı.

Domuz Yetiştirme Toplantısı sonunda başladı. Ağaca tırmanma yeteneğim çoktan açığa çıktığına göre artık kendimi geride tutmam için bir neden göremiyordum. Domuzları toplantı sırasında sessiz tutmak ve gelen delegelerin üzerinde iyi bir etki bırakmak için yemin kalitesi ve yeme konulan likörün miktarı iki katı artırılmıştı. Toplantı başladığı sırada domuzların çoğu sarhoş olmuş ölü gibi yatıyordu.

Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği buram buram içki kokuyordu ama Jinlong yüzsüz bir tavırla bu kokunun yeni denediği ve başarıya ulaştığı şekerlenmiş yem kokusu olduğunu söylüyordu herkese. Bu yeni yem için çok az miktarda yüksek kaliteli yem kullandığını ama yemin besin değerinin çok yüksek olduğunu ve bu sayede domuzların seslerini bile çıkarmadığını, etrafta koşturmadıklarını, yemi yer yemez uyuyup sadece yağ bağladıklarını söylüyordu. Domuz doğumu ve yetiştiriciliğinin uzun yıllardır eksikliği çektiği kilit nokta gıda eksikliğiydi, yemin şekerlendirilmesi buluşu bu soruna kökten bir çözüm getirip komünün domuz yetiştiriciliği teşebbüsünde önünü açacaktı.

Jinlong sahne alıp konuşmasına dokunaklı bir giriş yaptı: "Saygıdeğer liderlerimiz ve sayın yoldaşlar, bu yeni mayalama yönteminin uluslararası bir atılım olduğunu ve bu sektörde büyük bir boşluğu dolduracağını sizlere

duyurmaktan büyük bir mutluluk duyuyorum, bu yeni yemi, yaprak, çeşitli otlar ve hasattan artakalan tahıl saplarıyla yapıyoruz, başka bir deyişle yani az önce bahsettiğim şeyleri domuzlara yedirip onlardan leziz birer domuz meydana getiriyoruz, böylece hem vatandaşlarımız için yüksek kalitede besin üretiyor hem de emperyalist, revizyonist ve gericiler için birer mezar kazıyoruz..."

Kayısı ağacının çatalına bir beşikteymişim gibi uzanmış yatarken karnımı serin bir rüzgâr yaladı. Cüretkâr bir serçe sürüsü başıma konup ağzımın kenarından ta kulaklarımın ardına kadar uzanan yem kırıntılarını gagalamaya başladı o küçük sert gagalarıyla. O sert ve sivri gagalarıyla benim kılcal damarlarımın geçtiği ve pek çok sinirin bulunduğu son derece hassas kulaklarımı gagalarlarken kulaklarım sanki akapunktur tedavisi görüyormuş gibi hem uyuştu hem de acımaya başladı biraz, kendimi çok rahatlamış hissediyordum, üzerime bir ağırlık çöktü, gözkapaklarım sanki bir şeker şurubuyla mühürlenmiş gibi kapanmaya başladı. Jinlong denilen ufaklığın benim ağacın çatalında mışıl mışıl uyumamı umduğunu biliyordum, böylece ben uyurken o ölü bir domuzu hayata geri döndürdüm, diye bas bas bağıran o yağlı ağzını açıp istediği gibi saçmalayabilecekti ama uyumaya hiç niyetim yoktu; çünkü uzun insanlık tarihi boyunca domuzlar hakkında düzenlenen ilk toplantıydı bu büyük olasılıkla ve bunun bir kez daha tekrarlanıp tekrarlanmayacağından kim emin olabilirdi ki, eğer şimdi bu tarihsel önemi olan toplantı sırasında uyur kalırsam üç bin yıl boyunca pişmanlık çekerdim. Çok şımartılmış bir domuz olduğumdan ötürü istediğim zaman istediğim kadar uyuyabilirdim ama şimdi gözlerim kapansa dahi uyumamam gerekiyordu. Kulaklarımı salladım, kulaklarım sallanırken yanaklarıma çarpıp pat pat diye sesler çıkardı, bunu yapma nedenim kalabalığa benim tam anlamıyla model olabile-

cek standart domuz kulaklarına sahip olduğumu göstermekti, Yimeng Dağı'ndan gelen domuzların başlarının üstünde dikilen o köpek kulaklarından değillerdi benimkiler, bugünlerde şehirlerde kulakları eskimiş çoraplar gibi başlarının iki yanından sarkan bir sürü köpeğin olduğunun da farkındaydım elbet, modern insanlar ellerindeki çok fazla zamandan sıkılmış olacaklar ki temelde birbirleriyle hiç alakası olmayan hayvanları çiftleştirip onlardan çok garip yaratıklar üretiyorlar, Tanrı'ya karşı çok bariz bir küfürdür bu, Tanrı bir gün onların hepsini cezalandıracak. Kulaklarımı sertçe sallayıp serçe sürüsünü kovaladıktan sonra uzanıp kan kırmızısı bir kayısı yaprağı kopardım, yaprağı ağzıma atıp çiğnemeye başladım hemen. Kayısı yapraklarının acısı tütün görevi görüp uykumu açtı, böylece çevreye hâkim bir mevkiden, pür dikkat ve panoramik bir açıyla toplantıda olan biten her şeyi görebiliyor ve her sesi duyabiliyordum, o an zihnime giren her şey günümüzün en iyi performansım veren, en teknolojik makinelerinin kayıtlarını fersah fersah aştı; çünkü o makineler sadece ses ve görüntü kaydedebiliyorlardı ama ben ses ve görüntünün yanı sıra koku, tat ve duygularımı da kaydedebiliyorum.

Benimle tartışmaya girme sakın, Pang Hu'nun küçük kızı aklını öyle bir karıştırdı ki şimdi sadece elli yaşında olmana rağmen gözlerin iyice donuklaştı ve giderek çok geç tepki veriyorsun, bu ikisi Alzheimer hastalığının çok bariz ön belirtileri, görüşlerine böyle inatla sadık kalmaya devam edersen benimle tartışmaya girmen çok anlamsız olur. Yüksek bir sorumluluk duygusuyla sana şunu söyleyeyim, Ximen köyünde Domuz Yetiştirme Toplantısı yapılırken köyde elektrik diye bir şey yoktu, evet doğru, tam da senin dediğin gibi, o zamanlar insanlar köyün girişindeki tarlalara beton elektrik direkleri gömüyordu ama bunlar devlet çiftliğine giden yüksek

gerilim telleriydi, o zamanlar devlet çiftliği, Jinan Askerî Bölgesi'ne bağlıydı ve bir atamayla bağımsız bir üretim ve inşaat tugayına dönüştürüldü, bu tugayın liderleri aktif görev alan askerlerdi, geri kalanlarıysa Qingdao ve Jinan'dan uzaklaştırılan lise mezunu gençlerdi, böyle bir birimin tabii ki de elektriğe ihtiyacı vardı, Ximen köyüne elektrik gelmesi için daha on yıl beklememiz gerekiyordu. Yani demek oluyor ki Domuz Yetiştirme Toplantısı yapılırken her akşam hava kararduğında Ximen köyü Üretim Tugayı Domuz Çiftliği dışında kalan her yer karanlığa bürünüyordu.

Evet daha önce söylediklerim doğru, benim ahırımda yüz vatlık bir ampul var ve onu toynağımla nasıl açıp kapayacağımı öğrendim, bizim Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği'mizde de elektrik var. O zamanlar ona "kendi kendini üreten güç" derdik, on iki beygir gücünde dizel bir motorla bir elektrik motoronu aynı anda çalıştırdık mı elektriğimiz oluyordu. Ximen Jinlong'un buluşuydu bu. Bana inanmıyorsan gidip Mo Yan'a sorabilirsin, o zamanlar çok kötü sonlanan bir fikirle kapımızı çalmıştı. Birazdan bunu da anlatırım.

Sahnenin iki yanında duran kolonlara asılı olan iki büyük hoparlör Ximen Jinlong'un sesini en azından beş yüz kat daha güçlendirmiş olduğundan onun o böbürlenen konuşmasını tahminimce bütün Gaomi Kuzeydoğu Bucağı duyabiliyordu. Sahnenin arkasında ilkokuldan getirtilmiş altı sıranın birleştirilmesiyle oluşan ve üzerine kırmızı masa örtüsü serilmiş, uzunca bir kürsü vardı. Sıraların arkasında yine ilkokuldan getirtilmiş olan ve üzerlerinde mavi ya da gri üniformalarıyla ilçe hükümeti ve komünden gelen yetkililerin oturduğu altı tane tabure vardı, soldan beşinci adamın üniforması yıkanmaktan beyazlamıştı artık, yakın zamanda emekli olmuş bir alay komutanıydı bu adam, şimdi de İlçe Devrim Komitesi'nin

üretim bölümünün başına geçmişti. Onun sağında oturansa Ximen köyü Tugayı Parti Sekreteri Hong Taiyue' ydi, daha yeni tıraş olmuş ve saçını kestirmişti, başındaki keli örtmek için gri renkli taklit bir askerî kep takmıştı. Yüzü karanlığın içinde yağlı kâğıttan bir fener gibi kırmızı kırmızı ışıyordu. Muhtemelen daha yüksek bir mevkiye tercih edileceğinin hayalini kuruyordu, Dazhai'li Chen Yonggui[1] de örnek aldığı kişiydi, eğer Danıştay büyük bir domuz yetiştirme komuta karargâhı açarsa Hong Taiyue muhtemelen karagâhın komutanı olarak atanacaktı. İçlerinde şişmanı da zayıfı da olan bu memurların başları doğuya, Kızıl Güneş'e çevrili olduğundan hepsinin yüzleri kızıla boyanmıştı ve gözlerini kısmışlardı. İçlerinde esmer, şişman ve o günlerde çok nadir görülen güneş gözlüğü takmış biri vardı, ağzından sarkan sigarayla bir haydut çetesinin reisini andırıyordu. Ximen Jinlong da hemen sahnenin önünde duran yine aynı kırmızı örtüyle kaplanmış bir sıranın arkasında konuşma yapıyordu, sıranın üzerinde kızıl ipekle kaplanmış bir mikrofon vardı, o yıllar için böyle bir şey müthiş bir yüksek teknoloji ürünü sayılıyordu, doğuştan meraklı olan Mo Yan, sinsice mikrofona yaklaşıp iki kere köpek gibi havlayarak mikrofonun nasıl bir şey olduğunu test etti, mikrofondan kat kat yüksek çıkan o iki havlama, kayısı bahçesini salladıktan sonra uçsuz bucaksız tarlalara doğru yayıldı, gerçekten de insanı sarhoş eden, büyülü bir etkisi vardı şu mikrofon denen şeyin. Mo Yan daha sonra bu konuda bir makale yazdı. Domuz Yetiştirme Toplantısı'nın yapıldığı alandaki hoparlörler ve mikrofonun elektriği hükümetin yüksek gerilimli tellerinden sağlanmıyordu yani, tama-

1 (1915-1986): Okuma yazma bilmeyen bir köylü olmasına rağmen Çin Komünist Parti Merkez Komitesi Politika Büro'ya girip ardından başbakan yardımcılığına kadar yükselen politikacı. (Ç.N.)

mıyla bizim Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği'mizin o dizel motorlu jeneratöründen geliyordu elektriğimiz. Beş metre uzunluğunda, yirmi santim genişliğinde plastik bir bant dizel motor ve jeneratörü birbirine bağlıyordu, motor dönünce jeneratör de dönüyor ve böylece düzenli bir elektrik akımı sağlanıyordu. Bu gerçekten de mucizevi bir olaydı, buna sadece Ximen köyünün geri zekâlı sakinleri şaşmıyordu, sıra dışı bir zekâsı olan benim gibi bir domuz bile apışıp kalmıştı bu yüksek teknoloji karşısında. Harbiden bu elektrik akımı dedikleri görünmeyen şey de neydi Tanrı aşkına? Nereden geliyor ve sonra nereye kayboluyordu? Odunlar yandıktan sonra geriye külleri kalıyordu; sindirilen gıdalar dışkıya dönüşüyordu; peki ya elektrik? Elektrik neye dönüşüyordu? Hazır bundan bahsetmişken aklıma birden şu geldi; Ximen Jinlong, Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği'nin güneydoğusundaki o yüksek kayısı ağacına bitişik duran, kırmızı tuğlalı, iki odalı makine odasına bir cihaz kurmuştu, gündüz deli gibi çalışıp geceleri de bir fener eşliğinde mesai yapardı, onun bu gizemli çalışması pek çok köylünün ilgisini çekiyordu, daha önce bahsettiğim insanların hepsini içine alıyordu bu merak, o iğrenç Mo Yan da hep ön sıradaydı tabii, sadece bakmakla da yetinmez bir de üzerine saçma sapan şeyler söylerdi, bu da Jinlong'u sinir ederdi, Huang Tong pek çok kez onu kulağından tutup odanın dışına süreklemesine rağmen daha yarım saat geçmeden en öndeki sırayı yine kapardı, öne doğru öyle bir eğilirdi ki salyaları neredeyse Ximen Jinlong'un yağlı ellerinin üzerine damlardı.

Ne o odaya girmeye cesaretim vardı şamatayı izlemek için ne de o yüksek kayısı ağacına tırmanabilirdim; çünkü o itin yetiştirdiği kayısı ağacının gövdesi iki metreydi ve çok da kaygandı, en alçaktaki dalları bile çok yüksekte kalıyordu benim için, o uzun dallarıyla kuzey-

batıdaki[1] ulu kavak ağaçlarına benziyordu, dallarının şekliyse ona bir meşale görüntüsü veriyordu. Ama Tanrı imdadıma yetişti hemen, o makine odasının arkasında bir çocuğu kurtarırken ölen kahraman bir köpeğin mezarı vardı, kara erkek bir köpekti bu, Yunliang Nehri'nin azgın sularına atlayıp boğulmakta olan küçük bir kız çocuğunun hayatını kurtarmıştı ama bunu yaparken öyle çok güç harcamıştı ki sonunda kendi boğuldu.

İşte o kara köpeğin mezarının başında dikilip duvardaki genişçe delikten –bu oda öyle apar topar yapılmıştı ki henüz pencere takılmamıştı– içeride olan biteni izlemeye koyuldum. İçerisi lüks lambasının ışığıyla gündüz gibi aydınlanıyordu, dışarısıysa kapkaranlıktı, o günlerde sınıf mücadelesi için söylenilen popüler bir sözü hatırlattı bu bana: Düşman aydınlıkta, bizse karanlıktayız. Neyi görmek isterseniz onu görürsünüz, ben onları görebiliyordum ama onlar beni göremiyordu. Jinlong'un bir yandan yağdan kirlenmiş bir kullanma kılavuzunun sayfalarını evirip çevirmesini, bir yandan da eski bir gazetenin boş alanlarına bir şeyler yazıp çizmesini izledim. Hong Taiyue bir sigara çıkardı, sigarayı yakıp derin bir nefes aldıktan sonra Jinlong'un dudakları arasına tıkıştırdı. Zekâ ve yeteneğe karşı derin bir saygı duyan Sekreter Hong döneminin nadir görülen aydın kadrolarından biriydi. Bir de arada o küçük mendilleriyle Jinlong'un alnındaki teri kurulayan Huang kız kardeşler vardı içeride. Huang Hezuo, Jinlong'un alnını kurularken çok kayıtsız görünüyordun ama aynı şeyi Huang Huzhu yaparken yüzünde kıskanç bir ifade belirdi. Sen kendine biraz fazla güvensiz bir çocuksun ama aynı zamanda düşündüklerini icraata dökebilecek kadar da cesaretli birisin, daha

1. Uygur Özerk Bölgesi ve etrafındaki şehirler kastediliyor. (Ç.N.)

sonra yaşanacaklar yüzündeki mavi doğum lekesinin kadınları itmediğini aksine onları sana çeken şeyin tam da o olduğunun kanıtıydı ama. Doksanlı yıllarda ilçede popüler olan şöyle bir şarkı vardı:

Bakma yüzünün yarısının mavi olduğuna,
bir melek var sevdiğinin gözlerinde.
Ne eş ne çocuk isteyen kaymakam,
Chang'an'a[1] kaçtı sevgilisiyle.

Bu konuyu seninle alay etmek için açtığımı düşünme sakın, sana saygım sonsuz. Sen yeryüzünde onuruyla yaşayan ve kimselere hoşça kal bile demeden sevgilisiyle birlikte kaçıp alnının teriyle para kazanmaya başlayan tek kaymakam yardımcısı olmalısın!

Lafı daha fazla uzatmayayım, cihaz kurulduktan sonra test edildi ve gerçekten de elektrik ürettiği görüldü. Böylece Ximen Jinlong da Ximen köyünün en güçlü ikinci figürü haline geldi. Üvey ağabeyine karşı olan derin önyargılarına rağmen onun parıltısından sen de faydalandın, eğer o olmasaydı çiftliğin başına geçebilir miydin ki? Ya da ertesi yılın sonbaharında pamuk işleme fabrikasında sözleşmeli bir işçi olarak çalışma şansına erişebilir miydin? Orada edindiğin deneyimler olmadan daha sonra memurluğa yükselebilir miydin peki? Şimdi içinde olduğun çıkmaza kendini sen düşürdün, başkalarını suçlayamazsın, suçlanacak biri varsa o da sensin, suçlayacaksan o söz geçiremediğin kuşunu suçla bari! Ah, şimdi burada bunları anlatmamın ne yararı var ki? Bırakayım da Mo Yan yazsın bunları bir güzel o romanlarında.

1. Günümüzde Xi'an olarak bilinen, onlarca hanedanın başkentliğini yapmış olan şehir. (Ç.N.)

Toplantıda hiçbir aksaklık yaşanmadı, her şey tıkırında gitti, Jinlong o engin deneyimlerini özetledikten sonra konuyu toparlaması için mikrofonu ilçeden gelen, askerî üniforması yıpranmış olan yetkiliye uzattı. Adam yiğit bir tavırla sahnenin önüne geldi, konuşmasını ayakta yapacaktı, konuşma için hiçbir hazırlık yapmamıştı, doğaçlama yapacaktı, hitabet yeteneği çok yüksekti, olağanüstü konuşuyordu ama hiç kimse ne dediğini duymadı bile. Sekretere benzeyen biri sahnenin arkasından eğilerek öne doğru koşturdu, mikrofonu ayarlayıp sonuna kadar yukarıya kaldırdı ama mikrofon yetkilinin ağız hizasına yetişmiyordu bir türlü, acil durumlara pratik çözümler getiren sekreter, sıranın arkasındaki tabureyi alıp sıranın üzerine, mikrofonu da taburenin üzerine koydu, bu sivri zekâlının on yıl sonra İlçe Devrim Komitesi ofis başkanlığına atanmasının bu olayla doğrudan ilişkisi vardır. Bu ani etkiyle bir zamanlar alay komutanlığı yapmış olan İlçe Devrim Komitesi'nin üretim bölümü başkanının o güçlü sesi gök gürültüsü gibi dört bir yana yayılıverdi hemen!

"Doğan her domuz emperyalistlerin, revizyonistlerin ve gericilerin kalesine atılan bir havan topudur..." diye son derece kışkırtıcı bir şekilde bağırdı yumruğunu kaldırıp kalabalığa doğru sallayarak. Onun bağırması ve jestleri benim gibi bilge ve deneyimli bir domuza meşhur bir film sahnesini hatırlattı. Doğal olarak kendimi bir havan topunun içinde hayal ettim, havada süzülmek baş döndürücü ve ürperten bir deneyim olmalıydı! Eğer şişman bir domuz aniden emperyalistlerin, revizyonistlerin ve gericilerin kalesine düşse ne olurdu, diye düşünmeden alamadım kendimi, bu bozuk yumurtalar muhtemelen katıksız bir sevinçten ölürlerdi!

Saat sabahın onu olmuştu ve bu anlamlı konuşmanın yakın zamanda sona ereceğine dair hiçbir iz yoktu

görünürde. Alanın kenarındaki boşluğa park etmiş olan çimen yeşili iki cipe baktım sonra, beyaz eldivenli şoförleri ciplerin kasalarına yaslanmış duruyordu, şoförlerden biri kayıtsız bir tavırla sigara keyfi yapıyor, diğeriyse sıkılmış olacak ki durmadan saatine bakıyordu. O zamanlar cip günümüzün "Mercedes" ve "BMW"lerinden daha saygın bir araç olarak görülürdü, kol saatiyse günümüzün elmas yüzüklerinden daha değerliydi. Güneş ışınlarının üzerine vurduğu kol saati göz kamaştırıcılığıyla bir sürü gencin bakışlarını üzerine çekiyordu. Ciplerin arkasında düzgünce park edilmiş yüzlerce bisiklet vardı, o zamanlar bisiklet sadece ilçe, komün ve köy çekirdek kadrolarının sahip olabileceği, kimlik ve statü belirten bir araçtı, onlarca silahlı milis yarım daire şeklinde bisikletlerin etrafını sarmış bu değerli hazineleri koruyordu.

"Büyük Kültür Devrimi'nin doğudan esen o kudretli rüzgârına kapılıp büyük liderimiz Başkan Mao'nun 'Domuz Yetiştirme Programı'nın yüce direktiflerini uygulamalı ve Ximen köyü Üretim Tugayı'nın gelişmiş deneyimini iyice inceleyip domuz yetiştiriciliğini daha yüksek bir politik düzleme çıkarmalıyız..." İlçe Devrim Komitesi'nin üretim bölümünün başkanı işte böyle tutkuyla konuşurken bir yandan da çeşitli el ve kol hareketleri yaparak konuşmasına renk katıyordu. Ağzının kenarından sarkan parlak salyalar çeltik saplarına takılmış yengeçleri andırıyordu.

"Neler oluyor?" diye sordu bana yan komşum Diao Xiaosan sidik kokan yuvasında sarsak bir şekilde ayağa kalkıp o kalın çenesini kaldırarak, alkolden kızarmış gözlerini kısıp boş boş bakındı. Kendimi bu salağa cevap veremeyecek kadar tembel hissediyordum. Bu salak da birden ön bacaklarını kaldırıp çenesini duvara dayayarak dışarıda neler olup bittiğini izlemeye başladı ama dengesini koruyamayacak kadar sarhoştu hâlâ. Ayağa kalkar

kalkmaz bacakları tutmaz olunca kendi pisliğinin içine düşüverdi birden. Bu hijyen nedir bilmeyen herif kendi ahırının her bir yerine pislemişti, bu pis domuzla komşu olmak benim için büyük bir talihsizlikti gerçekten de. Yüzü beyaza boyanmıştı ve dudakları arasından çıkmış iki sarı dişi sonradan görmelerin taktırdıkları altın kaplama dişlere benziyordu.

Koyu bir gölgenin kalabalığın arasından sıvıştığını gördüm –toplantıya epey dinleyici gelmişti, "Milyonlarca Kişinin Katıldığı Toplantı" denmesine rağmen saysanız üç-beş bin kişi çıkardı ancak– bir kayısı ağacının altında duran Boshan'dan getirtilmiş o iki seramik fıçıya doğru seyirtti hemen, eğilip fıçıların içine baktı, bu ufaklığın şekerli su içmek istediğini anladım ama ondan önce davrananlar fıçıların dibini kurutmuşlardı bile. İnsanlar şekerli suyu susadıklarından dolayı içmemişlerdi, tek dertleri şeker yemekti sadece. Şeker denen bu tatlı üründe o günlerde arz sıkıntısı yaşanıyordu ve sadece karneyle alınabiliyordu, bir lokma şeker yemek de günümüzde seksin verdiği tatminden daha fazla bir şeydi o zamanlar muhtemelen. Ximen köyü Üretim Tugayı'nın liderleri iyi bir izlenim vermek için tüm üyelerini toplantıya çağırıp toplantı süresince dikkat edilmesi gereken noktaları açıklamıştı, yapılan açıklamalardan biri ister yetişkin ister çocuk olsun hiçbir komün üyesinin seramik fıçıların yanına gidip şekerli sudan içmemeleriydi, bu kuralı çiğneyenlerden yüz puanlık mesai kesintisi yapılacaktı. Diğer köylerden gelip şekerli su içmek için kavga edenlerin o çirkin görüntüsünü görünce onlar adına utanç duydum. Ximen köyü sakinlerinin bu yüksek bilinçlilik halinden ya da bu yüksek otokontrollerinden mi demeliyim yoksa, neyse artık bundan gurur duyuyordum işte. Onların diğer köylerden gelenlerin şekerli su içmelerini izleyen kafası karışmış bakışlarını görüp bu bakışların

temsil ettiği karmaşık duyguların farkına varınca her şeye rağmen onlara hayranlık duydum, kendilerini böyle tutabilmeleri hiç de kolay bir şey değildi hani.

Ama işte bizimkilerden biri sonunda kendini tutamayıp fıçıların yanına varmıştı bile, adını vermesem de onun kim olduğunu tahmin edebileceğini çok iyi biliyorum. O bizim Ximen köyünün yüz elli yıllık tarihinde gelmiş geçmiş en açgözlü çocuktu, evet bildin, doğru tahmin, Mo Yan'dı bu, şimdilerde tören şapkası giymiş bir maymunu oynayan o beyefendi Mo Yan. Bu ufaklık yarı beline kadar fıçının içine eğilmiş, susuz kalmış bir at gibi fıçının dibinde kalan o son birkaç damla şekerli suyu içmeye çalışıyordu; ama boynu bu iş için çok kısa kalıyordu ve fıçı öylesine derindi ki sonunda bir yerlerden bir kepçe bulup bir eliyle fıçıyı yana yatırarak kepçeyi fıçının dibinde toplanan o bir avuç suya daldırıvermek zorunda kaldı. Fıçıyı bırakınca fıçı tüm ağırlığıyla eski durumuna döndü, tüm dikkatiyle elinde tuttuğu kepçeyi görünce ister istemez bu ufaklıkta işe yarar bir şeyler olduğunu kabul etmek zorunda kaldım. Sonra ağzını mı kepçeye yoksa kepçeyi mi ağzına götürdü işte bundan pek emin olamadım, şekerli suyu kana kana içmeye başladı. Yüzündeki ifadeden yaşamın o kısa mutluluk anlarından birinin keyfini çıkardığı çok belliydi. Fıçının dibinde kalan o son birkaç damla şekerli suyu almaya çalışırken kepçenin çıkardığı hatır hutur sesler dişlerimi kamaştırdı, bu ses hoparlörlerden yayılan o hengâmeden çok daha rahatsız ediciydi ve ruhuma işkence ediyordu, birinin gelip Ximen köyünü utanç içinde bırakan bu hareketi durdurmasını istedim tüm kalbimle, ufaklık eğer buna birkaç dakika daha devam etseydi ağaçtan düşerdim kesin. Bu sesten rahatsız olmuş domuzların o sarhoş sesleriyle hep bir ağızdan şöyle bağırdığını duydum: "Bırak dibini kazımayı, bırak artık, sinirden öldüreceksin

bizi!" Ama pes etmeyecekti bu ufaklık, o kocaman seramik fıçıları yere yatırıp birinin içine daldı hemen, fıçının dibini yalayacaktı! Böylesine açgözlü olan birini görmek de bir mucize sayılırdı hani. Sonunda fıçıdan çıktı tabii, o yırtık pırtık kıyafetinin ıslanmış olduğunu gördüm, üzerinden yayılan şeker kokusunu aldım, eğer bahar mevsiminde olsaydık muhtemelen bir arı ya da kelebek sürüsü etrafını sarardı hemen ama kış başlarındaydık daha, etrafta ne arı ne de kelebek vardı, sadece bir düzine kadar şişman sinek vardı etrafında vızıltıyla uçan, ikisi onun o kirli ve yer yer küflenmiş hasır bir kilimi andıran karman çorman olmuş saçına kondu.

"... on kat fazla bir coşku ve yüz kat fazla bir çabayla Ximen köyünün bu gelişmiş deneyimini yaymalıyız, her komün ve her tugayın üst düzey yetkilileri bizzat kendileri çalışmalıdır, işçiler, gençler, kadınlar ve kitle örgütleri tüm güçlerini ortaya koyup birlikte çalışmalıdır. Sınıf mücadelesinin ipini sıkı tutmalıyız, tüm toprak ağalarını, zengin köylüleri, karşıdevrimcileri, kötü unsurları ve sağcıları kontrol altında tutup icabına bakmak için takviye gerekiyor, özellikle içimizdeki gizli sınıf düşmanlarının sabotaj ihtimaline karşı tetikte olmalıyız..."

Mo Yan yüzünde mutlu bir gülümseme ve ağzında bir ıslıkla sendeleye sendeleye jeneratör odasına girdi. Tüm dikkatimi üzerine çekmişti, bakışlarım üzerindeydi. Odaya girdiğinde dizel motor tüm hızıyla dönüyordu, krank miline bağlı olan volan da ritmik bir takırtı tutturmuştu. Burada üretilen elektrik hoparlöre hayat veriyordu:

"Her taburun depo bekçisi tarım ilaçlarının sınıf düşmanları tarafından çalınıp domuz yemine katılmasını önlemek için tetikte olmalıdır..."

O sırada jeneratörün bekçiliğini yapan Jiao Er'in sırtını duvara yaslayıp güneşin sıcak ışınları altında kestirme-

si Mo Yan'ın fesatlığı için eşi benzeri bulunmaz bir fırsattı. Kemerini çözüp pantolonunu indirdi, o küçük kuşunu iki elle tutup –o âna kadar bu ufaklığın neyin peşinde olduğunu anlamamıştım– jeneratörün kayışına nişan alarak parlak bir dere gibi işiyiverdi. Kayış tuhaf bir ses çıkardıktan sonra piton ölüsü gibi yere düştü. Hoparlörlerin sesi kesildi birden. Boşa dönen motor yüksek perdeden tiz bir ses çıkarmaya başladı. Toplantı alanı üzerindeki binlerce insanla birlikte suyun dibine batmış gibi göründü bir an. Konuşmacının sesi havuzda yetiştirilen balıklarının suyun dibinden çıkardığı baloncuklar gibi zayıf ve tekdüze oldu. Büyük bir rezaletti bu, Hong Taiyue'nin ayağa kalktığını gördüm, onun ardından Ximen Jinlong da ayağa kalktı, kalabalığı yarıp büyük adımlarla jeneratör odasına koşturdu. Mo Yan'ın çok kötü bir şey yapmış olduğunu ve birazdan ayvayı yiyeceğini biliyordum!

Nasıl bir belaya bulaştığını bilmeyen Mo Yan, yüzünde şaşkın bir ifadeyle kayışın yanında aptal aptal dikiliyordu. Bu ufaklığın o an birkaç damla idrarın koca kayışı nasıl bu hale soktuğunu düşündüğüne kalıbımı basarım! Ximen Jinlong'un odaya girdikten sonra yaptığı ilk şey Mo Yan'ın kafasına vurmak, ikincisi Mo Yan'ın kıçına tekme atmak, üçüncüsüyse yerden kayışı alıp motorun üzerine koymak oldu, ardından kayışı çekiştirip dizel motorun volanına yerleştirdi. Görünüşe göre bir sorun yoktu ama elini çeker çekmez kayış yere düştü yine. Kayışın yerinde durmamasının nedeni Mo Yan'ın çişli sabotajıydı. Jinlong kayışın düşmesini engellemek için aynı şeyi bir de araya demir bir çubuk sıkıştırarak denedi, sonra kayışın üzerine balmumu sürüp iyice sabitledi, bu kez düşmedi kayış.

"Bunu yapmanı kim istedi senden?" diye çıkıştı Jinlong, Mo Yan'a.

"Hiç kimse, ben kendim..."

"Niye böyle bir şey yaptın peki?"

"Kayışı soğutmak istemiştim..."

Merkez Üretim Karargâhı'ndan gelen çok önemli adam hoparlörlerin sesinin kesilmesiyle aldığı darbeden ötürü aceleyle bitirdi konuşmasını. Kısa bir karışıklıktan sonra güzel ilkokul öğretmeni Jin Meili sahne aldı. Şimdi o kadar da standart olmayan ama kulağa yine de hoş gelen Mandarin lehçesiyle sahnenin altındaki dinleyicilere, daha da önemlisi sahnenin iki yanındaki oturma yerlerine dönmüş olan yetkililere şöyle bir açıklamada bulundu: "Ximen Köyü İlkokulu, Mao Zedong Düşüncesi Propaganda Takımı birazdan bir oyun sahneleyecek!" Bu sırada elektrik akımı yeniden sağlanmıştı ve zaman zaman hoparlörlerden çıkan tığ inceliğindeki keskin sesler sanki gökte süzülen küçük kuşları iğneleyip öldürecekmiş gibiydi. Jin Meili öğretmen, o günkü oyun için örgülü saçlarını kestirip Kültür Devrimi sırasında popüler olan "Kırmızı Fenerin Efsanesi" adlı operanın başkadın kahramanı Ke Xiang[1] gibi taramıştı, bu haliyle daha cesur, daha güzel ve her zamankinden daha yetkin görünüyordu. Sahnenin iki yanındaki yetkililerin gözlerini onun güzelliğinden alamadıklarını gördüm. Kimi kadının yüzünü, kimi de belini inceliyordu, Samanyolu Komünü'nün Birinci Sekreteri Cheng Zhengnan gözlerini kadının yuvarlak kalçalarına dikmişti, on yıl sonra çok zorlu bir dönemin ardından, Jin Meili zamanın İlçe Siyaset ve Hukuk Komitesi parti sekreterliğine yükselecek olan Cheng Zhengnan'la evlenecekti, ikisinin arasında yirmi altı yaş fark vardı ve bu yüzden çok eleştirildiler. Günümüzde bunun bir önemi kalmadı ama.

1. 70'lerde moda olan, adını "Gugukkuşu Dağı" adlı Pekin Operası'nın baş kadın karakteri Ke Xiang'dan alan, ters U biçiminde kesilmiş, küt ve kaküllü bir saç modeli. (Ç.N)

Jin öğretmen konuşmasını bitirdikten sonra sahnenin kenarına çekilip onun için hazırlanmış olan sandalyenin yanına gitti, sandalyenin üzerinde çok güzel bir akordeon vardı, akordeonun emaye tuşları gün ışığı altında pırıl pırıl parlıyordu. Ma Liangcai sandalyenin yanında ayakta dikiliyordu. Elinde bambu bir flüt, yüzündeyse çok ciddi bir ifade vardı. Jin öğretmen akordeonu omzuna astıktan sonra sandalyeye oturup arkasına yaslanarak çok güzel bir melodi çalmaya başladı, hemen ardından Ma Liangcai de ona eşlik etti, ikisi birlikte bulutları delip kayaları parçalayabilecek kadar güzel bir parça çalıyorlardı. Onlar açılış parçasını çalarken bir grup tombul devrimci domuz yavrusu kısa ve kalın bacaklarını sürüyerek sahneye girdi, üzerlerinde önüne sarı iplerle "sadakat" kelimesi işlenmiş olan kızıl korsajlar vardı, tökezleye tökezleye sahnedeki yerlerini aldılar. Bu küçük domuz sürüsü boş kafalı, şamatacı ve fikir eksikliğinden mustaripti, yeterince derin değillerdi ve bir lidere ihtiyaçları vardı, işte tam bu sırada kırmızı ayakkabı giyen, "Honghong" adında küçük dişi bir domuz girdi sahneye taklalar atarak. Bu kızın annesi şehirden kırsala gönderilip Qingdao'daki köylülerden nasıl basit bir hayat süreceğini öğrenmiş, zengin sanatsal kişiliği olan bir kadındı, genleri iyiydi kızın yani, ne öğretseniz hemen kapıyordu. Kız sahneye girerken izleyicilerin coşkun alkışlarıyla karşılandı; ama sahnedeki küçük erkek domuzlar sadece kıs kıs gülüyordu onun bu yaptığına. Onları izlerken içim tarifsiz bir neşeyle doldu, çağlar boyunca hiçbir domuz insanlar için hazırlanmış olan bir sahneye çıkmamıştı çünkü, tarihî bir atılımdı bu ve biz gerçek domuzlar şeref ve gurur duyuyorduk bundan. Ağacın üzerinde, oturduğum yerden bir toynağımı kaldırıp bu harika gösterinin koreografisini yapmış olan Jin Meili öğretmene devrimci bir selam çaktım! Ardından Ma Liangcai'ye de bir selam

çaktım, flütü gerçekten de çok iyi üflüyordu. Sonra küçük domuz Honggong'un annesine de selam göndermek istiyordum, bir çiftçiyle evlendikten sonra böyle mükemmel bir kız çocuğu doğurduğu için hak ediyordu bunu, dans etme yeteneğini kızına miras bırakması ve daha da önemlisi sahne arkasında durup kızının dans etmesi için şarkı söylemesi de takdire şayandı. Mezzosopranoydu kadının sesi –Mo Yan denilen ufaklık daha sonra romanlarından birinde kadının sesinin bas olduğunu yazınca müzik hakkında bir-iki şey bilenlerin alaylarına maruz kalacaktı– boğazından çıkan notalar havada süzülen renkli saten kurdeleleri andırıyordu. "Gaomi'den Tiananmen'e gelmiş küçük, kızıl devrimci domuzlarız biz." Bugünün bakış açısıyla yanlış olduğu bal gibi ortada olan bu şarkı sözleri zamanında gayet normal karşılanmıştı. Bizim Ximen Köyü İlkokulu'nun bu gösterisi daha sonra tüm ilçede sahnelendi, üstüne üstlük en iyi sahne gösterisi ödülünü bile aldı; bizim bu küçük domuz oyuncularımız Weifang bölgesinin[1] en üst düzey yetkilisi olan Sekreter Lu'yla bile görüştüler, Sekreter Lu'nun Küçük Honghong'u kucağına aldığı fotoğraf eyalet gazetesinin ön sayfasında basıldı. Bu tarihî bir olaydır ve tarihî olaylar değiştirilemez; o küçük dişi domuz sahnede amuda kalkarak elleri üzerinde yürüdü ve o küçük kırmızı ayakkabılarını alkış tutar gibi birbirine çarptı hiç durmadan. Bunu gören seyirciler bir alkış tufanı kopardı ve uzun uzun alkışladılar...

Oyun başarıyla sahnelendikten sonra sıra ahırların ziyaretine geldi. Çocukların gösterisi bitince sıra bana gelmişti işte. Bir domuz olarak yeniden dünyaya geldiğimden beri, yiğidi öldür ama hakkını ver, Jinlong bana

1. Weifang, Çin Halk Cumhuriyeti'nin Shandong eyaletinin orta bölgesindeki bir ildir. (Ç.N.)

çok iyi davranıyordu, onunla yıllardır şöyle baş başa bir baba oğul ânı geçiremediğimizden iyi bir gösteri yapıp bu çok özel adamları eğlendirerek Jinlong'u onların gözünde daha da parlatmak istiyordum.

Şöyle hafiften kıpırdanınca başım döndü, görüşüm bulanıklaştı, kulaklarım uğuldamaya başladı. On yıl sonra filan Tianhua Meydanı'nda köpek kız ve erkek kardeşlerimi toplayıp mehtaba karşı Sichuan'ın Wuliangye likörü, Guizhou'un *maotai* içkisi, Fransız konyağı ve İskoç viskisi içerek bir *party*[1] verdiğimde Domuz Yetiştirme Toplantısı'nın düzenlendiği o gün neden başımın döndüğü, neden görüşümün bulanıklaştığı ve neden kulaklarımın uğuldadığı birden kafama dank edecekti. Benim içki içme kapasitemle bir ilgisi yoktu bunun, tatlı patatesten yapılmış o kahrolası kalitesiz liköründü bütün suç! Tabii şimdi burada o zamanlar insanlarda ahlak gibi bir değerin olduğunu da söylemek zorundayım, yani içkilerin içine zararlı endüstriyel maddeler katmıyorlardı en azından. Daha sonra bir köpek olarak dünyaya geldiğim sırada devlet misafirhanesinde kapı bekçiliği yapan, görmüş geçirmiş siyah bir Alman çoban köpeği olan bir arkadaşım şöyle bir sonuca varacaktı: İnsanlar ellili yıllarda daha saf, altmışlarda çok fanatik, yetmişlerde kendi gölgelerinden korkacak kadar ürkekler, seksenlerde başkalarının dediklerini ve yaptıklarını pür dikkat incelemeye başladılar, doksanlardaysa son derece kötüleştiler. Daha sonra gerçekleşecek olayları anlattığım için bağışlayın beni lütfen, Mo Yan denen o ufaklığın sürekli yaptığı bir numaradır bu, kazara ondan etkilendim ben de.

Mo Yan ciddi bir hata yaptığını anlamış ve jeneratör odasında uysal bir şekilde Jinlong'un dönüp kendini ce-

1. (İng.) Parti. (Ç.N.)

zalandırmasını bekliyordu. Şekerlemesi biten Jiao Er, Mo Yan'ın orada dikildiğini görünce sövmeye başladı: "Seni itin dölü, burada dikilmiş ne yapıyorsun? Yaramazlık mı yapacaksın?" "Beni buraya Jinlong Ağabey dikti!" dedi Mo Yan sanki tek ihtiyacı olan şey buymuş gibi. "E, öyleyse ne olmuş!" dedi Jiao Er gururla, "Ne Jinlong Ağabey'inden bahsediyorsun sen, apışaramdaki kuş kadar etmez o!" "Tamam," dedi Mo Yan gider gibi yapıp, "öyleyse gidip de Jinlong'a söyleyeyim bunu!" "Hiçbir yere gitmiyorsun!" dedi Jiao Er, Mo Yan'ın yakasından tutup sonra çekiştirdi çocuğu, bu sırada Mo Yan'ın eski püskü kapitone ceketinin son kalan üç düğmesi kopup havaya uçtu, ceketinin önü açılınca güvece benzeyen karnı ortaya çıktı. "Az önce söylediğimi ona yetiştirirsen kendini ölmüş bil!" dedi Jiao Er elini yumruk yapıp Mo Yan'ın burnuna doğru sallarken. "Söylememi istemiyorsan beni öldürmen gerek!" dedi Mo Yan hiçbir zayıflık belirtisi göstermeden.

İkisinin de canı cehenneme, Jiao Er ve Mo Yan bizim Ximen köyünün en aşağılık mallarıdır, onları bırakalım da jeneratör odasında birbirlerini yesinler biraz. O muazzam kalabalık Jinlong'un önderliğinde ahırımın önüne kadar gelmişti işte. Jinlong'un ağzını açıp beni tanıtmasına bile gerek kalmadan büyük bir neşeye kapılmıştı ziyaretçiler. Yerde çamura yatmış domuz görmeye alışmışlardı ama şimdiye kadar ağaca çıkıp uzanmış bir domuz görmemişlerdi hiç; duvarlara kırmızı boyayla yazılmış bir sürü slogan görmüşlükleri vardı ama şimdiye kadar hiçbiri bir domuzun karnına yazılmış slogan görmemişti ömründe. İlçe ve komünden gelen çok önemli adamlar katıla katıla gülerken onların arkasında duran üretim bölümü yetkilileri aptal aptal kıkırdıyordu. Üretim bölümünün üzerinde yıpranmış bir askerî üniforma olan başkanı, gözlerini dikmiş bana bakıyordu.

"Ağaca kendisi mi çıktı?" diye sordu Jinlong'a ağzı açık bir halde.

"Evet, kendi tırmandı."

"Bize küçük bir gösteri yapabilir mi?" diye sordu başkan. "Demek istediğim önce ağaçtan insin hele, sonra da bir daha tırmansın."

"Biraz zor olacak ama bir deneyeyim," dedi Jinlong, "bu domuzun olağanüstü bir zekâsı ve çok güçlü bacakları var; ama çok inatçıdır ne isterse onu yapar, emir almaktan hoşlanmıyor."

Jinlong bir ağaç dalıyla hafiften başıma vurup sıcak, işbirliği ve hoşgörü bekleyen bir ses tonuyla şöyle seslendi bana:

"On Altı Numaralı Domuz, uyan hadi, bırak uyumayı, ağaçtan in de çişini yap biraz!"

Benim bu çok özel adamlara küçük bir gösteri yapmam istediği çok belliydi ama ağaçtan inip de işemek mi, ne şaka ama, beni mutsuz etmişti bu fakat Jinlong'un iyi niyetini de anlayabiliyordum. Onu hayal kırıklığına uğratmayacak ama dediklerini de körü körüne yapmayacaktım; sırf o öyle istedi diye dediği her şeyi yapacak halim yoktu ya, eğer öyle yaparsam kişiliği olan bir domuz değil de sahibini mutlu etmek için taklalar atan bir köpek olurdum. Ön toynağımı ağzıma götürüp uzun uzun esnedim, gözlerimi devirip bir güzel gerindim, bunun üzerine bir kahkaha koptu ve hemen ardından ilginç bir yorum geldi: "Baksanıza bunun neresi domuz, bildiğin insan bu, insanın yaptığı her şeyi yapabiliyor!" Sizi geri zekâlılar, dediklerinizi anlamadığımı mı sanıyorsunuz? Ben hem Gaomi lehçesini hem Yimen Dağı lehçesini, hem de Qingdao lehçesini anlarım, ayrıca okuldan uzaklaştırılıp köy yaşamını öğrenmesi için kırsala gönderilmiş ve bir gün yurtdışında okumanın hayalini kuran Qingdao'lu bir gençten de birkaç cümle İspanyolca öğrendim! Bağırarak

İspanyolca bir şeyler söyleyince bu aptallar birden apışıp kaldı, hemen ardından da kahkahalarla gülmeye başladılar. Gülün bakalım, ölene kadar gülün de ülkeye biraz daha pirinç kalsın. İşememi istemiyor muydunuz siz? Bunun için ağaçtan inmeme gerek yok, ayağa kalkıp işeyebildiğim kadar uzağa işerim ben de. Sırf onları kızdırmak ve biraz da eğlendirmek için o hijyenik işeme alışkanlığımı bıraktım birden, ağacın üzerinde çok rahat bir pozisyonda uzun uzun, bazen hızlı ve yoğun, bazen de yavaş ve damla damla işemeye koyuldum. Geri zekâlılar da gülmekten kırılıyordu. Gözlerimi onlara dikip çok ciddi bir tavırla, "Neye gülüyorsunuz? Biraz ciddi olun! Benim emperyalistlerin, revizyonistlerin ve gericilerin kalesine atılan bir havan topu olduğumu ne çabuk unuttunuz öyle, eğer bir havan topu sızdırıyorsa içindeki barut ıslanmış demektir, sizse kalkmış hâlâ gülüyorsunuz!" dedim. Bu geri zekâlılar beni anlamış olacaklar ki hepsi burunlarından sümük akacak kıvama gelene kadar gülmeye başladı. Üzerinde yıpranmış askerî üniforma olan yetkilinin yüzündeki ifade de değişti birden, geldiğinden beri sac parçası gibi sert bir ifade olan yüzünde hafif bir gülümseme belirince yüzü altın sarısı buğday kepeğiyle kaplanmış gibi ışıyıverdi, parmağıyla beni işaret edip şöyle dedi sonra:

"Ne harika bir domuz, altın madalyayı hak ediyor!"

Şöhret ve zenginlik benim için pek bir şey ifade etmese de yüksek bir makamdan böyle bir iltifat almak başımı döndürdü biraz, sahnede amuda kalkan küçük domuz Honghong gibi amuda kalkmak istedim birden, bunu ağacın üzerinde yapmak çok zor olacaktı ama sonunda tekniğinde ustalaşıp başardığımda herkesin gözü üzerimde olacaktı. Ön toynaklarımı ağacın çatalına sıkıca dayayıp arka bacaklarımı kaldırdım, kıçım iyice havalandı, başım çatalın ortasından aşağıya sarkıyordu. Sabah çok ye-

miş olduğumdan midemdeki ağırlık ister istemez gücümü de etkiliyordu. Tüm gücümü verince dal sallanıp titremeye başladı, bütün dikkatimi bu zor hamleyi tamamlamaya yönelttim. Tamam, amuttayım artık, başardım, dedim kendi kendime. Yeri görebiliyordum, bütün ağırlığım ön bacaklarımın üzerindeydi şimdi, kanım beynime toplanmıştı, gözlerim sanki her an yuvalarından çıkacakmış gibi acımaya başladı, dayan hadi, bir on saniye daha dayandın mı zafer senindir. Bir alkış tufanı duyunca başardığımı anladım. Ne yazıktır ki sol ön toynağım kayıverdi, dengemi yitirdim, her şey karardı birden, başımın sert bir şeye çarptığını hissettim, güm, bayılmışım!

Hay nineni senin, bütün suç o kalitesiz liköründü.

26

Diao Xiaosan'ın kıskançlığı yüzünden ahırı dağıtması

Lan Jinlong'un harika planıyla sert kışı çıkarması

1972 yılının kışı Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği domuzları için bir ölüm kalım mücadelesi oldu. Domuz Yetiştirme Toplantısı'ndan sonra ilçe yönetimi Ximen köyü Üretim Tugayı'na ödül olarak on bin kilo domuz yemi vermiş olmasına rağmen bu sadece bir sayıdan ibaretti, Komün Devrim Komitesi bir de denetçi yollayacaktı, komünün tahıl ambarından gelen bu denetçinin adı Jin'di, fare eti yemekten hoşlandığından ona Altın Sıçan diye seslenirlerdi, işte gerçek teslimat onun denetiminden geçtikten sonra yapılacaktı. Bu ambar sıçanı yıllardır ambarın bir köşesinde durmaktan küflenmiş olan tatlı patates kurusu ve darı karışımı bir yem gönderdi bizim çiftliğe, ödülün miktarı da epey düşürülmüştü tabii. Bu küflü yemin içine bir tondan fazla da fare dışkısı karıştırılmıştı muhtemelen, bu da çiftliğin bütün bir kış boyunca neden öyle tuhaf koktuğunu açıklıyor olmalı. Evet doğru, Domuz Yetiştirme Toplantısı'ndan önce lezzetli şeyler yiyip sert içkiler içiyorduk, tam da toprak ağaları ve burjuvalar gibi yozlaşmış bir hayat sürüyorduk. Daha toplantının üzerinden bir ay geçmemişti ki taburun ambarında kritik bir düşüş yaşandı; hava da günden güne iyice soğumaya başlamıştı. Kar o romantik görüntüsüne rağmen bizi iliklerimize kadar donduracak gibi görünü-

yordu, çok geçmeden açlık ve soğuğun kıskacında bulacaktık kendimizi.

O yıl felaket kar yağdı, abartmıyorum gerçek ortada. İsterseniz meteoroloji bürosunun kayıtlarını, ilçe yıllıklarını ve hatta Mo Yan'ın yazdığı "Domuz Yetiştirme Üstüne Öyküler" adlı kitabı okuyabilirsiniz.

Mo Yan küçüklüğünden beri çeşitli safsatalar anlatıp insanları kandırmayı sever, gerçekleri ve hayallerini birbirine karıştırıp anlattığı hikâyelerin tamamına inanmak mümkün değil zaten. "Domuz Yetiştirme Üstüne Öyküler"inin geçtiği zaman ve yerler doğrudur, yoğun kar yağışını betimlediği yerler de öyle ama domuzların sayısı ve kökeninde değişiklikler yapmıştır. Gerçekte Yimeng Dağı'ndan gelen domuzları Wulian Dağı'ndan gelmişler gibi göstermiş, bin elli yedi olan domuz sayısını da dokuz yüz küsura indirmiştir, bunlar önemsiz ayrıntılar, roman yazan birinin dediklerini o kadar da ciddiye almamalıyız aslında.

Yimeng Dağı'ndan gelen domuzları ne kadar küçümsesem ve bir domuz olmak benim için ne kadar utanç verici bir şey olsa da sonuçta aynı türdenim onlarla. "Tavşan ölünce tilki üzülürmüş, sıranın ona da geleceğini bildiğinden." Yimen Dağı'ndan gelen domuzların birbiri ardına ikişerli üçerli ölümleri Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği'nin üzerini ağır bir kefen gibi örtmüştü işte. Gücümü korumak ve vücut ısımın dağılımını azaltmak için gece devriyelerimin sayısını düşürdüm o günlerde. Uzun süredir kullanmaktan dağılmış yaprakları ve artık tozu çıkmış olan otları duvarın bir köşesine yığdım, toynaklarım yerde özenle dokunmuş ağı andıran bir iz bıraktı. Bu yaprak ve ottan oluşan yatağın üzerine uzanıp başımı toynaklarımın arasına aldım, bir yandan lapa lapa yağan karı seyredip bir yandan da karın o buz gibi serin havasını içime çekerken içim hüzünle doldu birden. Dürüst

olmak gerekirse öyle duygusal bir domuz olduğum söylenemez, çoğu zaman sevinçten havalara uçan ya da bir şeylere karşı gelen bir domuzdum, öyle sızlanan küçük burjuva hallerim filan olmazdı.

Kuzey rüzgârı ıslık çalıp nehrin üzerindeki buz tabakası çatır çutur kırılırken sanki kader gecenin bir körü gelip kapımı yumrukluyormuş gibi hissettim. Kayısı ağacının kar yüklü dalları sanki ahırın önüne birikmiş kar yığınıyla birleşmek ister gibi sarkıyordu, kayısı bahçesinden ara ara üzerlerindeki karın ağırlığına dayanamayıp kırılan dalların o keskin sesi duyuluyordu, bunu takiben de iç karartan tok bir ses geliyordu hemen, dallardaki karın yere düşerken çıkardığı sesti bu. Böyle gecelerde görebildiğim tek şey önümde uzanan karın engin beyazlığıydı. Dizel yakıt kıtlığı olduğundan jeneratör de çalışmıyordu, ampulümün ipine koparırcasına asılsam da nafileydi yani. Karla kaplı böyle karanlık geceler tam da peri masalları için ideal atmosferi oluşturuyordu ve hayaller böyle gecelerde kuruluyor olmalıydı ama açlık ve soğuk hem peri masallarını hem de hayalleri paramparça ediyordu işte. Size karşı dürüst olacağım, çiftlikteki yem miktarı tehlikeli bir düşüşe geçmiş ve Yimeng Dağı'ndan gelen domuzlar hayatta kalabilmek için çürümüş yaprak ve pamuk işleme fabrikasından getirtilen artık pamuk tohumu küspelerini yerken Ximen Jinlong benim yediğim yemin dörtte birine besleyici şeyler karıştırmaya devam ediyordu, besleyici şey dediğim sadece küflenmiş tatlı patates kurusuydu ama bu bile fasulye yaprağı ve pamuk tohumu küspesinden çok daha iyiydi.

Orada uzun ve yavaş geçen geceler boyunca uzanıp uyku ve uyanıklık arasında acıyla mücadele ediyordum. Gökte ara ara birkaç yıldız belirip bir kraliçenin göğsünden sarkan elmas kolye gibi parlıyordu. Yimeng Dağı'ndan gelen domuzların yaşam ve ölüm arasında verdikleri mü-

cadelenin huzursuz sesleri beni uyutmuyor, onlar için çok üzülüyordum. O günleri hatırladığımda gözlerim hâlâ yaşlarla doluyor. Kıllı yanaklarıma süzülen gözyaşlarım ânında buz kristallerine dönüşüyordu. Komşum Diao Xiaosan da şimdi acıyla inliyordu kendi acı ve hijyenik olmayan meyvelerini yerken. Ahırında bir tek kuru nokta bile kalmamış, her yer donmuş dışkı ve idrar yığınıyla kaplanmıştı. Ahırında deli gibi koşturup kurt gibi ulurken dışarıda yabanda kalmış vahşi kurtların ulumasına karışıyordu sesi. Koştururken bir yandan da dünyanın adaletsizliğine sövüp sayıyordu yüksek sesle. Yemek saatlerinde önüne gelene küfrü basıyordu: Hong Taiyue'ye, Ximen Jinlong'a, Lan Jiefang'a, hatta görevi onu beslemek olan, vücudu çoktan toprak olmuş despot toprak ağası Ximen Nao'nun dul eşi Bai Xing'er'e bile. Bai her seferinde taşıma sopasının ucuna astığı iki kova yemle gelirdi bizi beslemeye. Bir zamanlar ayak bağıyla bağlanmış o küçücük ayaklarıyla yavaş yavaş yürürdü karların arasında gide gele buz kesmiş olan o daracık patikada, üzerindeki eski püskü kapitone ceketi bir ileri bir geri sallanırdı yürürken. Saçına mavi bir eşarp bağlardı, burun deliklerinden çıkan sıcak nefesini izlerdim, kaşları ve saçının üzeri kırağı tutmuş olurdu. Elleri kaba ve çatlaktı, parmakları yangından kurtulmuş kuru ağaç dallarını andırıyordu. Ahırlara doğru yürürken elindeki uzun saplı kepçeyi baston gibi kullanırdı düşmemek için. Kovalardan pis kokan bir buhar yükselirdi hafiften. Bu kokunun keskinliğinden yemin kalitesizliğini anlayabilirdiniz. Öndeki kovanın içindeki yem benimdi hep, arkadakiyse Diao Xiaosan'ındı. Yükünü indirdikten sonra kepçeyle duvarın üzerine birikmiş olan kalın kar tabakasını kürer, sonra eğilip yemliğimin içini temizlerdi yine kepçesiyle, ardından kovayı iki eliyle fazla güç harcamadan kaldırıp duvarın üzerinden yemliğime boşaltırdı o kap-

kara yemi. Her seferinde o daha işini bile bitirmeden yeme doğru atıldığımdan o yapışkan yem başıma ve kulaklarıma bulaşırdı. O da kepçeyle başıma ve kulaklarıma yapışmış olan yemi kazırdı hemen. Yem pek lezzetli bir şey değildi hani, öyle yavaş yavaş geviş getirir gibi yenmiyordu, hemen yalayıp yutmazsam ağzımda nahoş bir tat bırakıyordu uzun süre. Ben yemi şapur şupur yalayıp yutarken içini çekip çok duygusal bir sesle şöyle överdi beni:

"Ah On Altı Numaralı Domuz, ne iyi bir domuzsun sen, önüne ne koysam yalayıp yutuyorsun hemen!"

Bai her zaman önce beni iyice doyurduktan sonra Diao Xiaosan'ın yanına giderdi. Benim dizginlenemeyen iştahım onu mutlu ediyordu sanki. Diao Xiaosan yanda kıyameti koparmasa Bai muhtemelen unuturdu onu. Bai'nin beni yemek yerken izleyen o sevecen bakışlarını asla unutamam, onun bana neden çok iyi davrandığının farkındaydım elbet; ama bu konuyu daha fazla derinleştirmek istemiyordum, sonuçta çok uzun yıllar önce olmuş bir şeydi bu ve ardından farklı yollara girmiştik, birimiz insan, diğerimiz hayvan.

Diao Xiaosan'ın dişlerini o ahşap kepçeye geçirdiğini duydum, ardından ön bacaklarını duvara yaslayıp dışarıya çıkardığı o iğrenç yüzünü gördüm. Dişleri testere gibi girintili çıkıntılı ve sipsivriydi, gözleriyse kan çanağına dönmüştü. Bai kepçeyi davul çalarmış gibi Diao Xiaosan'ın kafasına geçirdi hemen. Ardından kovadaki yemi alelacele yemliğine boşaltıp alçak sesle şöyle küfretti:

"Seni pis domuz, yemek yediğin yere pisliyorsun bir de, niye donarak ölmedin sen hâlâ!"

Diao Xiaosan bir lokma bir şeyler yiyip karşılık verdi hemen: "Ximen Bai, seni eksantrik yaşlı cadı seni! Onu benden daha çok sevdiğini biliyorum. On Altı Numara'ya yemin iyisini veriyorsun, bana kalansa sadece

çürümüş yapraklar! Seni de, seni bu dünyaya getiren orospu ananı da sikeyim!"

Diao Xiaosan'ın küfürleri birden kendine acıyan hıçkırıklara dönüştü. Ama Ximen Bai onu görmezden geldi, boş kovaları aldı, kepçeyi kovalardan birinin yanına asıp sendeleye sendeleye geri döndü.

O gidince Diao Xiaosan bana dönüp şikâyet eder gibi bakmaya başladı, pis salyaları ahırıma damlıyordu. Bakışlarındaki nefreti görmezden gelip yemeye devam ettim.

"On Altı Numara," diye seslendi bana, "nasıl bir dünyada yaşıyoruz biz böyle? İkimiz de domuzuz fakat insanlar niye bize eşit davranmıyor? Ben siyah, sen beyaz olduğun için mi bu? Yoksa senin buralı, benimse dışarıdan gelmiş olmamdan mı? Ya da senin yakışıklı benim çirkin olmamdan mı kaynaklanıyor? Senin öyle ahım şahım bir güzelliğin de yok halbuki..."

Böyle bir geri zekâlıya nasıl cevap verebilirdim ki? Dünya hiç de adil bir yer olmamıştı zaten, bir komutan at sürüyor diye onun emri altındaki piyadelerin de illa at mı sürmesi gerekiyordu yani? Sovyet Kızıl Ordusu'nda Mareşal Budyonni at sürürken askerleri de at sürüyordu; ama mareşal muhteşem bir ata binerken askerler kötü atlara biniyordu, muamele aynı değildi işte.

"Günün birinde onların hepsine dişlerimi geçireceğim, karınlarını ikiye ayırıp bağırsaklarını sökeceğim..." Ön ayaklarını ikimizin ahırları arasındaki duvara yaslayıp dişlerini sıkarak şöyle dedi: "Zulmün olduğu yerde direniş de vardır, derler buna inanıyor musun? Sen buna inanmayabilirsin ama ben inanıyorum!"

"Çok doğru söyledin," dedim onu gücendirmeden, ardından şunu da ekledim: "Senin cesaretin ve yeteneğine inanıyorum ben, büyük bir şey yapacağın günü bekliyorum!"

"Öyleyse," dedi salyalarını akıtarak, "yemliğinde kalan iyi yemi kardeşinle paylaşsan ne olur?"

Onun o açgözlü bakışları ve pis ağzına bakınca tiksiniverdim birden, gözümde zaten çok düşük bir değeri vardı, şimdiyse iyice çamura batmıştı. Düşündüm taşındım, onun o pis ağzının yemliğimi kirletmesini hiç mi hiç istemiyordum ama onun bizzat yüzüme söylediği bu çok mütevazı isteği geri çevirmek de zor bir işti. Ben de kaçamak bir cevap verdim:

"İhtiyar Diao, aslında benim yemimle seninki arasında öyle büyük bir fark da yok hani!.. Çocuk gibi davranıyorsun, başkasının pastasının seninkinden daha büyük olduğunu sanıyorsun hep..."

"Hay anasını, sen beni aptal mı sanıyorsun gerçekten?" dedi kızgın kızgın, "Gözüm görmüyor olabilir ama burnum da koku almıyor mu sanıyorsun! Aslında benim gözümden de kaçmaz bir şey." Eğilip yemliğinden bir avuç yem alıp benimkine doğru fırlattı, aradaki farkı herkes anlayabilirdi. "Bir de kendin bakıp söyle bakalım senin yediğinle benim yediğim şey neymiş? Anasını satayım, ikimiz de erkek domuz olduğumuz halde neye dayanarak ayrımcılık yapıyorlar, sen 'devrim için çiftleşeceksin'de ben karşıdevrim için mi çiftleşeceğim sanki? İnsanlar kendilerini devrimci ve karşıdevrimci olarak ayırdılar diye illa domuzları mı da sınıflara ayıracaklar? Buna adam kayırma ve bozgunculuk denir, Ximen Bai sana bakarken gözlerinin, bildiğin kocasına bakar gibi parladığını gördüm! Yoksa seninle çiftleşmek mi istiyor ha, ne dersin? Tohumlarını tarlasına ek de seneye bahara bir sürü insan kafalı, domuz vücutlu çocuğunuz olsun ya da domuz kafalı, insan vücutlu küçük acayip yaratıklar, muhteşem olmaz mı bu!" dedi Diao Xiaosan nefretle. Bu iftiralar içindeki sıkıntıyı dışarı atmış olacak ki kalleşçe gülmeye başladı.

Onun fırlattığı yemi toynağımla alıp duvarın üzerinden geri gönderdim. "İsteğini yerine getirmeyi düşünüyordum ama," dedim hor bir tavırla, "az önce bana ettiğin hakaretten ötürü çok üzgünüm Diao kardeş, yemin geri kalanını bok çukuruna atarım da yine de sana vermem." Hemen ardından yemliğin dibinde kalan yemi avuçlayıp dışkıladığım köşeye fırlattım. Sonra geri dönüp samandan yatağıma uzanıp hiç acele etmeden şöyle dedim: "Ekselansları, eğer hâlâ yemeyi düşünüyorsanız, buyurun bakalım!"

Diao Xiaosan'ın gözleri yeşil yeşil parladı, dişlerini gıcırdatarak, "On Altı Numara, eskiler şöyle der: 'Suyun dışına çıkana kadar bacaklarının çamura bulandığını fark etmezsin!' Eşeklerimizi sürüp hesabımıza bakacağız, hadi bakalım. Nehir otuz yıl doğuya akarsa, otuz yıl da batıya akar! Güneş ışınları dönüyor, her zaman senin yuvana vurmayacaklar!" dedi. Bunları söyledikten sonra o iğrenç yüzü duvardan çekiliverdi. Ama onun duvarın diğer tarafında endişeyle volta attığını, arada başını ahır kapısının demir parmaklarına çarptığını ve toynaklarıyla duvarı kazımaya çalıştığını duyabiliyordum. Daha sonra bitişikten çok tuhaf bir ses duydum, bir süre çeşitli tahminlerde bulunduktan sonra sonunda şunda karar kıldım: Bu ufaklık bir yandan ısınmak bir yandan da bir delik açmak için ayağa kalkmış ve tavandaki darı saplarını kemirmeye başlamıştı, hatta benim ahırımın çatısındaki darı sapları da bundan etkileniyordu.

Arka ayaklarımın üzerinde ayağa kalkıp başımı duvarın üzerine yasladıktan sonra onun bu vandalizmini kınadım hemen: "Diao Xiaosan, böyle yapmamalısın!"

Bir darı sapını dişleri arasına geçirip iyice çekiştirdikten sonra aşağıya indirmeyi başardı, hemen ardından sapı dişleyip parçalara ayırdı. "Hay anasını," dedi, "hay anasını sattığımın, eğer öleceksem herkes benimle birlikte ölecek! Dünyada adalet diye bir şey yoksa küçük şey-

tanlar da tapınağı yıkar!" Ayağa kalkıp bir darı sapını daha dişlerinin arasına geçirdi, vücudunu yerçekimine bırakınca bütün ağırlığıyla yere indi, ahırın çatısında bir delik açıldı birden, kırmızı bir kiremit yere düşüp parçalandı, çatıya birikmiş olan karlar delikten kafasına yağdı, koca kafasını sallayınca gözlerindeki yeşil ışık duvarlara çarpıp cam gibi paramparça oldu. Görünüşe göre delirmişti bu ufaklık. Onun vandalizmi devam ederken başımı kaldırıp kendi tavanıma baktım, kaygılı bir şekilde ahırımın içinde dönüp durdum, duvarın üzerinden atlayıp bu saçmalığa bir son vermeyi düşündüm ama böylesine delirmiş bir domuzla kavgaya tutuşmak iki tarafın da kaybıyla sonuçlanırdı mutlaka, çaresizlik içinde tiz bir çığlık attım, çığlığım bir hava saldırısı uyarısı gibi yankılandı havada. Devrimci şarkıları taklit etmeye çalışmışlığım vardı ses tellerimi kısarak ama şimdiye kadar hiç işe yaramamıştı bu, şimdi bu çaresizlik içinde bağırırken gerçekten de bir hava saldırısı uyarısı gibi ses çıkarıyordum. Bu beni gençlik yıllarıma götürdü birden, o zamanlar emperyalistlerin, revizyonistlerin ve karşıdevrimcilerin ani saldırılarına karşı koymak için bütün ilçede hava saldırısı uyarıları yapılırdı. İlçenin bütün köy ve mezralarındaki hoparlörlerden önce boğuk bir kükreme sesi çıkardı. Bu düşmanın yüksek irtifada uçan ağır bombardıman uçaklarının sesi diye anons etmişti ağzı süt kokan bir spiker –ardından kulak zarını tırmalayan tiz bir ıslık duyulmuştu– düşman uçaklarının dalışa geçmesinin sesi bu –hemen ardından da hayaletlerin feryatları ve kurtların ulumasını andıran başka bir ses– ilçenin bütün devrimci kadroları, yoksul ve orta sınıf köylüler, lütfen dikkatle dinleyin bunu, bu uluslararası bir hava saldırısı uyarısıdır, bu sesi duyduğunuzda ne yapıyorsanız hemen bırakıp kendinize bir sığınak bulun, eğer yakınınızda bir sığınak yoksa başınızı iki elinizin arasına alıp olduğunuz

yere çömelin – uzun yıllar sonra aradığı sesi bulmuş bir opera öğrencisi gibi derin bir mutluluğun içine daldım birden. Ahırda dönerek ulumaya başladım. Bu alarm sesini daha uzaklara duyurmak için kayısı ağacına tırmandım, dallardaki kar, un ya da pamuk topakları gibi yere düşüyor, bazı yerlere sık ve ağır bazı yerlere de seyrek ve yumuşak yağıyordu. Karın altında kalan dallar efsanelerde anlatılan okyanus mercanları gibi kırmızı, mor, parlak ve kırılgan görünüyordu. Bir daldan bir dala atlayıp ağacın tepesine kadar çıktım, Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği'nin ve bütün köyün manzarası ayaklarımın altındaydı şimdi. Bacalardan kıvrılarak tembel tembel göğe yükselen dumanları, tepeleri buharda pişmiş devasa çörekleri andıran binlerce ağacı ve çatılarına birikmiş karın ağırlığı altında her an yıkılabilirmiş gibi duran o küçük evlerden dışarı koşturan kalabalığı izledim. Kar beyazdı, insanlarsa kara. İnsanlar dizlerine kadar gelen karın içinde yürürken çok zorlanıyorlardı, yürümek değil de sendelemek denirdi buna. Benim ikazım hepsini alarma geçirmişti. Üzerinde duman tüten o beş odalı evden ilk çıkanlar Ximen Jinlong ve Lan Jiefang oldu. Daireler çizip biraz yürüdükten sonra göğe baktılar –emperyalistlerin, revizyonistlerin ve karşıdevrimcilerin bombardıman uçaklarını aradıklarını biliyordum– sonra yere yatıp iki elleriyle başlarını sardılar; bir karga sürüsü geçti başlarının üzerinden gaklayarak. Bu karga sürüsünün yuvası Yunliang Nehri'nin doğusundaki kavak korusuydu ama kar her yeri kapladığından yiyecek bulmakta güçlük çekiyorlar ve her gün çiftliğe gelip yemek arıyorlardı. Sonra ayağa kalkıp kardan sonra açılmış olan göğe baktılar, hemen ardından donmuş olan yere bakıp bu hava saldırısı uyarısının kaynağını keşfettiler.

Lan Jiefang şimdi biraz da senden bahsetmeliyim. Bir at arabası sürücüsünün kullandığı bambu kırbaçla

cesurca üzerime atıldın. Ağaçların arasındaki o küçük patikanın üzeri donmuş domuz yemi parçalarıyla kaplı olduğundan iki kere yere kaydın. İlkinde dışkı için kavga eden bir köpek gibi öne düştün; ikincisindeyse karnını güneşlendirmek isteyen bir kaplumbağa gibi sırtüstü geriye düştün. Yumuşak güneş ışınları ve karın beyazlığı muhteşem bir manzara oluşturuyor, kargaların kanatları yaldıza bulanmış gibi parlıyordu. Yüzünün mavi yarısı da parlıyordu. Ximen köyündeki onca insan arasında asla önemli bir sima olarak görülmemiştin, sık sık fısıldaştığın Mo Yan dışındaki herkes seni görmezden geliyordu. Hatta benim gibi bir domuz bile seni, domuz besleme ekibinin sözde liderini umursamıyordu pek. Ama şimdi elindeki o uzun kırbaçla üzerime doğru koştururken senin sırım gibi bir delikanlıya dönüştüğünü keşfettim şaşkınlıkla. Sonra toynak hesabı yapıp senin yaşını hesaplayınca yirmi iki yaşında olduğunu çıkardım, evet gerçekten de koca adam olmuştun artık. Kollarımı ağacın dallarına dolamış, kırmızı bulutların arasından görülen güneşe bakarken ağzımı açıp bir hava saldırısı uyarısı daha çıkardım. Kayısı ağacının dibine toplanan insanlar nefes nefese kalmıştı, yüzlerinde gülmekle ağlamak arası tuhaf bir ifade vardı. Wang soyadlı yaşlı bir adam kaygılı bir sesle şöyle dedi:

"Ülke başımıza yıkılacak, şeytan çıktı ortaya!"

Ama Jinlong, yaşlı adamın sözünü kesiverdi hemen:

"Wang Dede, saçmalamayı kes!"

Söylememesi gereken bir şeyi söylemiş olduğunu bilen Wang Dede kendini tokatlayıp, "Saçmalamayı kes hemen!" diye sövdü kendi kendine. "Sekreter Lan, sizin gibi yüce bir adam benim gibi değersiz bir ufaklığın saçmalamasını mazur görsün, bağışlayın beni lütfen!"

Jinlong o sıralar Komünist Parti'ye daha yeni üye olmuş ve Şube Parti Komitesi'ne üye seçilmişti, bunun

yanı sıra Ximen köyü Komünist Gençlik Birliği'nin sekreterliğini yapıyordu, kendisiyle gurur duymayı bırakın, kendini beğenmişin biri olup çıkmıştı artık. Wang Dede'ye el sallayıp şöyle dedi:

"Senin 'Üç Krallık Romansı'[1] gibi sapkın kitapları okuduğunu biliyorum, onları okuyarak aklın karışmış senin, ruhunu ele geçirmişler ve bize bilgiçlik taslamak istiyorsun, bunu bilmeseydim eğer o kitaplardan sadece bir cümle etmen bile seni karşıdevrimci ilan etmeme yeterdi!"

Ortama ciddi bir hava hâkim oldu birden. Ele geçirdiği şansı bırakmak istemeyen Jinlong hemen vaaza başladı, bu sert hava koşullarının emperyalistlerin, revizyonistlerin ve karşıdevrimcilerin ani saldırıları için fırsat yarattığını ve köydeki gizli sınıf düşmanlarının sabotaj planları için doğal olarak ideal bir koşul olduğunu belirtti. Sonra bana dönüp benim ne kadar yüksek bir bilince sahip olan bir domuz olduğumu söyledi övgüyle: "O bir domuz olabilir ama birçok insandan daha yüksek bir farkındalığa sahip!"

Gururdan öyle başım dönmüştü ki neden hava saldırısı uyarısı yaptığımı bile unuttum. Hayran kitlesine heyecanlı bir bisle karşılık vermek isteyen bir şarkıcı gibi öksürerek boğazımı temizledim, tam da hava saldırı uyarısına başlayacaktım ki Lan Jiefang'ın o uzun kırbacını ağacın altına doğru savurduğunu gördüm, kırbacın ucu göz açıp kapamadan kulağıma isabet etti, vücudumdaki tüm ağırlık başıma toplandı birden, hemen ardından baş üstü karın içine çakıldım.

Ayağa kalkmak için debelenirken karın üzerinde kan lekeleri gördüm, sağ kulağımda üç santim uzunlu-

1. Çin edebiyatının dört büyük klasik romanından biri olan eser. Luo Guanzhong'a aittir. Üç Krallık Dönemi'ni anlatan tarihî bir romandır. (Ç.N.)

ğunda bir yara vardı. Bu yara izi geri kalan hayatım boyunca, hayatımın en görkemli dönemi boyunca bana eşlik etti ve o günden sonra sana kin gütmeye başladım Lan Jiefang. Daha sonraları neden böyle bir zulme başvurduğunu anlamama rağmen seni sadece teoride affedebildim ama duygusal olarak çözülmesi çok zor bir düğümdü bu benim için.

O gün kırbacın ağırlığını tartıp vücudunda kalıcı bir iz bırakılan ben olmama rağmen yan komşum Diao Xiaosan'ı daha ağır bir trajedi bekliyordu. Benim ağaca çıkıp hava saldırısı uyarısı taklidi yapmamın sevimli pek çok yanı vardı ama Diao Xiaosan'ın komüne küfredip mülkiyete zarar vermesi saf bir vandalizm örneğiydi, telafi edilemezdi yani. Lan Jiefang kamçıyla bana vurduğu için kınandı ama Diao Xiaosan'a vurunca nedense oybirliğiyle kalabalığın övgülerini aldı. "Vur, öldüresiye vur bu melez piçe!" Kalabalık hep bir ağızdan işte böyle bağırıyordu. Diao Xiaosan ilk başta vahşice öne atılıp ahır kapısının iki çelik çubuğunu kırdı ama çok geçmeden mecali bile kalmadı hareket etmeye. Birkaç kişi ahırın içine dalıp onu arka bacaklarından tuttukları gibi dışarıya, karın üzerine sürükledi. Lan Jiefang'ın öfkesi yatışmamıştı daha, bacaklarını ata biner gibi iki yana açıp beli ve başını hafifçe öne eğerek kırbacı savurmaya devam ediyordu, her kırbaç darbesi Diao Xiaosan'ın vücudunda derin bir yara açıyordu. Lan Jiefang'ın o sıska mavi yüzü seğiriyordu, dişleri birbirine öyle sıkı kenetlenmişti ki yanakları üzerinde sert yumrular oluşmuştu, kırbacı her savuruşunda küfrediyordu: "Bok çuvalı seni! Seni kaltak!" Sol eli yorulunca kırbacı sağ eline aldı, bu ufaklık iki elini de çok iyi kullanabiliyordu. Diao Xiaosan başlarda, yerde bir o yana bir bu yana yuvarlandı durdu ama onlarca kırbaç darbesinden sonra ölü bir et parçası gibi yere yığılıp kaldı öyle. Jiefang hâlâ tatmin olmamıştı ama. Herkes onun

öfkesini ve hayal kırıklıklarının acısını domuzdan çıkardığını bildiği halde kimse de çıkıp onu durdurmaya çalışmadı. Diao Xiaosan'ın ölümünü izliyordu hepsi. Jinlong öne çıktı, onu bileğinden yakalayıp buz gibi bir sesle, "Yeter artık!" dedi. Diao Xiaosan'ın kanı karın kutsal beyazlığını kirletmişti. Benim kanım kırmızı, onunkiyse karaydı. Benim kanım kutsal, onunkiyse kirliydi. İnsanlar onu cezalandırmak için burnunu delip iki demir halka taktı, sonra da ön bacaklarını zincirlediler. Bunu takip eden günlerde bu ufaklık, ayağı zincirli bir halde ahırda volta atarken zincir şakırtıları yayıldı etrafa, köydeki hoparlörlerden devrimci opera modeli olan "Kırmızı Fenerin Efsanesi"nde Li Yuhe'nin seslendirdiği o ünlü aryanın şu meşhur bölümü –"bu zincirler ellerime ve ayaklarıma ket vurmuş olsa da tutkularımın ve ideallerimin göğe yükselmesine kimse engel olamaz"– ne zaman yayınlansa, kapı komşum olan yeminli düşmanıma karşı içimde belli belirsiz bir saygı duymaya başlar, onun bir kahramana dönüştüğünü, benimse kahramanı satmış olan bir hain olduğumu hissederdim.

Evet Mo Yan denen o ufaklığın "İntikam" adlı romanında yazdığı gibi oldu her şey, yeni yıl yaklaştıkça Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği de bir krize giriyordu, domuz yemi çoktan tükenmişti, o çürük fasulye ve yapraklar da öyle, kar ve çamura bulanmış küflü pamuk tohumu küspesi dışında bir şey kalmamıştı geriye. Çok vahim durumdaydık, Hong Taiyue de yatak döşek hastalanınca işin bütün yükü Jinlong'un omuzlarına düşmüştü. O da bu sıralarda duygusal bir işkence çekiyordu, âşık olduğu kişi Huang Huzhu'ydu aslında, Huzhu onun askerî tuniğini tamir ettiğinde filizlenmişti bu ilişki, ta en başından beri karıkoca gibi davranıyorlardı birbirlerine, Huzhu ona doğru hamlelerini sıklaştırdığında ister istemez bulut ve yağmurların arasına karışıp oynaşmışlardı. Yaşları ilerledikçe

Huang ikizlerinin ikisi birden Jinlong'la evlenmek ister olmuştu. Bu sırrın içyüzünü benim gibi her şeyi bilen bir domuz dışında bir de Lan Jiefang biliyordu. Bundan daha önce bahsetmiştim, Lan Jiefang, Huang Huzhu'ya abayı yakmıştı ama kız ona karşılık vermediğinden ötürü acı ve kıskançlık arasında gidip geliyordu. İşte sen sırf bu yüzden beni ağacından alaşağı ettiğin gibi bir de acımasız bir cellat gibi Diao Xiaosan'ı kırbaçladın. Şimdi geriye dönüp baktığımızda, o zamanlar sana işkence eden bu duyguların daha sonra olacaklarla kıyaslandığında hiçbir önemi olduğunu düşünmüyor musun sen de? Üstelik dünya işleri öngörülemeyen şeylerdir ve kimin kiminle evleneceğine gök karar verir, kaderinde kim yazılmışsa onunla evlenirsin. Öyle değil mi, sonunda Huang Huzhu'yla aynı yatağı paylaşmadın mı peki?

O kış günlerinde her sabah donarak ölmüş domuz cesetleri çıkarılırdı domuz ahırından dışarıya. Yimeng Dağı domuzlarının aynı ahırı paylaştığı arkadaşlarının donarak ölmesinden sonra feryat figan ağlamalarıyla uyanırdım her gece. Ahır kapısının demir parmakları arasından Lan Jiefang ya da başka birinin donmuş bir domuz cesedini sürükleyerek o beş odalı binaya götürdüğünü görürdüm. Bu ölü hayvanların hepsi istinasız bir deri bir kemik kalmış ve bacakları sopa gibi sertleşmiş olurdu. Öfkesiyle bilinen "Uluyan Kurt"un öldüğünü gördüm, şehvet düşkünü "Mavi Karnabahar" da öldü. Başlarda her gün üç ile beş arasında domuz ölüyordu ama aralık ayının sonlarına doğru bu sayı beş ile yedi arasına yükseldi. Aralık ayının yirmi üçünde on altı domuz cesedi sürüklendi ahırlarından. Kaba bir hesapla yılbaşı arifesine kadar iki yüzden fazla domuzun batı cennetine göçtüğünü hesapladım. Ruhlarının cennete mi yoksa cehenneme mi gittiğini hiç bilmiyorum ama onların dünyevi kalıntıları binanın arka-

sındaki karanlık köşelere yığıldı, Ximen Jinlong ve diğerlerinin onların cesetlerini pişirip yemeleri bugün bile aklımdan atamadığım bir anıdır.

Bir grup insanın gaz lambası altında gürül gürül yanan bir sobanın etrafına oturup kazanın içinde kaynayan parçalanmış domuz cesetlerini izlediği sahneyi çok canlı ve ayrıntılı bir biçimde betimledi Mo Yan "Domuz Yetiştirme Üstüne Öyküler" adlı kitabında, kayısı dallarının yanarken çıkardığı o hoş kokuları, fokurdayan su içindeki domuz parçalarından çıkan o leş kokusunu ve aç insanların ölü domuzların etlerini bugün insanların midesini kaldırabilecek bir iğrençlikle nasıl da koca koca parçalar halinde ısırarak yediğini tüm ayrıntılarıyla betimledi. Mo Yan denilen bu ufaklık böylesine cehennemi sahnelere bizzat tanık olmuştur, gaz lambasının zayıf ışığı ve gürül gürül yanan sobanın parlak ışıltısı altındaki güçlü ama bir belirsizlik de taşıyan insan yüzlerini bir ressam gibi betimlemiştir. Bu sahneyi anlatabilmek için bütün duygularını öyle seferber etmiştir ki sobanın altında yanan dalların çatırtısını, suyun kaynamasını ve insanların soluklarını duyabilir, domuz ölülerinden yayılan o leş kokusunu alabilir, kapı aralığından içeriye dalan karlı gecenin soğuğunu hissedip insanların uyurgezer gibi sayıkladığına bizzat kendiniz tanık olabilirsiniz.

Mo Yan'ın dediklerine sadece bir şey eklemek istiyorum ben: Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği'ndeki bütün domuzların açlıktan ölmenin eşiğinde olduğu o gün, yani yılbaşı gecesi, havai fişek gürültüsü eskiyi uğurlayıp yeniyi karşılarken Jinlong alnına vurup şöyle dedi:

"Buldum, Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği kurtulacak!"

Ölü domuz etini ilk seferinde kolayca yutabilmiştim ama ikinci seferinde o kokuyu alınca kusacak gibi oldum. Jinlong ölü domuzların cesetlerini domuz yemi yapmalarını emretti. Daha en başında yemin kokusunda

bir tuhaflık olduğunu sezmiştim, daha sonra bir gece gizlice dışarı çıkıp domuz yemi hazırlanan yeri gözlediğimde bütün sırlarını öğrendim. İtiraf etmeliyim ki domuz gibi aptal bir hayvan için kendi türünü yemek öyle çok gürültü çıkarılacak, önemli bir tabu değil ama benim gibi sıra dışı bir ruh için çok acı veren bir düşünceydi bu. Hayatta kalma içgüdüsü ruh acısından daha güçlü bir şeydi ama. Aslında gereksiz yere endişeleniyormuşum: Eğer insan olsaydım domuz eti yemek benim için çok doğal bir şey sayılacaktı; eğer bir domuz olsaydım diğer domuzlar kendi ölü kardeşlerini yerken ortada bir sorun görmüyorlarsa bana ne oluyordu ki? Ye hadi, gözünü kapa ve yemeye devam et! Hava saldırısı uyarısı sesini taklit etmeyi öğrendikten sonra diğer domuzlar ne yiyorsa ben de onu yiyordum artık, bunu beni cezalandırmak için yapmadıklarını çok iyi biliyordum, bizi beslemek için ellerinde kalan tek şey buydu. Vücudumdaki yağ oranı azaldı, kabız oldum ve idrarım kırmızımsı bir sarıya döndü. Ama diğer domuzlardan daha iyi bir durumda sayılırdım yine de çünkü hâlâ geceleri dışarı çıkıp köye inerek orada burada bulduğum çürümüş sebzeleri yiyordum, onları bulmak da öyle sık sık başıma gelen bir şey değildi hani. Demek istediğim eğer Jinlong'un bizim için özel olarak hazırladığı o eşsiz yemden yemeseydik benim gibi üstün zekâlı bir domuz bile kışı çıkaramaz ve baharı karşılayamazdı.

Jinlong'un ölü domuz etine at ve inek gübresiyle kıyılmış tatlı patates sürgünü karıştırarak hazırladığı özel yem bir sürü domuzun hayatını kurtardı, buna Diao Xiaosan ve ben de dahilim.

1973 yılının baharında gönderilen bir parti geleneksel yem, Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği'ne hayat getirdi. Ama bundan önce Yimeng Dağı'ndan gelen altı yüzden fazla domuz çoktan protein, vitamin ve hayatı sürdürmek

için gerekli olan diğer şeylere dönüştürülüp dört yüz domuzun hayatını kurtarmıştı. Öyleyse bizi kurtarmak için kendilerini feda eden bu kahramanlar için üç dakika boyunca hep birlikte uluyalım! Biz ulurken kayısı ağaçları çiçek açtı, ayın suyu andıran ılık ışınları çiftliği bir güzel yıkadı, burunlarımız çiçeklerin o hoş kokusuyla doldu, romantik bir mevsim yavaş yavaş perdesini açıyordu.

27

Erkek kardeşlerin delirmesiyle kıskançlık denizinin kabarması

Geveze Mo Yan'ın kıskançlıkla karşılanması

O akşam güneş daha dağların arkasında kaybolmadan ay sabırsızca yükseldi. Pembe günbatımının altındaki Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği sıcak ve cana yakın bir atmosfere büründü. O gece içimde çok önemli bir şeyin olacağına dair bir önsezi vardı. Ayağa kalkıp ön toynaklarımı kayısı ağacının dallarına yaslar yaslamaz kayısı çiçeklerinin o hoş kokusunu aldım hemen, başımı kaldırıp araba tekerleği büyüklüğünde ve sanki alüminyum kâğıdından yapılmış gibi parlayan aya baktım ağaç dalları arasından. İlk başta onun ay olduğuna inanamadım ama onun yavaş yavaş süzülen parlak ışınlarını görünce ikna oldum hemen.

O sıralar hâlâ çocuksu ve her şeyden kolayca etkilenebilen bir domuz olduğumdan ne zaman yeni ve tuhaf bir şey görsem hemen heyecanlanır ve bunu diğer domuzlarla paylaşmak için yerimde duramazdım, Mo Yan da tıpkı benim gibiydi. "Parlak Kayısı Çiçekleri" başlıklı bir makalesinde bir öğlen Jinlong ve Huang Huzhu arasındaki ilişkiyi nasıl keşfettiğini yazar Mo Yan, bu ikisi işte o gün çiçeklerle bezenmiş bir kayısı ağacına tırmanıp öyle oynaşmışlar ki çiçeklerin yaprakları kar taneleri gibi yere dökülmüş yavaş yavaş. Mo Yan da ağacın üzerindeki bu romantik ânı daha fazla kişiyle paylaşmak

için heyecanla yem hazırlanan barakaya koşturup öğle uykusuna yatmış olan Lan Jiefang'ı sarsarak uyandırdı. Sonra şunları yazdı:

... Lan Jiefang aniden ayağa kalktı, kırmızı gözlerini ovuşturarak, "Ne oldu?" diye sordu. *Kang*'ın üzerindeki hasır şiltenin yüzünde bıraktığı izlere bakıp gizemli bir tavırla şöyle dedim: "Kardeş, benimle gel hele." Onu damızlık domuzlar için ayrılmış olan iki ahırın arasından geçirip kayısı bahçesinin içlerine doğru götürdüm. Baharın sonlarıydı, her şeyin üzerine bu havaya has bir tembellik çökmüştü, bütün domuzlar tatlı bir uykuya dalmıştı, buna her zaman en basit şeyi bile gizemli bir hale sokan o damızlık domuz da dahildi. Arı sürüleri yorulmak bilmeyen bir vızıltı tutturmuş, çiçeklerden nektar taşımakla meşguldü. Çiçeklenmiş dallar arasında uçuşan ardıç kuşları gevrek ve kederli bir ötüş tutturmuşlardı. "Hay anasını," diye mırıldandı Lan Jiefang mutsuz mutsuz, "bana bunu mu göstermek istiyordun?" İşaretparmağımı dudağıma götürüp sus işareti yaptım ona. "Yere çömel de beni izle," dedim alçak sesle. Sonra yere çömelip yavaş yavaş ilerledik. Ağaçların arasında birbirini kovalayan iki tane toprak sarısı yabantavşanı gördük, parlak renkli ve çok güzel bir sülün, uzun kuyruğunu sürükleyerek kanatlarını çırpıtı, ardından da bakımsız mezarlığın arkasındaki çalılara daldı öterek. Bir zamanlar jeneratör odası olarak kullanılan o iki göz odayı geçince önümüz alabildiğine sık kayısı ağaçlarıyla kaplandı. Gövdeleri iki insanın ancak sarabileceği kadar kalın olan bir düzineden fazla büyük kayısı ağacı gördük, ağaçların tepeleri birleşip neredeyse hava akımını kesen bir tente oluşturuyordu. Dalların üzerinde koyu kırmızı, pembe ve kar beyazı çiçekler vardı bir sürü, uzaktan bakılınca rengârenk bir

bulutu andıran. Bu devasa ağaçların kökleri alabildiğine derine indiğinden ve toprağın üzerinde basamak gibi karmaşık bir çıkıntı oluşturduğundan köylüler onlara hürmet ediyordu, bu sayede 1958'deki demir eritme ve 1972'deki Domuz Yetiştirme Toplantısı felaketlerini zararsız bir şekilde atlattılar. Ximen Jinlong ve Huang Huzhu'nun bu ağaçlardan gövdesi hafifçe yana yatmış olan bir tanesine iki sincap gibi tırmandıklarını kendi gözlerimle görmüştüm ama şimdi görünürde yoklar. Bir esinti ağaçların tepelerini hafifçe sallıyor, kırılgan çiçeklerin taçyaprakları kar taneleri gibi birbiri ardına yere düşüp yerde yeşim taşını andıran ince bir tabaka oluşturuyordu. "Bana ne göstermek istiyordun?" diye sordu Lan Jiefang sesini yükseltip yumruklarını havaya kaldırarak, bu mavi yüzlü baba oğulun inadı ve çabuk parlamaları bizim Ximen köyünde, hatta bütün Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nda çok ünlü olduğundan bu ufaklığı kışkırtmamak için çok dikkatli olmak zorundaydım. Şöyle dedim: "Onların ağaca tırmandıklarını kendi gözlerimle gördüm..." "Kimlerin?" "Jinlong ve Huzhu'nun!" Lan Jiefang'ın boynunu sanki görünmez bir el, az önce tam kalbinin ortasını yumruklamış gibi geriye attığını gördüm, sonra kulakları titremeye başladı hafiften, yüzünün mavi yarısı güneşin altında yeşim taşı gibi pırıl pırıl parlıyordu. Tereddüt içinde kalmış gibi görünüyordu, aklını toparlamaya çalıştı bir süre ama çok geçmeden şeytani bir gücün tahrikiyle kayısı ağacının altına yöneldi... Yukarıya baktı... Yüzünün mavi yarısı yeşim taşı kesilmişti... Bir feryat koparıp kendini yere attı... Kayısı çiçeklerinin yaprakları sanki onu gömmek istermişçesine üzerine yağıyordu... Bizim Ximen köyünün kayısı çiçekleri çok meşhurdur, doksanlı yıllarda her bahar şehirliler çocuklarını arabaya atıp buraya kayısı çiçeklerini izlemeye geleceklerdi...

Makalenin sonunda Mo Yan şöyle yazar:

Bu olayın Lan Jiefang'a bu kadar çok acı çektireceğini hiç düşünmemiştim. İnsanlar gelip onu kayısı ağacının altından *kang*'ına taşıdılar, ağzını yemek çubuklarıyla zorla açıp onu kendine getirmek için zencefil çorbası içirdiler. Ağacın üzerinde ne gördü de böylesine büyülenmiş gibi kendinden geçti diye sorularla sıkıştırdılar beni. O damızlık domuzun Hudie Mi adındaki küçük dişi domuzu ağaca çıkarıp romantik anlar yaşadığını söyledim... Böyle bir şey mümkün olamaz, dediler kuşkuyla. Lan Jiefang kendine geldikten sonra yem hazırlama odasındaki *kang*'ın üzerinde bir sıpa gibi yuvarlanmaya başladı. O damızlık domuzun hava saldırısı uyarısını taklit etmesini andıran çığlıklar atıyordu. Göğsünü yumrukluyor, saçını yoluyor, gözlerini çiziyor, yanaklarını çekiştiriyordu... Bazı iyi kalpli insanlar Lan Jiefang'ın kendini yaralamasını önlemek için onu kollarından bağlamak zorunda kaldı...

Tam da güneş ve ayın birbirlerini gölgede bırakmak için giriştikleri kıyasıya mücadele sonucu oluşan o göksel güzelliği birilerine anlatmak için sabırsızlanıyordum ki Lan Jiefang tarafından engellendim, iyice delirip domuz çiftliğini birbirine katmıştı. Hastalığını üzerinden daha yeni yeni atmış olan Parti Sekreteri Hong, olayı duyar duymaz hemen çıktı yatağından. Elinde söğütten bir bastonla yürüyordu, yüzündeki solgunluk, yuvalarına çökmüş gözleri ve çenesindeki beyaz sakallar, bu çivi gibi Komünist Parti üyesinin o ciddi hastalıktan sonra iyice yaşlandığının belirtisiydi. *Kang*'ın önünde durup elindeki bastonla sanki yerden su çıkarmak istermiş gibi zemine vurdu. Lambanın güçlü ışığı Parti Sekreteri Hong'un yüzünü daha da solgunlaştırıyor, *kang*'ın üzerinde dümdüz

uzanmış, durmadan acı çığlıklar atan Lan Jiefang'ın yüzüneyse daha vahşi bir ifade veriyordu.

"Jinlong nerede?" diye sordu Hong Taiyue, tamamen hüsrana uğramış bir sesle.

Odadakiler birbirlerine baktı, görünüşe göre kimsenin onun nerede olduğundan haberi yoktu. Sonunda Mo Yan konuştu çekinerek:

"Jeneratör odasındadır muhtemelen..."

Odadakiler işte o anda geçen kış elektrikler kesildiğinden beri ilk kez elektrikleri olduğunu fark etti birden, Jinlong'un bu kez neyin peşinde olduğu kafalarını kurcalamaya başladı.

"Git de çağır onu!"

Mo Yan kaygan bir fare gibi odadan dışarı fırladı.

Bu sırada köyün sokaklarında bir kadının acı acı ağladığını duydum. Kalbim sıkıştı birden, beynime oksijen gitmiyordu, her şey kararmıştı, hemen ardından azgın bir dalga gibi üzerime vurdu geçmişin anıları. Yem hazırlama odasının önündeki toprağın üzerine kümelenmiş yaprak, dal ve köklerin üzerine çömelip bir yandan sis bulutu içindeki geçmişi düşünmeye, bir yandan da önümde cereyan eden şimdiyi gözlemlemeye koyuldum. Geçen sene ölen Yimeng Dağı domuzlarının kemikleri yem hazırlama odasının önündeki büyük sepetlere yığılmıştı, ay ışığı altında beyaz beyaz parıldarlarken arada sırada üzerilerinde yeşil noktalar görülüyor ve ipek inceliğinde nahoş bir koku yayıyorlardı etrafa. Sonra o anda tam da bir cıva damlasına dönüşmüş olan aya bakarken dans edermiş gibi hareket eden bir gölgenin Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği'ne giden küçük patikaya döndüğünü gördüm. Başını kaldırınca yüzünü gördüm, bir kadındı bu, yüzü uzun yıllardır kullanılmaktan yıpranmış bir su kepçesinin sarısını almıştı, feryat figan yakarırken açmış olduğu ağzı, kara bir fare deliğini andırıyordu. Kolla-

rını göğsünde birleştirmişti, bacaklarını öyle ayırmıştı ki arasından bir köpek geçebilirdi, ayakları yürürken iki yanına doğru kıvrılıyordu, vücudunun sağa sola salınımı ilerlemesinden daha büyük bir alana yayılıyordu. İşte böyle çirkin bir halde koşturuyordu kadın. Bir boğa olarak yaşadığım yıllarda gördüğüm kadınla arasında dağlar kadar fark olmasına rağmen yine de ilk bakışta tanıdım onu. Yingchun'un yaşını hesaplamaya çalıştım ama insan bilincim domuz bilincim tarafından ele geçirildi birden, bu ikisi birleşince karmaşık duygular yarattılar içimde: heyecan ve üzüntü.

"Oğlum, ne oldu sana böyle?.." Penceredeki deliklerden onun kendini *kang*'ın üzerine atıp bir yandan ağladığını, bir yandan da Lan Jiefang'ı dürttüğünü gördüm.

Eli kolu bağlı olan Lan Jiefang vücudunun üst kısmını hareket ettiremediğinden tekmeler atıyor, zaten sağlam olmayan duvar sallanıyor, duvarın gri sıvaları da noodle hamuru gibi parçalar halinde yere düşüyordu. Odanın içine tam bir karmaşa hâkimdi. Hong Taiyue bir emir daha verdi:

"Bir ip getirin de bacaklarını bağlayın şunun!"

Domuz çiftliğinde çalışan, Lü Biantou adında yaşlı bir adam hasır ipi sürükleyerek beceriksizce *kang*'a taşıdı. Lan Jiefang'ın bacakları vahşi bir atın toynakları gibi tekmeler atıyor, Lü Biantou da bir türlü bağlayamıyordu onu.

"Bağla çabuk!" diye bağırdı Hong Taiyue.

Lü Biantou vücudunu Lan Jiefang'ın bacaklarına bastırdığında Yingchun onun üzerindekileri parçalayıp feryat figan bağırmaya başladı: "Bırak oğlumu!" "Biri yardım etsin şu adama da bağlayın artık onu!" diye bağırdı Hong Taiyue. "Hayvan, hepiniz hayvansınız! Sizi domuzlar!" diye sövdü durdu Lan Jiefang. "İpi alttan geçirin!" Sun kardeşlerin üçüncüsü olan Sun Biao odaya daldı. "Hemen

kang'a çıkıp yardım et ona!" Lan Jiefang'ın bacakları iple bağlanırken o anda onun bacaklarını bastırmakta olan Lü Biantou'nun kolları da bağlandı tabii, sonra ipi sıkıca düğümlediler. "İpi gevşetin de kollarımı kurtarayım!" İp gevşeyince Lan Jiefang ipe öyle bir tekme attı ki ip çıldırmış bir yılan gibi süzüldü havada. "Amanın, canım anam benim!.." Lü Biantou geriye doğru düşerken arada Hong Taiyue'ye çarptı. Sun'ların üçüncüsü gençliğin verdiği güçle Lan Jiefang'ın karnına oturup Yingchun'un pençelerine ve küfürlerine filan aldırmadan çok hızlı bir şekilde ipi tekrar sıkarak Lan Jiefang'ın herhangi bir direniş gösterebilme ihtimalinin önünü kesiverdi hemen. Lü Biantou, *kang*'ın altına oturmuş burnunu ovuştururken parmakları arasından kara kan süzülüyordu.

Oğul, bunu kabul etmek istemediğini biliyorum ama ağzımdan çıkan hiçbir sözün yalan olmadığına inan lütfen! İnsanlar deliliğin sınırına sürüldüğünde insanüstü bir güce sahip olur ve doğaüstü şeyler yapabilirler. O yaşlı kayısı ağacında bugün bile görülebilecek yumurta büyüklüğünde izler oluştu, o yıl delirdiğinde başını ağaca vurmanla oluştu hepsi. Normal şartlarda insan kafasının sertliği kayısı ağacının o kalın ve kuru gövdesiyle yarışamaz bile ama insan bir kere delirmeye görsün kafası da hemen taş kesilir –Su Tanrısı Gong Gong'un, Ateş Tanrısı Zhu Rong'a kızıp dünyayı ayakta tutan Buzhou Dağı'na toslamasının nedeniydi buydu– işte sen kafanı ağaca çarpınca kayısı çiçeklerinin kaz tüyü büyüklüğündeki yaprakları kar gibi yağmaya başladı. Bu sırada büyük bir itme gücünün etkisiyle kıç üstü yere oturdun sen de. Senin alnında büyük bir şişlik oluştu, zavallı yaşlı kayısı ağacının kabukları dökülünce bembeyaz içi çıktı ortaya.

El ve ayakları bağlı olan Lan Jiefang görünüşe göre vücudunda hâlâ dışarıya fırlamayı bekleyen bir enerji

varmış gibi kıvranıp duruyordu, dövüş sanatları romanlarında tasvir ettikleri gibiydi her şey, bir başkasının kudretli iç gücüne maruz kalmış ve dövüş yeteneği onunla kıyaslanamayacak kadar zayıf olan birinin acınası durumundaydı işte, sadece ağzını koca koca açıp acı acı inleyerek boşaltabiliyordu içindeki acıyı. Birisi ağzına soğuk su boca etmeyi denedi içindeki şeytani ateşi söndürmek için ama Lan Jiefang'ın boğazının tıkanmasıyla sonuçlandı bu girişim, hemen şiddetli bir öksürüğe tutuldu. Ağzından ve burnundan kırağıyı andıran kan parçaları süzülmeye başladı.

"Ah oğlum benim!.." diye inledikten sonra bayılıverdi Yingchun.

Kadınların kimi kan içebilecek kadar dayanıklıdır ama kimi de kan görünce hemen bayılıveriyordu işte.

İşte bu sırada Ximen Baofeng sırtında ilaç çantasıyla telaşla içeriye girdi. Sağlık çalışanlarının o iyi huylu mizacını takınmıştı, sadece *kang*'ın altında baygın yatan annesi için değil, *kang*'ın üzerine uzanmış kan fışkırtan erkek kardeşi için de endişeliydi. Çok deneyimli bir "yalınayak doktor" olmuştu çoktan. Yüzü solgun, bakışları hüzünlüydü. Elleri yaz kış demez, her zaman buz gibi soğuk olurdu. Onun da duygusal bir acı çektiğini biliyordum. Acısının nedeni Anıran Eşek Chang Tianhong'du, bu tarihsel bir gerçektir, ben kendi gözlerimle bizzat şahit oldum buna, Mo Yan'ın romanlarında da izlerini sürebilirsiniz bu aşk acısının. Çantasını açıp içinden teneke bir kutu çıkardı, kutudan ışıl ışıl parlayan bir iğne çıkarıp Yingchun'un üstdudağının ortasındaki filtrum[1] denilen burun altı oyuğunu hedefledikten sonra sert bir hareketle iğneyi batırınca Yingchun acıyla inleyip gözlerini açtı

1. Çincesinde insanın ortasındaki oyuk anlamına gelir, Çinliler elleriyle kendilerini işaret ederken burunlarını gösterirler. (Ç.N.)

hemen. Baofeng bir sopa gibi paketlenmiş olan Jiefang'ı *kang*'ın kenarına çekmelerini istedi odadakilerden. Ne nabzını ölçtü onun, ne de kalbini dinledi, ne vücut ısısını ne de tansiyonunu ölçtü, her şey sanki tam da beklediği üzere gelişiyormuş gibi davranıyordu, sanki Jiefang'ı değil de kendini tedavi ediyordu. Çantasından iki tane iğne tüpü çıkarıp parmaklarının arasına sıkıştırdı, sonra cımbızla tüpleri kırıp sıvıyı şırıngaya çekti, şırıngayı ampulün parlak ışığı altında havaya kaldırıp iğneyi ileriye doğru itince iğnenin ucundan ışıl ışıl parlayan bir sıvı fışkırdı. Bu resim çok kutsal, çok ciddi, çok klasik ve çok yaygındır, afişlerde, filmlerde ve televizyonda sık sık karşımıza çıkar, bu işi yapan insanlara beyaz üniformalı melekler denir, beyaz şapka takıp beyaz laboratuvar önlüğü giyerler, büyük bir maske takıp uzun kirpikli koca gözlerini üzerinizde gezdirirler hani. Bizim Ximen köyünün Ximen Baofeng'iyse ne beyaz bir şapka ne de büyük bir maske takıyordu, üzerinde beyaz bir önlük bile yoktu, yakaları katlanmış, mavi bir gabardin ceket giyiyordu, içindeki beyaz gömleğinin yakası ceket yakasının üzerine kıvrılmıştı. Bu, o günlerde gençler arasında moda olmuş bir şeydi, yakalarını üst üste katlarlardı, eğer maddi durumları birkaç parçalı giysi giymelerine el vermiyorsa tanesi birkaç fene satılan taklit yakalardan takarlardı. O akşam Baofeng'in ceketinin içindeki yaka taklit değil gerçek bir yakaydı. Solgun yüzü ve hüzünlü gözleriyle romancıların yazdığı karakterlere birebir benziyordu. Gazlı bir bezle Lan Jiefang'ın fazla gelişmiş kol kaslarını sildi hafifçe, iğneyi batırdıktan otuz saniye kadar sonra –şırınganın içindeki sıvı bitince– çıkardı. İğne yaptığı yer sık sık iğne olunan popo değil de koldu nedense, eli ayağı bağlanmış olan Lan Jiefang için özel bir durumdu bu belki de. Böylesine şiddetli bir zihinsel uyarıya maruz kalmış Lan Jiefang'ın kalbi çok acıyor olmalıydı, bırakın

kolundan iğne olmayı, kollarından birini koparsanız bile gıkı çıkmazdı.

Bunun şimdi aşırı abartılı bir söylem olduğunu biliyorum elbette. O zamanlar o kadar da abartılı bir laf sayılmazdı ama. Lan Jiefang, insanlar o zaman senin hakkında konuşurlarken lafı gediğine oturtan abartılı laflar etmemişler miydi sanki, ne "Taishan Dağı'nın zirvesine yük binse de beli bükülmez"i kaldı, ne "Başının kesilmesi rüzgârın şapkanı uçurmasıdır"ı ne de "Vücudunun tüm kemikleri un ufak olsa da mutlu ol"u[1], öyle değil mi? Hele Mo Yan denilen o ufaklık bu işin piri olup çıkmıştı. Sonra sözde yazar olduktan sonra bu dile karşı düşünceler bile geliştirdi. Şöyle demişti bir keresinde: "Aşırı abartılı bir dil, aşırı riyakâr bir toplumun yansımasıdır, dildeki şiddet sosyal zulmün öncüsüdür."

Baofeng sana sakinleştirici bir iğne yaptıktan sonra yavaş yavaş yatıştın. Gözlerin boş boş boşluğa bakıyordu, burnundan ve ağzından horultular çıkıyordu. Odadaki gerginlik çözülmüştü artık, herkes rahatlamıştı, ıslatılmış bir davul derisi ya da teli gevşetilmiş telli bir çalgı gibi. Ben de kendimi tutamayıp rahat rahat iç geçirdim. Sen, Lan Jiefang, benim oğlum değilsin, senin ölü ya da diri, deli ya da aptal olman benim umurumda bile olmamalıydı. Ama olmuştu işte, rahat bir nefes almıştım sonunda. Sonuçta Yingchun'un rahminden fırlamış bir çocuktun, onun rahmi önceki hayatlarımdan birinde, Ximen Nao olduğum sırada bana aitti. Aslında Ximen Jinlong için endişelenmeliydim, ne de olsa benim öz oğlumdu o. Aklımda bu düşünceyle ve omuzlarıma vuran soluk mavi ay ışığı altında jeneratör odasına koşturdum, kayısı çiçekle-

1. Romanda da adı geçen devrimci modern opera "Kızıl Fenerin Efsanesi"ne ait bir dize. Oyunda şöyle geçiyor: "Devrim adına vücudunun tüm kemikleri un ufak olsa da mutlu ol." (Ç.N.)

rinin yaprakları ay ışığıymışçasına yere dökülüyordu. Dizel motorun deli gibi kükremesi kayısı bahçesindeki bütün ağaçları titretiyordu. Yavaş yavaş kendilerine gelen Yimeng Dağı domuzlarının seslerini duydum sonra, kimi rüyasında sayıklıyor kimi de kendi aralarında fısıltıyla konuşuyordu. O siyah domuz Diao Xiaosan'ı gördüm sonra, ay ışığının soluk mavi ve soğuk ışınlarını bir ceket gibi üstüne geçirmiş, domuz sürüsünün çiçeği Hudie Mi'nin ahır kapısının önünde oturuyordu, ön toynaklarının birinde kırmızı plastik kaplanmış küçük bir ayna vardı, aynadan yansıyan ay ışığı ahırın içine girip Hudie Mi'nin o pembe yanaklarına vuruyor olmalıydı. Bu ufaklık iki uzun ön dişini çıkarmış aptal aptal gülümserken şeffaf bir ipeği andıran şehvet salyaları süzülüyordu çenesinden aşağıya doğru. Birden kıskandım onu, öfkelenmeye başladım, kulaklarımdaki damarlar patlamış mısır gibi zıplıyordu, onun üzerine çullanıp hakkından gelmek istiyordum. Ama aklın ışığı bu öfke ânında birden zihnimi aydınlattı. Evet, doğrudur, hayvanlar âleminde çiftleşme hakkı için sıkı bir mücadele verilir ve bir ölüm kalım meselesidir bu, sen öl, ben hayatta kalayım, kazanan sevişir, kaybeden bir kenara çekilir. Benim hiç de sıradan bir domuz olmamama rağmen Diao Xiaosan da öyle aptal bir domuz değildi, aramızda bir savaş çıkacağı belliydi zaten ama daha zaman vardı buna. Kayısı bahçesi çoktandır kızışmış dişi domuzların kokusu altındaydı; ama çok güçlü bir koku değildi bu, çiftleşme mevsimi gelmemişti henüz, bu yüzden Diao Xiaosan denen bu küçük beyefendinin oynaşmasına göz yumdum biraz.

Jeneratör odasındaki iki yüzlük akkor ampul öyle parlaktı ki doğrudan o göz kamaştıran ışığa bakmak demek kör olmayı göze almak demekti. Ximen Jinlong denilen o ufaklığın kırmızı tuğla döşenmiş zeminde oturduğunu gördüm, sırtını duvara dayamış ve bacaklarını düm-

düz önüne uzatmıştı, çıplak ayakları kocamandı. Şimşek gibi kükreyen dizel motordan damlayan mazot damlaları ayak tırnaklarına ve ayağının üzerine düşüyor ve yapışkan köpek kanını andırıyordu. Gömleğinin önü açılmıştı ve içindeki mor yelek görünüyordu. Taranmamış saçları ve kan çanağına dönmüş gözleriyle bir deliyi andırsa da yine de çok havalı görünüyordu. Hemen yanında yeşil bir içki şişesi, şişenin üzerindeyse o sıralar Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nda bulunabilecek en kaliteli içki olduğunu belirten bir etiket vardı: Jingzhi sek beyaz likör. Bu likör darıdan yapılır, *baijiu*'lerin *maotai* sınıfına girer, yüzde altmış iki alkol içerir, al bir at kadar güçlü bir içkidir, çeyrek litresi ortalama bir insanı küfelik etmeye yeter de artar bile. Ortalama bir insan bu kadar kaliteli bir likörü alamaz ya, o da ayrı bir mesele. Jinlong'un alkol derecesi bu kadar yüksek bir likörü içmesi kalbindeki acının ne kadar büyük olduğunun göstergesiydi, muhtemelen ölesiye içip bu dünyadan ayrılmak istiyordu çünkü onun ayağının hemen dibinde yatan boş bir şişeyle, elinde yarısından fazlası içilmiş başka bir şişe gördüm. İki litre Jingzhi'yi midesine indirdiğine göre bu ufaklık ölmese bile içmekten aptallaşacaktı.

Mo Yan denilen o ufaklık Jinlong'un yanında ayakta dikilmiş, küçük gözlerini kısarak, "Ximen Ağabey içme artık, Parti Sekreteri Hong seni çağırdı, canına okuyacak senin!" dedi.

"Parti Sekreteri Hong mu?" dedi Jinlong gözünün ucuyla bakarak, "Parti Sekreteri Hong sikin ta kendisidir?! Bana ders verecekmiş, öyle mi, asıl ben onun canına okuyacağım!" dedi.

"Jinlong Ağabey," dedi Mo Yan kötü kötü, "senin Huzhu'yla ağaçta yaptıklarını görünce delirdi Jiefang Ağabey, onlarca güçlü kuvvetli adam zapt etmeye çalıştı onu ama başaramadılar, parmak kalınlığında demir bir çu-

buğu ısırarak ikiye böldü. Gidip onu bir görsen ya, ne de olsa aynı kandan geliyorsunuz."

"Aynı kandan mı geliyoruz? Kimden bahsediyorsun sen? Sensin onunla aynı kandan gelen!"

"Jinlong Ağabey," dedi Mo Yan, "gidip gitmemek sana kalmış, ben bunu sana söyleyerek görevimi yerine getirdim."

Mo Yan konuşmasını bitirdikten sonra olduğu yerde kaldı. Yere devrilmiş şişeye bir tekme attı önce, hemen ardından hiç vakit kaybetmeden yere eğilip şişeyi eline aldı incelemek için, gözlerini iyice kıstı –gözlerinin önünde yemyeşil bir perde oluşmuş olmalı– sonra şişenin dibinde kalan içkiyi dikti ağzına, şapır şupur sesler çıkararak diliyle ağzını yaladıktan sonra övgüler düzdü içkiye: "Jingzhi sek beyaz likör, ne güzel bir içkiymiş, adını hak ediyor!" dedi.

Jinlong elindeki şişeyi ağzına dikerek lıkır lıkır içti –odanın içini güçlü bir alkol kokusu kapladı– ardından da şişeyi Mo Yan'a fırlattı. Mo Yan da elindeki şişeyi kaldırarak karşıladı bunu. İki şişe çarpışınca keskin bir ses çıktı, cam parçaları tek tek yere düştü. Odanın içindeki alkol kokusu daha da keskinleşti. "Siktir git!" diye kükredi Jinlong, "Seni anasını siktiğimin, siktir git hadi!" Mo Yan birkaç adım geriledi. Jinlong yerden ayakkabı, tornavida ve birkaç şey alıp birbiri ardına Mo Yan'a fırlatırken bir yandan da şöyle sövüyordu: "Seni pis casus, seni velet! Siktir git buradan, görünme gözüme!" Mo Yan bir yandan Jinlong'un fırlattığı şeylerden kaçarken bir yandan da şöyle homurdanıyordu: "Delirdin, diğeri daha düzelmeden sen de delirdin!"

Jinlong sendeleyerek ayağa kalktı, sarhoş bir hacıyatmaz gibi bir öne bir arkaya sallanıyordu. Mo Yan hemen kapının dışına zıpladı, yeni tıraş edilmiş başına vuran ay ışığı, başını yeşil bir karpuz gibi aydınlatıyordu. Kayısı

ağacının arkasına saklanıp bu iki tuhaf çocuğu izlemeye başladım. Jinlong'un jeneratörün kayışma düşüp et suyuna dönüşeceğinden endişelendim ama çok şükür ki başına böyle bir şey gelmedi. Önce kayışın üzerine bastı, ardından ayağını kayıştan çekip bağırmaya başladı: "Delirdim! Delirdim! Anasını satayım herkes delirdi!" Duvarın bir köşesinde duran süpürgeyi alıp dışarı fırlattı. Ardından dizel yakıtı koymak için kullanılan teneke kovayı alıp onu da dışarıya fırlattı. Mazotun yoğun kokusu ay ışığı altında etrafa yayılıp bahçedeki kayısı kokusuna karıştı. Jinlong tökezleye tökezleye jeneratörün yanına gidip sanki onunla konuşmak istermiş gibi türbine doğru eğildi. "Dikkat et, oğlum!" diye bağırdım içimden, vücudumdaki tüm kaslar gerilmişti, her an üzerine atılıp kurtarabilirdim onu gerekirse. Başını eğdi, burnu neredeyse kayışa değecekti, oğlum dikkat et, bir santim daha yaklaşırsan burnun kopacak! Fakat böyle bir trajedi de yaşanmadı tabii. Elini uzatıp motorun gaz koluna dokundu. Ardından gazı sonuna kadar kökledi. Motor taşakları sıkılmış bir adam gibi ulumaya başladı birden, makine deli gibi sallanıyordu, egzoz borusundan kara dumanlar çıktı, ahşap bir zemine sabitlenmiş cıvatalar sanki her an yerlerinden çıkıp uçacakmış gibi titriyorlardı. Aynı zamanda güç göstergesinin ibresi tehlike işaretini geçmişti çoktan, onun üzerindeki yüksek voltajlı ampul göz kamaştıran bir şekilde yanıp hemen ardından patladı, sıcak cam kırıkları dört bir yana saçıldı, kimi duvarlara, kimi de tavanın kirişlerine kadar. Daha sonra jeneratör odasındaki ampulün patlamasıyla birlikte domuz çiftliğindeki bütün ampullerin de patladığını öğrenecektim. Jeneratör odasının karanlığa gömülmesiyle birlikte domuz çiftliğinde elektrik ampulüyle aydınlanan bütün odalar da karanlığa gömülmüştü. Daha sonra Hudie Mi'nin ahırının kapısının önüne diz çökmüş olan zorba Diao Xiaosan'ın patla-

ma sesinden korkup o küçük aynayı ağzına aldığı gibi telaşla kendi ahırına kaçtığını da öğrenecektim. O titrek gölgesi yağlanmış bir misk kedisi gibi tabanları yağlamış. Dizel motor daha yüksek sesle birkaç kez kükredikten sonra susuverdi. Ardından kopan kayışın duvara çarparken çıkardığı sesi ve Ximen Jinlong'un inlemesini duydum. Kalbim sıkıştı birden – bitti! Ximen Jinlong'un, oğlumun hesabının muhtemelen kesilmiş olduğunu düşündüm!

Ay ışığının odaya girmesiyle karanlık dağıldı yavaştan. Patlamanın etkisiyle korkudan kendini yere atıp kıçını bir devekuşu gibi havaya kaldırmış olan Mo Yan'ın yavaş yavaş ayağa kalktığını gördüm. Bu ufaklık hem meraklı hem korkak, hem beceriksiz hem inatçı, hem aptal hem de kurnazdı, ne dişe dokunur bir şey yapabiliyor ne de gerçekten kötü bir şey yapmaya herhangi bir istek duyuyordu, diğer bir deyişle her zaman sorun çıkaran ve durmadan şikâyet eden bir tipti anlayacağınız. Karıştığı bütün kepazelikleri ve aklından geçenleri adım gibi biliyordum. Ayağa kalktıktan sonra eli ayağı korkudan dolaşan bir kurt gibi ay ışığının aydınlattığı jeneratör odasına süzüldü. Sonra yerde yatan Jinlong'u gördüm, pencere bölmelerinin kırdığı ay ışığı şarapnel parçalarıyla delik deşik olmuş bir cesedin üzerine vurur gibi düşüyordu. Bir ışık demeti vuruyordu yüzüne, o dağılmış saçlarına da vuruyordu elbette, mavi renkli birkaç kan damlası saç köklerinden yüzüne doğru iniyordu bir kırkayak gibi. Mo Yan denilen ufaklık yere eğilip ağzını kocaman açtı, domuz kuyruğunu andıran, kuzgun karası iki parmağını uzatıp kan damlalarını elledi, sonra parmaklarını göz hizasına götürüp bir güzel inceledi, devamında burnuna götürüp koklamaya başladı, en sonunda da dilini çıkarıp yaladı. Ne yaptığını sanıyordu ki bu ufaklık? Bu ufaklığın çok garip davranışları vardı, şu an her ne yapı-

yorsa benim gibi akıllı bir domuz bile bunun ne anlama geldiğini çözemiyordu işte. Ximen Jinlong'un kanına bakarak, onu koklayıp tadına bakarak onun yaşayıp yaşamadığını anlıyor olamazdı, değil mi? Belki de bu karmaşık yöntemle parmağına bulaşmış olan şeyin kan mı yoksa kırmızı renkli başka bir şey mi olduğunu saptamaya çalışıyordu, kim bilir? İşte onun bu garip hareketi kafamı kurcalarken bu ufaklık sanki kâbustan uyanırmış gibi korkunç bir çığlık atıp havaya sıçradı, hemen ardından koşturarak dışarı çıktı.

"Çabuk olun, buraya gelin de bakın, Ximen Jinlong öldü!.." diye bağırıyordu neredeyse neşeli sayılabilecek bir sesle.

Belki kayısı ağacının arkasına başını gizlemiş ama kuyruğu dışarıda kalmış olan beni görmüş olabilir, belki de görmemiştir. Ay ışığı altındaki kayısı ağaçları ve benekli kayısı çiçekleri insanın gözünü kamaştıran bir manzara oluşturuyordu. Ximen Jinlong'un ani ölümü bu ufaklığın şimdiye kadar yaymaya çalıştığı ilk ve en önemli haberdi muhtemelen. Bunu durup da kayısı ağaçlarına anlatacak hali yoktu. Bir yandan koşturuyor, bir yandan da uluyordu, yolu yarıladığında yerdeki bir domuz boku yığınına takılıp ağzı açık bir halde çamurun içine yuvarlandı. Ben de peşinden seyirttim. Onun beceriksiz koşuşuyla kıyaslanınca çimenler üzerinde uçar gibi ilerleyen bir dövüş sanatları ustası gibiydim.

Sesi duyar duymaz dışarı fırlayan insanların yüzleri ay ışığı altında solgun görünüyordu. Yem hazırlama odasından çıt çıkmaması sakinleştiricinin Jiefang üzerinde işe yaradığını gösteriyordu. Baofeng alkole batırılmış bir pamuk bastırıyordu yanağına, ampul patladığında yanağına gelen bir cam parçası açmıştı bu kesiği. Bu kesik iyileştiğinde bile dikkatle bakılınca görülebilen bir yara izi bıraktı kızın yanağında o kaotik gecenin bir kaydı olarak.

İnsanlar Mo Yan'ın peşine takıldı hemen, kimi sendeliyor kimi neredeyse düşe kalka ilerliyor kimi de panikten ne yapacağını bilemiyordu, kısacası paldır küldür jeneratör odasına koşturdular. Mo Yan en önde bir yandan koşarken, bir yandan da arkasına dönüp insanlara neler gördüğünü anlatıyordu çok abartılı ve gösterişli bir tavırla. İçimde ister Ximen Jinlong'un akrabası, isterse Ximen Jinlong'la hiçbir kan bağı bulunmayan bütün insanların bu geveze ufaklıktan tiksindiğine dair bir his vardı. Kapa o kokuşmuş çeneni! Adımlarımı hızlandırıp öne geçtim, bir ağacın arkasına gizlenip çamurun içinden ağzımla bir kiremit parçası çıkardım –kiremit istediğimden büyük olduğu için ısırıp ikiye böldüm– kiremit parçasını sağ ön toynağımın tırnak aralığına sıkıştırdım, arka ayaklarımla bir insan gibi ayağa kalkıp Mo Yan'ın üzerine bir kat tung yağı[1] çekilmiş gibi parlayan kafasına nişan aldım, kiremiti öne doğru fırlatır fırlatmaz ön ayaklarım da yere iniverdi. Ama aradaki mesafeyi hesaplamayı unutmuşum, kiremit parçası Mo Yan'ın kafasına ineceğine Yingchun'un alnına isabet etti.

Şimdi size burada iki atasözünden bahsetmeliyim: "Yağmur tam da çatıda delik açıldığında yağar," ve "Gelincik sadece hasta ördeği kapar!" Kiremit parçası Yingchun'un alnına çarptığında çıkan o tek ses kalbimi dondurdu ânında ve uyuklayan anılarımı canlandırdı. Ah Yingchun, cariyem benim! Bu akşam dünyanın en talihsiz insanı sen olacakmışsın meğer. İki oğlundan biri delirdi, diğeri de öldü; kızının yüzü yaralandı, bir de üzerine az kalsın öldürecektim seni!

İçim öyle acıyordu ki uzun uzun ciyakladım. Burnumu toprağa gömüp kiremitten geriye kalan parçayı un

1. Tung ağacından elde edilen verniğe benzer bir yağ. (Ç.N.)

ufak oluncaya kadar çiğnemeye başladım pişmanlıkla. Yüksek hızlı kamerayla çekilmiş bir film sahnesini izler gibi izledim Yingchun'un ağzından çıkan çığlığın ay ışığı altında gümüş rengi bir yılan gibi süzülüp dans etmesini ve Yingchun'un bir biblo gibi geriye doğru düşüşünü. Bir domuz olduğum için yüksek hızlı kameranın ne demek olduğunu bilmediğimi düşünmeyin sakın, peh, bugünlerde eline kamera alan herkes yönetmen oluyor zaten! Işık filtreli bir lensiniz ve yüksek hızla çekim yapan bir kameranız oldu mu ister genel plan, ister yakın plan çekim yapabilir, o kiremit parçasının Yingchun'un alnına çarpıp dört bir yana dağıldığı ânı ve onu takiben uçuşan kan damlalarını rahatlıkla peliküle geçirebilirsiniz. Şimdi izleyicilerin açık kalmış ağızlarını ve şaşkın bakışlarını göstermek için kamerayı sallayabilirsiniz biraz... Yingchun yerde uzanıyordu. Ah anacığım! Bu bağıran Ximen Baofeng. Yüzündeki yaranın acısını filan unutup elindeki ezilmiş pamuk topağını yere attı. Yingchun'un yanına diz çöküp ilaç çantasını yere bıraktı. Sağ kolunu Yingchun'un boynuna dolayıp alnındaki yarayı incelemeye koyuldu. Ah ana, ne oldu sana?.. Kim yaptı bunu? Hong Taiyue kükreyerek kiremit parçasının geldiği yöne doğru koşturdu. Göz açıp kapamadan saklanabileceğim halde yerimden bile kıpırdamadım. Bu kez işi elime yüzüme bulaştırmıştım, ne kadar iyi niyetli olsam da kötü sonuçlanmıştı sonuçta ve iyi bir cezayı hak ediyordum. Hong Taiyue'nin ilk yaptığı şey kiremit parçasını atan bu kötü adamı köylülerin arasında aramak olmuştu ama kayısı ağacının arkasında o bozuk yumurta yerine beni buldu. Çok yaşlanmıştı artık, eklemleri pas tuttuğundan beri eskisi gibi çevik ve esnek değildi hiç. Yoo hayır, ağacın arkasına gelip beni ilk bulan o sinir bozucu Mo Yan olmuştu aslında, onun vahşi bir kedi gibi esnek olan vücuduyla neredeyse marazi bir dereceye varmış merakı mükemmel bir şekilde

eşleşiyordu. O yaptı! Arı sürüsü gibi arkasına doluşmuş olan insanlara neşeyle ilan etti keşfini. Orada kaskatı bir halde öylece durmuş boğazımdan yayılan derin homurtularla pişmanlığımı dile getiriyor ve cezamı çekmeye hazırlanıyordum. İnsanların ay ışığı vuran yüzlerinde şaşkınlık dolu bir ifade gördüm. "Bundan eminim, o yaptı!" dedi Mo Yan kalabalığa dönüp, "Bir keresinde toynağına geçirdiği bir dal parçasıyla yere yazı yazdığını kendi gözlerimle gördüm ben!" Hong Taiyue, Mo Yan'ın omzuna sert bir hareketle vurup alaycı bir tavırla şöyle dedi:

"İhtiyar, onun toynaklarının arasına küçük bir bıçak geçirip erik çiçeği yazı stilini kullanarak baban için bir mühür oyduğunu da gördün mü?"

Kendisi için neyin iyi olacağını bilmeyen biri olan Mo Yan, ağzını açıp konuşmaya devam etmek istiyordu ki Sun kardeşlerin üçüncüsü öne atılıp Mo Yan'ı kulağından tuttuğu gibi havaya kaldırıp dizleriyle kıçına vurarak onu arkaya doğru sürükledi, ardından da şöyle fısıldadı:

"Ahbap, şu karga gaganı kapat artık!"

"Kim bu damızlık domuzu dışarı saldı?" diye çıkıştı Hong Taiyue öfkeyle, "Domuzları kim besliyor? Birisi işini kötü yapıyor ve ceza olarak mesaisi kesilecek!"

Ximen Bai bağlanmış küçük ayaklarıyla dans eder gibi seke seke koşturdu ay ışığıyla kaplanmış olan küçük patikada. Patikanın üzerine dökülmüş olan kayısı çiçeklerinin yaprakları onun küçük ayaklarının çıkardığı esintiyle kar yağıyormuş gibi havalandı. Zihnimin derinliklerine su altındaki tortular gibi batmış olan anılarım canlandı yine nehir yatağında kabaran çamur gibi, kalbimin dalga dalga kabardığını hissettim.

"Şu domuzu ahırına götür çabuk! Saçmalık bu, saçmalığın daniskası!" diye kükredi Hong Taiyue, ardından balgamlı bir öksürüp koyup jeneratör odasına doğru yürümeye başladı.

Yingchun'un bu kadar hızlı bir şekilde kendine gelmesinin nedeni oğlu için duyduğu endişeydi bence. Ayağa kalkmaya çalıştı. "Ah anacığım!.." diye bağırdı Baofeng, bir eliyle Yingchun'un boynunu tutup diğeriyle ilaç çantasını açmaya çalışırken. Huang Huzhu yüzünde sakin ve ne yapacağını bilen bir ifadeyle cımbızla bir topak pamuk alıp alkole batırdıktan sonra Baofeng'e uzattı. "Jinlong'um benim..." Yingchun, Baofeng'in kolunu bir yana itip eliyle yerden destek alarak ayağa kalktı, hareketleri sarsak ve dengesizdi, sürekli sendeliyordu, görünüşe göre hâlâ başı dönüyordu ama yine de ayakta kalmayı başardı ve Jinlong, diye inleyerek jeneratör odasına doğru koşturdu.

Jeneratör odasına ilk giren ne Hong Taiyue ne de Yinchun'du, ilk giren Huang Huzhu olmuştu. Jeneratör odasına ikinci giren de ne Hong Taiyue ne de Yingchun'du yine, ikinci giren Mo Yan'dı. Sun kardeşlerin üçüncüsü tarafından epey hırpalanmış ve Hong Taiyue'nin alaylarına maruz kalmış olmasına rağmen bunların hiçbiri onu rahatsız etmemiş gibi Sun kardeşlerin üçüncüsünün kerpeten gibi ellerinden sıyrıldıktan sonra soluğu jeneratör odasında almıştı hemen. Huang Huzhu içeriye adımını daha yeni atmıştı ki Mo Yan kapının eşiğinde beliriverdi birden. O akşam en büyük haksızlığa uğrayanın Huang Hezuo, en utanç verici duruma düşenin de Huang Huzhu olduğunu biliyordum. O ve Jinlong'un o hafifçe yana yatmış olan devasa kayısı ağacının üzerinde geçirdiği romantik dakikalar Lan Jiefang'ın delirmesine yol açmıştı. Pamuk gibi yumuşacık çiçekler açmış bir ağacın tepesinde sevişmek başlangıçta zengin bir hayal gücünün çok güzel ürünüydü tabii ama ah bir de Mo Yan denilen baş belası bu işe burnunu sokmasaydı her şey çok daha güzel olacaktı! Bu adam Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın yüz karasıdır, herkes tiksinir ondan ama aksine o kendini, göre-

nin karşı koyamayacağı çok sevimli bir çocuk olarak düşünür! İnsanlar bir kurbağa sürüsünün kımıltısız ve parlak bir göle dalması gibi giriverdiler ayın aydınlattığı jeneratör odasına, içeriden yeşim taşının kırılmasını andıran bir ses duyuldu. Huang Huzhu ay ışığı altında uzanmış, alnı kanlı Jinlong'u görünce öyle üzüldü ki bir anda tüm utancını ve içekapanıklılığını elinin tersiyle kenara iterek yavrularını emziren bir leopar gibi öne atılıp Jinlong'un üzerine kapaklandı...

"İki şişe Jingzhi sek beyaz likör içti," dedi Mo Yan yerdeki cam kırıklarını göstererek, "sonra dizel motoru tam güçle çalıştırdı, ampul 'pat' diye patladı hemen ardından." Yoğun bir alkol ve mazot kokusu içinde Mo Yan bir yandan konuşuyor, bir yandan da olayı betimleyen çeşitli jestler yapıyordu, bu haliyle dans eden küçük bir palyaço gibi komik görünüyordu. "Onu dışarı çıkarın!" diye kükredi Hong Taiyue, sesi kırık bir gong gibi çıkıyordu. Sun Bao, Mo Yan'ı ensesinden yakaladığı gibi ayakları yere değmeden odadan dışarıya çıkarmaya çalıştı. Mo Yan sanki gördüklerini anlatmazsa ölecekmiş gibi hâlâ anlatmaya devam ediyordu. Siz söyleyin, kahramanlara ve büyük adamlara beşiklik etmiş olan Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'ndan nasıl olur da böylesine kötü bir tohum çıkar? "Sonra pat diye bir sesle kayış da koptu," diye devam etti Mo Yan, Sun Bao ensesinden tutmasına rağmen hiçbir ayrıntıyı atlayacakmış gibi görünmüyordu, "kayış kopunca bağlantı yerindeki pimin Jinlong'un kafasına çarpacağını düşündüm. İşte tam o sırada motor delirdi, saniyede sekiz bin devir hızla dönüyordu, ürettiği gücün sınırı aştığını düşündüm, Jinlong'un başına gelen talihsizliklerin arasındaki en büyük talihsizlik işte böyle gelişti!" Duydunuz mu şu yarı cahilin sanki bütün Konfüçyüs kitaplarını yalayıp yutmuş gibi konuşmasını! "Talihsizliklerin arasındaki en büyük talihsizliğini sikerim senin lan!"

Güçlü kuvvetli Sun Bao, Mo Yan'ı iyice yukarıya kaldırıp tüm gücüyle dışarıya fırlattı. Havada süzülürkenki o çok kısa anda bile bir şeyler geveliyordu Mo Yan.

Mo Yan tam önüme düştü. Yere düşünce cam gibi parçalanacağını düşünmüştüm ama yerde bir takla atıp hemen ayağa kalktı. Sonra tam önümde uzun bir osuruk salıp iyice perişan etti beni. "Üçüncü Sun," diye bağırdı Sun Bao'nun arkasından, "sana masal anlattığımı sanma sakın. Anlattıklarımın hepsini kendi gözlerimle gördüm ben, tamam biraz abartmış olabilirim ama dediklerimin onda dokuzu gerçektir." Sun Bao onu kaale almayınca bana dönüp şöyle dedi: "On Altı Numaralı Domuz, sen söyle, dediklerim doğru değil mi ya? Bana aptal numarası yapma, senin çok zeki bir domuz olduğunu biliyorum, insan gibi konuşmak dışında bir insanın yapabildiği her şeyi yapabiliyorsun sen. Parti Sekreteri Hong senin mühür bile oyabildiğini söyledi –yaptığı bu ironiyi anladım elbette– gerçeği söylemek gerekirse mühür oymanın senin için hiç de zor bir iş olmadığını biliyorum, eline gerekli aletleri versek kol saati bile tamir edebilirsin sen. Ta en başından beri dikkatle izliyorum seni. Üretim Tugayı'nda çalıştığım sırada fark ettim senin yeteneklerini, *Referans Haberleri*'ni her akşam senin için yüksek sesle okuyordum. Biz ikimiz ruh ikiziyiz. Senin daha önceki yaşamlarından birinde insan olduğunu da biliyorum, Ximen köyündekilerle kopmaz bir bağın var senin. Doğru bildim, değil mi? Eğer dediklerim doğruysa kafanı salla." Onun o küçük, kirli yüzündeki her şeyi bilen kurnaz ifadeyi görünce şöyle düşündüm: Bu ufaklığın düşüncesiz bir biçimde uluorta konuşmasına izin veremem. Umumi tuvalette konuşursan yan bölmeden duyulabilir. Eğer geçmişe dair sırlarımı bütün köy bilirse bir eğlencesi de kalmaz bu işin. Bir şeyler mırıldanır gibi yaptım, dikkatinin dağılmasından faydalanıp karnını ısırdım bir güzel.

Ama ona o kadar çok zarar da vermek istemediğimden bıraktım hemen –bu çocuğun ileride Gaomi Kuzeydoğu Bucağı için önemli biri olacağına dair bir önsezi vardı içimde, eğer onu fena yaralarsam Cehennemin Efendisi Yama'nın beni bağışlamayacağını da biliyordum– eğer onu tüm gücümle ısırırsam bağırsaklarını parçalardım – üçlük bir ısırışla onun o terli gömleğine dişlerimi geçirip karnında dört tane kanlı diş izi bıraktım. Acı bir çığlık attı, panik içinde gözümü tırmalayıp ardına bakmadan koşmaya başladı. Aslında kaçmasına ben izin vermiştim, çenemi gevşetmeseydim kaçabilir miydi acaba? Küçük pençeleri gözümü sulandırmıştı. Buğulu gözlerimin ardından benden on metre filan uzaklaştıktan sonra gömleğini kaldırıp karnındaki yaraya baktığını gördüm belli belirsiz. Homurdanarak bana sövdüğünü duydum sonra: "On Altı Numaralı Domuz, seni uğursuz ve acımasız yaratık, beni ısırmaya nasıl cüret edersin! Senin hakkından geleceğim bir gün!" Kıs kıs güldüm içimden. Yerden çamura bulanmış birkaç kayısı çiçeği yaprağı alıp yarasına bastığını gördüm. "Toprakta oksitetrasiklin vardır, çiçek tomurcuğu iltihaba iyi gelir, vücudu temizler, şöyle biraz da tükürdüm mü tamamdır!" diye mırıldandı. Sonra gömleğini indirip sanki hiçbir şey olmamış gibi jeneratör odasına girdi kimseye çaktırmadan. Bu sırada neredeyse düşe kalka yanıma geldi Ximen Bai. Ter içinde kalmış yüzüne bakarken nefes nefese şöyle dediğini duydum:

"Ah, On Altı Numaralı Domuz, nasıl çıktın sen ahırından bakayım?"

Başıma vurup, "Söz dinle biraz, yuvana geri dön hadi, ahırından çıktığın için bana kızdı Sekreter Hong! Biliyorsun ki toprak ağasının karısıydım ben, bu hiç de iyi bir şey değil bugünlerde, Sekreter Hong sana bakmama izin vererek bir iyilik yaptı bana, bir daha sakın sorun çıkarma bana, e mi!.." dedi.

Aklım arapsaçı gibi karışmıştı, gözlerim doldu birden, gözyaşlarım "patır patır" yere dökülmeye başladı.

"On Altı Numara, ağlıyor musun sen?" Biraz şaşırmıştı bu halime ama çok üzüldü, kulaklarımı okşarken başını kaldırıp sanki ayla konuşur gibi, "Kocacığım, Jinlong'un da ölmesiyle Ximen'lerin soyu kurudu artık..." dedi.

Jinlong elbette ki ölmemişti, eğer ölseydi bu oyunun sonuna gelmiş olurduk. Baofeng'in tedavisiyle kendine geldikten sonra ağlayıp inlemeye başladı, hoplayıp zıpladı, gözleri kan çanağına dönmüştü, ne ailesini ne de arkadaşlarını yanında istiyordu. "Yaşamak istemiyorum artık!" diye bağırıyordu, "Her şey bitti artık benim için..." Göğsünü tırmalamaya başladı. "Dayanamayacağım artık, bittim ben, ölmek istiyorum ana!.." Hong Taiyue öne çıkıp Jinlong'un omuzlarını sıkıca kavradığı gibi bir güzel silkeledi onu. "Jinlong!" diye kükredi, "Bu halin ne senin?! Bir de Komünist Parti üyesi olacaksın! Gençlik kolu şube sekreteri mi? Beni çok büyük hayal kırıklığına uğrattın! Senin adına utanıyorum!" Yingchun öne atılıp aralarına girdi, Hong Taiyue'nin ellerini tutup, "Oğluma bu şekilde davranamazsın!" diye kükredi. Sonra ardına dönüp kendinden bir baş daha uzun olan Jinlong'a sarıldı sıkı sıkı, yüzünü okşayıp şöyle fısıldadı: "Akıllı oğlum benim, korkma artık, bak anan burada, anan korur seni..." Huang Tong başını salladı, bakışlarını kalabalığın üzerinde gezdirdi bir süre, sırtını jeneratör odasının delinmiş duvarına yasladı, beyaz bir kâğıt çıkarıp artık ustalaşmış parmaklarıyla kendine bir sigara sardı. Sigarasını yaktığı o kısa anda bu küçük adamın çenesindeki birbirine girmiş sarı sakallarını gördüm. Jinlong, Yingchun'u iterek kendinden uzaklaştırdı, ardından yolunu kesmeye çalışan diğerlerini de engelledi, omuzlarını düşürerek dışarıya koşturdu, ay ışığı açık mavi bir tül perde gibi omuzla-

rına düşüp onu yumuşattı. Çok çalışmış bir eşek gibi yere yuvarlandı birkaç adım attıktan sonra. "Ana, katlanamıyorum artık, ölmek istiyorum, iki şişe içki daha verin bana, iki şişecik daha, sadece iki şişe!.." "Delirmiş mi yoksa sadece sarhoş mu olmuş?" diye sordu Hong Taiyue, Baofeng'e ciddi ciddi. Baofeng'in ağzının kenarı seğirdi biraz, yüzünde alaycı bir ifadeyle, "Sarhoş bence," dedi. Hong Taiyue, Yinchun, Huang Tong, Qiuxiang, Hezuo, Huzhu ve diğerlerine bakıp çaresiz bir ifadeyle başını salladı, güçten düşmüş bir baba gibi uzun uzun içini çekip, "Beni gerçekten de hayal kırıklığına uğrattınız," dedi, hemen ardından sendeleye sendeleye uzaklaştı oradan. Köye giden o küçük patikaya sapmadı, kayısı bahçesine girdi, kayısı çiçeklerinin yapraklarının yerde oluşturduğu halı üzerinde açık mavi ayak izleri bırakarak yola koyuldu.

Bu arada Jinlong hâlâ eşek gibi yerde yuvarlanıyordu. "Eve gidip biraz sirke getir, Hezuo," diye cıvıldadı Qiuxiang, "ağzına boca edelim de kendine gelsin biraz. Hezuo, duyuyor musun beni? Hadi bir koşu eve git de..." Hezuo o sırada bir kayısı ağacına sarılıp yüzünü ağacın gövdesine dayamıştı, bu haliyle ağacın bir parçasıymış gibi duruyordu. "Huzhu, Huzhu, sen git bari!" Ama Huzhu'nun silueti uzaktaki ay ışığıyla tek vücut olmuş gibi duruyordu. Hong Taiyue gittikten sonra kalabalık bir bir dağılmış, Baofeng bile çantasını sırtladığı gibi gitmeye yeltenmişti. "Baofeng," diye seslendi Yingchun, "ağabeyine iğne filan vursana, o kadar içtikten sonra iç organları epey hırpalanmış olmalı..."

"Sirke geldi, sirke geldi!" Mo Yan elinde bir şişe sirkeyle uçarcasına geldi. Bacakları gerçekten de çok hızlıydı. Kalbi de gerçekten çok sıcak ve yardım isteğiyle doluydu. Rüzgârı duyar duymaz yağmurun yağacağını bilen veledin biriydi işte. "Küçük bir dükkâna gittim," dedi

böbürlenerek, "tezgâhtar para isteyince sirkeyi Parti Sekreteri Hong istiyor, onun hesabına yaz, dedim, bir daha ağzını bile açmadan hemen verdi şişeyi..."

Sun kardeşlerin üçüncüsünün yerde yuvarlanan Jinlong'u zapt etmesi hiç de kolay olmadı ama başardı sonunda. Delirmiş olan Jiefang gibi tekme ve ısırıklarla karşı koyuyordu Jinlong. Qiuxiang şişeyi onun ağzına tıkıp sirkeyi boca etti hemen. Jinglong'un boğazmdan sanki kazara zehirli böcek yutmuş bir horoz gibi tuhaf sesler çıktı, gözleri yuvalarında ters döndü, ay ışığının altında bembeyaz görünüyorlardı. "Seni kalpsiz velet, oğlumu öldürdün sen!.." diye ağlamaya başladı Yingchun. Huang Tong, Jinlong'un sırtına vurdu. Jinlong'un ağzından ve burun deliklerinden ekşi ve insanın midesini bulandıran bir sıvı püskürmeye başladı.

28

Hezuo'nun gönlü olmadan Jiefang'la evlendirilmesi

Huzhu'nun güle oynaya Jinlong'a varması

İki ay geçmişti ama ne Lan Jiefang ne de Ximen Jinlong iyileşecek gibi görünüyordu. Huang'ların ikiz kızlarının akıl sağlığında da bazı sorunlar baş göstermeye başlamıştı. Mo Yan'ın romanında yazdığına göre; Jiefang harbiden kafayı yemiştin sen, Ximen Jinlong'sa sadece deli numarası yapıyordu. Deli taklidi yapmak, utancı maskeleyen kırmızı bir duvaktır, bir kere taktınız mı bütün skandallar örtülüverir hemen. Biri delirince geriye söylenecek pek bir şey de kalmaz, değil mi? Ximen köyü Domuz Çiftliği o sıralarda ününün keyfini çıkarıyordu. Hasat başlamadan önce verilen kısa bir moladan istifade eden ilçe yönetimi, çiftliğin deneyimlerinden bir şeyler öğrenmek için Ximen köyü Domuz Çiftliği'ne bir gezi daha düzenledi. Bu geziye sadece ilçeden değil, diğer ilçelerden de konuklar katıldı. Jinlong ve Jiefang'ın böylesine kritik bir anda delirmiş olması Hong Taiyue'nin iki kolunu birden tam da omuzlarından kesmeyle eşdeğerdi.

Komün Devrim Komitesi'nden gelen bir telefonla Askerî Bölge Lojistik Bölümü'nün çiftliği gözlemlemek için bir heyet göndereceği bildirilmişti, yerel ve ilçeden gelen üst düzey yetkililer de bizzat eşlik edeceklerdi heyete. Hong Taiyue bu durumla baş edebilmek için köyün en akıllı adamlarını çağırıp bir toplantı düzenledi. Mo

Yan, Hong Taiyue'nin ağzında uçuk çıktığını ve gözlerinin kan çanağına döndüğünü yazar romanında. Ayrıca Lan Jiefang, senin *kang*'ın üzerine uzanıp boş gözlerle etrafa bakıp sinirleri kopmuş bir timsah gibi durmadan iki gözü iki çeşme ağladığını ve çamurlu gözyaşlarının domuz besleme kabından taşan damıtılmış su gibi göründüğünü yazar. Bu sırada Jinlong da yan odada sanki az önce arsenik yemiş de ölümden dönmüş bir tavuk gibi olduğu yere mıhlanmış oturmaktaydı, biri içeriye girince başını kaldırıp deli gibi kıkırdıyordu.

Mo Yan'ın romanına göre Ximen köyü Üretim Tugayı'nın liderleri üzgünce başlarını eğmiş, çaresiz bir halde ne yapacaklarını düşündükleri zaman Mo Yan, göğsünde sanki bambudan bir zırh varmışçasına bir özgüvenle toplantı salonuna girmiş. Onun yazdıklarının hepsine güvenmemek gerek; ama romanlarında yazdıklarının çoğu abartılı ve asılsız şeyler, rüzgârın peşine düşüp gölgeleri yakalamak istiyor sonuçta ve yazdıkları sadece referans olarak kullanılabilir.

Mo Yan'ın dediğine göre toplantı salonuna girer girmez Huang Tong tarafından dışarı kışkışlanmış. Ama bizimki orayı terk edeceğine zıplayıp masanın üzerine çıkmış, masanın kenarına oturup iki lif kabağını andıran o kısa bacaklarını bir ileri bir geri sallamaya başlamış. Bu sırada çoktan yerel milis komutanı ve güvenlik şefi olmuş Panter Sun ayağa kalkıp Mo Yan'ı kulaklarından yakalamış. Hong Taiyue eliyle Panter Sun'a işaret edip onu bırakmasını istemiş.

"Genç adam, yoksa sen de mi delirdin?" demiş Hong Taiyue alay ederek, "Ximen köyünün nasıl bir feng shui'si var da senin gibi harika bir karakter yetiştirdi hiç bilmiyorum?"

"Delirmedim," diye yazar Mo Yan o kötü şöhretli "Domuz Yetiştirme Üstüne Öyküler" adlı kitabında, "be-

nim sinirlerim kabak asması sarmaşığı gibi kalın ve serttir, rüzgârda bir ileri bir geri salınan bir düzine kabak taşısa da kopmaz, dünyadaki herkes delirse dahi bir ben kalırım aklı başında." Ardından şöyle ekler, "Sonra şaka yollu şöyle dedim, 'Ama sizin taburun değerli iki komutanı çoktan kafayı yedi. Bunun sizi çok kötü bir duruma soktuğunu biliyorum, işte bu yüzden hepiniz kuyunun içine düşmüş maymun sürüsü gibi başınızı kaşıyıp duruyorsunuz.'"

"Evet, bizi çok kötü bir duruma sokan şey tam da bu," dedi Hong Taiyue diye yazar Mo Yan, "bizler kuyuya düşmüş bir maymun sürüsü bile değiliz, daha da kötüsü çamura saplanmış bir eşek sürüsüyüz. Bizi bu durumdan kurtaracak iyi bir fikriniz var mı, Mo Yan Beyefendi?" Mo Yan'ın hikâyesi şöyle devam ediyor:

> Hong Taiyue ellerini göğsünde kavuşturup zeki bir komutanı onurlandıran bilge bir hükümdar gibi önümde eğildi ama asıl amacı beni gülünç bir duruma düşürüp benimle dalga geçmekti. Böyle bir durumla başa çıkmanın en iyi yolu aptal numarası yapıp onların o sözde zekâsını bir ineğe sitar çalmaya ya da bir domuza şarkı söylemeye çevirmekti. Bir parmağımı uzatıp Hong Taiyue'nin en azından beş kış ve altı yazdır üzerinden çıkarmadığı ve bu kadar zamandır suya sabuna temas etmemiş olan askerî tuniğinin şişkin cebini işaret ettim. "Ne?" dedi Hong Taiyue başını eğip cebine bakarak, "Sigara," dedim, "cebinde bir paket Amber marka sigara var." Amber marka sigaranın paketi üç nokta dokuz yuandı, o zamanın en pahalı sigarası olan Ön Kapı'yla eşdeğerdi bu, böyle pahalı bir sigarayı bir komün sekreteri bile idareli içerdi. Hong Taiyue paketi isteksizce çıkarıp bir sigara uzattı bana. "Gözünde x-ray mi var be ufaklık? Bizim Ximen köyünde senin yeteneklerini göz ardı ediyoruz galiba." Tiryaki gibi içmeye başladım siga-

rayı, üç duman halkası yapıp uzun bir duman bulutuyla birleştirdim, hemen ardından, "Hepinizin beni hor gördüğünü biliyorum," dedim, "köpek boku kadar değeri olmayan küçük bir çocuğum gözünüzde ama çoktan on sekizime girdim ben, koca adam sayılırım artık, boyum kısa, yüzüm bebek gibi olabilir ama Ximen köyünde benden akıllısını bulamazsınız!"

"Öyle mi?" dedi Hong Taiyue gülerek, ardından etrafındakilere bakıp, "Senin on sekizine girdiğini ve bu kadar zeki olduğunu hiç bilmiyordum doğrusu," diye devam etti. Etraftakiler de alaycı kahkahalar attılar.

Mo Yan hikâyeye şöyle devam ediyor:

Sigarayı içmeye devam ederken Jinlong ve Jiefang'ın delirmesinin duygusal nedenleri olduğunu ve böyle bir hastalığın ilacı olmadığını, yapılabilecek tek şeyin eski bir şeytan çıkarma yöntemi olduğunu anlattım kusursuz bir mantık çerçevesinde. Jinlong'u Huzhu'yla, Jiefang'ı da Hezuo'yla evlendirmelisiniz, "ite kaka mutluluk" diye bir deyiş vardır, bence "mutluluğun itip kakması" denmeli ona, mutluluk şeytani ruhları ite kaka kapı dışarı eder.

Şimdi iki erkek kardeşin Huang'ların iki kızıyla aynı günde evlendirilmesi fikrini ortaya atanın Mo Yan olup olmadığını tartışmanın gereği yok hiç. Ama düğünler aynı gün yapıldı işte ve bütün sürece başından sonuna dek kendi gözlerimle şahit oldum. Her şey çok aceleye gelmiş olmasına rağmen Hong Taiyue, dizginleri eline alıp bu kişisel meseleyi resmî bir olay haline getirerek her şeyin sorunsuz ilerlemesini sağladı, köyün bütün yetenekli kadınlarını seferber ederek düğünleri şamatalı bir festivale ya da büyük bir şölene çevirdi.

Düğün tarihi ay takviminin dördüncü ayının on altıncı günüydü. O gece olağandışı parlaklıkta bir dolunay vardı, koskoca cüssesi ve kayısı bahçesini neredeyse ışığa boğan ışınlarıyla ay sanki düğüne özel olarak çağrılmış bir davetli gibi parlıyordu. Ayın üzerindeki oklar, antik çağlarda aya yükselen karısının ardından delirip ayı vurmaya çalışan Okçu Houyi'nin fırlattığı oklardı. Ayın üzerindeki yıldızlı ve şeritli bayrakları da Amerikalı astronotlar dikmişti. Sizin düğünlerin şerefine domuz çiftliğindeki domuzların o günkü mönüsü de değiştirilmişti, havadaki içkiye batırılmış kırmızı tatlı patates yaprağı kokusuna darı ve siyah fasulye kokusu da karışıyordu. Domuzlar karınları davul gibi şişene kadar tıkındı, hepsinin keyfi yerindeydi, kimi duvarın bir köşesine kıvrılıp uyuyor kimi de duvarın üzerine çıkmış avaz avaz şarkı söylüyordu. Peki ya Diao Xiaosan ne haldeydi acaba? Sessizce ayağa kalkıp onun ahırına bir göz attım duvarın üzerinden, o küçük aynayı duvara monte etmiş olduğunu keşfettim, sağ toynağına nereden bulduğunu bilmediğim yarısı kırık, kırmızı plastik bir tarak geçirmiş, ensesindeki tüylerini tarıyordu aynanın karşısında. Son günlerde sağlığı epey yerindeydi bu herifin, yanakları etlenmiş, yüzüne can gelmişti, o uzun ve ürkütücü yüzü daha kısa duruyordu şimdi. O kaba derisini tararken çıkan ses yoruyordu insanı, derisinden kalkan ve kepeği andıran parçalar Japonya'nın İzu Yarımdası'nda sonbaharda görülen yaprak bitleri gibi süzülüyordu ay ışığı altında. Bu herifin aynanın karşısına geçip tüylerini tararken yüzünde beliren kendini beğenmiş ifade âşık olduğunun kanıtıydı. Ama bunun karşılıksız bir aşk olduğundan adım gibi emindim, bırakın o güzeller güzeli genç Hudie Mi'yi, bir sürü çocuk doğurmuş olan yaşlı dişi domuzlar bile bakmazdı onun yüzüne. Diao Xiaosan aynaya bakarken benim onu gözetlediğimin farkına varınca homurdanmaya başladı, ardına bile bakmadan şöyle dedi:

"Ağabeyciğim gözetlemene gerek yok! İnsanlar güzelliğin aşkına kapılırsa domuzlar da kapılır. Saçıma başıma çekidüzen veriyorum şunun şurasında, niye çekiniyorsun benden?"

"Şu kol gibi uzamış iki azıdişin olmasa daha yakışıklı olurdun," dedim sırıtarak.

"Öyle bir şeyi hayatta yapmam," dedi Diao Xiaosan büyük bir ciddiyetle, "o iki uzun azıdişim anamla babamın yadigârı, onlara bir zarar gelsin istemem, hayırlı bir evlat olmanın ilk kuralı ana babaya saygıdır. Bu, insan ahlakıyla ilgili bir şey olmasına rağmen domuzlar için de geçerlidir. Hem beni bu iki uzun azıdişimle sevebilecek olan dişi domuz da vardır yani?"

Diao Xiaosan'ın engin bir bilgi birikimi ve mükemmel bir belagat yeteneği vardı, onunla ağız dalaşına girsem hayatta kazanamazdım. Suçluluk duygusuyla geri çekilirken geğirince ağzımın tadı kaçtı. Ön toynaklarımdan birini kaldırıp daha olgunlaşmamış bir kayısı koparıktan sonra çiğnemeye başladım, dişlerim kamaştı, ağzım tatlandı hafiften. Ağacın dallarını eğmiş olan kayısıları görünce içimdeki üstünlük hissi daha da arttı. On güne, bilemedin iki haftaya kayısıların tümü olgunlaştığında Diao Xiaosan, seni kokuşmuş yaratık, sen orada bir başına kokuşmaya devam ederken ölüverirsin umarım seni piç kurusu!

Kayısıyı yedikten sonra yere uzanıp gücümü toparlarken düşünmeye başladım. Zaman kuş gibi uçup gidiyordu, çok geçmeden hasat başlayacaktı. Güney rüzgârı hafiften esiyor, bitki örtüsü yenileniyordu ve çiftleşmek için harika bir fırsattı bu. Kızışmış dişi domuzların kokusu hâkimdi havaya. Çiftleştirmek için otuz tane, eli yüzü düzgün, genç dişi domuz seçmiş olduklarını biliyordum. Seçilmiş domuzların her biri ayrı bir ahıra konulmuş ve yemlerinin kalitesi ve porsiyonu da artırılmıştı. Vücutları

yağ bağladıkça ciltleri geriliyor, gözlerindeki sevişme isteği gün geçtikçe daha da artıyordu, büyük çiftleşme mevsimi kapıdaydı yani. Çiftlikteki konumumun çok farkındaydım. Bu çiftleşme yarışmasında ben A köşesindeydim, Diao Xiaosan da B köşesinde. Diao Xiaosan ancak ben çiftleşmekten yorulunca takımlarını çıkarıp sallayabilecekti. Çiftliktekilerin Diao Xiaosan'la benim hiç de sıradan domuzlar olmadığımızdan bile haberleri yoktu. Biz ikimiz akıllı, fiziksel olarak diğerlerinden üstün, duvarları aşıp çitleri yıkabilecek domuzlardık. Etrafta kimselerin olmadığı geceler ahırlarımızdan çıkıp hemen hemen aynı sayıda çiftleşme şansı yakaladık. Hayvanlar âleminin kurallarına göre çiftleşmeden önce Diao Xiaosan'ı mağlup etmem gerekiyordu. İlk olarak da o seçilmiş dişi domuzlara hepsinin bana ait olduklarını anlatmam gerekiyordu, ardından da Diao Xiaosan'ı fiziksel ve psikolojik olarak yenip ona o dişi domuzların ne kadar âciz olduğunu göstermeliydim.

İşte ben bu sorunu düşünürken devasa ay hafiften yana eğilmiş olan o yaşlı kayısının ardına dinlenmeye çekildi. Bu ağacın o romantik kayısı ağacı olduğunu biliyorsundur sen. Kayısı ağacı çiçek açtığı zaman Ximen Jinlong, Huang Huzhu ve Huang Hezuo'nun ağacın tepesinde sevişmeleri sonradan çok ciddi sorunlara neden olmuştu. Her olayın iki yüzü vardır ama. Onların bu acayip ağacın üzerinde sevişmeleri senin delirmene yol açtı ama diğer taraftan bakılınca, sevişme sonrası eşi benzeri görülmemiş bir bereket geldi işte bu ağaca. Ağacın üzerinde yıllardır sadece birkaç tane sembolik kayısı olmuştu o zamana kadar ama bu yıl öyle bereketli oldu ki dalları kayısı bolluğundan neredeyse yere değiyordu. Ağacın dalları kırılmasın diye Hong Taiyue dalların altına destek koymalarını bile emretti. Kayısılar genelde hasattan sonra olgunlaşır ama bu ağacın meyveleri öyle

eşsiz ki daha şimdiden altın sarısına bürünüp hoş kokular salmaya başlamıştı bile. Hong Taiyue kayısıları korumak için Sun Bao'dan gece gündüz birkaç milis dikmesini istedi ağacın altına. Silahlı milisler ağacın altında gece gündüz devriye geziyordu. Sun Bao milislere şöyle bir emir verdi: "Eğer kayısı çalmaya yeltenen olursa çekinmeden ateş edin, ölürse ölsün!" İşte bu yüzden bu romantik ağacın meyvelerini görünce ağzımın suyu akmasına rağmen yanına gidip de başımı kaldırmaya bile cesaretim yoktu. Milisler saçma doldurdukları tüfekleriyle birini vurdular bile, şakası yok bu işin. Uzun yıllar öncesinde yaşamış olduğum o andan beri ne zaman bir tüfek görsem tir tir titriyorum korkudan. O sinsi Diao Xiaosan da doğal olarak böylesine düşüncesiz bir harekete kalkışmadı tabii. Kayısı rengindeki devasa ay da ağacın tepesine oturunca ağacın zaten eğik olan dalları daha bir sarktı. Yarı deli bir milis hiç beklenmedik bir anda aya doğru ateş etti. Ay şöyle bir titredi, hiç yaralanmamıştı, artık daha bir yumuşak ışınlarını gönderirken çok eski bir haberi iletir gibiydi bana. Kulaklarıma çok dingin bir müzik çalındı birden, üzerlerinde ağaç yaprağı ve hayvan derisinden giysiler olan bir grup insanın ay ışığı altında dans ettiğini gördüm. Kadınların belden yukarısı çıplaktı, memeleri iri, meme uçları kalkıktı. Milislerden biri daha ateş edince koyu kırmızı bir ateş topu püskürdü tüfeğin namlusundan, bir saçma tomarı sinek sürüsü gibi aya doğru süzülmeye başladı. Ay kısa bir an kardı, sonra yüzü kireç gibi bembeyaz oldu. Ağacın tepesinde birkaç kez zıpladıktan sonra yavaş yavaş yukarıya doğru yükseldi. Yükselirken boyutu yavaş yavaş küçüldü ama ışıması giderek daha da parlak bir hal aldı. Ay yerden yaklaşık olarak yetmiş metre yükseldikten sonra orada öylece asılı kalıp kayısı bahçesine ve domuz çiftliğine nostaljik bir hüzünle baktı. Ay kalkıp düğüne teşrif et-

mişken onu en iyi içkiler ve altın kayısılarla ağırlamamız gerektiğini düşündüm, onu öyle memnun etmeliydik ki kayısı bahçemizi her gece demir atacağı bir mekân olarak bellemeliydi ama yok, o iki pervasız milis durduk yere ateş etmişti ona, fiziksel bir hasar görmemişti ama kalbi kırılmıştı işte. Buna rağmen her yıl ay takviminin dördüncü ayının on altıncı günü Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın Ximen köyü kayısı bahçesi dünya üzerinde mehtabın keyfini çıkarabileceğiniz en iyi yerdir. Ay burada hem çok büyük hem de çok yuvarlak olur, hem aşk dolu hem de çok hüzünlüdür. Mo Yan denilen o ufaklık "Sırıkla Atlayan Ay" adlı fantastik romanında şöyle yazar:

... O tuhaf yılların tuhaf günlerinde dört deli için domuz çiftliğinde büyük bir düğün töreni düzenledik. Sarı renkli bir kumaştan iki damatlık dikip iki gevrek hıyar gibi giydirdik o iki damadı, kırmızı bir kumaştan da iki gelinlik dikip iki sulu turp gibi giydirdik o iki gelini. Düğün yemeğini sorarsanız, sadece iki çeşitti, yağda kızarmış hıyar sotesiyle yine yağda kızarmış turp sotesi. Biri domuz kesmeyi teklif etmişti ama Parti Sekreteri Hong karşı çıktı bu fikre. Bizim Ximen köyü yetiştirdiği domuzlarla ünlüdür, domuzlar bizim onurumuzdur, nasıl kıyarız onların canlarına? Parti Sekreteri Hong çok doğru bir karar vermiş. Yağda kızarmış hıyar sotesi ve yine yağda kızarmış turp sotesiyle büyük bir ziyafet çektik kendimize. İçki çok kalitesizdi, hani şu büyük bir fıçının içine tatlı patates özü ve yirmi beş litre amonyağın boşaltılarak yapıldığı likörlerdendi. Taburun içki alma sorumlusunun tembelliği tutmuştu işte, fıçının içi bile temizlenmemiş, etrafı keskin bir kötü koku sarmıştı. Ama sorun değildi, çiftçiler de tarlalardaki ekinler gibi alışıktı gübreye işte, amonyak kokulu içkiyi daha çok seviyorduk. Hayatımda ilk defa yetişkinlerle aynı masayı payla-

şıyordum, on masanın en başta olanında oturuyordum, çaprazımda Parti Sekreteri Hong vardı. Bu nezaketin nedeninin harika fikrimden dolayı olduğunu biliyordum, o gün tabura koşturup zekâmın sadece küçük bir kırıntısı olan fikrimi açıkladığımda –aslında bunu o kadar düşünmemiştim bile ya– bir daha bana tepeden bakamayacaklarını çok iyi biliyordum. İki kâse içkiyi mideme indirince zeminin yükseldiğini hissettim, vücudum sınırsız bir güçle donanmıştı sanki. Ziyafet sofrasından fırlayıp kayısı bahçesine koştum, üç metre çapında altın sarısı ayın yavaş yavaş üzeri kayısıdan geçilmeyen o meşhur ağacın üzerine indiğini gördüm. Ayın beni çağırdığı çok belliydi. Hem Ay Tanrıçası Chang E'nin yaşadığı hem de yaşamadığı aydı bu, hem Yankilerin çıktığı hem de çıkmadığı aydı. Bir gezegenin ruhuydu bu. Ay, ben geldim! Bulutların üzerine basar gibi koşturuyordum, elimde kayısı ağacına doğru giderken kuyunun yanından aldığım, su taşımak için kullanılan, çınardan yapılmış hafif ve esnek bir sopa vardı. Sopayı göğsümün önünde mızrak taşıyan atlı bir savaşçı gibi dümdüz tutuyordum. Sopayı aya saplamayacaktım, benim arkadaşımdı ay çünkü. Sopanın esnekliğinden faydalanıp ayın üzerine sıçrayacaktım. Üretim Tugayı'nda gönüllü olarak çalıştığım yıllar boyunca her gece *Referans Haberleri*'ni okumuştum, bir gün Sovyetler Birliği'nden Sergei Bubka adında bir atletin sırıkla yüksek atlamada 6.15 metreyi geçerek salon dünya rekorunu kırdığını okumuştum, sık sık Tarım Lisesi'nin oyun alanına gidip gözlem de yapardım, bir keresinde Feng Jinzhong adında bir beden öğretmeninin Pang Kangmei adında yüksek potansiyeli olan bir kız öğrenciye yaptığı gösteriye tanık olmuştum kendi gözlerimle, alıştırma yaparken dizinden yaralandığı için Eyalet Beden Eğitimi ve Çalışma Tugayı'nın onu bizim liseye beden öğretmeni olarak gönderdiğini duymuştum Böl-

ge Tedarik ve Pazarlama Kooperatifi'nin eski müdürü ve şimdi de Beşinci Pamuk İşleme Tesisi'nin müdürü ve parti sekreteri olan Pang Hu'yla eskiden Bölge Tedarik ve Pazarlama Kooperatifi'nin satış bölümünde tarım aletleri satan ve şimdi de Beşinci Pamuk İşleme Tesisi kantininin muhasebeciliğini yapan Wang Leyun'un uzun bacaklı bir turnayı andıran kızları Pang Kangmei'nin kendi ağzından. Kesinlikle ayın üzerine sıçrayacaktım. Çok yetenekli Pang Kangmei'nin hızla koşup sırığı kuma saplar saplamaz birden göğe yükselmesi gibi sıçrayıp aya fırlayacağımdan da çok emindim hem de. Kayısı ağacının tepesinde dinlenmeye çekilmiş ayın yüzeyinin çok yumuşak ve esnek olduğunu düşünüyordum nedense, aya inince hızla yukarı zıplayacaktım, ay da nazik bir tavırla yavaş yavaş taşıyacaktı beni. Düğüne gelenler de koşturup ayla beni uğurlamaya geleceklerdi. Huang Huzhu da belki sıçrayıp benimle gelirdi, kim bilir? Kemerimi çıkarıp aşağıya sarkıtarak onun yakalamasını bekleyecektim, sonra tüm gücümle onu yukarıya çekecektim, ay da bizi yükseklere çıkaracaktı. Evlerin ve ağaçların yavaş yavaş küçüldüğünü, insanların çekirge gibi kaldığını görecektik, aşağıdan gelen çığlıklarını da duyabilirdik belki ama biz çoktan asılı kalmış olacaktık o berrak boşlukta...

Bu, kesinlikle saçma sapan bir romandı, Mo Yan'ın onca yıldan sonra alkolün etkisiyle kaleme aldığı halüsinasyonlardan ibaretti sadece. O akşam kayısı bahçesinde olanları benden daha net hatırlayan yok herhalde. Kaşlarını çatma sakın, konuşmaya hakkın yok senin, Mo Yan'ın romanında yazdıklarının yüzde doksan dokuzu yalan, yazdığı tek gerçek şey de şu: Sen ve Jinlong, sarı kumaştan dikilmiş, taklit askerî tuniklerinizle gerçekten de iki gevrek hıyara benziyordunuz. Düğün yemeğinde olanları anlamamışsın, kayısı bahçesindekiler hakkındaysa en ufak

bir fikrin yok. Diao Xiaosan şimdi Java Adası'nın etrafındaki ülkelerden birinde yeniden hayata gelmiş ya da belki de senin oğlun olarak yeniden doğmuş olsa bile o yaşlı cadının önceki hayatları unutturan karışımına benim gibi kutsanmış bir şekilde dayanamamıştır, bu yüzden buradaki tek yetkili anlatıcı benim, benim dediklerim tarih olacak, yalanladıklarım da öyle.

Mo Yan o akşam bir kâse içki içer içmez sarhoş oldu hemen, kaplan sırtlı, ayı belli Pars Sun Bao onu ensesinden tuttuğu gibi çürümüş saman yığınının içine fırlatınca kışın ölen Yimeng Dağı domuzlarının fosforlu kemikleri üzerinde derin bir uykuya daldı, aya sırıkla atladığını muhtemelen orada fosur fosur uyurken rüyasında görmüştü işte. Gerçek şu ki –beni sabırla dinlemen gerekiyor– düğün yemeğine katılamayan o iki milis aya ateş edip onu kaçırdılar. Aya değmeyen saçma taneleri ağaca isabet edince bir sürü kayısı düşürdüler yere. Patır patır yere dökülen altın sarısı rengindeki kayısılar yerde kalın bir tabaka oluşturdu. Kayısıların çoğu paramparça oldu, özleri dört bir yana sıçradı, kayısıların o tatlı kokusu ve barut kokusu birbirine karışıp domuzları baştan çıkarıyordu. Milislerin bu barbarca hareketine çok öfkelendim, orada üzgünce dikilip yavaş yavaş göğe yükselen ayı şaşkın bakışlarla izlerken gözümün önünden karanlık bir gölge geçti uçarcasına, hemen ardından zihnimde flaş gibi bir ışık parladı, ne olduğunu hemen anladım, her şeyi çok net görebiliyordum artık, o kara Diao Xiaosan ahır duvarından atlamış ve şimdi de doğruca o romantik kayısı ağacına koşturuyordu. O ağacın kayısılarına dalmaya cesaret edememizin nedeni iki milisin ellerindeki tüfeklerdi, milisler aya ateş ettikten sonra tüfeklerine barut koymamışlardı ve en az yarım saat sürerdi tüfeklerini tekrar doldurmaları, bu yarım saat de tıka basa kayısı yememiz için yeter de artardı bize. Diao Xiaosan gerçekten

de çok zeki bir domuzdu, benim dikkatimi dağıtmıştı bile. Pişman olunacak bir şey değildi bu ama. Geride kalmak istemediğimden ahırımdan fırladım hemen. Diao Xiaosan ağaca doğru koşturuyor, ben de hemen onun arkasından koşturuyordum. Diao Xiaosan'ı bir geçtim mi ağacın altına düşen kayısıların hepsi benimdi. Ama hemen ardından gerçekleşen şey bana kendimi çok şanslı hissettirdi. Diao Xiaosan kayısıları yemeye başlamış ve ben de tam onun karnına tosluyordum ki sağ elinde sadece üç buçuk parmağı olan milisin ona kırmızı renkli ve etrafa altın sarısı kıvılcımlar saçan bir şey fırlattığını gördüm. Kötü, çok kötü, tehlike! Ön bacaklarımı sertçe yere basıp öne doğru fırlamamak için kendimi zor tuttum, bu halimle acil fren sistemini kullanan bir Mercedes'i andırıyordum, olaydan çok sonra dizimin aşınmadan kanadığını anlayacaktım, sonra bir takla atıp o en tehlikeli bölgeden paçayı sıyırdım hemen. Şaşkınlık içinde o piç kurusu Diao Xiaosan'ın etrafa kıvılcımlar saçan havai fişeği bir köpek gibi ağzına alıp tüm gücüyle başını sallamasını izledim. O koca havai fişeği milislere iade etmek istediğini biliyordum ama ne yazıktır ki havai fişeğin acelesi vardı, Diao Xiaosan daha başını sallarken havai fişek göz açıp kapamadan ağzından bir şimşek gibi fırlayıverdi. Dürüst olmak gerekirse Diao Xiaosan çok çevik davranmıştı bu kritik anda, sadece engin bir savaş deneyimi olan yaşlı bir asker, onun gibi soğukkanlı ve kahramanca durabilirdi, savaş filmlerinde sık sık görürüz bunu, yaşlı bir asker, düşmanın attığı el bombasını yakalayıp onlara geri fırlatır, bu işin ustalığı havai fişeğin çok kısa olan fitilinin büyük bir trajediye yol açmamasındadır. Diao Xiaosan inlemeye bile fırsat bulamadan kendini yerde buldu. Yoğun bir duman bulutu kayısı ağacının altını doldurduktan sonra yavaş yavaş dört bir yana yayılmaya başladı. Yerde yatan Diao Xiaosan'ı görünce içim karmakarışık

duygularla doldu birden, hem hayranlık duydum ona hem üzüldüm, hem korktum hem de kendimi şanslı hissettim, açıkçası bu felaket benim başıma gelmediği için sevinmiştim de biraz, doğru dürüst bir domuzun hissetmemesi gereken bir duyguydu bu ama olmuştu işte ve bu konuda yapabileceğim hiçbir şey yoktu. Milisler birden koşmaya başladı, birkaç adım atmışlardı ki aniden durup arkalarına döndüler, birbirlerine baktılar, yüzlerinde uyuşmuş ve durgun bir ifade vardı, sonra her zaman yaptıkları gibi çok yavaş hareketlerle Diao Xiaosan'ın yanına yaklaştılar. Bu iki çirkin ufaklığın şimdi çok huzursuz olduğunu tahmin ediyordum, Parti Sekreteri Hong Taiyue domuzların hazineler hazinesi olduğunu söyler dururdu çünkü, domuzlar o dönemin en belirgin politik simgesiydi, domuzlar Ximen köyü Üretim Tugayı'nın onuruydu ve çok büyük faydaları vardı, bir domuz bile öldürülemezdi, hele ki Diao Xiaosan gibi damızlık bir domuzu –her ne kadar yardımcı bir rolde oynasa da– öldürmek çok büyük bir suçtu. İki adam iyice ağırlaşmış bakışlarıyla Diao Xiaosan'ın önünde dikiliyordu, telaşla başlarını eğip durumu değerlendirmeye koyulduklarında Diao Xiaosan inlemeye başlayıp yavaş yavaş oturur pozisyona geçti. Kafası bir çocuğun elindeki çıngırak gibi durmadan sağa sola sallanırken bir horoz gibi derin derin nefes alıyordu. Ayağa kalkıp kendi etrafında bir tur attıktan sonra bacaklarında derman kalmayınca kıç üstü yere oturdu. Başının döndüğünü ve ağzında dayanılmaz bir acı duyduğunu anladım. Milislerin yüzlerine renk geldi birden. "Bunun bir domuz olabileceği aklıma gelmemişti," dedi biri. "Ben de kurt sanmıştım," dedi diğeri. "Kayısı yemek istiyordun demek?" dedi ilk konuşan, "Bir sepet hazırlayıp senin ahıra yollayalım o zaman." "Şimdi kayısı yiyebilirsiniz," dedi ikincisi. Diao Xiaosan milislerin anlamadığı domuz dilinde acı acı sövdü: "Ananınkini yiyece-

ğim!" Tekrar ayağa kalkıp sendeleyerek ahırına doğru yürümeye başladı. İkiyüzlü bir tavırla onu karşılar gibi yapıp şöyle sordum: "Ağabey bir şeyin yok ya?" Soğuk bakışlarını üzerimde gezdirip kanlı bir tükürük koyuverdikten sonra belli belirsiz mırıldandı: "Bu da bir şey mi be!.. Hay ninenin sarkmış memelerini senin!.. Ben Yimeng Dağı'ndayken kaç tane havan topuna göğüs gerdim ulan!.." Bu herifin kan tükürüp kızılcık şerbeti içtim, dediğini bilsem de dayanıklılık ve cesaretine hayran kalmıştım. Patlamanın etkisi hiç de hafif değildi, ağzından hâlâ duman çıkıyordu, ağzında mukoza hasarı oluşmuş, soldaki korkunç azıdişinin yarısı kırılmış, yanaklarındaki tüylerin çoğu da yanmıştı. Ahır kapısının parmaklıklarını zorlayıp beceriksizce arasından geçmeye çalışacağını düşünüyordum ama hiç de öyle olmadı, kısa ve seri hareketlerle koşturup sıçradığı gibi ahırının içindeki çamurun içine iniverdi. Bu gece çok acı çekeceğinden emindim, kızışmış dişi domuzların kokusu ne kadar yoğun, Hudie Mi'nin azgın çığlıkları ne kadar çekici olsa da tek yapacağı şey çamurun içine uzanıp rüya görmek olacaktı. İki milis özür diler gibi bir tavırla, onlarca kayısı toplayıp onun ahırına bırakınca hiç de kıskanmadım. Böyle ağır bir bedelin karşılığında birkaç kayısı yemeliydi sonuçta. Beni bekleyense kayısı değil, bir çiçek gibi açmış olan dişi domuzlardı, gülümseyen yüzleri ve kafalarına raptiye saplanmış tırtıllar gibi kıvır kıvır salladıkları o küçük kuyruklarıyla dünya üzerindeki en lezzetli meyvelerdi onlar. Hele bir gece olsun, insanlar uykuya dalsın bir, benim mutlu yaşantım da o zaman başlayacak işte. Diao Kardeş, çok özür dilerim senden.

Diao Xiaosan'ın yaralanması endişelerimi ortadan kaldırdıktan sonra gönül rahatlığıyla düğün yemeğine katılmaya gittim. Ay yetmiş metre yukarıdan soğuk soğuk bana bakıyordu. Sağ ön toynağımı kaldırıp mağdur

ve pırıl pırıl parlayan aya bir öpücük gönderdim, hemen ardından kuyruğumu kıvırdığım gibi bir göktaşı hızıyla domuz çiftliğinin kuzeyine, köyün ortasından geçen yolun yanına sıralanmış evlere doğru koştum. Doğudan batıya sıralanan bu on sekiz evde domuz çiftliği çalışanları yaşıyordu, burada hem domuz yemi yapılıyor hem pişiriliyor hem de saklanıyordu, bunun dışında çiftliğin ofis odaları ve bir de onur odası vardı. En batıda yer alan üç oda yeni evli çiftler için düzenlenmişti. Ortadaki oda, ortak kullanılan salon, diğer ikisi de gelin odalarıydı. Mo Yan bir hikâyesinde şöyle yazar:

> Bu geniş ve ferah salona kare şeklinde on tane masa konulmuştu, masaların üzerinde tepsi tepsi yağda kızarmış hıyar sotesiyle yine yağda kızarmış turp sotesi vardı, salonun kirişinde içeriyi kar beyazlığıyla aydınlatan bir lüks lambası asılıydı...

Bu ufaklık gene uyduruyor, salon olsa olsa beş metre uzunluğunda ve dört metre genişliğindeydi, böyle bir yere on tane masa nasıl sığabilirdi ki? Ximen köyünü geçtim hani, tüm Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nda bile on tane yemek masasını yan yana koyup yüz kişiyi ağırlayabilecek kadar geniş bir yer yoktu.

Düğün yemeği evlerin önünde uzanan o uzun ve dar açık alanda verildi. Alanın bir köşesinde içine gelincik ve kirpilerin yuva yapmış olduğu çürümüş ağaç dalları ve küflenmiş otlar yığılıydı. Ziyafet masası da sadece bir tane kare masadan ibaretti. Kenarlarına çiçek desenleri oyulmuş, pelesenk ağacından yapılmış bir masaydı o da, Üretim Tugayı'nın ofisine yerleştirilmişti, masanın üzerinde manyetolu bir telefon, mürekkebi kurumuş iki mürekkep şişesi ve cam kaplama bir gazyağı lambası vardı. Daha sonra en parlak günlerinde Ximen Jinlong bu

masaya el koyup –Hong Taiyue bu hareketi despot bir toprak ağasının oğlunun yoksul ve orta sınıf köylülerden aldığı intikam olarak değerlendirecekti– aile yadigârı olarak büyük ve aydınlık bir ofise yerleştirecekti –ey gidi ey, benim şu oğlumla övünsem mi yoksa ona ana avrat sövsem mi bir türlü bilemiyorum– tamam, tamam, tamam bunu da sonra anlatırım. İlkokuldan üzeri siyaha, ayakları sarıya boyanmış, iki kişilik öğrenci sıralarından getirdiler tam yirmi tane, masaların üzeri kırmızı ve mavi mürekkep lekeleri ve çakıyla kazınmış küfürlerle doluydu, bunun dışında kırmızıya boyanmış kırk tane bank da getirdiler ilkokuldan. Sıralar ikişerli, banklar da dörderli şekilde yerleştirilince evlerin önündeki açık alan bir açık hava sınıfına benzedi. Ne lüks lambası ne de ampul vardı, Ximen Nao'nun pelesenk masasının tam ortasına yerleştirilmiş fırtınalarda kullanılan teneke kaplama bir fener vardı sadece, fenerin çamur sarısı ışığı pervane sürülerini üzerine çekiyor, tenekeye çarpan pervaneler patır patır ses çıkarıyordu. Aslında çok gereksiz bir dekorasyondu bu, ay zaten dünyaya çok yaklaşmıştı ve bir kadının oya işleyebileceği kadar aydınlatıyordu geceyi.

Kadını erkeği, yaşlısı genci yaklaşık yüz kadar insan dörderli bir şekilde karşılıklı oturuyordu. Leziz yemeklerin ve kaliteli içkinin ağırlığı hepsinin yüzünde heyecan ve kaygı karışımı bir ifade oluşturmuştu. Ama henüz kimse yemeye başlayamamıştı. Hong Taiyue sıraların arkasında konuşma yapıyordu çünkü. Birkaç açgözlü ufaklık kimseler görmeden birkaç çörek tıkıştırdı ağızlarına.

"Yoldaş komün üyeleri, bugün burada Lan Jinlong'la Huang Huzhu ve Lan Jiefang'la Huang Hezuo'nun evlenmesini kutlamak için toplandık, Ximen köyü Üretim Tugayı'nın seçkin gençleri olan bu çiftler domuz çiftliğinin yapımına olağanüstü katkılarda bulundular, her biri örnek bir devrimci çalışandır, aynı zamanda geç evlenme

için birer model de oluşturmuşlardır, sıcak alkışlarımızla onları kutlayalım hep beraber..."

Çürümüş dalların arasına saklanmış, sessizce düğünü izliyordum. Ay da düğüne katılmak istemişti ama yok yere kovulduğundan ötürü sadece uzaktan izleyebilirdi olan biteni, onun parlak ışıkları sayesinde düğüne katılan her bir konuğun yüzünü en ince ayrıntısına kadar görebiliyordum. Bakışlarım aslında o kare masanın etrafındakilere çevriliydi, arada kaçamak bakışlarla sıraların ardında duranları izliyordum. Kare masanın solundaki bankta Jinlong ve Huzhu oturuyordu. Jiefang ve Hezuo'ysa sağında. Huang Tong ve Qiuxiang'sa güneyde oturuyordu, sırtları bana dönük olduğundan yüzlerini göremiyordum. Masanın tam ortasında, yani onur konuğu için ayrılmış olan yerde Hong Taiyue vardı, ayakta dikilmiş konuşma yapıyordu, Yingchun'sa başını önüne eğmiş, öyle oturuyordu. Yüzündeki ifadenin sevinç mi yoksa hüzün mü olduğunu söylemek çok zordu. Duygularının bu kadar karışık olması çok anlaşılabilir bir şeydi. Birden bu ziyafet sofrasında çok önemli bir karakterin eksik olduğunu hissettim, bizim Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın meşhur bağımsız çiftçisi Lan Lian. Lan Jiefang'ın öz, Ximen Jinlong'un da üvey babasıydı o, Jinlong'un resmî soyadı Lan'dı, yani senin babanın soyadı. İki oğlu birden evlenirken bir babanın orada olmaması görülmüş şey değildi!

Eşek ve boğa olarak geçirdiğim yıllar boyunca Lan Lian'la neredeyse her gün sabahtan akşama kadar beraberdik ama ben domuz olduktan sonra birbirimize yabancılaşmıştık eski dostumla. Geçmişin anıları zihnimin derinliklerinden sel gibi kabarınca içimde Lan Lian'ı tekrar görme arzusu filizlendi birden. Hong Taiyue konuşmasını bitirirken birbiri ardına sıra olmuş üç bisikletli girdi alana zillerini çalarak. Kimdi ki şimdi bu gelenler? Bölge Tedarik ve Pazarlama Kooperatifi'nin eski müdürü

ve şimdi de Beşinci Pamuk İşleme Tesisi'nin müdürü ve parti sekreteri olan Pang Hu. Beşinci Pamuk İşleme Tesisi, İlçe Çalışma Konseyi ve Huama adlı bir pamuk işleme şirketinin Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nda yeni kurdukları bir fabrikaydı, bizim Ximen köyü Üretim Tugayı'na sadece dört kilometre uzaklıktaydı, fabrikanın çatısını aydınlatan filament ampullerin parlak ışıltısı bizim Ximen köyünün setinin üzerinden bile açıkça görülüyordu. Karısı Wang Leyun eşlik ediyordu ona, kadını yıllardır görmemiştim, öyle şişmanlamıştı ki hiçbir çıkıntısı kalmamıştı artık, her yeri aynı kalınlıktaydı, yüzünün kırmızılığından ve teninin parlaklığından çok iyi beslendiği belli oluyordu. Üçüncü kişiyse uzun, ince bir genç kızdı, daha ilk görüşte Mo Yan'ın romanlarından birinde bahsettiği Pang Kangmei adlı karakter olduğunu anladım onun, hani eşek olduğum zamanlar annesinin yardımına koşmasaydım neredeyse yolun kenarında doğacak olan o kız çocuğuydu işte. Üzerinde kırmızı ekose bir gömlek vardı, örgülü kısa saçları fırça gibiydi, göğsünün önüne üzerinde kızıl harflerle "Çiftlik Akademisi" yazan beyaz bir rozet iliştirmişti. Pang Kangmei, İşçiler, Köylüler ve Askerler Üniversitesi'ne bağlı olan Çiftlik Akademisi'nin Ziraat Fakültesi'nin Hayvancılık Bölümü'nde okuyordu, babasından yarım baş, annesindense tam bir baş uzun bir boyla orada bir kavak ağacı gibi dikiliyordu öylece. Yüzünde ölçülü bir tebessüm asılıydı. Öyle olmaya da hakkı vardı hani, o dönemde böyle sosyal statüsü olan bir ailenin genç kızı olmak demek Ay Tanrıçası Chang E kadar ulaşılmaz olmak demekti. Aynı zamanda Mo Yan denilen ufaklığın rüyalarının kadınıydı bu kız, onun bütün romanlarında karşımıza çıkan, adları farklı ama uzun bacaklı olan bütün kadınlar odur. Meğer bu üçlü de sizin düğüne katılmak için yola çıkmış.

"Tebrikler! Tebrikler!" Pang Hu ve Wang Leyun yüz-

lerinde kocaman bir gülümsemeyle orada bulunan herkesi tebrik etti.

"Ooo, kimler gelmiş!" diye konuşmasını kesti Hong Taiyue, üzerinde durduğu tabureden atlayıp öne doğru telaşla iki adım attı, Pang Hu'nun elini sımsıkı tutup bir aşağı bir yukarı, bir sağa bir sola sallayarak heyecanla, "Müdür Pang –yo yo yo– Parti Sekreteri Pang, Beşinci Pamuk İşleme Tesisi'nin fabrika direktörü Pang, nadir varlığınız bize onur verdi! Bizim Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'na fabrika direktörü olarak atandığınızı yeni duyduğumuzdan ötürü sizi rahatsız etmek istemedik," dedi.

"İhtiyar Hong arkadaş olduğumuzu sanıyordum," dedi Pang Hu gülerek, "köyde böylesine büyük bir düğün düzenleyip beni çağırmıyorsunuz demek, bütün içkileri içeceğimden mi korktunuz yoksa?"

"Hiç de değil, sizin gibi değerli bir konuk, sekiz kişinin taşıdığı bir tahtırevan göndersek bile teşrif etmez diye çekinmiştik," dedi Hong Taiyue, "buraya kadar gelmeniz Ximen köyü için..."

"Sizin zarif varlığınız bizim mütevazı evimize ışıltı katıyor," diye araya girdi öndeki sıraların en sonunda oturan Mo Yan. Onun bu süslü püslü sözü, Pang Hu'nun dikkatini çekmişti, özellikle de Pang Kangmei'nin dikkatini, şaşkınlıkla kaşını kaldırıp delici bakışlarla Mo Yan'ı süzmeye başladı. Etraftaki tüm bakışlar Mo Yan'ın üzerine çevrildi birden. Altın sarısı dişlerini göstererek gururla sırıtıyordu Mo Yan, onun bu halini ne kadar uğraşsam da anlatamam size. Bu ufaklık kendini gösterme fırsatını asla kaçırmazdı.

Fırsat bu fırsattır diyen Pang Hu, elini Hong Taiyue'nin kıskacından kurtardı. Kurtardığı eli ve diğerini aynı anda sıcak bir tavırla Yingchun'a uzattı. Bu savaş kahramanının yıllarca cıvata sıkmak ve bomba atmaktan sert-

leşmiş olan elleri bir süredir daha kibar bir yaşam sürdürdüğünden ötürü beyazlamış ve daha yumuşaktı şimdi. Allak bullak olan ve bu jest karşısında minnet duyan Yingchun o kadar etkilenmişti ki orada öylece durdu kaldı, dudaklarının titremesinden konuşamıyordu bile. Pang Hu, onun ellerini tutup hafifçe sallayarak, "Koca baldız, çok mutlu olmalısın," dedi.

"Mutluyum, mutluyuz, herkes çok mutlu..." diye mırıldandı Yingchun gözyaşları arasından.

"Hep beraber mutluyuz, hep beraber!" diye araya girdi yine Mo Yan.

"Koca baldız, Lan Ağabey nasıl aranızda olmaz?" diye sordu Pang Hu gözleriyle sıralara oturmuş insanları tarayarak.

Pang Hu'nun sorusu Yingchun'un dilini düğümledi, Hong Taiyue utançtan ne yapacağını şaşırdı. Mo Yan hiç vakit kaybetmeden araya girdi yine:

"O mu, o şimdi ay ışığını fırsat bilip bir nokta altı dönümlük arazisini çapalamakla meşguldür muhtemelen!"

Onun hemen yanında oturan Sun Bao, ayağına basmış olacak abartılı bir tavırla keskin bir çığlık attı Mo Yan:

"Ayağıma ne basıyorsun be?"

"Kapa o kokuşmuş çeneni, kimse seni dilsiz olarak görmüyor!" diye fısıldadı Sun Bao sert bir tavırla, hemen ardından da bir çimdik attı kıçına. Mo Yan acı bir çığlık atarken o küçük yüzü kireç beyazına döndü.

"Tamam, yeter artık!" diye bağırdı Pang Hu aradaki buzları eritmek için, sonra da yeni evlilere en iyi dileklerini sundu. Jinlong aptal aptal sırıtıyordu, Jiefang sanki birazdan ağlayacak gibi duruyordu, Huzhu ve Hezuo kayıtsız görünüyorlardı. Pang Hu, kızı ve karısına dönüp, "Hediyeleri getirin," diye seslendi.

"Parti Sekreteri Pang, ta buralara kadar gelip zarif

varlığınızla mütevazı evimize ışıltı kattığınız yetmiyormuş gibi bir de bizim için harcama yapmışsınız, ne gereği vardı canım?" dedi Hong Taiyue.

Pang Kangmei'nin elinde bir cam çerçeve vardı, çerçevenin bir köşesinde kızıl harflerle şöyle yazıyordu: "Devrimci bir çift olan Jinlong ve Huzhu'yu kutluyoruz." Çerçevenin içindeki resim uzun cübbesi içinde, elinde bir bohça ve şemsiyeyle Anyuan'a, madencileri isyana teşvik etmeye giden Başkan Mao'yu betimliyordu. Wang Leyun'un elinde de aynı çerçeveden vardı, onun üzerindeyse, "Devrimci bir çift olan Jiefang ve Hezuo'yu kutluyoruz," diye yazıyordu yine kızıl harflerle, çerçevenin içinde üzerinde uzun yünlü bir palto olan Başkan Mao'nun Beidaihe Sahili'nde ayakta dururken çekilmiş bir fotoğrafı vardı. Aslında Jinlong ve Jiefang'ın ayağa kalkıp hediyeleri almaları gerekiyordu ama bu iki ufaklık sanki oldukları yere mıhlanmış gibi yerlerinden kalkmıyorlardı. Hong Taiyue, Huzhu ve Hezuo'yu ayağa kaldırıp hediyeleri kabul etmelerini istedi. Zaten hazır olda bekleyen iki kız kardeş çerçeveleri alır almaz Huang Huzhu, Wang Leyun'un önünde saygıyla eğildi, başını yukarı kaldırdığında gözleri yaşlarla dolmuştu. Üzerinde kırmızı bir ceketle kırmızı bir pantolon vardı, dizlerinin altına kadar inen uzun ve kalın saç örgüsünün ucu kırmızı bir kurdeleyle bağlanmıştı. Wang Leyun onun saç örgüsünü sevgiyle okşarken, "Saçlarının kesilmesinden hiç hoşlanmıyor olmalısın, değil mi?" dedi.

"Teyzesi," dedi sonunda konuşma fırsatını bulmuş olan Qiuxiang, "sorun hoşlanıp hoşlanmaması değil, benim canım kızımın saçı diğerlerininkine benzemez, saçı kesilir kesilmez saç dipleri kanamaya başlıyor."

"Gerçekten de çok tuhaf bir şey bu, saçına dokunduğumda boşuna etimsi bir doku hissetmemişim, altından kılcal damarlar geçiyor olmalı," dedi Wang Leyun.

Hezuo, Pang Kangmei'den çerçeveyi alırken önünde saygıyla eğilmedi, kireç gibi bir yüzle alçak sesle, teşekkürler, dedi sadece. Pang Kangmei elini dost bir tavırla ona uzatıp, "Mutluluklar dilerim," dedi. Hezuo, onun elini sıkarken yüzünü yana çevirip ağlamaklı bir sesle, "Teşekkür ederim..." dedi.

Hezuo, dönemin popüler saç kesimi olan Ke Xiang modeli saçları, ince beli, esmer teniyle bana kalırsa Huzhu'dan çok daha güzeldi. Sen Lan Jiefang, onunla evlendirilerek hak ettiğinden fazlasını elde etmiş oldun, kendini oyuna getirilmiş hisseden sen değil de, o olmalıydı. Dünyadaki en iyi insan bile olsan, yüzünde yumruk büyüklüğünde mavi bir doğum lekesiyle seni görenleri korkudan öldürebilirdin. Cehennemin Efendisi Yama'nın yanında çalışan bir görevli olmalıydın sen ama onun yerine dünyaya gönderilip bir memur oldun, memur olmasaydın belki de Hezuo'yu bu kadar hor görmezdin. Dünya işlerinin gerçekten de hiçbir mantıklı açıklaması yok.

Hediyeler verildikten sonra Hong Taiyue, Pang Hu ve ailesi için üç kişilik bir yer ayarladı masada. "Sizler," dedi sert bir ses tonuyla parmağıyla Mo Yan'ın oturduğu yeri işaret ederek, "biraz yana kayın da misafirler için yer açılsın. Sen de bir bank kap gel." Alanda kısa süren bir karmaşa yaşandı, yerlerinden olan misafirler söylenmeye başladı. Mo Yan elinde bir bankla geri döndü. Etrafı dört bankla çevrili olan kare masanın düzeni beşgeni andırıyordu şimdi, kendini gösterme fırsatını yine kaçırmadı Mo Yan: "Çağrılmadan gelen üç misafiriniz olsa bile onlara saygıda kusur etmemelisiniz." Çin Halk Cumhuriyeti Gönüllüler Ordusu'nun Kore Savaşı'na katılan kahramanlarından biri olan Pang Hu, onun dediğini tam olarak anlamamış gibi görünüyordu, Mo Yan'a diktiği bakışlarından şaşkınlık okunuyordu. Üniversite öğrencisi Pang Kangmei şaşkın ve neşeli bakışlarıyla, "Oo, demek 'Değ-

şimler Kitabı'nı[1] okudun?" diye sordu. "Büyük yetenekleri olan bir adam olduğumu söyleyemem, çaresiz bir şekilde çok şey biliyorum," diye karşılık verdi Mo Yan, Pang Kangmei'ye hiç çekinmeden. "Orada duracaksın işte küçük bey," dedi Hong Taiyue, "Konfüçyüs'ün önünde 'Üç İmli Klasik'[2] okunur mu hiç, bir üniversite öğrencisinin önünde okuduklarınla bilgiçlik taslama sakın." "Çok ilginç ve bilgili biri aslında," dedi Pang Kangmei başını sallayarak. Mo Yan tam konuşmaya devam edecekti ki Sun Bao, Hong Taiyue'nin bir hareketiyle öne doğru atılıp dostça görünen bir tavırla Mo Yan'ın bileğini sıkıca tutup, "Hadi içki içelim, içsene biraz," dedi gülerek.

Hadi içelim, hadi içelim, hadi içelim! Beklemekten artık iyice sabırsızlanmaya başlayan açgözlü kalabalık hep birlikte ayağa kalkıp kadehlerini birbirine vurunca ortalık çınlamaya başladı. Hemen ardından paldır küldür yerlerine oturup uzun süredir gözlemekte oldukları hedeflerine nişan aldılar yemek çubuklarıyla. Yağda kızarmış Çin böreği, salatalık ve turpun yanında gurmeler için özel olarak hazırlanmış lüks bir yiyecek gibi görünüyordu. Mo Yan'ın açgözlülüğü dünyaca ünlüydü ama o akşam kibarlığı tuttu nedense. Neden mi? Bunun nedenini Pang Kangmei'nin varlığına borçluyuz, masanın bir ucuna sürgün edilmesine rağmen Mo Yan'ın kalbi hâlâ o kare masada atıyordu. Durmadan masanın o tarafına bakıyordu ruhu üniversite öğrencisi Pang Kangmei'nin kancasına

1. *Yi Jing*. Çin kültürünün temel eserlerinden kabul edilen dünyanın en eski bilgelik, kehanet kitabı. Kitaptaki insan ve doğayı tek bir kozmoloji sistemi içinde birleştiren altmış dört simgesel heksagramın doğru yorumlanması durumunda günlük yaşamda geçerli sonuçlar çıkarılabileceği savunulur. Türkçeye *I Ching* adıyla çevrilmiştir. (Ç.N)

2. *San Zi Jing*. Konfüçyüs öğretilerine giriş yapmaları için çocuklara okutulan, 13. yüzyıla ait bir klasik. (Ç.N.)

takılmışçasına, bu durumu yazdığı aptal denemelerin birinde şöyle anlatır:

> Pang Kangmei'yi gördüğüm o an kalbim büyüdü birden. Her zaman birer peri kızı olarak gördüğüm Huzhu, Hezuo ve Baofeng birden çok sıradan güzelliklermiş gibi gelmeye başladı. Pang Kangmei gibi bir güzelliği sadece Gaomi Kuzeydoğu Bucağı dışında bulabilirdiniz. İnce ve uzun bir vücut, güzel bir yüz, bembeyaz dişler, güzel bir ses ve insanın aklını başından alan hoş bir koku...

Daha önce de belirttiğim gibi bir kâse içki Mo Yan'ın körkütük sarhoş olmasına yetiyordu, Sun Bao onu ensesinden tuttuğu gibi domuz kemiklerinin pek de uzağında olmayan yabani ot yığınının içine fırlattı. Ana masadaysa yarım kâse içkiyi lıkır lıkır içen Jinlong'un gözlerine renk geldi birden. "Oğlum, yavaş içsene biraz!" diye endişeyle mırıldandı Yingchun. Hong Taiyue göğsünde bambudan bir zırh varmışçasına bir özgüvenle, "Jinlong geçmişte olanlar geride kaldı artık, bembeyaz bir sayfa var önünde şimdi, yeni hayatın bugünden itibaren başladı sayılır. Bundan sonra çıkacağın tüm sahnelerde çok iyi şarkı söylemeni istiyorum benim için," dedi. "Son iki aydır zihnimde sanki tıkanmış bir kanal vardı," dedi Jinlong, "sersem bir uykudaydım sanki ama kendime geldim artık, uyandım uykudan." Pang Hu ve karısına kadeh kaldırdı. "Parti Sekreteri Pang, Wang Teyze, düğünümüzü şereflendirdiğiniz ve bize verdiğiniz değerli hediyeler için çok teşekkür ederim." Ardından kadehini Pang Kangmei'ninkiyle tokuşturup, "Kangmei yoldaş, üniversite öğrencisi ve ileri düzeyde aydın bir insansınız, domuz çiftliğimize rehberlik edecek değerli fikirlerinize her zaman açığız. Kibarlığın lüzumu yok, düşüncelerinizi hiç çekinmeden

söyleyebilirsiniz, Ziraat Fakültesi'nin Hayvancılık Bölümü'nde okuyorsunuz, eğer siz bir şey bilmiyorsanız, dünya üzerinde hiç kimse bu konu hakkında bir şey bilmiyor demektir," dedi. Jinlong'un deli taklidi yapıp aptalı oynama oyunu da bir son bulmuştu böylece. Kısa bir süre sonra Jiefang'ın deliliği de son bulacaktı. Her şeyi kontrol altına alabilme yeteneğine geri kavuşan Jinlong kiminle kadeh tokuşturması gerekiyorsa onunla kadeh tokuşturup kime teşekkür etmesi gerekiyorsa ona teşekkürlerini sunuyordu, en sonunda da resimdeki yılana ayak eklemek kadar gereksiz bir hareketle Jiefang ve Hezuo'ya kadeh kaldırıp bir yastıkta kocayacakları, mutluluk dolu bir hayat diledi onlara. Hezuo içinde Başkan Mao'nun fotoğrafı olan çerçeveyi Jiefang'ın kucağına bırakıp ayağa kalktı, içki kâsesini iki eliyle tutuyordu. Ay birden otuz metre kadar sıçrayıp iyice küçüldü, aşağıya cıva gibi süzülen ışınları etrafı öyle bir aydınlatmaya başladı ki her şey tüm açıklığıyla görülüyordu artık. Gelincikler ot yığını içindeki yuvalarından çıkıp ayın bu tuhaf parlaklığının altındaki manzarayı seyre koyuldu, birkaç cesur kirpi masaların altına girip yiyecek aramaya başladı. Bundan sonra anlatmasının olayın kendinden daha uzun sürdüğü bir şey yaşandı, Hezuo iki eliyle tuttuğu kâsenin içindeki içkiyi Jinlong'un yüzüne boca edip kâseyi masanın üzerine fırlattı. Misafirler bu ani olay karşısında çok şaşırdı. Ay otuz metre kadar sıçrayınca yere vuran ışınları cıva gibi akmaya başladı toprağın üzerinde. Hezuo elleriyle yüzünü kapayıp ağlamaya başladı.

Huang Tong: "Ah, bu çocuk!.."

Qiuxiang: "Hezuo, ne yaptığını sanıyorsun?!"

Yingchun: "Of, sizi bir şeyden anlamayan gençler sizi..."

Hong Taiyue: "Parti Sekreteri Pang, hadi gelin size kadeh kaldırıyorum. Ufak bir anlaşmazlık oldu galiba.

Duyduğuma göre Pamuk İşleme Tesisi'ne sözleşmeli çalışan alacakmışsınız, Hezuo ve Jiefang adına konuşuyorum, çevre değişikliği ikisine de çok iyi gelecektir, bu olağanüstü gençlerin büyümeleri için bir şansa ihtiyacı var ne de olsa..."

Huzhu önündeki içkiyi alıp kardeşinin yüzüne boca ederken, "Ne yaptığını sanıyorsun sen?" diye bağırdı.

Şimdiye kadar Huang Huzhu'nun bu kadar çok öfkelendiğini görmemiştim hiç, hatta onun bu kadar öfkelenebileceği aklımın ucundan bile geçmezdi. Küçük bir mendil çıkarıp Jinlong'un yüzünü silmeye çalıştı. Jinlong onu iterek kendinden uzaklaştırdı ama Huzhu elleri hâlâ havada bir halde üzerine gidiyordu yine onun. Zeki bir domuz olmama rağmen Ximen köyünün kızları, yaptıklarıyla aklımı allak bullak ediyordu. Bu sırada Mo Yan ot yığınının içinden sürünerek kalkmış ve sanki ayakkabısının altına yay koymuş küçük bir çocuk gibi yaylana yaylana masanın yanına gelmişti, masaya yaslanıp bir kâse içki aldı, kâseyi havaya kaldırıp Li Bai'yi mi yoksa Qu Yuan'ı[1] mı taklit ettiğini bilmediğim bir tavırla avaz avaz şiir okumaya başladı:

"Ay, ay kadehimi sana kaldırıyorum!"

Ardından kâsenin içindeki içkiyi ayın olduğu yöne doğru fırlattı, içki sudan yapılmış yeşil bir perde gibi süzüldü havada. Ay, ani bir şekilde aşağıya indi önce, hemen ardından yavaş yavaş yükselip normal yüksekliğinde durdu, gümüş bir tepsi gibi soğuk bakışlarla dünyayı izlemeye koyuldu.

Aşağıdaysa düğün yemeği bitmiş ve insanlar yavaştan dağılmaya başlamıştı ama daha yapılacak çok şey vardı o gece ve zaman çok değerli olduğundan bir ânını bile kaybetmek olmazdı. Eski dostum Lan Lian'ı görme-

1. İki büyük Çinli şair. (Ç.N.)

ye gitmeyi düşünüyordum. Ay ışığı altında çalışmak gibi bir alışkanlığı olduğunu biliyordum onun. Boğa olduğum sıralar söylediği bir sözünü hatırladım birden: "Boğacığım, güneş onlarınsa ay da bizimdir. Komünün arazileri tarafından çevrilmiş o küçük arazimi gözüm kapalı bile bulurum ben." O, bir nokta altı dönümlük küçük arazi, uçsuz bucaksız okyanusta asla batmayacak olan bir kaya parçası gibiydi. Lan Lian inatçılığıyla eyalet çapında meşhur olmuştu çoktan, eşek ve boğa olarak onunla birlikte çalışmak şanlı bir onurdu benim için, benim gericiliğimin şanlı onuru. "Sadece kendine ait bir toprakla toprağın efendisi olabilirsin."

Lan Lian'ı görmeye gitmeden önce kendi ahırımın önünden geçtim gizlice. Hiç ses çıkarmadım. Diao Xiaosan acıdan inliyordu durmadan, kötü yaralanmıştı. İki milis kayısı ağacının altına oturmuş, sigara içip kayısı yiyordu. Ağaçların gölgesi altında, beni görmelerinden sakınarak bir o yana bir bu yana zıplarken kendimi bir kırlangıç kadar hafif ve özgür hissediyordum. Bir düzine kadar sıçrayıştan sonra kayısı bahçesinden çıktım. İçi temiz su dolu olan, yaklaşık olarak beş metre genişliğinde bir hendek çıktı karşıma sonra. Suyun yüzeyi ayna gibi pürüzsüzdü, ayın sudaki yansıması bana bakıyordu. Doğduğumdan beri suya girmemiştim ama içgüdülerim yüzmeyi bildiğimi söylüyordu bana. Ayın sudaki yansımasını rahatsız etmemek için hendeğin üzerinden atlamaya karar verdim. On metre kadar geri gidip derin derin nefes aldım, akciğerlerim oksijenle dolduktan sonra koşmaya başladım, hendeğin kenarındaki beyaz topraktan oluşmuş ideal bir sıçrama rampası olan noktaya doğru var gücümle koşturdum, ön toynaklarım o sert toprağa değince arka bacaklarımı öne doğru itip yerden kaldırdım, vücudum bir havan topu gibi havada süzülüyordu işte. Suyun üzerinde esen serin esintinin karnımı okşadığını

hissettim, ay suyun üzerinden göz kırptı bana, sonunda hendeğin karşısına varmıştım. Hendeğin kenarındaki ıslak toprak arka bacaklarımı huzursuz etti biraz, bu olmasaymış her şey mükemmel olacakmış gibi hissettim. Güneyden kuzeye doğru uzanan o geniş, toprak yola girdim, yolun kenarındaki kavak ağaçlarının yaprakları ay ışığı altında parıldıyordu. Sonra doğudan batıya uzanan toprak yola girip doğuya doğru koşturdum, yolun kenarında küme küme yalancı çivit çiçeği vardı. Bir hendekten daha atlayıp kuzeye yöneldim sonra. Nehrin setine varınca setin aşağısındaki toprak yoldan doğuya devam ettim. Üretim Tugayı'nın ektiği, çoğunluğunu olgunlaşmış buğdayların oluşturduğu, mısır ve pamuk gibi ekinlerin yanından geçtim hızla. Eski sahibimin arazisi hemen önümde uzanıyordu. Üretim Tugayı'nın arazileri arasında kalmış olan o daracık toprak parçasını gördüm. Solunda Üretim Tugayı'nın mısırları, sağındaysa pamukları vardı. Lan Lian'ın tarlasındaysa kılçıksız başakları olan buğday ekiliydi sadece. Düşük verim verdiğinden ötürü Üretim Tugayı uzun süredir ekmiyordu bu çeşit buğdayı. Lan Lian komündekiler gibi çeşitli kimyasallar ya da tarım ilaçları kullanarak suç işlemiyordu. Antik çağlardan kalma bir çiftçi örneğiydi o. Günümüzün bakış açısıyla söylersek organik tarım yapıyordu işte. Üretim Tugayı'nın kullandığı tarım ilaçları haşereleri ve tarım zararlılarını onun tarlasına sepetliyordu. Sonunda gördüm onu. Eski dostum benim, yıllardır görüşmemiştik seninle, her şey yolunda mı? Ay, senden rica etsem biraz daha yaklaşıp daha bir parlasan olmaz mı, eski dostumu daha net görmek istiyorum da. Ay yavaş yavaş aşağıya indi, iyice şişirilmiş bir balonu andırıyordu şimdi. Nefesimi tutup öne doğru ilerleyerek sessizce girdim buğday tarlasına. Onun tarlasıydı bu. Bu buğday türünün modası biraz geçmişse de gerçekten de çok iyi görünüyordu. Buğday başakları kar-

nıma sürtüyordu. Ay ışığı renklerini sarıyla kahverengi arası bir renge çevirmişti. Üzeri yamadan geçilmeyen, benim çok iyi bildiğim, yerel kumaştan yapılmış, tek düğmeli bir ceket giyiyordu, beline beyaz bir kuşak bağlamıştı, darı saplarından dokunmuş, koni şeklinde bir şapka vardı başında. Yüzünün çoğu şapkanın gölgesi altında kalmıştı, gölgenin içinde bile yüzünün pırıl pırıl parlayan mavi yarısını ve ışıl ışıl parlayan inatçı ve hüzünlü gözlerini görebiliyordum. Elinde ucuna kızıl bir bez parçası bağlamış olduğu uzun bir bambu sopa vardı. Sopayı sallayınca sopanın ucundaki bez parçası bir ineğin kuyruğunu sallaması gibi süpürüyordu buğday başaklarını, başakların üzerindeki hamile tarım haşereleri de ağır belleriyle zar zor uçarak Üretim Tugayı'nın mısır ya da pamuk ekili olan tarlalarına kaçıyordu. Bu ilkel ve hantal yöntemle ekinlerini haşerelerden korumaya çalışırken haşerelerle değil de sanki komündekilerle gerçek bir savaş veriyor gibi görünüyordu. Eski dostum benim, eşek ve boğa olduğum günlerde seninle acı tatlı zamanlarımız oldu ama halk komününün damızlık domuzuyum artık, sana yardım edemem. Buğday tarlana şöyle adamakıllı sıçıp tarlana organik gübre sağlayabilirim ama ya üzerine basarsan, bunun şimdi iyi mi yoksa kötü bir şey mi olacağını bilemedim. Halk komününün mısır saplarını ısırıp pamuklarını talan edebilirim ama bu da işe yaramaz, ne mısır ne de pamuk senin düşmanın çünkü. Eski dostum, elini çabuk tut, fazla sallanma. Koskoca Çin'in tek bağımsız çiftçisi sensin, sabrın sonu selamettir. Başımı kaldırıp aya baktım, bana başını salladıktan sonra son sürat batıya doğru gitti ay. Vakit iyice geç oldu, ben de dönmeliyim artık. Tam buğday tarlasına dalmış geri dönerken Yingchun'un elinde bambu bir sepetle bana doğru koşturduğunu gördüm. Beline çarpan buğday başakları hışırdıyordu. Tarlada çalışan kocasına yemek götürmek için

geç kalmış olan bir kadının telaşı okunuyordu yüzünden. Ayrı yaşamalarına rağmen henüz boşanmamışlardı. Henüz boşanmamış olmalarına rağmen yatak odasının zevklerini tadamıyorlardı uzun süredir ve kalbimin derinliklerinde benim için bir teselliydi bu. Çok utanç verici bir düşünceydi bu, bir domuz olarak insanların cinsel hayatlarına karışmamalıydım ama bir zamanlar onun kocası Ximen Nao olmuştum ben sonuçta. Vücudundan yayılan alkol kokusu tarlaların o soğuk havasına karıştı. Lan Lian'la arasında birkaç metre kala durup dikilmeye başladı, Lan Lian'ın sopayla haşereleri kovarken hafiften çıkmış kamburunu izliyordu. Sopa ileri geri sallanırken rüzgâr gibi ses çıkarıyordu. Çiyden ıslanmış kanatları ve hamilelikten ağırlaşmış karınlarıyla sarsak sarsak uçuyordu haşereler. Lan Lian arkasında birinin olduğunu kesinlikle biliyordu ve bu gelenin Yingchun olduğunu da bildiğini düşündüm ama hemen kesmedi yaptığı işi, sopayı sallama hızını kesti yavaştan.

"Babası..." Yingchun sonunda ağzını açmıştı.

Sopa son bir-iki kez daha salındıktan sonra havada asılı kaldı. Lan Lian bir korkuluk gibi hiç hareket etmeden olduğu yerde dikiliyordu.

"Çocuklar evlendi, artık onlar için endişelenmeyi bırakabiliriz." Yingchun sözünü bitirdikten sonra uzun uzun iç çekip, "sana bir şişe içki getirdim, ne olursa olsun ne de olsa senin oğlun o," dedi.

"Hım..." diye hırıltılı bir ses çıkarıp sopayı iki kez daha salladı Lan Lian.

"Müdür Pang karısı ve kızıyla birlikte düğüne teşrif etti, çocuklara da içinde Başkan Mao'nun fotoğrafları olan birer cam çerçeve hediye etti..." Yingchun biraz sesini yükseltip, "Müdür Pang Beşinci Pamuk İşleme Tesisi'nin başkanlığın terfi etmiş, Jiefang'la Hezuo'yu fabrikaya işçi olarak aldıracağına söz verdi, Parti Sekreteri Hong bizzat kendi rica etti bunu. Sekreter Hong, Jinlong, Baofeng

ve Jiefang'a çok iyi davranıyor, aslında gerçekten de iyi bir adam o, babası, onun istediğini yapsak ha, ne dersin?" dedi içli bir sesle.

Sopa birden sallanmaya başladı yine, uçuşan birkaç haşere sopanın ucundaki beze çarpıp tok sesler çıkararak yere düştü.

"Aman, tamam, konuşmamam gerekirdi zaten, kızma hemen," dedi Yingchun, "ne istersen onu yap, herkes buna alıştı sonuçta. Ama çocukların evlendi be adam! Gecenin bir körü buraya gelip düğün içkisinden getireyim dedim sana, hemen geri döneceğim."

Ay ışığı altında pırıl pırıl parlayan bir içki şişesi çıkardı Yingchun bambu sepetten, mantarı çıkardıktan sonra birkaç adım öne gidip şişeyi uzattı Lan Lian'ın arkasından.

Sopa bir kez daha bıraktı sallanmayı, Lan Lian da olduğu yerde dondu kaldı. Gözlerinde parlak gözyaşları gördüm, sopayı kaldırıp omzuna attı, şapkasını hafiften geriye atıp batıya çekilmiş olan aya baktı bir süre, ay da doğal olarak hüzünlü bir bakış attı ona. Şişeyi aldı ama arkasına dönmeden şöyle dedi:

"Belki de sizler haklısınız, sadece ben hata ediyorumdur; ama kanım üzerine yemin ettim bir kere, hatalı da olsam sonuna kadar böyle gidecek bu."

"Babası, Baofeng de evlendikten sonra komünden ayrılıp seninle birlikte yaşamaya başlayacağım yeniden."

"Hayır, bağımsız çiftçi olmak demek, bu işi bir başına yapmak demektir, kimseye ihtiyacım yok benim, ne Komünist Parti'ye ne de Başkan Mao'ya karşı değilim ben, halk komünü ve kolektifleşmeyle de bir alıp veremediğim yok, bağımsız bir çiftçi olarak tek başıma çalışmayı seviyorum sadece. Dünya üzerindeki bütün kargalar kara, neden bir tane de beyaz olmasın? İşte o beyaz karga benim!" Şişenin içindeki içkinin birazını aya doğru

fırlatıp şimdiye kadar duymadığım tutkulu, hüzünlü ve ıssız bir sesle şöyle haykırdı:

"Ay, onlarca yıldır çalışırken bir sen eşlik ediyorsun bana, Tanrı'nın bana bahşettiği bir fenersin sen. Senin ışığında toprak sürüp çapa yaptım, senin ışığında tohum ekip fidan diktim ve yine senin ışığında hasat yaptım ben... Hiçbir şey demedin bana, ne kızdın ne kırıldın, sana büyük bir teşekkür borçluyum. Bu gece minnetimi göstermek için sana sunuyorum bu içkiyi, ah ay, çok yoruldun be!"

Havaya yayılan renksiz likör maviye boyanmış inci taneleri gibi dökülüyordu. Ay hafifçe titreyip Lan Lian'a göz kırptı. Şimdiye kadar hiçbir şey beni bu kadar derinden etkilememişti, güneşe methiyeler düzülen bu çağda aya karşı böylesine derin duygular besleyen biri de varmış meğer. Şişede kalan likörü kafasına dikti Lan Lian, ardından şişeyi omzuna kaldırıp şöyle dedi:

"Tamam, artık gidebilirsin."

Sopasını öne doğru sallayıp yürümeye koyuldu sonra, Yingchun yere diz çöktü, ellerini birleştirip aya doğru kaldırdı. Onun dans eden gözyaşlarına, ağarmış saçlarına ve titreyen dudaklarına vuruyordu ayın nazik ışınları...

Bu iki âşık insanı görünce olası sonuçlarına filan aldırmadan pervasızca iki ayağım üzerine kalktım. Kalplerini açıp benim kim olduğumu tahmin edeceklerine, en azından beni tuhaf bir canavar sanmayacaklarına inanıyordum. Ön toynaklarımı yumuşak ve elastik buğday başaklarıyla destekleyip buğday sapları arasında açılmış olan boşluklara basa basa yanlarına kadar gittim. Ön toynaklarımı birleştirip önlerinde saygıyla eğilirken domuz sesimle selamladım onları. Ağızları açık bir şekilde bana bakakaldılar, biraz şoke olmuş, biraz da şaşkın görünüyorlardı. Ximen Nao'yum ben, dedim. Boğazımdan çıkan sesin insan sesi olduğuna adım gibi emindim, duy-

muştum çünkü ama hiçbir tepki vermediler bana. Çok uzun sürmüş gibi gelen bir zaman sonra Yingchun çığlığı bastı. Lan Lian sopasını bana doğrultup şöyle dedi:

"Şeytan domuz, beni öldürmek istiyorsan buyur ama yalvarırım sana, ekinlerimi ezme sakın!"

İçim sonsuz bir hüzünle doldu birden, insanların ve hayvanların yolları uzun süre önce bir daha kesişmemek üzere ayrılmıştı çoktan, iletişim sıkıntısı çekiyorduk. Ön toynaklarımı indirip büyük bir hayal kırıklığıyla buğday tarlasının içinde kayboldum. Kayısı bahçesine yaklaşırken yavaş yavaş düzeldi ruh halim, dünya üzerindeki bütün canlıların kendi yazgısı vardı işte; doğum, yaşlılık, hastalık, ölüm, sevinç, acı, ayrılık ve kavuşma nesnel yasalar tarafından belirlenir, geri dönüşü yoktur, damızlık bir domuzdum sonuçta ve damızlık bir domuzun sorumluluklarını yerine getirmeliydim. Lan Lian inatçılığıyla kalabalık kitlelerin dışında kalmıştı, benim için de geçerli bir şeydi bu, ben, On Altı Numaralı Damızlık Domuz büyük zekâmı, üstün cesaretimi ve olağanüstü fiziksel yeteneklerimi kullanarak dünyayı sarsan bir şeyler yapmalıydım, bu domuz vücudumu insanlık tarihinin içine sokmalıydım bir şekilde işte.

Kayısı bahçesine girdikten sonra Lan Lian ve Yingchun'u aklımdan çıkardım hemen. Neden mi? Çünkü Diao Xiaosan, Hudie Mi'yi baştan çıkarıp yatağa atmıştı bile, geriye kalan yirmi dokuz dişi domuzdan on dört tanesi ahırlarından kaçmıştı, ahırlarda kalan on beş tanesinden kimi başlarını ahır kapılarının parmaklıklarına vuruyor kimi de aya doğru uluyordu, büyük çiftleşme mevsiminin önsözü yavaştan okunmaya başlamıştı işte.

Başrol oyuncusu A daha sahneye çıkmadan onun yedeği olan B çoktan sahneye çıkmıştı bile. Hay ninesini, göz yumamam böyle bir şeye!

29

On Altı Numaralı Domuz'un Diao Xiaosan'la savaşı

Hasır şapka şarkısının sadakat dansına eşlik etmesi

Diao Xiaosan sırtını o meşhur kayısı ağacına dayamış, içi sapsarı kayısılarla dolu hasır bir şapka tutuyordu sol toynağında. Kayısıları sağ toynağıyla alıp birer birer ağzına atıyordu. Kayısıları şapır şupur yerken çekirdeklerini de birkaç metre öteye fırlatıyordu. Onun bu keyiften dört köşe olmuş halini görünce havai fişeğin gerçekten de bu piçin ağzını yaralayıp yaralamadığından şüphe etmedim değil hani. Ondan üç-beş metre kadar uzaklıkta ince bir kayısı ağacının altında Hudie Mi vardı, bir toynağında küçük bir ayna, diğerindeyse kırık plastik bir tarakla cilveli bir tavırla tüylerini tarıyordu. Ah seni küçük dişi domuz, küçük bir çıkar elde etmek için şu yaptığına bak! Küçük bir ayna ve kırık plastik bir tarak için herhangi bir erkek domuzu yatağına alırsın hemen. Bulunduğum yerin onlarca metre ötesinde ahırlarından kaçmış olan dişi domuzlar romantik romantik ciyaklayıp o tarafa doğru bakıyorlardı. Diao Xiaosan arada hasır şapkanın içinden birkaç kayısı alıp onlara doğru fırlatıyordu. Atılan her kayısı için birbirine giriyordu dişi domuzlar. San Ağabey, San Ağabey gözlerini sadece Hudie Mi'nin üzerine dikme sakın, biz de seviyoruz seni, bizler de senin soyunu devam ettirmek istiyoruz. Dişi domuzların şehvetli alayları Diao Xiaosan'ı baştan çıkarmıştı, karısı ve cariyeler-

den oluşan bir haremin düşüncesiyle kendinden öyle bir geçti ki mutluluktan havalarda uçuyordu. Bacaklarını salladıktan sonra ağzında bir melodi mırıldanmaya koyuldu, şapkasını kaldırıp dans etmeye başladı ardından. Dişi domuzlar onun çaldığı melodiye ayak uydurup kimi kendi etrafında dönmeye kimi de yerde yuvarlanmaya başladı. Bu kalitesiz ve birer soytarıyı andıran domuzların danslarını görünce hor gördüm onları. Bu sırada Hudie Mi ayna ve tarağını ağacın köküne bırakıp kıçını sallamaya başladı, küçük kuyruğunu kıvırıp Diao Xiaosan'a yaklaştı. Onun yanına iyice yaklaşınca başını yere eğip kıçını havaya kaldırdı. Bunu görünce kendimi tutamayıp Afrika çöllerinden fırlamış keseli bir ceylan gibi ikisinin arasına atladım, gerçekleşmesine ramak kalmış o mutlu olay bir düştü artık ikisi için de.

Benim ortaya çıkmam Hudie Mi'nin alev alev yanan arzusunun üzerine bir kova soğuk su dökmüştü. Arkasını dönüp o ince kayısı ağacına geri yollandı, o mor diliyle yere düşmüş olan, kurtlanmış, kırmızı kayısı yapraklarını rulo yapıp iştahla çiğnemeye başladı. Döneklik ve yeni bir şey gördüklerinde eskisini unutmak doğasında vardır dişi domuzların, bu yüzden suçlayamayız onları, böylece rahimlerindeki yumurtayı en iyi genlere sahip olan spermle dölleyip daha üstün yavrular doğurmayı garanti altına almış olurlar. Mantığı çok basittir bunun, herhangi bir domuz bile bunu anlayabilirken Diao Xiaosan gibi IQ'su çok yüksek bir domuzun nasıl anlayamadığını bir türlü bilemiyorum. İçinde hâlâ kayısı olan hasır şapkayı kaldırdığı gibi bana fırlatıp dişlerini sıkarak sövmeye başladı:

"Seni orospu çocuğu, eğlencemin içine ettin!"

Hemen kenara çekildim, keskin gözlerim ve eli çabuk toynağımla şapkayı kenarından yakaladığım gibi arka bacaklarım üzerinde ayağa kalktım, hızla geri dön-

düm, sol arka bacağımı ağaç kökü gibi yere sabitleyip sağ arka bacağımı aynı anda havaya kaldırdım, şimşek hızıyla yarım daire çizip muazzam bir ataletle içi kayısı dolu hasır şapkayı iyi eğitilmiş disk atan bir atlet edasıyla ona geri yolladım hemen. Altın sarısı hasır şapka aya doğru giderken harika bir kavis çizdi havada, hasır şapkanın havada dönerken söylediği insanın içine dokunan şarkı yankılandı birdenbire: "La la la, la ya la la ya la, anamın hasır şapkası uçtu havaya la, la ya la la ya la, anamın hasır şapkası uçtu aya, la ya la la ya la..." Dişi domuz sürüsü neşeyle tezahürat yaparken –sadece ahırlarından çıkmış olan dişi domuzları kastetmiyorum, ahırlardaki yüzlerce domuzdan bahsediyorum, ahırından çıkabileni dışarı çıktı, çıkamayan da ahır duvarına yaslanıp olan biteni izliyordu– dört ayağımın üzerine inip sakin ama demir gibi sert bir kararlılıkla şöyle dedim:

"İhtiyar Daio, senin eğlenceni bozmak için yapmadım bunu, gelecek neslin genetik olarak daha üstün olmasını garanti altına almak için yaptım..."

Birden arka bacaklarım üzerinde yükselip ona doğru atıldım. Ben onun üzerine çullanırken Diao Xiaosan da benim üzerime atladı. Yerden yaklaşık olarak iki metre yükseklikte karşılaştık, ağız ve burunlarımız çarpıştı birbirine, burnunun sertliğini ve ağzından gelen o mide bulandıran pis kokuyu hissettim. Burnum ağrıyordu, yere düşerken hasır şapkanın şarkısı yankılanıyordu kulaklarımda. Yerde bir takla atıp ayağa kalktım hemen, toynağımla burnumu yoklayınca toynağımın mavi renkli bir kana bulandığını gördüm.

"Hay ninenin sarkmış memelerini senin!" diye söydüm alçak sesle.

Diao Xiaosan da yerde bir takla attıktan sonra ayağa kalktı, burnunu yoklayınca o da burnunun mavi renkli bir kana bulanmış olduğunu gördü.

"Hay ninenin sarkmış memelerini senin!" diye sövdü o da alçak sesle.

"La ya la, la ya la la ya la, kayboldu anamın bana verdiği hasır şapka." Hasır şapkanın şarkısı havada dönüyordu, ay da dönerek üzerime gelip tam başımın üzerinde durdu, hava akımına kapılmış bir uzay gemisi gibi bir alçalıp bir yükseliyordu, hasır şapka da ayın bir uydusuymuş gibi onun etrafında zarif hareketlerle dönmeye devam ediyordu. "La ya la, la ya la la ya la, kayboldu anamın hasır şapkası." Domuzların kimi ön toynaklarını birbirine çarparak kimi de arka toynaklarıyla yere vurarak ritmik bir şekilde hep beraber hasır şapkanın şarkısını söylüyorlardı.

Yerden aldığım bir kayısı yaprağını ağzıma atıp çiğnedikten sonra tükürüp kanayan burun deliğimin içine tıkıştırdım saldırının ikinci turuna başlamak için. Diao Xiaosan'ın burun deliklerinden damlayan mavi kanın yere düşerken her bir damlanın bataklık yakamozu gibi parladığını gördüm. Kalbimin derinliklerinde karanlık bir neşe vardı, görünüşe göre berabere bitmişti ilk raunt ama avantaj bendeydi aslında. Benim burun deliklerimden sadece biri kanıyordu, onunsa ikisi birden. O patlayan havai fişeğin de yardımının dokunduğunu biliyordum bana, benim narin burnum onun Yimeng Dağı'ndan gelen taş gibi burnunun rakibi bile olamazdı aksi takdirde. Diao Xiaosan'ın gözleri çaktırmadan dönüyordu gözyuvalarında, muhtemelen kayısı yaprağı arıyordu, dostum, kayısı yaprağıyla burun deliklerini tıkamak istiyorsun galiba? Sana bu şansı tanımayacağım ama ben! Bir savaş ciyaklaması atıp tığ gibi sivri bakışlarımla gözlerini deldim, aynı zamanda vücudumdaki tüm kasları gerip muazzam bir güç topluyordum, birden fırlayıverdim.

Kurnaz Diao Xiaosan üzerime atlayıp benimle kafa kafaya çarpışacağına olduğu yerde bir çoprabalığı gibi

çekilip yana kaydı, bense havada öyle boşu boşuna süzülmüş oldum. O hafiften yana doğru eğilmiş olan kayısı ağacının tepesine çakıldım. Bir dizi yüksek sesli kırılma sesi duyduktan hemen sonra çay fincanı ağzı genişliğinde çatal bir dalla beraber kendimi yerde buldum. İlk başım çarpmıştı yere, sonra da omurgam. Bir takla atıp ayağa kalktım hemen, başım dönüyor, gözlerimde yıldızlar uçuşuyordu, ağzımın içi çamur olmuştu hep. "La ya la, la ya la la ya la." Dişi domuzlar toynaklarını birbirine çarpıp şarkı söylüyordu yine. Bu dişi domuzlar benim "taraftar"larım değildi, rüzgâr nereden eserse oraya doğru eğilen otlardı sadece, kim kazanırsa kıçlarını havaya dikip hemen ona sunacaklardı kendilerini. Kazanan kral olacaktı. Diao Xiaosan gururla arka bacaklarının üzerinde ayağa kalkıp tezahürat yapan dişi domuzlara doğru saygıyla eğildi, bir öpücük gönderdi onlara toynağıyla, burun deliklerinden hâlâ pis kan damlaları süzülmesine ve o pis kan damlaları göğsünü kirletmesine rağmen dişi domuzlar hâlâ ona tezahürat yapmaya devam ediyordu. Kendisiyle daha çok gurur duymasını sağlamıştı bu, büyük ve kendinden emin adımlarla yanıma doğru yürüdü, kıçımın altında duran, üzeri kayısı dolu olan ağaç dalını dişleriyle çekip çıkardı. Seni küstah piç kurusu! Ama başım dönüyordu hâlâ. "La ya la, la ya la la ya la." Orada öylece durup gözlerimi koca koca açarak altın sarısı kayısılarla dolu, ağır mı ağır dal parçasını sürüklemesini izledim sadece. Birkaç telaşlı adımdan sonra durdu, birkaç saniye dinlendikten sonra yoluna devam etti. Ağaç dalı yere sürtülürken hışırdıyordu. "La ya la, la ya la la ya la." San Ağabey, harikasın sen. İçimde bir öfke kıvılcımı çaktı, tekrar üzerine atlamak için sabırsızlanıyordum... ama hâlâ başım dönüyordu. Diao Xiaosan o kayısı dolu ağaç dalını Hudie Mi'nin önüne sürükledi. Sonra arka bacakları üzerinde doğruldu, arka sağ bacağını yarım

adım geri çekip öne doğru eğilerek beyaz eldiven giymiş bir beyefendi gibi sağ toynağını öne doğru uzattı, toynağıyla ağaç dalına doğru yarım daire şeklinde bir jest yapıp şöyle dedi: Küçükhanım, buyurun... "La ya la, la ya la la ya la..." Ardından uzakta duran bir düzine kadar dişi domuza ve hadım edilmiş olan erkek domuzlara toynağıyla el edip gelmelerini istedi. Domuz sürüsü neşeli ciyaklamalarla dalın üzerine atlayıp göz açıp kapamadan paramparça ettiler onu. Birkaç cesur, hadım edilmiş erkek domuz kayısı ağacının altına yanaşmaya çalışırken ayağa kalkmayı başardım. Küçük dişi bir domuzun, üzeri kayısı dolu bir dalı alıp başını gururla bir o yana, bir bu yana sallarken çalım ata ata uzaklaştığını gördüm, o koca etli kulakları yanaklarına çarparken "pat pat" diye sesler çıkarıyordu. Diao Xiaosan etrafta öpücükler ata ata daireler çizerken uğursuz görünümlü hadım bir erkek domuz ön toynaklarından birini ağzına götürüp havayı bıçak gibi kesen bir ıslık öttürdü. Domuzların hepsi susuverdiler bir anda.

Aklımı toparlamaya çalıştım. Deli cesaretiyle ilerlemenin sonunun acı veren bir yenilgi olacağını çok iyi biliyordum. Acı çekmek o kadar da büyük bir şey sayılmazdı ama asıl sorun olan bu dişi domuz sürüsünün Diao Xiaosan'ın haremi olacağını ve beş ay sonra domuz çiftliğinin yüzlerce uzun burunlu, sivri kulaklı, küçük ve çirkin yaratıklarla dolup taşacağını bilmekti. Kuyruğumu sallayıp kaslarımı hareket ettirdim, ağzımdaki çamuru tükürüp yerden birkaç kayısı aldım. Toprak kalın bir kayısı tabakasıyla kaplanmıştı, bunların çoğunu ağaca çarptığımda ben düşürmüştüm. Kayısılar olgun, hoş kokulu ve bal gibi tatlıydı. "La ya la, la ya la la ya la, anamın hasır şapkası dönüyor ayın etrafında, kimi zaman altın sarısı, kimi zaman gümüş grisi." Birkaç kayısı yedikten sonra sakinleştim. Ağzımı ve boğazımı rahatlatmıştı ka-

yısı özü. Hiç acele etmeden, yavaş yavaş mideme indirdim bütün kayısıları. Diao Xiaosan'ın ön toynaklarından birine aldığı bir kayısı Hudie Mi'nin ağzına doğru uzattığını gördüm, Hudie Mi nazlanarak reddetti kayısıyı yemeyi. Anam bana erkek domuzların verdiği şeyleri yememi söylemişti, dedi tatlı bir nazlılıkla. Anan saçmalamış, dedi Diao Xiaosan kayısıyı onun ağzına tıkıştırırken, ardından eline geçen fırsattan istifade edip Hudie Mi'nin kulağına bir öpücük kondurdu. Arkalarında duran domuz korosu hep birlikte bağırmaya başladı hemen: "*Kiss!*[1] Hadi ona bir '*kiss*' ver! 'La ya la, la ya la la ya la.'" Hepsi benim orada olduğumu unutmuştu muhtemelen. Bu yarışmanın sonucunu çoktan görmüşlerdi muhtemelen, yenildiğimi kabul etmeliydim artık. Çoğunluğu Diao Xiaosan'la beraber Yimeng Dağı'ndan gelmişti buraya ve haklı olarak onun tarafını tutuyorlardı. Hay ninenin sarkmış memelerini senin, vakit gelmişti artık! Tüm gücümü toplayıp Diao Xiaosan'ın üzerine atıldım yine, ben havada süzülürken Diao Xiaosan da ondan beklediğim gibi yana kaymıştı hemen karnımın altından sıvışarak. Seni gidi ufaklık seni, tam da bunu yapmanı bekliyordum zaten. O ince kayısı ağacının dibine sağlam bir iniş yaptım, yani tam da Hudie Mi'nin yanına, Diao Xiaosan'la yer değiştirmiştik diğer bir deyişle. İlk yaptığım şey ön toynaklarımdan birini kaldırıp Hudie Mi'nin yanağına bir tokat yapıştırmak oldu, hemen ardından yere ittim onu. Hudie Mi acı bir çığlık attı. Bu sırada Diao Xiaosan'ın ardına dönüp üzerime doğru çullanacağını çok iyi biliyordum, benim o iki devasa testisim, yani vücudumun en hassas ve en değerli varlığı saldırıya açık olacaktı, eğer o anda orama toslar ya da testislerimden birini ısırırsa her şey bitmiş olacaktı. Tüm köp-

1. (İng.) Öpücük. (Ç.N.)

rüleri yıkıp tüm tekneleri yakmak gibi çok tehlikeli bir satranç hamlesiydi bu, gözlerim el verdiğince gözucuyla arkama bakıp zamanlamayı kollamaya çalışıyorken bu vahşi yaratığın ardına kadar açılmış ağzından kan fışkırdığını ve gözlerindeki uğursuz parlamayı gördüm, "la ya la, la ya la la ya la," hayatım pamuk ipliğine bağlıydı o an, ön toynaklarımı Hudie Mi'nin vücuduna yerleştirip arka bacaklarımı havaya kaldırdım, bir çeşit amuda kalkma pozisyonuydu işte, Diao Xiaosan kükreyen bir havan topu gibi üzerime geldiğinde karnımın altından kayarak geçti, ben de eski pozisyonumu alıp ata biner gibi üzerine çıktım hemen. Tamamıyla savunmasız kalmıştı şimdi, ön toynaklarımı o uğursuz uğursuz parlayan gözlerine geçirdim... "La ya la, la ya la la ya la, anamın hasır şapkası uçtu aya, tüm aşkım, ve ideallerimi de götürdü yanında,"[1] biraz zalimce bir taktikti şimdi bu yaptıkları ama bu ikiyüzlü vaazları umursamayacak kadar önemli bir ânın içindeydim ben.

Diao Xiaosan beni sırtından atana kadar sıkı bir mücadele verdi. Gözyuvalarından mavi kan süzülüyordu. Gözlerini ovuşturarak yerde taklalar attı, bir yandan debeleniyor, bir yandan da acı acı haykırıyordu:

"Göremiyorum... göremiyorum!"

"La ya la, la ya la la ya la." Domuz korosu sustu birden, hepsi çok ciddi görünüyordu. Ay göğe yükselip uzaklaşmış, hasır şapka da yere düşmüştü, hasır şapkanın şarkısı bıçak gibi kesilmişti bir anda, Diao Xiaosan'ın acı haykırışları duyuluyordu şimdi sadece Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği'nde. Hadım erkek domuzlar kuyrukları-

1. Böyle bir şarkı var ama Mo Yan sözlerini değiştiriyor. Şarkı Japon yönetmen Junya Satô'nun 1977'de çektiği *Proof of The Man* adlı polisiye filmde kullanılmış İngilizce bir şarkı. Çinli şarkıcı Zhu Fengbo'nun Çince söylediği 80'lerdeki versiyonu meşhur olmuştur. (Ç.N.)

nı bacaklarının arasına sıkıştırıp ahırlarına döndü, dişi domuzlar Hudie Mi'nin önderliğinde etrafımı sarıp başlarını geri çevirerek kıçlarını bana sundular. Hep bir ağızdan sahip, sevgili sahibimiz, size aitiz biz, siz bizim kralımızsınız, bizler aşağılık cariyelerinizsiz sizin, çocuklarınızın anası olmaya hazırız artık diye mırıldanıyorlardı... "La ya la, la ya la la ya la" gökten yere düşmüş olan hasır şapka yuvarlanırken Diao Xiaosan'ın vücudu altıma girip ezilmiş bir çöreğe dönmüştü. Zihnim bomboştu, kulaklarımda hasır şapkanın şarkısının o yumuşak melodisi yankılanıyordu sadece, kulağımın dibinde kıvrılarak nehre batan inci tanelerine dönüştü yavaştan, her şey normale dönmüştü artık, ay ışığı buz gibi soğuk bir su misali üzerime vuruyordu, istemsizce titremeye başladım, tüylerim diken diken oldu. Ülke böyle mi devrilecekti yani? Böyle bir anda hükümdar mı olacaktım hemen? Bu kadar çok dişi domuza ihtiyacım var mıydı sahiden? Doğruyu söylemek gerekirse onlarla çiftleşme arzumu yitirmiştim birden, canım çekmiyordu hiçbirini; ama yukarı kaldırdıkları kıçlarıyla yıkılmaz bir şehir suru gibi etrafımı sıkıca sarmışlardı çoktan, hareket bile edemiyordum. Kaçıp gitmek istiyordum aralarından ama otorite sahibi yüksek bir ses bana şunu hatırlattı: "Domuzlar Kralı Diao Xiaosan'ın onlarla çiftleşmeye hakkı olmadığı gibi senin de kaçıp gitmeye hakkın yok, onlarla çiftleşmek senin kutsal görevindir artık!" "La ya la, la ya la la ya la" hasır şapkanın şarkısı inci taneleri gibi yavaş yavaş suyun dibinden çıkmaya başladı, evet, bir imparatorun iç işlerle işi olmaz, politika imparatorun kuşunun etrafında döner. Görevime sadık kalıp bu dişi domuzlarla çiftleşmeliyim, yükümlülüğümü kesinlikle yerine getirmeliyim, ister güzel ister çirkin, ister beyaz ister kara, ister bakire ister daha önce başka damızlık domuzlarla çiftleşmiş olsun benim için fark etmezdi artık, hepsinin

rahmini özsuyumla dolduracaktım. Kafamı kurcalayan soru önce hangisinden başlayacağımdı, hepsi eşit derecede istekli ve eşit derecede kızışmıştı, önce hangisiyle çiftleşmeliydim ya da şöyle söyleyeyim, talih kuşu ilk hangisinin başına konacaktı acaba? Hadım edilmiş domuzlardan birinin bana bu konuda yardım etmesi gerektiğini düşündüm. Yardım etmesine ederlerdi ama şimdi bunun sırası değildi, vaktim yoktu yani. Bu geceki görevini yerine getiren ay, isteksizce batıya çekilmişti, kırmızı yüzünün sadece yarısı görülüyordu kayısı ağaçlarının tepesinden. Köpekbalığı karnının gümüşi griliğinde bir parlaklık belirmişti çoktan doğudaki ufuk çizgisinde. Şafak sökmek üzereydi, sabah yıldızları parlıyordu gökyüzünde. Burnumun sert ucuyla Hudie Mi'nin kıçını dürttüğümde imparatorun ilk ziyareti için onu seçtiğimi fark ettim. Tatlı bir cilveyle inleyiverdi: Ah kralım... Cariyeniz dört gözle bu ânı bekliyordu uzun süredir...

Kısa bir süreliğine geçmiş yaşantılarımın hepsini bir kenara koydum, bundan sonra olacaklar da umurumda değildi hiç, saf bir damızlık domuz olarak ön toynaklarımı kaldırıp Hudie Mi'nin sırtına abandım... "La ya la, la ya la la ya la" hasır şapkanın şarkısı yüksekten çalmaya başlamıştı yine. Fon müziği çalmaya başlayınca güçlü bir tenor sesi yükseldi göğe doğru: "Anamın hasır şapkası uçtu aya, tüm aşkımı ve ideallerimi de götürdü yanında" bütün dişi domuzlar kıskançlığın esamesinin okunmadığı bir tavırla önlerindeki domuzun kuyruğunu dişlerinin arasına geçirip hasır şapkanın şarkısının ritmine ayak uydurarak Hudie Mi'yle benim etrafımda bir halka oluşturup dans etmeye başladılar. Önce kuşlar cıvıldamaya başladı kayısı bahçesinde, sonra da sabah güneşi kızardı ateş gibi. İlk çiftleşmem başarıyla sonuçlandı böylece.

Hudie Mi'nin sırtından aşağıya indiğimde omzundaki taşıma sopasında yem kovaları taşıyan ve elinde uzun

saplı bir kepçe olan Ximen Bai'nin sendeleye sendeleye yürüdüğünü gördüm. Kalan bütün enerjimi toplayıp duvarın üzerinden atladığım gibi Ximen Bai'nin getirdiği yemi beklemeye başladım ahırımda. Siyah fasulye ve kepeğin kokusu ağzımı sulandırmıştı. Açlıktan ölüyordum. Ximen Bai'nin sabah güneşinin kırmızılığıyla parlayan yüzü belirdi birden ahırımın duvarının üzerinde. Gözleri yaşarmıştı, çok içli bir sesle şöyle seslendi bana:

"On Altı Numara; Jinlong ve Jiefang evlendi, sen de evlendin, hepiniz büyüdünüz artık."

30

Mucizevi saçın Xiaosan'ın hayatını kurtarması

Kızıl ölümün[1] domuz sürüsünü vurması

O yılın ağustos ayında bunaltıcı bir sıcaklık yaşanıyor, gök delinmişçesine yağmur yağıyordu. Domuz çiftliğinin yanından geçen kanal sık sık taştı, suya doymuş olan toprak hamur gibi kabardı. Sele dayanamayan birkaç yaşlı kayısı ağacı tüm yapraklarını döküp acınacak bir halde ölümü beklemeye başladı. Domuz ahırlarının kavak ve söğütten yapılmış kirişleri uzun filizler saldılar, darı saplarından yapılmış çitlerin üzeri gri renkli küflerle kaplandı. Artık mayalanmaya başlamış domuz dışkı ve idrarı bütün çiftliği küflü bir havaya boğmuştu. Uyuyacakları yerde çiftleşmeye başlamış kurbağaların geceleri tarlalardan gelen sesleri domuzların gözüne uyku sokmuyordu.

Bizden uzakta olan Tangshan şehrinde[2] meydana gelen büyük depremin üzerinden çok geçmeden gelen artçı şok dalgaları temeli zayıf olan onlarca ahırın çökmesine sebep oldu. Benim ahırımın kirişleri de gıcırtıyla sallandı. Bunun hemen ardından bir göktaşı yağmuru yaşandı, büyük bir gürültü ve kör edici ışıklar eşliğinde gecenin karanlık perdesini yaran devasa göktaşları yere

1. Yılancık hastalığı kastediliyor. (Ç.N.)

2. Hebei yönetim bölgesindeki sanayi kenti. 28 Temmuz 1976'daki depremde kentin büyük bölümü yıkıldı ve madenleri su bastı. (Ç.N.)

çarpınca her yer sallandı. Bu sırada haremimde bulunan yirmiden fazla hamile domuz iyice şişmiş, meme başları büyümüş, çok yakında doğum yapmayı bekliyorlardı.

Diao Xiaosan'la hâlâ komşuyduk, onunla giriştiğimiz sıkı mücadeleden sonra sağ gözü tamamen kör olmuş, sol gözü de görme yetisinin yarısını kaybetmişti. Onun için büyük bir talihsizlikti bu, ben de derin bir pişmanlık duyuyordum. O baharda birkaç kez çiftleşmemize rağmen hâlâ hamile kalamamış olan iki dişi domuz vardı, sık sık Diao Xiaosan'ın yanına gidip ona o iki domuzla çiftleşmesini rica etmeyi düşünüyordum, hem ondan özür de dilemiş olacaktım böylece. Ağırbaşlılıkla verdiği cevabı duyunca nasıl şaşırdığımı siz düşünün artık.

"On Altı Numaralı Domuz, ah On Altı Numaralı Domuz, bir savaşçıyı öldürebilirsin ama onu asla aşağılamamalısın! Tamam, ben Diao Xiaosan yenildiysem yenildim ama senden daha onurlu davranmanı bekliyorum, böyle bir teklifle bana hakaret etmeni değil!"

Sözleri beni derinden etkilemişti, eski rakibimi hayranlık dolu, yepyeni gözlerle görmeye başladım elimde olmadan. Sana şöyle söyleyeyim, yenilgiden sonra Diao Xiaosan çok sessizleşti, oburluğu ve gevezeliği bir anda son bulmuştu. Dedikleri gibiydi her şey, felaketler asla bir başına gelmiyordu, daha büyük bir trajedi çalmak üzereydi kapısını. Bu olayın benimle alakası olduğu söylenebilir ama olaya farklı bir açıdan bakarsak benimle bir alakası olmadığı da söylenebilirdi. Çiftlik çalışanları defalarca çiftleşmeme rağmen bir türlü hamile kalamayan o iki domuzu Diao Xiaosan'la çiftleştirmeye karar verdi. Diao Xiaosan sessizce arkalarında oturdu domuzların, uyarılmamıştı bile, taştan yapılmış soğuk bir heykel gibi orada durdu öylece. Domuz çiftliği çalışanları onun iktidarsız olduğunu düşündüler bu yüzden. Emekliye çıkarılmış damızlık domuzların et kalitesini artırmak için onları hadım

ederlerdi, siz insanların utanç verici buluşlarından biriydi bu. Diao Xiaosan da bu acı veren işkenceye maruz kalacaktı. Gelişimini daha tamamlamamış erkek bir domuzu hadım etmek birkaç dakika süren çok basit bir işlemdi ama Diao Xiaosan gibi olgun bir erkek domuz için –Yimeng Dağı'ndayken ateşli ve tutkulu romantizmin doruklarına varmış bir domuzdu o muhtemelen– onu iple asmak kadar büyük bir operasyondu bu. Bir düzine kadar milis onu hafifçe yana eğilmiş olan kayısı ağacının dibine götürüp zorla yere bastırdı. Diao Xiaosan şimdiye kadar hiç görülmemiş bir mücadele verdi, milislerden en azından üçünün elini ısırıp kan içinde bıraktı. Her bir bacağını bir milis tutup sırtüstü çevirdiler onu, boynuna bir sopa yerleştirildi, iki milis sopanın uçlarından kuvvetlice bastırıyordu. Başka bir milis kaz yumurtası büyüklüğünde bir taş alıp ağzına yerleştirdi, Diao Xiaosan ne yutabiliyor ne de tükürebiliyordu taşı. Başının tepesi kel, sadece yanları ve başının arkasında birkaç ağarmış teli bulunan yaşlı bir adam geldi sonra elinde bıçakla. Bu adama karşı doğal bir nefret oluşmuştu içimde daha onu görür görmez, ona adıyla seslendiklerinde iki önceki yaşamımda can düşmanım olan Xu Bao olduğunu hatırladım birden. Çok yaşlanmıştı, ciddi astım krizleri geçirmişti, en ufak bir harekette hırıltıyla solumaya başlıyordu. Diğerleri Diao Xiaosan'ı zapt etmeye çalışırken bir köşede durup olanları izledi sadece. Diao Xiaosan etkisiz hale getirilince öne doğru birkaç adım attı. Mesleğinin verdiği heyecanla parlıyordu adamın gözleri. Şimdiye kadar çoktan geberip gitmiş olması gereken ama bir türlü ölemeyen bu lanet adam, Diao Xiaosan'ın testislerini çevik bir hareketle kestikten sonra kesesinden bir avuç kireç çıkarıp yaranın üzerine serpti, ardından mango büyüklüğündeki iki mor yuvarlağı alıp bir kenara çekildi. Jinlong'un ona bir şey sorduğunu duydum:

"Bao Amca, yaraya dikiş atmayacak mıyız?"

"Ne gereği var şimdi?" dedi Xu Bao nefes nefese.

Milisler haykırarak Diao Xiaosan'ın yanından uzaklaştılar. Diao Xiaosan yavaş yavaş ayağa kalktı, ağzındaki taşı tükürdü, bütün vücudu dayanılmaz bir acıyla titriyordu, sırtının üzerindeki tüyler fırça kılı gibi havaya dikilmişti, arkasındaki yaradan şırıl şırıl kan damlıyordu. Diao Xiaosan inlemedi bile, gözünden yaş bile gelmedi, sımsıkı sıktığı dişleri birbirine çarpıyordu sadece. Xu Bao denilen o adam kayısı ağacının altında dikiliyordu, kanlı elinin avucunda tuttuğu testislere bakarken buruş buruş olmuş yüzündeki kırışıklıkların arasından kontrol edemediği bir neşe fışkırıyordu. Bu vahşi adamın hayvan testislerini çok lezzetli bulduğunu biliyordum. Eşek olduğum zaman bu herifin "yaprağın altından şeftali aşırmak" adını verdiği bir teknikle üç testisimden birini nasılda kesiverdiğini hatırladım birden, testisimi tavada biberle kavurup afiyetle yemişti. Ahır duvarımın üzerinden atlayıp bu herifin testislerini ısırmayı geçirdim aklımdan defalarca, Diao Xiaosan'ın, kendimin ve hayatları bu zalim adamın elinde mahvolan atların, eşeklerin, boğaların ve bütün domuzların intikamını almak istiyordum. Şimdiye kadar insanlardan korkmanın nasıl bir şey olduğunu hiç bilmiyordum ama size itiraf etmeliyim ki Xu Bao denilen bu piç kurusundan ödüm patlıyordu, tüm erkek hayvanların korkulu rüyasıydı bu adam. Vücudundan yayılan ne bir kokuydu bu adamın ne de sıcaklık, tüylerimi diken diken eden, kanımı donduran bir mesaj yayılıyordu sadece.

Bizim Diao Xiaosan bin bir güçlükle kayısı ağacının dibine gidip karnını ağacın gövdesine dayadıktan sonra yorgun argın bir halde yavaşça yere uzandı. Küçük bir çeşme gibi akan kanı arka bacaklarını ve arkasında kalan toprağı kırmızıya boyadı. Sıcağa rağmen tir tir titriyor-

du, görme yetisini kaybettiğinden gözlerine bakınca ne hissettiği anlaşılmıyordu. "La ya la, la ya la la ya la" hasır şapkanın şarkısının melodisi çalmaya başladı yeniden ama sözlerinde büyük bir değişiklik vardı bu kez: "Ana testislerimi kaybettim bana verdiğin testislerim kayboldu" gözlerim doldu birden, "bütün canlılar kendi türü için acı çeker" neymiş ilk kez öğrendim, Diao Xiaosan'la kapışırken yaptığım hileye bin pişmandım şimdi. Jinlong'un Xu Bao'ya sövdüğünü duydum birden:

"Xu Bao, seni anasını siktiğimin, ne yaptın böyle sen? Hayvanın atardamarlarından birini mi kestin yoksa?"

"Şaşırmana gerek yok, arkadaşım," dedi Xu Bao soğuk bir ifadeyle, "bütün damızlık domuzlar böyledir."

"Onu tedavi etmeni istiyorum senden, böyle kanamaya devam ederse kan kaybından ölecek yoksa," dedi Jinlong gittikçe artan bir öfkeyle.

"Ölmek mi dedin? Ölse daha iyi değil mi?" dedi Xu Bao sahte bir gülümsemeyle, "Epey yağlı bu elemanın, en az yüz kilo et çıkar bundan. Damızlık domuzların eti serttir biraz ama tofu'dan iyidir yine de."

Diao Xiaosan ölmedi ama ölmeyi istediği zamanlar olduğundan adım gibi eminim. Böyle bir işkenceye maruz kalmış damızlık bir domuzun çektiği fiziksel acı ruhsal acısının yanında solda sıfır kalır. Sadece acı değildi bu, büyük bir utanç kaynağıydı aynı zamanda. Diao Xiaosan o kadar çok kan kaybetti ki toplasanız en az iki kova kan çıkardı, o yaşlı kayısı ağacı emdi Diao Xiaosan'ın bütün kanını, ertesi yıl meyve verdiğinde altın sarı kayısıların üzerinde kan kırmızısı çizgiler vardı. Aşırı kan kaybı içini kuruttu Diao Xiaosan'ın. Ahırımdan fırlayıp onun yanına gittim, teselli etmek istiyordum onu ama uygun sözcükleri bulamadım bir türlü. Terk edilmiş jeneratör odasının çatısında bitmiş olan balkabaklarından bir tane koparıp yemesi için önüne koydum.

"Diao Kardeş, biraz yesene, bir şeyler yersen iyi gelir," dedim.

Başını kaldırıp sağlam olan gözüyle bana baktı, sıkılı dişleri arasından zar zor şöyle mırıldandı: "On Altı Numara... Bugün ben neysem yarın sen de öyle olacaksın... damızlık domuzların kaderi bu."

Bunu söyler söylemez yine eğdi başını, kemikleri sanki iskeletinde durmuyormuş gibi görünüyordu.

"İhtiyar Diao, ihtiyar Diao!" diye seslendim yüksek sesle, "Ölemezsin sen, ihtiyar Diao..."

Ama bana cevap vermedi, gözlerimden dizi dizi sıcak gözyaşları boşandı sonunda. Pişmanlık gözyaşlarıydı bunlar. Düşünüp taşındım, az önce olanlar Diao Xiaosan'ın Xu Bao denen o piç kurusunun elinde öldüğünü göstermesine rağmen bütün suç benimdi aslında. "La ya la, la ya la la ya la" ihtiyar Diao, canım kardeşim benim, güle güle git, için rahat olsun ruhun er ya da geç Ölüler Diyarı'na varacak, Cehennemin Efendisi Yama sana daha iyi, yeni bir hayat planlar orada, umarım bir sonrakine bir insan olarak geri dönersin dünyaya. Gözün arkada kalmasın, öcünü alacağım senin, Xu Bao denen o piç kurusuna kendi yönteminin nasıl bir şey olduğunu göstereceğim...

Ben kafamda bunları kurarken Baofeng telaşla çıkageldi sırtında ilaç çantasıyla Huzhu'nun peşi sıra. Bu sırada Jinlong belki de Xu Bao'nun evinde kırık bir maun sandalyede sallanarak Xu Bao'nun en sevdiği yemeği –biberle kavrulmuş domuz testisi– yemekle meşguldü içki eşliğinde. Kadınlar, nedense erkeklerden daha iyi kalpli oluyor. Huzhu'ya bak bir hele, yüzü ter içinde kalmış, gözleri yaşlı; Diao Xiaosan sanki ürkünç bir yabandomuzu değilmiş de kan bağı olan bir akrabasıymış gibi. Bu sıra ay takviminin üçüncü ayına girmiştik çoktan, sizin evliliğinizden de tam iki ay geçmişti. Hezuo'yla sen Pang

Hu'nun Pamuk İşleme Tesisi'nde tam bir aydır çalışıyordunuz. Pamuklar daha yeni çiçek açmıştı ve üç ay sonra pazara çıkacaklardı.

İşte o günlerde ben, Lan Jiefang, pamuk laboratuvar teftiş müdürü ve çeşitli köy ve kasabalardan gelen bir genç kız grubuyla birlikte o geniş avludaki yabani otları temizleyip avluyu pamukla kaplayarak satış için uygun bir hale getirmeye gönderilmiştik. Beşinci Pamuk İşleme Tesisi, bin dönümlük bir araziye kurulmuştu, etrafı tuğla bir duvarla çevriliydi. Tuğlalar mezarlıktan getirtilmişti. Pang Hu'nun maliyeti düşürmek için aldığı parlak bir fikirdi bu: Yeni tuğlalar on fene satılırken eski tuğlalar sadece üç fendi. Burada çalışanlar Hezuo'yla benim karıkoca olduğumuzdan bihaberdiler çok uzun bir süre. Ben erkek yurdunda kalıyordum, o da kadın yurdunda kalıyordu. Pamuk işleme tesisi gibi sezonluk işçi çalıştırılan bir yer evli çiftlerin konut ihtiyacını karşılamıyordu çünkü. Ama böyle bir yer olsa da gitmezdik muhtemelen, bizim karıkocalığımız evcilik oyununu andırıyordu bence, gerçek bile olmadığını hissediyordum. Sanki biri bizi uykumuzdan uyandırıp şöyle demişti: Bugünden sonra o senin karın, sen de onun kocası olacaksın. Çok saçma bir şeydi bu, kabul edilemezdi. Ben Huzhu'yu seviyordum bir kere, Hezuo'yu değil. Hayatımdaki ağrının yegâne kaynağıydı bu. Pamuk işleme tesisine girdiğim ilk sabah Pang Chunmiao'yu gördüm. Altı yaşına yeni girmiş, beyaz dişli, kırmızı dudaklı, gözleri yıldız yıldız, parlak tenli, sanki kristalden yapılmış gibi duran çok sevimli bir kız çocuğu. Pamuk İşleme Tesisi'nin kapısının önünde durmuş amuda kalkma alıştırması yapıyordu. Saçında kelebek şeklinde bağlanmış kırmızı ipekten bir kurdele vardı, lacivert renkli kısa bir etekle kısa kollu beyaz bir gömlek giyiyordu, ayağındaysa kırmızı, lastik sandaletler vardı.

Etrafını saran kalabalığın teşvikiyle öne eğilip ellerini yere koydu, ayaklarını iki elinin üzerinde yürüyebileceği bir şekilde havaya diktikten sonra yürümeye başladı. Kalabalık neşeyle tezahürat yapıyordu. Annesi Wang Leyun koşarak yanına gelip onu ters çevirerek, "Kızım, bebeğim, aptal olma!" dedi. Ama yapmadan duramıyorum, diye cevap verdi o da gönülsüzce annesine...

Bu sahne sanki az önce yaşanmışçasına canlı gözlerimin önünde ama üzerinden otuz sene geçmiş... Zhuge Liang ve Liu Bowen gibi ileri görüşlü, büyük strateji uzmanları o zamanlar yaşasalardı yıllar sonra olacakları tahmin bile edemezlerdi, ben Lan Jiefang, aşk uğruna her şeyi bırakıp gittim, bu küçük kız çocuğuna olan aşkım ve onunla birlikte kaçmam Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nda şimdiye kadar duyulmamış büyük bir skandala dönüşecekti. Ama bu skandalın bir gün gerçek bir aşk hikâyesi olarak görüleceğinden çok eminim. En zor zamanlarımızda dostum Mo Yan bunun böyle olacağını öngörecekti en azından...

Ey, Koca Kafalı Lan Qiansui tokmağını vuran bir yargıç gibi masaya vurup beni kendime getirdi, aklını topla da söylenenleri dinle hele, o saçma sapan ilişkin hakkında konuşacak çok zamanın olacak sonra, yok hayallerinmiş, yok anılarınmış, yok şikâyetlerinmiş, şimdi tüm dikkatini toplayıp bana kulak vermeni istiyorum senden, o şanlı domuz tarihimi anlatacağım sana! Nerede kalmıştım? Evet buldum, ablan Baofeng ve baldızın –onu tarif edecek başka bir sözcük bulamıyorum, baldızınsa baldızındır– Huzhu, şimşek gibi bir hızla o hafiften yana eğilmiş olan kayısı ağacına doğru koşturup berbat bir operasyondan sonra ölümün eşiğinde olan Diao Xiaosan'ın yanına vardılar. Hani bir zamanlar sadece adını zikrettiklerinde ağzından köpükler çıkararak bayılıverdiğin o ro-

mantik kayısı ağacından bahsediyorum, şimdi seni o ağacın altına koysak savaş alanına dönen ağır yaralı bir gazi gibi ağır ağır içini çekerdin, değil mi? Zaman denilen o harika doktor ne kadar derin olsa da tüm yaraları iyileştiriyor bir gün işte. Hay anasını, o zamanlar bir domuzdum ben, öyleyse niye böyle kasvetli ve ağır bir havaya bürünüverdim birden!

Neyse, ne diyordum Baofeng ve Huzhu ağacın altına Diao Xiaosan'a yardıma gelmişlerdi. Ben de bir kenarda dikilip eski bir dostmuşçasına iki gözü iki çeşme ağlıyordum. Başta onlar da benim gibi Diao Xiaosan'ın öldüğünü düşündüler ama kısa bir incelemeden sonra bu ufaklığın kalbinin zayıf da olsa attığını fark ettiler ama ölümün eşiğindeydi işte. Baofeng hemen duruma el koydu, çantasından aslında insanlar için kullanılan uyarıcı, kan pıhtılaştırıcı, yüksek dozda glikoz gibi şeyler çıkarıp bunları birbirine karıştırarak Diao Xiaosan'a iğne yaptı. Ama asıl dikkatinizi çekmek istediğim şey Baofeng'in, Diao Xiaosan'ın yarasına dikiş atmasıydı. Çantasında medikal iğne ve iplik bulunmayan Baofeng hızla Huzhu'ya döndü, Huzhu da bluzunun göğsüne iliştirmiş olduğu bir dikiş iğnesini çıkardı hemen –evli kadınların bluzlarının önüne ya da saçlarının arkasına iliştirmiş oldukları iğneleri hepiniz bilirsiniz– iğneyi bulmuşlardı ama şimdi de iplik eksikti, Huzhu biraz düşündü, hemen arkasından hafiften kızarmış bir yüzle şöyle dedi:

"Benim saçımdan bir teli iplik olarak kullansak işe yarar mı?"

"Saçından bir teli mi?" diye sordu Baofeng şaşkınlıkla.

"Benim saçım uzundur," dedi Huzhu, "hem saçımda kılcal damarlar var."

"Yenge," dedi Baofeng şaşkın ve duygusal bir tavırla, "yenge, senin saçın altın oğlanla yeşim kıza layıktır, bir domuzun üzerinde kullanırsak çok yazık olur."

"Kardeşim," dedi Huzhu giderek heyecanlanan bir sesle, "benim saçımın inek kuyruğu ve at yelesinden bir farkı yok, beş para etmez, eğer şu hastalığım olmasaydı gözümün yaşına bakmaz kesivermiştim şimdiye. Saçımı kesemeyiz ama koparabiliriz."

"Yenge, gerçekten bir şey olmaz mı?"

Baofeng hâlâ tereddüt ederken Huzhu saçından iki tel koparmıştı bile. Dünyanın en gizemli ve en değerli saçıydı bu, her bir teli yaklaşık olarak yüz elli santim uzunluğunda ve koyu altın sarısı rengindeydi –bu saç rengi o zamanlar çok çirkin bulunurdu, şimdiyse aksine çok değerli ve çok güzel bulunuyor– ortalama bir insanın saç telinden kat kat daha kalındı, saçın ağırlığını çıplak gözle bile çok açık bir biçimde fark edebilirdiniz. Huzhu bir saç telini iğneye geçirip Baofeng'e uzattı. Baofeng, Diao Xiaosan'ın yarasını iyotla temizledikten sonra iğneyi bir cımbızla alıp Huzhu'nun mucizevi saç teliyle bir güzel dikti yarayı.

Baofeng ve Huzhu operasyon tamamlandıktan sonra bir köşede yüzü gözü salya içinde kalmış olan beni fark ettiler. Benim endişem ve sadakatim onları derinden etkilemişe benziyordu. Diao Xiaosan'ın yarasına Huzhu'nun kopardığı iki saç telinden sadece bir tanesiyle dikiş atılınca Huzhu elinde kalan diğer saç telini gelişigüzel bir şekilde yere attı, saç telini yerden alan Baofeng onu bir bez parçasına sarıp çantasına koydu. Gelin görümce iki kadın bir süre Diao Xiaosan'ı inceledikten sonra yaşayıp yaşamayacağının artık ona bağlı olduğunu söyleyip, biz elimizden gelenin en iyisini yaptık, diyerek birlikte uzaklaştılar.

Baofeng'in yaptığı iğnenin mi yoksa Huzhu'nun saç telinin mi işe yaradığını bilmiyorum. Diao Xiaosan'ın kanaması durdu, kalp atışı da eski ritmine döndü. Ximen Bai onun önüne yarım tepsi dolusu pirinç lapası koydu.

Diao Xiaosan yere diz çöküp yavaş yavaş lapayı yemeye koyuldu. Ölmemesi bir mucizeydi. Huzhu, Jinlong'a başarıyı Baofeng'in üstün yeteneğine borçlu olduklarını söyledi ama ben işin aslının Huzhu'nun o mucizevi saç teli olduğunu düşünmeden edemedim.

Diao Xiaosan ameliyattan sonra çılgınlar gibi yiyip içerek hızla şişmanlamaması onun şişmanlamasını umanları hayal kırıklığına uğrattı –hadım edildikten sonra şişmanlayan bir domuzun sonu mezbahaydı çünkü– rejim yapıyordu sanki, onun her gece ahırında şınav çektiğini de biliyordum, o kadar çok şınav çekerdi ki sırtındaki tüyler sanki az önce yıkanmış gibi ıpıslak olurdu. Ona olan saygım ve korkum günden güne artıyordu. Büyük bir aşağılanmaya uğramış, ölümün eşiğinden dönmüş, gündüzleri meditasyon yapıp geceleri egzersiz yapan bu kardeşin aklından neler geçirdiğini bir türlü çıkaramıyordum. Emin olduğum tek şey onun geçici bir süre domuz ahırına kapatılmış olan bir kahraman olduğuydu. Başta, oluşum safhasında bir kahramandı sadece ama Xu Bao'nun bıçağı onun içinde bir şey uyandırıp kahramanlık sürecini hızlandırmıştı. Onun domuz ahırında rahat bir yaşam sürüp orada yaşlanmak isteyen bir domuz olmadığını çok iyi biliyordum. Büyük bir planı vardı ve domuz çiftliğinden kaçmaktı bu plan... Ama hadım edilmiş ve görme yetisini neredeyse tamamen kaybetmiş olan bir domuz, çiftlikten kaçarak ne yapmayı düşünüyor olabilirdi ki? Tamam, şimdi bu kuşkucu soruları bir yana bırakıp o yılın ağustos ayında olanlarla devam edelim hikâyemize.

Hamile bıraktığım domuzların doğurmalarından az öncesinden, yani 20 Ağustos 1976'dan bahsediyorum, birçok olağandışı olayın hemen ardından, yıkıcı bir salgın hastalık vurdu domuz çiftliğini.

Kafa Atan Deli denilen hadım edilmiş bir domuzun öksürmesiyle başladı her şey, ateşi çıktı, iştahı kesildi, he-

men ardından onunla aynı ahırı paylaşan dört hadım domuzda da aynı belirtiler baş gösterdi. Çiftlik çalışanlarının gözünden kaçmıştı bu; çünkü başını Kafa Atan Deli'nin çektiği bu hadım domuz takımı domuz çiftliğinde herkesin iğrendiği o büyümeyi reddeden domuzlardan oluşuyordu, uzaktan bakınca doğalı daha üç-beş ay olmuş yavru domuzlara benziyorlardı ama yakından bakınca fırça gibi tüyleri, kalın derileri, sinsi ve iğrenç yüzleriyle bakanı baktığına bin pişman ediyorlardı. Hepsi görmüş geçirmiş ve anasının gözü domuzlardı. Yimeng Dağı'ndalarken muhtemelen iki ayda bir elden çıkarılıyorlardı. O kadar çok yemek yemelerine rağmen bir türlü kilo almıyorlardı çünkü. Yem yiyen küçük gulyabanilerdi hepsi, incebağırsakları yoktu sanki, ne kadar kaliteli yem yeseler de, yedikleri boğazlarından doğruca midelerine gidiyor, midelerindeyse kalınbağırsak denilen o düz kanalı takip ederek bir saat bile sürmeden yeri göğü inleten leş gibi bir kokuya dönüşüyordu. Açken deli gibi çığlıklar atıyorlardı, her zaman da açlıktan ölüyor gibi görünüyorlardı, eğer beslenmezlerse o küçük gözleri kızarıyor ve duvarlara, ahır kapısının parmaklıklarına, artık nereye gelirse oraya deli gibi toslamaya başlıyor, tosladıkça daha da deliriyor, ağızlarından köpükler çıkarıp bayılana dek toslamaya devam ediyorlardı, ayıldıktan sonra ânında yeniden başlıyordu aynı tantana. Bu domuzları satın alanlar onları bir-iki ay besledikten sonra bir gram bile kilo almadıklarını ve bu kötü alışkanlıkları görür görmez telaş içinde hayvan pazarına koşturup artık ne kadara satabiliyorlarsa o kadar paraya razı gelip hemen elden çıkarıyorlardı. Arada şu bariz soruyu soranlar da olmuyor değildi hani: Neden onları öldürüp etlerini yemiyorlar ki? Sen bu Kafa Atan Deli domuzları gördüğünden dolayı nedenini sana atlatmama hiç de gerek yok ama bu soruyu soranlar, onları gördükten sonra onları öldürüp etlerini ye-

me konusunu bir daha açmıyorlardı. Bu domuzların etleri insanı tuvalet çukurundaki siğilli karakurbağalarından bile daha çok iğrendiriyordu çünkü. Böylece bu küçük domuzlar da uzun bir ömrün keyfini sürüyorlardı kimse onlara karışmadan. Yimeng Dağı'nda defalarca alınıp satıldıktan sonra Jinlong tarafından hiç pahasına satın alınmışlardı. Kafa Atan Deli'nin domuz olmadığını söyleyemezdin bile. O ve arkadaşları Üretim Tugayı'nın Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği'ndeki domuz nüfusuna göz ardı edilemeyecek bir katkıda bulunuyorlardı.

Böyle bir domuz sürüsünün öksürmesini, ateşlenmesini ve iştahını kaybetmesini çiftlik çalışanları arasında kim önemseyecekti ki? Onların beslenmesi ve ahırlarının temizliğinden sorumlu olan kişi şimdiye kadar defalarca bahsettiğimiz ve sonrasında yine defalarca bahsedeceğimiz Mo Yan Beyefendi'ydi. İnce hesapları ve çiftlikteki herkesin kıçını öpmesiyle sonunda bir domuz bakıcısı olmuştu işte. "Domuz Yetiştirme Üstüne Öyküler" adlı kitabıyla epey ün kazanmıştı, böyle bir kitap yazması bizim Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği'nde kazandığı deneyimlerle alakalıydı kesinlikle. Söylentiye göre dünyaca ünlü yönetmen Ingmar Bergman "Domuz Yetiştirme Üstüne Öyküler"i beyazperdeye aktaracaktı ama filmi çekerken o kadar çok domuzu nereden bulacaktı acaba? Şimdiye kadar bir sürü domuz gördüm, tavuk ve ördekler gibi çeşitli kimyasal ve katkı maddeleriyle beslenmekten dolayı hepsi boş kafalı hayvanlara dönüşmüştü, resmen geri zekâlılar, bizim zamanımızdaki gibi zarif ve akıllı domuzlar bulamazsınız bugünlerde. Kimimizin güçlü ve sağlıklı bacakları vardı kimimizin olağanüstü bir zekâsı, kimimiz sinsi ve kurnazdı kimimiz belagat ustasıydı, kısacası hepimiz iyi görünümlü ve karakteri güçlü domuzlardık, böyle bir domuz topluluğunu dünyada başka bir yerde bir daha göremezsiniz. Şimdiyse bir filmde figüran bile olamayacak,

beş ayda yüz elli kiloya çıkan geri zekâlılar sardı her yanı. İşte bu yüzden Bergman'ın "Domuz Yetiştirme Üstüne Öyküler"i peliküle aktarmak istemesinin boş bir hayal olduğunu düşünüyorum ben. Evet, evet, evet hatırlatmanıza gerek yok bana, Hollywood'dan ve dijital özel efektlerden de haberim var ama bu oyuncaklar çok pahalı şeyler ve teknikleri biraz fazla karışık, en önemlisi de dijital bir domuzun On Altı Numaralı Domuz'un yani benim yerimi alabileceğine hiç inanasım yok. Aynı şey Diao Xiaosan, Hudie Mi ve Kafa Atan Deliler için de geçerli.

Mo Yan hâlâ bir çiftçi sayılırdı, Uluslararası Olimpiyat Komitesi'ne bir mektup yazarak onlardan çapa yapma müsabakası düzenlemelerini rica etti, böylece olimpiyata katılabilecekti. Aslında çok korkak bir çocuktu bu ufaklık, Olimpiyat Komitesi bir çapa yapma müsabakası düzenlese dahi dereceye bile giremezdi. Bir eşek en çok kendi köylüsünden korkar, bu ufaklık Fransızları, Amerikalıları, Şanghaylıları, Pekinlileri kandırabilirdi ama kendi köyünden olanları kandıramazdı. Köyde domuz yetiştirirken yaptığı hataları hepimiz kendi ciğerimiz gibi bilmiyor muyduk sanki? Tamam, domuz olabilirdik ama insanlardan daha akıllıydı çoğumuz. Bu özel durumumuz sayesinde toplumda yaşananların ve köyde olan bitenin hepimiz farkındaydık, Mo Yan'ı da avucumuzun içi kadar iyi biliyorduk.

Mo Yan hiçbir zaman iyi bir çiftçi olamadı, bedeni köyde olmasına rağmen aklı fikri şehirdeydi hep; yoksul bir köylü olarak doğmuştu ama zengin ve ünlü olmanın hayallerini kurardı; çok da çirkindi ama güzel kızların peşinde koşar dururdu; bilgisi kıttı ama kendini profesör olarak görürdü. Tüm bunlara rağmen bir yazar olmuş ve denildiğinde göre Pekin'de her gün Çin mantısı yiyormuş, ben zeki mi zeki Domuz Ximen, olduğum yerde sayıp dururken hem de... Ay, dünya işleri o kadar anlaşıl-

maz ki onlar hakkında ne kadar çok konuşsam da bir işe yaramaz. Mo Yan iyi bir domuz bakıcısı da olamadı hiçbir zaman, onun benimle ilgilenmemesi benim için büyük bir şanstı, çok şükür ki bu görev Ximen Bai'ye verilmişti. Ne kadar harika bir domuz olsanız da Mo Yan size bir ay baktıktan sonra yarı delirmiş bir hayvana dönerdiniz. Kafa Atan Delilerin acılar denizinden kurtulabilmeleri onlar için büyük bir şanstı, Mo Yan'ın elinde kalsalardı nasıl kurtulabilirlerdi yoksa?

Olaya farklı bir açıdan bakarsak Mo Yan'ın domuz çiftliğinde çalışmaya başlaması başlarda iyi bir şeydi tabii, çok meraklı ve çok hevesliydi kuşkusuz. Kafa Atan Delilerle ilgilenmeye başladığında onlara hiç de kötü davranmıyordu, bu domuzların ne kadar yeseler de bir türlü şişmanlamamalarını, yedikleri yemin bağırsaklarında çok kısa süre kalmasına bağlıyordu, tek yapması gereken bu süreyi biraz daha uzatıp besini iyice sindirmelerini sağlamaktı hayvanların. Bu fikrin, sorunu kökünden çözeceğine inanıyordu, tek yapması gereken işe girişmekti artık. Bulduğu ilk çözüm domuzların kıçlarına sadece çiftlik çalışanları tarafından açılıp kapanabilecek bir vana takmak oldu ama bu fikrin pratikte uygulanabilirliği olmadığından ötürü yeme, çeşitli gıda maddeleri katmayı koydu aklına. İster Çin ister Batı ilacı olsun ishal önleyici bir ilaç işe yarayabilirdi ama bu meretler de çok pahalıydı ve elde etmek için bir tanıdığınızın olması gerekiyordu. Bu yüzden çeşitli ot, dal ve yaprakları yakıp küle dönüştürdükten sonra yeme katmaya karar verdi, Kafa Atan Delilerin küfürleri ve toslamalarıyla karşılandı tabii bu fikir. Mo Yan yaptığında diretince başka çareleri olmayan domuzlar da önlerine konanı yemek zorunda kaldı. Mo Yan'ın elindeki yem kovasına vurup sık sık şöyle dediğini duyardım: "Yiyin hadi, yesenize, kül yemek gözleriniz ve kalplerinize iyi gelecek, bağırsakları-

nız hiç olmadığı kadar sağlıklı olacak." Kül yedirmenin bir etkisi olmayınca yeme çimento karıştırmaya karar verdi bu kez, bu numara işe yaramasına yaramıştı ama az kalsın Kafa Atan Delileri öldürecekti de. Zavallı hayvanlar yerde acı içinde kıvranıp durdu, en sonunda taş katılığında dışkılar çıkardılar da öyle kurtuldular ölümün pençesinden.

Kafa Atan Deliler iliklerine kadar nefret ediyorlardı Mo Yan'dan, o da tiksiniyordu bu iflah olmaz hayvanlardan. O sıralar Hezuo ve senin Pamuk İşleme Tesisi'ne çalışmaya gitmenizden de pek bir hoşnutsuzdu. Yem kovasını yemliğe boşaltıp o öksüren, ateşlenen ve durmadan inleyen Kafa Atan Delilere şöyle dedi bir keresinde: "Sizi küçük şeytanlar, nasılsınız bakalım? Açlık grevi mi bu yaptığınız? Yoksa toplu intihar mı? Bana uyar, ölseniz daha iyi! Domuz bile değilsiniz siz, size domuz denmesini hak etmiyorsunuz, halk komününün değerli yemini boşa harcayan bir grup karşıdevrimcisiniz siz!"

Ertesi gün yazık oldu hayvanlara, nalları dikmişlerdi. Cesetlerinin üzeri bronz sikke büyüklüğünde mor lekelerle kaplıydı, gözleri arkalarında kalmış gibi koca koca açılmıştı. Daha öncede belirttiğim gibi o yılın ağustos ayı çok yağmurlu bir aydı, sıcak hava ve nem çok geçmeden sinek ve sivrisinek sürülerine davetiye çıkardı. Komün veterineri ihtiyar Guan yağmurdan kabarmış olan nehri bir salla geçip Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği'ne gelene kadar Kafa Atan Delilerin cesetleri davul gibi şişmiş ve etrafa pis kokular yaymaya başlamıştı bile. Lastik çizme ve plastik yağmurluk giymiş, ağzında maske olan yaşlı veteriner ahırın duvarından içeriye bakıp, "Kızıl Ölüm vurmuş bunları, cesetleri hemen yakıp gömmeniz gerek!" dedi.

Çiftlik çalışanları –aralarında Mo Yan da vardı kuşkusuz– ihtiyar Guan'ın talimatları doğrultusunda beş

domuzu ahırdan sürükleyerek çıkarıp kayısı bahçesinin güneydoğusundaki bir köşeye götürdüler, bir çukur kazıp –daha yarım metre kazmışlardı ki çukurun dibinden su fırladı birden– içine attılar cesetleri, ardından çukura benzin döküp ateşe verdiler. O sırada güneydoğudan esen sert rüzgârlar domuz çiftliğini kaplayan o leş kokulu dumanı ta köyün içlerine kadar sürükledi –o salak piç kuruları cesetleri yakmak için daha kötü bir yer seçemezdi– burnumu toprağa gömüp dünyanın en kötü kokusundan sakınmaya çalıştım kendimi. Olaydan çok sonra Diao Xiaosan'ın cesetler yakılmadan önceki gece çiftlikten kaçtığını öğrendim, kanalı yüzerek geçip doğudaki vahşi doğaya gitmişti, çiftlikteki zehirli hava onun sağlığını etkilememişti yani.

Bundan sonra olanları duymuşsundur muhtemelen ama şahit olmadın işte. Virüsün hızla yayılmasıyla çiftlikteki sekiz yüzden fazla domuz, buna doğurmak üzere olan yirmi sekiz domuz da dahil, hastalandı. Güçlü bir bağışıklık sistemimin olması ve Ximen Bai'nin yemime kattığı sarmısaklar sayesinde etkilenmedim ben bu salgından. "Ah On Altı Numara," diye tekrarlayıp duruyordu durmadan, "On Altı Numara, acı diye korkma sarmısaktan, her derde devadır sarmısak!" Bu hastalığın çok ciddi bir hastalık olduğunu biliyordum, yaşamım uğruna acıdan korkacak halim yoktu herhalde. O günler boyunca kova kova yem değil de kova kova sarmısak yedim! Gözyaşı ve ter içinde kaldım, ağzım ve midem neler çekti neler ama sarmısak işe yaramıştı işte, sağ salim kurtulduğum için çok şanslıydım.

Bütün domuzlar hastalandıktan sonra onlarca veteriner daha geçti nehri. İçlerinde istasyon şefi Yu dedikleri iriyarı, sağlam yapılı ve yüzü akneli bir kadın da vardı. Çok sert bir tarzı vardı, her şeyi emir veriyormuş gibi söylerdi. Domuz çiftliği ofisinden ilçeye telefon ettiğinde ta bir

buçuk kilometre öteden rahatlıkla duyulabiliyordu sesi. Komutası altındaki veterinerler domuzlara iğne yapıp kan örneği aldılar. Akşama doğru sürat teknesi dedikleri bir şey hızla nehirden aşağıya gelip acil ihtiyaç duyulan ilaçları getirdi. Ama enfekte olmuş domuzların çoğu öldü, Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği'nin hükümdarlığı da parçalanmış oldu böylece. Dağ gibi yığılmış cesetleri yakmak olanaksız olduğundan gömme kararı alındı. Çukur da daha yarım metreyi bulmadan hemen suyla dolduğundan dolayı pek derin kazılamıyordu. Çaresizlik içinde kalan çalışanlar, veterinerler gittikten sonra akşam karanlığının solan ışığı altında domuz cesetlerini açık kasa bir arabaya yükleyip nehrin aşağısına götürdükten sonra gürül gürül akan nehrin içine döktüler. Nehrin akıntısına kapılan domuz cesetleri hızla gözden kayboldu.

Domuz cesetlerinin işi bittiğinde eylül ayına girmiştik, birkaç şiddetli yağışın ardından zaten yalapşap yapılmış ve şimdi de boş kalmış olan ahırlar bir gecede yıkılıverdi. Kuzeyde sıralanmış binaların birinden Jinlong'un acı ağıtlarını duydum. Bu ufaklığın takıntı derecesinde hırslı olduğunu biliyordum, Askerî Bölge Komutanlığı Lojistik Bölümü'nden gelecek bir heyet için düzenlenecek olan bir gösteride yeteneklerini gösterip terfi merdivenlerini hızla tırmanmayı planlıyordu ama yağmur nedeniyle ertelenmişti program ve şimdi de her şey bitmişti artık domuzlar ölmüş, ahırlar yıkılmış, çiftlikten geriye sadece bir harabe kalmıştı. Böyle bir sahneyle karşı karşıya gelip eski şanlı günlerimi hatırlayınca ben de çok üzüldüm.

31

Dalkavuk Mo Yan'ın Komutan Chang'ın kuyruğuna takılması

Dargın Lan Lian'ın Başkan Mao için ağlaması

9 Eylül'de[1] dağların çöküp yerin yarılması kadar büyük bir olay yaşandı, onu kurtarmak için verilen bütün çabalara rağmen vefat etti sizin Başkan Mao'nuz. Elbette ki bizim Başkan Mao'muz da diyebilirdim ona ama o sıralar bir domuz olduğumdan dolayı öyle demek saygısızlık olur gibi geldi birden. Köyün arkasındaki nehir yağmur sularıyla taşınca seti sel bastı, sel suları telefon ve hizmet direklerini götürünce köyün tek telefonu bir dekorasyona dönüşürken hoparlörler de dilsizleşti. Başkan Mao'nun ölüm haberini olayı radyoda duymuş olan Jinlong'dan öğrendik. Bu radyoyu yakın arkadaşı Chang Tianhong hediye etmişti ona. Chang Tianhong holiganlık suçu nedeniyle Askerî Kontrol Komisyonu tarafından gözaltına alınıp delil yetersizliğinden dolayı serbest bırakılmıştı. Gel zaman git zaman başı beladan kurtulmayan Chang Tianhong sonunda ilçenin Maoqiang Kumpanyası'nın başkan yardımcılığına atandı. Müzik Akademisi mezunu olarak bu görev için biçilmiş kaftandı. Başlar başlamaz kendini coşkuyla işine adadı, sadece sekiz devrimci

1. Mao Zedong 9 Eylül 1976'da Pekin'de öldü. (Ç.N.)

model operayı[1] Maoqiang Kumpanyası'nın sahnelerine taşımakla kalmayıp güncel eğilimleri de takip ederek ve aynı azimle çalışarak bizim Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği'ni konu alan, kendi yazıp kendi yönettiği "Domuz Yetiştirme Üstüne Öyküler" adlı bir oyun da koydu sahneye; Mo Yan kendi yazdığı "Domuz Yetiştirme Üstüne Öyküler"in dipnotunda bu konuya atıfta bulunup oyunun yardımcı yazarlığını yaptığını söyler ama bunun bir deli saçması olduğundan çok eminim ben. Chang Tianhong'un bu oyunu sahneye koymak için bizim çiftliğe gelip burada bizzat yaşayarak çiftlik hakkında gerçek bir fikir edindiği doğrudur, Mo Yan'ın bir parazit gibi onun peşinden ayrılmayıp ona yaltaklanması da doğrudur ama dediğim gibi yardımcı yazarlık gibi bir şey söz konusu bile değil, Chang Tianhong bu modern devrimci Maoqiang Kumpanyası'nı yazarken hayal gücünü gökte dörtnala uçan bir at gibi sınır tanımayan bir tavırla kullanarak yazmıştı, domuzlara diyaloglar verip onları iki gruba ayırdı, birinci grup devrim adına şişmanlamak için durmadan yiyip içen ve gübre dışkılayan bir gruptu, ikinci grupsa Yimeng Dağı'ndan gelen, Diao Xiaosan'ın başını çektiği ve büyümek nedir bilmeyen Kafa Atan Delilerin de suç ortağı oldukları gizli sınıf düşmanlarıydı. Çiftlikte sadece insanlar insanlarla mücadele etmiyor, domuzlar da domuzlarla mücadele ediyordu ve domuzların domuzlara karşı verdiği mücadele oyunun ana çatışmasıydı, yani insanlar figürandı aslında. Chang Tianhong üniversitede Batı müziği eğitimi almış ve Batı ope-

1. Mao Zedong'un karısı Jiang Qing'in Kültür Devrimi sırasında Klasik Çin Operası yerine devrimci mücadele ve sınıf çatışmalarını anlatan ve halka devrimci değerler aşılamaya çalışan, her biri ayrı bir model sayılan, devrimci operaları desteklemiştir. Toplamda sekiz tane olmakla birlikte, altısı opera, ikisi bale formatındadır. Kitapta, ilk ikisi olan "Kızıl Fenerin Efsanesi" ve *Shajiabang*'dan bahsediliyor. (Ç.N)

rasında uzmanlaşmıştı, sadece oyunun içeriğine cesur ve yenilikçi şeyler katmakla kalmayıp aynı zamanda müziği üzerinde de çalışarak Maoqiang Kumpanyası'nın geleneksel melodilerine cesur ve ilerici notalar ekleyip köklü bir değişiklik yaptı. Oyunun iyi karakterli baş erkek oyuncusu Domuzlar Kralı Beyazcık'a yazdığı arya gerçekten de duyulmaya değer, müthiş bir şeydi; Domuzlar Kralı Beyazcık'ın ben olduğumu düşünmüşümdür hep ama Mo Yan "Domuz Yetiştirme Üstüne Öyküler"de Domuzlar Kralı Beyazcık'ın sembolik bir karakter olduğunu yazar; güçlü, sağlıklı, daima ileriye giden, özgürlük ve mutluluk peşinde koşan bir güç sembolü. Titre ve kendine gel Mo Yan, gerçekten bu kadar da uzaklaşılır mı be! Chang Tianhong'un bu oyunu sahneye koyabilmek için ne kadar çok çalıştığını biliyorum, Çin ve Batı geleneklerini birbiriyle bütünleştirmek, romantizm ve gerçekçiliği zekice bir araya getirmek, ciddi bir ideolojik içerikle canlı bir sanatsal formu birleştirip bundan en iyisini çıkaran bir model yaratmak her babayiğidin harcı değildi ve eğer Başkan Mao birkaç yıl daha geç ölseydi Çin'in bir tane daha devrimci model operası olurdu kuşkusuz. Devrimci model operaların dokuzuncusu: Gaomi Kuzeydoğu Bucağı Maoqiang Kumpanyası'nın "Domuz Yetiştirme Üstüne Öyküler"i.

Ay ışığının çiftliği aydınlattığı bir gece Chang Tianhong'un elinde üzerinde iribaşı andıran notaların olduğu opera metniyle o hafiften yana eğilmiş olan kayısı ağacının altında durduğunu hatırlıyorum. Jinlong, Huzhu, Baofeng ve Ma Liangcai'den (o sıralar Ximen Köyü Merkez İlkokulu'nun müdürlüğüne atanmıştı) oluşan bir gençler topluluğuna Domuzlar Kralı Beyazcık'ın aryasının büyük bir bölümünü okumuştu. Mo Yan denen o ufaklık da oradaydı tabii. Sol elinde Chang Tianhong'un kullandığı, kırmızı yeşil plastik ipliklerle örülmüş bir kılıfın içinde

duran camdan bir su şişesi tutuyordu, şişenin içinde boğaz ağrısına iyi gelen iki tane şifalı meyve çekirdeği vardı. Mo Yan, Chang Tianhong ne zaman istese şişeyi ona uzatmaya hazır bir halde bekliyordu. Sağ elindeyse siyah yağlı kâğıttan yapılmış bir yelpazeyle Chang Tianhong'un sırtını yelliyordu – onun böyle yaltaklanmasını çok iğrenç buldum. İşte bu şekilde bir katkıda bulunuyordu Mo Yan "Domuz Yetiştirme Üstüne Öyküler"in yapım sürecine.

Köylülerin Chang Tianhong'a nasıl bir isim taktıklarını herkes hatırlıyor olmalı: Anıran Eşek, biraz aşağılayıcı bir lakaptı tabii bu. Aradan onlarca yıl geçmişti, yavaş yavaş ufku açılan köylüler de Chang Tianhong'un sanatına karşı yeni bir bakış açısı geliştirmeye başlamışlardı işte. Bu kez köye gelip köy yaşamını yerinde deneyimlemek ve bu deneyimi operanın üretim sürecinde kullanmak isteyen Chang Tianhong da on yıllar içinde büyük değişimler geçirmişti. Köylüleri tiksindiren o boş kibirinin yerinde yeller esiyordu şimdi, gözlerine hüzün çökmüş, yüzü solgunlaşmış, sakalları çıkmış ve şakakları ağarmıştı, bu haliyle Rusların Aralıkçılar İsyanı'na katılanlara ya da İtalyanların gizli devrimci gruplarından oluşan Carbonari'lerinden birine benziyordu. İnsanlar gözlerinde tapınırmışçasına bakışlarla onun şarkı söylemesini bekliyorlardı. Ön toynaklarımdan birini titreyen kayısı dalına dayayıp çenemi de diğerine yaslayarak kayısı ağaçlarının altında bu sevimli gençlerin insanı büyüleyen gece performansını izlemeye koyuldum. Sol elini yengesi Huzhu'nun sol omzuna atmış, çenesini de yengesi Hezuo'nun sağ omzuna dayamış olan Baofeng'in bakışlarını Chang Tianhong'un ay ışığı vurmuş ince yüzüne ve doğal kıvırcık saçlarına diktiğini gördüm –o yılların en popüler saç stiliydi bu, "yatağında dönen vida" derdik ona– yüzü gölgede kalmasına rağmen gözlerindeki derin acı ve hayal kırıklığını yansıtıyordu ay ışığı. Çünkü çiftlikteki herkes hatta biz

domuzlar bile Chang Tianhong'la Pang Hu'nun kızı olan ve üniversiteden mezun olduktan sonra İlçe Üretim Merkezi'nde çalışmaya başlayan Pang Kangmei'nin arasında romantik bir ilişki olduğunu biliyorduk ve Cumhuriyet Bayramı'nda[1] evleneceklerini duymuştuk. Chang Tianhong bizim domuz çiftliğinde köy yaşamını deneyimlerken Pang Kangmei iki kere ziyaret etti onu. Alımlı ve sportif vücudu, parlak gözleri, bembeyaz dişleri, sıcak ve cömert kişiliği ve bir aydının havası ve şehirlilerin burnu büyüklüğünden uzak tavırlarıyla Ximen köyündeki insanlar ve hayvanlar üzerinde iyi bir izlenim bırakmıştı. Üretim Merkezi'nde hayvancılıkla uğraştığından her gelişinde Üretim Tugayı'nın ahırlarına uğrayıp eşeklere, atlara, katırlara ve sığırlara da bakardı. Baofeng'in de Pang Kangmei'yle Chang Tianhong'un evleneceklerini bildiğini varsayıyordum. Pang Kangmei de onun duygularından haberdardı. Bir gün alacakaranlıkta bu ikisinin o hafiften yana eğilmiş olan kayısı ağacının altında uzun uzun konuştuğunu gördüm, konuşma sonunda Baofeng, Pang Kangmei'nin omzuna yaslamp ağlamaya başladı, Pang Kangmei'nin de gözleri dolmuştu, Baofeng'in saçını okşayarak onu teselli etti.

Chang Tianhong'un "Domuz Yetiştirme Üstüne Öyküler" için yazdığı arya birbirinden renkli otuzdan fazla dizeden oluşuyordu. Birinci dize şöyleydi, "Bu gece yıldızlar ışıl ışıl", ikinci dize, "Güney rüzgârı kayısı çiçeklerinin hoş kokusunu üfürürken içim hüzünle öyle doldu ki uyku girmez gözüme", üçüncüsü, "Ben, Beyazcık, kayısı dalına yaslanıp göğü seyre daldım", dördüncüsü, "Kızıl bayrak yeni açmış bir çiçek gibi salınıyordu sanki dünyanın dört bir yanında", beşincisi, "Başkan Mao, Çin'deki

1. 1 Ekim 1949 Mao Zedung, Çin İçsavaşı'nı sona erdirmiş ve bağımsız Çin Halk Cumhuriyeti'ni kurmuştur. (Ç.N)

domuz üretiminin geliştirilmesi çağrısında bulundu", ardından da şöyle devam ediyordu: "Her domuz emperyalistlerin, revizyonistlerin ve gericilerin kalesine atılan bir havan topudur, ben Beyazcık, bu çağrı üzerine tüm gücümü toplayıp bütün dişi domuzları döllemek gibi ağır bir görevi üstlenmeliyim..."

Chang Tianhong'un bu aryada beni anlattığını hissettim, aryayı o değil de ben söylüyordum sanki, bu aryanın sözleri benim içimden geçenleri söylüyordu, benim kalbimin sesiydi bu. Sol ön toynağım aryanın ritmine ayak uydurmaya başladı birden, gittikçe heyecanlanıyordum, tüm vücudumu ateş bastı, testislerim sıkılaştı, uzun kamçım şaklamaya başladı, bir an önce o dişi domuzlarla çiftleşmeliydim, devrim adına çiftleşmeliydim, halkın mutluluğu için, emperyalistleri, revizyonistleri ve gericileri darmaduman etmek için, yeryüzünde okyanusun en dibine batmış, ateşin tam ortasına düşmüş olan o acı çeken insanları kurtarmak için çiftleşmeliydim hemen. "Bu gece yıldızlar ışıl ışıl, ah ışıl ışıl parlıyor yıldızlar!" sahnenin arkasında onlara eşlik eden vokallerin, domuzların ve insanların gözüne uyku girmiyor. Chang Tianhong'un gür bir sesi vardı, üç oktava kadar çıkabildiği söyleniyordu, sesinin yankısı bir elmas gibi parıldıyordu. Şarkı söylerken sabit duruyor, o şarkıcı bozmaları gibi durmadan hareket etmiyordu. Başlarda sadece söylediği aryanın sözlerine dikkat kesilmiştik ama kısa bir süre sonra sözler anlamını yitirdi, onun sesiyle kendimizden geçtik. Dünya üzerinde çeşit çeşit müzik aleti ve harika sesler çıkaran bir sürü hayvan vardır, örneğin Rus romanlarında sık sık bülbülden bahsedilir, okyanusun derinliklerinde dişisine serenat yapan erkek balinalar vardır, Çin'de kafeslerde beslenir ardıç kuşları, bunların hepsinin gerçekten de çok harika sesleri olabilir ama hiçbiri Chang Tianhong'un sesiyle kıyaslanamazdı bile. Mo Yan denilen o ufaklık Batı

müziği hakkında hiçbir şey bilmiyordu, daha sonra şehre gittiği zaman muhtemelen birkaç konser izleyip birkaç bestecinin biyografisini okuyarak Batı müziği hakkında bir-iki şey öğrenince Chang Tianhong'la İtalyan Pavarotti'nin seslerini kıyasladığı bir makale kaleme aldı. Ben Pavarotti'yi ne bizzat ne de plaktan dinledim, onu ne görmeyi ne de duymayı istedim, Chang Tianhong'un sesinin dünyadaki en iyi ses olduğuna dair inancımı korudum hep, dünyanın en iyi anıran eşeğiydi o. Kayısı ağacının altında aryayı şakırken ağacın tüm yaprakları titriyordu hafiften, söylediği notalar renkli ipek şeritler gibi dans ediyordu havada, Kunshan Dağı'ndaki yeşim taşları çatladı, Zümrüdüanka heyecanla eşlik ediyordu ona, erkek domuzlar coşku içinde dans etmeye koyuldu dişi domuzlarla. Eğer Başkan Mao birkaç sene sonra ölseydi kesin büyük bir patlama yapardı bu opera. Bu patlamanın ateşi önce ilçeyi sarar, oradan eyalete, eyaletten de Pekin'e sıçrayıp Tiananmen Meydanı'nın doğusunda yer alan İmparatorluk Atalar Tapınağı'nda bile sahne alırdı. Chang Tianhong meşhur olunca kimse onu Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nda tutamaz ve böylece Pang Kangmei'yle evlenmesi de askıya alınırdı. Ama opera ne yazıktır ki istenilen başarıyı elde edemedi, Mo Yan'ın bu konuda söylediklerine ben de katılıyorum. Bu operanın özel bir tarihî dönemin ürünü olduğunu, absürdlüğüne rağmen yine de belli bir ciddiyet taşıdığını ve postmodernizmin canlı bir örneği olduğunu söylerdi. Bu opera metninin bir yerlerde hâlâ var olup olmadığını hiç bilmiyorum.

Ne kadar çok konuştum yine, bu söylediklerimin hikâyenin akışıyla doğrudan bir bağlantısı yok. Asıl söylemek istediğim o transistörlü radyoydu aslında. Qingdao'nun Dördüncü Kablosuz Elektrikli Aletler Fabrikası'nda, Kırmızı Fener markası adı altında üretilen bu yarı iletken radyo, Chang Tianhong'un Jinlong'a verdiği bir he-

diyeydi işte, düğün hediyesi olarak verilmemişti ama düğün hediyesi sayılırdı yine de. Hediye Jinlong'a verilmişti ama hediyeyi teslim alan o sırada geçici bir görev için Qingdao'ya gönderilmiş olan Pang Kangmei'ydi. Hediye Jinlong'un olmasına rağmen Pang Kangmei hediyeyi Huang Huzhu'ya verip ona radyoya nasıl pil takıldığını, radyonun nasıl açılıp kapandığını ve radyo kanallarını nasıl ayarlayacağını öğretmişti. Her akşam düzenli olarak ahırımdan çıkıp ortalıkta dolanma alışkanlığım sayesinde daha o gece görmüştüm bu değerli hazineyi. Jinlong düğün gecesi verdiği ziyafette o kare masanın üzerine bir fener koymuş, feneri yaktıktan sonra radyoyu da masanın tam ortasına yerleştirmiş, sonrada sesi en çok çıkan ve en net duyulabilen radyo istasyonunu ayarlayıp çiftlikte çalışan kadın, erkek, yaşlı, çocuk herkesi etrafına toplayarak radyo dinletmişti. Elli santim uzunluğunda, otuz santim genişliğinde ve otuz beş santim yüksekliğinde dikdörtgen bir aletti bu. Üzeri altın gibi parlayan bir kadifeyle kaplanmıştı, kadifenin üzerinde kırmızı kırmızı yanan bir gösterge lambası vardı, dışı parke gibi duran, sert ve kahverengi bir materyalden yapılmıştı. Öyle zarif ve öyle güzel yapılmıştı ki bu alet, onu gören herkes dokunmak istiyordu hemen. Ama kimin cesareti vardı ki dokunmaya? Bu gelişmiş makine görünüşe göre çok pahalı olmalıydı, ellerken bozulursa kimse yenisini alamazdı. Ona sadece Jinlong dokundu, eline aldığı kırmızı ipekten bir kumaş parçasıyla kenarlarını silerken. Masanın etrafını saran kalabalık tiz bir kadın sesinin şarkı söylediğini duydu birden: "Pırıl pırıl parlayan kırmızı zambaklar..." Kadının ne söylediği kimsenin umurunda bile değildi, tek dertleri bu kadının nasıl olmuş da o küçücük kutunun içine girebildiğiydi. Onlar kadar kara cahil değildim ben elbette, bildiğim onca şeyin yanı sıra elektronik hakkında da az çok bilgi sahibiydim. Dünyada bir

sürü radyonun olduğunu bildiğim gibi radyodan çok daha gelişmiş bir teknoloji olan televizyondan da haberim vardı, Amerikalıların aya ayak bastığını ve Sovyetlerin bir uzay mekiği gönderdiğini de biliyordum, uzaya ilk gönderilen hayvan da bir domuzdu hem. "Onlar" derken çiftlikte çalışan köylüleri kastediyordum elbette ki, Mo Yan'ı bunun dışında tutuyorum, *Referans Haberleri*'ni okuyarak dünyada olan biteni takip ediyordu çünkü o. Bir de "onlar" vardı tabii, yabani otların ve samanların arasına yuva yapmış olan gelincik ve kirpiler, o küçücük kutudan çıkan ses onları da büyülemişe benziyordu. İnce belli dişi bir gelinciğin hemen yanında duran erkek gelinciğe şöyle dediğini duydum: O kutunun içinde şarkı söyleyen benim gibi bir gelincik olmasın sakın? – Sakın sen olmayasın o? Peh, dedi erkek gelincik küçümseyen bir tavırla.

9 Eylül'de öğleden sonra saat ikide aşağı yukarı şöyle bir şey oldu: Anlatmaya önce gökten başlayalım, hava durumuyla; gökte küme küme kuzgun karası bulutlar olmasına rağmen hava yine de epey açık sayılırdı. Kuzeybatıdan dört ila beş kuvvetinde karayel esiyordu. Karayel kuzeyli köylülerin de bildiği gibi göğü açan bir anahtar işlevi görür. Karayel kuzgun karası bulutları güneydoğuya doğru hızla sürüklerken kayısı bahçesi zaman zaman bulutların kara gölgeleri altında kalıyordu. Biraz da yerden bahsedelim şimdi: Topraktan buharlar çıkıyor, at nalı büyüklüğündeki karakurbağaları kayısı bahçesinin içinde zıplayıp duruyordu. İnsanlara geldi sıra: Bir düzine kadar çiftlik çalışanı henüz yıkılmamış olan ahırlara sıvı kireç püskürtüyordu. Neredeyse bütün domuzlar ölmüş, çiftliğin bu ıssız havası çalışanların yüzlerine ağır bir ifade oturtmuştu. Benim ahırımın duvarını ve ahırımın içine giren eğilmiş kayısı dallarını da kirece boyadılar. Kireç, kızıl ölüm virüsünü öldürebilir miydi ki? Osuruğum, ne

şaka ama! Onların konuşmalarından çiftlikte sadece içinde benim de dahil olduğum yetmiş kadar domuz kaldığını öğrendim. Kızıl ölüm kol gezdiğinden beri virüs bana da bulaşır korkusuyla ahıra tıkılıp kalmıştım. Şu yetmiş kadar domuzun hangi türe ait olduğunu merak edip duruyordum. Acaba içlerinde benimle aynı anadan doğma kardeşlerim var mıydı? Ya da Diao Xiaosan gibi yabandomuzları? İşte tam da aklım bu sorularla meşgulken, çiftlik çalışanları ileride ne yapacaklarını bilemezken, gömülmüş domuzlardan birinin şişkin karnı güneşin kavurucu sıcağı altında iç karartan bir sesle patladığında, o kadar görmüş geçirmiş olmama rağmen şimdiye kadar hiç görmediğim kadar parlak ve rengârenk kuyruğunu havada sürüyerek alçaktan uçarken selin tüm yapraklarını dökmüş olduğu o hafiften yana eğilmiş olan kayısı ağacının dalına konan o büyük kuşu gördüğümde ve Ximen Bai ağaca konmuş, kuyruğu neredeyse yere değen o büyük güzel kuşu fark edip titreyen dudaklar ve heyecanlı bir sesle, "Zümrüdüanka," diye mırıldandığında, Jinlong kucağında radyosuyla sendeleye sendeleye gelin odasından çıktı. Yüzü rengini kaybetmiş, toprak sarısına dönmüştü, sanki az önce ruhunu kaybetmiş biri gibi boş boş bakıyordu, boğuk bir sesle şöyle dedi bize:

"Başkan Mao öldü!"

Başkan Mao ölmüştü, ne bir şakaydı bu ne bir söylenti ne de acımasız bir saldırı, Başkan Mao'nun öldüğünü söyleyerek kendi ölüm fermanını imzaladığının farkında değil misin sen? Başkan Mao nasıl ölebilirdi ki? Başkan Mao'nun en azından yüz elli sekiz yıl yaşayacağını söylemiyor muydu herkes? Bu haberi duyan Çin halkının kalplerinde bir kuşku ve soru girdabı dönmeye başladı, bir domuz olan ben bile çok şaşırmış ve şoke olmuştum. Ama Jinlong'un yüzündeki ciddi ifadeden ve yaş dolmuş gözlerinden yalan söylemediğini anladık he-

men, Merkezî Halk Yayın İstasyonu spikeri, radyodan gelen saf ve dürüst sesi ve hafiften burnundan çıkıyormuş gibi gelen vakur bir ifadeyle partiye, orduya ve Çin'deki bütün azınlıklara Başkan Mao'nun öldüğünü bildirdi. Başımı kaldırıp gökte dönen kuzgun karası bulutlara, yapraklarını dökmüş olan ağaçlara ve yerle bir olmuş domuz ahırlarına baktım, karakurbağalarının tarlalardan gelen düzensiz vıraklamalarını ve ölmüş bir domuzun arada sırada karnının patlamasıyla araya karışan sesleri dinledim, burnuma dolan leş ve küf kokusu içinde son birkaç ayda üst üste meydana gelen tuhaf olayları hatırladım, Diao Xiaosan'ın ardında hiçbir iz bırakmadan ortadan kaybolmasını ve bana söylediği o gizemli şeyleri düşününce anladım birden, Başkan Mao şüphe götürmez bir şekilde ölmüştü işte.

Hemen ardından şöyle oldu: Jinlong radyoyu babasının küllerini taşıyan hayırlı bir evlat gibi iki eliyle havaya kaldırıp ağırbaşlı bir tavırla köye doğru yürümeye başladı. Çiftlik çalışanları ellerindeki işi bırakıp yüzlerinde kasvetli ama saygı dolu bir ifadeyle onun ardı sıra yola koyuldu. Başkan Mao'nun ölümü sadece insanlar için değil, biz domuzlar için de acı bir kayıptı. Başkan Mao olmadan yeni bir Çin de olamazdı, yeni bir Çin olmadan Ximen köyü Üretim Tugayı Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği de olamazdı, Ximen köyü Üretim Tugayı Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği olmadan ben, On Altı Numaralı Domuz da olamazdı! Bu yüzden ben de onların peşi sıra sokağa çıktım hemen, derin sevgimi ispatlamalıydım.

O sırada Çin'deki tüm radyo istasyonları tek ses olmuş, Jinlong da o sırada en iyi ekipmanlara sahip olan radyonun sesini doğal olarak sonuna kadar açmıştı. Kırmızı Fener marka radyo dört tane bir buçuk voltluk pille çalışıyordu, ses gücü on beş watt olan hoparlörlerden çıkan ses o zamanlar hiçbir makine sesinin olmadığı sessiz sakin köyün dört bir yanından duyulabiliyordu.

Jinlong ne zaman birine denk gelse bizim çoktan alışmış olduğumuz o değişmez tavrı ve boğuk sesiyle hemen şöyle bir açıklama yapıyordu: "Başkan Mao öldü!" Bu haberi duyanların kimi hayrete düşüp kaskatı kesiliyor kimi ağzını açıp acıyla yüzünü buruşturuyor, kimi başını sallıyor kimi de göğsüne vurup yeri dövüyor, sonra da arkalarına dönüp itaatkâr bir tavırla Jinlong'un ardına geçerek kuyruğa katılıyorlardı. Köy meydanına yaklaştığımızda ardında upuzun bir birlik oluşmuştu.

Tugay karargâhından çıkan Hong Taiyue bu manzarayı görür görmez tam ağzını açıp ne olduğunu soracaktı ki Jinlong hemen şöyle açıklayıverdi: "Başkan Mao öldü!" Hong Taiyue'nin ilk tepkisi iki elini birden yumruk yaparak Jinlong'un ağzına doğru savurmak oldu ama hemen durdurdu yumruklarını havada, bakışlarını köyün neredeyse bütün kadın, erkek, yaşlı ve çocuklarından oluşmuş olan kalabalığın üzerinde gezdirip Jinlong'un kucağında bas bas bağırıp titreyen radyoya baktı, ardından yumruklarını geri çekip kendi göğsünü dövmeye başladı, bir yandan da keskin çığlıklar atıyordu: "Ah Başkan Mao!.. Bizi terk ettiniz!.. Siz olmadan nasıl yaşarız biz ah!.."

Radyoda bir ağıt çalmaya başladı birden. Bu yavaş ve acı müzik eşliğinde önce Huang Tong'un karısı Wu Qiuxiang çekti başı, hemen ardından köyün bütün kadınları eşlik etti ona, hep birlikte yüksek sesle ağlamaya koyuldu. Ağlamaktan başı dönen kadınlar çamur mamur dinlemeyip yere oturduktan sonra iki elleriyle yere vurmaya başladı –yerdeki su birikintileri dört bir yana sıçrıyordu– kimi göğe bakıp ağızlarını örttü küçük bir mendille kimi de ağızlarını elleriyle kapatıp çeşit çeşit ağlama sesi çıkardı. Devam eden ağlamayı sözcükler izledi:

"Toprağız biz, Başkan Mao da gök – Başkan Mao ölünce gök düştü yere..."

Kadınlar ağıt yakıp sesli sesli ağlarken erkeklerin kimi acı acı inledi kimi de sessiz gözyaşları döktü. Hatta bu ha-

beri duyan toprak ağaları, zengin köylüler ve karşıdevrimciler bile uzakta bir köşede dikilip sessiz sessiz ağladılar.

Hayvanlar âleminin bir üyesi olan ben bile çevremin etkisiyle bu habere çok üzüldüm, burnum ekşimeye başlamıştı ama duygusal dengemi muhafaza etmeyi başardım. Kalabalığın arasında yürürken düşünmeye ve olan biteni incelemeye çalıştım, modern Çin tarihinde hiç kimsenin ölümü Mao Zedong'un ölümü kadar etkilememişti Çin halkını. Özbeöz analarının ölüsüne bile bir damla gözyaşı akıtmamış olan koca koca adamların gözleri ağlamaktan kıpkırmızı olmuştu şimdi. Ama istisnalardı vardı tabii her zaman olduğu gibi, Ximen köyünün binden fazla sakini arasında Mao Zedong'a kin besleyen toprak ağaları ve zengin köylüler bile salya sümük ağlarken ve haberi duyan tüm işçiler ellerindeki işi ânında bırakmışken, sadece iki kişi ne yüksek sesle ağlıyor ne de bir köşeye çekilmiş sessiz gözyaşları döküyordu, üstelik haberi duyduklarında ne yapıyorlarsa aynen onu yapmaya devam edip kendi gelecekleri için hazırlanıyorlardı.

Bunlardan biri Xu Bao, diğeriyse Lan Lian'dı.

Kalabalığın arasına gizlice karışmış olan Xu Bao beni takip ediyordu. Başlarda onun farkına bile varmamıştım ama çok geçmeden gözlerindeki o açgözlü ve acımasız parıltıyı fark ettim hemen. O geberesi bakışlarının benim papaya büyüklüğündeki iki testisime yoğunlaşmış olduğunu fark eder etmez şimdiye dek olmadığım kadar şoke oldum ve çok öfkelendim. Böyle anlarda Xu Bao'nun aklından geçen tek şey benim testislerimi eline geçirmekti, görünüşe göre Başkan Mao'nun ölümüne hiç de üzülmüşe benzemiyordu. Onun ne düşündüğünü şimdi Başkan Mao'nun ardından yas tutan kalabalığa anlatmanın bir yolunu bulabilseydim eğer, diye düşündüm, öfkeli kalabalık hemen oracıkta öldürüverirdi Xu Bao'yu. Ama ne yazıktır ki hâlâ insan sesi çıkaramıyordum ve yine ne ya-

zıktır ki yaslı kalabalık acıyla öylesine kendinden geçmişti ki kimsenin Xu Bao'yla ilgilendiği yoktu. Ama olsun diye düşündüm, Xu Bao bir zamanlar senden çok korktuğumu kabul ediyorum, senin o şimşek hızındaki ellerinden hâlâ biraz korktuğumu da itiraf edeyim ama sonuçta Mao Zedong gibi büyük bir adam bile sonsuza kadar yaşamıyorsa ben, On Altı Numaralı Domuz da ölüp ölmeyeceğimi kafama takmamalıyım artık. Buyur, bekliyorum seni Xu Bao, seni piç kurusu bu gece seninle ben ölümüne kapışacağız, ya balık ölecek ya da ağ kopacak.

Mao Zedong'un ölümüne gözyaşı dökmeyen diğer kişi Lan Lian'dı. Herkes Ximen ailesinin avlusunda feryat figan ağıt yakarken, o batı kanadındaki küçük odanın eşiğine oturmuş, bileme taşıyla pas tutmuş tırpanını biliyordu. Bileme taşının tırpana sürterken çıkardığı haşır huşur sesler insanın dişlerini gıcırdatıp içinin ürpermesine neden olduğu gibi bu durum için de hiç de uygun bir fon müziği değildi ve karanlık bir şeyler ima ediyordu. Bu sese daha fazla dayanamayan Jinlong radyoyu karısı Huang Huzhu'nun kucağına bırakıp bütün köyün gözü önünde bir hışım Lan Lian'ın yanına koştu, bileme taşını onun elinden alıp tüm gücüyle yere çaldı. Yere düşen taş ikiye ayrıldı hemen.

"Sen de insan mısın be?!" diye sövdü Jinlong sıktığı dişleri arasından.

Lan Lian gözlerini kısıp Jinlong'u süzmeye başladı baştan aşağıya, sinirden tüm vücudu titriyordu, tırpanı eline alıp yavaş yavaş ayağa kalktı.

"O öldü," dedi, "ama ben yaşamaya devam etmek zorundayım. Tarladaki ekinlerin biçilmesi lazım."

Jinlong, boğa ahırının hemen yanında duran, dibi pas tutmuş, kırık teneke kovayı alıp Lan Lian'a fırlattı. Lan Lian yana bile kaymadı, orada öylece durup kovanın göğsüne çarpmasını bekledi, ardından ayağına düştü kova.

Öfkeden gözleri kırmızıya dönmüş olan Jinlong yerden bir taşıma sopası aldı, sopayı tam Lan Lian'ın kafasına geçirecekti ki Lan Lian'ın şansı varmış, tam zamanında yetişen Hong Taiyue onu durdurup kafasının yarılmasını önledi.

"İhtiyar Lan," dedi Hong Taiyue hoşnutsuz bir sesle, "nasıl bir adamsın sen!"

Lan Lian'ın gözleri dolmaya başladı yavaştan, iki dizini kırdığı gibi yere çömelip öfkeyle çıkıştı:

"Başkan Mao'yu en çok seven benim aslında, siz sahtekârlar değil!"

Herkesin nutku tutulmuştu, şaşkınlıkla bakakaldılar ona.

Lan Lian ellerini yere koyup salya sümük ağıt yakmaya başladı:

"Ah Başkan Mao –ben de sizin halkınızdan biriyim- toprağımı bana siz verdiniz– bağımsız bir çiftçi olma hakkını da siz verdiniz bana..."

Yingchun ağlayarak onun yanına gidip onu ayağa kaldırmak istedi ama Lan Lian'ın dizleri toprağa kök salmıştı sanki.

Ayaklarında derman kalmayan Yingchun da onun yanına diz çöktü birden.

Yingchun saçına beyaz bir krizantem iliştirmişti, büyük sarı bir kelebek havada kayısı ağacından düşen solmuş bir yaprak gibi süzülüp krizantemin üzerine kondu.

Sevdiği birinin yasını tutarken saçına beyaz krizantem takmak âdettendi köyde. Köydeki kadınların hepsi Yingchun'un kapısını aşındırıp saçlarına takmak için beyaz krizantem toplamıştı. Hepsi o büyük kelebeğin kendi başına konmasını istiyordu ama kelebek Yingchun'un başına konduktan sonra kanatlarını sıkıca kapayıp bir daha kıpırdamadı bile.

32

İhtiyar Xu Bao'nun açgözlülüğünün hayatına mal olması

On Altı Numaralı Domuz'un ayın peşine düşmesi ve kral olması

Sessizce avludan ayrılıp Lan Lian'ın etrafını sarmış olan şaşkın kalabalığı ardımda bıraktım. Kalabalığın arasına gizlenmiş olan Xu Bao'nun şeytani gözlerini gördüm. Bu yaşlı hırsızın henüz peşime düşmeye cesaret edemeyeceğini tahmin ediyordum, onunla girişeceğim çetin savaşa hazırlanmak için hâlâ vaktim vardı yani. Çiftlikte incin top oynuyordu, akşam olmak üzereydi ve yemek saati gelmişti çoktan, hayatta kalmış yetmiş kadar domuzun açlıktan karınları gurulduyordu. Ahırlarının kapılarını açıp hepsini serbest bırakmak istiyordum ama ayağıma dolanacaklarından çekiniyordum bir yandan da. Çocuklar, istediğiniz kadar şamata edin, durup da sizinle uğraşamam şimdi, az önce Xu Bao'nun o hafiften yana eğilmiş olan kayısı ağacının arkasına gizlenmiş kurnaz gölgesini gördüm çünkü. Aslında bu zalim ihtiyarın vücudundan yayılan o öldürme arzusunun kokusunu aldım desem daha doğru olur. Beynim hızla dönmeye başladı, kafamda çeşitli planlar kuruyordum. Ahırıma dönüp bir köşeye geçerek testislerimi ardıma aldığım duvar aracılığıyla korumak verilebilecek en iyi karardı. Yere çömelip aptala yattım ama bir planım vardı tabii, etrafı gözlemleyip bekliyordum, pasif bir direnç gösterecektim. Xu Bao, gelsene hadi, testislerimi alıp içkinin yanında meze yapacak-

sın demek, öyleyse ben de seninkileri bir güzel ısırıp koparayım da gör bak nasıl alınıyormuş sakat bıraktığın bütün hayvanların intikamı.

Akşam göğü gittikçe kararırken nemli topraktan buhar yükseliyordu. Domuzlar öyle acıkmıştı ki artık sesleri bile çıkmıyordu. Çiftlik derin bir sessizliğe bürünmüştü, karakurbağalarının arada güneydoğudan gelen vıraklamaları bozuyordu sessizliği sadece. Havadaki ölüm kokusu gittikçe artıyordu, o yaşlı bunağın birazdan harekete geçeceğinden adım gibi emindim. Yağlı bir cevizi andıran küçük ve kuru yüzü göründü birden duvarın üzerinden, yüzünde kaş namına bir şey kalmamıştı, ne kirpikleri ne de sakalı vardı. Bana doğru gülümsedi. Bu gülümsemesiyle neredeyse altıma işeyecektim. Seni ninesini sattığımın, ne kadar gülersen gül, çişimi tutacağım yine de. Ahırın kapısını açtıktan sonra kapı ağzında dikilirken bana el sallayıp hırıltılı bir sesle selam verdi. Ahırdan dışarı çıkmam için beni kandırabileceğini sanıyordu. Onun o zalim planını tahmin ettim hemen: Ahırdan çıkmamı fırsat bilip tam kapıdan geçerken söküverecekti mücevherlerimi. Seni küçük piç kurusu, iyi düşünmüşsün ama On Altı Numaralı Domuz bugün senin numaranı yemeyecek. Ahır başıma yıkılsa da bana harika yiyecekler sunsan da planıma sadık kalacağım. Xu Bao kapının ağzına bir mısır keki fırlattı. Seni küçük piç kurusu, o şeyi yerden al da sen kendin ye! Xu Bao beni dışarı çıkarmak için bildiği bütün numaraları yaptı ama ben köşemde çömelmeye devam ettim.

"Anasını sikeyim, ne domuz çıktı bu hayvan!" diye sövdü küçük piç kurusu öfkeyle.

Xu Bao yaptığından şu anda vazgeçse hemen üzerine çullanıp onunla dövüşecek cesaretim var mıydı acaba? Söylemesi zor, zaten bu soruya cevap vermemin gereği de yok hiç, asıl soru Xu Bao'nun gidip gitmeyeceği,

elbette ki gitmedi, hayvan testisi yeme bağımlısı olmuş olan bu orospu çocuğu benim arka bacaklarım arasında asılı duran o devasa testislerimden büyülenmişe benziyordu, çamur mamur dinlemeden yere çömeldiği gibi ahırımdan içeriye doğru emeklemeye başladı!

Öfke ve korku, mavi ve sarı alevler gibi birbirine karışıp aklımı tutuşturdu birden. İntikam vakti gelmişti. Dişlerimi sıkıp kendimi tuttum, sakin görünmeye çalışıyordum. Seni küçük piç kurusu, gelsene hadi! Biraz daha yaklaş, birazcık daha! Evine girmiş düşmana saldırmadan önce ilk hamleyi onun yapmasını bekle, yakın dövüş olacak bu, gece muharebesi, hadisene! Aramızda üç metre kala tereddüt etti, tuhaf mimikler yapıp beni kandırmaya çalıştı yine, seni küçük piç kurusu, kanar mıyım ben bu numaralara hiç, unut gitsin! Hadi gelsene üzerime, yaklaşsana biraz daha, aptal bir domuzum ben sadece, sana zarar verebilir miyim hiç! Xu Bao muhtemelen benim zekâmı abartmış olduğunu düşünüyordu, gardını aşağı alıp yavaş yavaş yaklaşmaya başladı bana. Beni korkutup hareket ettirebileceğini sanıyordu galiba, aramızda bir metre kala vücudumdaki bütün kasların yay gibi gerildiğini hissettim, ok yaydaydı artık, eğer şimdi üzerine doğru atılsam bir pire gibi zıplasa da yine de kurtulamazdı elimden.

O anda vücudum kontrolümden çıkmış gibiydi sanki, kendi kendine ileriye doğru atılıp Xu Bao'nun karnına çarpıverdi. Xu Bao'nun vücudu yerden havalandı birden, başı duvara çarptı, hemen ardından benim tuvalet olarak kullandığım noktaya uzandı boylu boyunca. Yere düştüğünde çığlığı havada asılı kaldı. Mücadele edecek gücü kalmamıştı artık, dışkımın içinde bir ceset gibi uzanıyordu. Sakat bırakılmış bütün arkadaşlarım adına planımı sonuna kadar götürmeye kararlıydım: Kendi numarasını onun üzerinde uygulayacaktım. Biraz tereddüt içindeydim ve iğreniyordum da ama bir kere planı uygulamaya

sokmuşken sonuna kadar gitmek gerekti. Apışarasından hırsla bir lokma ısırdım sonunda. Ama bomboştu ağzım, sadece birkaç parça pantolon parçası. Apışarasından bir lokma daha alıp tüm gücümle çekiştirince pantolonu yırtılıverdi, çok korkunç bir manzarayla karşı karşıyaydım şimdi, meğer Xu Bao doğuştan hadımmış. Büyük bir hayal kırıklığına uğramıştım ama Xu Bao'nun bütün hayatı boyunca neyin peşinde olduğunu da anlamıştım birden, neden bütün erkek hayvanların testislerinden nefret ettiğini, neden işinde bu kadar ustalaştığını ve neden testis yemek gibi bir damak zevkine sahip olduğunu da. Meğer talihsiz bir adammış bizim Xu Bao. Belki de ne yersen ona dönüşürsün dedikleri o batıl inanca kaptırmıştı kendini, taşlar meyve versin, kurumuş ağaçlar da yeniden filizlensin öyleyse. İyice ağırlaşan karanlıkta burun deliklerinden yeşil kan süzüldüğünü gördüm iki solucan gibi. Bir kafa atmayla hemen ölü gibi yere serilebilecek kadar kırılgan mıydı yani şimdi bu herif? Toynaklarımdan birini burnunun altına götürüp nefes alıp almadığını kontrol ettim, almıyordu, heyhat, bu küçük piç kurusu ölmüştü harbiden! İlçeden gelen bir doktorun köylülere temel yaşam desteğini anlattığını duymuştum bir keresinde, Baofeng'in de boğulmuş bir genci hayata döndürdüğüne kendi gözlerimle tanık olmuştum. Ben de birebir aynısını yapıp hayata döndürmek istiyordum bu herifi, ön toynaklarımı göğsüne bastırıp kalp masajına başladım, bir ve iki ve... tüm gücümle üzerine abanınca göğüskafesinin kırıldığını duydum, ağzından ve burun deliklerinden daha çok kan geliyordu şimdi...

Ahır kapımın ağzında dikilirken hayatımın en büyük kararını verdim: Başkan Mao ölmüştü ve insanların dünyasında büyük değişikliklerin olması an meselesiydi, üstelik elimi kana bulamış katil bir domuz olmuştum aynı zamanda, eğer domuz çiftliğinde kalmaya devam

edersem beni bekleyen ya bir kasap bıçağı ya da kaynayan bir kazan olacaktı. Çok uzaklardan beni çağıran bir ses duyar gibi oldum:

"Kardeşlerim, isyan başlasın!"

Vahşi doğaya kaçmadan önce kızıl ölümün pençesinden kurtulmuş olan domuzların ahır kapılarını açıp özgür bıraktım onları. Yüksek bir yere çıkıp şöyle haykırdım:

"Kardeşlerim, isyan başlasın!"

Boş boş baktılar bana, neyi kastettiğimi anlamamışlardı. Vücudu henüz tam olarak gelişmemiş küçük dişi bir domuz –bembeyaz vücudunun ortasında, tam karnında iki küçük siyah nokta vardı– kalabalık arasından koşarak çıkıp, "Kralım, ben sizinle geliyorum," dedi. Geri kalan domuzların kimi etrafta dolanıp yiyecek bir şeyler aranmaya başladı kimi de tembel tembel ahırlarına dönüp çamurun içine yatarak insanların gelip onları beslemesini beklemeye başladı.

O küçük dişi domuzu ardıma takıp güneydoğuya doğru yola koyuldum. Toprak o kadar yumuşaktı ki adım atar atmaz dizlerimize kadar toprağa gömülüyorduk. Arkamızda dörderli ayak izinden oluşan bariz bir iz bıraktık. İçi suyla dolu, o derin kanala ulaşınca yanımdaki küçük dişi domuza şöyle sordum: "Adın ne senin?"

"Küçük Çiçek derler bana, kralım."

"Neden Küçük Çiçek derler sana?"

"Çünkü karnımda çiçeği andıran iki kara leke var, kralım."

"Yimeng Dağı'ndan mı geldin sen, Küçük Çiçek?"

"Yimeng Dağı'ndan gelmedim, kralım."

"Yimeng Dağı'ndan gelmediysen, o zaman nereden geldin?"

"Nereden geldiğimi ben de bilmiyorum, kralım."

"Kimse benimle birlikte gelmezken sen niye benimle gelmek istedin?"

"Size tapıyorum, kralım."

Bu basit küçük yaratığa, bu naif küçük çiçeğe bakınca hem çok duygulandım hem de çok üzüldüm. Ondan hoşlandığımı göstermek için burnumu hafifçe karnına sürttüm.

"Tamam o zaman Küçük Çiçek," dedim, "insanların kontrolünden çıktık artık, atalarımız gibi özgürüz şimdi. Bu andan itibaren rüzgâr yiyip çiy içeceğiz artık, bin bir türlü zorluğa göğüs gereceğiz, eğer sonradan pişman olacaksan ayrılmak için hâlâ vaktin var."

"Pişman olmam, kralım," dedi Küçük Çiçek kararlı bir sesle.

"Tamam o zaman, harika bir haber bu, Küçük Çiçek, yüzme bilir misin peki?"

"Evet kralım, yüzme biliyorum."

"Tamamdır!" dedim ön toynağımla kıçına vurup hemen ardından da suya atladım.

Kanaldaki su ılık ve yumuşaktı, suyun içinde olmak öyle rahatlık veriyordu ki! Aslında karşı kıyıya kadar yüzüp sonra kıyıdan yürüyerek yola devam etmeyi düşünmüştüm başlarda ama suya girdikten sonra fikrim değişmişti. Dışarıdan bakılınca suyun yüzeyi durgun görünüyordu; ama içine girdikten sonra suyun dakikada beş metre hızla kuzeye doğru aktığını anladım. Dalga dalga kabaran Yunliang Nehri uzanıyordu kuzeyde, Mançu Hükümeti'nin tahıl sevkıyatı yapmak için kullandığı nehirdi bu, imparatorun cariyelerini taşıyan liçi ağacından yapılmış olan o büyük tekne de bir zamanlar buradan geçmişti, işte kanaldaki su doğrudan bu uzun nehre bağlanıyordu. Kanalın iki kıyısı da ip bağlanmış tekneleri karşıya geçirmek için çabalamış güçlü kuvvetli erkeklerin ayak izleriyle doluydu, çelik gibi sert ve gergin bacaklarıyla çok ter akıtmışlardı bu topraklarda. "Zulmün olduğu yerde direniş vardır!" Mao Zedong'un sözüydü bu. Kos-

koca Marksizmin özü şu cümlecikte yatıyordu: "İsyan mantıklı bir harekettir!" Bunu da Mao Zedong söylemişti. Böyle ılık bir suyun içinde kendimizi suyun akışına bırakıp zahmetsizce ilerliyorduk. Ön toynaklarımı hafifçe hareket ettirmemle bir köpekbalığı kadar hızlı yüzdüğümü fark ettim. Ardıma dönüp Küçük Çiçek'e bakınca hemen peşim sıra geldiğini gördüm, dört bacağıyla birden suda çırpınıyordu, başını yukarı kaldırmıştı, küçük gözleri ışık saçıyor, burnundan nefes alıyordu.

"Küçük Çiçek, nasıl gidiyor?"

"Kralım... sorun yok..."

Bu kısa diyalog burnunun suya girmesine yol açmıştı, burnundan su çıkarıp suyun içinde debelenmeye başladı.

Ön toynaklarımdan birini uzatıp hafifçe karnından destekleyince vücudunun büyük bir bölümü su yüzüne çıktı. "Ufaklık," diye seslendim ona, "sorun yok, biz domuzlar doğal yüzücüleriz, tek yapman gereken panik yapmamak. O zalim insanların izimizi sürmemeleri için karayolundan gideceğimize su yolundan gitmeye karar verdim, dayanabilir misin?"

"Dayanırım... kralım..." dedi Küçük Çiçek nefes nefese.

"Tamam, hadi gel de sırtıma çık!" dedim ona ama geri çevirdi teklifimi, cesuru oynayacaktı illa. Hemen suya daldım, sudan dışarı çıktığımda sırtımdaydı. "Sıkı tutun," dedim, "ne olursa olsun sakın bırakma!"

Sırtımda Küçük Çiçek'le Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği'nin doğusundaki kanal boyunca ilerleyerek Yunliang Nehri'ne vardım. Vahşi dalgaların ortasında doğuya doğru ilerledik. Batıdaki ufuk çizgisini saran ateşli bulutlar göğü rengârenk bir bulut gösterisine çevirdi –yeşil bir ejderha, beyaz bir kaplan, bir aslan, vahşi bir köpek– güneşin bulutların arasından süzülen ışınları nehri pırıl pırıl bir parlaklığa bürüyordu. Nehrin iki yakasında da bi-

rer set oluşmuştu ve suyun seviyesi açık bir şekilde düşüverdi birden, setlerin içini sık ılgın ağaçları kaplamıştı, ağaçların narin dalları nehrin zaman zaman taşması nedeniyle hafifçe doğuya doğru eğilmişti. Dallar ve yapraklar kalın bir kum tabakasıyla kaplanmıştı. Su biraz yatışmış olsa da nehrin tam ortasında kaldığımızda dalgalanan suyu hissediyor ve hızından şaşkına düşüyordum. Günbatımının koca nehre vuran rengârenk ışınlarının güzelliğini böyle bir şeye kendi gözleriyle tanık olmayan birine nasıl anlatabilirim hiç bilmiyorum.

Bunu sana söylüyorum Lan Jiefang, o yıllarda bir domuzun nehre atlayıp uzun bir deniz yolculuğuna çıkması Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nda o zamana kadar görülmemiş büyük bir başarıydı. Sen o sırada nehrin bir kıyısına çıkmış o Pamuk İşleme Tesisi'nizin henüz sel sularına kapılmamış pamuk tarlalarını korumakla meşguldün, sete çıkıp nöbet tutuyordunuz hepiniz. Sırtımda Küçük Çiçek'le nehrin azgın sularında doğuya doğru sürüklenmem tam da Tang Hanedanı şairlerine yakışır büyük bir sanat anlayışıydı. Nehir dalga dalga çağıldıyordu. Dalgalar bizi kovalıyor; biz dalgaları kovalıyorduk; dalgalar birbirini kovalıyordu. Ah be koca nehir, böyle büyük bir gücü nereden alıyorsun da kendinle birlikte kum ve çamuru, mısırları, darıları, tatlı patates sarmaşıklarını ve hatta köküyle birlikte sökülmüş koca koca ağaçları bile taşıyarak Doğu Çin Denizi'ne doğru bir daha geri dönmemek üzere uzun bir yolculuğa çıkıyorsun! Bir de bizim Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği'nin ölmüş domuzlarının cesetlerini alıp kıyılarında uzanan ılgın ağaçlarının sığlığına bırakıyor, orada şişip çürümelerine, ardından pis kokular yaymalarına nasıl katlanıyorsun, işte o cesetleri görünce Küçük Çiçek'le birlikte nehir boyunca sürüklenmemizin domuz yaşamını çok çok aşan bir şey olduğunu daha bir hissettim birden, öyle bir aşkınlık duygu-

suydu ki bu, hem Kızıl Ölümü hem de Mao Zedong'un ölmesiyle birlikte sonlanan bir çağı aşıyorduk biz. Mo Yan'ın "Domuz Yetiştirme Üstüne Öyküler" adlı kitabında nehre atılıp ta buralara kadar sürüklenen domuz cesetleri üzerine de bir şeyler yazdığını biliyorum. Şöyle yazar:

> Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği'nin ölen bin domuzu, yüzen bir ordu oluşturdu, cesetleri suyun içinde çürüdü, şişti, patladı, kurtçuklara yem oldu, büyük balıklar tarafından parçalandı, uçsuz bucaksız Doğu Çin Denizi'nin azgın dalgalarında kaybolana kadar hiç durmadan akıp durdu, orada artık onlardan geriye ne kaldıysa yutuldu, eridi gitti, çeşitli maddelere evrilip maddenin o ölümsüz dönüşüm döngüsüne katıldılar...

Bu ufaklığın iyi yazmadığını söyleyemem, olsa olsa büyük bir fırsatı kaçırmış diyebilirim, eğer beni, On Altı Numaralı Domuz'u sırtımda Küçük Çiçek'le birlikte nehrin altın sarısı dalgalarının içinde görmüş olsaydı, ölümü yazacağı yerde hayatı överdi, bizi överdi, beni överdi! Yaşamın gücüyüm ben, tutkuyum, özgürlüğüm, aşkım, bu dünya üzerinde görülebilecek en güzel yaşam harikasıyım. Nehrin akışıyla birlikte sürükleniyorduk ay takviminin sekizinci ayının on altıncı gecesinin ay ışığı altında, sizin evlendiğiniz o günün ayından çok farklı bir aydı bu. O geceki ay gökten yere düşmüştü, şimdikiyse nehirden çıkıp göğe yükselmişti. Aynı büyüklük ve aynı yuvarlaklıktaydı ama, sudan başını çıkardığında sanki evrenin gizli bir köşesinden dünyaya gönderilmiş olan saf bir bebek gibi kan kırmızı kesilmişti, inga inga, diye ağlarken bir yandan da kanayıp nehri kan kırmızısına boyuyordu. Sizin ayınız tatlı ve hüzünlüydü, düğün davetliniz olarak yere inmişti, bizimkiyse vakur ve ıssız bir aydı, Mao Ze-

dong'un ölümü için yükselmişti. Ayın üzerinde oturduğunu gördük onun –o şişman vücudu, ayı iyice bastırıp tam bir yuvarlaklık kazandırmıştı ona– omuzlarına pelerin gibi kızıl bir bayrak atmış, parmaklarının arasına bir sigara sıkıştırmış, o ağır başını hafiften yukarıya doğru kaldırmıştı, yüzündeyse dalgın bir ifade vardı.

Sırtımda Küçük Çiçek'le doğuya doğru sürüklenirken hem ayı hem de Mao Zedong'u takip ediyordum. Aya daha çok yaklaşıp Mao Zedong'un yüzünü daha net bir şekilde görmek istiyorduk. Ama biz ilerledikçe ay da ilerliyordu, ne kadar kürek çeksem de hatta kendimi suyun kaygan akışına bırakıp bir torpido gibi jet hızıyla ilerlesem de ayla aramızdaki mesafe değişmiyordu bir türlü. Küçük Çiçek'se arka toynaklarıyla karnıma vurup, "Bastır hadi! Daha hızlı!" diye bağırıyordu durmadan sanki onun atıymışım gibi.

Ayın peşinde olanların sadece biz olmadığını fark ettim birden. Bu koca nehrin içinde sürüler halinde dolaşan altın kanatlı sazanlar, yeşil sırtlı beyaz yılanbalıkları ve kabukları kubbe kadar geniş olan büyük su kaplumbağaları vardı... Bir sürü su sakini de ayın peşine düşmüştü işte. Sazanlar arada sırada sudan sıçrayıp ay ışığının vurduğu o düz ve kaygan vücutlarıyla havada süzülürlerken mücevher parçalarını andırıyorlardı. Yılanbalıkları suyun içinde kıvrım kıvrım kıvrılırlarken gümüşi bir kum tabakasıyla kaplıymış gibi duran vücutlarıyla buzu andıran suyun üzerinde buz pateni yapıyordu sanki. O büyük su kaplumbağalarıysa düz vücutlarını suyun kaldırma kuvvetine bırakıp esnek kabuklarının genişliği ve kalın perdeli ayaklarının güçlü itme kuvvetiyle, bu halleriyle her ne kadar hantal görünseler de suyun üzerinde birer hava yastıklı tekne hızıyla kayar gibi ilerliyorlardı. Kırmızı sazanların sudan sıçradıkları gibi aya kadar yükselip Mao Zedong'un yanına düştüklerini görür gibi

oldum birkaç kez ama daha dikkatli bakınca sadece bir yanılsama olduğunu fark ettim bunun. Bu su sakinleri de ne kadar hızlı hareket ediyor olsalar da ay ile aralarındaki farkı bir türlü kapatamıyorlardı.

Hızla doğuya doğru sürüklenirken koca nehrin iki yakasında kısa bir süre önce sel sularının istilası altında kalmış olan ılgın ağaçlarının üstüne tünemiş ateşböceği orduları olduğunu gördüm, kıçlarının arkasındaki yeşil fenerleri yakıp nehrin iki yakasını yanardöner bir ışığa boğmuşlardı, kırmızı kırmızı akan nehrin iki tarafında yeşil akıntılar oluşuyordu bu yüzden. Çok nadir görülen bir mucizeydi bu da, Mo Yan denilen o ufaklığın bunu görememesi de büyük bir kayıptı.

Daha sonraları dünyaya bir köpek olarak geri geleceğim günlerin birinde Mo Yan'ın sana "Domuz Yetiştirme Üstüne Öyküler" adlı öykü kitabını uzun bir romana dönüştürmek istediğini söylediğini duyacaktım kendi kulaklarımla, büyük roman yazmanın gizli tarifini avucunda sımsıkı tutan o yazarlardan daha farklı bir şeyler yazacağını söyleyecekti sana, okyanusun ortasında hantal gövdelerini zar zor sürükleyen tıknefes balinaların kanlı bir doğumla kendi kendilerini doğurmaları gibi yazacak, o alımlı vücutlarını usta bir çeviklikle hareket ettiren, kibirli ve acımasız köpekbalıklarının yaptıklarından çok farklı bir işe imza atacaktı. O zaman senin ona aşk gibi daha soylu şeyler hakkında yazmasını salık vereceğini hatırlıyorum, dostluk mesela, çiçekler ya da çam ağaçları, illa ne diye domuzlar üstüne yazacaksın ki? Domuz sözcüğünün "büyük"lükle ne gibi bir alakası olabilirdi ki? O sıralar bir kaymakam yardımcısıydın sen ve Pang Chunmiao'yla herkesten gizli bir şekilde çoktan mercimeği fırına vermiş olmanıza rağmen bir de kalkmış sofuluk taslıyordun hâlâ, işte sırf bu yüzden öyle şeyler söylemiştin Mo Yan'a. Dişlerim ta köklerinden kaşınmaya

başlamıştı, üzerine atlayıp seni ısırarak o soylu ağzını bir güzel kapatmak isterdim ama aramızda geçen bunca yılın hatırına zor tutmuştum kendimi. Aslında ister soylu ister soysuz olsun, ne yazacağın değil nasıl yazacağın önemlidir. Sözde "soyluluk" dediğiniz şeyin hiçbir standardı yok. Örneğin evli bir adamdın sen ve senden yirmi yaş daha genç olan çiçek gibi bir kızı hamile bırakıp evini, işini, karını ve çocuğunu ansızın terk ederek onunla birlikte kaçtın, ilçenin köpekleri bile sövmüştü sana, lanet okumuşlardı ardından ama Mo Yan denilen ufaklık senin kendi keyfin uğruna her şeyi ardında bırakıp gitmenin çok soylu bir davranış olduğunu söylemişti. İşte o zaman sırf bu yüzden Mo Yan'ın bizim ve deniz sakinlerinin nehrin içinde ayın ve Mao Zedong'un peşine düştüğümüz manzarayı görmüş olmasını ve bunu "Domuz Yetiştirme Üstüne Öyküler"de yazmasını öyle çok istedim ki, o büyük tutkusunu gerçekleştirebilirdi böylece. Gerçekten de çok yazık oldu, onun kendi gözleriyle göremediği o gün, yani 9 Eylül 1976, aynı zamanda ay takviminin sekizinci ayının on altıncı gecesine denk gelen, Yunliang Nehri'nin dalga dalga kabarıp nehrin iki yakasındaki ılgın ağaçlarına kadar taştığı ve setin üzerinde muhteşem bir sahnenin oluştuğu bir gündü, Mo Yan'ın "Domuz Yetiştirme Üstüne Öyküler" adlı öykü kitabı işte yine sırf bunun eksikliğinden ötürü sadece bir avuç insanın takdirini görüp çoğunluğu oluşturan o düzgün beyefendilerin hor gördüğü bir kitap oldu.

Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'yla Pingdu ilçesinin kesiştiği yerde Wu ailesinin, Kumla Ağzı denilen küçük bir kum adacığı vardır nehri ikiye bölen, nehir buradan biri kuzeydoğuya, diğeriyse güneydoğuya giden iki kola ayrılır, adacığın etrafında bir tur attıktan sonra Liangxian köyü yakınlarında tekrar birleşir. Yaklaşık sekiz kilometre karelik bir alana sahip olan bu adacığın Gaomi'ye mi

yoksa Pingdu'ya mı ait olduğu hakkında pek çok tartışma yaşanmıştır, daha sonra Eyalet Askerî Üretim ve İnşaat Kolordusu buraya sahip çıkıp burada bir at yetiştirme çiftliği inşa etmişti, çiftlik dağıldıktan sonra üzerini ılgınların ve sazların kapladığı, kuş uçmaz kervan geçmez bir yer haline geldi bu kum adacığı. Mao Zedong'u taşıyan ay işte buraya geldiğinde ani bir sıçramayla ılgınların üzerine çıkıp kısa bir süre dinlendikten sonra tekrar yükseliverdi, ayın üzerinden damlayan nehir suyu bardaktan boşanırcasına yağan bir yağmuru andırıyordu. Nehir dramatik bir şekilde yolunu değiştirince birkaç duyarlı deniz sakini ataletin ve merkezkaç kuvvetinin verdiği ivmeyle –aslında ayın yerçekimi kuvveti ve Mao Zedong'un üzerlerinde oluşturduğu psikolojik çekiminin de yardımıyla– doğruca göğe yükselip hemen ardından ılgınların tepelerine ve sazlıkların aralarına düştü. Şimdi aşağıdaki sahneyi hayal etmenizi istiyorum sizden: Hızla akan bir nehir aniden ikiye bölünüyor ve oluşan boşluğun ortasından kırmızı sazanlar, beyaz yılanbalıkları ve siyah kabuklu su kaplumbağaları aya doğru uçmaya başlıyor, çok romantik bir sahne değil mi şimdi bu; ama daha hedeflerine ulaşamadan yerçekiminin etkisiyle pırıl pırıl parlayan, çok güzel bir kavis çizip trajik bir şekilde tekrar geri dönüyorlar düşerek. Pulları, yüzgeçleri, solungaçları kopuyor, kabukları paramparça oluyor, aşağıda onları bekleyen tilki ve yabandomuzları için birer deniz mahsulüne dönüşüyorlar, içlerinden sadece birkaç tanesi güçlü yapıları ve şansları sayesinde zarar görmeden kurtulup nehre dönmek için büyük bir mücadele verdikten sonra güneydoğuya ya da kuzeydoğuya doğru hızla sürüklenmeye başlıyor yine.

Ağır mı ağır vücuduma ve sırtımda Küçük Çiçek'i taşımama rağmen ben de o boşluğa yükseldim ama sudan yaklaşık olarak üç metre havalanmıştım ki birden aşağıya

düşmeye başladım. Ilgın çalılarının doğal esnekliği sayesinde yara almadan kurtulduk. Yerde hazır bekleyen tilkilere gelince, onlar için aşırı büyük olduğumuzdan bizi yemeyi akıllarından bile geçirmemişlerdir; aşırı gelişmiş ön bedenleri ve koni biçiminde uzayıp giden kıçları olan yabandomuzlarına gelince onlarla akraba sayıldığımızdan kendi türlerini yemezlerdi. Kum adacığına indiğimizde güvendeydik yani. Kolay besin elde etmeleri ve elde ettikleri besinlerin iyi ve besleyici olmasından ötürü o tilkiler ve yabandomuzları normalde olması gerekenden daha besiliydiler. Tilkilerin balık yemesi doğanın kanunudur; ama orada balık yiyen onlarca domuzu görünce çok şaşırmıştım. Balık yeme konusunda çok seçiciydiler, sadece beyin ve havyar yiyorlardı, o güzelim tombul balık etlerini koklamaya bile tenezzül etmediler. Yabandomuzları bizi ihtiyatlı bakışlarla süzdükten sonra yavaş yavaş etrafımızı sardılar. Vahşi bakışları ve uzun azıdişleri ay ışığı altında çok ürkütücü görünüyordu. Küçük Çiçek vücudunu karnıma sımsıkı dayayınca bütün vücudunun şiddetli bir biçimde titrediğini hissettim. Küçük Çiçek'le birlikte geri geri yürümeye başladım, iyice geriledik, bu vahşi domuz sürüsünün etrafımızı sarıp bir yelpaze gibi üzerimize kapaklanmasına izin veremezdim. Tek tek saydım onları, toplamda dokuz kişiydiler, hem erkek hem dişi vardı aralarında, ağırlıkları en az yüz kilo olmalıydı; uzun, sert ve aptal görünen burunları, kurt gibi sivri kulakları, uzun, diken gibi yeleleri, yağlı siyah derileri hepsinin ne kadar iyi beslendiğini gösteriyordu, vücutları vahşi bir gücün ışımasıyla parlıyordu. O sırada iki yüz elli kiloydum, vücudum küçük bir tekne büyüklüğündeydi, önce insan, sonra eşek, onun ardından da bir boğa olarak yeniden dünyaya gelmiş olduğumdan hem zeki hem de güçlüydüm, teke tek kavgada hiçbiri elime su dökemezdi ama dokuzu birden saldırırsa hiç şansım yoktu. O sırada

düşündüğüm tek şey geri çekilmekti, geri çekil, ta nehrin kenarına kadar git işte, Küçük Çiçek'i sağ salim suya ulaştırıp özgürce yüzmesini sağla, sonra tüm zekân ve cesaretinle dövüşürsün onlarla. Sürekli balık beyni ve balık yumurtasıyla beslendiklerinden dolayı zekâları hemen hemen bir tilkiyle eşdeğer olmalıydı. Niyetimi çoktan anlamış olmalılardı yani. İki yabandomuzunun arkamdan dolanıp beni kıstırmaya çalışacağını anladım birden, daha suya ulaşamadan durduracaklardı beni. Geri çekilme planının işe yaramayacağını, sonunun çıkmaz bir sokak olacağını fark edince tek yapmam gerekenin büyük bir cesaret örneği gösterip onlara saldırmak olduğunun bilincine vardım, sağ gösterip sol vurmalı, bu kuşatmayı tam ortasından bölüp kum adacığının ortasındaki geniş araziye ulaşmalıydım, Mao Zedong'un gerilla taktiğini kullanıp onları harekete geçirerek birliklerini bozduktan sonra teker teker haklarından gelmeliydim. Küçük Çiçek'e işaret verip planımı ona da anlattım.

"Kralım," dedi yumuşak bir sesle, "gidin siz, benim için endişelenmeyin."

"Böyle bir şey olamaz," dedim, "bu işte birlikteyiz ikimiz, ağabey ve kız kardeş gibi ben neredeysem sen de orada olacaksın."

Bana önden saldırmaya hazırlanan erkek yabandomuzun üzerine atıldım birden, afallayıp apar topar geri çekildi, ben de ani bir hareketle yönümü değiştirip hemen yakınımda olan dişi bir domuza tosladım. Kafalarımız çarpışınca çanak çömlek kırılmasını andıran bir ses yankılandı, çarpışmanın ardından üç metre kadar uzağa yuvarlanmasını izledim onun. Kuşatmayı kırmasına kırmıştım ama burunlarından soluduklarını duyuyordum şimdi de tam arkamda. Uzun bir ciyaklama koparıp dörtnala güneydoğuya doğru koşmaya başladım. Ama Küçük Çiçek ayak uyduramamıştı bana. Ani bir frenle hemen

arkama dönüp bana yetişmesini bekledim ama zavallı Küçük Çiçek, sevgili Küçük Çiçek, benim peşimden gelmeyi göze alan tek domuz olan sadık Küçük Çiçek, vahşi bir erkek domuzun saldırısına uğrayıp kıçından ısırılmıştı. Acı çığlıkları ayı bile soldururken yüksek sesle, "Bırak onu!" diye kükreyerek saldırgan domuza doğru atıldım hemen. "Kralım... devam edin, boş verin beni..." diye bağırdı Küçük Çiçek. –Beni buraya kadar dinledikten sonra biraz da olsun duygulanmadın mı? Bizim davranışlarımızın, domuz da olsak, çok soylu olduğunu düşünmüyor musun?– Neyse işte o vahşi domuz onun kıçını ısırmaya devam ediyordu, Küçük Çiçek'in acı çığlıkları beni delirtmişti neredeyse, neredeyse de ne demek, anasını satayım, zırdeli olmuştum. Üzerime çaprazlama gelen iki erkek domuz onu kurtarmaya giden yolu kapatmıştı şimdi. Bütün savaş taktikleri ve stratejilerini filan bir kenara koyup bir tanesini gözüme kestirdiğim gibi üzerine çullandım. Zamanında çekilemeyince dişlerimi boynunda buluverdi. Dişlerimin onun o kalın derisini geçip ta kemiklerine kadar dayandığını hissettim. Takla atıp benden sıyrılınca ağzıma bulaşmış leş gibi kanının ve diken gibi kıllarının tadını aldım. Ben onun boynunu ısırırken diğer erkek domuz da benim arka bacağımı ısırıyordu. Bir katır gibi teptim onu –bunu yapmayı eşekken öğrenmiştim– tam yanaklarından. Sonra hızla arkama dönüp üzerine yürüdüğüm sırada acı acı inleyerek kaçtı hemen. Arka bacağımda dayanılmaz bir acı hissettim, bacağımdan bir parça deri koparmıştı hergele, kan damlıyordu yere ama o sırada bacağımdaki ağrıyı düşünecek halim yoktu, bir savaş çığlığı atarak ayaklanıp rüzgâr gibi kapaklandım Küçük Çiçeği ısıran o bozuk tohumun üzerine. Bu sert atağımın o bozuk tohumun iç organlarını parçaladığını duyumsadım, gıkını bile çıkaramadan ölü gibi yere serildi boylu boyunca. Benim Küçük Çiçek'im hâlâ hayattaydı

ama ölmek üzereydi. Ön toynağımla onu ayağa kaldırınca bağırsakları patır patır dışarı fırladı birden karnındaki yarıktan. Üzerinden duman çıkan, kaygan ve leş gibi kokan bu şeylerle nasıl başa çıkacağımı bilemedim. Elim ayağım birbirine dolanmıştı, çaresizdim. İçim acıyordu.

"Küçük Çiçek, Küçük Çiçek," diye seslendim ona, "benim küçük sivilcem, iyi bakamadım sana..."

Kendini zorlayıp gözlerini açınca bir mavi bir beyaz olan kasvetli bakışları çıktı ortaya, zar zor nefes alıyordu, kan ve salya akıyordu ağzından.

"Kralım," dedi güçlükle, "size kralım değil de... ağabey desem... olur mu?"

"Olur ya, olur..." dedim ağlayarak, "canım kız kardeşim benim, bu dünyadaki en yakınımsın sen..."

"Ağabey... şanslıyım... çok şanslıyım ben..." der demez nefes alması durdu birden, bacakları dört küçük sopa gibi kaskatı kesildi.

"Ah canım kız kardeşim benim!" diye ağlayarak ayağa kalktım, aklıma ölmeyi koymuştum bir kere, Wu Nehri'nin kenarında kendi kılıcıyla boynunu keserek intihar eden Komutan Xiang Yu gibi savaşacaktım geri kalan domuzlarla.

Bir araya toplanmışlardı, korku dolu ama disiplinli bir tavırla geri çekilmeye başladılar, üzerlerine atılınca dört bir yana kaçışıp hemen ardından beni ortalarına alacak şekilde etrafımı sardılar. Savaş taktiklerini bir kenara bırakıp toslamaya, ısırmaya, çiftelemeye, omuz atmaya başladım, tamamen çaresizlik içinde kalmış bir domuz gibi ölümüne savaşıyordum, her birini tek tek yaraladım ama ben de ağır yaralanmıştım. Savaş hattı bizi kum adacığının tam ortasındaki terk edilmiş savaş atı yetiştirme çiftliğinin kiremit çatılı harabelerinin önüne getirdiği zaman yarısı çamura gömülmüş, taştan yapılmış bir at yemliğinin hemen yanı başında oturan tanıdık bir gölge gördüm.

"İhtiyar Diao, sen misin bu?" diye bağırdım şaşkınlıkla.

"Kardeşim, bir gün buraya geleceğini biliyordum senin," deyip bir an sustuktan sonra o yabandomuzlarına dönüp, "ben sizin kralınız olamam, sizin gerçek kralınız odur!" diye devam etti Diao Xiaosan konuşmasına.

Yabandomuzları bir anlık şaşkınlıktan sonra önümde diz çöküp burunlarını yere değdirerek hep bir ağızdan bağırmaya başladılar: "Kralımız çok yaşa! Çok yaşa!"

Bir şeyler söylemek istiyordum ama olay bu raddeye varınca daha ne diyebilirdim ki? Tam bir şaşkınlık içinde kum adacığında yaşayan yabandomuzlarının kralı olmuştum işte, gelip saygılarını sundular bana teker teker, insanların kralına gelince, hani şu ayın üzerinde oturanı diyorum, dünyadan üç yüz seksen bin kilometre uzaklıkta bir yere uçmuştu bile çoktan, devasa ay ise küçülüp gümüş bir tepsi kadar kalmıştı, insanların kralını dünyanın en güçlü teleskopuyla baksak bile göremeyecektik bir daha.

33

On Altı Numaralı Domuz'un memleketini özlemesi

Hong Taiyue'nin körkütük sarhoş olup meyhaneyi birbirine katması

"Günler mekik dokurken zaman ok gibi uçup gider." Bu kuş uçmaz kervan geçmez kum adacığında domuzlar kralı olmamın beşinci yılına giriyordum farkından bile olmadan.

İlk başlarda tek eşlilik politikasını uygulamaya sokmaya çalıştım kum adacığında, insan medeniyetinin bir yansması olan bu reformun alkışlarla karşılanacağını sanıyordum ama aksi gibi şiddetle karşı çıkıldı buna. Sadece dişiler olsa neyse ama bundan açıkça yararlanacak olan erkekler bile homurdanarak hoşnutsuzluklarını dile getirdiler. Bu konuyu nasıl açıklığa kavuşturacağımı bilemeyince Diao Xiaosan'a danışayım dedim, onu rüzgâr, yağmur ve güneşten korumak için özel olarak yaptığımız samandan barakasına yayılmış bir halde buldum; soğuk soğuk şöyle dedi bana:

"İstersen kral olmaktan feragat edebilirsin ama bir kere kral oldun mu oyunu kuralına göre oynaman gerek."

Toynaklarım bağlanmıştı bir kere, bu acımasız orman kanununa uymaktan başka bir çarem yoktu, ben de gözlerimi kapayıp Küçük Çiçek'i, Hudie Mi'yi, zihnimde artık belli belirsiz bir gölge olmaya başlamış olan o dişi eşeği ve hatta zihnimde o dişi eşeğin imgesinden daha da silikleşmiş olan birkaç kadını düşünerek neredeyse

umarsız bir tavırla çiftleşiyordum o dişi yabandomzularıyla. İşten kaçabildiğim kadar kaçıyor, malzemeden çalabildiğim kadar çalıyordum ama yıllar geçtikçe kum adacığındaki domuz nüfusu küçük, rengârenk, melez piçlerle artmaya başladı; kiminin altın sarı tüyleri vardı kiminin siyah, kimi de hani sizin televizyonlarınızda sık sık reklamlarda oynayan o Dalmaçyalılar gibi benek benekti. Bu melez piçlerin çoğu yabandomuzlarının fiziksel özelliklerini muhafaza ediyordu ama annelerinden bir gömlek daha zeki oldukları da aşikârdı. Bu melez piçler büyüdüğünde artık böylesine ağır bir çiftleşme yükünü kaldıramaz hale gelmiştim çoktan. Ne zaman kızışmış bir dişi domuza denk gelsem hemen çocuklarla saklambaç oynamaya başlıyordum. Domuzlar kralı ortalıkta olmayınca arzuyla yanıp tutuşan dişi domuzlar da çıtayı düşürmek zorunda kalıyorlardı. Böylece bütün erkek domuzlara çiftleşme fırsatı doğmuştu. Bir sonraki kuşak daha renkli oldu: Kimi koyuna kimi köpeğe kimi de vaşağa benziyordu, en korkunç olanı da melez bir dişi domuzun doğurduğu upuzun burnuyla küçük bir fili andıran o tuhaf yaratık oldu.

1981 yılının ay takvimine göre o yılın dördüncü ayında kayısı ağaçları çiçek açmaya, dişi domuzlar da kızışmaya başladığı zaman nehrin karşı kıyısına, güneye yüzdüm. Suyun yüzeyi ılıkken, dibi buz gibi soğuktu. Ilık ve soğuk suyun birleştiği yerde bir grup göçmen balıkla karşılaştım, akıntıya karşı yüzüp doğdukları yere geri dönmeye çalışıyorlardı, karşılarına çıkan engel ve zorluklara, verecekleri kanlı kurbanlara rağmen baş koydukları yolda cesaretle ilerlemeleri çok duygulandırmıştı beni, sığ bir yerde durup kuyruklarını sallayarak azimle ilerleyen o gri beyaz gölgeleri izlerken derin düşüncelere daldım ben de.

Geçmiş yıllar boyunca saklambaç oynarken kum adacığından ayrılmamıştım hiç. Kum adacığı yemyeşil ve

sık bir bitki örtüsüyle kaplıydı, adacığın güneydoğusunda bir de kum tepesi vardı, tepenin üstü gövdeleri kâse ağzı genişliğinde Çin kızılçamlarıyla ağaçların altında uzanan sık fundalıklarla kaplıydı, saklanmak isteyenler için çok uygun bir yerdi burası, tek yapmanız gereken ön toynağınızı şöyle hafiften yukarı kaldırmaktı. Birden aklıma çok tuhaf bir fikir geldi; aslında tuhaf bir fikir değildi bu, kalbimden geçen acil bir arzuydu daha çok, Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği'ne gitmek istiyordum, Ximen köyüne geri dönmek, sanki yıllar önce verilmiş ve tarihi değiştirilemez bir randevuydu bu.

Küçük Çiçek'le birlikte domuz çiftliğinden kaçmamızın üzerinden neredeyse dört yıl geçmişti ama gözlerimi bağlasalar bile Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği'ne kolayca dönebilirdim; çünkü batıdan ılık ılık esen rüzgâr kayısıların o hoş kokusunu taşıyordu ve daha da önemlisi memleketimdi orası benim, yolunu nasıl unuturdum. Nehrin seti üzerindeki dar ama fevkalade düz olan küçük bir patikayı izleyerek batıya doğru yola koyuldum. Setin güneyinde ekilmemiş arazilerden oluşan vahşi bir doğa uzanıyordu, kuzeyindeyse birbirinin üstüne eğilmiş gibi duran ılgın ağaçları vardı. Setin iki yamacını da sıska pagoda ağaçları bürümüştü, pagoda ağaçlarını deli gibi sarmış olan yabani sarmaşıkların beyaz çiçekleri etrafa ağır ama hoş kokular salıyordu.

Ay elbette ki şahaneydi yine ama sana daha önce ayrıntılarıyla tasvir ettiğim o iki ay ile karşılaştırılacak olursa bu ayın onlara kıyasla daha yüksekte durduğunu ve biraz dalgın göründüğünü söyleyebilirim. Bir daha ne aramızdaki mesafeyi kısalttı ne de rengini değiştirerek eşlik etti bana ama yine de takip ediyordu beni sanki bir at arabasının bölmesinde başına kuştüyü geçirilmiş bir şapkayla oturan, yüzü beyaz bir peçeyle örtülü, acelesi olan bir hanımefendi gibi.

Lan Lian'ın bir nokta altı dönümlük o inatçı tarlasına vardığımda ayı kovalarken aceleyle batıya gelmiş olan toynaklarımı toprağın üzerine koydum hemen. Güneye bakınca Ximen köyü Üretim Tugayı'nın Lan Lian'ın tarlasının iki yanında uzanan o geniş tarlalarının dut ağaçlarıyla kaplanmış olduğunu gördüm, etli yapraklarla bezenmiş dut ağaçlarından dut toplayan kadınlar vardı ay ışığında. Bu manzara karşısında karman çorman duygular içinde kaldım, Mao Zedong'un ölümünün ardından bir sürü değişiklik olmuştu köyde. Lan Lian'ın tarlasındaysa buğday ekiliydi hâlâ, hem de o kılçıksız başakları olan eskilerinden. Üretim Tugayı'nın tarlalarının dut ağaçları öyle gelişmişti ki görünüşe göre bizimkinin tarlasındaki toprağın tüm besinini onlar tüketiyordu, en az dört sıra buğday ciddi şekilde etkilenmişti bundan: cansız saplar ve sinek kadar kalmış mini mini başaklar. Bu, muhtemelen Hong Taiyue'nin Lan Lian'ı ıslah etmek için yaptığı sinsi bir plandı, hadi bakalım bağımsız çiftçi bununla nasıl baş edeceksin şimdi cinsinden. Dut ağaçlarının yanında ay ışığı altında oynaşan bir gölge gördüm sonra. Belden yukarısı çıplak bir halde derin bir hendek kazarak halk komünüyle dalaşıyordu. Kendi tarlasıyla Üretim Tugayı'nın dut ağaçları arasındaki bölgeye dar ama derin bir hendek kazıp dutların sınırı geçen sarı köklerini keskin küreğiyle kesmekle meşguldü. Bu olay çok sık görülmeyen bir şeydi. Kendi tarlanda hendek açmak yanlış bir şey değildi elbet ama Üretim Tugayı'nın ağaçlarının köklerini kesmek demek kolektif mülkiyete zarar vermek demekti. Uzaktan Lan Lian'ın kara bir ayı kadar hantal görünen vücudunu ve pervasız hareketlerini izlerken afalladım bir an. O dut ağaçlarının göğe ulaşan devasa ağaçlar olmasını beklerse bağımsız çiftçi Lan Lian'ın o küçücük tarlası kısa süre sonra üzerinde ot bile bitmeyen çorak bir arazi parçasına dönüşecekti. Ama yanılmış olduğumu anladım çok

geçmeden. Üretim Tugayı çoktan dağılmış ve halk komünü varlığını sadece ismen sürdürüyordu uzun süredir. Toprak reformu tarlaları parsellere böldükleri bir döneme girmişti şimdi. Lan Lian'ın tarlasının etrafındaki tarlalar şahıslara dağıtılmıştı ve her tarla sahibi ister dut ister tahıl olsun ne isterse onu ekebiliyordu.

Bacaklarım beni doğruca Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği'ne götürdü, kayısı ağaçları hâlâ yerinde duruyordu ama domuz ahırlarının yerlerinde yeller esiyordu. Üzerinde hiçbir işaret olmamasına rağmen daha ilk görüşte çıkardım hemen o hafiften yana eğilmiş olan yaşlı kayısı ağacını. Kayısı ağaçlarının etrafı ahşap bir çitle çevrilmiş, çitin üzerine de "Kızıl Çizgili Altın Kayısılar" yazan bir tabela asılmıştı. Bu tabelayı görünce Diao Xiaosan'ın sıcak kanının bu ağacı nasıl suladığını hatırladım birden. Eğer Diao Xiaosan'ın kanı olmasaydı bu kayısıların üzerinde kan rengi çizgiler de olmayacaktı; eğer onun kanı olmasaydı bu ağacın kayısıları kayısıların kralı gibi bir unvana sahip olmayacak ve her yıl ilçe hükümeti tarafından fahiş fiyatlarla satın alınamayacaklardı. Üstelik daha sonra bu ağacın kayısılarının Hong Taiyue'nin Üretim Tugayı parti sekreteri olan Jinlong'un yerini almasına, ilçe ve şehirdeki yöneticilerle yakın ilişkiler kurmasına ve ileride zengin bir adam olmasına giden yolu açmasına neden olduğunu öğrenecektim. Doğal olarak bir zamanlar dallarını benim ahırımın içine kadar uzatmış olan o yaşlı kayısı ağacını da gördüm ahırımın yerinde şimdi yeller esse de. Tembel tembel uzanıp uyuduğum ya da hayaller kurduğum yere de fıstık ekilmişti şimdi. Birden iki ayağımın üzerine kalkıp ön toynaklarımı ağacın bir zamanlar her gün üzerine koyduğum çatalına yerleştirdim. Bu hareket o zamanki halimden daha ağır ve daha hantal olduğumu hissettirdi bana, uzun süredir insanlar gibi iki ayak üzerinde durmadığımdan doğal olarak pas

tutmuştu bu yeteneğim. Her neyse, kısacası o akşam kayısı bahçesinde dolanıp dururken iadeiziyarette bulunuyordum sanki, zaman zaman derin bir nostalji sarıyordu içimi ve bu duygu çoktan orta yaşa girmiş olduğumu anlatıyordu bana. Evet doğruydu, bir domuz olarak dünyanın bana sunduğu bütün deneyimleri tecrübe etmiştim çoktan.

Bize bakan çiftlik çalışanlarının kaldığı ve çalıştıkları o iki sıra halinde dizilmiş odaların şimdi ipekböceği yetiştiriciliği için kullanıldığını keşfettim. Odalardan saçılan parlak ampul ışıklarını görünce elektrik hizmetinin ta Ximen köyüne kadar gelmiş olduğunu anladım. Bunların hemen yanında duran kat kat ipekböceği raflarının önünde saçı kar gibi beyazlamış olan Ximen Bai'nin çalıştığını gördüm. Yarı beline kadar eğilmişti, elinde içi tıka basa dut yapraklarıyla doldurulmuş olan söğütten yapılmış bir sepet vardı. Dut yapraklarını beyaz ipekböceği yataklarına yerleştirirken çiseleyen yağmuru andıran bir ses yayıldı havada. Sizin gelin odanız da ipekböceği yetiştirilen bir odaya dönüştürülmüştü, bu da sizin artık yeni bir yerde oturduğunuzu gösteriyordu.

Köyün tam ortasından geçen, asfalt dökülmüş, kaldırım taşı konulmuş ve şimdi eskisinin iki katı genişliğindeki yola çıkıp batıya doğru ilerledim. Yolun iki tarafında uzanan saz damlı, alçak toprak evler yoktu artık, onların yerini aynı yükseklikte ve aynı genişlikte olan kırmızı kiremitli betonarme evler almıştı. Yolun kuzeyinde önünde boş bir alan olan iki katlı bir bina dikilmişti, yarıdan fazlasını yaşlı kadınların ve çocukların oluşturduğu yüzden fazla insan bu boş alana doluşmuş, Japon yapımı, Panasonic marka, yirmi bir inçlik bir televizyonun karşısında *Atlantis'ten Gelen Adam* adlı bir diziyi izliyorlardı. El ve ayak parmaklarının arası yüzgeç gibi olan genç ve yakışıklı bir adamın başından geçen tuhaf hikâyeyi anla-

tıyordu dizi. Suda bir köpekbalığı zarafetiyle yüzebiliyordu. Ximen köyünün yaşlı kadınlarıyla çocuklarının kendilerinden geçmiş bir şekilde o küçücük ekrana bakmalarını ve arada heyecanla iç geçirmelerini izledim bir süre. Televizyon kare şeklinde, mor bir taburenin üzerine yerleştirilmişti. Tabure de yine kare şeklinde uzun bir yemek masasının üzerinde duruyordu. Yemek masasının hemen yanında koluna üzerinde "Kanun ve Düzen" yazan bir pazubent takmış, saçları ağarmış yaşlı bir adam oturuyordu, elinde ince uzun bir sopayla izleyicileri izliyor, keskin bakışlarıyla sınav gözcülüğü yapan yaşlı bir öğretmeni andırıyordu. O sırada onun kim olduğunu bilmiyordum...

"Wu Fang, zengin köylü Wu Yuan'ın ağabeyi, Kuomintang'ın 54. Askerî Birliği'nin radyo istasyonu müdürü, 1947'de yakalanıp esir alındı, Kurtuluş Savaşı'ndan sonra karşıdevrimci olarak yargılanıp ömür boyu hapis cezasına çarptırıldı, Xibei'deki çalışma kampına sürüldü, çok geçmeden serbest bırakılıp memleketine gönderildi, yaşlılıktan ötürü çalışamaz hale gelince ve evde de kendine bakacak kimsesi olmayınca 'Beş Güvence'nin[1] keyfini sürmeye başladı ve İlçe Nüfus Müdürlüğü'nden her ay on beş yuan yardım alıyordu..." diye girdim araya hemen.

Son birkaç gündür Koca Kafa sular seller gibi şakıyor, olayları anlatışında büyülü bir şeyler var onun, gerçekle alakası yok sanki anlattığı şeylerin, ağzını her açtığında yarı uyur yarı uyanık bir hale sokuyor beni, onunla birlikteyken kendimi bazen cehennemim dibinde, bazen de Su Tanrısı'nın okyanusun dibindeki sarayında buluveriyorum, şaşkınlıktan başım dönüyor, gözlerimin önünde yıl-

1. Çince, *Wubao*. 1956-1967 arasında Çin hükümetinin kimsesi olmayanlara sağladığı gıda, giyim, yakacak, eğitim ve defin yardımı. (Ç.N.)

dızlar uçuşuyor, arada sırada kendi düşüncelerime dönme fırsatım da olmuyor değil ama çok geçmeden onun anlatısının peşine takılmış bir halde buluyorum kendimi, insanın eline ayağına dolanmış sarmaşıklar gibi toynaklarımı bağlıyor onun dili, onun anlatısının esiri oldum çoktan, bu mahkûmiyetten kurtulmak için elime bir fırsat da geçmedi değil, Wu Fang'dan bahsedince hikâye bakın nasıl da gerçeğe daha yakın oldu birden. Koca Kafa öfkeyle masanın üzerine sıçrayıp küçük ayaklarına giydiği deri pabuçlarla masanın üzerinde zıplamaya başladı. Kapa çeneni! Çocuklara giydirilen, kıç tarafı ve ağ kısmı kasten açık bırakılan geleneksel pantolonundan yaşına kıyasla fazla kalın, çirkin ve sanki doğuştan sünnetliymiş gibi görünen kuşunu çıkarıp üzerime işedi birden. Çişinde ağır bir B vitamini kokusu vardı, ağzıma giren çişten dolayı öksürmeye başladım, daha yeni ayılmış olan başımın tekrar dönmeye başladığını hissettim. Kapa çeneni de beni dinle, konuşma sırası sende değil şimdi, sıranı bekle biraz! Yüz ifadesi bir çocukla ihtiyar bir adam arasında hızla gidip geliyordu. Bu haliyle "Batı'ya Yolculuk"taki[1] Kızıl Oğlan'ı anımsattı bana –öyle gevezedir ki o ufaklık, romanı okurken kendinizi ateş hattında sanırsınız– bir de "Tanrıların Yaratılışı"nda[2] Doğu Çin Denizi'nin Ejderha Kralı'nı yenen Nezha'yı[3] hatırladım birden –o ufaklığın da eli ayağı durmaz bir türlü, elinde altın bir mızrak vardır, omzunu şöyle bir oynatsa üç başı, altı kolu var sanır-

1. Çin edebiyatının dört büyük klasik romanından biridir. Aslı 1590'larda, Ming Hanedanı döneminde, anonim bir şekilde yayımlanmıştır. Her ne kadar yazarının kimliğine dair doğrudan bir kanıt bulunmasa da 20. yüzyıldan bu yana yazarının Wu Cheng'en olduğu kabul edilir. (Ç.N.)

2. *Fengshen Yanyi*. Ming Hanedanı'nda yerel lehçeyle yazılmış önemli romanlardan biri. Çin mitolojisinin birçok öğesini de barındıran hikâyenin sonunda tüm karakterler tanrısal bir hale gelir, eser de adını bundan alır. (Ç.N.)

3. Nilüfer Prensi olarak da bilinen Taoizmde koruma tanrısı. (Ç.N.)

sınız– bir de Jin Yong'un[1] "Yarı Tanrılar ve Yarı Şeytanlar" adlı romanındaki doksan yaşında olan ama yüzü bir çocuk gibi görünen Tianshan Tonglao adlı karakteri de hatırladım nedense, bu küçük yaşlı kadın bir sıçrayışta en yüksek ağacın tepesine çıkıp orada bir kuş gibi ıslık çalar. Dostum Mo Yan'ın "Domuz Yetiştirme Üstüne Öyküleri"ndeki yetenekleri saymakla bitmeyen o erkek domuzu da hatırladım elbette...

"İşte o domuz benim!" dedi Koca Kafa, saldırgan ama gururlu bir tavırla yerine geri dönerken. Daha sonra o yaşlı bunağın zengin köylü Wu Yuan'ın ağabeyi Wu Fang olduğunu, Üretim Tugayı parti sekreterliğine getirilen Jinlong'un taburun merkez ofisindeki telefona bakma, köyün tek renkli televizyonunu her gece dışarıya çıkarma ve koruma görevlerini ona verdiğini öğrenecektim hiç kuşkusuz. Bu durumdan hiç de hoşnut olmayan emekli Hong Taiyue'nin Jinlong'a gidip sıkı bir tartışmaya girdiğinden de haberim var. Üzerinde iç gömleği ve topuklarına bastığı ayakkabılarıyla umutsuz bir vaka olarak aylak aylak dolanıyordu, söylentiye göre parti şube sekreterliği görevinden ayrıldığından beri bu haldeymiş. Elbette ki kendi isteğiyle istifa etmemişti, iyice ihtiyarladığından dolayı komündekiler onu buna zorlamıştı. Şu anda parti şube sekreterliği yapan kim dersiniz? Pang Hu'nun kızı, Pang Kangmei, tüm ilçenin en genç parti sekreteri o, parlayan bir siyasi yıldız. Daha sonra bu konu hakkında bol bol konuşma fırsatımız olacak. Söylentiye göre Hong Taiyue vücudunun yüzde seksenini alkolle doldurup Üretim Tugayı'nın kapısını çalmış –şimdi tam da gözümün önünde duran, yeni yapılmış, iki katlı binadan bahsediyorum– sözde binanın güvenliğinden de sorumlu olan Wu

1. Savaş sanatı üzerine romanlar yazan ünlü Çinli yazar. (Ç.N.)

Fang onu görünce Japon subayı görmüş, Japon yardakçısı Çinli bir kukla komutan gibi önünde saygıyla eğilmiş Hong Taiyue'nin. O da burnundan onu ne kadar hor gördüğünü bildiren tuhaf bir ses çıkarıp başı yukarıda, göğsü ileride bir havayla binaya girivermiş, yine söylentiye göre eliyle binanın giriş kapısında görevini sadık bir şekilde yapmakta olan kapı bekçisi Wu Fang'ın kel kafasını işaret ederek Jinlong'a şöyle çıkışmış:

"Beyim, ciddi bir politik hata yapıyorsunuz! Bu adamın kim olduğunu biliyor musun? Kuomintang'ın komutanlarından biri, şimdiye kadar yirmi kez infaz edilmeliydi, onun bir köpek kadar değeri olmayan hayatını bağışlamak eşi benzeri görülmemiş bir hoşgörüdür. Ama aksi gibi onu 'Beş Güvence'ye bağlamışsın Jinlong, sınıfsal duruşun kim bilir hangi cehenneme gitmiştir senin?"

Söylentiye göre Jinlong cebinden o zamanlar bir hayli pahalı olan ithal bir sigara çıkarıp altından yapılmış gibi duran bir çakmakla yaktıktan sonra sigarayı Hong Taiyue sanki iki kolu olmayan sakat bir adammış da sigarasını kendi yakamazmış gibi bir tavırla dudakları arasına sıkıştırmış adamın. Ardından Hong Taiyue'yi o zamanlar çok nadir görülen bir şey olan deri kaplama döner sandalyeye oturtup kendi de bir sıçrayışta ofis masasının üzerine oturmuş. Hong Amca demiş, ben sizin elinizde büyüdüm, halefinizim sizin. Hangi konuda olursa olsun sizin gittiğiniz yoldan gitmek isterim. Ama devir değişti artık, yoksa çağ atladık mı desem! Wu Fang'ı 'Beş Güvence'ye bağlamak ilçenin fikriydi. Sadece 'Beş Güvence'nin keyfini sürmekle de kalmıyor, aynı zamanda İlçe Nüfus Müdürlüğü'nden her ay on beş yuan yardım alıyor. Kızdınız mı yoksa amcacığım? Ama sinirlenmemenizi salık veririm size çünkü devlet politikası böyle. Şimdi onlarca yıl boşu boşuna mı devrimcilik yaptık biz? Jinlong masadan atlamış, Hong Taiyue'nin oturduğu sandalyeye ya-

rım tur attırıp onun yüzünü pencerenin hemen dışında uzanan yeni yapılmış evlerin güneşin ışınlarıyla pırıl pırıl parlayan kırmızı kiremit çatılarına çevirerek şöyle demiş: Şimdi söyleyeceklerim kesinlikle buradan dışarı çıkmayacak! Komünist Parti devrim yaparken amacı Kuomintang'ı devirmek ya da Çan Kay-şek'i koltuğundan etmek değildi, Komünist Parti liderlerinin devrim yapmaktaki amacı halkı karnı tok sırtı pek bir hale getirmekti aslında. Kuomintang'ın Çan Kay-şek'i, Komünist Parti'nin yolunu tıkayınca alaşağı edilmek zorunda kaldı, hepsi bu. İşte bu yüzden, canım amcacığım, çok düşünme bu konu hakkında, biz halkız sonuçta ve kim bize daha iyi bir yaşam sunarsa onu destekleriz. Yine söylentiye göre Hong Taiyue çok öfkelenmiş: Saçmalama, seni revizyonist! Eyalete gidip seni şikâyet edeceğim! Söylenti bitmez, gülerek şöyle cevap vermiş Jinlong: Amcacığım, eyalettekilerin bizim bu ufak sorunumuza ayıracak vakitleri mi var canım? Size tavsiyem hazır elinizde içecek içkiniz, yiyecek etiniz ve cebinizde harcayacak paranız varken şikâyet etmeyi bırakıp başkasının işine burnunuzu sokmamanız. Hong Taiyue'nin inadı tutmuş yine, öyle diyorlar: Olmaz, demek ki organizasyonda bir sorun var, merkezde revizyonistler türemiş olmalı. Öyleyse gözlerinizi koca koca açın da iyice bakın; bu daha başlangıç, bundan sonraki değişiklikler muhtemelen Başkan Mao'nun bir şiirinde[1] söylediği gibi olacak: "Dünya altüst olmuş bu zafer gününde."

Televizyon izleyen kalabalığı on dakika kadar izledikten sonra batıya doğru devam ettim yoluma, nereye gittiğimi biliyordum. Yoldan uzak durmalıydım ama, Xu

1. Mao Zedung, *Şiirler*, "Halk Kurtuluş Ordusu'nun Nanking'i Fethetmesidir", çev. Cenap Nuhrat, Kaynak Yayınları, İstanbul, 1995. (Ç.N.)

Bao'nun ölümüne neden olmam Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nda epey meşhur etmişti beni, eğer beni görürlerse ortalık kesin karışırdı. Onlarla baş edemeyeceğimden değildi bu korku, tek çekincem masumlara da zarar verebilme ihtimalimdi; onlardan değil de çıkabilecek sıkıntılardan korkuyordum. Yolun güneyine sıralanmış evlerin gölgesini takip edip batıya doğru devam ederek Ximen Konağı'nın avlusuna vardım çabucak.

Kapı açıktı, avludaki o yaşlı kayısı ağacı her zamanki gibi daha yeni açmış çiçekleriyle etrafa mis gibi kokular saçarak eski yerinde duruyordu hâlâ. Kapının gölgesine saklanıp kayısı ağacının altındaki üzerlerine plastik masa örtüsü serilmiş olan sekiz tane masaya baktım, ağacın dallarından birine asılmış olan bir seyyar lamba avluyu gündüz gibi aydınlatıyordu. Masalarda onlarca insan oturuyordu. Hepsini tanıyordum, zamanın en kötü unsurlarıydı bunlar. Bir zamanlar Japonlar için kuklalık yapmış, eski Güvenlik Şefi Yu Wufu, vatan haini Zhang Dazhuang, toprak ağası Tian Gui ve zengin köylü Wu Yuan... Yandaki masalardan birindeyse saçları çoktan ağarmış, bir zamanlar güvenlik şefi olan Yang Qi'yle Sun kardeşlerden Ejderha ve Kaplan oturuyordu. Masaların üzeri ziyafet artıklarıyla doluydu ve çoktan sarhoş olmuştu konukların hepsi. Daha sonra Yang Qi'nin bambu direk pazarlama işine girdiğini öğrenecektim –hayatı boyunca çiftçilik yapmamıştı oysa– Jinggang Dağı'ndan aldığı bambuları trenle Gaomi'ye, oradan da kamyonla Ximen köyüne getirtiyordu, ilk parti bambuları yeni bir okul yaptıran Ma Liangcai'ye satmış ve bundan iyi de para kazanmıştı. Böylece neredeyse bir gecede zengin bir adam olmuştu Yang Qi. Köyün en zengin adamı olarak kayısı ağacının altında içki içiyordu şimdi. Üzerinde gri bir takım elbise vardı, parlak, geniş bir kravat takıyordu, kollarını sıvamış, bileğindeki dijital kol saatini gösteriyordu.

Kupkuru küçük yüzüne renk gelmişti ve yanaklarından iki tane yumru yumru et parçası sarkıyordu. Altın sarısı Amerikan sigara paketinden bir sigara çıkarıp hemen yanında oturan ve kızarmış bir domuz bacağını kemirmekle meşgul olan Ejderha Sun'a uzattı, hemen ardından bir sigara daha çıkarıp o sırada peçeteyle ağzını silmekte olan Kaplan Sun'a verdi, boş sigara paketini elinde buruşturduktan sonra arkasına dönüp batı kanadındaki odaya doğru şöyle seslendi:

"Patron hanım!"

Patron hanım koşarak geldi hemen. Aman Tanrı'm, patron O'ydu. Wu Qiuxiang patron hanım olmuştu. Avlu kapısının kirece boyanmış doğu duvarının üzerindeki kızıl yazıyı fark ettim birden: Qiuxiang Meyhanesi. Qiuxiang Meyhanesi'nin patroniçesi Wu Qiuxiang, Yang Qi'nin yanına gelmişti bile. Ağır bir pudra tabakasıyla kaplanmış yüzünde bir gülümseme, omzunda bir havlu, belindeyse mavi bir önlük vardı; bu fazla zeki, elinden her iş gelen, çok sıcakkanlı, çok profesyonel haliyle *Shajiabang*'daki kurnaz patroniçe A Qingsao'ya benziyordu. Çok farklı bir dünyada yaşıyorduk artık, reformlar ve dışa açılmayla birlikte Ximen köyünde köklü değişiklikler olmuştu. Wu Qiuxiang kulaklarına kadar varan bir gülümsemeyle Yang Qi'ye şöyle sordu:

"Bir emriniz mi vardı, patron Yang?"

"Kime sövüyorsun öyle?" dedi Yang Qi gözlerini pörtletip, "Öyle seslenme bana, ben küçük bir bambu pazarlamacısıyım sadece, patron filan değil!"

"Alçakgönüllü olmayın canım, patron Yang, on binden fazla bambu direk sattınız tanesi on yuandan, bu da yüz bin yuandan fazla para eder, belinize sardığınız bu paralarla artık siz de patron olmadığınızı söylüyorsanız o zaman Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nda kimsenin patron olduğunu söylemeye hakkı yok!" Bu abartılı iltifatını Yang

Qi'nin omzuna dokunarak tamamlayan Wu Qiuxiang şöyle devam etti: "Şu giydiklerinize bakın hele, tepeden tırnağa tamamı en az bin yuan ediyordur!"

"Ah siz kadınlar yok musunuz, ağzınızı açar açmaz hemen iltifata boğuyorsunuz erkekleri, bu iş böyle giderse yakında şişine şişine Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği domuzlarının cesetleri gibi 'pat' diye infilak edeceğim, işte o zaman mutlu olursunuz ancak," dedi Yang Qi.

"Tamam patron Yang, beş para etmezin birisin sen, fakirlikten tıngırdayan bir kumbara, oldu mu bu şimdi ha? Daha senden borç isteyemeden bütün kapıları kapatıverdin suratıma," dedi Wu Qiuxiang yüzünü asarak, "söyle bakalım, ne istiyorsun?"

"Aa, kızdın demek? Sakın kızma bana, sen dudağını böyle büzdüğünde kuşum kalkıyor!"

"Hay ananı senin!" Wu Qiuxiang yağlı havlusuyla Yang Qi'nin kafasına vurup, "Hadi çabuk söyle, ne istiyorsun!" dedi.

"Bir paket Good Companion Gold."

"Sadece bir paket sigara mı? İçki istemiyor musun?" Wu Qiuxiang, Sun kardeşlerin çoktan kulaklarına kadar kızarmış yüzlerine bakıp, "Bu kardeşlerin acilen içkiye ihtiyaçları var galiba!" dedi.

İçmekten dili sertleşen Ejderha Sun, "Bugün patron ısmarlıyor, o yüzden az içmemiz gerek," dedi.

"Evlat ağabeyine hakaret mi ediyorsun sen bakayım?" dedi Yang Qi masaya sertçe vurup öfkelenmiş gibi yaparak, "Ağabeyinizin yüz bin yuanı olmasa da iki kardeşine içki ısmarlayacak parası var elbet! Siz acı biber gibi kızarmış iki 'kızıl' kardeş çoktan dünya pazarına çıktınız bile, turşunuzu kurup sonsuza kadar saklayamam ya sizi! Bir sonraki adım şöyle olacak, siz ikinizden şöyle iyisinden, yirmi odalı bir tesis açmanızı istiyorum, iki yüz kazan koyup iki yüz işçi aldınız mı, bir de yirmi sa-

niyelik bir televizyon reklamıyla Kızıl marka acı biber sosu bütün Gaomi'yi kızıllaştıracak, hemen ardından Shandong ve bütün Çin öyle bir kızaracak ki, işte ancak o zaman siz iki kardeşin birilerini çalıştırabilecek parası olacak. İşi tekelinize aldığınız zaman hoşnut edebilirsiniz Yang Qi ağabeyinizi ancak." Sonra Wu Qiuxiang'ın kıçına bir çimdik atıp, "Tamam be, iki şişe Siyah Fıçı[1] getir!" dedi.

"Siyah Fıçı biraz ucuz olmadı mı şimdi?" dedi Wu Qiuxiang, "İleride zengin olacak dostlarınıza en iyisi birer şişe Küçük Kaplan ısmarlayın!"

"Hay nineni senin, Wu Qiuxiang adamın damarına basmayı harbiden iyi beceriyorsun," dedi Yang Qi çaresizce, "iki şişe Küçük Kaplan getir o zaman!"

Sun kardeşler birbirlerine baktıktan sonra Kaplan olanı diğerine, "Ağabey, Yang patronun fikri hiç de fena değil," dedi.

Ejderha Sun hafiften kekeleyerek, "Az öönce göökten yaprak giiiibi şaakır şaaakır para yağdığıını gördüm," dedi.

"Sun kardeşler," dedi Yang Qi, "Liu Bei gibi büyük bir adam, Zhuge Liang'ın[2] ayağına kadar gidip niye üç kere ziyaret etti onu sanıyorsunuz? Karnı tok sırtı pekti de aylak aylak dolaşmaktan başka yapacak bir işi mi yoktu sanıyorsunuz? Hayır, ondan ülkeye barış ve istikrar getirecek birkaç fikir almak için gitti. Zhuge Liang'ın planı Liu Bei'nin yoluna ışık tutmuştur. İhtiyar Yang'ın sözleri de sizin için bir Longzhong Planı[3] olacak! İleride

1. Şişesi küçük, siyah bir fıçı şeklinde olan, yüksek alkollü bir darı içkisi. (Ç.N.)

2. Kendinden önce gelen, *Savaş Sanatı*'nın yazarı Sun Zi'yle karşılaştıran, M.S. Üç Krallık Dönemi'nde yaşamış büyük bir strateji uzmanı komutanı. (Ç.N.)

3. Zhuge Liang'ın ünlü stratejik planı. Planın amacı Çin'in güneyindeki karmaşayı bastırıp iki yönlü bir saldırıyla kuzeyi fethetmektir. (Ç.N.)

büyük adam olunca askerî danışmanınıza teşekkür etmeyi unutmayın sakın!"

"Kazan al, tesisi kur, işçi bul, işleri düzelt, tamam bunları anladık da bunları yapacak para nerede?" diye sordu Kaplan Sun.

"Jinlong'dan size kredi bulmasını isteseniz ya!" dedi Yang Qi ayağını yere vurup, "Jinlong avludaki şu kayısı ağacının altına bir kale kurup devrimcilik oynarken onun sadık köpekleri değil miydiniz siz dört kardeş?"

"İhtiyar Yang, senin ağzından çıkan hiçbir sözün tadı tuzu kalmıyor, 'sadık köpekleri' de ne demek? 'Silah arkadaşları' denir ona!" diye çıkıştı Kaplan Sun.

"Tamam tamam tamam, silah arkadaşları olsun o zaman," dedi Yang Qi, "böylece Jinlong'dan iyilik istemeye yüzünüz de olur."

"İiiihtiyar Yang," diye kekelemeye başladı yine Ejderha Sun, "bbbuu kkkredinin geeerii ööödemeeesi ooolacak mıı peeki? Ppaara kaazaanırsak ne âlâ ama ya kaaaybeederseek bbbütün paaarayı? Oooo zaaaman naaasıl geeri ööödeeyeceğiz?"

"İkiniz de harbiden domuz kadar aptalsınız!" dedi Yang Qi, "Komünist Parti'nin parasını harcayacaksınız sonuçta. Para kazanırsanız belki de krediyi geri ödemenizi istemezler sizden; parayı kaybederseniz de krediyi geri ödemenizi istediklerinde paranız olmadığını söylersiniz. Bir kez daha söylüyorum, Kızıl marka acı biber sosu, kazanmaya mahkûm bir markadır, tek yapmanız gereken biberleri kızartırken paraları da yakmamak, aksi halde neyle ödeme yapacaksınız?"

"Öyleyse Jinlong'u bulup bize kredi bulmasını söyleyelim mi hemen?" diye sordu Kaplan Sun.

"Kkkreeedi!" diye kıkırdadı Ejderha Sun.

"Krediyi alır almaz kazanları alırız hemen, işçi tutarız, tesisi de kurduk mu geriye bir reklam çekimi kalır!"

"Al, tut, kur, çek!"

"İşte böyle! Siz iki aptalın kafası nihayet çalışmaya başladı!" dedi Yang Qi ayağını bir kez daha yere vurup, "Tesisi kurmak için gereken ahşap malzemeleri de ağabeyiniz karşılar. Jinggang Dağı'nın bambuları hem sert hem de dümdüzdür, yüz yıl geçse bile küflenmez, fiyatıysa kökn'arın sadece yarısı kadar, harbiden çok çok ucuz, kelepir fiyatına, yirmi odalı bir tesise dört yüz direk gerekir, eğer köknar yerine bambu kullanırsanız, direk başına otuz yuan daha ucuza kapatırsınız, hesaplarsak toplamda on iki bin yuan tasarruf ettiririm size!"

"Onca lafı bize bambu satmak için etmiş meğer!" dedi Kaplan Sun.

Wu Qiuxiang elinde iki şişe Küçük Kaplan ve bir paket Good Companion Gold'la geldi birden, onun arkasından da sağ elinde salatalık ve sarmısakla karıştırılmış bir tabak domuz kulağı, sol elindeyse bir tabak kızarmış yerfıstığı olan Huzhu geliyordu. Wu Qiuxiang içkileri masanın üzerine, sigarayı da Yang Qi'nin önüne bıraktıktan sonra alaycı bir tavırla, "Korkmana gerek yok, yemekleri içkinin yanında meze etsinler diye ben ısmarlıyorum Sun kardeşlere, müessesenin ikramı yani, senin hesabına yazılmayacak," dedi.

"Patron Wu, ihtiyar Yang'ı küçük mü görüyorsun yoksa?" dedi cebindeki şişkin para tomarına vurarak, "İhtiyar Yang dünyalar zengini olmasa da bir tabak salatalığın parasını ödeyebilir çok şükür."

"Paran olduğunu biliyorum," dedi Wu Qiuxiang, "ama bu iki tabak yemek Sun kardeşlere benim ikramımdır, hele onların Kızıl marka acı biber soslarının başarısını duyduktan sonra..."

Huzhu gülümseyerek koydu tabakları kardeşlerin önüne. Kardeşlerin ikisi birden telaşla yerlerinden fırlayıp, "Baldız, sana da zahmet verdik..." dediler.

"Boş boş oturuyordum zaten, hem bir şey yapmış da sayılmam," dedi Huzhu gülümseyerek.

"Patron hanım, büyük patronu bırak da biraz da bizimle ilgilen!" Az ötedeki masada üzeri plastik kaplanmış basit bir mönüyle beyaz bir güveyi kovmaya çalışan Wu Yuan, "Sipariş vereceğiz," dedi.

"Siz ikiniz iyi için ha, ne de olsa parası ondan çıkıyor!" dedi Wu Qiuxiang, Sun kardeşlerin bardaklarına içkiyi boşaltırken, bir yandan da gözucuyla Yang Qi'ye bakıyordu, "Biraz da gidip şu salaklarla ilgileneyim."

"O salaklar çok acı çekti," dedi Yang Qi, "bırakalım da şöyle birkaç yıl gün yüzü görsünler."

"Toprak ağası, zengin köylü, Japon yardakçısı Çinli kukla, vatan haini, karşıdevrimci..." Wu Qiuxiang masanın etrafındakileri işaret edip yarı şaka yarı ciddi bir tavırla, "Ximen köyünün bozuk yumurtaları bu salaklar, neredeyse hepsi bir araya gelmiş, ne o? Böyle bir araya toplanmış, ne yapmayı düşünüyorsunuz? İsyan mı çıkaracaksınız?" dedi.

"Patron hanım, şunu unutma ki sen de zalim bir toprak ağasının cariyesi oluyorsun!"

"Sizin durumunuzla alakası yok bu konunun."

"Nasıl alakası yokmuş," dedi Wu Yuan, "az önce bize söylediğin o takma isimler, başımıza geçirilen o kara, demir gibi ağır, talihsiz şapkalar, bunların hepsi eskide kaldı artık. Şimdi bizler de herkes gibiyiz, halk komününün doğru düzgün üyeleriyiz her birimiz!"

"Şapkayı çıkaralı bir yıl oldu," dedi Yu Wufu.

"Kontrol montrol yok artık," dedi Zhang Dazhuang.

Tian Gui biraz çekinerek Yang Qi'ye bakıp şöyle fısıldadı: "Sopayı yemeyesin sakın."

"Bugün, şapkaları çıkarıp vatandaşlığa dönmemizin birinci yıldönümü, bizim gibi otuz yıldan fazla kontrol altında yaşamış adamlar için büyük bir gün bu," dedi Wu

Yuan, "bir araya gelip iki kadeh bir şey içmemiz bayram sayılmasa da en azından iki kadeh bir şey içmiş sayılırız..."

Yu Wufu kızarmış gözlerini kırpıştırıp, "Bunu rüyamda görsem inanmazdım, rüyamda görsem inanmazdım..." dedi.

Gözleri dolan Tian Gui, "... bendeniz geçen kış Halk Kurtuluş Ordusu'na katıldım, Halk Kurtuluş Ordusu diyorum... Parti Sekreteri Jinlong yeni yılda üzerinde 'şerefli aile' yazan bir plaket astı bizim evin kapısına kendi elleriyle," dedi.

"Bilge önderimize şükürler olsun!" dedi Zhang Dazhuang.

"Patron hanım," dedi Wu Yuan, "midelerimiz çöp tenekesi gibi dolu, bize şöyle az bir şey hazırlasan da olur, hepimiz akşam yemeğini yiyip geldik, karnımız tok..."

"Güzel bir kutlama yapmalısınız," dedi Wu Qiuxiang, "dediğiniz mantığa göre ben de toprak ağasının cariyesi sayılırım ama neyse ki Huang Tong'la evlenince kurtuldum o yaftadan. Her zaman söylerim, bizim ihtiyar Parti Sekreteri Hong iyi adamdır diye, o olmasaydı başka köye kaçsak da kurtulamazdık insanların dilinden Yingchun'la ben. Biz üçümüz çok acı çektik be!.."

"Ana, ne diye dırdır ediyorsun orada!" dedi çaydanlık ve çay fincanı getiren Huzhu anasının sırtını okşayıp, ardından masadakilere dönüp şöyle dedi gülümseyerek: "Değerli büyüklerim, sevgili amcalarım, önce çay için biraz!"

"Madem bana güveniniz tam öyleyse ne getirirsem onu yiyeceksiniz," dedi Wu Qiuxiang.

"Tamdır, tamdır," dedi Wu Yuan, sonra Huzhu'ya dönüp, "Huzhu, parti sekreterinin karısısın sen, bir de kalkmış kendi ellerinle çay dolduruyorsun bizlere, kırk yıl önce böyle bir şeyi rüyamda görsem inanmazdım," diye devam etti.

"Ne kırk yıl geriye dönmesi canım?" diye homurdandı Zhang Dazhuang, "İki yıl bile yeter..."

Ne kadar çok konuştum yine, iki cümle de sen etmek istemez misin? Var mı bir şikâyetin? Birkaç pişmanlık belki? dedi Koca Kafa. Başımı iki yana sallayıp, "Jiefang'ın söyleyecek bir şeyi yok," dedim.

Lan Jiefang, o akşam Ximen Konağı avlusunda olan biteni ayrıntılı bir şekilde anlattım sana, bir domuz olarak bütün gördüklerimi ve duyduklarımı sana anlatmamın asıl nedeni sözü başka birine getirmekti, çok önemli birine, Hong Taiyue'ye. Avluda Üretim Tugayı için yeni bir bina yapıldıktan sonra asıl karargâh, Ximen Nao'nun o beş odalı konağı, Jinlong ve Huzhu'ya kaldı. Köyün kötü unsurlarının şapkalarının çıkarılacağını açıkladığı sırada artık Lan yerine Ximen soyadını kullanacağını da açıkladı. Belli imalar taşıyan bu açıklamalar eski ve sadık bir devrimci olan Hong Taiyue'yi şaşkına çevirmişti. O sırada kendini sokaklara atmış, aylak aylak geziniyordu, televizyondaki dizi daha yeni bitmişti, kurallara harfi harfine uyan Wu Fang dırdır eden gençleri umursamaz bir tavırla televizyonu kapatmış, içeri götürüyordu. Azıcık tarih bilgisi olan bir genç nefret dolu bir sesle şöyle fısıldadı ardından: "Kuomintang moruğu, Komünist Parti seni niye gebertmedi ki?" Bu zehirli sözleri duymazdan geldi Wu Fang ama kulağı sağır değildi. Ay ışıl ışıl parlıyordu, hava çok güzeldi, işi olmayan gençler sokaklarda aylak aylak turluyordu, kimi zamparalık ediyor kimi de sokak lambalarının altında poker oynuyordu. Erkek ördek sesini andıran bir ses boğuk boğuk haykırdı birden: Shan Bao bugün şehirde büyük ödülü kapmış, yeni bir motosiklet, bize içki ısmarlaması gerekmez mi şimdi?! Evet öyle ya, ısmarlamalı, haydan gelen huya gider, biraz

para saçmazsa başına bir uğursuzluk gelir, değil mi ya! Hadi yürüyün, Qiuxiang Meyhanesi'ne gidiyoruz, Shan Bao! Birkaç kişi sokak lambasının altına çömelmiş, poker oynayan Shan Bao'yu kaldırmaya gitti. Shan Bao onu çekiştirenlere peygamberdevesi gibi yumruklar atarken öfkeden kızarmış bir yüzle sövüyordu bir yandan da: "Orospu çocuğu ödül kazanmış, orospu çocuğu motosiklet kazanmış ha!" Neden korkuyorsun lan, orospu çocuğu olduğunu kabul ediyorsun da motosiklet kazandığını neden inkâr ediyorsun? Kazanmak isterdim... diye mırıldandı Shan Bao, sonra yüksek sesle haykırdı birden: Ben kazandım, ben bir motosiklet kazandım, kıskançlıktan çatlayın sizi piç kuruları! Bunu dedikten sonra sırtını elektrik direğine verip yere çömeldi, sinirlenmişti. "Oynamıyorum, eve gidip yatacağım, yarın sabah erkenden yine şehre gidip bir ödül daha kazanacağım!" dedi. Gençlerin hepsi gülmeye başladı. Yine bir şeyler söyledi o erkek ördek sesi: Shan Bao için üzülmeyelim arkadaşlar, ne de olsa karısı bütün parasını demir boncuklu bir abaküste kuruşuna kadar hesaplıyor. En iyisi kendi aramızda para toplayıp Wu Qiuxiang'ın mekânında şamata çıkaralım biraz, adam başı iki yuan yeter, böyle bir gecede karısı olan eve gidip uyur tabii, ya karısı olmayanlar ne yapsın? Otuz bir çekip elimizi mi becerelim? Ateş etmek için illa gerilla birliklerinin silah sıkıntısı yüzünden kullandıkları eski 38'liklerde olduğu gibi cıvatayı çekmemiz mi gerek yani? Düşün önüme, karısı olmayan benimle gelsin, gidip Wu Qiuxiang'ı bulalım, iyi kalplidir o, dayanamaz, memelerini elleyip kalçalarını sıkarız, boynundan çektiğimiz gibi birer öpücük kondururuz! Hong Taiyue emekliye ayrıldıktan sonra giderek Lan Lian gibi davranmaya başlamıştı: Kendini bütün gün eve kapatıp ay çıkmadan önce dışarı çıkmıyordu. Lan Lian ay ışığı altında tarla sürerken Hong Taiyue aylak aylak

bütün köyü dolaşırdı ay ışığı altında. Köyün bütün sokaklarını ve ara yollarını bir bekçi eskisi gibi turlayıp duruyordu. Jinlong bir keresinde şöyle demişti: "Yaşlı parti sekreterinin bilinci eskisiyle aynı keskinlikte, geceleri devriye gezerek bizi koruyor." Ama onun niyeti bu değildi elbette, köyde alışık olmadığı şeyler görüyor ve bu yüzden içten içe üzülüyordu, panik içinde olduğundan ne yapacağını da bilmiyordu! Sallana sallana yürürken bir yandan da içiyordu, insanların söylediğine göre Sekizinci Yol Ordusu'ndan kalma düz bir matara vardı elinde, omuzlarına eski bir askerî ceket atmış, beline de üzerinde silah taşıma kılıfı olan geniş, deri bir kemer takmıştı; ayağında sandalet, dizlerindeyse tozluk vardı, onu Sekizinci Yol Ordusu'nun askerlerinden ayıran tek şey kalçasında taşıdığı kılıfta bir Mauser C96'sı olmamasıydı. İki adımda bir matarasından iki fırt içki yudumluyor, ardından da iki kez sövüyordu. Matarasındaki içki bittiğinde ay çoktan göğün batısına inmiş oluyordu, körkütük sarhoş olan Hong Taiyue'yse bir sağa bir sola sallanarak düştü düşecek bir halde ya eve uyumaya gidiyor ya yolda önüne çıkan bir saman yığınının kenarına ilişiyor ya da terk edilmiş bir değirmentaşının üzerine kıvrılıp güneş doğana kadar orada uyuyordu. Sabahları erken kalkıp pazara giden pek çok kişi görmüş onun bir saman yığınının üzerinde uyuduğunu, sakalını ve kaşlarını kıraği tutar, yüzü parlak bir kırmızılığa bürünür, vücudu soğuktan etkilenmişe benzemezdi hiç, gürültülü bir horultu tutturup tatlı tatlı uyurken o anda artık nasıl bir rüya görüyorsa kimse onu uyandırmaya kıyamazdı. Çok nadir de olsa bazen bir heves edip sallana sallana köyün doğusundaki tarlalara giderek Lan Lian'la atışıyordu. Lan Lian'ın tarlasına ayak basmaya cesaret edemediğinden başka birinin tarlasında dikilip Lan Lian'la atışmaya başlardı. Lan Lian genelde o kadar meşgul oluyordu ki onun

dediklerine cevap bile vermiyor, onu kendi haline bırakıp konuşmasına izin veriyordu, Hong Taiyue de konuştukça coşuyor, coştukça konuşuyordu. Bazen Lan Lian ağzını açıp da taş sertliğinde ya da bıçak keskinliğinde bir yorumda bulundu mu bizim ihtiyarın dili tutuluyor, sinirden başına ağrılar giriyordu. Mesela "Ortak Üretimde Emek Sorumluluğu" dönemine girildiğinde Hong Taiyue şöyle dedi Lan Lian'a:

"Kapitalizmi geri getirmek değil mi bu? Sen söyle, maddi teşviki yem olarak kullanan bir sistem değil mi bu?"

"Oyun daha başlamadı, bekle de gör!" diye homurdandı Lan Lian.

Tarım reformu "Her Hanenin Kendi Üretiminden Sorumlu Olması" aşamasına girince Hong Taiyue, Lan Lian'ın tarlasının hemen yanı başında durup ayaklarıyla yerleri tepe tepe şöyle sövüyordu:

"Hay anasını, halk komünü üç aşamadan oluşmuyor muydu, Üretim Tugayı temeli oluşturur, herkesten yeteneğine göre ve herkese ihtiyacına göre, öyle değil miydi ha, şimdi bütün bunlardan vaz mı geçiyorlar?"

"Er ya da geç hepimiz birer bağımsız çiftçi olacağız," dedi Lan Lian soğuk bir ifadeyle.

"Rüyanda görürsün," dedi Hong Taiyue.

"Bekle de gör," diye karşılık verdi Lan Lian.

"Her Hanenin Kendine Yetecek Kadar Üretmesi" aşamasına geçilince Hong Taiyue körkütük sarhoş bir halde ağlaya sızlaya Lan Lian'ın tarlasının yanına vardı. Yeri göğü sallayan bu büyük reformun sorumlusu sanki Lan Lian'mış gibi sövüp saymaya başladı:

"Ananı sikerim senin Lan Lian, her şey senin dediğin gibi oldu harbiden, seni piç kurusu, 'Her Hanenin Kendine Yetecek Kadar Üretmesi' de ne demekmiş? Bağımsız çiftçilik demek değil mi bu düpedüz? 'Acı ve zorlu otuz

yıldan sonra Kurtuluş'tan öncesine dönmek ha,' itirazım var, Pekin'e gideceğim, Tiananmen Meydanı'na, Başkan Mao'nun anıt mezarını ziyaret edip ruhu için gözyaşı dökeceğim onun, şikâyetlerimi dile getireceğim, onları, sizleri, hepinizi şikâyet edeceğim, ah demirden dövülmüş topraklarımız bizim, ah kızıl ülkemiz, şimdi de başka bir renge boyamak istiyorlar seni ah!.."

Öfke ve kederin çıldırttığı Hong Taiyue kendini yere atıp yuvarlanmaya başladı, sınırları unutmuş olacak ki, yuvarlanırken Lan Lian'ın tarlasına giriverdi birden. Lan Lian o sırada fasulye topluyordu, yerde bir eşek gibi yuvarlanan Hong Taiyue fasulyelerin arasına dalınca kabuklarından sapır sapır dökülen fasulye taneleri dört bir yana sıçramaya başladı. Lan Lian orağını sıkıca Hong Taiyue'nin üzerine bastırıp şöyle dedi sert bir ses tonuyla:

"Arazime ayak bastın işte, seninle yıllar önce yaptığımız anlaşmaya göre aşil tendonunu kesebilirim artık! Ama bugün iyi günümde olduğumdan bağışlıyorum seni!"

Hong Taiyue yerde bir takla atıp yandaki tarlaya girdi hemen, cılız bir dut ağacına tutunup ayağa kalktı.

"İtirazım var Lan Lian, otuz yıllık bir mücadeleden sonra kazanan sen oldun, haklı çıktın yaptığında, tartışılmaz bir sadakatle o kadar acı ve zorluğa göğüs gerip kan ve ter akıtan bizlerse aksi gibi hatalı taraf ilan edildik..."

"Toprak dağıtılırken sen de kendi payına düşeni almamış mıydın?" dedi Lan Lian daha ılımlı bir ses tonuyla, "Bahse girerim bir milim bile eksiğin yoktu, değil mi? Yoktur eminim, cesaret edemezler. Her ay kadro düzeyinde altı yüz yuan emekli maaşı alan sen değil misin? Her ay ordudan aldığın otuz yuan yardımı da kimse cebine indirip sana göndermezlik etmiyor, değil mi? Olmaz, yapamazlar. Şikâyet edecek bir halde değilsin, Komünist Parti iyi ya da kötü ne yapsan da her ay düzenli olarak paranı veriyor sana."

"İki farklı şeyden bahsediyorsun sen," dedi Hong Taiyue, "benim itirazım sana ihtiyar Lan Lian, sen tarihin önünde apaçık bir engeldin, geride bırakılmış bir adamdın, şimdi nasıl oldu da bir anda öncü oluverdin? Kendinle gurur duyuyor musun bari? Bütün Gaomi Kuzeydoğu Bucağı, bütün Gaomi ilçesi övmekte şimdi seni öngörülü bir adam olduğun için!"

"Bilge bir adam değilim ben, Mao Zedong bir bilgeydi, Deng Xiaoping de öyle," dedi Lan Lian ajite bir yüz ifadesiyle, "bilgeler yerin ve göğün düzenini değiştirebilir, peki ben ne yapabilirim? Ben tek ve yılmaz bir prensibe inanırım, kardeşler bile bir aileyi dağıtmaya yeterken birbirini tanımayan, farklı soyadlarına sahip bir sürü insanın bir araya geldiği komünde nasıl yürür işler? Bu prensibin her şeye rağmen sağlam bir şekilde ayakta duracağını düşünmemiştim bile." Bu arada gözleri yaşaran Lan Lian şöyle devam etti: "İhtiyar Hong, seni yaşlı köpek, deli gibi dişlerini geçirdiğin paçamı bir an olsun bırakmadın tüm hayatım boyunca ama şimdi yapamayacaksın bunu! Ağır bir masanın kısa ayağının altında masayı dengede tutmaya çalışan yaşlı bir karakurbağası gibi mücadele ettim otuz yıl boyunca, sonunda doğrulabilirim artık! Şu matarayı bana uzatsana."

"Ne, sen de mi içki içiyorsun yoksa?"

Lan Lian kendi tarlasının sınırını geçip Hong Taiyue'nin elindeki matarayı aldı, başını geriye atıp içkiyi son damlasına kadar içtikten sonra bir kenara fırlattı matarayı, yere diz çöküp parlak aya bakarken hem mutlu hem de hüzünlü bir sesle şöyle dedi:

"Eski dostum, gördüğün gibi ben kazandım. Bugünden sonra ben de güneşin altında tarlamı sürebilirim..."

Bütün bu olanlara kendi gözlerimle tanıklık etmedim ben, hepsi kulaktan dolma bilgiler. Ama bu topraklardan çıkan Mo Yan adlı bir roman yazarından sonra,

kurgu ve gerçek o kadar çok birbirine geçti ki neyin gerçek neyin yalan olduğunu ayırt etmek neredeyse imkânsız artık. Size anlattığım hikâyeler şahsen kendi deneyimlediğim, kendi gözlerimle görüp kendi kulaklarımla duyduğum şeyler olsun isterdim, öyle de olmalıydı, çok özür dileyerek şunu belirtmek isterim, Mo Yan'ın romanlarındaki kurgu, her gördüğü deliğe iğne sokarmış gibi öyle çok işledi ki içime, benim hikâyem de hiç gitmemesi gereken yönlere gitti bu yüzden. Mo Yan'ın çok az kişi tarafından bilinen "Devrim Sonrası Savaşçıları" adlı bir romanı daha olduğunu biliyoruz, bu roman kapalı kapılar ardında dağıtıldığından romanı okuyanların sayısı yüzü bile geçmez tahminimce, bu romanda pek çok kişiye tanıdık gelebilecek, çok tipik bir karakter yaratmıştır: "İhtiyar Demir" adındaki bu karakter Kuomintang tarafından yakalanınca önce Kuomintang askerlerine, daha sonra Kurtuluş Ordusu tarafından yakalandığındaysa bu kez de Kurtuluş Ordusu askerlerine katılır, bir çatışmada yaralandıktan sonra da memleketine gönderilir. O zamanlar Çin'de milyonlarca kişiyle aynı kaderi paylaşan önemsiz bir karakterdir bu. Ama bu önemsiz karakter kendini çok önemli biri olarak görmekte ve yaptıklarının ülkenin kaderini, hatta tarihsel süreci etkilediğini düşünmektedir. Dört kötü unsurun[1] şapkaları başlarından çıkarılıp sağcılar düzeltildikten sonra, tarım reformu tam da "Her Hanenin Kendi Üretiminden Sorumlu Olması" aşamasına girince, üniformasını üzerine geçirip ilçeye dilekçe vermeye gider, köye geri dönünce yetkililerin kendine sınıf

1. Kültür Devrimi sırasında devrim düşmanları olarak görülen; toprak ağaları, zengin çiftçiler ve karşıdevrimcilere (gericiler) bir de devrimcileri kötü etkilediklerine inanılan ve "kötü unsurlar" olarak adlandırılan yeni bir kategori eklenince bu dördüne birden "dört kötü unsur" denilmeye başlandı. Daha sonra buna sağcılar da eklenince hepsine birden "beş kara sınıf" denilmiştir. (Ç.N.)

mücadelesinin bittiğini ve sosyalist revizyonizme geçtiklerini söylediklerini anlatır herkese. Köydekiler de ona "Devrim Delisi" diye seslenmeye başlar. Mo Yan'ın romanındaki bu karakter kuşku götürmez bir biçimde Hong Taiyue'yle aynı özellikleri taşır, Mo Yan özel olarak isim vermese de benzerlik aşikârdır.

Nerede kalmıştım, evet ya Ximen Konağı'nın avlu kapısının gölgesine saklanmış, içeride olan biteni izliyordum gizlice. Çoktan körkütük sarhoş olmuş Yang Qi'nin elinde kadehle bir öne bir arkaya sallanarak eski kötü unsurların masasına doğru gittiğini gördüm. Bu masadakiler özel bir gün için bir araya geldiklerinden geçmişin o acı günlerini düşüne düşüne alkole ihtiyaç duymadan sarhoş olmuşlardı bile o heyecanlı ruh halleriyle. Bir zamanların kamu güvenliği şefi olarak her birini sopadan geçirmiş olan proletarya diktatörlüğü temsilcisi Yang Qi'yi görünce hepsi şaşkına döndü tabii, öfkelendiler de biraz. Yang Qi, bir elini masanın kenarına koydu, diğer elindeki kadehi havaya kaldırıp sertleşmiş ama artikülasyonu yine de iyi sayılan bir dille şöyle dedi:

"Sayın kardeşlerim, beyler, ben Yang Qi, bir zamanlar hepinizi rencide etmişliğim var ama bugün sizlerden özür dilemeye geldim..."

Kadehi ağzına dikti sonra, içkinin yarıdan çoğu boynuna döküldü. Islanan kravatı yamuldu hemen. Kravatını düzeltmek isterken farkında olmadan o kadar çok sıktı ki yüzü morarmaya başladı, bu haliyle geçmişte yaptıkları yüzünden çektiği işkenceden sanki intihar ederek kurtulup üzerine de özür dilemiş sayılacak gibi duruyordu.

Eski vatan haini Zhang Dazhuang iyi kalpli bir adam olarak sandalyesinden fırladığı gibi kravatı çıkarıp ağacın dallarından birine astı. Yang Qi'nin boynu kızarmış, gözleri yuvalarından fırlamıştı.

"Beyler," dedi, "Federal Almanya Başbakanı Willy

Brandt karın altında, katledilen Yahudiler için dikilmiş bir anıtın önünde yere diz çöküp Hitler'in yaptıkları için özür dileyip kefaretini ödemişti, şimdi de ben, Yang Qi, o zamanın kamu güvenliği şefi olarak önünüzde diz çöküp yaptıklarım için özür diliyorum sizlerden!"

Yere diz çöktüğünde seyyar ampulden yayılan ışık yüzünü iyice solgunlaştırdı, kayısı ağacının dalından sarkan kravat üzerinden kan damlayan bir kılıç gibi duruyordu başının üzerinde, aman ne sembolik! Bu sahne biraz komik olmasına rağmen yine de etkilenmeden duramadım. Kaba ve nahoş bir adam olan Yang Qi, sadece Willy Brandt'ın diz çöküp özür dilediğini bilmekle de kalmamış, bir de vicdanının sesini dinleyip bir zamanlar dövmüş olduğu adamlardan özür de dileyince kendimi tutamayıp onu izlemeye başladım hayranlık dolu bakışlarla. Brandt'ın diz çökme olayını hayal meyal hatırlıyordum, sanki Mo Yan okumuştu bunu bana, *Referans Haberleri*'nden başka bir haber daha işte.

Bir zamanların kötü unsurları olan bu takımın lideri Wu Yuan telaşla ayağa kaldırmaya koştu Yang Qi'yi. Bizimki de sıkıca masanın ayağına sarılıp reddetti kalkmayı, boğazı yırtılırcasına bağırıyordu bir yandan da:

"Suçluyum ben, büyük bir suç işledim, Cehennemin Efendisi Yama, zebanilerini yollayıp kamçılatıyor beni... Aman Tanrı'm, acıdan ölüyorum... acıdan ölüyorum..."

"Yang Qi,"diye seslendi Wu Yuan, "bunların hepsi geçmişte kaldı artık, hepimizin çoktan unuttuğu bir şey için ne diye üzüyorsun kendini? İstersen şöyle söyleyeyim, toplum zorladı bunları yapmaya seni, eğer sen vurmasaydın bir başkası dövecekti bizi, hadi ayağa kalk artık, kurtulduk bak, şapkalarımız çıkarıldı, itibarımızı yeniden kazandık, sen de zengin oldun. Eğer vicdanın hâlâ sızlıyorsa o zaman kazandığın paranın hepsini bir tapınağın yenilenmesi için bağışla gitsin."

Araya acı hıçkırıklar aldığı bir kükreme koyuverdi Yang Qi birden: "Bağışlamam, zar zor kazanıp kenara attığım parayı hangi akla uyup tapınak tamirine harcayacakmışım? Sizden tek istediğim bir zamanlar sizi dövdüğüm gibi sizin de beni dövmeniz, benim bir borcum yok size, sizin bana var..."

Tam o sırada bir kaos yaşandı –çünkü az önce avluya girmiş olan bir grup genç, Yang Qi'nin bu cafcaflı gösterisini yuhalamaya başlamıştı– her bir adımda üç kere sallanan Hong Taiyue'nin geldiğini gördüm uzaktan. Yanımdan geçerken vücudundan yükselen o kibrit yaksan havaya uçuracak alkol kokusunu aldım. Çiftlikten kaçtıktan sonra geçen o uzun yılların ardından bir zamanlar Ximen köyü Üretim Tugayı'nın yüce liderini ilk kez bu kadar yakından görüyordum. Saçları tümden ağarmıştı ama o kalın saç telleri inatla dikilmeye devam ediyordu. Şişmiş yüzü ve birkaçı dökülmüş dişleriyle biraz aptal görünüyordu. Kapıdan adımını içeriye attığı an avludaki şamata kesiliverdi hemen, insanların bir zamanlar Ximen köyüne hükmetmiş olan bu adamdan hâlâ korktuklarının kanıtıydı bu. Ama hemen ardından alaycı kahkahalar atmaya başladı o gençler grubu.

"Ey, ihtiyar Hong Amca, Başkan Mao'nun anıtına gidip ağladın mı? Eyalet sekreterini görebildin mi bari? Revizyonlar başladı artık, şimdi ne yapacaksınız?"

Wu Qiuxiang telaşla onu karşılamaya koştu, o eski kötü unsurlar da onu görür görmez şartlı bir refleks ile ok gibi yerlerinden fırladılar, öyle hızlı hareket etmişlerdi ki ihtiyar Tian Gui'nin önündeki kâsenin üzerinde duran yemek çubukları yere saçıldı. "Ah parti sekreteri," diye sıcak ve samimi bir çığlık atıp Hong Taiyue'nin koluna girdi, bu sahne boğa olduğum sıralar harman yerinde bir köşeden izlediğim filmi hatırlattı, gizli sınıf düşmanı Sao Hanım adlı bir kadının devrimci kadrolardan birini baş-

tan çıkarma sahnesini. Orada bulunan gençlere de devrimci model Pekin Operası olan *Shajiabang*'daki kurnaz patroniçe A Qingsao'nun karma birliklerin komutanı olan Hu Chuankai'yi baştan çıkardığı sahneyi hatırlatmış olacak ki tuhaf sesler çıkarıp A Qingsao'yu taklit ederek onun repliklerinden birini şakımaya başladılar: "Komutan Hu, hangi rüzgâr attı size buraya?" Wu Qiuxiang'ın bu sıcak davranışına alışkın olmayan Hong Taiyue, kolunu çekti hemen ama fazla güç harcamış olacak ki neredeyse yere düşüyordu, telaşla öne atılan Qiuxiang onu düşmekten kurtardıktan sonra yine koluna girince bu kez karşı koymadı, ardından onu temiz bir masaya götürüp oturttu. Masanın oturacak yeri, arkası olmayan bir bank olduğundan bir öne bir arkaya doğru sallanırken geriye düşme tehlikesi olan Hong Taiyue'yi gören keskin bakışlı Huzhu hemen bir sandalye getirip onu sabitledi. Bir kolunu masaya dayadı, arkasına dönüp kayısı ağacının altında oturanları süzdü bir süre ama gözleri sulandığından odaklanamadı. Qiuxiang el alışkanlığıyla onun masasını elindeki havluyla silerken sevecen bir tavırla şöyle sordu:

"Size ne ikram edelim, parti sekreteri?"

"Hım, bakalım neler var..." derken ağırlaşmış gözkapaklarını kırpıştırıp masanın üzerine vurdu birden, çarpmanın etkisiyle havaya sıçradı o üzerinde artık çukurlar oluşmuş olan matarası, hemen ardından öfkeyle kükredi: "Ne istediğimi soruyorsun bana?! İçki! İki kilo barut ekle bakalım şuna!"

"Parti sekreteri," dedi Qiuxiang yüzünde bir gülümsemeyle, "bence bugün yeteri kadar içmişsiniz, bugün içmeyiverin artık, yarın devam ederiz yine, ayılmanız için Huzhu'ya sizin için sazan balığı çorbası yapmasını söyleyeceğim şimdi, çorbayı sıcak sıcak içtikten sonra eve gidip uyursunuz, nasıl fikir ama?"

"Neyin ayılma çorbasından bahsediyorsun sen, sar-

hoş mu sanıyorsun beni?" Şişmiş gözkapaklarını güçlükle aralayıp –göz kenarlarına sarı çapak yığınları birikmişti– hoşnutsuz bir tavırla kükredi: "Sarhoş değilim ben, alkol etime ve kemiğime kadar işlemiş olabilir ama zihnim berrak bir gök kadar açık hâlâ, ayna kadar parlak, beni kandırabileceğini sanma sakın, kanmam ben! İçki, içkim nerede kaldı? Siz küçük çaplı kapitalistler, siz küçük işletmeciler, kışın en soğuk zamanında yetişen taze soğanlar gibisiniz; kökleriniz solmuş, kabuklarınız kurumuş olabilir ama içinizdeki hayat kıvılcımı sönmez bir türlü, havalar düzelir düzelmez tomurcuklanmaya başlarsınız hemen. Paranın diliyle konuşmaz mısınız siz? Benim de param var işte! İçkimi getir hemen!"

Qiuxiang, Huzhu'ya göz kırptı. Huzhu elinde beyaz bir kâseyle koşarak geldi.

"Parti sekreteri, önce bunu için hele," dedi.

Hong Taiyue bir yudum alıp hemen geri tükürdü, yeniyle ağzını sildikten sonra alüminyum kaplama matarasıyla masaya vururken hem hüzünlü hem de trajik bir sesle bağırmaya başladı:

"Huzhu, senin de beni kandıracağını düşünmezdim hiç... Ben içki içmek istiyorum, sense bana sirke veriyorsun. Benim kalbim uzun süredir sirkeye batırılmış zaten, tükürüğüm bile daha ekşidir sirkeden, sense kalkmış sirke içiriyorsun bana, Jinlong nerede? Nerede o Jinlong denilen piç kurusu? Gidip onu çağır hemen, Ximen köyünün hâlâ Komünist Parti'nin bölgesi olup olmadığını soracağım ona!"

"Harika ya!" Meyhaneye şamata çıkarmak için gelmiş olan gençler, Hong Taiyue'nin Jinlong'a küfrettiğini duyunca iyice gaza geldiler. "Hong Amca, patroniçe içmene izin vermiyorsa bizimkileri içsene!" Gençlerden biri bir şişe içkiyi çekinerek önüne koydu onun. Hong Taiyue'nin, "Tüh!" diye kükremesinden ürken bir kangu-

ruyu andıran ufaklık zıplayarak uzaklaştı. Yeşil bira şişesini eline alan Hong Taiyue, "Peh, buna da içki mi diyorsunuz? At sidiği bu!" dedi hor bir tavırla. "İçkim nerede kaldı – içkimi getirin bana!" Çok öfkelenmişti, bira şişesini elinin tersiyle vurduğu gibi masanın altına süpürdü, kırılan şişenin parçaları dört bir yana saçıldı. "Benim param sahte mi yoksa, paradan sayılmıyor mu yani? Ne demişler: Büyük meyhaneler bazı müşterilere kötü davranabilir. Sizinki gibi bir sokak meyhanesinde bile geçerli olduğunu hiç düşünmemiştim bu kuralın!"

"Ah parti sekreteri," dedi elinde iki şişe Siyah Fıçı'yla apar topar gelen Qiuxiang, "kızım sizi sevmiyor mu sanıyorsunuz? Sızana kadar içmeyince böyle mi denir insana? Ne parasıymış o para sayılmayan, bizim meyhane sizin gönlünüzce içebilmeniz için açıldı, için içebildiğiniz kadar!"

İçkileri Hong Taiyue'nin matarasına boşalttıktan sonra ona uzatırken şöyle dedi: "İç bakalım, yanında biraz da meze ister misin? Domuz kulağı ya da kızarmış balık filan?"

"Hadi git başımdan!" diye eliyle kışkışladı Qiuxiang'ı, eli titriyordu –eli o kadar kötü titriyordu ki eğer elinde bir kadeh olsaydı içkinin hepsi yere dökülmüş olurdu çoktan– mataraya sarıldı birden, başını eğip uzun bir yudum aldı içkiden, sonra başını kaldırıp derin bir nefes aldı, hemen ardından yeniden uzun bir yudum, sonra yine derin bir nefes, uzun süredir gerilmiş olan vücudu rahatladı birden, yanaklarındaki o yaşlı iki et parçası düşüverdi yine, gözlerinden iki damla yaş süzüldü.

Avluya adımını attığı an herkesin ilgi odağı haline gelmişti. İnci taneleri gibi birbiri ardına dizdiği nükte dolu konuşmasıyla herkesi –o anda yere diz çökmüş olan Yang Qi de dahildi buna– eğlendirirken herkes olduğu yere mıhlanmış gibi donmuş kalmıştı şaşkınlıktan, ağızlarını

bir karış açmış, büyülenmiş gibi ona bakıyorlardı. Tekrar içmeye başlayınca diğerleri de hareketlendi ardından.

"Beni dövmelisiniz, size attığım bütün dayağı faiziyle geri ödemelisiniz bana!" diye acı acı bağırıyordu Yang Qi, "Eğer beni dövmezseniz insan değilsiniz, insan değilseniz at tohumu sayılırsınız; katır dölü, tavuğun horozdan peydahladığı yumurtalardan çıkan o tüylü piç kurularından..."

Yang Qi'nin "sen şarkını bitirdikten sonra sahne alacağım ben" gösterisini gören sıkılmış gençler kahkahalarla gülmeye başladılar. İçlerinden haylaz bir tanesi sinsice süzülüp yarısına kadar içmiş olduğu birayı kayısı ağacında asılı duran kırmızı kravatın üzerine boca etti yavaştan. Kravatın ucundan süzülen içki damlaları boncuk taneleri gibi Yang Qi'nin başına dökülmeye başladı. Bu sırada Yang Qi'nin hayalî planıyla büyük bir servet kazanacaklarını sanmaktan içki içmiş kadar sarhoş olmuş olan Sun kardeşler göğü delecekmiş gibi kaldırdıkları yumruklarıyla, "Yaşadık, ah kırmızı biber, ah sekiz at, ah yüz bin yuan!" diye naralar atmaya başladı.

"Eğer beni dövmezseniz, Xu Bao'yu öldüren o damızlık domuzla sirkteki o vahşi dişi ayının çiftleşmesinden türeyen tuhaf mahlukatlarsınız hepiniz!" diye bağırıyordu deli gibi Yang Qi, "Sakın beni kaldırmaya çalışmayın, ellerim ve dizlerim su toplayana kadar diz çökeceğim burada!"

Kötü unsurların başı olan Wu Yuan çaresiz bir şekilde, "Yang Qi, Qi Amcacığım, Qi Dede pes ediyoruz, tamam, oldu mu?" dedi, "Hükümetin bir temsilcisi olarak ders vermek için dövdün bizi o zaman, eğer bizi dövmeseydin nasıl iyi vatandaşlara dönüşebilirdik? Derilerimizi soyup kemiklerimizi değiştirerek yeni insanlar olmamızı senin o küçük sopana borçluyuz hepimiz! Hadi kalk ayağa artık!" dedi. Ardından kötü unsurlara dönüp, "Hadi

gelin, hep birlikte Qi Amca'nın şerefine kadeh kaldırıyoruz, bizi eğitme nezaketinde bulunduğu için," dedi. Kötü unsurlar sırayla kadehlerini kaldırıp Yang Qi'nin şerefine kadeh tokuşturdular ama Yang Qi yüzüne damlayan bira damlalarını silip, "Bir işe yaramaz bu, böyle şeylerle gelmeyin bana, eğer beni dövmezseniz ben de ayağa kalkmam, cinayet işledin mi infaz edilirsin, para çaldın mı geri ödemelisin, sizin de dayak borcunuz var bana, ödemek zorundasınız!" dedi inatla.

Bir sağına bir soluna bakan Wu Yuan, "Qi Amca," dedi çaresiz bir tavırla, "bu kadar inat etmene rağmen dövmeyeceğiz seni, yakışık almaz. Ama ben hepimizi temsilen bir tokat atacağım sana, böylece hesabımız kapanır, ödeşmiş oluruz."

"Bir tokatla olmaz o iş," dedi Yang Qi, "o zamanlar her birinizi en azından üç bin kere kırbaçla dövmüşümdür, bugün de üç bin tokat atacaksınız karşılık olarak, bir tane bile eksik olsun istemem."

"Ah Yang Qi, seni piç kurusu, delirteceksin adamı harbiden, onlarca yıl acı çekmiş bir avuç adam bugün buraya eğlenmeye gelmiştik halbuki; ama içine ettin muhabbetin, bir de kalkmış özür dilemek mi diyorsun buna? Bize dayılanmanın başka bir yolu bu sadece... Burama kadar geldi artık, kim olduğunun hiçbir önemi kalmadı artık, tokadı atacağım şimdi sana!.." Wu Yuan öne atılıp Yang Qi'nin armudu andıran yüzüne sağlam bir tokat attı bunları söyledikten sonra.

Şak diye bir sesle sarsıldı Yang Qi'nin vücudu, az kalsın yere kapaklanıyordu ama hemen doğruldu. "Vur hadi!" diye bağırdı keskin bir dille, "Bu ilk tokattı sadece, işimiz bitmedi daha, eğer bana iki bin dokuz yüz doksan dokuz tokat daha atmazsanız insan evladı değilsiniz hiçbiriniz!"

Bu sırada mataranın içine gömülmüş olan Hong Taiyue matarayı sert bir hareketle masanın üzerine çarptı. Ayağa kalkıp salıncak gibi sallanan sarhoş vücudunu dengede tutmaya çalıştı, sağ elinin sert ve dümdüz olan işaretparmağını dalgalı denizde yol alan bir geminin güvertesine yerleştirilmiş havan topu namlusu gibi kötü unsurların oturduğu masaya doğru çevirerek şöyle dedi:

"İsyan ediyorsunuz demek! Sizi toprak ağaları, zengin köylüler, vatan hainleri, casuslar, karşıdevrimciler, sizi proletarya düşmanları, bir de buraya gelmiş normal insanlar gibi içki içmeye cesaret ediyorsunuz ha! Hepiniz ayağa kalkın hemen!"

Hong Taiyue koltuğunu yitireli çok olmuştu ama heybeti hâlâ yerinde duruyordu, insanlara emir vermeye alışkındı ve bunu ispatlayan bir sesi vardı, daha yeni aklanmış kötü unsurlar şartlı bir refleksle yerlerinden ok gibi fırladı, içlerinden birkaçının yüzünden boncuk gibi terler boşanıyordu.

"Sen," dedi Hong Taiyue, Yang Qi'yi işaret ederek çok daha öfkeli bir ses tonuyla azarlamaya başladı adamı: "Seni vatan haini, seni omurgasız yaratık, sınıf düşmanlarının önünde diz çöken bok çuvalı seni, sen de ayağa kalkacaksın!"

Yang Qi ayağa kalkmak istiyordu ama tam ayağa kalktım derken başı ağaçtan sarkan ıslak kravata değince dermansız bacaklarla yere düştü yine, kıçını geriye sürüye sürüye ağacın dibine kadar gidip sırtını ağaca yasladı hemen.

"Sen, sen ve sen..." Hong Taiyue fırtınanın ortasında kalmış küçük bir teknenin üzerindeymiş gibi sallanırken açık havaya çıkarılmış masalarda oturan adamları tek tek işaret etmeye çalıştı ama başarılı olamadı tabii, sonra Mo Yan'ın "Devrim Sonrası Savaşçıları" adlı romanındaki Devrim Delisi karakterin tıpatıp aynısı bir tirad atmaya başla-

dı: "Sizi bozuk yumurtalar, aklanmanın başarısıyla başınız dönmesin hemen! Göğe bakın –bu sırada kolunu havaya kaldırırken az kalsın yere düşecekti– bugünlerde kısa süreliğine birkaç kuzgun karası bulut ortaya çıkmasına rağmen bu gök ve göğün altındaki bu yer hâlâ bize, Komünist Parti'ye aittir. Size söylüyorum, her kim o ahmak şapkayı çıkardıysa hata etmiş, geçicidir bu, çok geçmeden yine takacaksınız, bu kez demirden, çelikten ya da bakırdan olacak o şapkalar, kafatasınıza kaynak yapıp takacağız, ölene kadar taşıyıp öyle gireceksiniz tabuta, işte bu benim, gerçek bir Komünist Parti üyesinin verdiği cevaptır size!" Sonra kayısı ağacının altında horul horul uyuyan Yang Qi'yi işaret edip, "Seni dönek vatan haini, sadece bu sınıf düşmanlarının önünde diz çökmekle kalmadın sen, bizim kolektif ekonomimizin duvarının dibine de çukur kazdın vurgunculuk yaparak," dedi. Sonra ardına dönüp Wu Qiuxiang'ı işaret ederek, "Bir de sen varsın tabii, Wu Qiuxiang başta sana acıyıp ahmak şapkası takmadım ama doğanda varmış senin halkı sömürmek, ortamını bulunca kök salıp filizleniyorsun hemen. Hepiniz beni dinleyin, bizim Komünist Parti'miz, Mao Zedong'un partisinin üyesi olan bizler, parti içinde baş gösteren sayısız badireyi atlattık, sınıf mücadelesinin fırtınası içinden zorlu bir mücadeleyle geçmiş olan biz Komünist Parti üyeleri, biz Bolşevikler asla boyun eğmeyiz ve asla teslim olmayacağız! Arazi paylaşımı mıymış neymiş, arazi paylaşımının ne olduğunu söyleyeyim sizlere, fakir ve ortadirek köylülerin ikinci kez büyük acılar çekmesine neden olacak bir komplodur bu!" dedi. Yumruklarını havaya kaldırıp şöyle bağırdı ardından: "Mücadeleye son vermeyeceğiz, Lan Lian'ı dize getirip bu kara bayrağı alaşağı edeceğiz! Ximen köyü Üretim Tugayı'nın bilinçli komünistleriyle fakir ve ortadirek köylülerin ilk görevidir bu! Geçici bir karanlık, geçici bir karakıştır bu yaşadığımız..."

Bir motor sesiyle insanı kör eden iki ışık huzmesi geliverdi birden doğudan. Kimseler görmesin diye duvara yapıştım hemen. Motor sesi susup far ışıkları sönünce bu çimen yeşili eski cipten Jinlong, Panter Sun ve birkaç kişi atladı aşağıya. Böyle bir araç günümüzde çöp sayılabilir ama seksenlerin başında kırsal alanda çok otoriter bir varlık sergiliyordu. Köyün parti şube sekreteri olan Jinlong'un önemli biri olacağının ve ileride göstereceği başarıların ipucu gibi bir şeydi bu.

Hong Taiyue'nin tiradı öyle büyüleyiciydi ki içimde dalga dalga kabaran bir hayranlık hissettim ona karşı. Ximen Konağı avlusunun bir drama sahnesi olduğunu düşünüyordum, o kayısı ağacı, masa ve sandalyeler filan sahne dekorunu oluşturuyordu, avluda bulunanlarsa kayıtsızca döktüren oyunculardı. Muhteşem bir oyunculuk sergilediler, mükemmelliğin son perdesiydi bu! Hong Taiyue, ülkenin bir numaralı oyuncusu, önemli bir film karakteri gibi kolunu yukarı kaldırıp yüksek sesle slogan attı:

"Çok yaşa halk komünü!"

Jinlong gururla kapıdan içeri girdi, hemen arkasından da Panter Sun ve diğerleri geliyordu. Bütün gözler o sırada Ximen köyünün en önemli liderine çevrildi birden. Hong Taiyue bu kez onu işaret edip azarı bastı hemen:

"Ximen Jinlong kör olmalıyım ben. Senin kızıl bayrağın altında doğup yine kızıl bayrağın altında büyüdüğünü ve bizlerden biri olduğunu sanıyordum, damarlarında akan kanın zalim toprak ağası Ximen Nao'nun o zehirli kanı olduğunu düşünmemiştim hiç, Ximen Jinlong otuz yıldır sahtekârın biriymişsin ve ben de kandım sana..."

Panter Sun ve diğerleri, Jinlong'un bir göz kırpmasıyla hemen Hong Taiyue'nin üzerine atılıp kollarından tuttular onu. Hong Taiyue karşı koyup sövmeye başladı:

"Sizi karşıdevrimciler, toprak ağaları sınıfının soyun-

dan gelenler, uşak köpekler, nankör kediler, boyun eğmeyeceğim size!"

"Tamam Hong Amca gösterin buraya kadarmış," dedi Jinlong, matarayı Hong Taiyue'nin koluna asıp, "eve git de uyu biraz, Bai Teyze'yle konuştum çoktan, geriye düğün tarihinizi ayarlamak kaldı bir, böylece toprak ağaları sınıfının çamuru içinde yaşamaya başlayabilirsin sen de!"

Panter Sun ve diğerleri Hong Taiyue'yi zorla dışarıya götürürken iki büyük lif kabağı gibi yerde sürükleniyordu ayakları, henüz pes etmemişti ama, sürekli arkasına dönüp kükrüyordu Jinlong'a doğru:

"Teslim olmayacağım! Başkan Mao rüyamda bana görünüp parti merkezinde revizyonistlerin olduğunu söyledi..."

Jinlong avludaki kalabalığa dönüp gülümseyerek, "Sizler de evlerinize dönün artık," dedi.

"Parti Sekreteri Jinlong, biz 'kötü unsurlar'ın, şerefinize kadeh kaldırmasına izin versenize..."

"Jinlong... ağabey... parti sekreteri... Kızıl marka acı biber sosumuzu tüm dünyaya tanıtmak istiyoruz, eğer yüz bin yuan kredi bulmamıza yardımcı olursanız bütün dünya kızıla boyanacak..." diye bir şeyler geveledi Ejderha Sun.

"Jinlong yorulmuş olmalısın," dedi Qiuxiang damadına apayrı bir sevgi taşıyan sesiyle, "Huzhu'ya şöyle incesinden bir tabak noodle yapmasını söyledim sana..."

Huzhu başını önüne eğmiş, kapının ağzında ayakta dikiliyordu, o mucizevi saçlarını başının üzerine toplamıştı. Yüzündeki ifade ve saçını toplama şekliyle uzun süredir görmezden gelinmiş bir saray cariyesini anımsatıyordu.

Jinlong kaşlarını çatıp, "Bu lokantayı kapatmanızı ve avluyu eski haline sokmanızı istiyorum. Hemen avluyu terk etsin herkes!" dedi.

"Ama bu olamaz, Jinlong!" diye atıldı hemen Wu Qiuxiang telaşla, "Tam da yoluna girmişti işler."

"Böyle küçük bir köyde ne kadar yolunda girebilir ki işler? İşlerin iyi gitmesini istiyorsan kasabada ya da ilçede bir dükkân aç o zaman!"

Bu sırada batı kanadındaki odanın kuzeyinden Yingchun çıkageldi kucağında bir bebekle. Bu bebek seninle Hezuo'nun bebeğiydi Lan Jiefang: Lan Kaifang.[1] Her zaman Hezuo'ya karşı hiçbir şey hissetmediğini söyler dururdun bir de, fol yok yumurta yokken nasıl peydahlandı bu çocuk öyleyse ha? O zamanlar tüp bebek yapıldığını filan söyleme şimdi bana! Tüh sana, seni ikiyüzlü velet.

"Anneannesi," diye seslendi Yingchun, Qiuxiang'a, "yalvarırım kapıları kapat artık, her gece aynı şamata, aynı gürültü; yağ, duman, içki kokusu, torunun nasıl uyusun bu halde ha!"

Sahneye çıkması gerekenlerin hepsi ortaya çıkmıştı neredeyse. Bir Lan Lian eksikti, o da geldi hemen. Sırtında bir top dut ağacı köküyle avluya daldı, kimseye bakmadan doğruca Wu Qiuxiang'ın yanına gitti.

"Sizin tarladaki dut ağaçlarının kökü benim tarlaya girmiş, söküp iade edeyim dedim size."

"Aman Tanrı'm, seni inatçı adam, hayatımda görmedim senin gibisini," dedi Yingchun şaşkın şaşkın, "başka ne gibi marifetlerin var bakalım?"

Geriye yatan bambu bir sandalyede uyuyakalmış olan Huang Tong ayağa kalkıp esnedi.

"Eğer kendini yormaktan çekinmiyorsan gidip bütün ağaçları sök istersen, bugünlerde sadece aptal domuzlar ekmeğini tarladan çıkarıyor!"

"Hadi herkes dışarı çıksın artık!" dedi Jinlong kaşla-

1. (Çince) Açılım. Çin'in toplumsal reformlarla birlikte dışa açılmasını simgeleyen bir sözcük. (Ç.N.)

rını çatarak sonra ardına dönüp Ximen Konağı'nın ana binasına doğru yürümeye başladı.

İnsanlar sessizce terk etti avluyu.

Ximen Konağı'nın avlu kapısı tok bir sesle kapandı. Köye sessizlik hâkim olmuştu, sadece ben ve gidecek bir evi olmayan ay dolanıyordu köyün sokaklarında artık. Ayın soğuk kum tanelerini andıran ışınları düşüyordu üzerime...

34

Hong Taiyue'nin erkeklik organını yitirmesi Kesik Kulak'ın kralın tahtına el koyması

"Domuz Yetiştirme Üstüne Öyküler" adlı kitabında Hong Taiyue'nin testislerini ısırıp onu sakat bir adama nasıl çevirdiğimi ayrıntılarıyla anlatır Mo Yan. Hong Taiyue o hafiften yana eğilmiş olan kayısı ağacının altına çömelmiş ihtiyaç giderirken nasıl da arkadan saldırdığımı yazar ona. Ay ışığını, kayısı ağacının o hoş kokusunu, ay ışığı altında polen toplayan arıları filan büyük bir ciddiyet ve gösterişle tasvir ettikten sonra bir de şöyle çok harika bir cümleye imza atar: "Kayısı bahçesinin içindeki o küçük patika ay ışığı altında süt akan bir dere gibi kıvrılıyordu." Beni insan testisi yemeye bayılan anormal bir domuz olarak tasvir etmek bu küçük beyefendinin resmen götünden uydurduğu bir şeydi, yalanın daniskasıydı, düpedüz iftira! Beni bir düşünün hele, yaşamının yarısını kahramanlık etmekle geçirmiş olan On Altı Numaralı Domuz, sıçmakta olan birinin arkasından gizlice saldırıya geçiyorum, olacak iş değil! Bunu yazarken pislik yapmak istememiş olabilir ama yazdığını okuyunca tiksindim resmen. O yılın baharında Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nda azılı bir suçluya dönüştüğümü, bir köylünün onlarca sığırını ısırarak öldürdüğümü ve bunu yaparken çok kötü yöntemler kullandığımı da yazar. Yazdığına göre tam da sığırlar sıçarken yine arkalarından saldırıp kıç deliklerini

ısırmış ve bağırsaklarını kaptığım gibi sürüklemişim. Aynen şöyle yazıyor:

> Kımıl kımıl kıvrılan gri beyaz bağırsaklar sahneye çıktı birden, üzerleri kum ve çamurla kaplıydı... Dayanılmaz bir acı içindeki sığırlar peşlerinden bağırsaklarını sürüyerek deli gibi sokaklarda koştuktan sonra yere yığılıp kaldılar...

Bu ufaklık şeytani hayal gücünü seferber edip tam bir canavar olarak tasvir etmiş beni. Aslında o sığırları katleden, Changbai Dağı bölgesinden kaçmış vahşi bir yaşlı kurttu, çok kurnaz olduğundan hiçbir seferinde ardında iz bile bırakmadı, böylece onun suçu da benim üzerime yıkılmış oldu hiç hak etmediğim halde. Daha sonra Wu ailesinin Kumla Ağzı'na kaçtı bu yaşlı kurt, emir vermeme filan gerek kalmadan benim o vahşi çocuklarım ve torunlarım tarafından bir güzel tekmelenip cılkı çıkarıldıktan sonra parçalara ayrıldı.

O akşam gerçekten olanları anlatayım şimdi de, o akşam yalnız ay ile birlikte köyün bütün sokaklarını kat ettim, girmediğim delik kalmadı. Yolumuz bir kez daha kayısı bahçesine düşünce Hong Taiyue'yi gördüm orada. Sahibinin hayatını kurtarırken kendi hayatını kurban etmiş o köpeğin mezarından fırlamış gibi çıkmıştı karşımıza işte. O hafiften yana eğilmiş olan kayısı ağacının altına dikilmiş uzun uzun işiyordu. Matarasını boynuna asmıştı, leş gibi içki kokuyordu, bir zamanlar sünger diye tanımlanan bu adam tam teşekküllü bir alkolik olup çıkmıştı işte, körkütük sarhoştu. Mo Yan'ın deyimiyle söylersem, "Göğsüne birikmiş toprağı içkiyle ferahlatıyordu." İşini bitirdikten sonra ağız dolusu sövmeye başladı:

"Bırakın beni, sizi sadık köpekler!.. Elimi ayağımı bağlayıp ağzımı tıkamak istiyorsunuz demek, anca gi-

dersiniz! Etimi kuşbaşı doğrayabilirsiniz ama benim şu çelik gibi sert komünist yüreğimi ezemezsiniz asla! Sizi piç kuruları bana inanmıyor musunuz yoksa? Siz inanmasanız da ben inanıyorum ya..."

Hong Taiyue'nin konuşmasından büyülenen ay ile ben onun peşine düşüp bir ağaçtan başka bir ağaca dolanmaya başladık kayısı bahçesinin içinde. Ne zaman dikkatsizliği yüzünden ona çarpan bir ağaç çıksa karşısına yumruklarını havaya kaldırıp sakalını üfüren ve gözlerini belerten bir öfkeyle sövüp duruyordu:

"Hay anasını, demek sen bile bana çarpmaya yelteniyorsun, işçi sınıfının çelik yumruğunun tadına bak o zaman!.."

İpekböceği yetiştirilen barakaların yanına geldiği zaman kapıyı yumruklamaya başladı. Kapı açılınca Ximen Bai'nin o parlayan yüzünü gördüm. İçi tepeleme dut yaprağı dolu olan bir sepetle açmıştı kapıyı. Dut yapraklarının taze kokusuyla ipekböceklerinin dut yaprağı yerken çıkardığı, bahar yağmurunu andıran o çıtır çıtır ses ay ışığına çıkınca birbirine karıştılar. Gözleri koca koca açılmıştı Bai'nin, görünüşe göre çok şaşırmıştı.

"Parti Sekreteri Hong... demek siz geldiniz, burada ne yapıyorsunuz?"

"Kimi bekliyordun ya?" dedi Hong Taiyue vücudunu dengede tutmaya çalışırken ama omzunu ipekböceği kozalarının sıralandığı raflara çarpmadan da duramıyordu bir türlü. Çok tuhaf bir ses tonuyla, "Duyduğuma göre toprak ağalarının taktığı ahmak şapkasını sen de çıkarmışsın artık, tebrik etmek istedim seni," dedi.

"Bunu size borçluyum..." Ximen Bai sepeti yere bırakıp yenleriyle gözünün yaşını silerken, "Eğer o yıllar boyunca sizin desteğinizi görmeseydim şimdiye kadar çoktan öldürmüşlerdi beni dayaktan," dedi.

"Saçmalama!" dedi Hong Taiyue öfkeyle, "Biz ko-

münistler sana devrimci bir insanlıkla yaklaştık başından beri!"

"Anlıyorum, Parti Sekreteri Hong gerçekten yürekten anlıyorum sizi..." Hemen ardından nedense tutarsız bir biçimde devam etti konuşmasına: "Size hep söylemek istediğim bir şey vardı ama o zamanlar 'şapka' taktığımdan söylemeye cesaret edemedim, şimdi sorun yok ama, 'şapka' yok artık başımda. Ben de komün üyesiyim..."

"Ne demeye çalışıyorsun?"

"Jinlong geçen birini gönderdi de, size bakmamı istiyor benden..." dedi Ximen Bai utanarak, "Eğer parti sekreteri de karşı çıkmazsa bundan sonra ona bakmayı canıgönülden isterim, dedim ben de..."

"Bai Xing, ah Bai Xing neden bir toprak ağasısın sen?" diye mırıldandı Hong Taiyue.

"'Şapka'mı çoktan attım başımdan, ben de bir vatandaşım artık, komün üyesiyim. Şimdi sınıf ayrımı diye bir şey kalmadı artık..." diye mırıldandı Bai.

"Saçmalık!" Hong Taiyue ısınma turuna başladı yine, adım adım Bai'nin yanına gitti. "Artık 'şapka' takmasan da yine de toprak ağasısın sen, damarlarında toprak ağası kanı akıyor, kanın zehirli senin!"

Bai geri çekilmeye başladı, ta ipekböceklerinin durduğu raflara kadar geriledi. Hong Taiyue dişlerini gıcırdata gıcırdata acıtıcı şeyler söylüyordu ama gözlerindeki ifadeden belli belirsiz bir sıcaklık taşıyordu. "Sonsuza kadar düşmanımız olacaksın sen bizim!" Kükrüyordu ama ıslak ıslak parlıyordu gözleri, ellerini uzatıp Bai'nin memelerini avuçladı birden.

Bai inledi, karşı koymaya çalışıyordu.

"Parti Sekreteri Hong, benim kanım zehirlidir, dikkat edin de üzerinize bulaşmasın!"

"Diktatörlüğün hedefi konumundasın hâlâ, sana şunu söyleyeyim, 'şapka'nı artık takmasan da yine de bir

toprak ağasısın işte!" Kollarını Bai'nin beline sardı, alkol kokan ağzıyla tıraşsız çenesini yüzüne bastırdı, darı saplarından yapılmış ipekböceği rafları iki insanın ağırlığına dayanamayıp yere devrildi ikisini de peşinden götürerek, beyaz ipekböcekleri üzerlerinde sürünüyordu, kimi ezilip ölmüştü, sağ kalanlar dut yaprağı kemirmeye devam etti...

Bu sırada bir bulut geçti ayın önüne, Ximen Nao iken yaşadığım acı, tatlı ve ekşi bütün anılar zihnime doluverdi birden karanlığın pusunda. Bir domuz olarak çok açıktı zihnim ama insan olarak karmaşadan başka bir şey göremiyordum. Evet, ben öleli çok uzun zaman olmuştu, ister haklı ister haksız bir ölüm olsun, ister bir zorunluluktan dolayı ister öylesine ölmüş olayım, sonuçta insan yaşamım sonlanmıştı çoktan ve Ximen Bai'nin o işi başka erkeklerle de yapmaya hakkı vardı işte ama Hong Taiyue' nin bir yandan küfredip bir yandan da o işi yapmasına müsamaha gösteremeyecektim; bir hakaretti bu, hem Ximen Bai'ye hem de bana, Ximen Nao'ya yapılmış bir hakaret. Zihnimde onlarca ateşböceği uçuşuyordu sanki, sonra bir araya gelip büyük bir ateş topu oluşturdular gürül gürül yanan, gözlerimin önündeki her şey bataklık yakamozu gibi parlamaya başladı birden, ipekböcekleri fosforlu bir yeşile bürünmüştü, insanlar da öyle. Öne atıldım hemen, amacım onu, Bai'nin üzerinden uzaklaştırmaktı ama ağzım testislerine denk gelince onları ısırmamak için gerçekten de mantıklı bir neden bulamadım...

Evet, bir anlık öfkenin hesaplanamaz sonuçları vardı işte. Bai o gece kendini ipekböceği yetiştirilen barakanın kirişine astı. Hong Taiyue ilçedeki hastaneye gönderilip hayati tehlikeyi atlattı ama bu olaydan sonra canavar öfkesine sahip tuhaf bir mahluk oldu çıktı. Ben de korkulası bir yaratık ilan edildim, anlatıldıkça daha da gizemleştirildim; kaplan kadar vahşi, kurt kadar acıma-

sız, tilki gibi kurnazmışım, yabandomuzu kadar deli cesaretim olduğu söyleniyordu, olaylar o kadar büyüdü ki sonunda büyük ölçekli bir domuz avı başlatıldı.

Mo Yan denilen o ufaklığın yazdığına göre Hong Taiyue'yi ısırdıktan sonra Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın her köşesine gidip azılı suçlar işlemeye devam etmişim, köylülerin tarla sürdükleri öküzlerin başına çöreklenmişim bir felaket gibi ve insanlar çok uzun bir süre açık havada sıçamaz olmuşlar kıç deliklerini ısırıp bağırsaklarını sökerim korkusundan. Daha önce de belirttiğim gibi onun uydurmasıydı bunlar hep. Gerçek olan şu ki bir anlık kafa karışıklığı sırasında Hong Taiyue'yi sakatladıktan hemen sonra, yani aynı gece soluğu Wu ailesinin Kumla Ağzı'nda aldım. Birkaç dişi domuz yanıma yanaştı hemen ama öfkeyle uzaklaştırdım onları. Bu işin burada bitmeyeceğine dair bir önsezi vardı içimde, bu durumla başa çıkmak için tavsiye almak umuduyla Diao Xiaosan'ı aramaya başladım.

Olanları genel hatlarıyla anlattıktan sonra Diao Xiaosan içini çekerek şöyle dedi:

"On Altı Numaralı kardeş, görünüşe göre aşk unutulmaz bir şey, daha en başında anlamıştım Bai'yle aranda bir şeyler olduğunu. Olan olmuş artık, şimdi neyin doğru neyin yanlış olduğunu tartışacak zaman değil, bence gidip biraz ortalığı ayağa kaldırarak şöyle harbi bir şamata çıkaralım!"

Bundan sonra olanları daha doğru bir şekilde yazdı Mo Yan, Diao Xiaosan bütün genç ve güçlü yabandomuzlarına bir çağrı yapıp onları çam korusunun oradaki tepede toplamamı istedi benden. İhtiyar Diao deneyimleri onaylanmış yaşlı bir komutan edasıyla atalarımızın insanlarla ve kaplan, panter gibi yırtıcı hayvanlarla giriştiği mücadelelerin şanlı tarihini anlattı bize. Sonra da atalarımızın icat ettiği numaraları koydu önümüze.

"Kralım," dedi, "bu gençlere çam korusuna gidip vücutlarını nasıl çam yağına bulayacaklarını ve ardından nehir kenarına gidip kumda debelenerek üzerlerini kumla nasıl kaplayacaklarını anlatın, bu işlemi durmadan tekrarlasınlar..."

Bir ay sonra vücutlarımız hiçbir bıçağın işleyemeyeceği, doğal bir altın zırhla kaplanmış oldu, bir taşa ya da ağaca çarptığımızda tank gibi sesler çıkarıyorduk. İlk başlarda vücutlarımızı çok hantal hissettik biraz ama çok geçmeden alıştık bu duruma. İhtiyar Diao bize birkaç savaş taktiği de öğretti: nasıl pusu kuracağımızı, nasıl sürpriz saldırı yapacağımızı, nasıl kuşatma altına alacağımızı ve nasıl geri çekileceğimizi falan filan. Yüz savaşa katılmış deneyimli bir savaş gazisinin otoritesiyle çok mantıklı ve doğru şeyler anlatıyordu. Hayranlıkla iç geçirip önceki hayatlarından birinde çok önemli bir strateji uzmanı olmuş olması gerektiğini söylüyorduk ona. O da alaycı bir şekilde sırıtarak iyice gizemli bir hale getiriyordu varlığını. O insafsız yaşlı kurt aptalca bir hareket yapıp kum adacığına yüzdü bir gün, başta bizi kendine rakip bile görmeyen bir tavrı vardı ama bizim delinmesi neredeyse imkânsız olan ve bizi yaralanmalardan koruyan o çelik gibi sert derimizden bir ısırık almaya yeltenince, işte o zaman vahşiliğinden eser bile kalmadı. Benim çocuklarım ve torunlarım –daha önce de anlattığım gibi– önce onun pestilini çıkarıp ardından da parçalara ayırdılar.

Ağustos ayında durmadan yağmur yağdı, nehrin seviyesi taşma noktasına ulaşmıştı, mehtaplı gecelerde ayın yansımasıyla su yüzeyine çekilen koca balık sürüleri kıyıya vuruyordu. Bizim için bulunmaz bir şanstı bu, kendimize büyük bir ziyafet çekip bol bol enerji depoladık. Kum adacığının üzerindeki vahşi hayvan sayısı gün geçtikçe arttığından yiyecek savaşları da daha çetin geçmeye başlamıştı. Yabandomuzu sürüsüyle tilki sürüsü arasında

büyük bir savaş patlak verdi, kum ve çam yağından yapılmış altın sarısı doğal zırhlarımızla tilkileri kıyının altın sarısı avlanma alanından sürüp nehrin ortasındaki o üçgen çıkıntıyı tekelimize aldık nihayetinde. Tilkilerle yapılan savaşta benim soyumdan da yaralanan ve sakatlananlar oldu elbet. Çünkü kulaklarımızı ve gözlerimizi o altın sarısı zırhla kaplayamamıştık. O tilki sürüsü savaşın en kritik anlarında kıçlarından leş gibi bir osuruk salıyordu. Burun direğini kırıp göze iğne gibi batan bu pis koku çok da zehirliydi. Güçlü olan domuzlar dayanabiliyordu bu ölümcül saldırıya ama dayanıksız olanlar ânında seriliveriyordu oldukları yere. İşte o kısacık ânı fırsat bilen tilkiler hemen domuzların üzerine atılıp o sivri dişleriyle ya kulaklarını koparıyor ya da o keskin pençeleriyle gözlerini oyuyordu domuzların. Diao Xiaosan'ın emriyle iki gruba ayrıldık sonra, biri saldırı grubu oldu, diğeriyse hazırda bekliyordu. Tilkiler zehirli gazlarını salıp ısırmaya davrandığında burunlarına misk otu tıkayıp hazır olda bekleyen grup karşı saldırıya geçiyordu hemen. Komutanımız Diao Xiaosan tilkilerin sürekli osuramayacağını biliyordu, ilk osuruk ölümcül bir yoğunlukta olabilirdi ama ikinci osuruk hafif zarara neden oluyordu sadece. İlk zehirli osuruk bulutuna maruz kalmış olan domuzlar da cesurca savaşmak için yanıp tutuşuyordu elbet, gözleri yuvalarından oyulmuş ve kulakları ısırılıp koparılmış olmasına rağmen, hazırda bekleyen grup için cesurca atılıyorlardı düşmanın üzerine. Birkaç saldırıdan sonra tilki sürüsünün yarıdan fazlası ya öldü ya da ağır bir şekilde yaralandı, cesetleri ve kemikleri kırılmış vücutları serilmişti kıyının üzerine, sık ılgın çalılarının üzerinden onlarca gür tilki kuyruğu sarkıyordu. Ilgınların yumuşak dallarına konan doymuş karasinek sürüleri hem dalların rengini değiştiriyor hem de ağırlıklarıyla aşağıya eğiyorlardı dalları olgun meyvelermiş gibi. Tilkilerle verilen bu

büyük savaştan sonra kum adacığındaki yabandomuzu nüfusu zengin savaş deneyimi olan bir muharebe takımına evrildi. Son derece etkili bir savaş eğitimi olan bu mücadele aynı zamanda insanlarla yapılacak olan o büyük savaşın provası gibiydi.

Diao Xiaosan'la birlikte Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'ndakilerden bir domuz avı bekliyorduk ama Ay Festivali'nin üzerinden iki hafta geçmesine rağmen hâlâ bir hareketlenme yoktu ortalıkta. İhtiyar Diao birkaç zeki, küçük yabandomuzunu istihbarat toplamaları için nehrin karşısına gönderdi ama hiçbiri geri dönmedi bir daha. Bu zeki ufaklıkların insanların eline düştüğünü tahmin ediyordum; derileri yüzülmüş, iç organları çıkarılmış ve çöreklerin içine konulmak üzere kıyım kıyım edilmiş olmalılardı. O zamanlar yaşam standartları eskisine oranla bir hayli iyileşmiş olan insanlara evcil domuz eti yemekten gına gelmiş ve vahşi et yeme sevdasına düşmüşlerdi. Bu yüzden sonbaharın ortalarına doğru gelindikçe domuz avı sanki imparatorluk tacını kuşanıp, "Halkın iyiliği için domuz belasının kökünü kurutalım," diyen gururlu bir bayrak taşıma hareketine dönüştü, asıl amaç ise yabani etle iştahı kabarmış olan insanları tatmin etmekti aslında.

Büyük olayların çoğu oyun gibi başlar ya hani, altı ay süren büyük domuz savaşı da böyle başladı işte. Cumhuriyet Bayramı tatilinin ilk günü bir öğleden sonra başladı her şey, güneş pırıl pırıl parlıyordu, sonbaharın açık göğünde keskin bir hava vardı, kum adacığını yabani krizantemlerin kokusu, çam ağaçlarından gelen reçine kokusu ve pelin otunun o şifalı kokusu kaplamıştı. Havada nahoş kokular da vardı elbet ama bunlardan bahsetmeyeceğim. Uzun süren barış dönemi gergin sinirlerimizi gevşetmişti, bütün gün yemek yemek dışında hiçbir şey yapmayan yabandomuzlarının kafaları da boşalmıştı iyi-

ce, kimi ağaçların arasında saklambaç oynuyor, kimi yüksek bir yamaca çıkıp manzarayı seyrediyor, kimi de romantik aşk maceraları yaşıyordu; becerikli küçük bir yabandomuzu yumuşak ağaç dallarından taç gibi yuvarlak bir halka yapıp üzerini yaban çiçekleriyle süsledikten sonra dişi bir domuzun boynuna geçirdi, küçük dişi domuz o küçük kuyruğunu sallayarak erkeğine yaslanmış duruyordu, öyle mutluydu ki mutluluktan erimeye başlamış bir çikolatayı andırıyordu.

İşte böylesine harika günlerden bir gün bir düzine kadar tekne gördük nehirde süzülen. Teknelerin her birine kızıl bayrak çekilmişti, başı çeken kurşun kaplama teknenin üzerinde yeri göğü inleten bir davul vardı bir de. Başlarda hiçbir domuz bunun domuz katliamının başlangıcı olduğunu filan anlamadı, bir fabrikanın, Komünist Gençlik Birliği'nin ya da Sendikalar Birliği'nin tekneyle yaptıkları sonbahar gezintisi olduğunu sanmıştık.

Diao Xiaosan'la ben kum tepesine çıkmış, bu teknelerin kum adacığının o sivri burnuna yanaşmasını izliyorduk, teknedekiler bağrışarak karaya çıktı birden. Gördüklerimi Diao Xiaosan'a rapor ediyordum alçak sesle, o da başını eğmiş, kulaklarını dikmiş bir halde uzakta olan biteni duymaya çalışıyordu pür dikkat. Yaklaşık olarak yüz kişi var, dedim, turist galiba. Birisi düdük çaldı sonra. "Sahilde toplanıp toplantı yapacaklar gibi görünüyor," dedim. Düdük çalanın konuşmasını kesintisiz bir şekilde bize doğru taşıyordu rüzgâr. Sıraya giriyorlar, dedi Diao Xiaosan, o konuşan adamın sözlerini aktarıyordu bir yandan da bana, ağ gibi yakın durun birbirinize, ateş açmayın hemen, suya süreceğiz onları. Ne, silahları mı var? diye sordum şaşkınlıkla. Bizim için gelmişler, dedi Diao Xiaosan, işaret verip birliği toparla. Sen yap, dedim, dün balık yerken kılçığı takıldı boğazıma, sen yap hadi. Diao Xiaosan derin bir nefes alıp başını yukarı kaldırdı, ağzını

yarım açıp boğazının en derin yerinden hava saldırısı alarmını andıran keskin bir çığlık attı. Kum adacığındaki ağaç dalları sallanmaya, yabani otlar dalgalanmaya başladı birden; büyüğü, küçüğü, yaşlısı, genci bir sürü yabandomuzu adacığın dört bir yanından kum tepesine doğru yola koyuldu. Tilkiler, porsuklar ve yabantavşanları da şaşırmışlardı, kimi korkuyla kaçıyor, kimi yuvasına gizleniyor, kimi de etrafta daireler çizip olan biteni izlemeye çalışıyordu.

Üzerimize bulaşmış çam reçinesi ve kumdan oluşan zırhlarımızla bir örnek, kahverengi üniformalar giymiş askerler gibiydik, başları yukarıda, azıdişlerini gösteren ardına kadar açılmış ağızları ve ışıl ışıl parlayan küçük gözleriyle iki yüzden fazla yabandomuzu vardı birliğimin içinde, yarıdan fazlası akrabamdı, hepsi bekliyordu, heyecanlanmışlardı, hepsi tedirgindi ve fırlamaya hazırlardı, dişlerini gıcırdatıp toynaklarıyla yeri dövüyorlardı.

"Çocuklarım," diye seslendim, "savaş başlamak üzere. Hepsinin silahı var elinde, taktiğimiz açık alandan faydalanıp kaçmak olacak, saklambaç oynayacağız, sizi doğuya sürmelerine izin vermeyin sakın, eğer yapabilirseniz arkalarından dolanın!"

Öfkeli bir damızlık öne atılıp yüksek sesle bağırdı birden:

"İtiraz ediyorum! Birlik oluşturup üstlerine saldırmalıyız, nehre sürelim onları!"

Adı bilinmeyen, Kesik Kulak dedikleri bir domuzdu bu. Aşağı yukarı yüz yetmiş beş kilo çekiyordu, kalın bir reçine tabakasıyla kaplı kocaman bir başı ve tilkilere karşı kahramanca verilen büyük savaştan yadigâr kalmış yarım bir kulağı vardı. Fazla gelişmiş çene kasları ve keskin dişleriyle bir ısırışta tilkinin birinin başını parçalara ayırdığını hatırladım birden, en güçlü savaşçımdı o benim ve en güçlü rakibimdi de aynı zamanda, benimle hiçbir kan

bağı taşımıyordu, kum adacığı yabandomuzlarının yerli lideriydi, benimle dövüşmek için çok küçüktü eskiden, şimdiyse kocaman bir domuz olmuştu bile. Domuzlar kralı olmaya meraklı olmadığımı söylemiştim ama bu, tahtımı bu acımasız ve vahşi elemana bırakacak olduğum anlamına da gelmiyordu. Diao Xiaosan öne atılıp arka çıktı bana:

"Kral ne diyorsa o yapılacak!"

"Kral bize teslim olun derse teslim mi olacağız yani?" diye homurdandı Kesik Kulak hoşnutsuzca.

Birçok domuzun ona katılıp hoşnutsuzca homurdandığı duydum, çok can sıkıcı bir durumdu bu, bu birliği yönetmenin hiç de kolay bir şey olmayacağını biliyordum zaten, Kesik Kulak'ın sesini kısmazsam birliğin iki gruba ayrılacağını da biliyordum, önümüzde bu büyük savaş varken birliğin iç meselelerini tartışmanın sırası değildi şimdi.

"Emirlerimi yerine getirin çabuk, dağılın hemen!" diye bağırdım ciddi bir ses tonuyla.

Domuzların çoğu sözümü dinleyip ağaçların ya da çalıların arasına karıştı ama kırk kadar domuz, görünüşe göre Kesik Kulak'ın yeminli takipçileriydi bunlar, onunla birlikte kahramanca bir tavır takınıp insanların üzerine doğru yürümeye başladı çalım ata ata.

İnsanlar uzun bir yılanı andıran düz bir çizgide sıraya geçmişti, batıdan doğuya doğru uygun adım yola çıktılar. Kimi hasır kimi de kanvastan yapılmış şapka giyiyordu, kiminin güneş kimininse okuma gözlüğü vardı, kimi ceket gömlek, kimi de takım elbise giymişti, kimi deri, kimi de spor ayakkabı giyiyordu; kimi yürürken bir yandan da gong çalıyor kimi de cebine sıkıştırdığı havai fişekleri yakıyordu, kimi elindeki sopayla önüne çıkan yabani otlara vuruyor, kimi de öne doğrulttuğu tüfeğiyle yürürken bağırıp duruyordu etrafa... Grubun hepsi gençlerden oluş-

muyordu, aralarında şakaklarına ak düşmüş, keskin gözlü ve sırtı dik duran yaşlılar da vardı; hepsi erkek de değildi, bir düzine kadar zarif genç kız da karışmıştı aralarına.

"Pata pat!" Çifte patlar, halk arasında "çifte tekme" denilen havai fişeklerin sesiydi bu, yerde sarı, gökteyse beyaz bir duman bulutu belirdi birden.

"Dong!.." Gong sesiydi bu, kırık bir gongun sesi, Sichuan Operası'nda kullandıkları türden hani.

"Çık artık ortaya, eğer ortaya çıkmazsan ateş açarız!.." Elinde sopa olan birinin narasıydı bu da.

Bu düzensiz birlik, domuz avına çıkmış gibi görünmüyordu hiç, aksine 1958 yılında serçeleri ürkütüp kaçıranlara benziyorlardı. Aralarında Beşinci Pamuk İşleme Tesisi'nden gelen işçiler olduğunu da gördüm çünkü seni görmüştüm Lan Jiefang. O zamanlar tamzamanlı bir çalışandın artık, pamuk kalite kontrol grubunun başındaydın. Karın Huang Hezuo da tamzamanlı çalışmaya başlamıştı, yemekhanede çalışıyordu o da. Üzerindeki demir grisi ceketin kollarını kıvırmıştın, bileğinde ışıl ışıl parlayan bir kol saati vardı. Karın da birliğin içindeydi o gün, tesisteki işçilerin yaşam kalitesini yükseltmek için biraz yabandomuzu eti almaya gelmişti muhtemelen. İkinizin dışında komünden birkaç yetkili, Tedarik ve Pazarlama Kooperatifi'nden birileri ve Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın bütün köylerinden birkaç kişi de gelmişti. Boynunda demirden bir düdük asılı, görünüşe göre bu organizasyonu düzenleyen adam da kimdi ki canım? Ximen Jinlong tabii ki de! Bir anlamda oğlum sayılırdı benim, domuzlar ve insanlar arasında verilecek bu büyük savaş yine bir anlamda baba oğul savaşı sayılırdı.

İnsanların bağrışıp çağrışmaları söğüt ağaçlarının tepelerine yuva yapmış olan leylekleri ürkütüp sürüler halinde havalanmalarına neden oldu, ağaçların üzerindeki sayısız leylek yuvası boş boş titrerken kuşlardan dökülen

tüyler uçuşuyordu havada. Bir de başlarını göğe çevirip leylekleri izliyordu heyecanlı kalabalık. Yuvalarından fırlayan onlarca tilki, ateş topları gibi çalıların arasına karıştı. Muzaffer bir tavırla yaklaşık olarak bin metre kadar ilerlemiş olan kalabalık Kesik Kulak'ın ölüm mangasıyla karşılaştı birden.

Kalabalıktan biri şöyle seslendi yüksek sesle: "Domuzlar kralı!" Dağılmış olan kalabalık toplanmaya başladı hemen. Domuz Birliği'yle İnsan Birliği'nin arasında yaklaşık olarak elli metre filan kalınca her iki birlik de durdu aniden sanki antik çağlarda karşı karşıya gelmiş iki ordu gibi. Kesik Kulak, Domuz Birliği'nin önüne diz çökmüş, o iki düzine kadar vahşi yabandomuzu da arkasına sıralanmıştı. İnsan Birliği'nin en önündeyse Ximen Jinlong dikiliyordu ayakta, elinde bir av tüfeği, boynuna asılı olan demir düdüğün yanındaysa gri yeşil renkte bir dürbün vardı. Öyle bir elinde tüfek, diğerinde dürbünle ayakta dikilirken Kesik Kulak'ın o çirkin yüzü ve küstah kibriyle üzerine doğru atıldığını görünce çok şaşırdı tabii. "Gongu çalın!" diye bağırdığını duydum. "Savaş naraları başlasın!" dedi bir de. Serçeleri ürkütüp kaçırma taktiğini kullanmayı düşünüyordu hâlâ, domuz sürüsünü şaşırtıp doğuya sürecek, böylece nehre dökecekti onları. Daha sonra kum adacığının iki tarafına demirlemiş olan yirmi beygir gücünde dizel motorlarla çalışan iki kurşun kaplama teknenin daha olduğunu öğrenecektik, her teknenin içindeyse deneyimli domuz avcılarından ve savaş gazilerinden oluşan keskin nişancı takımları vardı. O zamanlar kurt avcılığı yapan o üç adam da aralarındaydı. Bir zamanlar omzu Eşek Ximen tarafından ısırılmış olan Qiao Feipeng öyle yaşlanmıştı ki ağzında dişi bile kalmamıştı, Liu Yong ve Lü Xiaopo'ysa hayatlarının, baharındaydılar henüz. Bu üçü de iyi silah kullanırdı, 69 üretimi otomatik tüfek kullanıyorlardı, on beş mermi alan magazinleriyle seri atış

yapabiliyorlardı. Bu tüfeklerin avantajı attıklarını vurmasıydı, hedefi hiç şaşırmazlardı, zayıf noktasıysa mermilerinin delme kapasitesinin düşüklüğüydü, elli metreden üzerimizdeki zırhları delebilirdi ama yüz metreden sonra yaralanma riski azalıyordu. Bu büyük savaşta kum adacığının iki ucuna kaçan yabandomuzlarının birkaç düzinesi vuruldu ama büyük çoğunluğu yaşamaya devam etti.

İnsan Birliği'nin gongu çaldı, naralar atıldı hatta göğe kadar yükseldi nara sesleri; ama sadece kuru gürültüydü bu, kimsenin öne atılacak cesareti yoktu. Kesik Kulak uzun bir savaş ciyaklaması atıp büyük bir cesaretle insanların üzerine atıldı. İnsan Birliği'nin onca tüfeği olmasına rağmen içlerinde ateş eden bir Jinlong oldu, o da gelişigüzel bir atış yaptığından saçma sürüsü söğüt ağaçlarından birine isabet etti sadece, suçsuz bir yuvayla bahtsız bir leylek yaralandı arada, domuzlardan hiçbirinin bir kılına bile zarar gelmedi. Domuz Birliği atağa geçince insanlar arkalarına bile bakmadan kaçmaya başladı. İnsan Birliği'nin içinde en keskin çığlıkları atan kadınlar oldu. Kadınların arasında en acıklı çığlığı atansa Huang Hezuo'ydu. Kaçarken yere düşünce Kesik Kulak ısırıverdi onun o havaya kalkmış kıçını. Kıçından ısırılıp "yarım kıçlı"ya dönen Hezuo, bundan sonra yürürken acınası bir eğimle topallayan sakat birine dönüştü bir çırpıda. Domuz sürüsü insan kalabalığı içine dalınca bir hengâme yaşandı. Hayaletler gibi feryat edip kurtlar gibi uluyordu insanlar. Bu karışıklıkta bıçaktan sopaya kadar çeşitli aletlerin darbesine maruz kalan domuzların derisi bile incinmedi. Sadece tek gözlü bir domuz ağır şekilde yaralandı panik içinde bir insanın fırlattığı mızrak boğazına denk gelince. Çoktan teknelerden birinin içine tüymüş olan Jiefang, Hezuo'nun yaralandığını görünce cesaretini toplayıp tekneden atladığı gibi elindeki gübre atmak için kullanılan üç dişli tırmıkla yardıma koştu. Bir elinde He-

zuo, diğerinde üç dişli tırmıkla geri çekilirken kahramanlığını ve ne kadar cesur olduğunu gösterdin bizlere. Bu davranışın itibar kazandırdı sana, ben de hayranlık duydum sana. Karmaşadan kendine gelen Jinlong birinin elindeki namlusunun boyu kısa ama çapı büyük olan bir av tüfeğini alıp birkaç cesaretli kişiyi yardıma çağırdı. Kardeşinin cesaretinden ilham almış olacak yüreğindeki cesareti elindeki tüfeğin tetiğine bastırınca Kesik Kulak'a ateş etti, parlayan bir ateş kütlesi Kesik Kulak'ın karnına hücum etti. Onun o kalın zırhını delemeyen saçmalar üzerini yaktı sadece. Başlarda bir ateş topu gibi koşturan Kesik Kulak, yere yatıp birkaç kere yuvarlandıktan sonra söndürdü zırhındaki yangını. Liderlerinin yaralandığını gören domuz sürüsü geri çekildi. Ateş ederken geri tepen ve kabzası kırılan tüfekten çıkan barut, Jinlong'un yüzünü kapkara etti, iki elinin baş ve işaretparmakları arasında kalan yerlerden kan damlamaya başladı.

Kesik Kulak'ın emre itaatsizlik ederek verdiği büyük mücadele domuz sürüsünün galibiyetiyle sonuçlandı. İnsanların kaçarken arkalarında bıraktıkları ayakkabı, hasır şapka, sopa vb. silahlar, domuz sürüsünün zaferinin kanıtıydı. Zaten kibirli olan Kesik Kulak savaş ganimetlerinden sonra daha bir kibirli oldu, domuz sürüsünün yarıdan fazlası çoktan onu desteklemeye başlamıştı bile. Ganimetleri sürükleyerek kum adacığında geçit töreni yapıp zaferi kutlamaya koyuldular.

"İhtiyar Diao, şimdi ne yapacağız?" diye sordum bu kurnaz kardeşime, ayın pırıl pırıl parladığı ve yıldızların çok az olduğu bir gece Diao Xiaosan'ın kum tepesindeki mağarasına gizlice girerken, "Olmadı tahttan feragat edip yerimi Kesik Kulak'a bırakayım?"

Çenesini ön toynaklarına yaslamış bir halde mağarasında uzanırken kör gözünden zayıf bir parıltı süzülüyordu karanlığın ortasında. Nehrin azgın sularının ağaç

köklerine çarparken çıkardığı su sesi geliyordu mağaranın dışından.

"İhtiyar Diao söyle hadi, sen ne dersen onu yapacağım."

Uzun bir soluk verdi önce, gözündeki o zayıf parıltı yok oldu birden. Dürttüm onu, vücudu iyice yumuşamıştı, hiç tepki vermedi. "İhtiyar Diao!" diye haykırdım şaşkınlıkla, "Öldün mü yoksa? Hayır, olamaz, ölemezsin!.." Ama ölmüştü işte, uzun süredir beklediğim şey sonunda başıma gelmişti. Gözlerim doldu birden, sıcak yaşlar süzüldü yanaklarımdan, içime büyük bir hüzün çöktü.

Mağaradan çıkınca ay ışığı altında yeşil yeşil parlayan bir sürü gözle karşılaştım. Domuz sürüsünün önüne çömelmiş oturan Kesik Kulak'ın gözlerinde vahşi bir parıltı vardı. Hiç korkmuyordum, aksine büyük bir rahatlık çökmüştü üzerime. Nehrin dalgalı suyunun cıva gibi göz alıcı bir parlaklıkla parladığını gördüm, çalı ve ağaçların arasına tünemiş sonbahar böceklerinin çoksesli melodisini ve durmadan değişen müziğini dinledim, ateşböceklerinin dallar arasında dokuduğu yeşil kumaşı izledim, ayın çoktan batıya, Beşinci Pamuk İşleme Tesisi'nin oraya gittiğini gördüm, tesisin ayın tam karnının altında kalan pamuk paketleme atölyesinin çatısının üzerinde yanıp sönen ve ayın yumurtladığı yeşil yumurtaları andıran filament ampulleri gördüm sonra, paketleme makinesinden gelen, elektrikli çekiç darbelerinin o hızlı, ritmik ve iç karartan sesini dinledim, her bir darbe kalbimi dövüyordu sanki tüm ağırlığıyla. Sakince Kesik Kulak'ın yanına gidip şöyle dedim: "Benim canım arkadaşım Diao Xiaosan öldü, perişanım, tahttan vazgeçmeye razıyım."

Bana inanmadığı her halinden belliydi, ona karşı sürpriz bir saldırıya geçmemem için içgüdüsel olarak birkaç adım geri çekildi. Gözlerinin içine bakarak şöyle dedim:

"Taht için benimle dövüşmek istiyorsan onu da seve seve yaparım elbette!"

Kesik Kulak'la uzun uzun bakıştık, görünüşe göre beni tartıyordu bir güzel, iki yüz elli kiloluk cüsseme, taş gibi sert koca kafama ve çelikten yapılmış örs gibi duran sivri dişlerime bakınca içine bir korku düştü tabii, şöyle dedi sonunda:

"Anlaştık! Ama senden kum adacığını hemen terk etmeni ve bir daha buraya geri dönmemeni rica edeceğim."

Başımı olur anlamında salladım, ön toynaklarımdan birini kaldırıp arkasındaki kalabalığa el salladığım gibi arkamı dönüp uzaklaştım oradan. Adacığın güney ucuna gidip nehre girdim. Elli kadar yabandomuzunun beni uğurlamak için arkamdan geldiğini biliyordum, hepsinin gözleri yaşla dolu olmalıydı ama ardıma bile bakmadım. Suya dalıp karşı kıyıya yüzmeye başladım hemen, gözlerimi kapadım, gözyaşlarım nehir suyuna karışıyordu.

35

Alev püskürten makinelerin Kesik Kulak'ı canından etmesi

Bir tekneye dalan On Altı Numaralı Domuz'un intikam alması

İki hafta sonra kum adacığında yaşayan yabandomuzları katledildi. Mo Yan, "Domuz Yetiştirme Üstüne Öyküler" de ayrıntılarıyla anlatır bunu:

3 Ocak 1982'de deneyimli avcı Qiao Feipeng'in danışmanlığında ve Vietnam Savaşı'ndan şanlı bir başarıyla dönen gazi Zhao Yonggang önderliğinde oluşturulan küçük bir avcı takımı motorlu bir tekneye binip gürültüler eşliğinde kum adacığına çıktılar. Çoğu avcı takımı gibi gizliden iş çevirip avlarını şaşırtma yolunu seçmemişlerdi, kasten ve bilerek gürültü çıkardılar. Bolca sermayeleri vardı. On kişilik avcı takımının yedi tane '56 model otomatik tüfeği ve yedi yüz tane zırh delici mermileri vardı. Bu özel mermiler bir tank zırhını delemese de yabandomuzlarının karınlarının üzerinde çam reçinesi ve kumdan oluşmuş çörekten daha kalın, doğal bir zırhları olsa dahi delip geçmeye yeter de artardı bile. Avcı takımının en ürkütücü silahıysa üç tane alev püskürtme makinesiydi. Bu tuhaf aletler ilk bakışta halk komünü zamanında çiftçilerin tarım ilacı püskürtmek için kullandığı aletleri andırıyordu. Ön tarafı uzun, sivri burunlu metal bir boru ve ateşleme cihazından, arka tarafıysa yuvarlak ve tıknaz metal bir silindirden oluşu-

yordu. Savaş deneyimi olan üç asker eskisi tarafından kullanılıyorlardı, adamların vücutlarının üst kısmı ve yüzleri alev almalarını önlemek için asbestten yapılmış bir koruyucuyla kaplanmıştı.

Mo Yan şöyle devam eder:

Avcı takımının gürültüyle karaya çıkışı doğal olarak yabandomuzlarının dikkatini çekti. Tahta yeni çıkmış olan Kral Kesik Kulak otoritesini sağlamlaştırmak için insanlarla savaşmaya çok istekliydi. Haberi duyar duymaz heyecandan kızaran küçük gözleriyle keskin bir nara atıp derhal birliğini topladı. – İki yüzden fazla yabandomuzu savaş sanatı romanlarında anlatılan o yağmacı cüceler gibi keskin savaş çığlıkları atıp toplandılar hemen: Kralımız çok yaşa!

Mo Yan bundan sonra yaşanan acımasız katliamı tüyler ürperten ayrıntılarla yazar, benim için bile fazla bu. Üstelik ben sadece bir domuzum, evet, ben de bir domuzum. Şöyle yazar:

... Hemen hemen ilk savaşta olduğu gibi başladı her şey, Kesik Kulak, Domuz Birliği'nin önüne diz çökmüştü, arkasına bir kaz sürüsü gibi kademeli olarak sıralanmış yüz kadar yabandomuzu vardı, bunun dışında ellişerlik iki gruba ayrılmış olan iki takım daha vardı, hızla iki kanadı sarıp üç taraflı bir kuşatma altına aldılar avcı takımını, domuzların arkasında da kuşatmanın dördüncü kanadını oluşturan, gürüldeyerek akan nehir vardı. Domuzların zaferi güvence altına alınmıştı çoktan ama insanlar bu tehlikenin farkında bile değildi hâlâ. Üç kişi önde duruyordu, yüzlerini doğuya dönüp Domuz Birliği ve kralları Kesik Kulak'la karşı karşıya kaldılar. Sağda

ve solda ikişer kişi; ikisi güneye, diğer ikisi de kuzeye bakacak şekilde konuşlandılar, kanatları oluşturan takımlarla karşı karşıyaydılar. Alev püskürtme makinelerini taşıyan üç kişi en arkada dikilmiş, sanki işleri yokmuş gibi sağa sola bakınıyorlardı. Güle oynaya doğuya doğru ilerlemeye başladılar sonra. Domuzlar da kuşatmayı yavaştan daraltmaya koyuldular. Kesik Kulak'la aralarında yaklaşık elli metre kala Zhao Yonggang'ın emriyle üç taraftan aynı anda yaylım ateşine başladı o yedi otomatik tüfek. Makineli tüfekler çok iyi konuşlanmıştı. Önce üçer, hemen ardından yine üçer atış yapıldı, en sonunda mekik dokur gibi bütün mermiler boşaltıldı. "Ta ta ta, ta ta ta, tatatatatatata..." Böylesine hızlı bir yaylım ateşi domuzların hayal gücünün çok çok ötesindeydi. Yedi tüfek yüz kırk tane mermiyi beş saniye içinde ateşlemişti, üçe ayrılmış olan Domuz Birliği'nden en azından otuz kadar domuz yere serildi hemen. Mermilerin çoğu kafalarına isabet etmişti, kafataslarına giren mermiler hemen patlıyordu. Çok sefil bir şekilde öldü bu domuzlar, kiminin beyni parçalandı kiminin gözü fırladı yuvalarından. Kesik Kulak domuzlar kralı olmanın verdiği içgüdüyle silah sesini duyar duymaz başını eğmesine rağmen bir dizi mermi onun o sağlam kulağını da parçalayıverdi. Keskin bir çığlık atıp avcı takımının üzerine atıldı, bu sırada alev püskürtme makinelerini taşıyan üç deneyimli avcı üç adım öne çıktı, yere yatıp aynı anda ateş ettiler, bu üç ejderhanın püskürttüğü üç ateş topu adamların önlerinden sanki aynı anda yüz kazın dışkılaması gibi sesler çıkararak havaya yükseldi. Bu yapışkan alev toplarının dilleri Domuzlar Kralı Kesik Kulak'ı bir bohça gibi sarıp üç metre kadar yukarıya yükseldi, kral ortadan kaybolmuştu, sadece koşturan bir alev topu vardı şimdi, yerde yuvarlandı, yaklaşık yirmi saniye sonra hareketsiz kalınca

olduğu yerde yanmaya devam etti. Güneydeki ve kuzeydeki domuzlar da krallarıyla aynı kaderi paylaştılar. Yabandomuzlarının üzerlerindeki kalın çam reçinesi tabakası çok yanıcı bir madde olduğundan yanmaları için küçük bir kıvılcım bile yeterliydi aslında. Onlarca tutuşmuş domuz acı çığlıklar atıp deli gibi koştururken içlerinden zeki olan birkaçı yere yatıp yuvarlandı, geri kalansa koşmaya devam etti. Ağaç kovuklarına ve çalıların arasına dalıp büyük bir yangına sebep oldular. Kum adacığı duman altında kaldı, yanık kokusu göğe doğru yükseliyordu. Geriye kalan vurulmamış ve yanmamış domuzlarsa korkudan iyice aptallaşmıştı, başsız bir sinek sürüsü gibi çarpıp durdular birbirlerine. Avcılar nişan alıp tek tek vurarak Cehennemin Efendisi Yama'nın yanına gönderdiler geri kalanları...

Şöyle devam eder Mo Yan:

Bu çılgın domuz katliamı çevre korumacılığı açısından bakılırsa biraz fazla aşırıya kaçmış sayılırdı. Yabandomuzlarının trajik ölümü bir de yangınla sonuçlandı. Qi Dağı'nda yapılan savaşta Zhuge Liang'ı ateş hattında gören Saltanat Vekili Shu uzun uzun içini çekip iki gözü iki çeşme ağlamamış boşuna! 2005 yılında Kore Yarımdası'nda Kuzey ve Güney Kore'yi ayıran askerden arındırılmış bölgeyi ziyaret ettiğimde 38. paralelin geçtiği iki kilometrelik o insansız alanın iki tarafında etrafta koşturan yabandomuzlarını, ağaç tepelerindeki kuş yuvalarını ve uçuşan balıkçıl sürülerini görünce bizim Wu ailesinin Kumla Ağzı'nda organize edilmiş büyük katliamı hatırladım birden, öldürülen yabandomuzları her türlü kötülüğü işlemiş olsalar bile derin bir pişmanlık çöreklendi içime. Katliamda kullanılan alev püskürtme makineleri büyük bir yangına neden olmuş, kum adacı-

ğının çam, söğüt ve ılgın ağaçlarıyla bütün bitki örtüsü yanıp kül olmuştu. Kum adacığında yaşayan diğer canlılardan kanatları olanlar uçup kaçmış, geriye kalan kanatsızların kimi toprağın altındaki yuvalarına sürünerek kimi de nehre atlayarak hayatlarını kurtarmıştı ama yarıdan fazlası yanarak öldü...

O gün Yunliang Nehri'nin güney kıyısındaki kızıl söğütlerin arasında durmuş, adacığın üzerinden yükselen duman ve ateş bulutlarına tanıklık ediyordum kendi gözlerimle, tüfeklerin havai fişek gibi patlayan atışlarını ve yabandomuzlarının deli gibi ulumalarını duydum, karayelin taşıdığı o boğucu kokuyu da aldım elbet. Tahtımdan feragat etmeseydim onlarla birlikte aynı kaderi paylaşacağımı çok iyi biliyordum, işin tuhaf tarafı kendimi hiç de şanslı hissetmiyordum bu yüzden, böylesine sefil bir hayat sürmektense o yabandomuzlarıyla birlikte ateş denizinin ortasında yanmayı yeğlerdim.

Felaketten sonra nehre atlayıp kum adacığına çıktım, yanmış ağaçları, kömürleşmiş domuz cesetlerini ve adacığın sahiline uzanmış olan çeşitli hayvanların şişmiş cesetlerini gördüm. Öfke ve hüzün arasında bocaladım biraz, en sonunda öfke ve hüzün birleşip iki başlı zehirli bir yılan gibi dişlerini geçirdi yüreğime...

İntikam almayı filan düşünemiyordum, bu ezici keder yakıyordu içimi. Bir saniye olsun bırakmadı peşimi, savaş arifesinde içi içini yiyen bir asker gibi huzursuzdum. Nehre atlayıp akıntının tersine doğru yüzmeye başladım. Yorulunca arada nehrin iki yakasında uzanan ılgınların arasına giriyordum. Bir kokunun peşine düşmüştüm. Benzin ve yanmış domuz cesetlerinden çıkan kokunun karışımıydı bu, bazen acı bir tütün kokusuyla ucuz bir *baijiu* kokusu da karışıyordu araya. Bu kokuyu bir gün boyunca takip ettikten sonra şeytanın cisimleş-

miş hali olan o günahkâr motorlu teknenin görüntüsü sislerin arasından yavaş yavaş çıkan bir sahne gibi belirmeye başladı zihnimin derinliklerinde.

Yaklaşık on iki metre uzunluğunda bir tekneydi bu. İki santim kalınlığındaki çelik plakaların kaynakla birbirine kabaca tutuşturulmasıyla yapılmış, çelik mavisi, sivri köşelerinde yeşim taşı yeşili su otlarının asılı olduğu bir tekne işte. Pervanesini çalıştırmak için yirmi beygir gücünde dizel motor monte edilmişti üzerine. Kaba, hantal, çelikten yapılmış garip bir mahluk. Üzerinde on kişilik bir avcı takımıyla akıntının aksine doğru yol alıyordu. On avcıdan normalde ilçede çalışan altısı mobilize askerler gibi adacığa gelip görevlerini başarıyla tamamladıktan sonra otobüse atlayıp ilçeye geri dönmüşlerdi, teknede liderleri Zhao Yonggang ve avcılar –Qiao Feipeng, Liu Yong ve Lü Xiaopo– kalmıştı sadece geriye. Nüfus patlaması, arazi kıtlığı, bitki örtüsünün tahribatı ve sanayi kirliliği gibi nedenlerden ötürü Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nda yabantavşanı ve yabantavuğu gibi küçük canlıların hepsi neredeyse çoktan yok olmuş ve profesyonel avcıların çoğu da başka mesleklere yönelmişti, bu üçü istisnaydı ama, o zamanlar aslında eşeklerin öldürdüğü iki kurdun leşini sahiplenip muazzam bir üne sahip olmuşlardı bütün ilçede, ünlerine ün katan domuz katliamı sayesinde kahraman ilan edilmişlerdi ve bütün medya peşlerindeydi artık. Diao Xiaosan'ın ganimet olarak taşıdıkları cesediyle birlikte elli kilometre uzaklıktaki ilçe merkezine yol alıyorlardı nehrin üzerinde. Böylesine hızlı bir tekneyle sabah çıktıkları yola akşam olmadan varırlardı. Ama bu seyahati bir zafer turuna çevirmeyi seçtiler nedense. Her köyde demir atıp sözde domuzlar kralının cesedini gösteriyorlardı köylülere. Diao Xiaosan'ın cesedini kıyıya taşıyıp boş bir alanda sergiliyorlardı köylülerin daha yakından bakmaları için. Fotoğraf makinesi olan bazı zenginler

fırsat bu fırsattır deyip aileleri ve yakın arkadaşlarının hatıra fotoğraflarını çekiyorlardı domuzlar kralının cesediyle. İlçe gazete ve televizyonundan gelen muhabirler bu zafer turunu başından sonuna kadar sıkı bir takibe alıp rapor ediyorlardı. Böylesine zengin bir atmosfer muhabirlerin saçma duygulanımlarla dolu yazılar yazmasına vesile oluyordu. Ne "bütün köyün yataktan çıkmadığı" kaldı ne de "izleyicilerin yarattığı izdiham". Lü Xiaopo, liderleri Zhao Yonggang'a izleyicilere bilet kesmeyi önerdi: İzlemesi bir yuan, fotoğraf çekmesi iki yuan, kralın azı dişlerine dokunurken fotoğraf çektirmesi üç yuan, kralın üzerine binip fotoğraf çektirmesi beş yuan, avcı takımı ve domuzlar kralının cesediyle birlikte fotoğraf çektirmesi de on yuan. Qiao Feipeng ve Liu Yong'u baştan çıkarmaya yetmişti bu öneri ama Zhao Yonggang kesinlikle reddetti. Bir seksen boyunda, ince belli, geniş omuzlu, kolları normal bir insandan daha uzun, sol ayağı hafifçe topallayan, ince yüzlü ve çok azimli biri olan bu adam görünüşe göre gerçekten kahraman bir erkeğe benziyordu. Vardıkları her köyde köyün yerel kadrolarının sıcak misafirperverliklerinin tadını çıkarıyordu avcılar. Ziyafet sofrasında kadeh tokuşturuluyor, masada bir kuşsütü eksik oluyordu. Qiao Feipeng'in anlatmaya başladığı domuz avı Liu Yong ve Lü Xiaopo'nun araya girip süslediği ayrıntılarla zenginleştiriliyor, her seferinde biraz daha yağ ve sirke katılarak abartılıyor, her seferinde gerçek ve kurgu arasındaki mesafe giderek daralıyor, her seferinde içi sıkılan Zhao Yonggang daha çok içiyor ve sarhoş olduktan sonra durup dururken alaycı kahkahalar atıp insana ne yapacağını şaşırtıyordu.

Yukarıdaki ayrıntılı ziyafet sofrası betimlemeleri doğal olarak Mo Yan'ın yazdıklarından geliyor. Güpe gündüz karaya çıkıp onların peşine takılamadığımdan sadece nehirdeyken olan biteni anlatabiliyorum ben.

Turun son gecesi soğuk ve rüzgârlı bir geceydi, neredeyse dolunay gibi yuvarlak olan ayın yüzü solgundu epey, sanki cıva zehirlenmesinden mustaripmiş gibi mavi yeşil bir solgunluktu bu ve aynı solgunluk giderek durgunlaşan nehrin üzerine de yansıyordu. Nehrin akışı gözle görülür bir şekilde durgunlaşmış ve yer yer ince bir buz tabakası kaplamıştı üzerini insanın gözünü acıtan mavi bir parıltıyla. Nehrin sol kıyısındaki ılgın ağaçlarının arasına çömelip ağaçların yapraksız kalmış, çıplak dalları arasından ağaç gövdelerinden inşa edilmiş olan basit iskele üzerinde cereyan eden olayları izliyordum, tekne iskeleye yanaşıp demir attı birden. Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın ilk kasabasıydı burası, adı da Eşek Hanı'ydı, yüz yıl önce eşek tacirlerinin toplandığı bir yer olduğundan ötürü bu adla anılıyordu. Kasabanın üç katlı mütevazı hükümet binası ışıl ışıl parlıyordu, binanın dış cephesi sanki üzerine bir kat domuz kanı çekilmiş gibi duran koyu kırmızı tuğlalarla örülmüştü. Kahraman domuz avcıları için verilen ziyafet bu binanın geniş salonlarından birinde düzenlendi, arada sırada tokuşturulan kadehlerin çınlaması duyuluyordu dışarıdan. Binanın önündeki meydan da –Ximen köyünde bile bir tane vardı bundan, koskoca kasabada da olsundu artık– ışıl ışıl parlıyordu ve gürültülü bir kalabalık toplanmıştı buraya, kasaba sakinlerinin Diao Xiaosan'ın cesedini ahlar ve ohlar eşliğinde izlemeye geldiğinden adım gibi emindim, bir de elinde polis copu olan bir bekçi olmalıydı kesin, bir yerlerden domuz kılından yapılan diş fırçasıyla fırçalanan kapkara dişlerin bile beyazladığını duymuş olan bir grup kara dişli genç, ağızlarından salyalar akıtan büyük bir gıptayla bakıyordu domuzlar kralının yelesindeki tüylere.

O akşam dokuz sularında sabrım meyvelerini vermeye başladı. Onlarca gürbüz delikanlı Diao Xiaosan'ın bir kapı kanadına koydukları cesedini şarkılar söyleyip

ıslıklar çala çala iskeleye taşıyordu. Kırmızılar giymiş iki güzel genç kız ellerinde birer kırmızı fenerle yolu aydınlatırken arkalarından gelen saçı sakalı ağarmış ihtiyar bir adam yürek sızlatan bir sesle, basit ama melodik ve çok sıkıcı sözleri olan bir mersiye düzerek gençlerin bu sözde cenaze alayına tempo tutarak adımlarını koordine ediyordu.

"Ah domuzlar kralı –doğruca tekneye gidiyorsun– ah domuzlar kralı – doğruca tekneye gidiyorsun ah!"

Diao Xiaosan'ın cesedi çoktan kokmaya başlamış ve görünüşe göre üzerinde taşındığı kapı kanadı kadar sertleşmişti, soğuk hava cesedin tamamıyla çürümesine engel oluyordu. Cesedi tekneye yerleştirdiklerinde tekne suya daha da batıverdi birden. Ben, On Altı Numaralı Domuz, Kesik Kulak ve Diao Xiaosan arasında komuzlar kralı olmayı en çok hak edenin ihtiyar Diao olduğunu düşünüyorum aslında. Çoktan ölmüş olmasına rağmen teknenin üzerinde çömelmiş dururken sanki hâlâ hayattaymış gibi tüm heybetiyle duruyordu. Ayın solgun ışınları heybetine heybet katıyordu, sanki her an ayağa kalkıp suya atlayacak ya da karaya zıplayacak gibi görünüyordu.

Çoktan körkütük sarhoş olmuş olan dört avcı sonunda teşrif ettiler. Yerel kadroların desteğiyle sallana sallana iskelede yürüyorlardı. Onların yolu da fener taşıyan yine kırmızılar giymiş iki genç kız tarafından aydınlatılıyordu. Ahşap iskeleye on metre kadar yakınlaşmıştım ben de, avcıların vücudundan yayılan içki ve sigara dumanı önümde uzanan havayı zehirlemişti bile. O sırada yatışmıştı içim, gözlerimin önünde cereyan eden hiçbir şeyin benimle bir alakası yokmuş gibi sakin bir tavır takınmıştım. Tekneye binmelerini izledim.

Sağ salim tekneye bindikten sonra kendilerini uğurlamaya gelen kibar ev sahiplerine ikiyüzlü teşekkürlerini sundular, iskelenin üzerindeki ev sahipleri de aynı şekilde

teşekkür etti onlara. Sonra güzelce oturdular teknenin içine. Liu Yong motoru çalıştırmak için ipini çekti, muhtemelen soğuktan olacak çalışmadı motor, motoru çalıştırmak için ısıtmak gerekiyordu biraz. Pamuktan yaptığı bir meşaleyi benzine batırıp tutuşturdu hemen, meşalenin ay ışığını uzaklaştıran sarı alevleri Qiao Feipeng'in solgun yüzüyle yüzünün içine göçmüş gibi duran ağzını, Lü Xiaopo'nun şişmiş yüzüyle kızarmış burnunu, Zhao Yonggang'ın sırıtkan yüzünü ve arkadaşım Diao Xiaosan'ın azıdişleri kırılmış olan ağzını aydınlattı. İyice sakinleşmiştim artık, kutsal bir heykelin önünde duran yaşlı bir keşiş gibiydim sanki.

Motor nihayetinde çalışınca geceyi ve ayı ürkütüverdi o korkunç gürültüsü. Tekne yavaş yavaş hareket etti. Nehir kenarındaki ince buz tabakasının üzerinden çalımla iskeleye doğru yürüdüm, sanki avcıları uğurlamak için gelen kasaba sakinlerinden birinin yanında gelmiş olan evcil bir domuz gibi. Genç kızların ellerinde salınan iki kırmızı fenerin titrek ışığı havaya sıçradığım sırada tam da ihtiyacım olan o kahramanca atmosferi yaratıyordu.

Hiçbir şey düşünmüyordum, tıpkı Mo Yan denilen o ufaklığın öğrendiği şeyleri papağan gibi tekrarlaması gibiydi her şey, sadece harekete geçtim, eyleme geçmiştim işte, etrafımı saran o uyuşmuş, şekil değiştirmiş ve abartılmış şeylere karşı herhangi bir şey hissetmiyordum artık, ne bir düşünce ne de bir duygu vardı kafamın içinde, tamamen boş bir beyazlığa bürünmüştü beynim. Hafifçe sıçramıştım sadece, gerçekten de hafifçe sıçramıştım sadece, tıpkı geleneksel Pekin Operası "Beyaz Yılanın Efsanesi"nin o çok romantik açılış sahnesindeki gibiydi her şey, güzel bir genç kıza dönüşmüş olan o beyaz yılanın tekneye yaptığı narin atlayış gibiydi. Kulaklarımın dibinde *jinghu*'nun o romantik melodisi çalıyordu, tekne hareket ettiğinde çalan gongun sesi gibi, Gaomi Kuzeydoğu

Bucağı'nın o uzun nehriyle alakalı değil de Hangzhou'nun Batı Gölü'nde geçen romantik bir hikâyeye girer gibi bir şeydi hissettiğim, insanların sonradan yorumlar yapacağı, efsaneleştirip üzerine şarkılar yazacağı, o şarkıları söylerken yine yorumlarda bulunacakları ve o şarkılar söylenirken yapılan yorumları efsaneleştirip bu kez de onları şarkılaştıracakları bir şeydi işte. Evet, o sırada ne bir şey düşünüyor ne de bir şey hissediyordum, rüyada gibiydim ve rüya gerçekliği kırıyordu. Teknenin aniden battığını ve azgın suların kaldırdığı teknenin yavaşça yeniden yükseldiğini hissettim, teknenin etrafını saran su değildi artık, dört bir yana saçılan mavi cam kırıklarıydı gördüğüm, sessizlik hâkimdi havaya; ama aynı zamanda çok çok uzaklardan duyulan bir ses de vardı, bir insanın ya da bir domuzun suyun dibinden duyduğu, ta kıyıdan aşağılara yayılan bir ses. Mo Yan'ın yakın arkadaşısın sen, lütfen söyle ona bu romanın gizini: Her büyük hikâyenin karakteri, gerçeği kavrama ve güçlü bir anlatım aracı eksikliği çektiği sırada onları suyun dibine batırıp öyle anlattırsın hikâyesini. Burası sessizliğin sesinin ülkesi, burası renksizliğin rengine boyanmış bir ortam, evet, doğru olan her şey burada, suyun dibinde gerçekleşir. Eğer benim sözümü dinlerse bir gün büyük bir yazar olur. Bunları benim arkadaşım olduğun için söylüyorum sana; Mo Yan senin arkadaşın olduğundan ötürü benim de arkadaşım sayılır, bu dediklerimi söyle lütfen ona.

Tekne yana yatınca Diao Xiaosan ayağa kalkacakmış gibi göründü birden. Ayın zihni de şimdi bu romanı yazan yazarınki gibi bomboş bir beyazlığa bürünmüştü. O sırada motorun üzerine eğilmiş olan Liu Yong balıklama nehrin içine düşünce suyun mavi beyaz dalgaları cam kırıkları gibi sıçradı dört bir yana. Motor titremeye başladı, siyah dumanlar püskürttü, sesi iyice zayıflamıştı, yalan değil, kulaklarıma su kaçmış gibi az duyuyordum

sesini. Lü Xiaopo'nun vücudu sallanmaya başladı, ağzını kocaman açmış sarhoş nefesini salıyordu, sonra arkaya düştü, vücudunun yarısı teknenin içinde kaldı, diğer yarısıysa teknenin dışında duruyordu, teknenin sert çelik kenarı tam beline denk geliyordu, hemen ardından balıklama nehrin içine daldı, etrafa yine o sessiz cam kırıklarını andıran mavi beyaz sular sıçradı. Teknenin içinde zıplamaya başladım, iki yüz elli kiloluk cüssem iyice salladı o küçük tekneyi. Avcı takımının danışmanı, yıllar önce benimle bir münasebeti olmuş olan Qiao Feipeng'in iki bacağı birden çözüldü hemen, teknenin içine diz çöküp secde etmeye başladı ardı ardına, bu haliyle çok komik görünüyordu. Hiçbir şey düşünmüyordum, zihnimin derinliklerinde dolanan o yıllanmış tahıl ve çürümüş kepeklerin bile peşine düşmedim, başımı indirip kaldırmamla onu tutup tekneden aşağıya atmam bir oldu. Hiç ses çıkmadı, cam kırıkları gibi etrafa sıçradı su yine. Sadece o yiğit Zhao Yonggang kalmıştı şimdi geriye, elindeki sopayı kaldırdığı gibi –taze çam kokuyordu sopa galiba, düşünecek halim yoktu pek– kafama geçirdi. Beynimin içinden kulak zarlarıma uzanan bir ses duydum. Sopa ikiye ayrılmıştı, yarısı suya düştü, diğer yarısıysa onun elinde kaldı. Kafamın acıyıp acımadığını düşünecek zamanım yoktu, gözlerimi elindeki üzerinde ay ışığında açmış bir çiçek gibi duran maş fasulyesi taneleri olan o yarım sopaya dikmiştim. Sopa direkt ağzıma doğru savrulunca hemen ağzımı açtım. Bir güzel ısırdım sopayı. O da sopayı geri çekmeye çalışıyordu. Tüm gücüyle hem de. Gerçekten de çok güçlüydü. Yüzünün, ayı gölgede bırakmak isteyen bir fener gibi kızardığını gördüm. Dişlerimi gevşettim birden ama birden öylesine yapıvermiştim bunu, planladığım bir şey değildi, sopa dişlerimden sıyrılır sıyrılmaz adam da gerileyerek tekneden aşağıya yuvarlandı. İşte o sırada bütün sesler, bütün renkler ve bütün kokular üzerime çullandı birden.

Nehre atlayınca metrelerce yükseğe su sıçrattım. Su soğuk ve yapışkandı, yıllanmış bir içkiyi andırıyordu. Dördünün birden suyun üzerinde süzüldüğünü gördüm. Liu Yong ve Lü Xiaopo çoktan körkütük sarhoş olmuştu zaten, ne herhangi bir uzuvlarını hareket ettirecek mecalleri ne de düşünebilecek beyinleri kalmıştı geriye, bu yüzden onları öbür tarafa yollamak için yardım etmeme gerek bile yoktu. Aralarında insana benzeyen tek kişi olan Zhao Yonggang eğer sıkı bir mücadele verip karaya ulaşırsa yaşamasına izin verecektim. Qiao Feipeng hemen yanımda debeleniyordu, o mor burnunu suyun üzerinde tutup nefes almaya çalışırken çok iğrenç görünüyordu. Ön toynaklarımdan birini kaldırıp o kel kafasına vurunca hareketsiz kaldı, kafası suyun içine girince kıçı çıktı bu kez sudan.

Kendimi suyun akışına bırakıp nehrin aşağısına doğru süzüldüm, nehir ve ay ışığı birleşip gümüş rengi bir sıvı oluşturmuştu, sanki birazdan donuverecekmiş gibi duran eşek sütünü andırıyordu. Arkamda motorun deli gibi kükreyen sesini duydum, kıyıdansa şaşkın çığlıklar atan bir koronun sesi geliyordu. Birinin şöyle bağırdığını duydum:

"Ateş edin, ateş edin!"

O altı asker eskisi ilçeye dönerken avcı takımının tüfeklerini de yanlarında götürmüştü, barış zamanıydı artık ve yabandomuzlarını öldürmek için böylesine gelişmiş silahları kullandıklarından dolayı bu planı yapanlar da cezalandırılmıştı.

Suyun dibine dalıp bütün sesleri yukarıda ve arkamda bıraktım büyük bir romancı gibi.

36

Hayallere dalıp geçmişi hatırlamak
Kendini unutup bir çocuğun hayatını kurtarmak

Üç ay sonra öldüm.

Bir öğleden sonrasıydı, güneş yoktu. Ximen köyünün arkasındaki su kanalının buz tutmuş grisinde oynayan bir grup çocuk vardı. Yaşları üç ile dört ve yedi ile sekiz arasında değişiyordu. Kimi ahşap kızaklarla kayıyor kimi de buzun üzerinde topaç çeviriyordu. Çalıların arasına çömelmiş Ximen köyünün bir sonraki neslini izliyordum. Nehrin karşı kıyısından dost canlısı bir sesin bağırdığını duydum birden:

"Kaifeng, Gaige, Fenghuang, Huanhuan canlarım, eve dönün artık!"

Karşı kıyıda dikilmiş olan solgun yüzlü kadına baktım, başına bağladığı mavi eşarbı uçuruyordu rüzgâr. Hemen tanıdım onu, Yingchun'du bu. Bir saat sonra ölmüş olacaktım, onlarca yıl öncesinin çalkantılı hatıraları kalbime hücum edince domuz vücudumu unutuverdim birden. Kaifang'ın Lan Jiefang ve Huang Hezuo'nun oğulları, Gaige'nin Ximen Baofeng ve Ma Liangcai'nin oğulları, Huanhuan'ın Ximen Jinlong ve Huang Huzhu'nun evlatlık oğulları olduğunu biliyordum. Fenghuang'sa Pang Kangmei ve Chang Tianhong'un kızlarıydı. Fenghuang'ın aslında Ximen Jinlong'un tohumu olduğunu da biliyordum, tohumun atıldığı yerse kayısı bahçesindeki o meş-

hur, romantik kayısı ağacının altıydı. Kayısı çiçekleri açmış ve ay da pırıl pırıl parlarken Ximen Jinlong, o sırada parti sekreteri olan Pang Kangmei'yi ağaca yaslayıp bizim Ximen ailesinin o genetik olarak çok üstün olan tohumlarını Gaomi ilçesinin en güzel rahmine ekmişti. Mo Yan denilen o ufaklığın bir romanında yazdığına göre Jinlong, Pang Kangmei'nin eteğini kaldırırken kızcağız onun kulaklarını çekip sert bir şekilde şöyle fısıldamış: "Parti sekreteriyim ben!" Jinlong'sa onun bedenini ağacın gövdesine iyice yaslayıp, "Ben de parti sekreterini sikerim o zaman, başkaları altın, para gibi şeylerle rüşvet verirken, ben kuşumla rüşvet vereceğim sana!" demiş. Pang Kangmei de hemen oracıkta kendinden geçmiş. Kayısı çiçekleri kar gibi yağmış üzerlerine. Yirmi yıl sonra Pang Fenghuang'ın eşsiz bir güzelliğe dönüşmesi kaçınılmaz bir şey olacaktı yani: Tohum iyi, tarla iyi, tarlanın etrafı şiirsel bir güzellikle çevrili, bu kız da güzel olmazsa artık, göğün adaleti yok!

Çocuklar o kadar eğleniyordu ki kıyıya gitmek bile istemiyorlardı, bu yüzden Yingchun sendeleyerek indi setten aşağıya. İşte tam o sırada buz çatladı ve çocuklar düşüverdiler buz gibi suyun içine.

İşte o an bir domuz değildim artık, bir insandım ama kahraman filan değil, sadece iyi kalpli bir insan, adalet için elinden geleni ardına koymayan sıradan biri işte. Nehre dalıp bir kız çocuğunun giysisini ağzımla –ağzımı kullanmasam da bir domuz değildim o an– kaptığım gibi henüz çökmemiş olan buzların yanına yüzdüm, kızı yukarı kaldırıp buzun üzerine fırlattım hemen. Yingchun bir hışım sete doğru koşturup avazı çıktığı kadar köydekilere seslendi. Teşekkürler Yingchun, en sevdiğim karıcığım; suyun soğukluğunu hissetmiyordum, aksine biraz ılık gibi gelmişti bana, damarlarıma yürüyen kan eşliğinde yüzebildiğim kadar hızlı yüzdüm. Benimle aralarında

ayrılmaz bir bağ olan o üç eniği kurtarmaya çalışmıyordum özellikle, önüme kim denk gelirse onu kurtarıyordum. Zihnimdeki o bomboş beyazlık gitmişti artık, düşünüyordum, hem de çok düşünüyordum. O "aptal anlatı"ya karşı savaş açmıştım. Tolstoy'un *Anna Karenina*'sındaki Anna Karenina'nın kendini ölüme atarken düşündüğü kadar çok düşünüyordum, Mo Yan'ın "Patlama" adlı uzun öyküsündeki hani babasının attığı tokattan sonra uzun uzun düşünen o oğul gibi uzun uzun düşünüyordum, Kültür Devrimi arifesinden yayımlanan, Jin Jingmai'nin o meşhur romanı "Ouyang Hai'nin Şarkısı" ndaki raylara sıkışmış ürkek atın tren çarpmadan hemen önceki o kısacık anda düşündüğü kadar çok şey düşünüyordum. Bir gün yüz yıl gibi geliyordu, bir saniye yirmi dört saatten fazla. Küçük bir oğlanın pamuklu pantolonundan kaptığım gibi buzun üzerine çıkardım onu. Uzun yıllar önceki bal tatlısı bir sahneyi hatırladım birden: Yingchun'u elinde bir bebek, kucağındaysa emzirdiği başka bir bebek, işte o bebeğin üzerine sinmiş olan insanı sarhoş eden süt kokusu nehrin buz gibi soğuk suyunun içinde çözülmüştü sanki. Çocukları birbiri ardına buzun üzerine çıkarıyordum. Hepsi çok zeki çocuklardı, onları buzun üzerine fırlattığımda ayağa kalkmak yerine çok doğru bir hareketle emekliyorlardı buzun üzerinde. Çocukların içinde en şişman olanını o küçük ayağından tutup suyun dibinden çıkarmaya çalıştım. Ağzından balık gibi baloncuklar çıkarıyordu yukarı çıkarken. Bu sırada eski Kaymakam Chen Guangdi'yi hatırladım birden, eşeğiyle yalnızken gözlerine dolan sıcak gözyaşlarını. Şişman oğlanı buzun üzerine çıkardığımda buz tabakası çocuğun ağırlığından çatlamaya başladı, ben de onun o yumuşak karnını itmeye başladım burnumla, bir yandan da dört bacağımı birden kürek çeker gibi oynatıyordum suyun içinde –dört bacağımı oynatıyordum derken insan

olduğumu unutmayın lütfen– işte böyle tüm gücümle uzaklaştırdım onu, çok şükür buz kırılmadı bu kez. Bu büyük çabanın verdiği bitkinlikle suya batmaya başladım, burnum suya girince boğulacaktım neredeyse. Tekrar suyun yüzüne çıkmayı başarınca öksürmeye ve bir yandan da derin derin nefes almaya başladım. Bir grup insanın setten aşağıya doğru koşturduğunu gördüm sonra. Sizi geri zekâlı insanlar, aşağıya inmeyin sakın! Tekrar suya dalıp bir çocuk daha çıkardım. Toparlak yüzlü bir çocuktu bu, suyun dışına çıkar çıkmaz yüzündeki su damlaları parlak bir şurupla kaplanmış gibi dondu kaldı. Kurtardığım çocukların buzun üzerinde emeklemeye devam ettiğini gördüm sonra. Kimi ağlıyordu, bu da hâlâ yaşadıklarını kanıtlıyordu. Çocuklar hadi ağlayın bakayım hepiniz! Bu kız çocuklarının birer birer Ximen Konağı'nın avlusundaki kayısı ağacına tırmandığını hayal ediyordum, ağacın en tepesindeki kız çocuğu yellenince hepsi gülmeye başladı, sonra hepsi birden ağaçtan aşağıya kayıp o gülüşün içinde eridiler, onların o gülen yüzlerine baktım hemen; Baofeng'in gülen yüzüne, Huzhu'nun gülen yüzüne, Hezuo'nun gülen yüzüne. Sonra yine suya daldım, nehrin dibine kadar batmış olan bir oğlanın peşine düşmüştüm bu kez. Onu yakalayınca yüzeye çıktım hemen; ama kalın bir buz tabakasına tosladım, oksijen yetersizliğinden göğsümün patlayacakmış gibi olduğunu hissettim. Çocuğu sürükleyerek buz tabakasına çarptım ama kırılmadı buz. Tekrar denedim ama yine olmadı. Sonra geriye dönüp yüzmeye başladım, epey yüzdüm, suyun yüzüne çıkınca gözlerimin önünde kan kırmızı bir sahne vardı. Gün mü batıyordu acaba? Çocuğu, neredeyse artık nefes bile almayan oğlanı tüm gücümle buzun üzerine fırlattım. Kan kırmızısının içinde onları gördüm sonra, Jinlong'u, Huzhu'yu, Hezuo'yu, Lan Lian'ı başkaları da vardı aralarında... Hepsi kandan yapılmışça-

sına kıpkırmızıydı, ellerinde uzun sopalar, halatlar ve kancalarla buzun üzerinde emekleyerek çocukları kurtarmaya geliyorlardı... Çok akıllıca, ne iyi insanlarsınız hepiniz, o sırada hepsine karşı büyük bir minnettarlık duyuyordum, bir domuz olarak hayatımı zorlaştırmış olanlarına bile minnettardım. Kendimi altın dalları ve yeşim yaprakları olan nadir ağaçlardan oluşmuş bir koronun içine gizlenip bir bulutun üzerine kurulmuş olan sahnede büyüleyici bir oyunu izlermiş gibi hissettim, sahnenin üzerinden müzik yükseliyordu havaya, üzerinde nilüfer yapraklarından dikilmiş bir elbise olan kadın bir opera sanatçısı şarkı söylüyordu, çok duygulandım birden ama niye duygulandığımı bilmiyordum hiç. Tüm vücudum ısınmaya başlamıştı, su öyle ılıktı ki, ne kadar da rahatmış diye düşünüyordum yavaş yavaş suyun dibine batarken. Çok tanıdık, mavi yüzlü iki zebani yüzlerinde hafif bir tebessümle şöyle seslendi bana:

"Demek geri döndün eski dostumuz!"

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Köpeğin Ruhu

37

Mağdur ruhun köpek olarak geri dönmesi
Şımarık çocuğun annesiyle şehre gitmesi

İki zebani kollarımdan tutup sudan çıkardı beni. "Sizi piç kuruları!" diye bağırdım öfkeyle, "Çabuk Cehennemin Efendisi Yama'nın yanına götürün beni, o yaşlı köpekle görülecek bir hesabım var!"

"He he," diye kıkırdadı birinci zebani, "o kadar yıldan sonra hâlâ asabisin demek."

"Ne derler bilirsin, 'Kediyi fare yakalamaktan, köpeği de bok yemekten alıkoyamazsın,'" dedi ikinci zebani alaylı bir tavırla.

"Bırakın beni," diye kükredim öfkeyle, "o yaşlı köpeği kendi başıma bulamayacağımı mı sanıyorsunuz yoksa?"

"Sakin ol biraz, yatıştır şu öfkeni artık," dedi birinci zebani, "ne de olsa eski dost sayılırız, o kadar yıl geçti aradan, gerçekten özlemişiz seni."

"Tamam, o yaşlı köpeği görmeye götüreceğiz seni," dedi ikinci zebani.

İki zebani beni Ximen köyünün anacaddesinde deli gibi sürüklerken serin bir esinti yaladı yüzümü, tüy kadar hafif kar taneleri çarpıyordu yüzüme. İlerlerken yolda savrulan solmuş yapraklar bıraktık ardımızda. Tam Ximen Konağı'nın önünden geçerken zebanilerin ikisi birden durdu aniden, birinci zebani sol kolum ve sol bacağımdan, ikinci zebaniyse sağ kolum ve sağ bacağımdan

tutup havaya kaldırdıktan sonra çan çalmaya yarayan ahşap bir koçbaşı gibi beni bir ileriye bir geriye sallayıp durdular. Ellerini aynı anda bıraktıklarında uçarak ileriye fırladım, arkamdan şöyle bağırdıklarını duydum:

"Hadi git de gör bakalım o yaşlı köpeğini!"

Bam! Başımı gerçekten de çana çarpmış gibi hissettim, gözlerim kararınca bilincimi yitirdim. Kendime geldiğimde, söylememe gerek kalmadan da tahmin etmişsindir zaten, bir köpeğe dönüşmüş buldum kendimi, annen Yingchun'a ait bir köpek kulübesinde. Bu düzenbaz Yama da çok oluyordu artık, mahkemesinde şamata çıkarmamı önlemek için çok aşağılık bir önlem almıştı kendince, reenkarnasyon sürecini kısaltıp beni doğruca bir köpeğin rahmine göndermişti işte, üç eniğin peşinden fırlayıverdim köpeğin doğum kanalından.

Gerçekten de son derece ilkel bir köpek kulübesiydi bu: bir saçak altına dizilmiş kırık tuğla parçalarından oluşan iki duvar ve üzerine katran çekilmiş olan birkaç ahşap plakadan oluşan bir tavan. Burası köpek anamın eviydi –ona ana demekten başka bir şey gelmiyordu elimden, onun rahminden fırlamıştım sonuçta– benim de çocukluğumu geçireceğim ev, bir faraş dolusu tavuk tüyü ve yaprak da yatağımız oluyordu.

Lapa lapa yağan kar hemen örttü toprağı, saçağın altındaki ampul aydınlatıyordu köpek kulübesini. Katranlı plakaların arasından düşen karı izliyordum. Soğuktan iliklerime kadar üşümüş, durmadan titriyordum. Köpek anamın sıcak koynuna sokuldum hemen, ağabeylerim ve ablam da yanaştılar. Birkaç reenkarnasyondan sonra çok basit bir gerçeği öğrenmiştim: Roma'dayken bir Romalı gibi davran. Eğer bir domuz ahırında doğarsan domuz sütü emmezsen açlıktan ölürsün, bir köpek kulübesinde doğduysan da köpek ananın koynuna sokulmazsan soğuktan donarak ölürsün. Bizim köpek anamız

büyük, beyaz bir köpekti ama ön patileri ve kuyruğunun ucu karaydı.

Köpek anamızın kırma bir köpek olduğu şüphe götürmezdi ama babamız Sun kardeşlerin Almanya'dan gelmiş, vahşi ve safkan bir Alman çoban köpeğiydi. Daha sonra görecektim bu köpeği, boylu boslu, kara sırtlı, kara kuyrukluydu, karnı ve patileri meyan kökü gibi kahverengiydi. O –babamız yani– Sun kardeşlerin Kızıl marka acı biber sosu üreten fabrikalarının avlusunda kalın ve ağır bir zincirle bağlıydı, önünde görünüşe göre bir ziyafetten artakalmış yiyeceklerle dolu bir yemek kabı vardı: bütün bir kızarmış tavuk, bütün bir balık ve yine bütün, neredeyse hiç el değmemiş yeşil bir kaplumbağa kabuğu. Ama o kadar gözü doymuş bir köpekti ki önündekilere bakmıyordu bile. Kanlı çizgileri olan altın sarısı gözleri, sivri kulakları ve yüzünden hiç eksik etmediği çatık kaşlı, vahşi bir ifadesi vardı.

Safkan bir baba ve kırma bir anneden doğma biz dört kardeş baştan aşağıya melezdik. Büyüdüğümüz zaman hepimiz farklı görünecektik ama doğduğumuzda aramızdaki farkı anlayamayacağınız kadar birbirimize benziyorduk. Doğum sıramızı sadece Yingchun biliyordu büyük olasılıkla.

Senin annen, Yingchun, benim köpek anamı beslemek için bir kâse kemik suyu çorbası getirdi. Kâseden tüten dumanlar yüzünün önünde kıvrılıyordu ananın; kar taneleri beyaz pervaneler gibi dans ediyordu başının üzerinde. Gözlerim daha keskinleşmediğinden yüzünü net seçemiyordum. Ama onun sanki birbirine sürtülmüş maun ağacı yapraklarından çıkan o hoş kokuyu andıran kendine has kokusunu alabiliyordum, kesif bir domuz kemiği çorbası kokusu bile bastıramazdı bu kokuyu. Köpek anam sıcak çorbayı büyük bir dikkatle höpürdete höpürdete yalıyordu. Senin anan da kulübenin üzerin-

deki kar yığınını elindeki süpürgeyle patır patır küredi. Kar yığını temizlenince içeriye gün ışığı ve soğuk hava girmeye başladı çatıdaki çatlaklardan, anan iyi bir şey yaptığını sanıyordu ama iş açmıştı başımıza. Bir köylü olmasına rağmen karın, buğday filizlerinin yorganı olduğunu nasıl bilmezdi? Karın, buğday filizlerinin yorganı olduğunu bilseydi eğer, buradan yola çıkarak köpek kulübesinin çatısındaki karın da köpeklerin yorganı olduğunu bilecekti. Çocuk yetiştirme konusunda çok deneyimli olan bu akılsız kadın, doğa biliminden zerre anlamıyordu. Eğer benim gibi iyi okumuş olsaydı Eskimoların evlerini kardan yaptığını ve Kuzey Kutbu'ndaki kurtarma ekiplerinin kızaklarını çeken köpeklerin geceleri soğuktan korunmak için kardan kulübelerde kaldığını bilir, böylece çatımızdaki karı küremez, biz de sabahın ayazında ölesiye üşümezdik. Ama eğer işte öyle ölesiye donmasaydık onun o sıcak *kang*'ının üzerine uzanıp sıcak bir tedavinin keyfini de çıkaramazdık.

Anan bizi sıcak *kang*'ın üzerine koyarken durmadan mırıldanıyordu:

"Canım yavrularım benim, zavallı küçüklerim..."

Sadece bizi sıcak *kang*'ına koymakla da kalmadı anan, anamızı da içeriye aldı.

Baban Lan Lian'ın sobanın ateşini beslediğini gördük. Dışarıda deli gibi rüzgâr esiyor, sobanın bacası deli gibi tütüyor, soba gürül gürül yanıyordu ama odanın içine duman sızmıyordu hiç, yanan dut dallarının o hoş kokusu duyuluyordu arada. Babanın yüzü bronz rengindeydi, saçlarındaki beyazlar altın sarısı gibi parlıyordu. Üzerinde kapitone bir ceketle sabah piposunu tüttüren çok mutlu bir aile reisi gibi görünüyordu. Arazi paylaşımı yapılıp köylülere tarla verildikten sonra bir zamanlar babanın bağımsız çiftçilik yaptığı gibi herkes kendi kendisinin patronu olmuştu şimdi. Hal böyle olunca anan

ve baban aynı tencereden yer, aynı *kang*'ın üzerinde uyur olmuşlardı artık.

Kang o kadar sıcaktı ki donmuş vücutlarımız hemen ısınıverdi. *Kang*'ın üzerinde hareketlenmeye başladık. Köpek ağabeylerim ve köpek ablama bakınca neye benzediğimi görebiliyordum, domuz olarak dünyaya geri döndüğüm zamanki gibiydi tıpkı bu. Sakar hareketlerimiz ve pofuduk tüylerimizle çok sevimli olmalıydık. *Kang*'ın üzerinde dört tane de çocuk vardı, hepsi üç yaşlarındaydı. Bir kız, üç oğlan. Biz dört eniktik, üç erkek, bir dişi. Anan şaşkın bir neşeyle şakıdı birden:

"Babası şu işe bak, harika değil mi, çocukların aynısı bunlar!"

Lan Lian ne düşündüğünü belli etmeyen bir homurtuyla sobanın ağzından kömürleşmeye yüz tutmuş bir peygamberdevesi yumurtası kovanı çıkarıp ikiye kırdı, ikiye bölünen kovandan hoş kokular salan iki tane peygamberdevesi yumurtası çıktı. "Kim yatağını ıslattı bakayım?" diye sordu, "Kim yatağını ıslattıysa o yiyecek bunları."

"Ben ıslattım!" diye hep bir ağızdan bağırdı iki oğlanla kız.

Oğlanlardan biri gıkını bile çıkarmadı. Etli, kepçe kulakları, büyük gözleri ve küçük ağzıyla kızmış gibi bir hali vardı. Onun Ximen Jinlong'la Huang Huzhu'nun evlat edindikleri oğulları olduğunu biliyordun zaten, söylentiye göre çocuğun biyolojik ana babası lise bire giden iki öğrenciymiş. Jinlong zengin ve parasıyla istediği her şeyi yapabilen bir adamdı artık, her şeye gücü yetiyor, her istediğini satın alabiliyordu. Huzhu doğumdan aylar önce karnına bir sünger takıp ortalıkta öyle dolaşmasına rağmen köylüler bunun sahte bir hamilelik olduğunu biliyordu zaten. Bu çocuğun adı Ximen Huan'dı, ona Huanhuan diye seslenirlerdi, Ximen çifti oğlana avuçlarındaki parlak inci tanesi gibi bakardı.

"Demek yatağını ıslatan gıkını bile çıkarmazken yataklarını ıslatmayanlar yaygara koparıyor ha!" dedi Yingchun sıcak peygamberdevesi yumurtalarını soğutmak için bir yandan bir elinden diğerine atıp bir yandan da üflerken, sonra yumurtaları Ximen Huan'a uzatıp, "Huanhuan, hadi ye şunları," dedi.

Ximen Huan yumurtaları onun elinden aldığı gibi *kang*'ın altına fırlattı, yumurtalara bakmamıştı bile, yumurtalar önümüze düştü, bunu gören köpek anamız hiç vakit kaybetmeden yalayıp yuttu ikisini de.

"Ah, bu çocuk yok mu!" diye söylendi Yingchun, Lan Lian'a.

Lan Lian başını sallayıp, "Her çocuk evdekilere çekermiş!" dedi.

Dört çocuk meraklı gözlerle biz dört eniğe bakıp arada sırada o küçük ellerini uzatıyorlardı dokunmak için.

"Hepinize bir tane düşüyor, ne bir eksik ne de bir fazla, tam kıvamında," dedi Yingchun.

Dört ay sonra Ximen Konağı'nın avlusundaki kayısı ağacı tomurcuklanmaya başladığı zaman Yingchun, Ximen Jinlong'la Huang Huzhu, Ximen Baofeng'le Ma Liangcai, Chang Tianhong'la Pang Kangmei ve Lan Jiefang'la Huang Hezuo'dan oluşan dört çifti karşısına alıp şöyle konuştu:

"Sizi buraya çağırmamın nedeni çocuklarınızı buradan almanız. Bunun birinci nedeni bizim ne okuma ne de yazma bilmemiz, çocuklar burada kalmaya devam ederse gelişimleri yavaşlayacak diye korkuyorum; ikinci nedeniyse yaşlandık artık, saçlarımız ağardı, gözlerimiz görmez oldu, kulaklarımız sağırlaştı, dişlerimiz döküldü, bir ömür boyu sıkıntı çektik, artık kendimize zaman ayırmanın vakti geldi de geçiyor bile. Chang yoldaş ve Pang yoldaş, sizin çocuğunuza bakmak bizim için büyük bir talihti ama Lan Amca'nızla düşündük taşındık, Fenghu-

ang altın bir dal, yeşim bir yaprak olduğundan artık şehirdeki bir anaokuluna gitmeli."

Resmî devir teslim töreninin yapılacağı o son an gelip çatmıştı işte: dört çocuk *kang*'ın doğusunda dizilmişti; dört enik de *kang*'ın batısına. Yingchun, Ximen Huan'ı kucaklayıp yanağına bir öpücük kondurduktan sonra ardına dönüp Huzhu'nun kucağına verdi onu. Sonra en büyük eniği aldı kucağına, kafasını okşayıp Ximen Huan'ın kucağına bıraktı.

"Huanhuan, bu senin olsun," dedi.

Sonra Ma Gaige'yi kucaklayıp yanağına bir öpücük kondurduktan sonra ardına dönüp Baofeng'in kucağına verdi onu. Ardından ikinci doğan eniği aldı kucağına, kafasını okşadıktan sonra Ma Gaige'nin kucağına bıraktı.

"Gaige, bu da senin."

Ardından Pang Fenghuang'ı kucakladı, onun o küçük pembe yüzüne sevecen bakışlarla bakarken gözleri doldu birden, kızı iki yanağından öptükten sonra ardına dönüp gönülsüzce Pang Kangmei'ye uzatırken şöyle dedi:

"Üç kel oğlan bir peri kızı etmez."

Sonra üçüncü eniği, yani ablamı kucakladı, başına tatlı tatlı vurup ağzını okşadı, kuyruğunu sıvazladıktan sonra Pang Fenghuang'ın kucağına bıraktı.

"Fenghuang, bu da senin," dedi.

En sonunda da o küçük yüzünün yarısı mavi olan Lan Kaifang'ı kucakladı, doğum lekesini okşayıp uzun uzun içini çektikten sonra iki gözü iki çeşme ağlayarak, "Seni kadersiz yavrucak... Senin de mi böyle..." dedi.

Sonra Hezuo'nun yanına bıraktı onu, Hezuo oğluna sıkı sıkı sarıldı çünkü kıçını bir yabandomuzu ısırdığından bu yana dengesini yitirmiş ve ayakta durmakta zorluk çekiyordu. Sen Lan Jiefang, Lan Lian'ların üçüncü kuşak temsilcisi olan mavi yüzlü oğlunu kucağına almak için davrandın ama Hezuo izin vermedi sana.

Yingchun en son beni aldı kucağına, dört numaralı enigi, beni Lan Kaifang'ın kucağına bırakırken şöyle dedi:

"Kaifang, bu da senin olsun, Dört Numaralı Enik, içlerinde en akıllısı."

Tüm bunlar olup biterken ihtiyar Lan Lian köpek kulübesinin yanına çömelmiş siyah bir çaputla gözlerini örttüğü köpek anamızın başını okşuyordu sakinleştirmek için onu.

38

Jinlong'un yüce idealleri hakkında abuk sabuk konuşması

Hezuo'nun sessizce eski husumetleri hatırlaması

Az kalsın o hasır sandalyeden aşağı atlayacaktım ama tuttum kendimi. Bir sigara yaktım, yavaş yavaş içip sakinleşmeye çalıştım. Koca Kafa'nın o feri gitmiş mavi gözlerine çaktırmadan bakınca benim evimde on beş yıl boyunca eski karım ve oğlumla birlikte yaşamış olan o köpeğin soğuk ve kin dolu bakışını gördüm. Ama sonra göz açıp kapamadan merhum oğlum Lan Kaifang'ın bakışlarının aynısına dönüştüğünü gördüm o bakışın, aynı soğukluk, aynı kin ve beni asla affetmeyecek olan o düşmanca bakış.

İlçe Tedarik ve Pazarlama Kooperatifi'nin siyasi idare şefliğine atanmıştım, nereden bakarsanız bakın kelimelerle dans edip mürekkeple oynayan bir yazı adamına dönüşmüş sayılırdım ben de, eyalet gazetesinde sık sık ufak makaleler yayımlar olmuştum "İplik Dikiş Generali"[1] diye bir mahlas uydurmuştum kendime. Mo Yan bu sırada çoktan İlçe Parti Komitesi Propaganda Departmanı Bildiri Grubu'na gönderilmişti yardım etmesi için, kayıtlarda hâlâ köyde yaşayan bir köylü olarak görünmesine rağmen neredeyse fanatikliğe varan hırsıyla bütün ilçede

1. Kitap ciltleme işinde harmanlanan formaların iplikle birbirlerine sırt kısımlarından tutturulma işlemi. (Ç.N.)

meşhurdu ne de olsa. Gece gündüz durmadan yazar, saçını taramaz, üzerinden sigara kokusu yükselirdi, giysileri sadece yağmur yağdığında yıkanır, ıslanan giysilerini çıkarıp kurumaya asar, bu arada da sırf kendine eğlence olsun diye şiir yazardı: "Yirmi dokuz eyalette deli sayılırım/giysilerimi Tanrı'ya yıkatırım." Eski karım Huang Hezuo bu pasaklıya çok düşkündü, her geldiğinde çay ve sigara ikram ederek ağırlardı onu. Köpeğim ve oğlum ondan hiç hazzetmezlerdi ama. Köpeğim, ne zaman gelse deli gibi havlar, bağlı olduğu zincir şangır şungur ederdi. Oğlum bir keresinde köpeğin zincirini gizlice çözünce köpek hemen şimşek gibi atıldı onun üzerine, telaştan ne yapacağını şaşıran Mo Yan çatılara zıplayıp duvarlarda gezen bir hırsız çevikliğiyle sıçradığı gibi bizim yan odanın çatısına zor attı kendini. Her neyse, İlçe Tedarik ve Pazarlama Kooperatifi'ne atanmamın üzerinden çok geçmeden Hezuo da kooperatifin otobüs durağının yanındaki lokantaya atandı. Börek kızartmaktı oradaki görevi. Üzerine kızartma kokusu sinmiş olurdu her zaman, hele yağmur yağdı mı üzerine daha bir yapışırdı bu ağır koku. Hiçbir zaman Hezuo'nun kötü bir kadın olduğunu söylemedim ben, onun eksiklikleri olduğunu asla söylemedim ele güne. Ondan boşanmak istediğimi söylediğimde gözyaşları eşliğinde şöyle sordu bana: Benim neyimden hoşlanmıyorsun Tanrı aşkına? Oğlum da şöyle sordu: Baba, annem sana ne yaptı ki? Annem ve babam da sövdüler bana: Oğlum, daha adamakıllı bir memuriyete bile giremedin, söyle bakalım Hezuo'nun neyi yakışmıyormuş sana? Hele kayınpederim ve kayınvalidemin dedikleri yok mu: Lan Jiefang, seni mavi yüzlü küçük hayvan, Lan Lian'ın küçük piçi seni, sen önce git bir çöğdür de sonra kendine bak bir çişinin aynasında. Müdürüm de ciddi bir ses tonuyla şöyle bir öğüt verdi bana: Jiefang yoldaş, insanın kendini bilmesi gerek! Evet, doğrudur, itiraf etmem la-

zım, Hezuo hiçbir kötülük etmemişti bana, hatta bana biraz fazla iyiydi bile diyebilirim. Ama ben, ben ona âşık değildim işte.

Annemin çocukları iade edip enikleri paylaştırdığı o gün, zamanın İlçe Komitesi Organizasyon Bölümü başkan yardımcısı olan Pang Kangmei, şoföründen toplu fotoğrafımızı çekmesini istedi. Biz dört karıkoca, dört çocuk ve dört enik Ximen Konağı'nın avlusundaki o kayısı ağacının altında topluca fotoğraf çektirdik işte, fotoğrafa bakınca çok mutlu bir aile olduğumuz söylenebilir ama işin aslı hepimizin içinde kendi yüreğini kemiren küçük bir şeytan olduğuydu. Fotoğraf basıldıktan sonra altı hanenin duvarlarını süsledi uzun süre ama şimdi isteseniz de bir kopyasını bile bulamazsınız.

Toplu fotoğraf çekildikten sonra Pang Kangmei'yle Chang Tianhong arabayla bizi eve bırakmayı teklif ettiler, ben tam tereddüt etmekteydim ki, Hezuo o geceyi anamızın evinde geçirmek istediğini söyleyip reddetti teklifi. Pang Kangmei'nin limuzini uzaklaşır uzaklaşmaz Hezuo çocuğu ve eniği yanına alıp eve gitmek istediğinde diretti bu kez de. Kim ne derse desin eve gitmek istiyordu. O sırada eniklerin anası, babamın elinden kurtulup koşmaya başladı, gözlerine bağlanmış olan kara çaput koşarken boynuna kadar inip kara bir kolyeye dönüştü. Köpek öyle hızlıydı ki ben daha ne olduğunu bile anlayamadan Hezuo'nun sol kalçasına geçirmişti bile dişlerini. Acı bir çığlık attı karım, neredeyse yere düşecekti ama öyle güçlü bir iradesi vardı ki sadece sendelemekle kurtuldu düşmekten. Yine de gitmek istiyordu. Baofeng ilaç çantasıyla bir hışım gelip yarasına pansuman yaptı. Jinlong beni bir kenara çekip bir sigara uzattı, sonra kendi de yaktı bir tane, yüzlerimiz duman içinde kaldı. Jinlong'un çatık kaşlarına baktım, dudaklarını büzdü, burun deliklerinden birini kapayıp diğerinden çıkardı sigara du-

manını. Onu pek çok kez sigara içerken görmeme rağmen, sigarayı böyle içtiğine ilk kez tanık oluyordum. Bu garip aşamayı tamamladıktan sonra bana derin bir bakış atıp sempatik mi yoksa alaycı mı olduğuna karar veremediğim bir ses tonuyla şöyle dedi:

"Ne oldu, artık kaldıramıyor musun bunu?"

Ona değil de, avlu kapısının hemen dışında birbirini kovalayan iki köpeğe baktım, o boş meydanda kırmızı motosiklet süren bir adam vardı, ona da baktım. Meydandaki yıkılmaya yüz tutmuş sahnenin üzerinde bir grup insan telaşla afiş asıyordu, afişin üzerindeyse çarpık çurpuk harflerle "Güneyli Kızların Break Dansı" yazıyordu.

"Yoo," dedim soğuk bir tavırla, "her şey yolunda gidiyor!"

"Tamam, o zaman," dedi, "bu aralar her şey öyle sarpa sardı ki! Ama sen aklı başında bir adam sayılırsın, kadınlar dersen, onlar da işin başka bir tarafı..." Sonra sol elinin başparmağıyla işaret ve ortaparmağını birleştirip sanki başının üzerinde eskiden Mandarinlerin taktığı siyah tülden yapılmış ve kulakçıkları olan bir memur şapkası varmış da onu düzeltiyormuş gibi yapıp, "Başında bunlardan bir tane olduktan sonra ne zaman çağırırsan o zaman gelirler," dedi.

Neyi kastettiğini anlamıştım ama eskileri düşünecek halim yoktu o sıra.

Baofeng, Hezuo'nun koluna girip bana doğru yürümeye başladı, oğlum bir elinde eniği, diğer eliyle Hezuo'nun gömleğinin kenarından tutmuş, anasının yüzüne bakıyordu. Baofeng elime bir kutu kuduz aşısı tutuşturup şöyle dedi:

"Eve dönünce buzdolabında sakla, kutunun üzerinde ayrıntılı bir açıklama var, sakın unutma, aşıyı aksatmadan yapacaksınız..."

"Teşekkür ederim, Baofeng," dedi Hezuo, sonra bana

doğru soğuk bir bakış atıp, "köpekler bile bana katlanamıyor," dedi.

Wu Qiuxiang eline bir sopa almış, köpeği kovalıyordu. Köpek, kulübesine girdi, dişlerini sıkıp yeşil yeşil parlayan gözleriyle hırlamaya başladı ona.

Çoktan feci şekilde kamburu çıkmış olan Huang Tong kayısı ağacının altına dikilmiş, anamla babama sövüyordu:

"Siz Lan'ların birbirinize hiç saygısı kalmamış, hatta köpeğinizin bile! Boğazlayın şu köpeği artık, yoksa bir gün yakarım o kulübeyi köpek içindeyken!"

Babam başı çoktan kel kalmış bir süpürge alıp tüm gücüyle kulübeye sokunca yaşlı köpek acı acı uludu.

Annem tökezleye tökezleye koşturup hoşnutsuz bir tavırla şöyle dedi:

"Kaifang'ın anası çok özür dilerim senden, bu yaşlı köpek eniklerini korumaya çalışıyordu sadece, bilerek ısırmış değil seni..."

İki anneyle Baofeng ve Huzhu'nun ısrarlarını umursamayan Hezuo gitmekte diretiyordu. Jinlong saatine bakıp şöyle dedi:

"İlk otobüs çoktan kalktı, ikincisinin kalkmasına daha iki saat var. Benim hurda arabamı hoş görürseniz bırakabilirim sizi."

Hezuo yan yan baktı ona, kimseyle filan vedalaşmadan oğlumuzu çekiştirerek sendeleye sendeleye köyün yolunu tuttu. Oğlumuz Kaifang kucağında eniği, dönüp dönüp ardına bakarak anasına ayak uyduruyordu.

Babam ardımdan gelip bir süre benimle birlikte yürüdü. Yıllar geçtikçe yüzündeki mavi doğum lekesi de renk değiştirmişti, gençliğindeki gibi parlamıyordu artık, batmakta olan güneş ışınları yüzünü solgunlaştırmış ve daha bir yaşlı gösteriyordu onu. Önümde yürüyen karıma, oğluma ve eniğine bakarken durdum birden.

"Baba," dedim, "eve dön artık sen."

"Ahhh," diye içini çekti uzun uzun hayal kırıklığına uğramış gibi, "eğer bu doğum lekesinin benden sonrakilere de geçeceğini bilseydim bekâr kalırdım daha iyiydi!"

"Baba böyle düşünme ne olur," dedim, "bunun onursuz bir şey olduğunu düşünmedim ben hiç. Kaifang ileride bundan rahatsızlık duyarsa isterse cilt ameliyatı olabilir, bilim öyle gelişti ki artık her şeyin bir çaresi var."

"Jinlong'la Baofeng başkalarına ait artık, beni en çok endişelendiren sizin aile şimdi," dedi babam.

"Baba için rahat olsun, sen kendine iyi bak yeter."

"Bu üç yıldır hayatımın en güzel günlerini yaşıyorum," dedi babam, "depomuzda bin beş yüz kilodan fazla buğdayla birkaç yüz kilo da karışık tahıl var, ananla üç yıl hiçbir şey ekmesek bile aç kalmayız artık."

Jinlong'un cipi göründü batıdan, hoplaya zıplaya geliyordu, "Baba," dedim, "eve dön hadi, boş zamanım olunca yine görmeye gelirim seni."

"Jiefang," deyip sustu bir an, bakışlarını yere çevirip üzgün bir sesle şöyle devam etti: "Anan şöyle dedi bana, bir kere evlendiler mi hayatının sonuna kadar beraber olmalı karıkoca, yazgınız böyle yazılmış..." Yine susmuştu, hemen ardından, "Anan sana sözünden geri dönmemeni söylememi istedi benden, devlet işleri karışıkmış, karısını boşayanlar geleceğini tehlikeye atarmış, tecrübeyle sabittir bu, kulağına küpe olsun," dedi.

"Anladım baba." Babamın hem çirkin hem de ciddi yüzüne bakınca içim acıdı birden. "Anama söyle içini ferah tutsun," dedim.

Jinlong hemen arkamızda durdurdu cipini. Kapısını açıp ön koltuğa oturdum.

"Var olun devletlim," dedim, Jinlong başını çevirip ağzındaki sigarayı pencereden dışarı attı, sözümü kesip, "Devletlinin kuşu!" dedi. Kendimi tutamayıp pıskırarak

gülüverdim. "Oğlumun yanındayken dediklerine dikkat et biraz," dedim. Homurdandı biraz. "Aman, ne önemi var ki," dedi, "erkekler aslında cinselliği düşünmeye on beş yaşında başlamalı, böyle olursa sürekli kadınlar hakkında şikâyet de etmezler artık." "Öyleyse işe Ximen Huan'la başla ilk," dedim, "bakalım onu önemli bir şahsiyet yapabilecek misin ileride?" "Öyle kuru kuruya eğitim bir işe yaramaz," dedi, "çocuğun malzemesi iyi mi ona da bakmak lazım."

Cip Hezuo ve Kaifang'ın arkasına varınca durdu, Jinlong başını pencereden çıkarıp seslendi hemen:

"Yenge, yeğenim, hadi atlayın arabaya!"

Kaifang kucağında eniğiyle, Hezuo'ysa Kaifang'ı çekiştirip sendeleye sendeleye ama başı yukarıda bir gururla cipe doğru yürüdüler.

"Ey, amma da inatçıymış bu!" dedi Jinlong yumruğunu direksiyonun ortasındaki kornaya geçirip –kesik kesik öttü korna– gözlerini yola dikmişti, şöyle dedi bana gözünü yoldan ayırmadan: "Ahbap bu kadını küçümseme sakın, hiç de idare lambası değil!"

Cip yavaş yavaş yanlarına vardı, Jinlong yine kornaya basıp başını yine çıkardı pencereden dışarı.

"Yenge, arabam hurda diye beni görmezlikten gelmeyeceksin ya?" dedi.

Hezuo başı yukarıda çalım ata ata yürümeye devam etti, bakışlarını doğruca ileriye yöneltmişti. Açık gri bir pantolon giyiyordu, pantolonun sol bacağında hafif bir çöküklük, sağ tarafındaysa hafif bir yuvarlaklık vardı, her iki tarafta da iyot ya da kan lekeleri görünüyordu. Ona karşı bir yakınlık duyduğum yalan değil ama yine de onu itici buluyordum. Kısa kestirdiği saçının arkasından soluk boynu görünüyordu, neredeyse hiç kulak memesi yoktu, yanağındaki siğilin üzerinde biri uzun, diğeri kısa, iki siyah kıl vardı, üzerine sinmiş olan o kızartma kokusu tiksindiriyordu beni.

Jinlong cipi biraz daha ileri alıp yolun ortasında durdu, kapıyı açıp dışarı atladı, ellerini beline koyup cipin yanında dikilmeye başladı, yüzünde meydan okuyan, küstah bir ifade vardı. Bir an tereddüt ettikten sonra ben de arabadan aşağı atladım.

Bir çıkmazın içine düşmüştük işte, Hezuo'nun efsanelerde anlatılan büyücüler gibi sihirli güçleri olduğunu düşündüm bir an, birden bir deve dönüşüp beni, Jinlong'u ve cipi ezip geçecekti sanki. Geçerken şöyle yana bile kaymayacak gibiydi. Öğleden sonrasının batıya çekilmiş güneşinin ışınları vuruyordu yüzüne. Aşırı gür kaşları tek çizgi olmuştu sanki, ince dudakları vardı, o küçük gözleri birazdan ağlamaya başlayacak gibi dolmuştu. Böyle birine karşı nasıl sempati duymayabilirdim ki ama yine de tiksiniyordum ondan.

Jinlong'un yüzündeki hoşnutsuz ifadenin yerini bir gülümseme aldı birden.

"Yengeciğim, böyle bir hurdaya binmek istemediğini biliyorum, benim gibi bir köylüyü küçük gördüğünü de biliyorum, bu hurdaya bineceğine ilçeye yürüyerek gitmeyi tercih ettiğini de biliyorum ama sen o kadar yolu yürüyebilsen de Kaifang yürüyemez, yeğenimin yüzü suyu hürmetine amcasına bir kere olsun iyilik etmek istemez misin?"

Jinlong öne çıkıp Kaifang ve dört numaralı eniği kucağına aldı. Hezuo karşı koysa da Jinlong çoktan kucağına almıştı onları. Cipin arka kapısını açıp içeriye soktu ikisini de, Kaifang cipin içinden ağlamaklı bir tonla, "Anne!" diye seslendi. Enik de bir-iki, "Hev hev!" koyuverdi. Arabanın diğer kapısını açıp ona baktım bir süre, alaycı bir ses tonuyla şöyle dedim:

"Buyurmaz mısınız, beyefendi!"

Tereddüt edince Jinlong girdi yine araya o müthiş gülümsemesiyle:

"Huanhuan'ın teyzesi, Huanhuan'ın teyzesinin kocası eğer şimdi burada olmasaydı bilirdim ben sana yapacağımı, seni tuttuğum gibi cipin içine fırlatırdım."

Hezuo'nun yüzü kıpkırmızı oldu birden. Jinlong'a bakarken gözlerinde beliren ifade karman çorman duygular içeriyordu. Onun aklından geçenleri adım gibi biliyordum elbette. Ondan tiksinmemin Jinlong'la arasında geçenlerle hiçbir alakası yoktu aslında, tıpkı âşık olduğum bir kadınla kocası arasında geçmiş olanların benimle bir alakası olmaması gibi. Sonunda cipe bindi tabii ama benim tarafımdan değil de Jinlong'un açtığı kapıdan. Ben de kapıyı çarptım bir güzel. Jinlong da diğer tarafın kapısını kapadı.

Cip engebeli yolda gümbürtüyle yola koyuldu. Jinlong'un tarafındaki dikiz aynasından izlemeye başladım onu, sıkıca oğlumuza sarılmıştı, oğlumuz da eniğine sarılmıştı sıkı sıkı, onların bu halini görünce üzüldüm birden, kendimi tutamayıp bir şeyler mırıldandım:

"Bu müsamere çok ileri gitti!"

Bu sırada cip o dar ve küçük taş köprüden geçiyordu. Cipin kapısını açıp aşağıya atlamaya çalıştı. Jinlong sol eliyle direksiyonu tutarken sağ elini geriye atıp saçından yakaladı onu. Ben de hemen ardıma dönüp kolundan yakaladım. Çocuk ağlamaya, enik de havlamaya başladı. Cip köprünün başına gelmişti. Jinlong göğsüme bir yumruk atıp sövdü:

"Seni aptal piç kurusu!"

Cipi durdurup aşağı atladı, alnındaki teri yeniyle silip cipin kapısını tekmelerken sövüyordu hâlâ:

"Sen de aptal bir piç kurususun! Ölebilirdin, o da ölebilirdi, ben de ölebilirdim, peki ya Kaifang'a ne olacaktı? Üç yaşında bir çocuğun hatası ne ha?"

Kaifang cipin içinde ağlıyor, enik de havlıyordu.

Jinlong ellerini pantolon ceplerine sokup oflaya puflaya bir-iki tur attı. Cipin kapısını açıp yarı beline

kadar aracın içine girerek mendille Kaifang'ın gözyaşlarını ve sümüklerini silerken, "Tamam, koca adam, geçti bak, ağlama artık! Bir sonraki gelişinde amcan Volkswagen Santana'yla karşılayacak seni," diye teselli etmeye çalıştı onu. Sonra Dört Numaralı Enik'in başına vurup sövdü biraz ona:

"Seni itin dölü, seni anasını sattığımın, ne diye yaygara koparıyorsun bakayım?!"

Cip uçarcasına ilerliyordu yolda, bir at arabasını, bir eşeğin çektiği yük arabasını, dört tekerlekli bir traktörü, üç tekerlekli bir traktörü, bisikletlileri ve yayaları tozu dumana katıp arkamızda bıraktık. O sıralar Ximen köyünden ilçeye giden karayoluna sadece beş metre genişliğinde asfalt dökülmüştü, yolun geri kalan iki yanı toz ve kum kaplıydı hep. Ximen köyü şimdi özel kalkındırma bölgesi ilan edildiğinden sekiz şeritlik ve kenarları kaldırım döşeli geniş bir otobana sahip. Yolun iki tarafında da budanmış çobanpüsküllleri ve her beş metrede bir pagoda gibi budanmış süs çamları var. Otobanı ortadan ayıran izole edilmiş şeridin içi de sarı ve pembe gül ağaçlarıyla kaplanmış durumda. Cip gacır gucur sesler çıkararak engebeli yolda ilerlemeye devam ediyordu. Jinlong deli gibi hız yaparken bir yandan da kurnayı yumrukluyordu durmadan, korna bazen köpek gibi kesik kesik havlıyor, bazen de bir kurt gibi uzun uzun uluyordu. Cipin önündeki tutamağa sıkıca sarılıp homurdandım:

"Ahbap, bu cipin tekerleklerinin cıvataları iyi sıkılmış mı bari?"

"İçin rahat olsun," dedi Jinlong, "ben dünya çapında bir araba yarışçısıyım." Bunu dedikten sonra hızı düşürdü biraz. Eşek pazarını geçtikten sonra nehrin kıyısından kıvrılan yola girdik, nehrin suları altın sarısına bürünmüştü. Mavi ve beyaza boyalı küçük bir sürat teknesi geçti yanımızdan.

"Yeğenim Kaifang," diye seslendi Jinlong, "senin şu hırslı amcan Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nı yeryüzündeki cennete dönüştürmeye karar verdi, Ximen köyünü nehrin kenarındaki inciye çevireceğim, sizin o dökük ilçeniz bizim köyün varoşu sayılacak çok yakında, buna ne dersin ha?"

Kaifang ağzını bile açmadı. Ardıma dönüp, "Amcan sana bir soru sordu!" dedim. Ama bizim ufaklık uyumuştu bile, ağzının suyu damlıyordu eniğinin başına. Eniğin gözleri de kapandı kapanacaktı, araba tutmuştu besbelli! Hezuo başını yana çevirmiş nehri izliyordu, yüzünün siğilli tarafı bana bakıyordu, iyice büzdüğü dudaklarından hâlâ sinirli olduğunu anladım.

İlçeye yaklaşırken Hong Taiyue'ye denk geldik. Eskimiş bir bisiklete biniyordu –hani şu domuz yetiştirme döneminden kalan hurdaya– başında yırtık bir hasır şapka vardı, belini bükmüş, omuzlarını titreterek var gücüyle pedallara asılıyordu, sırtı terden sırılsıklam olmuş, gömleğinin üzeri toza bulanmıştı.

"Hong Taiyue," dedim.

"Daha önceden gördüm onu ben," dedi Jinlong, "muhtemelen İlçe Komitesi'ne başka bir şikâyette bulunmaya gidiyordur."

"Kimi şikâyet edecek ki?"

"Kimi edebiliyorsa işte," deyip sustu bir an, sonra gülerek, "onunla bizim ihtiyar bir paranın iki yüzü gibi," diye devam etti. Sonra kornaya basıp hızla geçti bisikleti, ardından da şöyle ekledi: "Onca uyuşmazlıklarına rağmen harbiden de kardeş gibi benziyorlar birbirlerine!"

Ardıma dönüp Hong Taiyue'nin düştü düşecek bisikletini izledim bir süre ama düşmedi tabii yere. Sonra birden ufaldı kaldı ardımızda. O keskin küfürleri peşimizdeydi ama.

"Ximen Jinlong! Ecdadını sikeyim senin! Despot toprak ağasının tohumu seni..."

"Ezberledim artık onun küfürlerini," dedi Jinlong, "aslında çok sevimli bir moruk bu!"

Bizim evin kapısında durdurdu cipi ama motor hâlâ çalışıyordu.

"Jiefang, Hezuo," diye seslendi sonra, "şu geride bıraktığımız otuz-kırk yıl boyunca bir şey öğrendiysek o da kimseyle anlaşamasak bile birbirimizle iyi geçinmeyi bilmemizdir!"

"İşte bu doğru," dedim.

"Osuruğum," dedi Jinlong, "geçen sene Shenzhen'de güzel bir kızla karşılaştım, ağzının kenarına şöyle bir cümle asmış konuşuyordu, 'Sen beni değiştiremezsin!' Ben de ona, 'Ben kendimi değiştireceğim!' dedim."

"Ne anlama geliyor bu?" diye sordum.

"Anlamadıysan en iyisi hiç sormaman!" Sonra cipe kırmızı bez parçasına koşan bir boğa gibi U dönüşü yaptırıp beyaz çizgili eldiven giydiği ellerinden birini pencereden dışarı çıkardı, bize bir-iki tuhaf ve çocuksu el hareketi yaptıktan sonra gaza bastığı gibi uzaklaştı. Komşunun yolda önüne çıkan sarı tavuğunu ezip pestile çevirdi. Bunun farkına bile varmamıştı. Tavuğu yerden alıp komşunun kapısını çaldım ama cevap veren olmadı. Düşünüp taşındım, en iyisi tavuğun pençesine yirmi yuan iliştirip tavuğu kapının altından avluya itmekti. O sıralarda şehirde hâlâ tavuk ve kaz yetiştiriliyordu, bizim yan komşunun yarısı çakıltaşı döşeli avlusunda iki tane devekuşu bile vardı.

Hezuo avluda dikilip oğlumuza ve eniğe doğru şöyle dedi:

"İşte bizim evimiz burası."

Deri el çantamdan kuduz aşısını çıkarıp ona uzatırken soğuk bir ifadeyle şöyle dedim:

"Hemen buzdolabına koy bunu, üç günde bir vuracaksın, sakın unutma."

"Ablan kuduzun hep ölümle mi sonuçlandığını söylemişti?" diye sordu.

Başımı salladım.

"Tam da istediğin gibi olacak ha?" dedi kuduz aşısını elimden alırken, sonra ardına dönüp mutfağa, buzdolabına doğru yürüdü.

39

Lan Kaifang'ın neşeyle yeni evini keşfetmesi
Dört numaralı eniğin kulübesini özlemesi

Sizin evdeki ilk gecemde çok iyi ağırlandım. Bir köpek olmama rağmen insanların oturduğu bir evdeydim işte. Oğlun daha bir yaşındayken Ximen köyüne götürülmüş ve anan yetiştirmişti onu, bu arada hiç geri dönmemiş olduğundan o da tıpkı benim gibi hem kendini çok yabancı hissediyor hem de çok merak ediyordu bu yeni evi. Onun peşine takılıp hırgür içinde bir aşağı bir yukarı koşturarak çok çabuk alıştım evin yapısına.

Fena bir ev sayılmazdı. Hele Ximen köyündeki Lan Lian'ların o saçak altına kurulmuş derme çatma köpek kulübesiyle karşılaştırıldığında saray yavrusu gibiydi. Kapıdan içeri girince kare şeklinde büyük bir salonla karşılaşıyordun, zemini Laiyang'dan gelen kırmızı mermerlerle döşenmişti, cilayla öyle iyi parlatılmıştı ki üzerinde kayabiliyordum. Oğlun salona girer girmez büyülenmiş gibiydi, başını eğip kendi yansımasını izlemeye başladı, ben de aynısını yaptım hemen. Sonra sanki donmuş nehrin üstünde buz pateni yapar gibi kaymaya başladı. Bu soğukluk hissi Ximen köyünün hemen arkasından geçen o kocaman nehri hatırlattı bana hayal meyal, donmuş nehrin yeşim taşı gibi berrak yüzeyinden nehrin içinde donmuş kalmış ya da yavaş yavaş hareket eden balıkları görebilirdin, sonra kırmızı mermerin yansımasında de-

vasa bir domuzun görüntüsü belirmeye başlayınca çok korktum domuzun beni yemek istemesinden. Hemen başımı kaldırdım yerden, bir daha da bakmadım ona. Duvarların dibinde kayın ağacından yapılmış, portakal kırmızısı süpürgeliklerin olduğunu gördüm sonra, duvarlar kar beyazına boyanmıştı, tavan da öyle, üzerinde müge tomurcuklarını andıran kristallerin olduğu, açık mavi bir avize sarkıyordu tavandan. Girişin tam karşısındaki duvarda asılı olan büyük bir fotoğraf gördüm sonra: bir koru, yeşil bir gölet, iki kuğu, göletin hemen yanında da altın sarısı laleler. Doğuda dar bir çalışma odası vardı, odanın bir duvarını boydan boya kitaplık kaplıyordu ama kitaplığın içinde irili ufaklı sadece bir düzine kadar kitap vardı. Köşelerden birinde bir yatak duruyordu. Yatağın hemen bitiminde bir çalışma masasıyla sandalye vardı. Zemin, üzerine cila çekilmiş meşedendi. Girişin batısında başka bir odaya uzanan bir koridorla koridorun hemen sağında başka bir oda vardı, bu iki odada da birer yatak vardı ve zeminleri meşedendi yine. Giriş kapısının arkasında da mutfak vardı.

Aman ne lüks ne harika, diye düşündüm evi ilk gördüğümde. Ama çok geçmeden köpek ağabeylerimin ve köpek ablamın sahiplerinin evlerini görünce modern dekorasyonun ve ihtişamın ne demek olduğunu öğrendim. Burası sizin eviniz olmasına rağmen benim de evim sayılırdı, gördüğüm diğer evlere kıyasla perişan halde olmasına rağmen yine de seviyordum burayı. Kuzguna yavrusu şahin görünür ya,[1] biraz öyleydi benim durumum da, hem aslında hiç de fakir sayılmazdınız. Dört büyük oda, doğu kanadında iki göz, batı kanadında üç göz yan oda, yarım dönümlük avlu, dört tane kalın mı kalın çınar ağa-

1. Atasözünün birebir Çincesi şöyle: "Köpek, sahibinin fakirliğini görmez; çocuk anasını çirkin bulmazmış." (Ç.N.)

cı, avlunun ortasında bereketli bir kuyuyla bu ev, senin gerçekten de bir şeyler başardığının kanıtıydı Jiefang, o kadar yüksek bir mevkide değildin ama yetenekleri küçümsenemeyecek önemli bir adamdın işte.

Boyutlarımın önemi yoktu, sonuçta bir köpektim ve bir köpeğin yapması gereken sorumluluklarım vardı, ne zaman yeni bir yere ayak bassak orasının bizim olduğunu belirtmek için işeyiverirdik hemen. Bunun birinci nedeni evimizin sınırlarını çizmek, ikinci nedeniyse olur da kaybolursam kokuyu takip ederek eve geri dönebilmek içindi. İlk damlayı giriş kapısının sağına bıraktım. Sağ arka bacağımı kaldırdığım gibi "şır şır" diye iki kez işeyip dört bir yana saldım kokumu. Ama tasarruflu olmak zorundaydım, bu parfümü sıkacağım bir sürü yer vardı daha. İkinci hedefim salonun süpürgelikleriydi, yine iki kez, koku aynıydı, biraz daha sabır. Üçüncüsüyse senin kitaplığındı Lan Jiefang. Daha ilk "şır"da bana attığın tekme geri kalanını sert bir biçimde içeri çekmeme neden oldu. O tekmeyi yıllar boyunca unutmadım. Bu ailenin reisi olabilirdin ama ben seni sahibim olarak görmedim hiç, hatta daha sonraları düşman belledim seni. Birinci sahibim o yarım kıçlı kadındı doğal olarak, ikinci sahibimse yüzünün yarısı mavi olan o erkek çocuğu. Seni anasını sattığımın, benim gözümde peh, bir bok değildin sen!

Karın koridora bir sepet koyup içini gazete kâğıdıyla doldurdu, oğlun da lastik bir top koyunca yuvam oldu orası. Harika bir şeydi bu, bir oyuncağın da gelmesiyle zengin hissettim kendimi. Ama çok uzun sürmedi bu, evdeki ilk gecemde daha gece yarısını yeni geçmişti ki sepeti alıp batı kanadındaki odanın hemen yanındaki kömürlüğün oraya götürdün. Neden mi? Çünkü karanlıkta Ximen köyündeki kulübemi özlemiştim, köpek anamın sıcak koynunu özlemiştim, o kibar yaşlı kadının vücudundan yayılan kokuyu özlemiştim. Bunları özleyince

kendimi tutamayıp ulumuştum tabii, gözlerim dolmuştu. Senin oğlun da karının koynunda yatarken gecenin bir körü ayaklanıp, nine, diye ağlamaya başlamamış mıydı ki? İnsan da köpek de aynıydı işte. Senin oğlun üç yaşındaydı, bense sadece üç aylıktım ve annemi özlememe bile izin verilmiyordu. Hem ben sadece kendi köpek anamı değil senin ananı da özlemiştim! Bunların bir önemi yoktu ama, gecenin bir yarısı kapıyı hızla itip sepeti aldığın gibi beni kömürlüğe fırlatıverdin, bir de küfrediyordun: "Seni kırma piç kurusu, bir daha sesini çıkarırsan boğarım seni!"

Ama yatağa girip uyumadın bile, çalışma odanda gizleniyordun, masanın üzerinde hepsi birbirine benzeyen Lenin'in seçme eserleri sıralanmıştı cilt cilt, burjuva ideolojisiyle dolu, yozlaşmış fikirleri olan bir adam değil miydin sen, bir de kalkmış Lenin'in seçme eserlerini okuyordun? Peh! Senin her zaman başvurduğun bir hileden başka bir şey değildi bu, böylece benim sahibemle aynı yatağı paylaşmaktan kurtuluyordun. Sigara üstüne sigara içmenden çalışma odanın duvarları sararmıştı, sanki çok farklı bir boya kullanıp odanı yeniden dekore ediyor gibiydin.

Çalışma odanın kapı aralığından süzülen ışık, salonu geçip koridora yansıyordu, onun peşinden de sigara dumanı geliyordu. Ağlayıp sızlasam da aynı zamanda köpek sorumluluklarımı da yerine getiriyordum. Üzerine sinmiş olan sigara kokusunun içine gizlenmiş ve temeli ekşi olan o karışık kokuyu çok iyi hatırlıyorum, karının üzerindeki yağ ve iyot alkol karışımını bastıran, temeli acı olan o karışık kokuyu da çok iyi hatırlıyorum, bir de ikinizin kokularının karışımı olan ve oğlunuzun üzerine sinmiş o ekşi acı kokusu var ki ona da çoktan alışkındım. Ximen köyünde olduğum sıralarda gözüm kapalı bulurdum onun ayakkabısını bir yığın ayakkabının içinden.

Ama tüm bunlara rağmen sen kömürlüğe fırlatıp attın beni işte. Hangi köpek insanlarla aynı evin içinde yaşamak ister ki ha? Kim ayak kokunuzu çekmek ister? Osuruğunuzu? Koltuk altı kokunuzu? Ekşi ağız kokunuzu? Ama çok küçüktüm o zamanlar, evde bir gece bile geçirmeme izin vermen yine de iyilik sayılırdı seni bücür, insan müsveddesi seni! Aramızdaki düşmanlık düğümü ilk o zaman atıldı işte.

Kömürlük zifiri karanlıktı ama bir köpek için en ufak bir ışık kırıntısı bile yeterdi nesneleri birbirinden ayırmak için. Havada güçlü bir kömür kokusu vardı, bu kokunun içine duman kokusu, maden işçilerinin ter kokusu ve biraz da kan kokusu karışmıştı. Hepsi pırıl pırıl parlayan iri kömürlerdi, sadece Tedarik ve Pazarlama Kooperatifi'nin çalışanlarının alabileceği kaliteli kömürler. Sıradan bir aile böyle kaliteli bir kömürü satın alamazdı. Sepetimden dışarı fırlayıp avluya çıktım, kuyu suyunun o öfkeli kokusunu, parasol ağacının çiçeklerinin kokusunu, güneybatı duvarının bir köşesindeki tuvaletten gelen kokuyu, avlunun bir köşesindeki sebze bahçesinden gelen pırasa ve ıspanak kokusunu, doğu kanadındaki odadan gelen maya kokusunu, sarmısaklı domuz pastırmasının kokusunu, çoktan küflenmeye başlamış haşlanmış pirinç kokusunu ve her biri kendine has olan ahşap, metal ve plastikten yapılmış aletlerle elektrikli aletlerin kokusunu alıyordum. Dört parasol ağacına, avlu kapısına ve şırlanması gereken artık neresi varsa işte her yere bir güzel şırladım. Burayı kendi bölgem haline getiriyordum, annemin koynundan ayrıldıktan sonra yabancı bir yere gelmiştim ve bugünden sonra tek güvenebileceğim kişi bendim.

Avluda bir tur atıp çevreye aşina oldum. Evin giriş kapısının yanından geçerken bir anlık zayıflıkla kapıya atılıp patilerimle tırmalamaya başladım kapıyı, bir yan-

dan da acı acı havlıyordum ama bu hassas duygulanımı kısa sürede kontrol altına aldım.

Batı kanadındaki kömürlükte duran sepetime dönünce çoktan büyümüş olduğumu hissettim. Yarımayın o utangaç bir köylü kızını andıran kırmızı yüzüne baktım. Gök, yıldıza kesmişti, parasol ağaçlarının üzerindeki kelebeği andıran açık mor çiçekler bulanık ay ışığı altında sanki her an dans edeceklermiş gibi duruyordu. Gece yarısını geçmişti çoktan, şehirden gelen o gizemli ve yabancı sesleri dinleyip o karmaşık kokuları koklarken kendimi geniş ve yepyeni bir dünyanın içine düşmüş gibi hissettim, sabırsızlıkla yarım bekliyordum.

40

Pang Chunmiao'nun inci gibi gözyaşı dökmesi
Lan Jiefang'ın kiraz dudakları ilk kez öpmesi

Ben, Lan Jiefang, altı yıl içinde devlet dairelerinin resmî merdivenlerini uçarak tırmandım resmen: İlçe Tedarik ve Pazarlama Kooperatifi'nin siyasi idare şefliğinden kooperatifin parti sekreteri yardımcılığına, oradan kooperatifin pazarlama müdürlüğü ve ilçe parti sekreterliğine, oradan da kültür, eğitim ve sağlıktan sorumlu kaymakam yardımcılığına. Hızlı yükselişim hakkında çeşitli tartışmalar çıktı ama vicdanım temizdi benim. Örgütün ilk müdürü ve daha sonra çalışmadan sorumlu yöneticisi olan Parti Sekreteri Yardımcısı Pang Kangmei'nin, annesini, babamın bir eşeğin üzerinde ilçe hastanesine yetiştirmesi sayesinde doğmasına, üvey ağabeyim Ximen Jinlong'la arasındaki sıra dışı ilişkiye, onun ana babası ve kız kardeşini çok yakından tanımama, oğlumla kızının sınıf arkadaşı olmasına ve bizim köpekle onların köpeğinin aynı anadan doğmuş olmasına rağmen, yani tüm bunlara, hatta rağmenin bile rağmenine rağmen benim, Lan Jiefang'ın, kaymakam yardımcılığına yükselmem tamamen kendi başarımdı. Kendi çalışkanlığım, kendi yeteneklerim, meslektaşlarımla kurduğum iyi ilişkiler ve halk kitlesinin içine attığım destek temelleri üzerine kuruluydu kendi başarım, daha etkileyici bir şekilde söylemem gerekirse şunu da eklemeliyim, örgütün içinden beslen-

mem ve yoldaşlarımın yardımları da vardı tabii, yani gidip de Pang Kangmei'nin kapısını çalmadım hiç. Görünüşe göre onun üzerinde iyi bir izlenim bıraktığım da söylenemezdi zaten. Göreve başlamamdan çok kısa bir süre sonra İlçe Parti Komitesi'nin avlusunda karşılaştık kazara, etrafta kimselerin olmadığından emin olduktan sonra şöyle dedi bana:

"Seni çirkin yaratık, sana karşı oy kullanmıştım ben ama yine de terfi ettin!"

Kafama balyoz yemiş gibi olmuş ve konuşamamıştım uzun süre. Kırk yaşında gittikçe kelleşen bir adamdım ve göbeğim de çıkmıştı. O da kırk yaşındaydı ama vücudu hâlâ dal gibi inceydi, pürüzsüz bir teni vardı, yüzünden gençlik okunuyordu, zaman üzerinde hiçbir iz bırakmamıştı sanki. Arkasından bakakaldım şaşkın şaşkın, o terzi elinden çıkmış kahverengi eteğine, yarım topuklu, kahverengi deri ayakkabılarına, sıkı bacaklarına, ince beline ve dolgun kalçalarına bakarken aklım kenevir tohumu gibi karıştı. Eğer Pang Chunmiao'yla yaşadıklarımız olmasaydı belki de daha yüksek bir mevkiye bile atanabilirdim, herhangi bir ilçenin kaymakamı ya da parti sekreteri olabilir, hiç olmadı en azından Ulusal Halk Kongresi'ne girer ya da Halk Siyasi Danışmanlık Konferansı'na katılıp birinin yardımcısı filan olur, yediğim önümde yemediğim arkamda bir şekilde yiyip içip yavaş ve emin adımlarla yaşlılığa doğru yol alır, şimdiki gibi kötü bir şöhrete sahip olmaz, ağır yaralı bir şekilde bu küçücük avluda saklanıp sadece yaşamımı sürdürmek için hayatta kalmazdım. Ama hiç de pişman değilim yaptıklarıma.

"Pişman olmadığını biliyorum," dedi Koca Kafa, "başka bir açıdan bakıldığında kahraman bile sayılırsın." Kıkırdamaya başladı birden, yüzünde bizim evin köpeğini andıran bir ifade belirdi sanki bir fotoğrafın arabında belirirmiş gibi.

Mo Yan denilen o ufaklık onu bizim ofise ilk getirdiğinde, zaman denilen o şeyin gerçekten de su gibi aktığının bilincine vardım birden. Pang ailesindekilerin hepsini çok iyi tanıdığımı ve onları sık sık gördüğümü sanıyordum o âna kadar, zihnimi yoklayınca zihnimin derinliklerinde beliren görüntü Beşinci Pamuk İşleme Tesisi'nin giriş kapısının önünde amuda kalkıp yürümeye çalışan bir kız çocuğuydu hâlâ.

"Sen... ne kadar da büyümüşsün..." oldu ağzımdan çıkan ilk şey yaşlı bir amca gibi onu baştan aşağıya doğru süzerken, ardından şöyle geveledim: "O zamanlar, hani şöyle, hani ellerini yere koyup bacaklarını havaya kaldırmıştın ya!.."

O bembeyaz yüzü kızarmıştı, burnunun ucundan ter damlıyordu. 1 Temmuz 1990'dı tarih, günlerden pazar. Hava çok sıcaktı, üçüncü kattaki ofisimin penceresini açmıştım, pencerenin karşısındaki gür İngiliz çınarının dallarına tünemiş olan ağustosböcekleri yağmur sesi gibi cıvıldaşıyordu. Yakası kalp şeklinde kesilmiş, etekleri dantel çiçeklerle süslenmiş kırmızı bir elbise giyiyordu. Köprücükkemiklerinin üzerinde yükselen küçük ve ince bir boynu vardı, kırmızı bir ipe geçirilmiş küçük, yeşil bir taş taşıyordu boynunda, kim bilir belki de yeşim taşıydı bu kolye. İki koca gözü, küçük bir ağzı ve dolgun dudakları vardı. Hiç makyaj yapmamıştı, birbirine binişmiş gibi duran iki ön dişi bembeyazdı. Başının arkasında eski moda bir saç örgüsü vardı, bunu görünce içim bir garip oldu. Mo Yan denilen o ufaklık "Saç Örgüsü" adında bir hikâye yazmıştı, İlçe Parti Komitesi Propaganda Bölümü başkan yardımcısıyla Xinhua Kitabevi'nde çizgi roman satan genç bir kızın arasındaki yasa dışı ilişkiyi anlatıyordu. Hikâyenin sonu çok garipti, bizimkiyle uzaktan bile alakası yoktu hiç ama görünüşe göre bizim âşk hikâyemizi prototip olarak kullanmıştı Mo Yan. Bir roman yazarıyla ar-

kadaşlık ettiğinizde hemen onun malzemesine dönüşüyordunuz işte. Hay ninesini sattığımın ufaklığı seni!

"Oturun, oturun lütfen," dedim bir yandan çay ikram edip bir yandan da konuşarak, "zaman nasıl da su gibi akıp gidiyor, küçük Chunmiao, göz açıp kapamadan nasıl da güzel genç bir kadına dönüşmüşsün böyle."

"Lan Amca, kibarlığın lüzumu yok şimdi, daha demin gazoz ısmarladı bana Mo öğretmen sokakta," dedi mahcup bir tavırla kanepenin kenarına ilişirken.

"Yanlışın var," dedi Mo Yan denilen o ufaklık, "amca deme ona, Kaymakam Lan'la senin ablan aynı yıl doğdular, annesi de ablanın vaftiz annesi sayılır!"

"Saçmalık," dedim bir paket Chunghwa sigarasını Mo Yan'ın önündeki masanın üzerine fırlatırken, "ne vaftiz annesinden bahsediyorsun sen, vaftiz anneymiş, cicianneymiş, bunlar bizimle alakası olmayan kaba tabirler." Bir fincan Longjing yeşil çayını Pang Chunmiao'nun önüne bırakırken de, "Beni nasıl istersen öyle çağırabilirsin ama bu karga ağızlıyı dinleme sakın – Xinhua Kitabevi'nde çalışıyorsun galiba?" dedim.

"Kaymakam Lan," dedi Mo Yan sigara paketini cebine indirirken, ardından benim kendi sigara paketimden bir sigara alıp yaktıktan sonra şöyle devam etti: "Her zaman çok bürokratiksiniz! Pang Chunmiao kız kardeş, Xinhua Kitabevi'nin çocuk bölümünde tezgâhtarlık yapıyor ama iliklerine sanat aşkı işlemiş bir kere, amatör bir sanatçıdır kendisi, akordeon çalar, Dai'lerin[1] tavus kuşu dansını bilir, lirik şarkılar söyler, eyalet gazetesinin sanat ekinde de denemeleri yayımlanmıştır."

"Öyle mi?" dedim şaşkın bir heyecanla, "Öyleyse yeteneklerini kitapçıda boşa harcıyorsun sayılır."

1. Yunnan eyaletindeki azınlık gruplardan biri. (Ç.N.)

"Bak kendin de söyledin şimdi," dedi Mo Yan, "ben de ona şöyle demiştim, 'Yürü, Kaymakam Lan'ın yanına gidelim de ilçe televizyonunda bir iş ayarlasın sana.'"

"Öğretmen Mo," dedi Chunmiao yüzü kızararak, sonra bana dönüp, "bunu kastetmemiştim ben..." dedi.

"Hesabıma göre yirmilerinde olmalısın?" dedim, "Üniversite sınavına girip Güzel Sanatlar Fakültesi'nde okumalısın."

"Öyle bir yeteneğim yok," dedi başını eğip, "bütün yaptıklarımı hobi olarak, eğlence olsun diye yapıyorum, hem sınavı da geçemem, sınav salonuna adım atar atmaz heyecan basıyor, neredeyse bayılacak hale geliyorum..."

"Üniversiteye gitmene de gerek yok zaten," dedi Mo Yan, "gerçek sanatçılar üniversitede yetişmiyor, bana bakın mesela!"

"Senin derin gün geçtikçe daha da kalınlaşıyor," dedim, "senin gibi şişinenler hiçbir işi beceremez."

"Yetenek insanı küstah yapar derim ben buna, delilik sınır tanımaz!"

"Li Zheng'i çağırmamı ister misin?" diye sordum.

Li Zheng şehrin akıl hastanesinde çalışan doktor bir arkadaşımızdı.

"Tamam ya, şamatanın lüzumu yok, biraz da iş konuşalım şurada," dedi Mo Yan, "hazır aramızda yabancı yokken sana kaymakam bey değil de ağabey diyeceğim, Lan Ağabey, burada bulunan küçük kız kardeşimiz için ne yapabilirsin şimdi onu söyle sen."

"Elbette," dedim, "ama Parti Sekreteri Pang'ın yapamadığı neyi yapabilirim ki ben?"

"Chunmiao kız kardeşimizi sevimli yapan şey de tam olarak bu," dedi Mo Yan, "şimdiye kadar ablasından hiçbir şey istemedi."

"Tamam," dedim, "geleceğin yazarı, son günlerde neler yazdın bakalım?"

Bu sırada Mo Yan kendi yazmakta olduğu romanı anlatmaya başladı en ince ayrıntısına kadar, her ne kadar onu dinliyormuş gibi görünmeye çalışsam da aklım Pang ailesiyle olan bağlantılarımla meşguldü tamamen. Göğe yemin ederim ki o gün onu bir kadın olarak düşünmedim hiç, aradan geçen onca gün boyunca da düşünmedim, ona bakarken kendimi çok iyi hissediyordum sadece, tüm iyi niyetimle bakıyordum ona, arada iniş çıkışlar da yaşamadım değil, duvarın bir köşesinde duran ayaklı vantilatör başını bir o yana bir bu yana sallayıp vücudundaki o taze kokuyu bana doğru üfürürken kendimi rahatlamış ve çok mutlu hissediyordum.

Ancak iki ay sonra işler tamamen değişti. Yine bir pazar günü öğleden sonrası ve yine çok sıcak bir gündü, penceremin hemen dışındaki İngiliz çınarının üzerinde ağustosböcekleri yoktu bu kez, ağacın tepesinde neşe içinde hoplayıp zıplayan iki saksağan vardı. Mutluluk kuşu da denilen saksağanlar şans getiren kuşlardır, onları görünce yakında başıma iyi bir şeylerin geleceği hissine kapıldım. Tek başına geldi, Mo Yan denilen o karga ağızlı benim yardımım sayesinde bir üniversitenin yazarlık sınıfına ders almaya gitmişti, eğitim işini çözdükten sonra geri gelince "köylüden şehirliye" geçmesi için yardım edecektim ona. Chunmaio birkaç kez görmeye geldi beni, bir keresinde Huangshan Dağı bölgesinin o meşhur *houkui* çayından hediye etti bana bir kutu, dediğine göre babası Huangshan Dağı'na gezmeye gittiğinde eski silah arkadaşları hediye etmiş ona bu yeşil çaydan. Babasının iyi olup olmadığını sorunca iyi olduğunu ve dağa tırmanırken baston kullanmadığını söyledi. Çok şaşırmış ve çok etkilenmiştim, kulaklarımın dibinde adamın o protez bacağıyla takır tukur yürümesi çınladı bir süre. Televizyonda çalışma işinden bahsettim ona, eğer istiyorsa çok kolaydı iş, bir telefona bakardı. Sözlerimin çok ağır-

lık taşımadığı, önemli olanın onun Pang Kangmei'nin kız kardeşi olduğunu söyledim. Birden kendini savunmaya geçti: Mo Yan, öğretmenin dediklerine bakmayın, böyle bir şey istemiyorum ben. Sonra hiçbir yerde çalışmak istemediğini ve kitabevinde çocuk kitapları satmaktan mutlu olduğunu ekledi. Eğer bir çocuk gelirse çocuk kitabı satıyorum, çocuk olmadığındaysa kitapları ben okuyorum, halimden de çok memnunum.

Xinhua Kitabevi, kaymakamlık binasının iki yüz metre kadar çaprazında kalıyordu, ne zaman pencereyi açsam o iki katlı eski binayı görebiliyordum yukarıdan. "XINHUA KİTABEVİ", kitabevinin tabelasında büyük harflerle böyle yazıyordu, kırmızıyla yazılmış bu iki kelimenin boyası dökülmüştü yer yer, harfler kolu bacağı olmayan birini andırıyordu bu halleriyle. Diğerlerine hiç benzemiyordu bu kız, onun yerinde başkaları olsa şimdiye kadar çeşitli aşağılık yollardan geçip Pang Kangmei'nin varlığı sayesinde çoktan tırmanmış olurdu başarı merdivenlerini; ama bunu yapmak istemiyordu o. Çalışma zahmetine bile gerek duymadan bol kazançlı bir iş bulabilirdi ama istemiyordu işte. Böyle bir aileden gelen kızın nasıl olur da hiçbir şeye karşı hırsı olmazdı? Kendi yağında nasıl böylesine kavrulabiliyordu? Ama asıl önemli olan nokta şuydu: Madem benden hiçbir şey beklemiyordu da peki beni niye defalarca ziyaret etmişti? Gençliğin aşk mevsimine girmiş olmalı, diye düşündüm. Öyle çok güzel bir şey değildi hani, makyajsız bir şakayığı andırıyordu, taze ve sıra dışı bir şakayığı, bir papatya kadar iddiasızdı, peşinden pek fazla delikanlı koşmuyor galiba, diye de düşünmedim değil. Ama benim gibi kırk yaşında ve yüzünün yarısı mavi doğum lekesiyle kaplı olan çirkin bir adamla ne işi olabilirdi ki? Benim terfi etmemi avucunda tutan bir ablası olmasaydı her şey daha anlaşılır olabilirdi belki ama böyle bir ablası vardı işte ve hiçbir şey anlamıyordum bu durumdan.

İki ay içinde altı kez ziyaret etti beni, bu yedincisi şimdi. Önceki gelişlerinde ilk geldiği zaman oturduğu yerde, o kanepenin ucunda oturdu hep, üzerinde de o kırmızı elbise vardı hep, her zaman aynı ağırbaşlılıkla, çok düzgün bir şekilde oturuyordu. Mo Yan'la iki kez gelmişti, Mo Yan gittikten sonra hep kendi başına geldi. O karga ağzını açıp durmadan konuşan Mo Yan olduğu zaman sahneye geç çıkan ya da repliğini unutan bir oyuncunun yaşadığı o garip sessizlik olmazdı hiç. Ama şimdi Mo Yan yoktu ve ikimiz de ne yapacağımızı şaşırmıştık. Aradaki sessizliği kırmak için kitaplığımdan sanat üzerine bir kitap seçip uzattım ona. Kitaba göz gezdirince okuduğunu söyledi. Başka bir tane daha verdim hemen, onu da okuduğunu söyledi. O zaman kendin bak bakalım okumadığın bir şey var mıymış kitaplıkta, dedim. Tarım Bakanlığı'nın bastığı "Evcil Hayvanları Tedavi Etme Kılavuzu"nu alıp onu okumadığını söyledi. Kendimi tutamayıp gülmeye başladım, kızım, dedim, çok komik bir şeysin sen, onu oku bakalım o zaman. Bir deste kâğıt çıkarıp gözümün ucuyla hızla okumaya koyuldum. Arada gözucuyla da onu izliyordum, kanepeye sıkıca oturup sırtını geriye yaslamış, bacaklarını birleştirip kitabı dizlerinin üzerine koymuştu, okuduğu şeye iyice dalmış olacak bir yandan da okuyor, bir yanda da okuduğu bazı yerleri mırıldanıyordu kendi kendine. Lise mezunu bile olmayan köylülerin kitap okuma yöntemiydi bu. Sinsice sırıttım. Arada beni arayan birileri giriyordu ofise, içerideki genç kızı görünce ne yapacaklarını şaşırıyorlardı ama onun Parti Sekreteri Pang'ın kız kardeşi olduğunu söylediğimde hemen saygıyla eğiliyorlardı önünde, yaltaklanan tavırlarla. Akıllarından neler geçtiğini çok iyi biliyordum. Kaymakam Yardımcısı Lan ile Pang Chunmiao'nun arasında bir şey olabileceğini düşünmüyorlardı kesinlikle, düşündükleri şey Kaymakam Yardımcısı Lan ile Parti Sekreteri Pang'ın arasındaki sıra dışı ilişkiydi. Şunu da itiraf edeyim, sırf o geliyor diye eve

gitmezlik etmiyordum hafta sonları ama işin içine o da girince daha bir gitmemek istiyordum eve.

İşte şimdi bu gelişinde o kırmızı elbise yoktu üzerinde, yaptığım şakaların da rolü olmuştu muhtemelen bu değişiklikte. Geçen geldiğinde elbisesine bakıp, "Chunmiao, dün Pang Amca'ya telefon edip sana yeni bir elbise almasını söyledim," dedim. "Nasıl böyle bir şey yaparsın," dedi yüzü kızararak. "Şaka ediyorum canım," dedim ben de toparlamaya çalışarak. Açık mavi bir kot giymişti bu kez, üzerindeyse yarım kollu beyaz bir gömlek vardı, gömleğin yakası yine kalp biçiminde kesilmişti, kenarlarında dantel işlemeler vardı, o kırmızı ipe geçirilmiş yeşil taşlı kolye sarkıyordu yine boynundan. Yine kanepenin ucuna ilişti, yüzü kireç gibiydi, boş boş bakıyordu. "Neyin var?" diye sordum telaşla. Bana bir bakış atıp dudaklarını büzdüğü gibi ağlamaya başladı. Bu pazar ofiste mesai yapan biri vardı. Şaşkınlıkla kapıya koşturup açtım hemen kapıyı. Ağlaması kuş sürüsü gibi koridora uçuyordu. Hemen kapıyı örtüp pencereyi kapadım. Hayatım boyunca böylesine büyük bir sorun yaşamamıştım hiç, ellerimi ovuşturup kafese kapatılmış bir maymun gibi bir yandan ofisin içinde volta atıyor, bir yandan da teselli etmeye çalışıyordum onu alçak bir sesle: "Chunmiao, Chunmiao, Chunmiao ağlama ağlama ağlama!.." Ama işe yaramadı bu, daha yüksek sesle ağlamaya başladı bu kez. Tekrar kapıyı açmayı düşündüm ama bunun kötü bir fikir olduğu aklıma geldi birden. Yanına oturup ter içinde kalmış olan sağ elimle onun buz gibi soğuk olan sağ elini tuttum, sol kolumu sırtına atıp sol omzunu pışpışlayarak, "Ağlama, ağlama sakın, neyin varsa ağabeyine söyleyebilirsin, Gaomi ilçesinde kimin cesareti varmış bakalım Chunmiao kız kardeşimizi üzmeye? Anlat ağabeyine de gidip o herifin boynunu yüz seksen derece döndürüvereyim!" dedim. Tek yaptığı şey ağlamak oldu ama. Gözlerini sımsıkı yumup ağzını koca koca açarak

dik kafalı küçük bir kız çocuğu gibi ağlıyordu. Gözyaşları inci gibi dizi dizi süzülüyordu yanaklarından. Koltuktan sıçradım, sonra yine oturdum yanına. Genç bir kızın bir pazar günü kaymakam yardımcısının ofisinde salya sümük ağlaması olacak iş değildi! Daha sonra eğer o sırada elim sargıda olsaydı sargı bezlerini çıkarıp onun ağzına tıkardım, diye düşündüm. Ya da zalim bir çocuk hırsızı olsaydım, kokuşmuş çoraplarımı dertop edip hemen ağzına tıkıştırabileceğimi de düşündüm, böylece olay başka bir yöne gidebilirdi. Ama ne mi yaptım ben, bir açıdan bakıldığında yapılabilecek olan en aptalca şeyi, yine başka bir açıdan bakacak olursak yapılabilecek en zekice şeyi yaptım: Ellerinden birini tutup omzundan çekerek onu kendime doğru iyice yaklaştırıp dudaklarımı dudaklarına mühürleyiverdim birden...

Onun ağzı çok küçüktü, benimkiyse çok büyük, hani geniş bir çay fincanı dar ağızlı bir içki bardağını kaplar ya, işte öyle bir şey oldu. Çığlıkları ağzıma girip kulaklarımı uğuldatıyordu, sonra kısa hıçkırıklara dönüştüler, ağlamıyordu artık. İşte o sırada hayatımda bir benzerini daha yaşamadığım, çok güçlü ve çok tuhaf bir duyguya kapıldım.

Evli barklı ve çocuklu bir adamdım ve şimdi size yalan gibi gelebilir ama on dört yıllık evlilik hayatım boyunca karımla sadece on dokuz kere seks yaptık (böyle söylememin nedeni içinde aşk olmayan mekanik bir cinsel birleşme olmasıydı yaşadıklarımın) öpücük derseniz, o da bir kereye mahsustu ve çok da zorlamaydı hani. O da yabancı bir filmi izledikten sonra filmdeki aşk sahnelerinden öyle büyülenmiştim ki onun etkisiyle oldu işte, beline sarılıp ağzımı uzatıvermiştim. Durmadan kıpırdanıp durdu beni engellemek için ama sonuçta ağızlarımız çarpışmıştı işte, tek hissettiğim şey azıdişleri oldu, düşmanca bir şeyler duyumsadım, üstelik ağzından çürümüş et kokusu geliyordu, beynim haşlanmışa dönmüştü,

kafamda bir şeyler vızıldıyordu. Hemen ardından onu bırakıp bir daha da böyle delice bir fikre kapılmadım. O bir avuç cinsel birleşmelerimiz esnasında ağzımı ağzından uzak tutmaya çalıştım hep. Ne zaman dişçiye gidip dişlerine baktırmasını söylesem soğuk soğuk bakıp şöyle derdi bana: "Niye ki? Benim dişlerim gayet sağlam, niye dişçiye gidip baktıracakmışım?" "Ağzın kokuyor," dedimdi bir keresinde. Öfkeyle kükremişti karşılık olarak: "Senin ağzından da bok damlıyor!"

Daha sonra Mo Yan'a o öğleden sonra öpücüğünün beni çok sarstığını, ruhuma dokunduğunu ve ilk öpücüğüm olduğunu söyledim. O dolgun ve küçük dudakları sanki onun tüm vücudunu içime çeker gibi bütün gücümle emmiştim. Mo Yan'ın romanlarındaki aşktan çılgına dönmüş olan erkek karakterlerin kadınlara dönüp, "Seni yutmamak için kendimi zor tutuyorum," demelerinin mantığını çözmüştüm sonunda. Ağzım ağzına değdiği an, ahşaptan yapılmış bir heykel gibi dondu kaldı, kasları buz kesti ama çok kısa bir süre sonra rahatladı hemen, o ince vücudunun kuru kemikleri şişmeye başlamıştı sanki, hiç kemiği yokmuş gibi yumuşadı tüm vücudu sonra, soba gibi yanıyordu. Başlarda gözüm açıktı hâlâ, sonra hemen kapadım. Dudaklarının kabardığını duyumsadım ağzımın içinde, ağzını açınca taze bir deniz tarağı kokusuyla doldu ağzım. Kendiliğinden oldu her şey, dilimi onun ağzına sokmamı kimseler söylememişti, dilim diline değdikten sonra sarmaş dolaş olup oynaşmaya başladı dillerimiz. Küçük bir kuş gibi attığını duyumsadım kalbinin göğsümün önünde, bu sırada iki elini birden boynuma dolamıştı sımsıkı. Dünya işlerini zihnimin en derinlerine gömmüştüm, artık sadece dudakları vardı onun, dili, kokusu, sıcaklığı ve inlemeleri bütün vücudumu ve zihnimi ele geçirdi. Öyle ne kadar kaldık bilmiyorum ama telefonun ziliyle gerçek dünyaya uyandık birden. Onu bırakıp

telefona bakmaya giderken ayaklarımın bağı çözülünce neredeyse yere düşecektim. Vücudumun tüm ağırlığını kaybettiğini duyumsadım, bir öpücük tüye çevirmişti beni. Telefona cevap vermek yerine hattın fişini çekip o iğrenç sesi kestim hemen. Kanepenin üzerine uzandığını gördüm, başı yukarıya dönüktü, yüzü solmuş, dudakları şişip kızarmıştı, bu haliyle bir ölüyü andırıyordu ama ölmediğini biliyordum ben, gözlerinden akan inci taneleri süzülüyordu yanaklarından aşağıya. Kâğıt bir mendille sildim gözyaşlarını. Gözlerini açtı, o ince kollarını boynuma dolayıp, "Başım dönüyor," diye mırıldandı. Ayağa kalkarken onu da kaldırdım, başını omzuma dayayınca kulağımı kaşındırdı saçları. O şarkı söylemeyi seven hademenin sesi yankılandı birden koridordan. Shaanxi türkülerini çok iyi taklit edebiliyordu bu çocuk, her pazar öğleden sonrası onun tuvalette bir yandan paspası yıkayıp bir yandan da şakımasını duyardım:

"Ağabey sen batı ağzına git –kalmak zor küçük kız kardeşim!–"

Şarkı söylemeye başlayınca binada sadece ikimizin kaldığını anlardım, sonra da gelip ofisimi temizlerdi. Aklım başıma geldi birden, onu kendimden uzaklaştırıp ofisin kapısını araladım biraz. Ardından ikiyüzlü bir tavırla şöyle dedim: "Chunmiao özür dilerim, bir anlık boşluğuma denk geldi..." Islak gözlerle bakıp, "Benden hoşlanmıyor musun?" dedi. "Hoşlanıyorum," dedim telaşla, "hem de çok hoşlanıyorum..." Tam üzerime doğru atılacakken elini tutup, "Sevgili Chunmiao hademe birazdan gelip ofisi temizleyecek. Hadi git sen artık, birkaç gün geçsin hele, sana söyleyecek bir sürü şeyim var," dedim. O gider gitmez deri kaplama döner koltuğuma yığıldım hemen, ayak seslerini dinledim koridorun sonunda kaybolana dek.

41

Lan Jiefang'ın karısını seviyormuş gibi yapması

Dört Numaralı Köpek'in okula giden çocuğa korumalık yapması

Gerçeği söylemem gerekirse o akşam eve döndüğünde üzerinde sadece insanları değil, aynı zamanda köpekleri de mutlu eden yeni bir koku vardı. Bu, normalde bir kadınla el sıkıştığında, aynı masada yemek yediğinde ya da dans ederken beline sarıldığında üzerine sinen o kokulardan çok farklı bir kokuydu. Hatta karınla seks yaptıktan sonra bile böyle kokmuyordun. Hiçbir koku kaçamaz benim burnumdan, dedi Koca Kafalı Lan Qiansui gözleri ışıl ışıl ışıldayarak.

Yüzündeki ifade ve bakışları o anda şunun farkına varmamı sağladı: Benimle konuşan Pang Fenghuang'ın doğurduğu ve benimle olan karman çorman ilişkisine bir türlü isim koyamadığım o olağanüstü çocuk değildi, yıllar önce ölmüş olan köpeğim konuşuyordu sanki benimle.

Hiçbir koku kaçamaz benim burnumdan, dedi kendinden gurur duyduğu her halinden belli olan bir tavırla, 1989 yazında Eşek Hanı kasabasına o kontrol çalışması dediğiniz işi yapmaya gitmiştin, yanında da o aranızdan su sızmayan dostların vardı; kasabanın Parti Sekreteri Jin Douhuan, Belediye Başkanı Lu Taiyu ve Tedarik ve Pazarlama Kooperatifi'nin Müdürü Ke Lidun, hep birlikte

bir güzel yiyip içmiş ve poker oynamıştınız hani. İlçe kadrolarının yarıdan çoğu her hafta sonu sizin gibi bir güzel yiyip içmek ve poker oynamak için şehirden kaçıp böyle kasabalara ya da köylere gidiyordu. Jin, Lu ve Ke'nin kokularını sinmişti eline, daha önce bizim eve geldiklerinden dolayı kokularını çok iyi biliyordum onların, beynimin içindeki koku deposunda hepsinin kaydı vardı. Kokuyu alır almaz o kokunun sahibinin dış görünüşünü ve sesini çıkarabiliyordum, karını ve oğlunu kandırabilirdin ama benim burnumu kandıramazdın. Öğle yemeğinde Yunliang Nehri'nde yakalanmış yumuşak kabuklu su kaplumbağası, kasabanın meşhur yemeği olan ağır ateşte pişirilmiş sarı tüylü tavuklardan, ağustosböceği larvası ve ipekböceği kozasıyla ve şimdi beni burada tek tek sayamayacağım kadar tembelleştiren bir sürü şey yemiştiniz. Bunların hiçbir önemi yok aslında, asıl önemli olan kasıklarından aldığım o leş gibi kokan soğuk meni kokusu ve prezervatifin o plastik kokusuydu. Yiyip içip bir güzel semirdikten sonra "topu ateşlemek" için bir de kadın bulduğun anlamına geliyordu bu. Eşek Hanı kasabası nehrin kenarına kurulmuş, sakinlerinin refah içinde yaşadığı, manzarası çok güzel bir kasabaydı, kıyı boyunca onlarca meyhane ve berber salonu vardı, dünyanın en eski mesleğini yarı açık bir halde icra eden bir sürü kadın çalışıyordu bu işletmelerde, bunu daha fazla açmama gerek yok herhalde, anladınız kabul ediyorum. Bir köpek olarak "pornografiyi yok etmek" gibi bir sorumluluğum olmadığından senin bu romantik ilişkini ortaya dökmekteki tek amacım hikâyenin akışına hizmet etmek; bir kadınla cinsel ilişkiye girmiştin ve kadının kokusu senin normal kokunun üzerine sinmişti işte, güzelce yıkanıp parfüm de sıkmıştın kadının kokusunu gidermek ya da örtbas etmek için ama bu seferki diğerlerinden çok farklıydı, üzerine ne kendi meninin kokusu ne de kadının vücudundan her-

hangi bir sıvının kokusu sinmişti, senin kendi kokun son derece taze bir kokuyla karışmış ve senin kendi doğal kokunu değiştirmişti. Sonunda seninle bu kadın arasında çok derin bir aşk doğmuş olduğunu anladım ve bu aşk ikinizin kanına ve iliklerinize kadar nüfuz etmişti işte, bundan sonra hiçbir güç ayıramazdı sizi.

O akşam yaptığın gösteri çok beyhude bir çabaydı aslında. Akşam yemeğini yedikten sonra mutfağa gidip bulaşık yıkadın ve oğluna o gün okulda neler öğrendiğini sordun. Genelde hiç yapmadığın bu iki sıra dışı davranış, karını o kadar çok etkiledi ki bir fincan çay demledi sana. O gece seks de yaptınız. İstatistiklerine göre yirminci birleşmenizdi bu ve sonuncu olacaktı. Havaya sinen o güçlü kokudan bu seferkinin hiç de fena olmadığını, hatta tatmin edici olduğunu bile söyleyebilirdim ama yine de beyhude bir girişimdi işte. Ahlaki sorumluluğunun üzerine yüklediği suçluluk duygusu karına duyduğun o fiziksel tiksintiyi bastırdı bu mekanik eylem süresince, üstelik o kadının kokusu bir tohum gibi vücuduna enjekte edilmişti artık, tomurcuk aşamasındaydı henüz ama bir kez çiçek açtı mı dünyadaki hiçbir güç karının yanına döndüremezdi artık seni. Doğal kokunun değişiminden çoktan yeniden doğmuş olduğunu anladım ama senin yeniden doğmuş olman demek aynı zamanda bu ailenin ölümü anlamına da geliyordu. Koku sorunsalı bir köpek için hayat memat meselesidir. Dünyayı koku yoluyla algılar ve anlamlandırırız biz, şeylerin doğasına koku yoluyla karar verip eylemlerimizi öyle düzenleriz, içgüdüsel bir şeydir bu, özel eğitim gerektirmez. İnsanlar eğiterek daha hassas yapamaz bir köpeğin burnunu, bizim burnumuzla algıladığımız şeyler az da olsa siz, burnu hiç de hassas olmayan insanların gözleriyle algıladıklarına benzer biraz, mesela biz bir ayakkabı yığını içinde kokusundan tanırız suçlunun ayakkabısını, oysa siz insanların, o ayakkabıyı

bulması için daha önce görmüş olması da gerekir. Gevezelik ettiğim için suçlama beni sakın, bunları sana söylemek istediğim için söylüyorum, bir köpeğin önünde ne bir gizin ne de bir sırrın olabilir, her şey en ince ayrıntısına kadar çırılçıplak ortada.

O gün kapıdan içeri girmenle birlikte Pang Chunmiao'nun kokusunu çıkardım hemen, sadece bir saniye sürdü görüntüsünü zihnimde canlandırmam. O gün üzerine giydiği elbise ve ofisinde yaşadıklarınız da yavaş yavaş belirmeye başladı gözümün önünde. Benim bildiklerim senin bildiklerini fersah fersah aşıyordu. Onun aybaşı olduğunu da biliyordum ben, sen bunun farkına bile varmamıştın.

Sizin eve geldiğim günden Pang Chunmiao'yu öptüğün güne kadar neredeyse yedi sene geçti, pofuduk bir enikten güçlü, yetişkin bir köpeğe dönüştüm bu arada. Oğlun da çocukluktan dördüncü sınıf öğrencisine evrildi. Bu arada yaşananlar koca bir romanı doldurabilir ya da bir fırça darbesiyle bile anlatılabilir. Bu küçük ilçenin her duvarının köşesine ve her bir elektrik direğine şırladım desem abartmış olmam herhalde. Şırladığım yerlere başka köpekler de şırladı tabii. Bu ilçenin nüfusu kırk yedi bin altı yüz kişi, gelip geçenlerse günde yaklaşık iki bin kişi kadar. Altı yüz kadar da köpek ikamet ediyor. Burası hem sizin hem de bizim ilçemiz yani. Sizin caddeleriniz, sokaklarınız, topluluklarınız, örgütleriniz ve liderleriniz var. Bizde de hemen hemen aynı her şey. İlçedeki altı yüz kadar köpeğin sadece dört yüzü yerli, soyları karışmış, çoğu akraba, ne iyi görebiliyorlar ne de vizyonları geniş, ürkek, bencil ve anlaşması zor köpekler. Yüz yirmiden fazla Alman çoban köpeği var aralarında ama çoğu safkan değil. Geriye kalanlarsa yirmiden fazla Pekin Pug'u, kuyruğu kesik dört Alman Rottweiler'ı, iki Macar Vizsla'sı, iki Norveç kızak köpeği, iki Hollanda Dalmaçyalı'sı, iki Gu-

angdong Shar-pei'yi, bir İngiliz Golden Retriever'ı, bir Avustralya çoban köpeği, bir Tibet mastifi ve köpek demeye bin şahit isteyen birkaç Rus tazısıyla birkaç Japon Chihuahua'sıydı. Bunların dışındaysa nereden geldiğini bilmediğim sarı renkli bir rehber köpek vardı, o ve sahibi kör kadın Mao Feiying birbirinden ayrılmayan bir ikiliydi, kadın meydanda *erhu*[1] çalıp durur, o da sessizce kadının ayaklarının dibine çömelir, yoldan geçen köpeklere selam bile vermezdi. Bir de "kısa bacaklı İngiliz beyefendisi" denilen Base ırkından bir eleman vardı, Kayısı Çiçeği Mahallesi'ndeki apartmanlardan birinin birinci katında kuaför dükkânı olan bir kadının yeni aldığı bir köpekti bu. Kısa, kalın bacakları ve yayvan gövdesiyle bir banka andırıyordu bu hayvan. Bu haliyle zaten yeterince çirkin değilmiş gibi bir de pideyi andıran iki koca kulağı vardı yerleri süpüren. Kan çanağına dönmüş gözleriyle göz hastalığına yakalanmış gibi görünüyordu. Yerli köpekler çobansız kalmış bir koyun sürüsü gibi aptal olduklarından Gaomi ilçesi, geceleri biz kara sırtlı köpeklerin hâkimiyetine giriyordu. Ben, Dört Numaralı Köpek, sizin evde fena beslenmiyordum hani, yükselmiş bir memur olarak karının alt tarafındaki "ağzına" borçlanmış olmana rağmen, üst tarafındaki ağzına borcun yoktu hiç. Özellikle tatillerde çuval çuval, kutu kutu harika yiyecekler yağardı eve. Evinizdeki buzdolabının yanına bir de devasa dondurucu eklemene rağmen hâlâ küflenip atılmaktan kurtulamıyordu yiyecekler. Ah ne güzel şeylerdi onlar! Tavuk, ördek ve balık eti gırlaydı, onlardan bahsetmeye bile gerek yok, bir de o değerli lezzetler vardı tabii: İç Moğolistan'dan gelen deve toynakları, Amur Nehri'nden gelen ejderha tavuğu denilen tavuklar, Mudan Nehri'nden

1. Bir tür yaylı Çin çalgısı. (Ç.N.)

gelen ayı pençeleri, Changbai Dağı'ndan gelen geyik penisleri, Guizhou'dan gelen semenderler, Weihai'den gelen deniz hıyarları, Guangdong'dan gelen köpekbalığı yüzgeçleri... Tanrıların ağzına layık ve dünyanın en lezzetli yiyecekleri olan bu şeyler gelir gelmez buzdolabına ya da dondurucuya girdikten sonra en sonunda benim midemi boyluyorlardı. Çünkü neredeyse hiç yemek yemezdin evde. Çünkü karının karnı kızarmış böreğe dönmüştü; börek kızartır, kızarmış börek satar ve kızarmış börek yerdi, o güzelim şeylere el atıp pişirdiği zamanlar bir elin beş parmağını bile geçmezdi. Yediğim şeyler açısından gerçekten de çok şanslı bir köpektim. Lan Jiefang ilçedeki bütün memurların vasfı senden yüksek olmasına rağmen onların köpeklerinden çok daha iyi besleniyordum ben. Diğer köpeklerden duyduğum kadarıyla onların evlerine gönderilen hediyeler, para, altın, gümüş gibi değerli şeyler oluyormuş ama sizin eve gönderilen hediyelerse nedense hep yiyecekti. Bunlar bana değil sana gönderilen hediyelerdi Lan Jiefang ama senin umurunda bile olmuyordu. O leziz yiyecekleri yedikçe daha bir yaşımı doldurmadan ilçedeki yüz yirmiden fazla kara sırtlı Alman çoban köpeği arasında en irisi oluverdim. Üç yaşıma geldiğimde yetmiş santime ulaştı boyum, başımdan kuyruğuma yüz elli santim uzunluğunda ve altmış kiloydum. Bu verilerin hepsini oğlun kendi elleriyle ölçtü, kesinlikle abartmıyorum. Sivri kulaklarım, kahverengi gözlerim, kocaman sağlam bir kafam, keskin beyaz dişlerim, timsah gibi uzun bir ağzım, kapkara bir sırtım, çimen sarısı bir karnım, boylu boyunca uzanan sivri bir kuyruğum ve tabii ki gelişmiş bir koku alma yetimle iyi bir hafızam var. Açıkçası Gaomi gibi küçük bir ilçede benimle dövüşebilecek tek köpek o Tibet mastifi ama karla kaplı yüksek yaylalardan Sarı Irmak'ın kıyısına gelen bir konuk olan bu gariban da oksijen yetersizliğinden bütün gün

şaşkın şaşkın dolanıyor ortalıkta, dövüşmeyi bırak, şöyle birkaç adım koşsa nefes nefese kalıyor. İlçenin Kızıl marka acı biber sosu satan tek dükkânının sahibi olan bir kadının köpeği bu hayvan, Ximen köyünden Ejderha Sun' un karısı saçını kızıla boyamış, ağzı altın dişlerle kaplı, güzellik salonunun müdavimlerinden, şişman vücuduyla sallana sallana nereye gitse Tibet mastifi de nefes nefese peşinden sürükleniyor. Bu köpek o yüksek yaylalarda bir kurtla bile dövüşebilir ama Gaomi'ye geldikten sonra kuyruğunu iki bacağı arasına sıkıştırmış bir köpek oldu çıktı işte. Görüyorsun ya yine çok konuştum, peki beni takip etmekte güçlük çekiyor musun hiç? Gaomi ilçesindeki bütün kadrolardan Pang Kangmei sorumluysa, ilçedeki tüm köpekler de benden sorulur. İnsanlar ve köpekler aynı dünyada yaşadıklarından insanlar ve köpekler arasındaki ilişki de ister istemez iç içe geçiyor işte.

Hazır bir ara oğlundan da bahsetmişken onu okula her gün benim götürdüğümü de söylemeliyim. Oğlun altı yaşında ilçenin en iyi ilkokulu olan Zümrüdüanka İlkokulu'na başladı. Okul, ilçe hükümet binasının iki yüz metre kadar güneybatısında kalıyor, şansa bak ki Xinhua Kitabevi, hükümet binası ve ilkokul eşkenar bir üçgen oluşturuyor. O sıralar üç yaşındaydım, tam da gençliğimin baharında. İlçede ayak basmadığım köşe kalmamıştı, bunun bizim ailenin kanında olduğunu söylesem abartmış olmam herhalde, bir çağrıya yüz cevap veririz biz. İçimizden birinin olduğu yeri bildiren çağrıyı duyduk mu beş dakika içinde ilçenin dört bir köşesine yayılmış bütün köpekler koro halinde havlamaya başlar. Çekirdeğini kara sırtlı Alman çoban köpeklerinin oluşturduğu bir Köpek Yardımlaşma Derneği kurduk, dernek başkanını soracak olursan, benim tabii ki de, ilçeyi sokak ve mahalleler olmak üzere on iki bölüme ayırdık, her bölümün kara sırtlı çoban köpeklerinden oluşan bir dernek başkanı

da var tabii, başkan yardımcılarını soracak olursan şöyle bir anlaşmaya vardık, bırakalım da o melez piçler, artık Çinlileşmiş olan o yabancı tohumları üstlensin o görevi, hem biz kara sırtlıların ne kadar yüce gönüllü olduğunu da göstermiş olacaktık böylece onlara. Tüm bu işleri ne zaman tamamladığımızı bilmek ister misin peki? Söyleyeyim hemen, sabah bir ila dört suları, ister mehtabın, isterse yıldızların aydınlattığı bir gece olsun, ister iliklerimize kadar işleyen acı bir soğuğun olduğu bir kış, isterse havada yarasaların dans ettiği sıcak bir yaz gecesi olsun, eğer istisnai bir durum söz konusu değilse etrafı kolaçan etmek için devriye gezerdim her gece, arkadaşlarla buluşur, kavga eder, âşık olur, toplantı yapardık... Yani siz ne yaparsanız biz de onları yapıyorduk işte! İlk sene bir çukur kazıp öyle atardım kendimi sokaklara, ikinci sene çukur kazma utancından kurtulup batı kanadındaki kapıdan çıkmaya başladım dışarı, ilk sıçrayışımı kuyunun üzerinden yapardım, ikincisi pencere pervazı olurdu, üçüncü sıçrayışta pencere pervazından duvarın üzerine çıkar, oradan da doğruca aşağıya süzüldüm mü kendimi sizin kapının önündeki Tianhua *hutong*'unun tam ortasında buluverirdim. Kuyunun ağzı, pencere pervazı ve duvar çok dardı, öyle sıçrıyorum filan dememe bakma, bunların hepsi ayağımı koyabileceğim dayanak noktalarıydı o kadar, suyun üzerine konan bir yusufçuk ya da nehirde süzülürken birden sıçrayan bir ağaç parçası gibi sıçrayıp duvara doğru güzel bir hamle yapardım, bir kitabı bir solukta baştan sona okumak gibi bir şeydi de denilebilir bunun için. İlçe savcılığında bu üçlü atlayışımı yaparken çekilmiş video kayıtlarım bile var, Yolsuzlukla Mücadele Bürosu'nda Guo Hongfu adında çok hırslı bir savcı vardı, elektrik direklerini kontrole gelmiş bir memur gibi giyinip sizin evin saçağının altına küçük bir gizli kamera yerleştirmişti bu adam, sizin aleyhinize bir ka-

nıt elde edemedi ama benim üçlü atlayışımı kayıt altına almış işte. Guo Hongfu'nun köpeği bizim derneğin Kırmızı Erik Mahallesi şubesinin başkan yardımcısıydı, Japonya'nın Hokkaido Adası'ndaki tilki sürüsünün içine gizlenmiş gibi duran ateş kırmızısı, dişi bir Rus tazısıydı bu köpek, savcının kendi yatak odasında hemen ayaklarının dibine gizlenmiş bir halde izledim bu videoyu. Dişi Rus tazısı Tianhua Meydanı'ndaki fıskiyenin yanında işveli bir tonda şöyle demişti bana: "Başkan bey, üçlü atlayışın gerçekten de görülmeye değer, muhteşem bir manzaraydı! Hatta benim sahiplerim bile defalarca izledi videoyu, izlerken bir yandan da alkışladılar, hatta erkek sahibim senin, evcil hayvanların yeteneklerini gösterdiği o yarışmalara katılmanı önerdi." Kayıtsızca homurdanıp, "Evcil hayvan mıyım ben?" dedim soğuk bir tavırla. Sivri çene ne diyeceğini şaşırdı tabii, telaşla özür dilemeye çalıştı, kuyruğuyla yeri süpürürken bir yandan da işveli bir poz takındı. Sonra dediğine göre sahibesinin ona kendi elleriyle ördüğü yün yeleğin cebinden krema kokan plastik bir kemik çıkarıp bana uzattı ama kabul etmedim. Böyle bir oyuncağa sahip olan köpek çoktan evcil bir hayvana dönüşmüş, dejenere olmuş, köpekliğin şanına leke sürmüş demektir.

Birazdan oğlunu nasıl okula götürdüğümü anlatmaya başlayacağım. Ama istersen gevezeliğimden nefret etmeyi bırak biraz, bunları anlaşılsın diye söylemiyorum ki, bundan sonra anlatacaklarımı dinlemene bile gerek yok zaten.

Oğlun gerçekten de ana babasına saygıda kusur etmeyen iyi bir evlattı, okula ilk başladığında karın götürüp getiriyordu onu bisikletiyle ama oğlunun okul saatleriyle karının iş saatleri her zaman çakışıyordu. Bu yüzden çok acı çekti karın. Karın ne zaman acı çekse şikâyet etmeye başlardı, bir şikâyet etmeye başladı mı hemen

sana sövüp sayardı, o sana sövüp saymaya başlayınca da oğlunun kaşları çatılırdı hemen, bundan da çıkarabileceğin gibi oğlun her şeye rağmen yine de çok seviyordu seni. Bir keresinde şöyle dedi oğlun: Anne, beni okula götürüp getirmene gerek yok, ben kendim gider, kendim dönerim. Şöyle karşılık verdi karın: Olmaz, ya araba çarparsa sana ya köpek ısırırsa ya kötü çocuklar kabadayılık taslarsa ya yaşlı bir cadı başına vurursa ya birileri fidye için kaçırırsa seni ha? Karın bir solukta tam beş tane kötü senaryo sayıvermişti bile. O yıllarda kamu güvenliği gerçekten de çok kötü durumdaydı, ilçede güneyden gelen, "çocuk tokatlayan yaşlı karılar" denen, çocuk satıcısı altı tane kadın vardı: Çiçek, elmaşekeri ya da rengârenk horoz tüylerinden yapılmış *jianzi*[1] topları satarmış gibi yapıp üzerlerine sakladıkları uyuşturucu bir ilaçla ilçede dolaşırlarken güzel bir çocuk gördüler mi hemen gidip çocuğa tokadı bastıkları gibi aptala çevirirler, çocuk da kuzu kuzu onları takip ederdi. Sanayi ve Ticaret Bankası'nın Müdürü Hu Lanqing'in oğlu haydutlar tarafından kaçırılmış, iki milyon yuan da fidye istenmişti, polise gitmeyi göze alamayan baba, bir milyon sekiz yüz bin yuana anlaşıp oğlunu kurtarmıştı. Oğlun, yüzündeki mavi doğum lekesini tokatlayıp şöyle dedi: "Çocuk tokatlayan yaşlı karılar sadece güzel çocukları tokatlıyor, ben bu halimle peşlerine takılsam bile hemen kışkışlarlar beni. Eğer haydutlar kaçırırsa beni, sen kadın başına ne yapabilirsin ki? Daha doğru düzgün yürüyemiyorsun bile." Oğlun bunu söylerken bir yandan da karının sakat kalçasına bakıyordu. Karın çok üzüldü tabii, gözleri kızardı, yutkunarak şöyle dedi: "Oğlum, çirkin değilsin sen, anan çirkin, yarım kıçlı biri oldu çıktı..." Oğlun, karının beline

1. Vücudun el ve kol haricindeki kısımları kullanılarak badminton topuna benzer bir topla oynanan oyun. (Ç.N.)

sarılıp, "Anne çirkin değilsin sen, en güzel anne sensin. Anne beni gerçekten de okula götürmene gerek yok, Dört Numaralı Köpek'le giderim ben." Karının ve oğlunun bakışları birden üzerime yönelince güç ve ihtişam dolu bir sesle havlayarak ödüllendirdim onları, şöyle diyordum: "Götürürüm tabii sorun olmaz, siz bana bırakın işi!"

Karın ve oğlun hemen yanıma geldiler. Oğlun kolunu boynuma dolayıp, "Dört Numara, beni okula götürürsün, değil mi? Annemin sağlığı pek de iyi değil, hem işe gidip geliyor," dedi.

Hav! Hav! Hav! Öyle gür havlamıştım ki çınar ağacının yaprakları hışırdadı, komşunun avlusundaki iki devekuşu korkudan ötmeye başladı, şöyle demek istemiştim: So-run-yok!

Karın başımı okşadı, ben de ona kuyruğumu salladım.

Herkes bizim Dört Numara'dan korkuyor, öyle değil mi oğlum, diye sordu karın.

Evet anne, diye onayladı oğlun.

Dört Numara, öyleyse Kaifang'ı sana emanet ediyorum, ikiniz de Ximen köyünden geldiniz buraya, ağabey kardeş gibi birlikte büyüdünüz, değil mi? Hav hav! Aynen öyle! Karın çok duygulanmış bir halde başımı okşadı yine, sonra boynumdaki o kalın zincirli tasmayı çıkarıp eliyle onu takip etmemi istedi, birlikte avlu kapısına kadar gittik, Dört Numara, dedi, şimdi diyeceklerimi iyi dinle: Sabah erkenden kalkıp işe gitmem lazım, börek kızartmaya. İkinizin kahvaltısını hazırlar da öyle çıkarım. Altı buçukta Kaifang'ı uyandır sen, yemek yedikten sonra yedi buçukta okula gitmek için yola çıkarsınız. Anahtar Kaifang'ın boynunda asılı, kapıyı kilitlemeden gitmesin sakın, eğer kapıyı kilitlemeyi unutursa paçasına yapış ve kilitleyene kadar bırakma sakın. Sonra yola çıkarsınız, kestirmeden gitmeyin sakın, anayolu takip edin, biraz fazla dolanacak-

sınız ama güvenliğiniz her şeyden önce gelir; yolun sağından gidin, karşıya geçerken önce sola bakın, yolun ortasına gelince bir de sağa bakın, motosikletlere dikkat edin e mi, en çok da siyah deri ceket giyen motosikletlilere, serseri çetesindendir onlar, renk körüdürler, kırmızıyla yeşili ayıramadıklarını söylerler. Kaifang'ı okulun giriş kapısına bıraktıktan sonra Dört Numara, önce doğuya doğru koş, yolu geçince tren istasyonunun yanındaki lokantaya kadar kuzeye doğru koş, ben meydandaki açıklıkta börek kızartıyor olurum, iki kere havla, sen iki kere havlayınca her şeyin yolunda olduğunu anlarım ben. Sonra eve dönersin, bu sefer kestirmeden de gidebilirsin eve, çiftçi pazarının oradaki patikadan doğruca güneye git, Tianhua Nehri'nin üzerindeki köprüden geç, oradan batıya dönünce eve vardın demektir. Büyüdün artık, kapının altında açtığın delikten geçemezsin, geçebilsen de ben izin vermiyorum sana, kirleniyorsun sonra. Avlu kapısını kilitledim, içeri giremezsin. Üzgünüm ama ben işten geri dönene kadar kapının önünde beni beklemek zorunda kalacaksın. Eğer başına güneş geçerse *hutong*'un karşısındaki teyzenin doğu kanadındaki odasının hemen dışında bir çam ağacı var, altı serin olur. Oraya çömelip kestirebilirsin biraz, sakın uyuma ama, bizim kapıyı iyi kolla. Üzerlerinde maymuncuk taşıyan hırsızlar geziyor etrafta, misafirmiş gibi davranıp kapıyı çalıyorlar önce, evde kimse yoksa içeri girip ne isterlerse alıp gidiyorlar. Bizim hısım akrabayı tanıyorsun sen, kapıyı kurcalayan bir yabancı görürsen hiç acıma, ısır hemen. On bir buçukta eve dönerim, sen de içeri girer su içersin biraz, sonra kestirmeyi kullanıp doğruca okula gidersin Kaifang'ı öğle yemeği için eve getirmeye. Öğleden sonra onu okula bıraktıktan sonra yine lokantaya gelip iki kere havla e mi, sonra eve gider biraz kapıyı kolladıktan sonra yine okula koşturursun. Zümrüdüanka İlkokulu'nda öğleden sonra

sadece iki ders yapılır, dersler bittikten sonra hava hâlâ aydınlık olur, Kaifang'ı eve geri getirdikten sonra ödevlerini yaptığından emin ol, hemen dışarı çıkıp oynamasın... Dört Numara, Dört Numara dediklerimi anladın mı?

Hav hav hav, an-la-dım!

Karın her sabah işe gitmeden önce alarmını kurduğu saati pencere pervazına koyduktan sonra gülümserdi bana. Sahibemin gülümsemesi her zaman çok güzeldi. Ardından bakarken havlardım, hav hav, güle güle! Hav hav, üzme kendini! Kokusu *hutong*'un içinde önce kuzeye, sonra doğuya, ardından da tekrar kuzeye yönelirdi. Kokusu giderek azalıp şehrin sabahın erken saatlerinin kokusuna karışarak incecik bir çizgi haline gelirdi. Eğer istesem tüm dikkatimi toplayıp o ince çizgiyi takip ederek tren istasyonunun yanındaki lokantanın hemen önünde börek kızarttığı ocağın önüne kadar gidebilirdim ama böyle bir şey yapmama gerek de yoktu hani. Sonra avluda turlamaya başlardım sanki evin tek sahibi benmişim gibi. Sonra alarm çalardı. Koşturarak oğlunun odasına dalardım, içerisi gençlik kokardı hep. Onu korkutacağımdan çekinip yüksek sesle havlamazdım hiç. İşte oğluna hep bu kadar iyi davrandım. Dilimi çıkarıp onun o küçük mavi yüzünü yalardım. Doğum lekesinin üzerinde ayva tüyleri çıkmaya başlamıştı. Gözlerini açıp şöyle derdi hemen: Dört Numara kalkma vakti geldi mi? Hev hev, diye yumuşak bir dille yanıtlardım onu, kalk hadi, kalkma vakti! Sonra üzerini giyinip dişlerini fırçalardı sabah mahmurluğuyla yüzünü yalayan bir kedi gibi. Kahvaltısı her zaman ya soya sütü ve kızarmış börek ya da inek sütü ve kızarmış börek olurdu. Bazen ben de onunla birlikte kahvaltı ederdim, bazen de etmezdim. Hem buzdolabını hem de dondurucuyu açmayı öğrenmiştim. Dondurucudaki ve buzdolabının dondurucu bölmesindeki yiyecekleri önceden çıkarıp çözülmelerini bekle-

mek gerekiyordu yoksa dişlerim zarar görürdü. Dişlerini korumak demek yaşamı sevmek demektir.

İlk gün karının verdiği talimatları harfi harfine yerine getirdik. Kokusu peşimize düşmüştü çünkü, nereye gitsek hemen arkamızdaydı. Bize göz kulak oluyordu, anne kalbi işte, çok anlaşılabilir bir şeydi bu. Oğlunun hemen arkasından, aramıza bir metre mesafe koyup öyle yürüyordum. Yoldan karşıya geçerken altı göz olup sekiz kulak kesiliyordum. Yolda bir araba belirdi birden, aramızda iki yüz metre mesafe vardı ve çok yavaş geldiğinden güvenle karşıya geçebilirdik, oğlun da hemen karşıya geçmek istiyordu ama gömleğinin ucundan ısırdığım gibi engelledim onu. Dört Numara ne yapıyorsun, dedi oğlun, ödlek olma o kadar! Ama izin vermedim yine de ona, sahibemin sözünü dinleyerek içinin rahat olmasını sağlıyordum çünkü. Araba yanımızdan geçince bıraktım gömleğin ucunu, teyakkuza geçtim hemen, her an atılıp oğlunun hayatını kurtarmaya hazır bir halde karşıya geçirdim onu. Karının kokusundan onun da içinin rahat olduğunu anladım. Bizi okulun kapısına kadar takip etti. Karının bisikletini hızla doğuya, oradan da kuzeye doğru kırdığını gördüm. Peşinden koşmadım ama, küçük adımlarla aramızda yüz metre kadar bir mesafe bırakıp öyle takip ettim onu. Bisikletini park etmesini, üzerini değiştirmesini ve ocağın önüne dikilip çalışmaya başladığı saati bekledikten sonra koşmaya başladım. Hev hev, diye iki yumuşak havlama koyuverip endişelenmemesini, her şeyin yolunda gittiğini bildirdim ona. Yüzünde benimle iftihar ettiğini bildiren bir ifade, kokusunda sımsıcak bir aşk kokusu vardı.

Üçüncü gün kestirmeden gitmeye başladık. Oğlunu yataktan kaldırma saati de altı buçuktan yediye kaydı. Saate bakıp zamanı söyleyemediğimi mi düşünüyorsun yoksa? Şakacı seni! Ara sıra televizyonu açıp futbol maçı

izlediğim bile oluyor, Avrupa ve Dünya Kupası maçlarını izliyorum. Evcil hayvan kanallarını izlemiyorum hiç, o oyuncakla oynayan, köpeklikle hiçbir alakası olmayan şeylerin tüylü birer elektrikli oyuncak olduğunu düşünüyorum. Hay ninesini sattığımın, bazı köpekler insanoğlunun evcil hayvanı olur, bazı köpeklerse insanoğlunu kendi evcil hayvanlarına dönüştürür. Gaomi ilçesinde, Shandong eyaletinde, bütün Çin'de, hatta bütün dünyada insanları kendi evcil hayvanı haline getiren ilk köpek kim olacak sanıyorsun, tabii ki de ben! Tibet mastifi Tibet'teyken insanlarla eşit yaşıyordu, bileğinin gücüyle onurunu koruyordu ama buraya, aramıza gelince düşüverdi itibarı, Ejderha Sun'un karısının kıçının ardında yürüyen şu garibana bakın hele, gören kaplan yavrusu sanır ama tıknefes bir halde zar zor yürüyor, ürkek adımlar atıyor, "Kızıl Köşkün Rüyası"ndaki[1] Lin Daiyu'yla aynı ince hastalıktan mustarip sanki. Ne kadar da hüzünlü! Heyhat! Oğlun evcil hayvanım benim, karın da öyle. O küçük metresin Pang Chunmiao da öyle. Eğer seninle uzun yıllardır süren bir muhabbetimiz olmasaydı üzerinde onun o taze istiridye gibi kokan kokusuyla gelip karına boşanmak istediğini söylediğinde hiç acımaz, ısırırdım seni.

Avludan çıkınca doğu batı yönünde uzanan Ejderha Kralı Tapınağı Caddesi'ne uzanıp oradan kuzeye yöneldik, Faraş Sokağı'nı geçip Tianhua Köprüsü'ne oradan da çiftçi pazarının batı girişine gelip doğruca kuzeye yöneldik yine, Tanhua *hutong*'unun o uzun yolunu tepip hükümet binasının önünden geçen Millet Caddesi'ne girdik, oradan sola dönüp iki yüz metre ilerledik mi Zümrüdüanka İlkokulu'nun kapısındaydık işte. Bu rotayı takip etmek tavuğun yumurta yumurtlaması kadar kolay

1. Orijinal adı *Hon Lou Meng* olan ünlü klasik Çin romanı. (Ç.N.)

geldi bize, yirmi beş dakikada okula varıyorduk. Eğer koşarsak on beş dakika sürüyordu. Karın ve oğlun seni evden attıktan sonra ofis pencerenin önünde elinde Rus yapımı bir dürbünle dikilip Tanhua *hutong*'undan koşarak geçmemizi izlediğini biliyorum.

Dersler bitince eve dönmek için hiç acele etmiyorduk. Oğlun şöyle sorardı hep: Dört Numara, annem şimdi nerede? Tüm dikkatimi toplayıp karının kokusunu bulur, bir dakika içinde tam olarak nerede olduğunu söylerdim hemen. Eğer ocağın önünde börek kızartıyorsa kuzeye doğru dönüp iki kere havlardım, eğer evdeyse güneye doğru dönüp yine iki kez havlardım. Ama karın evdeyse ne olursa olsun oğlunu tuttuğum gibi eve doğru sürüklerdim, eğer hâlâ ocağın başındaysa sorun yoktu o zaman, biraz eğlence arardık kendimize hemen.

Oğlun gerçekten de iyi bir çocuktu, okuldan sonra sırtında sırt çantasıyla o dükkân senin bu dükkân benim diye dolanan kötü çocuklar gibi boş boş dolanmıyordu sokaklarda. Oğlunun tek hobisi Xinhua Kitabevi'ne gidip belirli bir para karşılığında ödünç çocuk kitabı almaktı, arada bir kitap satın aldığı da olurdu ama daha çok ödünç alırdı. Çocuk kitapları satımından ve ödünç verilmesinden sorumlu olan kişi senin şu küçük âşığındı. Ama biz oraya gittiğimiz zamanlarda daha sevgilin olmamıştı. Oğluna çok iyi davranırdı, kokusunda sevgi vardı, sadece onun sürekli müşterileri olduğumuz için değildi bu ama. Görünüşüne pek dikkat etmemiştim, sadece kokusu bile aklımı başımdan almaya yetmişti. İlçedeki iki yüz bin kokuyu avucumun içi gibi biliyordum, bitkilerden hayvanlara, minerallerden kimyasal ürünlere, gıdadan kozmetiğe hepsini biliyordum ama bu kokuların hiçbirini Pang Chunmiao'nunki gibi sevmiyordum. Eğri oturup doğru konuşalım, tüm dürüstlüğümle söyleyebilirim ki bu ilçede çok güzel kokan sadece kırk tane güzellik vardı ama

hepsi kirletildi, hiçbiri saf değil, kiminin kokusunu ilk kez aldığınızda güzel geliyor ama çok kısa bir süre içinde değişiveriyor hemen. Ama Pang Chunmiao'nun kokusu dağdan inen bir akarsu gibi temiz, çam ormanından esen hafif bir rüzgâr gibi serin, öyle taze, öyle basit ki sonsuza kadar değişmeyecek. Bana dokunmasını öyle çok arzuluyordum ki ama o evcil hayvanların dokunulma isteği gibi bir his değildi bu elbette, ben, hay anasını!.. Benden daha heybetli köpeklerin bile böyle zayıf anları olur hayatta. Kurallara göre köpeklerin Xinhua Kitabevi'ne girmesi yasaktı ama Pang Chunmiao bana bir ayrıcalık tanıdı. Xinhua Kitabevi ilçenin en ıssız dükkânıydı, sadece üç tane kadın tezgâhtarı vardı, iki orta yaşlı kadınla Pang Chunmiao işte. O orta yaşlı iki kadın, Pang Chunmiao'ya yaranmaya çalışıyordu durmadan, nedeni o kadar belliydi ki bunu açıklamanın lüzumu yok şimdi. Buranın az sayıdaki müdavimlerinden biri olan Mo Yan denilen o ufaklık, dükkânı caka satabileceği bir yer olarak görüyordu. Durmadan kendini övüp duruyordu, bunu içinden gelerek mi yapıyordu yoksa şaka yollu olarak mı söylüyordu hiç anlamadım. Çincede *chengyu* denilen, dört sözcükten oluşan deyimlerin son sözcüğünü söylemeden konuşur ve espri filan yaptığını sanırdı bununla. Mesela "ilk görüşte âşık olmak"ı "ilk görüşte saat" diye söylerdi, sözcüklerin anlamı da değişirdi haliyle; "hilesiz iki masum küçük"ü "olmayan iki küçük"e çevirdi, "köpek sahibinin sopası yüzünden ısırır" "sahibini sopalayan köpek"e döndü. Onun geldiğini gören Pang Chunmiao neşe dolardı hemen. O neşelenince orta yaşlı iki kadın da neşelenirdi birden. Dili böyle çirkin kullanan bu adam gerçekten de "içler acısı bir insan"dı[1] ama Gaomi ilçesinin en güzel kokan genç

1. Çincede "görmesi", "duyması", "söylemesi" içler acısı, diye üç tane deyim var, Mo Yan burada yine sözcük oyunu yapıp deyimin sadece "içler acısı" kısmını alıp sonuna insan sözcüğünü ekliyor. (Ç.N.)

kızı bu "içler acısı" adamı seviyordu işte. Kızın bu adamı sevmesinin nedeni de kokuydu tabii, Mo Yan'ın kokusu çamurla sıvanmış bir odada tütün yaprağı kavuran çiftçilerin kokusuna benziyordu, Pang Chunmiao da potansiyel bir tütün sevicisiydi. Mo Yan, kitabevinin bir köşesine çekilip okuma masasında kitap okumaya dalmış olan Lan Kaifang'ı görünce hemen yanına gelip kulağını çekti. Sonra Pang Chunmiao'ya tanıttı onu İlçe Tedarik ve Pazarlama Kooperatifi Müdürü Lan'ın oğlu olarak. Ben çoktan tahmin etmiştim, dedi Pang Chunmiao. Bu sırada iki kez havlayıp Kaifang'ı uyardım, annesi çoktan işten paydos etmişti çünkü, kokusu da ta hırdavat ve elektrikli alet satan dükkânın kapısına dek varmıştı, eğer şimdi yola çıkmazsak annesinden önce eve varamayacaktık. "Lan Kaifang," dedi Pang Chunmiao, "eve gitsen iyi edersin, hazır köpeğin de seni uyarmışken." Sonra Mo Yan'a dönüp, "Bu köpek çok akıllı, bazen Kaifang bir kitabın içine iyice gömülüp her şeyi unuttuğunda, seslensen bile cevap vermediğinde, köpek koşturarak dükkâna dalıyor, hemen onu gömleğinin kenarından tuttuğu gibi çekiştirerek dışarı çıkarıyor," dedi. Mo Yan başını eğip bana bakarak, "Vahşi köpeğin kurdu," dedi. "İçler acısı," Mo Yan bana "vahşi köpeğin kurdu" derken "gelinlik çağı"na gelen Pang Chunmiao, kıkır kıkır gülüyordu. "İçler acısı" Mo Yan çok "içinden" iç çekerek, "Gerçekten de çok iyi bir köpek! Küçük sahibine 'safra kesesinden bağlı,'" dedi. Sonra ikisi birden kahkahalarla gülmeye başladı. Ha ha ha ha!

42

Lan Jiefang'ın ofisinde aşk yapması Huang Hezuo'nun evde elekten fasulye geçirmesi

İlk öpücükten sonra geri çekilmeyi, kaçmayı düşündüm, çok mutlu olmama rağmen korkuyordum da, doğal olarak derin mi derin bir suçluluk duygusu vardı bir de. Karımla yirminci ve aynı zamanda son cinsel ilişkimiz olan o gece, yaşadığım içsel çatışmanın ürünüydü. İyi bir sevgili olabilmek için elimden geleni ardıma koymamıştım ama sonuç sefaletti işte.

Bunu takip eden altı gün boyunca ister şehir dışına çıkayım ister bir toplantıda olayım, ister bir açılış töreninde kurdele keseyim ister bir yemeğe davetli olayım, ister bir arabada ya da ister bir taburede oturayım, ister ayakta dikileyim ister yürüyor olayım, ister uyanık istersе de rüyada olayım aklımda olan tek şey Pang Chunmiao'nun o belli belirsiz görüntüsüydü –onunla olan ilişkim daha yakınlaştıkça görüntüsü daha da belirsizleşiyordu– onunla birlikteyken ruhumu heyecanla titreten o zamanın içine dalmıştım işte. Daha önce yaşadığım her şeyin geçmişte kaldığından adım gibi emindim artık. Ama içimde beni uyaran bir ses de vardı: Durma zamanı artık, daha ileri gitme! Bu ses gittikçe kısılıyordu ama.

Pazar günü öğleye doğru eyaletten gelen bir subay için ilçe hükümetinin misafirhanesinde düzenlenen yemeğe gittim, yemek salonunda Pang Kangmei'yle karşı-

laştım. Koyu mavi bir elbise giymiş, boynuna inci bir kolye takmıştı, yüzünde hafif bir makyaj vardı, Mo Yan denilen o ufaklık gibi söyleyecek olursam "minare yıkılmış ama mihrap" gibi sağlam bir kadındı. Onu görür görmez beynimin içinde bir şeyler "vızıldamaya" başladı. Onur konuğu, İlçe Komitesi Organizasyon Bölümü'nden gelen, bir ara Gaomi'de de çalışmışlığı olan, Sha Wuzjing adında, İlçe Komitesi Parti Okulu'nda katıldığım üç aylık bir kurstan sınıf arkadaşımdı, yemek organizasyon bölümü tarafından düzenlenmesine rağmen beni de çağırtıp kendisine eşlik etmemi istemişti. Yemek boyunca sandalyemde iğne varmışçasına oturdum masada, sürekli dolanan ve kekelememe yol açan dilim yüzünden çok aptal görünmüş olmalıyım. Ev sahipliği görevini üstlenen Pang Kangmei, onur konuğuna kadeh kaldırıp onu yiyip içmeye davet ediyordu sürekli, nükte dolu inciler dökülüyordu ağzından, o kadar çok konuştu ki adam sonunda büyülenmiş bir halde, öyle dilsiz bir şekilde kalakaldı. Yemek boyunca Pang Kangmei'nin o buz gibi bakışlarını tam üç kere üzerimde hissettim, her seferinde bir mıh gibi deldiler vücudumu. Yemeğin sonuna kadar dayanmayı başardığımda Pang Kangmei, onur konuğuna odasına kadar eşlik etti, yüzüne takındığı gülümsemeyle bütün konuklara selam vererek ilerliyordu. İlk önce onun arabası geldi, vedalaşırken tokalaştığımız sırada elinin tenime değmesi beni iğrendirmesine rağmen o gayet endişeli bir sesle, "Kaymakam Yardımcısı Lan, renginiz atmış, hastalandıysanız bir doktora görünmelisiniz, ortalıkta gezinmeyin böyle," dedi.

Arabama bindim, yol boyunca Pang Kangmei'nin dediklerini düşününce içim ürperdi birden. Kendi kendimi uyarıyordum sürekli: Lan Jiefang fiziksel olarak bir harabeye dönmek ve itibarını kaybetmek istemiyorsan "yol yakınken" uçurumun kenarından kaçmalısın. Ama ne zaman ofis penceremin kenarında ayakta dikilsem gü-

neydoğudaki Xinhua Kitabevi'nin yağmur yemiş tabelasına bakmaktan alıkoyamıyordum kendimi, bütün korku ve endişelerimden arınıyordum işte o zaman, geriye bir o kalıyordu, kemiklerime kazınmış, yüreğime damgalanmış, hayatımın sonuna kadar unutamayacağım bir düşünce, kırk yıllık hayatımda şimdiye kadar hiç yaşamadığım bir duygu. Bir arkadaşımın Manzhouli'den getirdiği Sovyet Kızıl Ordusu'na ait dürbünü elime alıp odağını ayarladıktan sonra Xinhua Kitabevi'ne bakmaya başladım. Kitabevinin kahverengi demir tutamakları olan çift kanatlı kapısı yarı açıktı, tutamakların üzeri pas tutmuştu, arada sırada biri dışarıya çıkınca kalbim heyecandan fırlayacakmış gibi oluyordu, Pang Chunmiao'nun o ince figürünün dışarı çıkmasını bekliyordum dört gözle, sonra büyük bir incelikle karşıya geçip çok zarif bir şekilde bana doğru yürüyecekti ama çıkanların hiçbiri o değildi işte, yüzleri hiç de tanıdık olmayan okurlar çıkıyordu kapıdan, yaşlısı genci, kadını erkeğiyle. Dürbünümün lensleriyle bana doğru çekilen yüzlerin hepsinde aynı ifade vardı: gizemli ve ıssız. İyice aklımı karıştırdı bu ifadeler, yoksa içeride kötü bir şey mi olmuştu? Yoksa onun başına mı kötü bir şey gelmişti? Kitap alır gibi yapıp oraya gitmeyi geçirdim aklımdan defalarca ama aklımda kalan son birkaç mantık kırıntısı her seferinde alıkoyuyordu beni. Duvardaki saate baktım, daha yeni bir buçuktu olmuştu, kararlaştırdığımız buluşma saatine bir buçuk saat vardı daha. Dürbünü yerine koyup katlanır panonun arkasında duran eski bir asker karyolasında kestirmeyi düşündüm biraz. Gözüme uyku girmiyordu ama. Kalktım, dişlerimi fırçalayıp yüzümü yıkadım. Tıraş olup burun kıllarımı kestim. Sonra aynada yüzümü keşfe çıktım, yarısı kırmızı yarısı mavi yüzümle gerçekten de çok çirkin görünüyordum. Yüzümdeki mavi doğum lekesini yavaştan tokatlayıp sövdüm kendi kendime: Seni çirkin mahluk! Özgüvenim dağılmanın eşiğindeydi. Mo Yan'ın beni neşelendirmek

için uydurduğu yalanlardan birini hatırladım birden: "Kardeşim, senin yüzünün bir yarısı Guan Yu, diğer yarısıysa Dou Ertun, bu iki general kadar erkeksi bir yüzün var, tam bir kadın avcısısın anlayacağın, hepsinin ölümü senin elinden olacak!" Bunun bir yalan olduğunu bilmeme rağmen özgüvenim yavaş yavaş kendine geldi. Birkaç kez koridorda gezinen hafif ayak sesleri duydum, telaşla kapıyı açtığımda her seferinde boş boş uzanan koridor çıktı karşıma. Onun oturduğu kanepeye oturup kaygıyla beklemeye başladım. Onun ciddi bir tavırla okuduğu "Evcil Hayvanları Tedavi Etme Kılavuzu"nu alıp elimde karıştırırken onun kitabı okurkenki hali canlandı gözlerimin önünde. Kitabın üzerine onun kokusu sinmişti, parmak izleri vardı sayfalarda. Domuz ateşlenmesi, virüs enfeksiyonunun yol açtığı ateşli bir hastalık, hızlı yayılır, ölüm oranı çok yüksektir... Bu kitabı bile ilgiyle okumuştu, gerçekten de çok garip bir kız, diye düşündüm.

Sonunda kapının tok bir sesle çalındığını duydum. Birden bir üşüme sardı tüm vücudumu, her yerim titriyordu, dişlerim birbirine çarparken telaşla kapıyı açtım, yüzündeki gülümseme ruhumun derinliklerine işledi. Her şeyi unuttum birden, ona söylemeyi planladığım kelimeleri, Pang Kangmei'nin örtük uyarısını, beni bir uçurumun kenarında tutan bütün korkularımı. Kollarımın arasına alıp öptüm onu; o da kollarının arasına alıp öptü beni. Bulutların üzerinde süzülüyor, derin sulara dalıyorduk. Hiçbir şey istemiyorum bu hayatta, tek istediğim sensin. Hiçbir şey korkutamaz beni sen yanımda oldukça...

Öpüşmelerimizin arasında gözlerimizi açtık, göz gözeydik işte, o kadar yakın. Ağlıyordu, yanaklarındaki gözyaşlarını yaladım, ne kadar taze ve ne kadar tuzluydular. Sevgili Chunmiao, neden? Yoksa bir rüya mı bu, neden? Lan Ağabey sahip olduğum her şey senindir artık, beni istiyorsun, değil mi?.. Boğulurken sazları yakalamaya çalışan biri gibi mücadele ettim kendimle ama

bir tek saz parçası bile ele geçiremedim. Tekrar öpüşmeye koyulduk. Böylesine ateşli, böylesine ölümüne bir öpüşmeden sonra gelecek olanlar kaçınılmazdı tabii.

Birbirimize sarılır bir vaziyette o dar mı dar asker karyolasına uzandık hemen, artık dar filan gelmiyordu karyola. "Chunmiao, canım kız kardeşim benim ben yirmi yaş büyüğüm senden, çirkin bir mahlukum ben, seni incitmekten korkuyorum, yaşamayı hak etmiyorum ben..." diye konuşuyordum abuk sabuk. Çenemi ve yüzümü okşadı. Ağzını kulaklarıma dayayıp, "Seni seviyorum..." diye mırıldandı.

"Neden?"

"Bilmiyorum..."

"Olacaklardan ben sorumlu olacağım..."

"Sorumluluk almana gerek yok, bunu ben de istiyorum. Seninle yüz kere birlikte olmadan bırakmam seni."

Gözlerinin önünde yüz sap taptaze çimen görmüş bir boğa gibi hissediyordum kendimi. Kısa sürede yüze ulaştık ama birbirimizden kopamayacağımız bir noktaya varmıştık bile çoktan. Yüzüncüsünde bunun sonsuza kadar sürmesini diledik. Yüzümü okşarken gözyaşları eşliğinde şöyle dedi: "İyi bak bana, sakın beni unutma..."

"Chunmiao, seninle evlenmek istiyorum."

"Ben istemiyorum ama."

"Kararımı çoktan verdim ben," dedim, "bizi bekleyenin dipsiz bir uçurum olduğunu da çok iyi biliyorum ama başka bir seçeneğim yok."

"O zaman birlikte atlayalım," dedi.

O akşam eve dönünce kartları masaya yatırdım. Karım yan odalardan birinde maş fasulyesi eliyordu. Ustalık gerektiren zorlu bir işti bu ama karım işin ehli olup çıkmıştı. İki eli ampul ışığının altında durmadan bir aşağı bir yukarı, bir sağa bir sola savrulurken eleğin içindeki binlerce fasulye tanesi bir yandan zıplıyor, bir yandan da yuvarlanıyorlardı kimi zaman öne doğru kimi zaman da

arkaya doğru. Maş fasulyelerinin arasına karışmış yabancı maddeler eleğin ağzından aşağıya süzülüyordu.

"Ne yapıyorsun?" diye sordum konuşacak başka bir konu bulamadan.

"Dedesi bize biraz maş fasulyesi göndermiş," dedi bir anlığına bana bakıp ardından elekten birkaç çakıl parçası alıp, "dedesinin kendi ürünü bunlar, diğer her şey çürüyüp gitti ama bunların çürümesine göz yumamam, filizlenince Kaifang'a filizlerinden yedireceğim," dedi.

Sonra eleği sallamaya başladı yine, fasulye taneleri hışırdıyorlardı.

"Hezuo," dedim kalbimi taşlaştırıp, "boşanmak istiyorum."

Elleri havada dondu kaldı, şaşkın şaşkın bana baktı bir süre, dediğimi anlamamıştı galiba.

"Hezuo," dedim, "çok özür dilerim ama boşanmak istiyorum."

Elek göğsünün önünden yavaş yavaş yere düşmeye başladı, başta birkaç sonra onlarca, ardından da yüzlerce maş fasulyesi tanesi yeşil bir şelale gibi süzülmeye başladı elekten. Mozaik zeminin üzeri çok geçmeden binlerce maş fasulyesi tanesiyle kaplandı. Elek düşüverdi elinden. Dengesini yitiren vücudu sendelemeye başladı, gidip ona destek olmayı düşündüm ama üzerinde birkaç yeşil soğan ve çoktan kurumuş birkaç kızarmış börek duran doğrama tahtasına yaslanmıştı bile. Ağzını elleriyle kapayıp hıçkırarak ağlamaya başladı, yanaklarından gözyaşları süzülüyordu.

"Gerçekten de çok üzgünüm ama bunu benim için yapmanı istiyorum senden..." dedim.

Birden ellerini ağzından çekti, sağ elinin işaretparmağını büküp sağ gözündeki, sol elinin işaretparmağını büküp sol gözündeki yaşları silmeye başladı, dişlerini iyice sıkıp şöyle dedi: "Cesedimi çiğnemeden olmaz bu iş!"

43

Hezuo'nun öfkesini yatıştırmak için soğanlı ekmek yapması

Dört Numaralı Köpek'in sarhoş olunca melankoliye kapılması

Sen, Pang Chunmiao'yla deli gibi sevişmenizin ardından üzerine sinen o güçlü kokuyla karınla hesaplaşmaya çalışırken ben de derin düşüncelere dalmış bir halde saçağın altına çömelmiş, aya bakıyordum. Güzelim ay ışığı da delirmişe benziyordu bir parça.

Dolunay olduğundan ilçenin bütün köpekleri Tianhua Meydanı'nda toplanmak zorundaydı. Bu geceki toplantının üç ana başlığı vardı. Birincisi Tibet mastifini anma töreniydi, deniz seviyesinin altındaki bir ortamda yaşamaya bir türlü alışamadığından iç organları fonksiyonları yerine getirememiş ve iç kanamadan ölmüştü. İkincisi köpek ablamın çocuklarının doğumunun birinci ayını kutlamaktı. Dört ay önce İlçe Siyasi Danışma Konferansı başkanının, Norveç kızak köpeğiyle evlenip hemen hamile kalmış, daha gebelik süresi dolmadan üç tane beyaz suratlı, sarı gözlü kırma piç kurusu doğurmuştu, sık sık Pang Kangmei'nin kapısını aşındıran Guo Hongfu'nun o sivri çeneli Rus tazısının dediğine göre üç yeğenim de çok sağlıklı ve çok hareketli eniklermiş, tek kusurları bir vatan hainini andıran sinsi sinsi parlayan, küçük gözleriymiş. Kötü görünüşlerine rağmen bu üç küçük vatan haini, ağızlarında gümüş kaşıkla doğmuş gibi bakılıyorlarmış, her biri en azından yüz bin yuan ediyor-

muş. Benim istihbarat emir subaylığımı yapan Guangdong Shar-pei'yi ilk uyarı ikazını vermişti bile, hemen ardından vahşi ve birbirinden farklı şivelere sahip olan köpek ulumaları dalga dalga geceyi sarınca bütün köpekler toplanmaya başladı. Hu hu hu! Aya doğru üç kere uluyup yerimi bildirdim onlara. Sahibimin evinde büyük değişiklikler olmasına rağmen başkanlık görevimi hiç aksatmadan yerine getirmeliydim yine de.

Sen, Jiefang, aceleyle yanımdan geçerken derin bir bakış attın bana. Arkandan uluyarak uğurladım seni, dostum, diye düşünüyordum bir yandan, mutlu günlerin çok yakında bitmek üzere. Senden nefret de ediyordum biraz ama çok güçlü bir duygu değildi bu. Daha önce de söylediğim gibi, Pang Chunmiao'nun senin kokuna karışmış olan kokusu sana olan nefretimi azaltıyordu.

Kokundan kuzeye gittiğini anladım, araba kullanmıyordun, oğlunu okula götürürken kullandığım o yoldan yürüyordun. Karın yan odada büyük bir gürültü kopardı, kapının aralığından elindeki soğuk soğuk parlayan koca satırla doğrama tahtası üzerindeki yeşil soğan ve kızarmış börekleri parçaladığını gördüm, doğranmış soğanların o acı kokusuyla kızarmış böreklerin bayat kokusu odadan dışarıya hücum etti. Bu sırada senin kokun da çoktan Huatian Köprüsü'ne varmış ve köprünün altından geçen o pis suyun leş kokusuna karışmıştı. Satırı her indirişinde sol kalçası titriyordu karının, bir yandan da kırpılmış bir kelime dökülüyordu ağzından: Nefret! Nefret! Kokun çiftçi pazarının batı girişine ulaşmıştı, bungalovu andıran bir dizi dükkân vardı orada, içlerinde güneyden gelen manifaturacıların olduğu, "Koyun Yüzlü" diye çağırdıkları bir Avustralya çoban köpeğine bakıyorlardı ortaklaşa, bu köpek omuzlarından şal gibi dökülen uzun tüyleri, dar ve uzun bir yüzüyle onda yedi köpekse, onda üç de koyunu andırıyordu. Başını yukarı kaldırıp

dişlerini göstererek ağzından çıkardığı, kuş cıvıltısını andıran çok garip bir havlama sesiyle oğlunun yolunu kesmeyi denemişti bir keresinde. Oğlun korkudan geri çekilip ardıma saklanmıştı. Bu yeni gelen ve kuralları bilmeyen köpeğe dişlerimi çıkarıp bir ders vermek için çok tembel hissediyordum o gün kendimi, manifaturacıların oturduğu dükkânların içi rutubetli ve çok pis olduğundan üzeri pirelerle kaplı olan bu köpek bir de kalkmış benim okula götürdüğüm öğrencinin yolunu kesiyordu ya! Önümde ucu çok sivri olan bir taş parçası gördüm, koşturarak taşın yanına gittiğim gibi sol patimle taşın üzerine öyle bir baskı uyguladım ki taş uçup tam burnunun ortasına kondu bunun. Keskin bir çığlık attı önce, başını eğip kendi etrafında dönmeye başladı, burnundan kara kan geldi, iki gözü iki çeşme ağlamaya başladı. "Hay ananı senin!" dedim sert bir ifadeyle, "Koyun gözlerini mi çıkardım sanki!" Bu olaydan sonra sadık bir arkadaşım oldu Koyun Yüzlü, hani sopanı yemeden tanımazlar seni derler ya, aynen öyleydi. Birkaç kez çiftçi pazarına doğru havlayıp Koyun Yüzlü'ye mesaj verdim: "Koyun Yüzlü, şimdi sizin kapının önünden geçen o adamın korkudan ödünü patlatsana!" Bir salise sonra Koyun Yüzlü'nün vahşi bir kurt gibi kükrediğini duydum. Kırmızı bir çizgiyi andıran kokunu aldım sonra, Tanhua *hutong*'u boyunca ok gibi hızla süzülüyordu havada, hemen ardından da kahverengi bir çizgiyi andıran başka bir koku geliyordu, seni kovalayan Koyun Yüzlü'nün kokusuydu bu.

Oğlun salondan koşturarak çıkıp doğu kanadındaki odanın halini görünce şaşkınlıkla şöyle sordu hemen: "Anne, ne yapıyorsun?" Karın nefretini bastırmak için o çürümüş soğan yığınının içine iki satır daha salladıktan sonra satırı bir yana fırlatıp ardına döndü, yenleriyle gözyaşlarını silerken, "Niye uyumuyorsun sen bakayım? Yarın sabah okulun yok mu senin?" dedi. Oğlun odanın içi-

ne girdi, onun arkasından dolanıp yüzüne baktı, keskin bir çığlığı andıran bir sesle, "Anne ağladın mı yoksa?!" dedi. "Ne ağlaması? Ağlanacak ne varmış ki? Soğan yaşarttı gözlerimi," diye cevap verdi karın. "Gecenin bir körü niye soğan doğruyorsun ki?" diye homurdandı oğlun. "Hadi git yat sen, yarın okula geç kalırsan ağlamak neymiş gösteririm sana!" diye öfkeyle homurdanırken satırı bir kez daha eline aldı karın. Oğlun korkmuş olacak, kendi kendine bir şeyler mırıldanarak geriye doğru çekildi. "Buraya gel," dedi karın bir elinde satır, diğer eliyle oğlunun başını okşayarak, "oğlum, derslerine sıkı çalışıp ileride önemli bir adam olmalısın, sana soğanlı ekmek yapıyorum." "Anne," diye bağırdı oğlun, "yemek istemiyorum, zahmet etme zaten çok yorgunsun!.." Karın, oğlunu kapının dışına iterek, "Anan yorgun filan değil, akıllı oğlum benim, hadi git de yat artık," dedi. Oğlun birkaç adım attıktan sonra ardına dönüp, "Babam eve geldi, değil mi?" diye sordu. Karın sustu bir an, cevap vermedi, hemen ardından şöyle dedi: "Geldi ama hemen geri gitti, mesaiye kalacakmış..." "Niye hep mesaiye kalıyor ki?" diye homurdandı oğlun.

Bu sahne çok içime dokundu. Köpeklerin arasındayken çok acımasız olabilirim ama insanlarla aynı evin içindeyken kalbim bin parçaya bölünüyordu işte. Tianhua *hutong*'unun içinden pas kokan bisikletlerini şamatayla süren birkaç genç geçerken vıcık vıcık yağ kokan bir ezgi yankılandı havada:

"Kalbin çok yumuşak senin –çok yumuşak– her şeyi içine atıyorsun..."

Havada süzülen ezgiye doğru deli gibi havladım. Birbirini takip eden o iki kokunun Tanhua *hutong*'unun sonuna gelmiş olduğunu fark ettim birden. Koyun Yüzlü'ye bir mesaj gönderdim hemen: "Tamam daha fazla kovalamana gerek kalmadı." Kokular birbirinden ayrıldı birden,

kırmızı olan kuzeye, kahverengi olansa güneye yöneldi. "Koyun Yüzlü, adamı yaralamadın ya?" "Hafiften dişlerimi geçirdim biraz, bir yeri kanamadı; ama o ufaklık altına etti galiba." "Tamam, toplantıda görüşürüz."

Karın gerçekten de soğanlı ekmek yapacaktı. Hamuru yoğurmaya başladı. Yarım yastık büyüklüğünde bir hamurdu yoğurduğu, acaba oğlunun bütün sınıf arkadaşlarına mı yedirecekti bu soğanlı ekmekten, diye düşünmeden edemedim tabii. Sıska omuzlarını titretti hamuru yoğururken, "Dayak yiyen kadın iyi hamur yoğurur," diye bir söz vardı hani, kadın dövüldükçe erdem sahibi olur, hamur yoğruldukça yumuşar filan demekti galiba. Karın terledikçe sırtındaki ceket ıslanıyordu. Arada da ağlıyordu –nefret gözyaşlarıydı bunlar, hüzün gözyaşları, eskiyi hatırlamanın verdiği acının gözyaşları– yaşların kimi göğsünün önüne kimi elinin tersine kimi de hamurun içine düşüyordu. Hamur gittikçe yumuşuyordu, tatlı bir koku yükselmeye başlamıştı hamurdan hafif hafif. Hamura biraz un ekleyip biraz daha yoğurdu. Arada hıçkırarak ağladığı da oluyordu ama biraz ağladıktan sonra hemen sesini kesip yenleriyle gözyaşlarını kuruluyordu. Yüzüne bulaşmış unla hem çok komik hem de çok zavallı görünüyordu. Arada işi bırakıp una bulanmış kollarını iki yanına sarkıtarak odanın içinde bir şey ararmış gibi dolanıyordu. Bir keresinde ayağı kayınca kıç üstü yere oturdu –yerdeki maş fasulyesi tanelerinden birine basmıştı– yerde şaşkın şaşkın otururken gözlerini dikmiş boş boş bakıyordu, duvardaki kertenkeleye bakıyordu sanki, sonra elleriyle yeri dövüp hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Bir süre ağladıktan sonra ayağa kalkıp hamur yoğurmaya devam etti. Hamuru bir süre daha yoğurduktan sonra ince ince kıyılmış soğanlarla kızarmış börek parçalarını seramik bir kâsenin içine koydu, üzerine biraz yağ döktü, düşündü biraz, sonra tuz ekledi, bi-

raz daha düşündü, sonra yağ şişesini eline alıp biraz daha yağ ekledi. Bu kadının kafasının çok karışmış olduğunu biliyordum. Bir elinde kâse, bir elinde yemek çubuklarıyla karışımı karıştırırken odanın içinde turlamaya başladı, dört bir yanda gezdirdiği gözleriyle bir şeyler arıyordu sanki. Yerdeki fasulye tanelerine basıp düşüverdi yine. Bu seferki daha kötü bir düşüş oldu, sert, kaygan ve soğuk mozaiklerin üzerinde, başı göğe çevrili bir halde boylu boyunca uzandı, o seramik kâse mucizevi bir şekilde hâlâ elinde duruyordu ama, kâseyi elinden atacağına onunla birlikte ayağa kalkıp dengesini sağlamaya çalıştı. Tam da fırlayıp onu kurtarmaya yelteniyordum ki yarı beline kadar doğrulmuş olduğunu gördüm çoktan. Ama ayağa kalkmadı, oturuyordu hâlâ, bir süre küçük bir kız çocuğu gibi hıçkıra hıçkıra ağladıktan sonra sustu. Kıçıyla öne doğru zıpladı, ardından bir kere de geriye doğru zıpladı, sonra iki geri daha yaptı, kıçı sakat olduğundan geriye doğru her sıçrayışında tüm vücudu sola doğru yalpalıyordu hacıyatmaz gibi. Ama elindeki ağzına kadar dolu olan kâse, dengesini yitirmedi hiç. Öne doğru doğrulup kâseyi doğrama tahtasının üzerine koyduktan sonra yine arka sola doğru yattı. Ayağa kalkmıyordu hâlâ, iki bacağını dümdüz öne doğru uzattı, belinden yukarısı düz duruyordu, başını sanki tuhaf bir nefes egzersizi yaparmış gibi ta dizlerine kadar eğdi. Gece yarısını çoktan geçmişti, ay yükselebileceği kadar yükselmiş ve en güçlü ışınlarını yayıyordu. Yan komşunun eski duvar saatinin gongu gecenin ölü sessizliğini bozdu, derneğimizin genel kurul toplantısına bir saat vardı daha. Tianhua Meydanı'ndaki çeşmenin etrafında bir sürü köpeğin çoktan toplanmış olduğunu duydum, diğerleri de oraya varmak için sokaklara dökülmüştü çoktan. Endişeliydim biraz, buradan ayrılamazdım henüz, bu kadının mutfakta bir delilik yapacağından korkuyordum. Duva-

rın bir köşesindeki karton kutunun içinde duran o kenevir ipin kokusunu aldım, ocağın plastik hortumundan çıkan o neredeyse hissedilemeyecek kadar hafif gaz kaçağının kokusunu aldım, bir de yine duvarın bir köşesinde, kat kat yağlı kâğıda sarılmış şişesinin içinde duran diklorovinil dimetil fosfatın kokusu vardı tabii, bunların hepsi öldürebilirdi bir insanı. Elbette satırla bileklerini ya da boğazını kesebilir, parmağını prize sokabilir, kafasını duvara çarpabilir ya da avludaki kuyunun kapağı üzerinde duran açık kalmış çimentoyla başını da ezebilirdi. Kısacası dolunay toplantısına katılmayıp sahibemin yanında kalmam için bir sürü neden vardı. Koyun Yüzlü ve Guo Hongfu'nun sivri çeneli Rus tazısı avlu kapısının dışından bana sesleniyorlardı, arada patileriyle yavaştan kapıyı da çaldılar. "Başkan, seni bekliyoruz!" diye seslendi Rus tazısı işveli bir sesle. "Siz önden gidin," diye seslendim onlara sesimi iyice kısarak, "burada halletmem gereken önemli bir iş var şimdi, eğer zamanında yetişemezsem Başkan Yardımcısı Ma başlatsın oturumu." Başkan Yardımcısı Ma, Et İşleme Tesisi'nin Müdürü Ma'nın beslediği kara sırtlı bir çoban köpeğiydi, soyadını sahibinden almıştı. Bizim kapıda bekleyen ikili koklaşarak *hutong*'un güneyine indiler. Ben de karına göz kulak olmaya devam ettim.

Sonunda başını kaldırdı. Önce etrafındaki fasulye tanelerini topladı, ardından oturur pozisyonda kalıp kıçının tek yanağıyla seke seke geri kalan taneleri de topladı. Topladığı taneleri üst üste yığdı, taneler bu halleriyle nefis bir mezarı andırıyordu. Gözlerini bir süre bu maş fasulyesinden oluşmuş yeşil mezarın üzerine dikti, sonra yine ağlamaya başladı. Birden bir avuç fasulye alıp havaya fırlattı, sonra bir avuç daha, fasulye taneleri odanın içinde dans edermişçesine süzülürken kimi duvara kimi buzdolabına çarptı kimi de hamur teknesinin içine

düştü. Odanın içinde kuru yaprakların üzerine düşen karla karışık yağmurun çıkardığı sesler yankılandı bir süre. Ne yapacağını bilemez bir halde iki avuç fasulye daha alınca durdu birden. Eteklerini kıvırıp yüzünü sildi güzelce, sonra öne uzanıp eleği kendine doğru çekti, fasulye yığınından avuç avuç aldığı taneleri eleğin içine koymaya başladı. Sonra eleği bir kenara itip güçlükle ayağa kalktı, doğrama tahtasının yanına gidip hamuru yoğurmaya başladı yine, ardından parça parça hamur koparıp hazırladığı içi, hamurun içine koyduktan sonra şekil vermeye başladı. Tavayı ocağın üzerine koyup gazı açtıktan sonra yaktı hemen. Tavanın içine çok az yağ ekledi. Hazırladığı ilk soğanlı ekmeği kızgın tavaya attığında tavadan çıkan cızırtılar ve o mis gibi koku önce mutfağa, hemen ardından da avluya hücum etti, o mis gibi koku hızla tüm caddeye, ardından da tüm ilçeye yayıldıktan sonra rahat bir nefes alabildim sonunda. Başımı kaldırıp şimdi batıya çekilmiş olan aya baktım, Tianhua Meydanı'ndan gelen seslere kulak kabarttım, oradan gelen kokuları alınca toplantının henüz başlamadığını anladım, hepsi beni bekliyordu.

Onu ürkütmemek için o meşhur üçlü atlayışımı yaparak çıkmadım avludan, tuvaletin yanındaki eski çini yığınından destek alıp avlunun batı duvarından yan komşunun avlusuna sıçradım, sonra onun avlusundaki en alçak duvar olan batı duvarından atlayıp *hutong*'un içindeki dar bir yola girdim, güneye ilerleyip yolun sonundan doğuya dönünce Tianhua *hutong*'una vardım, oradan da yine güneye yöneldim, deli gibi koşuyordum, kulaklarım rüzgârda dalgalanıyordu, ay ışığı su gibi akıyordu üzerimden. Tianhua *hutong*'unun girişine yeni bir yol yapılmıştı, *hutong*'la yolun kesiştiği köşenin sağında İlçe Tedarik ve Pazarlama Kooperatifi'nin toptan bira sattığı bir içki dükkânı vardı, lastik bir iple onarlık paketler halinde birbirine

bağlanmış ve bir köşede küçük bir dağı andırırcasına üst üste istiflenmiş olan biralar ay ışığı altında ışıl ışıl parlıyordu. Her birinin ağzında birer paket bira olan altı tane kara sırtlı çoban köpeği gördüm, nizami bir şekilde sıra olmuş küçük bir manga gibi ilerliyordu caddede. Hepsi aralarındaki aynı mesafeyi koruyarak, aynı pozu takınarak ve aynı adımları atarak ilerliyordu çok iyi bir eğitimden geçmiş olan altı piyade gibi. Böyle bir şey ancak biz kara sırtlı çoban köpeklerinin yapabileceği bir işti, başka bir köpek türü hayatta beceremezdi bunu. Irkımla gurur duydum birden, içim bir hoş oldu. Düzenlerini bozmaktan çekindiğimden selam bile vermedim onlara, eğer selam verirsem ağızlarını açıp karşılık vermek zorunda kalacaklardı ve o güzelim biralar da yere dökülecekti. Yanlarından yolun diğer tarafına sıçrayıp üzerindeki çiçeklerin ağırlığıyla dallarını eğmiş olan mersinlerin arasından çaprazlama geçerek Tianhua Meydanı'na attım kendimi. Meydanın ortasındaki çeşmenin etrafını yüzlerce köpek sarmıştı, hepsi oturuyordu, geldiğimi görünce hep birlikte ayağa kalkıp neşeli tezahüratlarla karşıladılar beni.

Başkan yardımcıları Ma ve Lü'nün eşliğinde başkanlık kürsüsüne çıktım. Üzerinde *Venus de Milo*'nun bir kopyasının durduğu mermer bir kaideydi bu aslında ta ki biri gelip heykeli çalana kadar. Kaidenin üzerine çömelip nefesimi topladım biraz. Uzaktan bakılınca muhteşem bir köpek heykeli gibi duruyordum büyük olasılıkla. Ama çok özür dileyerek belirtmek isterim ki bir heykel değilim ben, kanlı canlı, nefes alan, yerli büyük beyaz bir köpekle kara sırtlı bir Alman çoban köpeğinin en iyi genlerini taşıyan güçlü bir köpektim ben, Gaomi ilçesinin köpekler kralıydım yani. Konuşmaya başlamadan önce birkaç saniye kadar düşüncelerimi toparladım, koku alma duyuma odaklanınca bir saniye içinde karının o anki du-

rumunu öğrendim: Doğu kanadındaki odadan güçlü bir soğan kokusu geliyordu, işler tıkırındaydı yani. İkinci saniyede senin durumunu kokladım: Ofisinin içi acı bir sigara dumanına boğulmuştu, pencere pervazına yaslanıp ay ışığı altındaki ilçeyi izlerken hayallere dalmıştın, sende de bir sorun yoktu yani. Kaidenin önüne sıralanmış köpeklerin yanıp sözen gözleri ve parlak tüylerine bakarken yüksek sesle konuşmaya başladım:

"Değerli kız ve erkek kardeşlerim, on sekizinci dolunay toplantısının başladığını bildirim sizlere!"

Kalabalık hep bir ağızdan kükredi.

Sağ ön patimi kaldırıp susturdum onları.

"Sevgili Tibet mastifi kardeşimiz aramızdan ayrıldı bu ay, onun ruhunu o yüksek yaylalara uğurlamak için hep birlikte yüksek sesle üç kere uluyalım," dedim.

Yüzlerce köpeğin aynı anda yüksek sesle üç kere uluması tüm ilçeyi tir tir titretti. Gözlerim yaşardı birden, Tibet mastifinin aramızdan ayrılması ve köpek kardeşlerimin ona karşı gösterdikleri dostluktan ötürü.

Ardından değerli dostlarımı şarkı söylemeye, dans etmeye, muhabbete, içki içip yemek yiyerek köpek ablamın üç değerli hazinesinin birinci aylarını doldurmalarını kutlamaya davet ettim.

Neşeli tezahüratlar başladı yine.

Kaidenin hemen altında duran ablam, oğullarından birini bana uzattı. Oğlanı yanağından öptükten sonra kalabalığa göstermek için yukarıya kaldırdım. Yine neşeli tezahüratlar... Sonra oğlanı ablama geri postaladım. Ardından kızını uzattı ablam, onu da öptüm, kalabalığa takdim ettim, yine neşeli tezahüratlar... Onu da postaladım aşağıya. Son numarayı, yani diğer oğlunu uzattı ablam bu sefer, onu da öptüm, takdim, posta, hop! Yine neşeli tezahüratlar...

Kaideden aşağıya atladım. Ablam yanıma gelip yav-

rularına şöyle dedi: "Dayı deyin bakayım, annenizin gerçek kardeşi bu."

Enikler, dayı, diye mırıldandı.

"Duyduğuma göre hepsi satılmış, öyle mi?" dedim buz gibi bir ifadeyle.

"Evet, öyle," dedi ablam gururla, "daha doğdukları an kapıyı kıracak kadar büyük bir kalabalık birikmişti avluya. Sahibem, Eşek Hanı kasabasının Parti Sekreteri Ke'ye, Sanayi ve Ticaret Bakanı Hu'ya ve Temizlik ve Sağlık Bakanı Tu'ya sattı onları, hepsi adam başı seksen bin yuana."

"Yüz bin değil miydi?" diye sordum soğuk soğuk.

"Yüzer bin getirmişlerdi ama sahibim yirmişer bini iade etti. Benim sahibim parayı görünce gözlerini koca koca açan, para canlısı biri değil."

"Hay anasını," dedim, "köpek değil sanki şey satıyorlar!.."

Ablam keskin bir havlayışla sözümü yarıda kesip, "Dayı!" dedi.

"Tamam, sustum," dedim ablama alçak sesle, sonra sesimi yükseltip kalabalığa seslendim:

"Haydi ne duruyorsunuz, başlayın dans etmeye! Şarkı söylemeye! İçki içmeye!"

Sivri kulaklı, ince belli ve tüysüz kuyruklu bir Alman dobermanı iki şişe birayla yanıma geldi, şişelerin kapaklarını dişleriyle açınca köpürdü bira, biranın havaya karışan o hoş kokusu eşliğinde şöyle dedi:

"Başkanım buyurmaz mısın?" Şişelerden birini alıp onunkiyle tokuşturdum hemen.

"Fondip!" dedik ikimiz birden.

Şişeleri ağzımıza sokup ön patilerimizle alttan destekleyerek lıkır lıkır devirdik midemize. Köpekler birbiri ardına şişe tokuşturmaya geliyordu benimle, hiçbirini geri çevirmeyince arkamda kocaman bir şişe yığını oluş-

tu çok kısa bir sürede. Saçı örülmüş, boynunda kelebek şeklinde bağlanmış bir kurdele olan beyaz renkli küçük bir pekinez ağzında Et İşleme Tesisi'nde yapılmış bir jambonla bir tüy yumağı gibi yuvarlanarak yanıma geldi. Buram buram Chanel 5 kokuyor, bembeyaz tüyleri gümüş gibi ışıldıyordu.

"Başkan..." dedi biraz kekeleyerek, "Baş, başkanım, jambon yiyin biraz."

Küçük ve sık dişleriyle jambonun paketini açıp iki patisiyle kaldırdığı jambonu ağzımın kenarına uzattı. Hediyesini kabul edip ceviz büyüklüğünde bir parça ısırdım, yavaş yavaş çiğneyerek saygımı ifade ettim. Başkan Yardımcısı Ma bir bira şişesiyle gelip benimle tokuşturduktan sonra şöyle sordu:

"Jambonun tadı nasıldı?"

"İdare eder," dedim.

"Hay anasını," dedi, "ben onlara tadımlık bir kasa almalarını söylemiştim ama tamı tamına tam yirmi kasa getirmişler, depodaki ihtiyar Wei'nin başına büyük bir bela açılacak yarın." Sesinde kendisiyle gurur duyduğunu vurgulayan bir ton vardı.

"Başkan Yardımcısı Ma, bu şişeyi... sizin... şerefinize..." diye kekeledi küçük pekinez biraz yaltaklanan bir tavırla.

"Başkanım, bu Mali, Pekin'den geldi," dedi Ma, pekinezi işaret ederek.

"Sahibin kim senin?" diye sordum.

"Benim sahibim," diye söze başladı pekinez gösterişli bir tavırla, "Gaomi ilçesinin dört güzelinden biri olan Gong Ziyi'dir."

"Gong Ziyi de kim?"

"Misafirhanenin müdiresi olur kendisi!"

"Aa, demek oymuş!"

"Mali çok akıllı ve hazırcevaptır, hem de halden an-

lar, bence onu sekreteriniz yapmalısınız başkanım," dedi Ma anlamlı bir tavırla.

"Bunu tekrar düşün sen bir hele," dedim.

Benim ilgisizliğimden ağır bir darbe almışa benzeyen Mali gözlerini kısıp çeşmenin yanında tıkınırcasına yemek yiyen köpeklere bakarak küçümser bir tavırla şöyle dedi:

"Siz Gaomi köpekleri, çok vahşisiniz. Biz Pekin köpekleri mehtap altında *party* düzenleyeceğimiz zaman hepimiz önceden giyinip kuşanır, güzelce süsleniriz, hafif müzik eşliğinde romantik danslar yaparız, herkes dansa kalkar, sanattan bahseder, eğer içki içeceksek kırmızı şarapla buzlu su içeriz, yiyeceğimizse kürdanlara takılmış küçük sosisler olur, yemeğimizi eğlenerek yeriz, onlar gibi değil, baksanıza canım şu kara tüylü beyaz patili şeye..."

Gördüğüm şey bizim buranın köpeklerinden biriydi, bir kenara çömelmişti, önünde üç şişe bira, üç parça jambon ve koca bir baş sarmısak vardı. Birayı ağzına boca ettikten sonra dişlerini jambona geçiriyor, hemen ardından da bir diş sarmısağı nişan alarak ağzına atıyordu. Yanında kimse yoktu, ağzını yüksek sesle şapırdatırken yemek yemenin keyfine dalmıştı tam anlamıyla. Biraz uzağında olan birkaç yerli köpek çoktan sarhoş olmuşlardı bile, kimi başını göğe kaldırmış uzun uzun uluyor, kimi durmadan geğiriyor, kimi de abuk sabuk konuşuyordu. Bu hallerine öfkelenmesine öfkelenmiştim ama Pekin'den gelen Mali denilen bu küçük burjuvaya da pabuç bırakacak halim yoktu.

"Roma'dayken bir Romalı gibi davran, dememişler mi?" dedim, "Madem Gaomi'ye düştün öğrenmek gereken ilk şey sarmısak yemek!"

"Ufufufff!" diye abartılı bir tavırla bağırdı pekinez Mali, "Çok acıymış, leş gibi de kokuyor!"

Başımı kaldırıp bir süre aya baktım, vaktin geldiğinden emindim artık. Yaz başına girmiştik çoktan, günler uzun, geceler kısaydı, bir saat sonra küçük kuşlar cıvıldamaya başlayacaktı, insanlar evlerindeki kafese kapatılmış kuşları hava almaya çıkaracaklar, kimi de kılıçlarıyla tai chi yapmaya başlayacaktı, hepsinin uğrak yeri Tainhua Meydanı'ydı tabii. Ma'nın omzuna vurup şöyle dedim:

"Dağılalım artık."

Bira şişesini bir kenara fırlatan Ma, boynunu yukarı kaldırıp aya doğru uzun ve keskin bir uluma koyuverdi. Köpeklerin hepsi koyunlarındaki bira şişelerini fırlattı hemen, ister sarhoş isterse ayık olsunlar bütün dikkatlerini bana verip diyeceklerime kulak kesildiler. Kaidenin üzerine çıkıp şöyle dedim:

"Bu geceki toplantı burada bitmiştir, üç dakika sonra meydanda bir tane bile köpek kalmasın! Bir sonraki toplantının tarihi daha sonra bildirilecektir. Hepiniz dağılın şimdi!"

Ma bir kez daha uludu. Köpekler tıka basa şişmiş ağır karınlarını sürükleyerek dört bir yana koşturmaya başlamıştı ellerinden geldiğince. Çok içmiş olanlar sendeleye sendeleye ilerliyordu, arada yere düşüp yuvarlansalar da tahliye işlemini kesintisiz yerine getiriyorlardı. Ablam ve kızak köpeği olan kocası, üç çocuğu Japonya'dan ithal edilmiş kaliteli bir bebek arabasına koyduktan sonra hızla yola koyuldular, biri itiyor, diğeri de çekiyordu arabayı. Üç enik arabanın kenarına tutunup ayakta dikilirlerken keskin çığlıklar atıyordu heyecanla. Bir hengâme alanına dönmüş olan meydan üç dakika sonra derin bir sessizliğe büründü, meydanda sadece dört bir yana dağılmış parlak bira şişeleri, etrafa pis bir koku saçan yarısı yenmiş jambon parçalarıyla köpek çişlerinden oluşmuş yüzlerce gölet vardı. Başımı memnun bir tavırla salladım, Ma'yla patilerimizi birbirine çaktıktan sonra ayrıldık oradan.

Sessizce eve döndükten sonra doğu kanadındaki odaya baktım, karın hâlâ içerideydi ve soğanlı ekmek pişiriyordu. Kendini bu işe vermekten hem mutlu olmuşa benziyordu hem de sakinleşmişti biraz, yüzünde gizemli bir gülümseme belirmişti. Çınar ağacının üzerindeki bir serçe cıvıldamaya başladı. On-on beş dakika sonra bütün ilçe kuş cıvıltılarıyla örtülmüştü, ay yavaş yavaş çekilirken şafak sökmeye başladı sakince.

44

Jinlong'un bir tatil köyü inşa etmeyi planlaması Jiefang'ın dürbünün içine düşmesi

Ximen köyünü bozulmamış bir Kültür Devrimi temalı tatil köyüne dönüştürmek isteyen Jinlong'un sunduğu bir belgeyi okuduğumu sanıyordum. Fizibilite raporunda epey diyalektik tat içeren bir üslupla şöyle yazıyordu: Kültür Devrimi bir kültür yıkıcısı olmasının yanı sıra aynı zamanda yeni bir kültürün kurucusudur da. Duvarlardaki kaldırılmış sloganların yeniden yazılmasını, hoparlörlerin yeniden takılmasını, avludaki kayısı ağacının altında duran gözetleme platformunun ve yağmur sularıyla göçen Kayısı Bahçesi Domuz Çiftliği'nin yeniden inşa edilmesini istiyordu. Bir de köyün doğusunda beş bin dönümlük bir golf sahası yapılmasını istiyordu, tarlalarını kaybedecek çiftçilereyse Kültür Devrimi sırasında yaptıklarının aynısını yapmalarını öneriyordu: Halka açık eleştiri toplantıları düzenlemelerini, "kapitalizm yolunda yürüyenler"e sokaklarda zorla geçit töreni yaptırmalarını ve devrimci model operalarla sadakat dansları sergilemelerini vb. raporunda Kültür Devrimi sırasında kullanılan önemli nesnelerin yeniden üretilmesi gerektiğini de yazıyordu; pazubentler, mızraklar, Başkan Mao rozetleri, el ilanları, büyük Çince karakterlerle yazılmış afişler filan mesela... Bunların dışında turistlerin Acılı Dönemleri Anımsama Toplantıları'na katılımı, Acı-

lı Dönemleri Anımsama Oyunları'nı izlemeleri, Acılı Dönemleri Anımsama Yemekleri'ni yemeleri sağlanıp yaşlı fakir köylülerin eski toplum hakkında anlattıkları acılı hikâyeleri de dinleterek bütün bu acıların yeniden hatırlatılması sağlanabilirmiş... Rapor şöyle devam ediyordu: Ximen Konağı'nın avlusuna bir Bağımsız Çiftçilik Müzesi inşa edilmeli, Lan Lian ve onun protez bacaklı eşeğiyle bir boynuzu kesilmiş olan boğasının balmumundan heykelleri yapılıp bir köşede sergilenmeli. Raporunda bağımsız çiftçi Lan Lian'ın bir nokta altı dönümlük o bir avuç tarlasının üzerini muşambadan bir çadırla kapatıp içinde onun çeşitli tarihsel dönemler boyunca dikim ve hasat yaparken kullandığı çiftlik aletlerinin sergilendiği bir heykel bahçesine çevrilmesi gerektiği de yazıyordu. Bütün bu postmodern faaliyetler, diyordu Jinlong, şehirlilere ve yabancılara hitap edecek ve cüzdanlarını cömert bir şekilde sonuna kadar açmalarını sağlayacak. Onların cüzdanları sündükçe bizimkiler de davul gibi şişecek. Kültür Devrimi tatil köyü turu bittikten sonra, diyordu, onları bu kez de kırmızı şarap ve yeşil fenerlerin gösterişli dünyasından oluşan modern yetişkin eğlencelerinin şehvetine atacağız. Takıntılı bir hırsla Ximen köyünün doğusundan ta Wu ailesinin Kumla Ağzı'na kadar tüm arazileri yalayıp yutmak ve buraları dünyanın en kaliteli golf sahasına çevirmek istiyordu, bir de hiçbir şeyin eksik olmadığı büyük bir eğlence parkına tabii. Wu ailesinin Kumla Ağzı'ndaki kumlu tepelerin üzerine Roma saraylarındakiler kadar büyük bir hamam, Las Vegas'takiler kadar büyük bir kumarhane ve başka bir heykel bahçesi daha kurmak istiyordu, heykel bahçesinin teması onlarca yıl önce burada gerçekleşmiş olan ve insana büyük heyecan veren domuzlarla insanlar arasındaki o savaş olacaktı, insanlara çevre sorunlarını düşündürtmeyi planlıyordu bu tema parkıyla, tüm canlı

varlıkların bir ruhu ve zekâsı olduğunun altını çizecekti, buzlu suyun içine dalıp kendini feda ederek çocukların hayatını kurtaran o erkek domuzun başından geçenler de işlenecekti tabii. Raporda ayrıca büyük bir kongre merkezi inşa edilip her yıl uluslararası bir evcil hayvan sempozyumu düzenlenmesi gerektiğini de belirtiyordu, böylece hem yabancı ziyaretçilerin ilgisi hem de yabancı yatırımcıların parası çekilebilecekti...

Onun ilçedeki ilgili tüm müdürlüklere gönderdiği bu yaygara koparan raporu ve Parti Komitesi'yle ilçe hükümetindeki büyükbaşların onu onaylayıp takdir eden yorumlarını okuyunca ister istemez başımı iki yana sallayıp uzun uzun içimi çektim. Esasen muhafazakâr biriyim ben. Saplantılı bir şekilde toprağa âşığım, tezek kokusunu içime çekmeye bayılıyorum, bir çiftçi olarak yaşamaktan büyük haz duyuyorum, babam gibi tarlası için yaşayan eski topraklara büyük saygım var ama böyle biri bugünkü toplumda hayatta kalabilmek için zamanının çok gerisinde kalmış sayılır. Başka bir kadına deli gibi âşık olup karıma boşanma davası açmış adamım ben, bu da çok geride kalmış bir şey günümüz için, modası geçmiş sayılıyor artık. Böyle bir raporda kendi görüşlerimi belirtecek bir durum olmadığından adımın yazdığı yere paraf atmakla yetindim sadece. Aklımı kurcalayan bir soru vardı ama: Dağı saran bulutlara ve yeri örten sise benzeyen bu abartılı ve asılsız raporun hazırlanmasından kim sorumluydu acaba? İşte tam bu sırada Mo Yan'ın şeytani bir gülümseme taşıyan yüzü belirdi penceremin önünde. Yerden neredeyse on beş metre yukarıda olan, üçüncü kattaki ofisimin penceresinde beliren bu yüze şaşkınlıkla bakarken koridordan gelen sesler duydum birden. Telaşla kapıyı açıp neler olup bittiğine bakmak için gittiğimde bir elinde satır, diğerindeyse uzun mu uzun bir ip olan, saçı başı birbirine girmiş, ağzının

kenarından kan damlayan ve bakışları boş boş olan Huang Hezuo'nun topallayarak bana doğru geldiğini gördüm. Sırtında okul çantası ve elinde üzerinden inci gibi yağ taneleri damlayan bir paket yeni kızarmış börek taşıyan oğlum, ifadesiz bir yüzle arkasından geliyordu. Onun arkasında da oğlumun, üzerinde karikatür çıkartmaları olan plastik su termosu boynundan geçirilen iple taşıyan köpek vardı, ip çok uzun olduğundan her adımda termos dizlerine çarpıyordu hayvanın...

Kendi çığlığıma uyandım, üzerimde giysilerimle kanepede uyuyakalmışım, alnımdan soğuk terler akıyor, kalbim deli gibi çarpıyordu. Aldığım uyku hapları yüzünden kendimi kalas gibi hissediyordum, pencereden vuran gün ışığı gözlerimi acıtıyordu. Zar zor ayaklanıp yüzümü yıkadım, duvardaki elektronik duvar saatine baktım, altı buçuk olmuştu çoktan. Telefon çaldı, açtım. Sessizlik. Konuşmaya cesaret edemedim, orada huzursuzca bekliyordum. Benim, diyordu telefonda boğuk bir sesle, tüm gece gözüme uyku girmedi. Endişelenme sakın, iyiyim ben. Sana yiyecek bir şeyler getireyim. Sakın gelme, dedim, bir şeyden korktuğum yok, elime bir megafon alıp çatıdan seni seviyorum diye haykırabilirim ama böyle bir şey yaparsam sonumuz felaket olur. Anlıyorum... Bu sıralar o kadar sık görüşmeyelim, onun eline koz geçsin iste... Anlıyorum, çok kötü bir şey yaptım ben ona... Böyle düşünme sakın, eğer ortada bir suç varsa ben işledim onu, şöyle dememiş miydi Engels, "Aşksız evlilik en büyük ahlaksızlıktır," diye, ikimizin bir suçu yok aslında... Sana birkaç çörek alıp resepsiyona bıraksam olur mu? Sakın gelme buraya, dedim, merak etme beni, toprakta yaşayan bir solucan nasıl açlıktan ölmezse ben de öyleyim. İleride neler olur bilmiyorum ama şimdilik kaymakam yardımcısıyım hâlâ, acıkırsam misafirhaneye gider orada yerim, orada her şey var nasılsa... Özledim seni.

Ben de seni, az kaldı bak, işe gittiğinde kitabevinin kapısının önünde durup benim pencereme bakarsan görebilirim seni... Ya ben ne olacağım, göremeyeceğim işte... Orada olduğumu bileceksin ama, tamam mı, bebeğim benim, küçük Chunchun'um, minik Miaomiao'm...

Misafirhaneye bir şeyler yemeye gitmedim. Birbirimize dokunduğumuz ilk günden beri kendimi aşka düşmüş bir kurbağa gibi hissediyordum, iştahım kesilmişti, gem vurulamayan bir tutkunun içinde yaşayıp gidiyordum artık. İştahım olmasa da bir şeyler yemek zorundaydım ama. Bana yolladığı birkaç ıvır zıvırı zorla da olsa tıkıştırdım ağzıma. Yediklerimden bir tat alamıyordum ama beni besleyip hayata devam etmemi sağlayacaklarını biliyordum hiç olmazsa.

Elimde dürbünle pencerenin kenarına yaslanıp günlük ödevimi yapmaya koyuldum. Kafamdaki saat çok iyi çalışıyordu. İlçenin güneyinde çok yüksek binalar yoktu o zamanlar, hiçbir şey engellemiyordu görüşümü, eğer istersem sabahın köründe kalkıp Tianhua Meydanı'nda egzersiz yapan o ihtiyarların yüzlerini getirebilirdim tam karşıma. Dürbünümü Tianhua *hutong*'una çevirdim önce. Bir numaralı ev bizim evdi. Avlu kapısı kapalıydı. Oğlumun düşmanları, kapının üzerine tebeşirle resimler çizip sloganlar yazmışlardı. Kapının sol kanadına dişlerini çıkarmış bir oğlan çizilmişti, yüzünün yarısı tebeşirle boyanmış, yarısı boş bırakılmıştı, çırpı gibi kollarını sanki teslim olurmuş gibi başının üzerine kaldırmıştı, iki yana açtığı cılız bacaklarının arasından devasa bir erkeklik organı sarkıyordu altında da ta kapının altına kadar devam eden uzun bir çizgi vardı, işediğini göstermek istemişlerdi herhalde. Kapının sağ kanadındaysa gözleri çan kadar büyük, ağzı yarımay şeklinde çizilmiş, başının iki yanında küçük birer saç örgüsü olan küçük bir kız çocuğu vardı. Onu da o çırpı kollarını başının üzerine

kaldırmış halde resmetmişlerdi, cılız bacaklarının arasından yine beyaz bir çizgi iniyordu ta kapının altına kadar. Oğlan çiziminin sol tarafında kargacık burgacık bir yazıyla üç kelime yazılıydı: Lan Jiefang. Kız çocuğu çiziminin sağ tarafındaysa yine kargacık burgacık bir yazıyla üç kelime yazılıydı: Pang Fenghuang. Bunları çizenin ne demek istediğini çok iyi anlamıştım. Oğlum ve Pang Kangmei'nin kızı sınıf arkadaşlarıydı ve Pang Fenghuang sınıf başkanıydı. Zihnimde Chunmiao, Pang Hu, Wang Leyun, Pang Kangmei, Chang Tianhong, Ximen Jinlong ve diğerlerinin yüzleri bir bir parlamaya başlayınca aklım karıştı bir çöp tenekesi gibi.

Dürbünümü hafiften indirince Tianhua *hutong*'unu hızla geçip meydana bakmaya başladım. Çeşmenin etrafında yiyecek arayan bir karga sürüsü gördüm. Yarısı yenmiş jambonları andıran bir şeyler vardı çeşmenin etrafına saçılmış. Kargaların seslerini duymuyordum ama gaklamaya başladıklarından emindim. Kargalardan biri yiyecek bulunca diğerleri de heyecanla onun üzerine saldırdı. Birbirlerine girip devasa bir topa dönüştüler, gagalarıyla birbirlerinin tüylerini yoluyorlardı, tüyler bir ölünün adından yakılan günlüklerin külleri gibi savrulmaya başladı havada. Meydan boş bira şişeleriyle çevrilmişti, büyük bir beyaz şapka takan, ağzı maskeli ve elinde kocaman bir süpürge olan kadın bir temizlik işçisi bu boş bira şişeleri için elinde yılan derisi çanta olan yaşlı bir adamla kapışıyordu. Çevre temizlik bölümü benim kontrolüm altında olduğundan topladıkları hurdaları satmanın bu temizlik görevlisi kadınlar için büyük bir gelir kaynağı olduğunu çok iyi biliyordum, en çok kâr getiren şeyse bira şişeleriydi. Yılan derisi çantası olan yaşlı adam çantasına koyduğu her şişe için kadının süpürgesinin tadına bakmak zorunda kalıyordu. Çöp toplayan yaşlı adam aldığı her darbede elindeki şişeyi kadına fırlatmayı

başladı sonra, o şişeleri fırlattıkça kadın da süpürgesini sürüyerek geri kaçıyordu. İhtiyar, kadının peşine düşmek yerine geri dönüp şişeleri toplamaya devam etmeye başlayınca kadın elinde süpürgesiyle yine saldırıya geçti. Bu sahne televizyonda izlediğim *Hayvanlar Âlemi* belgeselini hatırlattı bana, çöp toplayan yaşlı adam bir aslan, temizlik işçisi kadın da bir sırtlandı.

Mo Yan denen o ufaklığın "Dolunay" adlı romanında Gaomi ilçesinin bütün köpeklerinin her dolunayda Tianhua Meydanı'nda toplandığını okumuştum, bu boş bira şişeleriyle bu yarısı yenmiş jambonlar belki de köpeklerin genel kurulundan kalmış olan artıklardı, kim bilir?

Dürbünümü indirince Tianhua Meydanı'nı ve Tianhua *hutong*'unu kusuverdi birden dürbün. Kalbim yerinden sıçradı birden: Huang Hezuo çıkmıştı ortaya. Bisikletini itip zar zor yürüyerek avlu kapısının üç basamaklı merdiveninden aşağıya iniyordu. Ardını dönüp kapıyı kilitlediği sırada kapının üzerindeki çizimleri gördü. Bisikletini park edip sağa sola bakındıktan sonra karşıya geçti, bir çam dalını koparıp kapının üzerindeki tebeşirle çizilmiş olan resimleri tüm gücüyle silmeye çalıştı. Yüzünü göremiyordum ama o an sövüp saydığından adım gibi emindim. Çizimlerin hatları iyice bulanıklaşmıştı şimdi. Sonra bisikletine atladığı gibi bir dizi evin arkasında kaybolana dek onlarca metre kuzeye doğru gitti. Acaba geceyi nasıl geçirmişti? Tüm gece gözüne uyku girmemiş miydi, yoksa bir bebek gibi tatlı tatlı uyumuş muydu? Bilmiyorum. Aradan geçen onca yıla rağmen bir anlığına bile olsa sevmediğim bu kadın, oğlumun annesiydi sonuçta ve hayatlarımız birbirine sıkı sıkıya bağlıydı. İstasyon Meydanı'na giden yolda belirdi birden. Bisikletin üzerindeyken bile dengesini zar zor koruyordu. Bisikleti öyle hızlı sürüyordu ki bisiklet de onunla birlikte yalpalıyordu. Yüzü ince bir is tabakasıyla kaplanmış gibi görü-

nüyordu. Üzerinde sarı Zümrüdüanka motifi olan siyah bir gömlek giyiyordu. Bir sürü giysisi olduğunu biliyordum, muhtemelen suçluluk duygumun etkisiyle olacak, bir iş gezisi dönüşü ona tam on iki tane etek almıştım ama bu etekler eve girer girmez sandığın en dibini boylamıştı. Hükümet binasının yanından geçerken başını kaldırıp ofis pencereme bakacağını sandım ama yapmadı böyle bir şey, gözlerini yola dikip deli gibi bir hızla devam etti yoluna. Uzun uzun içimi çektim, bu kadının beni kolay kolay bırakmayacağını biliyordum, kavga etmeden asla, savaş perdesi artık açıldığına göre sadece sonuna kadar gitmek kalmıştı şimdi geriye.

Dürbünümü bizim evin kapısına çevirdim yine. Tianhua *hutong*'u denmesine rağmen aslında onlarca metrelik geniş bir caddeydi oturduğumuz yer. İlçenin güneyinde oturanlar çocuklarını Zümrüdüanka İlkokulu'na götürmek için bu yolu kullanıyordu. Okul saati olduğundan ana baba günüydü caddenin üzeri şimdi. Son sınıf öğrencileri kendi başlarına bisikletle gidiyordu okula, erkek öğrencilerin sürdüğü bisikletler o kalın lastikli dağ bisikletlerindendi, kızlarsa daha geleneksel bisikletlere binmişti. Erkekler vücutlarının üst kısmıyla iyice gidonun üzerine abanmış, kıçları havada bir halde ya kızların hemen arkasından ya da iki kızın arasından bisikletlerini deli gibi hızla sürerek ilerliyorlardı.

Oğlumla köpeği çıktı kapıdan. Önce köpek, ardından oğlum, kapıdan geçerken sadece bir kanadını hafifçe aralayarak çıkmıştı, zeki çocuk, eğer kapının iki kanadını birden ardına kadar açıp öyle çıksaydı daha sonra kapamak için boşuna zaman ve güç harcayacaktı. Kapıyı kilitledikten sonra birinci basamaktan doğruca yere atlayıp kuzeye doğru yürümeye başladılar. Oğlum bisikletle yanlarından geçen bir oğlana selam verdi, köpek de birkaç kez havladı oğlanın ardından. Tianhua berber

dükkânının önünden geçtiler, berberin hemen karşısında özel olarak yapılmış akvaryum ve süs balıkları satan küçük bir dükkân vardı. Dükkânın doğuya bakan vitrini sabah güneşinin ışınlarıyla ışıl ışıl parlıyordu. Dükkânın sahibi bir zamanlar pamuk depolama ve nakliye istasyonunda muhasebeci olarak çalışmış, doğru düzgün bir adam olan, ihtiyar bir emekliydi. O sırada akvaryumları birer birer dışarıya çıkarmakla meşguldü. Oğlumla köpeği dikdörtgen bir akvaryumun önüne çömelip sarsak sarsak yüzen koca göbekli bir Japon balığını izlemeye başladılar büyük bir dikkatle. Dükkân sahibi oğluma bir şeyler söyledi sanki, oğlum başını eğmiş olduğundan yüzünü göremiyordum. Belki bir şeyler söylemiş, belki de ağzını bile açmamıştır.

Kuzeye doğru devam ettikleri yol Tianhua Köprüsü'ne çıkardı onları. Oğlum köprünün altına inmek istiyordu ama köpeği onun giysisine yapışıp inmesini engelledi. Gerçekten de sadık ve çok iyi bir köpekti bu. Oğlum ondan kurtulmak için epey direndi ama köpeğin rakibi olamayacak kadar küçüktü sonuçta. Sonunda yerden küçük bir tuğla parçası alıp köprünün altına fırlatmayı başarınca dört bir yana su sıçrattı. Tahminimce birkaç kurbağa yavrusunu hedeflemişti. Portakal sarısı bir köpek bizim köpeğe havlayıp kuyruğunu salladı dost canlısı bir tavırla. Çiftçi pazarının yeşil muşambadan yapılmış tentesinin tepesi sabah güneşinin altında pırıl pırıl parlıyordu. Oğlum hemen hemen bütün tezgâhların önünde duruyordu, köpeğiyse ya onu giysilerinden çekiştirerek ya da dizlerini dürterek yola devam etmesini sağlıyordu. Tanhua *hutong*'una gelince hızlarını artırdılar. Bu sırada Tanhua *hutong*'uyla Xinhua Kitabevi'nin kapısı arasında gidip gelmeye başladım dürbünümle.

Oğlum pantolon cebinden bir sapan çıkarıp armut ağacının üzerinde duran küçük bir kuşa nişan aldı. Armut

ağacı benim gibi kaymakam yardımcılığı yapan bir meslektaşım olan Chen'in evinin önündeydi, Qing Hanedanı'nın en parlak döneminde memurluk yapan Tanhua soyundan geliyordu. Kuş, armut ağacının duvarın üzerinden sarkan çiçeklerle bezenmiş dallarından birinin üzerinde duruyordu. Pang Chunmiao sanki gökten düşercesine kitabevinin kapısında belirdi birden. Oğlum, köpek, daha fazla vakit ayıramayacağım sizlere bugün.

Chunmiao bembeyaz bir elbise giyiyordu, sadece benim "gözümün bebeği" değildi bu haliyle, gerçekten de çok ince ve çok zarif bir güzellikti. Daha yeni yıkanmış tertemiz yüzüne hiç makyaj yapmamıştı, vücudundan yayılan o taze sandal ağacı sabunu kokusunu alıyordum sanki, vücudundan yükselen, beni deli ve sarhoş eden, sanki ölümsüzler arasına gönderip başka dünyalara götüren o kendi kokusunu da aldım sonra. Yüzünde ince bir tebessüm vardı, gözleri ışıl ışıl parlıyor, bembeyaz dişleri porselen gibi ışıyordu; bana bakıyordu, benim de ona baktığımın çok çok farkındaydı. Tam da işbaşı saatiydi, cadde hıncahınç araba ve insanla doluydu, motosikletler kaldırımlara kara dumanları kusuyor, bisikletler korkusuzca araçların arasından ilerliyor, arabalar küstah bir tavırla korna çalıyordu, herhangi bir günde bana iğrenç gelen tüm bu gürültü patırtı günümü aydınlatıyordu bugün.

Meslektaşlarından biri içeriden kapıyı açana kadar kapının önünde dikildi. İçeriye girmeden önce parmaklarını dudaklarına götürüp bir öpücük fırlattı bana. Öpücüğü bir kelebek gibi caddenin üzerinden süzülüp pencereme doğru uçtu, bir süre pencerenin önünde bir aşağı bir yukarı süzüldükten sonra ağzıma giriverdi. Gerçekten de çok harika bir kızdı, onun için bir an bile tereddüt etmeden kendimi azgın sulara atıp ateş çukurlarına fırlatırdım.

Sekreterim içeri girip öğleden sonra İlçe Komitesi toplantı salonunda Ximen tatil köyü hakkında bir toplantıya katılmam gerektiğini söyledi. Toplantıya ilçe parti sekreteri, onun yardımcıları, kaymakam, ilçe hükümetinin tüm bölüm başkanlarıyla önde gelen bankacılar katılacaktı. Jinlong'un bu kez çok büyük bir ata oynadığını biliyordum ama onu ve tabii ki de beni bekleyen çelenk çelenk çiçeklerle sorunsuz bir deniz yolculuğu değildi. Biz iki kardeşin kaderinin sefalete doğru gittiğini bildiren bir his vardı içimde ama duramayacak kadar ilerlemiştik artık. Olaya başka bir açıdan bakarsak hastalıkta ve sağlıkta birbirinden ayrılamayan gerçek kardeşler olmuştuk sonunda.

Evrakları toplamış tam da ofisimden ayrılacakken dürbünü yine elime alıp pencerenin başına çöreklenmiş halde buldum kendimi. Oğlum ve köpeği, karımı arkalarına katıp caddeden karşıya geçiyorlardı, tam da Xinhua Kitabevi'nin giriş kapısına doğru. Mo Yan'ın köpekler hakkında yazdığı öyküleri okumuşluğum vardı, bu öykülerde köpeklerin insanlardan daha zeki olduğunu yazmıştı hep, şimdiye kadar alayla güldüğüm bu saçmalığa inanıyordum artık.

45

Dört Numaralı Köpek'in Chunmiao'nun kokusunun peşine düşmesi

Hezuo'nun parmağını ısırıp kendi kanıyla mesaj yazması

Oğlunu okula bıraktığım sırada gümüş rengi bir Ford Crown Victoria yavaş yavaş okul kapısında durdu. Çok güzel giyinmiş bir kız çocuğu çıktı arabanın içinden. Oğlun sanki Amerikan filminden fırlamış bir oğlan gibi elini sallayıp, "Merhaba Pang Fenghuang!" diye selamladı kızı. Kız da oğluna el salladı: "Merhaba Lan Kaifang!" Ardından omuz omuza okula girdiler.

Arabanın uçarcasına uzaklaşmasını izledim bir süre. Pang Kangmei'nin kokusu dolandı burnuma. Eskiden çınar ağacından yapılmış, yeni kesilmiş bir keresteyi andırıyordu kokusu; ama şimdiki kokusu yeni basılmış banknotların, Fransız parfümlerinin, son moda giysilerin ve pahalı mücevherlerin birleşimi bir kokuydu. Ardıma dönüp okulun o küçük mü küçük avlusuna baktım. Aşırı kalabalık olan bu küçük avlu, içinde rengârenk kuşların olduğu altın bir kafesi andırıyordu. Oyun alanında toplanıp sıra olduktan sonra ulusal marş eşliğinde yavaş yavaş göndere çekilen kızıl bayrağı izlemeye koyuldular.

Karşıya geçip doğuya döndükten sonra kuzeye doğru devam ettim, yavaş yavaş yürüyüp İstasyon Meydanı'na vardım. Karın sabah sabah dört tane soğanlı börek fırlatmıştı önüme, nankör görünmemek için hepsini yemiştim ama şimdi de midemde sanki bir tuğla parçası

varmışçasına ağırlık yapıyorlardı. Caddenin üzerindeki lokantanın arka avlusunda duran Macar tazısı kokumu aldığında dost bir havlamayla selamladı beni. Ama ona karşılık veremeyecek kadar tembelleşmiştim o an. Mutlu bir köpek değildim o sabah. Gün bitmeden insanların ya da köpeklerin başına kötü bir şey geleceğine dair bir his vardı içimde. Daha karının kızartma tenceresinin yanına varmamıştım ki beni görünce karşılamak için yanıma geldi. İki kez havlayıp oğlunun sağ salim okula vardığını bildirdim ona. Bisikletinden inip şöyle dedi:

"Dört Numara, hepsine kendi gözlerinle şahit oldun sen, artık bizi istemiyor o."

Onu anladığımı söyleyen bakışlarla yanına gidip kuyruğumu salladım teselli etmek için. Her ne kadar onun üzerine sinmiş olan o kızartma kokusundan hazzetmesem de benim sahibimdi ne de olsa.

Bisikletini eliyle sürüp kaldırıma yanaştıktan sonra yere oturdu, eliyle işaret edip beni de yanına çağırdı. İstenileni yaptım hemen. Kaldırımlar yolun kenarındaki pagoda ağacının beyaz çiçekleriyle kaplanmıştı. Biraz uzağımızda duran, panda şeklinde seramik bir çöp kutusundan leş gibi kokular yükseliyordu. Arada kasaları sebze yüklü olan üç tekerlekli traktörler geçiyordu caddeden egzoz borularından kara dumanlar çıkararak; kavşakta duran bir trafik polisi traktörleri durdurdu. Şehir trafiği denilen bu şey gerçekten de çok kafa karıştırıcıydı, daha dün iki köpek tekerlerin altında canlarını kaybetmişti. Karın burnumu okşayarak şöyle dedi:

"Dört Numara, benim ardımdan iş çeviriyor bu adam. Üzerine başka bir kadının kokusu sinmişti. Sen benden daha iyi koku aldığından çoktan almışsındır bile bu kokuyu." Bisikletinin selesinden kenarları kullanılmaktan beyaza dönmüş olan siyah deri çantasını alıp beyaz bir kâğıt parçası çıkardı içinden, katlanmış kâğıdı

açınca içinden iki tane uzun saç teli çıktı, saç tellerini burnuma doğru tutup, "İşte bu o, eve bıraktığı giysilerinin üzerinde buldum bunları. Ah köpekçik, onu bulmama yardım etmeni istiyorum senden!" dedi. Sonra saç tellerini toplayıp kaldırımdan destek alarak ayağa kalktı, ardından bana dönüp, "Dört Numaralı Köpek, onu bulmama yardım et!" dedi. Gözleri yaşarmıştı ama gözlerinde yanan ateşi de görebiliyordum.

Bir an bile tereddüt etmedim çünkü benim görevimdi bu. O saç tellerini koklamasam da kimi bulacağımı çok iyi biliyordum. Öne doğru yavaş ama koşar adımlarla yola koyulup o maş fasulyeli noodle'ı andıran kokunun peşine düştüm. Karın da bisikletle arkamdan geliyordu. Sakatlığından dolayı bisikleti hızlı sürüyordu, eğer yavaş sürerse dengesini koruyamazdı.

Xinhua Kitabevi'nin kapısına gelince tereddüt ettim biraz. Çünkü Pang Chunmiao'nun o hoş kokusu ona karşı kötü duygular beslememi engelliyordu ama ardıma dönüp karının topallayarak bana doğru gelen halini görünce kararımı verdim hemen, işi sonuna kadar götürecektim. Bir köpek olarak sahibime olan sadakatimi göstermeliydim. Kitabevinin giriş kapısına doğru havladım iki kez. Karın kapıyı itip içeri girmemi sağladı. O sırada ıslak bir bez parçasıyla rafları silmekte olan Pang Chunmiao'ya iki kez havladıktan sonra hemen başımı eğdim. Onun bakışlarına direnemezdim çünkü.

"Nasıl o olabilir?" dedi karın bana. İnceden inledim. Karın, Pang Chunmiao'nun kızarmış yüzüne bakıp acı, umutsuzluk ve şüphe içeren bir ses tonuyla, "Nasıl sen olabilirsin o? Neden sensin o?" dedi.

Bu sırada o iki orta yaşlı kadın meraklı bakışlarını üzerimizde gezdirmeye başladı. Ağzından soya sosuna batırılmış tofu ve taze soğan kokusu gelen, kırmızı yüzlü olanı azarlamaya başladı birden:

"Kimin köpeği bu, hemen dışarı çıkarın!"

Kıçından basur merhemi kokusu gelen diğer kadın alçak sesle şöyle dedi:

"Kaymakam Yardımcısı Lan'ın köpeği değil mi bu, o da karısı olmalı..."

Karın ardına dönüp nefret dolu bakışlarını üzerlerine dikince başlarını şaşkınlıkla önlerine eğdi iki kadın. Karın, Pang Chunmiao'ya yüksek sesle şöyle dedi:

"Benimle dışarı gelir misin, oğlumun sınıf öğretmeni seninle konuşmamı söyledi!"

Karın kapıyı itip önce benim çıkmamı sağladı, sonra yan dönüp kendi geçti kapıdan. Ardına bakmadan bisikletinin yanına gitti, kilidini açıp bisikletini ittirmeye başladı, yol kenarından doğruca doğuya doğru ilerliyordu. Ben de peşine takıldım hemen. Kitabevinin kapısının açılıp kapandığını duydum sonra. Pang Chunmiao'nun dışarı çıktığını anlamam için ardıma bakmama bile gerek yoktu, kokusu heyecandan daha da yoğun bir hal almıştı.

Kızıl marka acı biber sosu satılan dükkânın önünde durdu karın. Ben de yanına çömelip başımı dükkânın devasa tabelasına çevirdim. Elinde bir şişe acı biber sosu tutan, büyük ve kırmızı dudaklı bir kadın gülümsüyordu bana doğru. Doğal bir gülümseme değildi ama bu, daha çok acı biber sosunu yedikten sonra oluşmuş, acı ve haz arasında gidip gelen biraz zorlama bir gülümsemeydi. "Kızıl Marka Acı Biber Sosu Aile Yadigârı Bir Tariftir. Size Sağlık Verir, Güzelleştirir, Kokusu Aklınızı Başınızdan Alır." Orada öylece durmuş tabelaya bakarken Tibet mastifinin o trajik ölümü aklıma gelince içimde hüzünlü bir şeyler kıpırdandı. Karın iki elini yolun kenarındaki Bir Fransız çınarına yaslamış duruyorken iki bacağı birden titriyordu. Tereddüt içinde yürüyen Pang Chunmiao karınla arasında üç metre kala durdu. Karın gözlerini ağacın gövdesine dikmişti, o da yere bakıyordu. Bense sol gözümle karına, sağ gözümle de Pang Chunmiao'ya bakıyordum.

"Pamuk işleme tesisine girdiğimizde sen daha altı yaşındaydın," dedi karın, "senden tam olarak yirmişer yaş büyüğüz biz, aynı nesilden bile değiliz."

O sarı tüylü rehber köpek, kör müzisyen Mao Feiying'i peşinden sürükleyerek aramızdan geçti. Bu rehber köpek bizim dolunay toplantılarımıza hiç katılmazdı ama sahibine olan sadakati sayesinde bütün köpeklerin saygısını kazanmıştı. Kör müzisyenin sırtında içinde *huqin* taşıdığı bir çanta, elindeyse rehber köpeğinin deri tasması vardı. Bu müzisyen kadının yürüyüşünde bir tuhaflık vardı, vücudunu hafiften geriye doğru atıp başını hafifften yana çevirmiş bir halde yürürken sanki bizi dinliyor gibi görünüyordu.

"Muhtemelen o kandırmıştır seni," dedi karın, "ne de olsa evli bir adam o, sense bakire bir genç kızsın. Çok sorumsuzca bir şey bu yaptığı, canavarca, zarar vermiştir sana." Sonra yüzünü yana dönüp omzunu ağaca yasladı, içinden zehir fışkıran bakışlarla Pang Chunmiao'yu süzüp, "O yarım mavi yüzüyle onda üç insansa, onda yedi de şeytandır o, senin onunla birlikte olman inek bokuna taze çiçek dikmeye benziyor!" dedi.

Caddeden hızla geçen iki polis arabasının sirenleri yayaların bakışlarını üzerine çekti birden.

"Ona da söyledim bunu, eğer benden boşanmak istiyorsa cesedimi çiğnemeli önce!" dedi karın öfkeyle, "Neyin ne olduğunu iyi bilirsin sen, baban, annen, ablan hepsi kamuya mal olmuş, alenen tanınmış kişiler, ikinizin ilişkisi bir ortaya çıkarsa utançtan yüzlerini saklayacak yer bile bulamazlar. Bana göre hava hoş, şu yarım kıçımla kaybedecek hiçbir şeyim yok, rezil olmaktan da endişelenmiyorum."

Anaokuluna giden çocuklar bu sırada karşıdan karşıya geçiyordu, önlerinde ve arkalarında birer dadı vardı, sağlarında ve sollarındaysa çocukların sırayı bozmamala-

rı için bir ileri bir geri koşturup dururken bir yandan da durmadan bağıran iki dadı daha vardı. Araçların hepsi durmuş onlara yol veriyordu.

"Ayrıl ondan, gidip âşık ol, evlenip çocuk doğur, bundan kimseye bahsetmeyeceğime dair yemin ederim sana," dedi karın, "Huang Hezuo çirkin ve herkesin acıdığı bir kadın olabilir ama sözümün eriyim de ben!" Karın sağ elinin tersiyle gözyaşlarını sildikten sonra işaretparmağını ağzına soktu, yanak kaslarının davul gibi şiştiğini gördüm. Parmağını ağzından çıkarır çıkarmaz kan kokusu aldım hemen. Parmağının ucu kanıyordu. Parmağını havaya kaldırıp Fransız çınarının parlak ve kaygan gövdesinin üzerine bölük pörçük harflerle şöyle yazdı:

"AYRIL ONDAN"

Çığlık atan Pang Chunmiao elleriyle ağzını kapatıp arkasına döndüğü gibi sendeleyerek koşmaya başladı. Biraz koştuktan sonra yürümeye başladı, ardından yine koştu birkaç adım, sonra yine yürümeye başladı. Biz köpekler de böyle hareket ederdik. Bu süreç boyunca ellerini ağzından çekmedi hiç. Hüzünlü bakışlarla izliyordum onu. Xinhua Kitabevi'ne gideceğine hemen yanındaki bir sokağa sapıp bir *hutong*'un içine daldı. Youfang *hutong*'uydu bu, susamyağı yapan insanlar otururdu orada. Bizim dernek başkanlarından biri de yaşardı orada, sürekli susamyağı yemekten tüyleri ve gözleri bir başka parlardı ufaklığın.

Karının kirece dönmüş yüzüne bakınca içim üşüdü. Pang Chunmiao gibi aptal, küçük bir kızın onun dengi olmadığı çok belliydi. Onun için de çok zor bir durumdu bu, gözyaşları gözyuvalarındaki güvenli bölgeden ayrılmak istemiyorlardı. Beni alıp eve geri döneceğini düşündüm ama yapmadı böyle bir şey. Parmağı hâlâ kanıyordu ve bu kanı israf etmek istemiyordu anlaşılan. Bölük pörçük yazılmış olan kısımların üzerinden geçti kanlı parma-

ğıyla bir kez daha. Ama hâlâ kan vardı, kanla yazılmış bu mesajın sonuna bir ünlem işareti koydu. Kan hâlâ bitmemişti, bir ünlem daha koydu. Sonra bir tane daha.

"AYRIL ONDAN!!!"

Çok göze çarpan bir slogan olmuştu bu. Görünüşe göre yazmaya devam etmek istiyordu ama bir şeyler daha yazarsa güzelim yılan resmine bacak ekleyip resmin büyüsünü bozmuş olacaktı. Parmağını biraz salladıktan sonra ağzına götürüp kanı emdi iyice, ardından sol elini yakasının içinden sokup sol omzundaki ıslak yara bandını çıkardıktan sonra sağ elinin işaretparmağına sardı. Omzuna daha o sabah yapıştırmıştı yara bandını, yapışkanlığı henüz gitmediğinden kolayca yapıştı parmağına bant.

Biraz geri çekilip kanla yazdığı sloganı incelemeye başladı büyük bir ciddiyetle, aynı zamanda kocasından ayrılması için Pang Chunmiao'ya yaptığı bir uyarıydı da bu kanlı yazı, yüzünde halinden memnun bir gülümseme belirdi. Bisikletini iterek caddenin kenarından doğuya doğru ilerlerdi, aramızda üç metre mesafe bırakıp peşinden seyirttim. Arada ardına dönüp sanki birinin silmesinden korkarmışçasına o kanlı yazıya bakıyordu.

Trafik ışıklarında durup yeşilin yanmasını bekledik ama yüreğimiz ağzımızda geçtik karşıya. Çünkü siyah deri ceketler giymiş olan o motosikletliler için sadece bir işaretten ibaretti kırmızı ışık, lüks araba kullananlar da hiç takmıyordu trafik kurallarını, bir de son günlerde amaçları köpeklere çarpmak olan "Honda Hızlı Şeytan Çetesi" diye bir grup genç türemişti sokaklarda, köpeklere çarptıktan sonra ölmekten filan korkmadan geri geri gelip bağırsakları sokağa dökülene kadar üzerinden geçiyorlardı hayvanların, sonra rüzgâr gibi bir ıslık çıkararak bir sonrakinin üzerine sürüyorlardı o Honda motosikletlerini. Köpeklerden niye bu kadar çok nefret ettiklerini uzun uzun düşünmeme rağmen bir türlü çözemedim.

46

Huang Hezuo'nun aptal kocasını şaşırtmaya yemin etmesi

Hong Taiyue'nin halkı galeyana getirip hükümet binasında şamata çıkarması

Jinlong'un çılgın fantezisini görüşmek üzere yapılan toplantı öğleye doğru ancak bitti. Yaşlı Parti Sekreteri Jin Bian –babamın eşeğine nal çakmış olan o demirci ustası– Belediye Halk Komitesi başkan yardımcılığına terfi etmişti ve Pang Kangmei için kaçınılmaz sonuçları olacaktı bunun. Bir savaş kahramanının kızıydı, üniversite mezunuydu, tabandan gelen zengin bir iş deneyimi vardı, kırk yaşında olmasına rağmen hâlâ çok çekici bir kadındı, üstleri tarafından sevilir, astları tarafından da desteklenirdi, başarılı olmak için ne gerekiyorsa ona sahipti yani. Toplantı çok çekişmeli geçmiş, kimse geri adım atmak istememişti. Pang Kangmei tokmağını savurup son sözü söyledi: "Yapıyoruz! Başlangıç için üç yüz milyon yuan yatırım gerekli, bunu bankalara bırakıyoruz, yerli ve yabancı yatırımcıların ilgisini çekmek için de bir yatırım grubu oluşturmalıyız."

Toplantı boyunca çok huzursuzdum, sık sık tuvalete gitmeyi mazeret edip Xinhua Kitabevi'ne telefon etmeye gidiyordum. Pang Kangmei keskin bakışlarını üzerimde gezdirdi toplantı boyunca. Yüzüme acı bir gülümseme takınıp karnımı işaret ederek sıyrılıyordum ama.

Kitabevine tam üç kere telefon ettim. Üçüncüsünde boğuk sesli bir kadın öfkeden kuduran bir tavırla şöyle dedi:

"Yine mi sen, arama artık, Kaymakam Yardımcısı Lan'ın sakat karısı tarafından dışarı çağrıldıktan sonra geri dönmedi bir daha!"

Eve de telefon ettim ama bakan kimse olmadı.

Toplantı salonunda oturduğum koltuk sıcaktan iyice kızarmış bir ızgarayı andırıyordu. Yüzüm çok korkunç bir ifade almış olmalıydı. Zihnimde birbirinden trajik sahneler cirit atıyordu, en trajik olanı da karımın ilçenin ücra bir köşesinde ya da daha da kötüsü tam da kalabalığın ortasında Pang Chunmiao'yu öldürüp ardından intihar etmesiydi. Şimdi tam da şu an, cesetlerinin başına bir kalabalık toplanmış, Asayiş Bürosu'nun polis arabaları da tiz sirenlerini çalarak son sürat olay mahalline gidiyor olmalıydı. Kaçamak bakışlarla elindeki öğretmen sopasıyla Ximen Jinlong'un planlarını gösterip büyük bir şevk ve kendine güvenle konuşan Pang Kangmei'ye bakarken uyuşmuş beynimden sadece şu geçiyordu: Bir dakika içinde, bir saniye içinde, yani her an, bu büyük skandalın haberi toplantı salonuna bir intihar bombası gibi düşüp etrafa saçma ve uçan kanlı et parçaları saçabilir...

Toplantı karmaşık anlamlara sahip alkışlar eşliğinde sona erdi. Kendimi umutsuzca toplantı salonunun dışına attım hemen. Birinin yüksek sesle yaptığı şeytani yorumu duydum ardımdan: "Kaymakam Yardımcısı Lan altına etti galiba."

Arabama doğru koşturdum. Şoförüm Hu beni görür görmez telaşla arabadan atladı ama o daha bana kapıyı açamadan arabanın kapısını kendim açıp arabaya binmiştim bile.

"Gidelim!" dedim sabırsızca.

"Gidemeyiz!" dedi Hu, çaresizce.

Gerçekten de gidemezdik, idari bölüm arabaları kıdem sıralamasına göre park etmişti, Pang Kangmei'nin gümüş renkli Crown Victoria'sı birinci sırada yer alıyor-

du, binanın sundurmasının en önünde duruyordu öylece. Onun arkasındansa kaymakamın Nissan'ı geliyordu, Halk Siyasi Danışmanlık Konferansı başkanının siyah Audi'si ve Ulusal Halk Kongresi belediye şefinin beyaz Audi'si diye devam ediyordu sıra... Benim Volkswagen Santana'msa yirminci sıradaydı. Bütün araçlar rölantideydi, motorlar vınlıyordu durmadan. Kimileri benim gibi çoktan arabasına binmiş kimi de binanın girişinde dikilip dingin bir konuşmaya dalmıştı, Pang Kangmei'yi bekliyordu yani herkes. Binanın salonundan içten kahkahaları yükseliyordu Pang Kangmei'nin, onun bu içten kahkahalarına dayanamıyordum, onun o bir bukalemununki gibi uzun olan dilini tuttuğum gibi binadan dışarı sürüklemek istiyordum. Sonunda dışarı teşrif etti hanımefendi. Üzerinde, göğsüne gümüş gibi parlayan bir broş iliştirdiği yüksek yakalı, safir mavisi bir elbise vardı. Dediğine göre bütün takıları sahteymiş. Chunmiao bir keresinde bana ablasının bir kovayı doldurabilecek kadar çok takısı olduğunu söylemişti öylesine. Chunmia, canım aşkım benim, nerelerdesin? Tam da sabırsızlıktan kendimi arabadan dışarı atıp caddeye koşmaya başlayacaktım ki Pang Kangmei arabasına biniverdi. Araba alayı binayı terk ederken kapının iki yanında duran korumalar hazır ola geçip sağ kollarını kaldırarak selamladılar alayı. Arabaların hepsi sağa doğru dönerken şoförüm Hu'ya telaşla sordum hemen:

"Nereye gidiyoruz?"

"Ximen Jinlong'un düzenlediği ziyafete," dedi Hu, büyük, kırmızı ve yaldızlı bir davetiyeyi bana doğru uzatırken.

Toplantıdayken yanımdakilerden birinin kulağıma doğru şöyle homurdandığını hatırladım birden belli belirsiz: "Neyi tartışıyoruz ki burada ziyafet bizi hazır beklerken."

"Arabayı döndür," dedim telaşla.

"Nereye gidiyoruz?"

"Ofise geri dönüyoruz."

Pek bir gönülsüz görünüyordu. Böyle ziyafetlerde şoförlerin sadece harika yemeklerin tadına bakmakla kalmayıp aynı zamanda hediyelerle ihya edildiklerini de biliyordum. Yönetim Kurulu Başkanı Jinlong da hediye vermede eli açıklığıyla meşhurdu Gaomi ilçesinde. Hu'yu teselli etmek ve bu davranışıma bir bahane uydurmak için şöyle dedim hemen: "Ximen Jinlong'la benim aramdaki ilişkinin farkındasındır herhalde."

Hu cevap vermedi, U dönüşü yapıp ofisime doğru sürmeye başladı arabayı. Şansa bakın ki o gün Nanguan'da kurulan pazara denk geldim; bisikletliler, traktör sürenler, eşek arabalılar, yayalar derken Millet Caddesi iğne atsan yere düşmez bir kalabalıkla dolup taşmıştı. Hu durmadan kornaya bassa da trafiğin akışı içinde yavaş yavaş ilerlemekten başka çaremiz kalmamıştı.

"Anasını sattığımın trafik polisleri bir yerlerde içip duruyordur şimdi!" diye alçak sesle sövdü Hu.

Onu duymazdan geldim. Trafik polislerinin içki sorununu düşünecek halde değildim şimdi. Araba hükümet binasının kapısına yanaştı sonunda. Bir anda yerden bitmişçesine türeyen bir kalabalık sardı arabamın etrafını.

Paçavralar giymiş birkaç yaşlı kadın arabamın önüne oturup elleriyle yeri döverken bir yandan da gözyaşı içermeyen çığlıklar atıyorlardı. Sahne alan sihirbazları andıran birkaç orta yaşlı adam üzerinde "Toprağımı Geri Ver", "Kahrolsun Yozlaşmış Memurlar" yazan afişler açmışlardı. Ağlayan yaşlı kadınların arkasına diz çökmüş olan bir düzine kadar adam gördüm sonra, ellerinde üzerine çeşitli yazılar yazmış oldukları beyaz çarşaflar vardı. Arabamın arkasında duran birkaç adamın koyunlarından çıkardıkları el ilanlarını kalabalığa dağıttıklarını gördüm sonra. Kültür Devrimi'ndeki Kızıl Muhafızlar'ın ya da köyde

yapılan cenaze törenlerinde çalışan profesyonel yas tutucuların ölünün ruhu için yakılan sahte paraları dağıtması gibi büyük bir el alışkanlığıyla dağıtıyorlardı ilanları. Kalabalık sel gibi üzerimize çullanıp arabayı ortalarına aldı. Dostlarım şu anda etrafı sarılmayı hak etmeyen tek insanın etrafını sarıyorsunuz. Hong Taiyue'nin kar beyazı kafasını gördüm birden, koluna girmiş iki gençten destek alarak girişin doğusundaki çam ağacının yanından doğruca arabanın önüne geliyordu, yere diz çökmüş olan köylülerle ağlaşan yaşlı kadınların arasında durdu. O küçücük alan görünüşe göre onun için özel olarak ayrılmıştı. Organize olmuş, planlı ve programlı bir şekilde dilekçe vermeye gelmiş olan bir gruptu bu. Çetebaşı da Hong Taiyue'ydi doğal olarak. Halk komününün ruhunu ve babamın bağımsız bir çiftçi olmak için gösterdiği inadı deli gibi özlemişe benziyordu, Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın bu iki eksantrik adamı, ışığını dört bir yana yaymaya çalışan iki devasa ampulü ya da göklerde salınan biri kızıl diğeri siyah iki bayrağı andırıyordu. Arka cebinden yılların etkisiyle iyice sararmış ama kenarından hâlâ dokuz tane bakır halka sarkan ve bir ineğe ait olan kalça kemiğini çıkarıp önce havaya kaldırdı, hemen ardından da yere indirdi, bu hareketi o kadar ustalıkla yineledi ki sonunda "hua la la, hua la la" diye ritmik bir ses çıkarmayı başardı kemikten. Bu kemik onun şanlı tarihinin önemli bir parçasıydı, bir askerin düşmanına karşı kullandığı kılıç gibiydi aynı. Bu kemiği sallamak en büyük yeteneğiydi onun. Şakımak da öyle:

"Hua lang lang, hua lang lang" diye şakırken
kalça kemiği ben de başlarım şarkıma.
Bugün nereden başlasam söze acaba?
Ximen Jinlong'un deli saçması planından mı
yoksa...

Avluya daha çok insan doluştu, sesleri şelale gibi çağıldadı, birden susuverdiler ama.

Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nda
rüya gibi manzarası olan bir köy var derler Ximen adında.
Bu köyün yüz dönümlük kayısı bahçesinde
domuzlar yetiştirilirmiş meşhur dünya çapında.
Hasat bol, hayvanlar semiz olur,
Başkan Mao'nun devrimci çizgisi güneş gibi parıldarmış orada!

Şarkının sözleri buraya geldiğinde Hong Taiyue elindeki kemiği havaya atıp kendi etrafında döndü, herkesin görmesi için elini arkasına uzatıp kemiği daha yere düşmeden usta bir hareketle havada yakaladı sonra. Havaya atılan kemik bu süreç boyunca durmadan o kendine has melodisini söyledi sanki canlı bir varlıkmışçasına. Harika! Coşkulu kalabalık neşeyle tezahürat yaptı, ardından birbirine geçen bir alkış tufanı koptu. Yüzündeki ifade dramatik bir değişim geçiren Hong Taiyue şöyle devam etti:

Bu köyün zalim toprak ağası Ximen Nao,
ardında beyaz gözlü kurda benzeyen bir piç bırakmış.
Bu küçük piç kurusunun adı Jinlong'muş,
küçüklüğünden beri ağzı iyi iş yapan sahtekârın biriymiş.
Komünist Gençlik Birliği'ne sızmış önce,
sonra da ta partinin içine.
Otoriteyi hiçe sayıp parti sekreteri olduktan sonra
karşı atağa geçmiş delirmiş gibi.
Tarım arazilerini parselleyip bağımsız çiftçilere dağıttıktan sonra
halk komününün mallarına gelmiş sıra.

Toprak ağalarının, zengin köylülerin,
karşıdevrimcilerin ve kötü unsurların ahmak
şapkalarını çıkarttıktan sonra
Öküz Hayaletleri ve Yılan Ruhları'nı mutluluktan
uçuruvermiş.
Bunları söylerken içim kan ağlıyor,
gözyaşlarım ve sümüklerim bir olmuş
yanaklarımdan akıyor iki sıra...

Kemiği yine yukarıya fırlattı, kemiği sağ eliyle yakalarken sol eliyle sol gözünün gözyaşlarını sildi; kemiği yine yukarı fırlatıp bu kez sol eliyle yakalarken sağ eliyle de sağ gözünün gözyaşlarını sildi. Kemik, beyaz bir gelincik gibi iki eli arasında sıçramaya başladı sonra. Bir alkış tufanı koptu hemen. Polis arabalarının siren sesini iyice bastırdı bu tufan. Hong Taiyue artan bir öfkeyle devam etti şakımaya:

Hain bir plan daha yaptı bu ufaklık
1991 yılına gelindiğinde.
Köylüleri köyden kovup
dönüştürecekti köyü tatil köyüne.
On bin dönümlük tarım arazisini yok edip
golf sahası, kumarhane, genelev ve hamama
dönüştürecek, sosyalist Ximen köyümü
çevirecekti emperyalist bir oyun bahçesine.
Yoldaşlarım, sevgili köy halkı bağrınızı dövüp
düşünün bir hele, zaman sınıf mücadelesi zamanı
değil de ne?
Ximen Jinlong'u öldürmek caiz değil midir?
Bakmayın onun parasına, cakasına, arkasındaki
tüm kodamanlara, kardeşi Jiefang kaymakam
olsa da bizler gücümüzü bir birleştirdik mi
gericilerin kökünü kurutur,
silip süpürürüz hepsini...

Kalabalıktan bir kükreme duyuldu, kimi sövüyor kimi gülüyor, kimi ayaklarıyla yeri dövüyor kimi de olduğu yerde zıplıyordu, hükümet binasının önünde tam bir karmaşa yaşanıyordu. Aslında bir yolunu bulup arabadan inmeyi ve dost bir köylü olarak kalabalığı uzaklaştırmayı düşünüyordum. Ama Hong Taiyue şakırken arada beni, Jinlong'un kapı gibi destekçilerinden biri ilan etmişti işte. Arabadan dışarı adamımı attığım anda iyice körüklendikten sonra daha da kızışan bu kalabalıkla karşı karşıya gelirsem başıma gelebilecekleri düşünmek bile istemiyordum. Yüzümü gizlemek için güneş gözlüğü takıp koltuğuma yaslanarak polisin gelip kalabalığı dağıtmasını beklemekten başka bir şey gelmiyordu elimden. Bir düzine kadar polisin coplarını sallayarak kalabalığı dağıtmaya geldiğini gördüm; hayır, şimdi onlar da kalabalığın içine karışmış ve etrafı sarılmış bir halde duruyorlardı.

Güneş gözlüğümü düzeltip başıma mavi bir turist şapkası geçirerek, yüzümdeki mavi doğum lekesini elimden geldiğince saklamaya çalışarak işte, arabanın kapısını açtım.

"Kaymakam bey, sakın arabadan inmeyin," dedi Hu telaşlanarak.

Arabadan iner inmez belimi büktüğüm gibi doğruca öne doğru fırladım. Uzatılmış bir bacağa takılınca kendimi kelimenin tam anlamıyla yere uzanmış buldum birden. Gözlüğümün sapı kırılmış, şapkam da uçup gitmişti. Yüzüm öğle güneşinin iyice pişirdiği beton zemine değince dudaklarım ve burnum acıdı. Aşırı bir çaresizliğin pençesine düşmüştüm, orada öylece ölmek kolay bir kurtuluş yolu olabilirdi, görev başında şehit düşmüş bir memur bile olabilirdim böylece ama çok geçmeden Pang Chunmiao'yu düşünmeye başladım, onun yüzünü son bir kez görmeden ölemezdim, çoktan ölmüş olsa bile en azından cesedini görmek istiyordum. Ayağa kalkmayı başardığımda dört bir yanımı şimşek gibi çakan kükremeler almıştı.

"Lan Jiefang bu, mavi yüzlü! İşte Ximen Jinlong'un arkasındaki kodaman bu!"

"Yakalayın şunu, kaçmasına izin vermeyin sakın!"

Gözlerim karardı birden, sonra kör eden bir parlaklığa büründü her şey, etrafımı saran yüzler sanki az önce su verilmiş olan nallar gibi bükülmeye başladı etrafa çelik mavisi kıvılcımlar saçarak. Birinin kollarımı arkadan sıkıca büktüğünü hissettim. Burnum kaşınmaya başladı, sanki iki tane böcek tırmanıyordu üstdudağıma. Biri kıçıma diz atıyor, biri baldırlarımı tekmeliyor, bir başkası da omurgamı yumrukluyordu tüm gücüyle. Burnumdan damlayan kanın beton zemine düşer düşmez kara bir dumana dönüştüğünü gördüm.

"Jiefang gerçekten de sen misin bu?" Yukarıdan bir yerlerden gelen çok tanıdık bir ses duydum, odaklanıp kendimi toparlamalıydım hemen, dönen başımı düşünmeye, bulanık gözlerimi yeniden keskin bir şekilde görmeye zorlamalıydım. Hong Taiyue'nin acı ve nefret dolu olan yüzünü gördüm sonra. Her nasıl olduysa burnum ekşimeye, gözyuvalarım ısınmaya ve gözlerim dolmaya başladı birden, sıkıntıya düştüğün anda en yakınını görmek gibi bir şeydi bu işte, hıçkıra hıçkıra sızlanmaya başladım: "Amcacığım söyle de bıraksınlar beni..."

"Bırakın onu çabuk, bırakın dedim size!.." diye bağırdığını duydum onun, bir yandan da elindeki kemiği bir orkestra şefinin batonu gibi sallarken, "Şiddete başvurmayın, barışçıl bir gösteri yapıyoruz burada!"

"Jiefang, kaymakam yardımcısısın sen, halkı temsil ediyorsun, Ximen köyü sakinleri adına dik durup Ximen Jinlong'un şeytani planına engel olmalısın," dedi Hong Taiyue, "baban da gelip dilekçe verecekti ama anan hastalandığından ötürü gelemedi."

"Hong Amca, Jinlong'la aynı anadan doğmuş olmamıza rağmen küçüklüğümüzden beri bir değil mizacımız, bunu sen de çok iyi biliyorsun," dedim, sonra bur-

numdaki kanı silip şöyle devam ettim: "Onun planına ben de sizin kadar karşıyım, bırakın da gideyim artık."

"Duydunuz mu?" dedi Hong Taiyue elindeki kemiği sallayıp, "Kaymakam Yardımcısı Lan da bizi destekliyor!"

"Şikâyetlerinizi üstlerime ileteceğim ama şimdi burayı terk etmeniz gerek hemen," dedim önümdeki insanları itip ciddi bir tavırla, "kanuna karşı geliyorsunuz şimdi!"

"Bize teminat verecek bir şey imzalamadan salmayalım onu!"

Bu beni öyle öfkelendirmişti ki uzanıp Hong Taiyue' nin elindeki kemiği kaptım, pala gibi sallayarak kalabalığın üzerine yürüdüm, kemik birinin omzuna, başka birinin de kafasına denk geldi, biri şöyle bağırdı kalabalığın içinden: "Kaymakam adam dövüyor!" Dövüyorsa dövüyor, bir hata işliyorsa işliyor, benim durumumda olan biri için doğru ve yanlış gibi bir şeyin önemi yoktu artık, kaymakam olup olmamam umurumda bile değil, yol açın bana çabuk. Kemiği sallayıp kendime yol açıyordum, kuşatmayı yarıp binanın içine girdim sonunda, merdivenleri üçer üçer çıkıp üçüncü kattaki ofisime vardım. Penceremden aşağıdaki parlak kafalara bakarken tok patlama sesleri duydum birden, havaya yükselen pembe dumanları görünce polisin göz yaşartıcı gaz kullandığını anladım, kalabalık birbirine girdi, kemiği elimden bırakıp pencereyi kapadım hemen, dışarıda olanlar şimdilik beni ilgilendirmiyordu. İyi bir memur değildim ben, halkın acılarından çok kendi derdimin peşine düşmüştüm, hatta bu yoksul insanların hükümete karşı dilekçe vermesini izlemekten zevk aldığım bile söylenebilirdi, hani başkasının zararına sevinme, diye bir şey vardır ya, işte öyle hissediyordum, Pang Kangmei ve yandaşları temizlerdi artık bu pisliği. Telefonu kaptığım gibi kitabevini aradım ama açan olmadı telefonu. Eve telefon ettim ardından, oğlum açtı telefonu. Kafamın tasını attıran son şey oldu

bu, sakinleşmeye çalıştım, olabildiğince sakin bir tonla şöyle dedim oğluma:

"Kaifang telefonu annene versene!"

"Baba, annemle aranızda neler oluyor?" diye sordu mutsuz bir sesle.

"Yok bir şey," dedim, "telefonu annene versene sen!"

"Evde değil, köpeğim de beni almaya gelmedi," dedi oğlum, "yemek bile yapmamış, sadece not bırakmış."

"Ne notu?"

"Dur da okuyayım sana," dedi, "'Kaifang, kendine yiyecek bir şeyler hazırlarsın, eğer baban telefon ederse Millet Caddesi'ndeki Kızıl marka acı biber sosu satan dükkânda olduğumu söylersin ona.' Ne demek istemiş?"

Ona herhangi bir açıklamada bulunmadım. "Oğlum, şimdi açıklayamam sana." Telefonun ahizesini elimden fırlattım, gözlerimle ofisi tarayınca çalışma masamın üzerinde duran kemiği gördüm, yanıma bir şey almam gerektiğine dair belli belirsiz bir his vardı içimde ama bu şeyin ne olması gerektiğine karar veremiyordum. Telaşla merdivenlerden indim, kapının önünde tam bir kargaşa yaşanıyordu, kalabalık o burun yakan, göz acıtan dumandan korunmak için birbirine iyice yaklaşmıştı, öksürükler, küfürler ve çığlıklar bir olmuş havaya yükseliyordu. Kapının önündeki karmaşa bitecek gibi görünüyordu ama dışarıda başka bir karmaşa başlamak üzereydi. Burnumu kapayıp aşağıya indikten sonra binanın kuzeydoğusundaki küçük bir kapıdan çıkıp caddenin paralelindeki başka bir caddeden doğuya doğru koşturdum, sinemanın yanından dericilerin olduğu Pijiang *hutong*'una dalıp oradan da güneye yönelip Millet Caddesi'ne çıktım yine. Pijiang *hutong*'unun iki yanına sıralanmış huzursuz ayakkabı tamircileri hükümet binasından kaçan Kaymakam Yardımcısı Lan'la binanın önündeki karmaşanın bir ilgisi olduğunu anlamış olmalılardı. İlçe sakinleri Pang Kang-

mei'yi sokakta görseler tanımazlardı muhtemelen ama ilçede beni tanımayan insan yoktu hemen hemen.

Millet Caddesi'nde gördüm onu, onun yanına çömelmiş olan köpeği de gördüm, seni piç kurusu seni! Caddenin üzerindeki kalabalık çok düzensiz bir şekilde ilerliyordu, trafik kuralları diye bir şeyin olduğu umurlarında bile değildi, araçlar ve insanlar birbirine geçince kulağı sağır eden korna sesleri yankılanmaya başladı. Seksek oynayan küçük bir çocuk gibi seke seke geçtim karşıya. Kimileri fark etti beni ama çoğunun haberi bile olmadı varlığımdan. Nefes nefese kalmış bir halde karşısına dikildim. Gözlerini ağaca dikmişti ama, seni piç kurusu, sen gözlerini dikmiş bana bakıyordun, gözlerinde terk edilmiş bir ifade vardı.

"Ne yaptın ona?" diye tersledim onu.

Dudaklarını büzdü, yanaklarındaki kaslar titriyordu, yüzünde soğuk bir gülümseme belirdi, sırıtıyordu resmen ama gözlerinde en ufak bir hareket bile olmadı, ağaca bakıyordu hâlâ.

İlk gördüğüm şey ağacın gövdesindeki o kara ve yağlı lekeler oldu, daha yakından bakınca ağacın üzerinde kımıldayan sinekler olduğunu anladım onların, hem de sineklerin en mide bulandırıcı türü olan yeşil başlı sineklerdendi bunlar. Daha dikkatli bakınca ağacın gövdesinde iki kelimelik bir yazıyla üç ünlem işaretinin olduğunu fark ettim. Kan kokusunu alınca başım dönmeye gözlerim kararmaya başladı, bayılacaktım neredeyse, en korktuğum şey başıma gelmişti işte. Onu öldürüp kanıyla da bu sloganı yazmıştı. Yine de güçlü durmaya çalışıp şöyle sordum ona:

"Ne yaptın ona?"

"Bir şey yapmadım," dedi ağacın gövdesine iki tekme atıp tekmeden ürken sinekler insanın içine büyük korku düşüren vızıltılarla uçmaya başladı, üzerinde ıslak bir yara bandı olan işaretparmağını kaldırıp şöyle dedi:

"Benim kanım bu, kendi kanımla bunu yazıp senden ayrılmasını istedim ondan!"

Üzerimden büyük bir yük kalkmış gibi hissediyordum ama yorgunluk çöktü üzerime birden, kendimi tutamayıp yere çömeldim, ellerim tavuk pençesi gibi seğiriyordu, cebimden bir sigara çıkarıp yaktıktan sonra derin derin içime çektim. Sigara dumanının bir yılan gibi beynimin içine girip beynimin içindeki kanallarda kıvrılarak ilerlediğini hissedince mutlu ve rahatlamış bir ruh haline girdim. Sinekler ağaçtan uzaklaştığında ağacın gövdesine yazılmış olan o pis slogan trajik bir hamleyle gözlerimin önüne fırlamıştı birden ama çok geçmeden geri dönen sinekler üzerini tekrar kapatınca tanınmayacak, okunaksız bir hale geldi yine...

"Ona dedim ki," dedi karım bana bakmadan, tekdüze ve uyuşmuş bir tonda, "eğer senden ayrılırsa kimseye hiçbir şey söylemeyeceğimi söyledim, ağzımı bile açmam bu konuda. Başka birine âşık olup onunla evlenebilir, çocuk doğurup mutlu mesut bir yaşam sürebilir. Eğer senden ayrılmazsa ikimiz de ölene dek yakasını bırakmam!" Sonra ardına dönüp yara bandı yapıştırdığı parmağını bana doğru uzattı, gözleri parlıyordu, köşeye sıkıştırılmış bir köpek gibi tiz bir sesle bağırarak, "Şu gördüğün parmağı yine ısırıp sizin o çirkin ilişkinizi hükümet binasının kapısına, Parti Komitesi'nin kapısına, Halk Siyasi Danışmanlık Konferansı'nın kapısına, yerel Halk Kongresi'nin kapısına, polis karakolunun kapısına, mahkemenin kapısına, savcılığın kapısına, tiyatronun kapısına, sinemanın kapısına, hastanenin kapısına, her ağacın ve her duvarın üzerine yazıp bütün ilçeye ifşa ederim... Ta ki vücudumdaki bütün kan çekilene kadar!"

47

Kahramanmış gibi yapan şımarık bir oğulun meşhur bir kol saatini parçalaması

Terk edilmiş bir kadının durumu kurtarmak için baba evine geri dönmesi

Karın, üzerinde ayak bileklerine kadar inen kırmızı mor bir elbiseyle senin Volkswagen Santana'nın ön koltuğunda oturuyordu. Elbisesinin üzerinden buram buram naftalin kokusu geliyordu. Elbisesinin göğüs kısmı ve sırtı, göz kamaştıran yuvarlak pullarla kaplıydı, bu halini görünce acaba onu nehre atsam bir balığa dönüşür mü, diye düşünmedim değil. Saçına saç köpüğü sürmüştü, aşırı pudra sürmekten kireçtaşı gibi bembeyaz olmuş yüzüyle koyu renkli boynu büyük bir tezat içindeydi, yüzüne maske takmıştı sanki. Boynundaki altın kolye ve parmaklarına taktığı iki altın yüzükle süslü bir hanımefendiye benziyordu. Şoförün Hu'nun kulaklarını dikip kaşlarını çattığı asık yüzü, karının ona bir karton sigara hediye etmesiyle yumuşadı birden.

Oğlunla ben arka koltukta oturuyorduk. Etrafımıza rengârenk onlarca kutu yığılmıştı, kutuların içinde içki, çay, pasta ve kumaş vardı. Ximen Jinlong'un cipiyle ilçeye geldiğimden beri Ximen köyüne ilk dönüşümdü bu. O zamanlar üç aylık bir eniktim daha, şimdiyse bir sürü deneyime sahip yetişkin bir köpek olmuştum. Heyecanlı bir ruh haliyle yoldaki manzarayı izliyordum arabanın pencerelerinden. Geniş ve dümdüz bir yoldu bu, yolun iki kenarında yemyeşil ağaçlarla çiçekler vardı, yolda çok

az araç olduğundan hız yapmaktan çekinmiyordu Hu. Araba kanatlanmış da uçuyordu sanki. Arabanın değil de sanki benim kaburgalarımdan kanat çıkmış gibi hissediyordum. Ardımızda bıraktığımız ağaçların birer birer yere düştüğünü ve önümüzde uzanan yolun siyah bir duvar gibi yavaş yavaş yükseldiğini hissediyordum, yolun kenarındaki nehir de yolla birlikte yükseliyordu. Ufka doğru uzanan bu simsiyah yolu tırmanırken nehir bir şelale gibi güldür güldür aşağıya akıyordu.

Benim kurduğum tüm bu hayallere ve heyecanıma rağmen oğlun çok sakin görünüyordu. Elindeki elektronik oyuncakta "tetris" denilen bir oyun oynuyordu tüm dikkatiyle. Altdudağını ısırıp başparmaklarını büyük bir ustalıkla kullanarak düğmelerine basıyordu oyuncağın. Oyunda ne zaman bir hata yapsa tekme atıp "tüh" diye sesler çıkarıyordu ağzından.

Karın, üzerinde bir flama olan senin resmî aracınla ilk kez köye gidiyordu, genelde ya otobüse biner ya da oğlunu da yanına alıp bisikletle giderdi. Karın ilk kez böylesine süslenip püslenip, bir memur karısı gibi dönüyordu köye; önceleri saçı başı dağınık bir halde, üzerinde yağ lekeleri olan iş üniformasıyla gelirdi. Köye ilk kez pahalı hediyeler getiriyordu, eskiden kendi kızarttığı böreklerden getirirdi birkaç kilo. Ve beni de ilk kez köye götürüyordu, daha önceleri beni avluya bağlayıp eve göz kulak olmamı isterdi. Senin o küçük sevgilin Pang Chunmiao'yu ele verdiğimden beri bana olan tavrında olumlu gelişmeler olmuştu karının, daha açık söylemem gerekirse karının gözündeki önemim büyük ölçüde artmıştı artık. Aklından geçen her şeyi ne kadar abuk subuk da olsa bana anlatmaya başlamıştı şimdi, onun dediklerinin tıka basa doldurduğu plastik bir çöp kovasına dönüştüm, diyebilirim rahatlıkla. Beni sırdaşı gibi görmesinin dışında bir de danışmanlığını yapıyordum, rezil bir danışman. Kararsızlık içinde sorular sorup duruyordu bana:

"Köpek, sence ne yapmalıyım?"

"Köpek, sence ondan ayrılır mı o kadın?"

"Köpek, Jinan'a konferansa gidiyor ya, kadın da onun peşinden gider mi?"

"Köpek, Jinan'a konferansa gidiyorum, dedi ama ya kadını başka bir yere götürüp küçük bir kaçamak yaparlarsa?"

"Köpek, sence hayatında hiçbir erkek olmadan yaşayabilen kadınlar var mıdır?"

Bu bitmek tükenmek bilmeyen sorulara karşı tek yaptığım şey sessiz kalmaktı. Sessizce onu izlerken düşüncelerim dramatik bir tavırla bir aşağıya bir yukarıya sıçrardı, kâh cennete yükselir kâh cehennemin dibine düşerdim.

"Ah köpek, dürüstçe cevap ver bana, hata onda mı yoksa bende mi?" Küçük, kare şeklinde bir tabureye oturmuş, sırtını mutfak tezgâhına dayamıştı, dikdörtgen bir bileğitaşıyla pas tutmuş bir bıçağı, spatulayı ve makası biliyordu. Benimle konuşmaya ayırdığı zamanı evdeki bütün metal aletleri parlatmak için kullanıyordu sanki. "Ondan daha genç ve daha güzel değilim ama ben de genç ve güzeldim bir zamanlar, öyle değil mi? Tamam, ben ne gencim ne de güzelim şimdi ama ya o? Kocam da benimle aynı değil mi ki? O da genç değil artık ve hiçbir zaman da yakışıklı bir adam olmadı, o yüzünün yarısını kaplayan mavi doğum lekesi yok mu, gece ışığı açınca gördüm mü korkudan tir tir titriyorum bazen. Köpek, genç kızlığımda Ximen Jinlong'la adım çıkmasaydı varır mıydım ona ha? Ah köpek, o iki kardeşin ellerinde mahvoldu tüm hayatım!.." Şikâyetleri bu aşamaya gelince gözleri dolmuştu bile, gözyaşları göğsünün önünü ıslatıyordu, sonra şöyle devam etti: "Şimdi yaşlandım artık, çirkinleştim, oysa o terfi alıp iyice yükseldi, sökük bir çorap gibi bir kenara atmak istiyor beni, ah köpek, sen söyle,

göğün adaleti var mı? Hiç mi vicdanı kalmadı bu adamın?" Tüm gücüyle bıçağı biliyordu bir yandan da, "Ayağa kalkıp dik durmalıyım artık! Sert olmak istiyorum! Üzerimdeki pası bileyip bu bıçak kadar parlak olmak istiyorum!" Tırnağının tersiyle bıçağın keskinliğini denedi, tırnağının üzerinde beyaz bir iz bıraktı bıçak, yeteri kadar keskinleşmişti, ardından şöyle dedi: "Yarın baba evime gidiyoruz köpek, sen de bizimle geliyorsun, onun arabasıyla gideceğiz, onlarca yıldır bir kez olsun binmedim arabasına, kamu malıyla özel işlerimi halletmeyip adına leke sürdürmedim yıllarca, halkın gözü önünde bir itibarı varsa yarısı benim sayemde oldu o itibarın. Ah köpek, insanlar iyi insanlardan faydalanır, tıpkı iyi atlara binmesine benzer bu insanların, daha fazla katlanamayacağım buna artık, diğer memurların karıları gibi davranacağım ben de bundan böyle, Lan Jiefang'ın bir karısı olduğunu bilsinler artık, hem de dikkate alınması gereken bir kadın olduğunu!.."

Araba Ximen köyünün daha yeni inşa edilmiş Zenginlik Köprüsü'nden geçti, o eski küçük taş köprü yeni köprünün sağında kalıyordu, kıçı çıplak bir grup erkek çocuğu taş köprünün üzerine çıkmış sırayla ikişerli ve üçerli şekilde nehre atlarlarken nehrin üzerinde dizi dizi dalgalanmalar oluyordu. Bu sırada oğlun elindeki oyunu bırakıp pencereden dışarı bakabildi sonunda, yüzünde kıskanç bir ifade vardı.

"Kaifang," diye seslendi karın oğluna, "kuzenin Huanhuan da o çocukların arasında."

Huanhuan ve Gaige'nin o küçük yüzleri belirdi birden gözümün önünde belli belirsiz. Huanhuan'ın o kuru yüzü tertemizdi her zaman, Gaige'nin o soluk ve şişman yüzündeyse sümük parçaları olurdu hep. İkisinin kokusu da koku depomdaydı hâlâ. Onların kokularını hatırlayınca sekiz yıl önce Ximen köyünde aldığım binlerce

koku birer birer su yüzüne çıkıp azgın bir nehir oluşturdu zihnimde.

"Kaç yaşında oldu hâlâ kıçı çıplak dışarıda oynuyor," diye homurdandı oğlun, sesinde küçümseyici mi yoksa kıskançça mı olduğunu çıkaramadığım bir tonla.

"Eve vardığımızda ağzından bal damlasın, kibar ol," diye uyardı karın, "ninenlerle dedenleri mutlu edip akrabaların sana imrenmesini sağlamalısın."

"O zaman ağzıma biraz bal sür sen de!"

"Beni kızdırmaya bayılıyorsun, değil mi?" dedi karın, "Kutulardaki balları onlara hediye ederken balları onlara senin aldığını söyle."

"Benim param mı varmış ki?" dedi oğlun suratını asıp, "Öyle söylesem de bana inanmazlar ki!"

Karınla oğlun işte böyle atışırken araba anacaddeye çıktı, caddenin iki tarafında seksenli yılların başında yapılmış, kışla tarzı, kırmızı tuğlalı evler uzanıyordu birbiri ardına, hepsinin duvarının üzerine kireçle "Yıkım" yazılmıştı, eski köyün güneyindeki tarlalardan ekskavatörlerin gümbürtüsü geliyordu, portakal sarısı, devasa kollarını uzatmış olan iki vinç sessizce bekliyordu bir köşede. Ximen köyünün kentsel dönüşümü başlamıştı işte.

Araba eski moda Ximen Konağı'nın kapısında durdu. Hu kornaya basınca bir sürü insan çıktı avluya. Her birinin kokusunu alırken yüzlerine de bakıyordum. Kokularında yaşlanmanın etkileri vardı, vücutları yağ bağlamış, yüzlerinde kırışıklıklar oluşmuştu, Lan Lian'ın yüzü mavi, Yingchun'unki kahverengi, Huang Tong'unki sarı, Qiuxiang'ınki beyaz, Huzhu'nunkiyse kırmızıydı.

Hemen arabadan inmedi karın, şoför Hu'nun onun için kapıyı açmasını bekliyordu. Elbisesinin eteğini kaldırıp arabadan inerken topuklu ayakkabı giymeye alışık olmadığından az kalsın yere düşüyordu. Eksik sol kalçasını örtbas etmek için bin bir güçlükle dengesini koru-

maya çalıştığını izledim onun. Şişmiş olan kalçasının deniz süngerini andıran bir koku yaydığını aldım. Eve bu dönüşü onun için çok sancılı bir süreçti.

"Ah canım kızım benim!" diye neşeyle seslenen Qiuxiang, kendini öne atıp kızını kucaklamak istedi ama onun önüne gelince durdu birden. Zamanında söğüt dalı gibi incecik olan bu kadının yanakları sarkmıştı şimdi, karnıysa iyice dışarı çıkmıştı, yüzünde sevgi dolu ama biraz da yaltaklanan bir ifade vardı, elini uzatıp o eğri büğrü parmaklarıyla karının elbisesindeki pulları okşarken abartılı bir tavırla –onun en doğal haliydi bu– şöyle dedi: "Aman Tanrı'm, bu benim kızım mı yoksa? Gökten bir peri düştü sandım ben de!"

Annen, Yingchun elinde bir bastonla yanlarına geldi, vücudunun bir yanı çoktan tutmaz olmuştu artık, hiç dermanı kalmamış gibi duran ince kolunu kaldırıp şöyle dedi karına:

"Kaifang nerede? Nerede benim canım torunum?"

Şoför Hu hediyeleri almak için arabanın arka kapısını açar açmaz dışarı fırladım hemen.

"Dört Numaralı Enik mi bu yoksa? Aman Tanrı'm, dana kadar olmuş!" dedi Yingchun.

Oğlun gönülsüzce indi arabadan.

"Kaifang'ım benim..." diye seslendi Yingchun, "Yanıma gel de ninen iyice baksın bir sana, sadece birkaç ay geçmesine rağmen yine boy atmışsın."

"Merhaba nine," dedi oğlun, sonra gelip onun başını okşayan babana da, "Merhaba dede," diye selamladı. İki mavi yüz, biri kaba ve yaşlı, diğeri esnek ve taze, birlikte ilginç bir tezat oluşturdu. Oğlun büyükbabasına, büyükannesine ve teyzesine de ayrı ayrı selam verdi. Annen oğlunun hatasını düzeltip, "Ana yarısı de," dedi. Huzhu da, "İkisi de aynı kapıya çıkıyor, hem teyze daha samimi," dedi. Baban, karına şöyle sordu: "Ya babası nerede? Nasıl gelmez?" "Eyalete konferansa gitti," diye cevap verdi karın.

"Hadi içeri geçin!" dedi annen bastonuyla yere vurup, bir aile reisi tavrıyla.

"Küçük Hu," diye seslendi karın, "geri dönebilirsin ama öğleden sonra saat tam üçte bizi almayı sakın unutma!"

Bu insanlar oğlunla karının etrafını sarıp kucaklarında rengârenk hediye paketleriyle Ximen Konağı'nın avlusuna girdi. Benim dışarıda kalıp bütün eğlenceyi kaçırdığımı mı sanıyorsun? Hayır, hiç de bile, tam da insanlar kendi keyiflerinin tadını çıkarırken siyah beyaz tüyleri olan bir köpek çıktı evden. Kardeş kokusu burnuma dolunca aklımda bir sürü anı canlandı. "Bir Numara; ağabey!" diye bağırdım heyecanla. "Dört Numara, en küçük kardeşim!" diye kükreyerek selamladı o da beni. Bağrışmalarımızdan ürken Yingchun ardına dönüp bakışlarıyla bizi süzerken şöyle dedi:

"Bir Numara, Dört Numara; siz iki kardeş kaç senedir görüşmüyorsunuz bakayım, durun da hesaplayayım bir..." Yingchun parmaklarını saymaya başladı hemen, "Bir, iki, üç... Aman Tanrı'm tam sekiz senedir görmüyorsunuz birbirinizi, sekiz köpek yılı insan yaşamının yarısı eder..."

"Öyle hesaplanmaz," dedi şimdiye dek konuşma fırsatı yakalayamamış olan Huang Tong, "yirmi köpek yılı yüz insan yılı eder."

Burunlarımızı birbirine değdirip birbirimizin yüzünü yaladık, sonra boyunlarımızı birbirine sürtüp omuzlarımızı çarpıştırarak hasret giderdik o kadar yıldan sonra yeniden görüşmenin verdiği mutlulukla.

"Dört Numara, seni bu hayatta bir daha hiç göremeyeceğimi düşünmeye başlamıştım," dedi gözleri dolan ağabeyim, "ikinci ağabeyinle benim, sizleri ne kadar çok özlediğimizi bilmiyor musun yoksa, seni ve ablanı?"

"İkinci ağabeyim nerede?" diye sordum heyecanla bir yandan da burun deliklerimi ardına kadar açıp onun kokusunu bulmaya çalışarak.

"İkinci ağabeyinin evinden geçenlerde cenaze kaldırıldı," dedi ağabeyim üzgün bir sesle, "Ma Liangcai'yi hâlâ hatırlıyor musun? Evet ya, senin sahibinin eniştesi olur, çok iyi bir adamdır, üflemeli ve telli çalgıların hepsini çalar, oyun yazıp resim de yapar, sanatın her türlüsü gelir elinden, ilkokula müdür oldu, işi rahat, halkın öğretmeni olan böyle bir adama kim saygı duymaz ki? Ama Ximen Jinlong'un yardımcılığından istifa etti işte. İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nden adını bilmediğim bir şef tarafından çok kötü eleştirildikten sonra can sıkıntısıyla eve dönüp birkaç kadeh içki içmiş, işemek için ayağa kalktığında sendeleyip baş üstü yere çakılınca oracıkta ölüvermiş adamcağız. İnsan bir ömür, ot sonbahara kadar yaşarmış, ya biz köpeklerin sonu nasıl olacak? Nasıl olur da senin sahibine söylememişler bu haberi anlamadım."

Benim erkek sahibim bu aralar kancayı genç bir kıza taktı, bil bakalım kim? Ablamın sahibinin küçük kız kardeşi. Çenemle kayısı ağacına dayanıp Huzhu'yla konuşan Hezuo'yu işaret edip, "Bu da kafayı yedi," diye fısıldadım, "birkaç gündür toparladı ama, bugün buraya gelmesinin nedeni Lan Jiefang'ın eve dönüş yolunu kapamak."

"Demek bütün ailelerin bir sıkıntısı var," dedi ağabeyim, "bizler de köpek olarak sahibimiz ne derse onu yaparız, hizmet etmektir görevimiz, böyle sıkıntılı olayların derdi bize düşmez. Sen bekle burada da ben bir koşu gidip İki Numara'yı çağırayım, üç kardeş hasret gideririz."

"Koşmana ne gerek var, ağabey," dedim, "biz köpekler havlayarak beş yüz kilometrelik bir alana istediğimiz mesajı iletemiyor muyuz ki?" Başımı kaldırmış tam havlamaya başlayacaktım ki, "Gerek kalmadı," dedi ağabeyim, "İki Numara çoktan gelmiş bile."

Batıdan bize doğru gelen ikinci ağabeyim ve sahibesi Baofeng'i gördüm birden. İkinci ağabeyim önde, Baofeng arkadaydı. Baofeng'in arkasında uzun ve zayıf bir

erkek çocuğu vardı. Gaige'nin kokusunu alınca bu ufaklık amma da büyümüş, diye düşündüm. Bazıları bizim insanları olduklarından daha kısa gördüğümüzü, hatta köpek bakışı diye bir şeyin olduğunu söyler, peh, amma osurmuşlar! Biz uzun olanı uzun, kısa olanı kısa görürüz.

Ağabeyim, "İki Numara, bak bakalım kim bu?" diye bağırdı yüksek sesle. "İkinci ağabey," diye seslenerek yanına koşturdum ben de. İkinci ağabeyim kapkara bir köpek olan babamızın genlerinin en iyilerini almıştı, yüzlerimiz hemen hemen aynı gibiydi ama ben ondan daha iriydim. Üç kardeş itiştik, kakıştık, sürtündük filan, uzun süre sonra birbirimizi görmenin verdiği mutluluğu ifade etmenin en iyi yoluydu bu. Bir süre böyle oynaştıktan sonra ablamın iyi olup olmadığını sordular, iyi olduğunu, üç yavru doğurduğunu, her birinin çok iyi bir fiyata satılıp sahibinin ailesine iyi para kazandırdığını söyledim. Onlara köpek anamın durumunu sorunca bir süre sessizleşti ikisi de, yaşlı gözlerini kaldırıp onun eceliyle öldüğünü söylediler, hastalanmamış bile, vakti geldiğinde ölüvermiş işte, Lan Lian, annemizi kendi elleriyle kontrplaktan yaptığı bir tabuta koyup kendisi için çok değerli olan tarlaya gömmüş, bir köpek için çok yüksek derecede nezaket içeren bir hareketmiş bu.

Biz üç kardeşin sıcak kaynaşması Baofeng'in dikkatini çekti. Şaşkınlık dolu gözlerle bakıyordu bana, heybetli vücudum ve güçlü görünümüm şaşırtmıştı onu galiba. "Bu sen misin Dört Numara?" diye sordu bana, "Nasıl oldu da bu kadar büyüdün? Tekne kazıntısı bir ufaklıktın halbuki sen."

O beni incelerken ben de onu inceliyordum tabii. Üç reenkarnasyondan sonra bile tamamıyla silinmemişti Ximen Nao'nun anıları, arada geçen sayılamayacak kadar çok olaydan sonra iyice zihnimin derinliklerine gömülmüştü ama, uzak geçmişin bu anıları bir kere su yüzüne

çıktı mı kafamın iyice karışmasından ve şizofren olacağımdan korkuyordum. Dünya işleri kitaba benzer, sayfa sayfa çevrilir. Önünü görmek isteyenler eski hesap defterlerine ne kadar az bakarlarsa onlar için o kadar iyi olur, köpekler de kendi zamanlarını yaşayıp gerçek ve şimdi gerçekleşen hayata ayak uydurmalıdır. Uzak geçmişin tarihî sayfalarında ben onun babasıydım, o da benim kızımdı; şimdi gözlerimin önünde gerçekleşen gerçek hayattaysa bir köpeğim ben sadece ve o da benim köpek ağabeyimin sahibesi ve benim sahibimin aynı anne, farklı babadan olma üvey kardeşi. Yüzü soluk griydi, saçları henüz ağarmamış olmasına rağmen donun ardından bir duvarın tepesinde çıkmış kuru ve kırılgan otları andırıyordu. Bez ayakkabılarının üzerindeki beyaz yamalar haricinde baştan aşağıya siyahlar içindeydi. Kocası Ma Liangcai için yas tutuyordu, üzerinde ölümün o kasvetli kokusu vardı. Hafızamda her zaman mutsuz ve solgun yüzlü biri olarak yer etmişti zaten, pek gülmezdi, arada bir güldüğündeyse karın üzerinden yansıyan kasvetli ve soğuk bir ışığı andırırdı gülümsemesi, bir görenin bir daha unutamayacağı. Hemen arkasından gelen ufaklık Ma Gaige'yse babası Ma Liangcai'nin ince ve uzun vücudunu miras almışa benziyordu. Çocukluğunda yumurta gibi beyaz ve yuvarlak bir yüzü vardı bu çocuğun, şimdiyse yüzü uzamış ve kırışıklıklar çıkmıştı üzerinde, kulakları belirgin bir şekilde kepçeydi. Daha on yaşına bile gelmemiş bu çocuğun bir sürü beyazı vardı saçlarında. Mavi bir şortla kısa kollu beyaz bir gömlek giyiyordu –Ximen Köyü İlkokulu'nun üniformasıydı bu– ayaklarında bir çift beyaz lastik ayakkabı, elinde içinde üzerinden tazelik damlayan kırmızı mor kirazların olduğu yeşil, plastik bir kâse vardı.

İki ağabeyimin eşliğinde Ximen köyünde bir tur attım, buradan daha enikken ayrıldığımdan Ximen Kona-

ğı'nın avlusu dışında köy hakkında hiçbir izlenimim yoktu ama burası doğduğum yerdi benim, Mo Yan denilen o ufaklığın bir makalesinde yazdığı gibiydi tıpkı, "Doğduğun yerle aranda kan bağı vardır," bu yüzden köyün sokaklarında yürüyüp etrafa bakınırken çok duygulandım haliyle. Bazı tanıdık yüzler gördüm, o zamanlar hiç duymadığım bir sürü koku aldım, bir de nedense bazı kokuların artık var olmadığını fark ettim. O yılların en baskın kokusu olan sığır ve eşek gibi yük hayvanı kokuları yok olmuştu hepten, bir sürü evin avlusundan yoğun bir paslanmış metal kokusu yükseliyordu, bu kokudan tarlaların köylülere paylaştırılıp yeniden bağımsız çiftçiliğe geçildikten sonra halk komününün tarımda makineleşme rüyasının gerçekleşmiş olduğunu anladım. Köyün bu büyük değişikliklerin arifesinde heyecan ve kaygıyla çalkalandığını hissettim, insanların yüzlerinde sanki çok yakında çok büyük bir şeyin olacağını bildiren tuhaf bir ifade vardı.

Köyde turlarken bir sürü köpekle karşılaştık. Ağabeylerimi çok sıcak bir tavırla selamlıyor, beni de hayranlık dolu bakışlarla süzüyorlardı. Ağabeylerim gururlu bir tavırla caka sattı "Bizim Dört Numara bu, ilçede yaşıyor, ilçenin Köpek Yardımlaşma Derneği'nin başkanıdır kendisi, on binden fazla köpeği yönetir!" Ağabeylerim abartılı bir tavırla ilçedeki köpek sayısını on katından biraz daha fazla söylemişlerdi işte.

Ağabeylerim ricam üzerine ona olan saygılarımı iletmem için beni annemin mezarına götürdü. Oraya gitmek istememin tek amacı anneme hürmet etmek değildi sadece, aklımda ağabeylerime söyleyemeyeceğim kadar çok şey vardı. Ximen Nao'dan Eşek Ximen'e, Eşek Ximen'den Boğa Ximen'e, Boğa Ximen'den Domuz Ximen'e, Domuz Ximen'den Köpek Ximen'e okyanusun içindeki bir adayı andıran bu toprak parçasıyla aram-

da kendi kanım ve kendi etimden oluşan karman çorman bir ilişki vardı. Köyün doğusundaki bu arazinin şeftali ağaçlarıyla çevrelenmiş olduğunu gördüm, bir ay önce gelmiş olsam engin bir şeftali çiçeği denizi karşılardı beni muhtemelen. Ağaçların yaprakları çoktan sarı ve yeşil arası bir renge bürünmüştü, dallarda da dizi dizi tüylü şeftaliler vardı. Lan Lian'ın bu bir nokta altı dönümlük arazisi onun inatçı kişiliğini sergiliyordu hâlâ, şeftali ağaçları tarlanın iki yanında duruyordu, tarladaki ekinlerse zayıf görünmelerine rağmen inatla ayakta dikiliyorlardı hâlâ. Neredeyse nesli tükenmiş tahılları ekmeye devam ediyordu hâlâ, zihnimin derinliklerini yoklayıp bu ekinlerin adının ne olduğunu bulmaya çalıştım. Siyez buğdayıydı bu, kuraklığa ve sele karşı çok dayanıklıydı, inadıyla küstahça yükselirdi yabani otların arasından. İnsanların tıka basa doyup iyice şişmanladıkları bu çağda bu kaba ve yabani buğday belki de hayat kurtarıcı bir rol oynayabilirdi.

Üç kardeş annemizin mezarının önünde bir an sessizce durduktan sonra üzüntümüzü ifade etmek için göğe doğru uzun uzun havladık. Mezar dediğim şey sepet büyüklüğünde, yukarı doğru yükselen bir toprak parçasından başka bir şey değildi tabii, mezarın üzerinde de vardı o yabani buğdaylardan. Annemizin mezarının yanında üç toprak parçası daha vardı sırayla yükselen. Büyük ağabeyim en yakındaki mezarı işaret edip, "Duyduğuma göre burada bir domuz gömülüymüş, her türlü kötülüğü yapmış bir domuzmuş ama insanlar için kendi hayatını feda ettiği de söyleniyor. Senin küçük sahibinle İki Numara'nın küçük sahibini, bir de köyden onlarca çocuğu donmuş nehrin içinden çıkarmış. Çocuklar kurtulmuş ama domuz ölmüş," dedi. Sonra diğer iki mezarı işaret edip, "Duyduğuma göre birincisinde bir boğa yatıyor, ikincisindeyse bir eşek, mezarların içinin boş oldu-

ğunu söyleyenler de var, eşeğin mezarında sadece ahşaptan oyulmuş bir toynak varmış, boğanınkindeyse sadece bir yular. Bunlar çok eskiden yaşanmış olaylar, ayrıntılarını biz de bilmiyoruz," dedi.

Tarlanın sonunda gerçek bir mezar vardı. Mezarın üzerinde kireçtaşı ve alçıdan yapılmış bir tümsek yükseliyordu, mezarın önünde üzerinde yazılar olan mermerden bir mezar taşı duruyordu: Ximen Nao ve karısı Bai'nin mezarı. Gözlerimin önündeki bu sahneyi görünce içim yandı, sonsuz bir kedere kapıldım birden, köpek gözlerimden insan gözyaşları süzülmeye başladı. Ağabeylerim ön patileriyle omzumu okşayıp şöyle sordular: "Dört Numara neden bu kadar üzüldün birdenbire?" Başımı iki yana sallayıp gözyaşlarımı silerken, "Yok bir şey, bir arkadaşım geldi aklıma," dedim. Büyük ağabeyim, "Bu mezarı parti sekreteri olmasının ikinci yılında Ximen Jinlong yaptırmıştı annesiyle babası için. Fakat mezarın içinde Bai ile Ximen Nao'nun kitabeleri var sadece, Ximen Nao'nun kemiklerine gelince, bunu üzülerek söylüyorum, bizim o açlıktan kırılmış olan atalarımız tarafından yenilmiş," dedi.

Ximen Nao ile Bai'nin mezarının etrafında üç kere döndükten sonra arka bacağımı kaldırıp karmakarışık duygular içeren çişimi yaptım mezar taşının üzerine.

İkinci ağabeyim şoktan beti benzi atmış bir tavırla, "Dört Numara amma taşaklıymışsın; ama Ximen Jinlong bu yaptığını bilse av tüfeğini eline aldığı gibi gözünün yaşına bakmaz vururdu seni," dedi.

Acı acı gülerek, "Öyleyse gelsin de vursun beni ama beni öldürdükten sonra cesedimi bu toprağa gömsün..." dedim.

Ağabeylerim bir süre birbirlerine baktıktan sonra ikisi birden neredeyse aynı anda şöyle dedi: "Dört Numara hadi eve dönelim artık, bu topraklarda yok yere

öldürülmüş bir sürü masumun kanı var, çok da kötü kokuyor, bir hayalete rastlarsak sonumuz donmaktan daha kötü olur." Bunu dedikten sonra beni çekiştirerek tarladan uzaklaştırdılar. O andan itibaren önünde sonunda döneceğim nihai yuvamın burası olduğunu biliyordum artık. İlçede yaşamama rağmen öldükten sonra buraya gömülmeliydim mutlaka.

Ximen Konağı'nın avlusuna dönünce hemen ardımızdan Ximen Jinlong'un oğlu Ximen Huan da girdi avluya. Üzerindeki balık ve çamur kokusuna rağmen kokusunu almakta hiç zorlanmadım. Belden yukarısı çıplak, yalınayak bir haldeydi, üzerinde naylon bir şort vardı, tanınmış bir marka olan tişörtünü gelişigüzel bir şekilde omuzlarına atmıştı, elinde bir tele geçirilmiş, gümüşsü pulları olan ringa balıkları vardı. Çok pahalı bir kol saati parıldıyordu bileğinde. Beni görür görmez elindekileri fırlatıp üzerime doğru atıldı. Üzerime binmek istediği her halinden belli oluyordu, onurlu bir köpek, insanların üzerine çıkmasına izin vermezdi tabii. Yana kayıp yoldan çekildim hemen.

Annesi Huzhu konaktan koşarak çıkıp telaşla kükredi:

"Huanhuan nereye kayboldun öyle? Niye bu kadar geç kaldın? Teyzenle Kaifang Ağabeyi'nin geleceğini söylememiş miydim ben sana ha?"

"Balık tutuyordum," dedi yerdeki balıkları havaya kaldırıp, sonra yaşından hiç beklenmeyecek bir tavırla şöyle dedi: "Bu kadar onurlu misafirleri balıkla ağırlamamak yakışık alır mı hiç?"

"Ah, bu çocuk yok mu," dedi Huzhu, Ximen Huan'ın yere attığı tişörtü kaldırırken, "bu iki küçük kedibalığıyla kimi ağırlayacağını sanıyorsun sen?" Çocuğun başındaki kum ve balık pullarını temizlerken şöyle sordu birden: "Huanhuan, spor ayakkabıların nerede?"

Ximen Huan gülerek, "Sana yalan söylemeyeceğim anne, ayakkabıları bu balıklarla takas ettim," dedi.

"Aman Tanrı'm, bu ailenin ocağına incir ağacı mı dikeceksin sen!" diye bağırdı Huzhu, "Baban birini gönderip Şanghay'dan aldırmıştı o ayakkabıları, hem de 'Nike' tı onlar, bin yuanlık ayakkabıları bu iki küçük kedibalığıyla mı takas ettin şimdi sen?"

"Anne ikiden fazla balıkla," dedi Ximen Huan, sonra ciddi ciddi balıkları sayıp, "tam dokuz tane balık var burada, niye hâlâ iki tane deyip duruyorsun?" dedi.

"Baksanıza ne kadar da aptal bir çocuk yetiştirmişim ben," dedi Huzhu, oğlunun elindeki balıkları alıp sonra balıkları az önce avluya çıkmış olanlara doğru kaldırıp şöyle dedi: "Bu sabah erkenden nehre gidip misafirler için balık yakalayacağını söylemişti, tüm gün uğraştıktan sonra getirdiklerine bakın hele, hem de bu bir avuç balık için güzelim 'Nike' spor ayakkabılarını takas etmiş biriyle, siz söyleyin, harbiden aptal değil mi benim oğlan?" Ardından biraz fazla aşırıya kaçan bir yaygarayla balıkları oğlanın omzuna çalıp, "Kiminle takas ettin bunları? Hemen gidip geri alıyorsun ayakkabıları!" dedi.

"Anne," dedi Ximen Huan bir dövüş horozunu andıran o küçük gözleriyle annesine yan yan bakarken, "erkek adam sözünden döner mi hiç? Alt tarafı bir çift yırtık ayakkabı değil mi? Yenisini alırsınız olur biter, babamın bok gibi parası var nasılsa!"

"Kapa çeneni, seni küçük piç kurusu!" diye bağırdı Huzhu, "Saçma sapan konuşma, babanın o kadar çok parası olduğunu da kim söyledi sana?"

"Babamda para olmayacak da kimde para olacak?" dedi Ximen Huan, annesine ters ters bakarak, "Babam zengin bir adam, hem de dünyanın en zengin adamı!"

"Şimdi de hava atarak ne kadar aptal olduğunu göstermeye mi çalışıyorsun!" diye bağırdı Huzhu, "Baban eve dönünce bir güzel vurmaz mı senin kıçına gör bakalım!"

"Neler oluyor bakayım?" diye bağırdı Ximen Jinlong, Cadillac'ından inerken, araba sessizce öne doğru süzülüyordu. Üzerine geçirdiği rahat giysiler, sinekkaydı tıraş edilmiş başı ve yanakları, hafiften çıkmış göbeği ve elindeki kocaman dikdörtgen cep telefonuyla tam anlamıyla bir patron havası taşıyordu. Huzhu'nun dediklerini dinledikten sonra oğlunun başına vurup, "Ekonomik açıdan bakarsak bin yuanlık Nike'ı dokuz tane küçük kedibalığıyla takas etmek aptallığın daniskası sayılır ama işin bir de ahlaki tarafı var, seçkin misafirlerimizi ağırlamak için bin yuanlık ayakkabıları balıkla takas etmek gerçekten de kahramanca bir davranış. Bu yüzden ne öveceğim ne de cezalandıracağım seni. Ama övgüye değer bir şey söyledin az önce," dedi tüm gücüyle oğlunun omzuna vurup, "'Erkek adam sözünden dönmez hiç,' 'Bir kere söz verdin mi yoluna dört atlı çıksa bile sözünden dönemezsin,' takas ettiysen ettin işte, sözünden dönmek olmaz!" dedi.

"Duydun mu bak?" dedi Ximen Huan, annesine dönüp gururlu bir tavırla, sonra balıkları alıp ninesine seslendi yüksek sesle, "Nine, balıkları al da seçkin misafirlerimize balık çorbası pişir!"

"Çok şımartıyorsun onu, böyle devam ederse sonu ne olacak hiç bilmiyorum," dedi Huzhu, Jinlong'a bakıp alçak sesle fısıldayarak, sonra ardına dönüp oğlunun kolundan tutarak, "Küçük ecdadım, hemen eve gidip üzerini değiştiriyorsun, bu halde nasıl çıkarsın misafirlerimizin karşısına?"

"Şu heybete bakın hele!" dedi Ximen Jinlong, konağa girmeden önce beni fark ettiği an başparmağını kaldırıp beni işaret ederek, sonra onu karşılamaya çıkanları selamladı tek tek. Ardından senin oğluna övgüler düzdü: "Değerli yeğenim Kaifang, buradan bakınca ne kadar yetenekli olduğunu görebiliyorum, hiç de sıradan bir genç

adam değilsin sen, baban kaymakam yardımcısı ama büyüyünce vali olacaksın sen!" Sonra Gaige'yi teselliye başladı: "Ufaklık dik ve gururlu dur, korkup endişelenecek bir şeyin yok bu hayatta, dayının masasında yemek olduğu sürece aç kalmazsın hiç." Sonra Baofeng'e geldi sıra: "Kendine işkence etmeyi bırak artık, kimse ölüyü geri getiremez. Ben de çok üzgünüm, o ölünce sağ kolumu kaybetmiş gibi oldum." Sonra iki yaşlı çifte dönüp başını salladı. En sonunda karına dönüp, "Yengeciğim, sana kadeh kaldırmak istiyorum! Geçen öğlen benim projenin onaylanmasını kutlamak için verdiğim öğle yemeğinde ben onur konuğu tahtına oturmuş ziyafetin tadını çıkarırken mağdur olan Jiefang oldu. Hong Taiyue denilen o yaşlı keratanın inadı gerçekten de çok sevimli ama gözaltında geçireceği o kısa süre bir ders olur onun için umarım," dedi.

Öğleden sonra verilen yemekte karın kaymakam yardımcısının karısına yakışır bir şekilde o ne çok soğuk ne de çok sıcak olan tavrıyla onurunu korudu, coşkulu bir ev sahibi olan Jinlong yemek boyunca bu ailenin gerçek reisinin kim olduğunu çok açık bir tavırla ortaya koydu. Masadaki en hareketli kişiyse Ximen Huan'dı, ziyafetteki görgüsüyle ne kadar akıllı bir çocuk olduğunu gösterdi herkese, Ximen Jinlong oğlunun disipliniyle ilgilenmediğinden tam anlamıyla kontrolden çıktı çocuk. Önce kendine ardından da Kaifang'a bir kadeh içki doldurup giderek peltekleşmeye başlamış diliyle şöyle dedi:

"Kaifang Ağabey, bunu... bunu içelim de seninle konuşmak istediğim bir konu var..."

Oğlun, karma baktı birden.

"Teyzeme bakma sen, erkek adamlar kendi meselelerinde kendi kararlarını kendileri alırlar, hadi, senin... şerefine kaldırıyorum bu kadehi!"

"Huanhuan yeter ama artık!" dedi Huzhu.

"Hadi dudaklarını kadehe değdir bakalım," dedi karın, oğluna.

İki küçük şeytan kadehlerini tokuşturduktan sonra Ximen Huan boynunu geriye attığı gibi kadehin içindeki içkiyi fondipleyiverdi, ardından boş kadehi Kaifang'a doğru kaldırıp şöyle dedi:

"Önce hatır... hatır için içelim!"

Kaifang dudaklarını kadehteki içkiye değdirir değdirmez kadehi geri bıraktı.

"Senin... senin bu yaptığın ağabeyliğe yakışmaz," dedi Ximen Huan.

"Yeter!" dedi Ximen Jinlong, Ximen Huan'ın kafasına sertçe vurup, "Orada duracaksın işte, istemediği bir şeyi kimseye zorla yaptıramazsın! Birini içki içmeye zorlamakla adam olunmaz!"

"Ba... ba... ne dersen o..." dedi Ximen Huan kadehini bırakıp, sonra kol saatini çıkarıp Kaifang'a doğru uzatırken şöyle dedi: "Ağabey, bu Longines, İsviçre'de yapılmış, Koreli bir işadamına sapan verip takas etmiştim, şimdi de bu kol saatini senin o kocaman köpeğinle takas etmek istiyorum."

"Olmaz!" dedi oğlun çok net bir tavırla.

Ximen Huan hiç memnun olmadı bundan ama şamata da çıkarmadı, ciddi bir tavırla şöyle dedi:

"Bir gün bana evet diyeceğine inanıyorum."

"Oğlum, kes artık gürültüyü," dedi Huzhu, "birkaç aya ilçeye ortaokula başlamaya gideceksin zaten, eğer köpeği görmek istiyorsan arada teyzene gidersin olur biter!"

Masadaki muhabbet sonunda gelip beni buldu tabii. Şöyle dedi annen: "Aynı anadan olma bu köpeklerin her birinin bu kadar farklı olmasını bir türlü aklım almıyor."

"Ana oğul bu köpeğe sahip olduğumuz için çok şanslıyız," dedi karın, "babası gece gündüz çalışıyor, ben işe gidiyorum filan, evi kollamakla Kaifang'ı okula götürüp getirme işini hep o yapıyor."

"Geçekten de harika bir köpek bu," dedi Ximen Jinlong kızarmış bir domuz bacağını önüme atıp, "Dört Numaralı Köpek, zengin bir ailenin köpeğisin diye arada köye uğramazlık etme sakın ha!"

Domuz bacağının baştan çıkarıcı kokusunu alınca karnım guruldamaya başladı ama ağabeylerimle göz göze gelince gidip de yemedim.

"Gerçekten de çok farklılar birbirlerinden," diye içini çekti Ximen Jinlong, "Huanhuan, bu köpekten çok şey öğrenebilirsin!" Sonra iki domuz bacağı daha alıp ağabeylerimin önlerine fırlatırken, "Erkek adam olmak demek gerçekten de çok büyük biri gibi davranmayı gerektirir," dedi.

Ağabeylerim büyük bir sabırsızlıkla ağızlarına attılar domuz bacaklarını, eti açgözlü bir şekilde yalamadan yutmaya çalışırlarken tuhaf sesler çıktı boğazlarından. Ağzımı bile kıpırdatmadım, bakışlarımı karının üzerine dikmiştim, yiyebileceğimi söyleyen bir el hareketi yaptığında etten ufak parçalar ısırıp yavaş yavaş çiğnemeye koyuldum hiç ses çıkarmadan.

Birinin, köpeklerin onurunu koruması gerekiyordu işte.

"Çok doğru söyledin baba," dedi Ximen Huan, Kaifang'ın önüne bıraktığı kol saatini alıp, "ben de çok büyük biri gibi davranmak istiyorum." Masadan kalkıp odasına koşturduktan sonra elinde bir av tüfeğiyle çıkageldi.

"Huanhuan ne yaptığını sanıyorsun?" dedi Huzhu telaşla ayağa kalkıp.

Ximen Jinlong çok sakindi, yüzünde hafiften bir gülümsemeyle şöyle dedi:

"Oğlumun nasıl çok büyük bir adam gibi davranacağını görmek isterim doğrusu! Amcasının köpeğini mi vuracak yoksa? Hiç de erdemli bir davranış olmaz bu. Yoksa bizim köpekle halasının köpeğini mi vuracak? İşte

bu küçük bir adamın yapacağı, çok daha kötü bir hareket olur!"

"Beni çok küçümsüyorsun, baba!" diye öfkeyle kükredi Ximen Huan. Tüfeği omzuna attı birden; ama omuzları bu iş için yeteri kadar gelişmemişti daha, tüfeği tutuş şeklinden bunu daha önce defalarca denemiş olduğu çok açık bir şekilde belli oluyordu, son derece sofistike bir tutuştu bu. Pahalı kol saatini kayısı ağacının üzerine asıp on metre kadar geriledi. Kartuşu usta bir hareketle yerine yerleştirdikten sonra yüzüne yetişkinlerinkini andıran zalim bir gülümseme yerleşti. Kol saati öğle güneşinin altında pırıl pırıl parlıyordu. Huzhu'nun korku dolu çığlıklarının ta uzaklara kadar gittiğini duydum, saatin çalışırken çıkardığı sesler insanın ruhuna işliyordu sanki. Zaman ve mekân donup kör edici bir ışık haline geldi, saatin "tik tak"ları kocaman kara bir makasa dönüşüp o kör edici ışığı küçük parçalara bölüyordu. Ximen Huan ilk atışında ıskalayınca ağacın gövdesinde çay fincanı büyüklüğünde beyaz bir delik açıldı. İkinci atış tam isabetti. Mermi saati bin parçaya ayırınca–

Rakamlar dağıldı ve zaman paramparça oldu.

48

Kamu öfkesinin yargı önüne çıkması

Kişisel sorunların kardeşleri birbirine düşman etmesi

Jinlong bana telefon edip annemin ağır hasta olduğunu söyledi. Ximen Konağı'nın salonuna adımımı attığım anda onun oyununa geldiğimi anladım hemen.

Annem hastaydı ama öyle ağır hastalık değildi geçirdiği. Elinde dikenli bir dişbudak ağacından yapılmış bastonuyla salonun batı köşesindeki bir kerevetin üzerinde oturuyordu, beyaz saçlarla kaplı kafası durmadan titrerken gözlerinden bulanık gözyaşları süzülüyordu. Babamsa annemin sağında oturuyordu, bu iki ihtiyarın arasında bir kişinin sığabileceği kadar boşluk bırakılmıştı. Benim içeri girdiğimi gören babam ayakkabılarından birini çıkarıp zayıf bir kükremeyle üzerime atıldıktan sonra herhangi bir açıklama yapmadan ayakkabı tabanını sol yanağıma geçiriverdi. Kulağım uğuldadı, gözlerimin önünde yıldızlar uçuşurken yanağım ateş gibi yanıyordu. Babamın ayağa fırladığı an kerevetin şahlandığını ve annemin önce yere ardından da geriye doğru düştüğünü gördüm. Annemin elindeki baston bir mızrak gibi havalanıp göğsüme doğru savruldu. "Ah anacığım!" diye bağırdığımı hatırlıyorum, hemen öne atılıp onu yerden kaldırmak istedim ama vücudum sendeleyerek aksi gibi geriye doğru gitti, kapının ağzına kadar gittim öylece, eşiğe gelince yere oturdum. Kuyruksokumumda bir ağrı

hissedince geriye doğru düştüm, başımın arkası taş merdivenlere çarptığı an, başım yerde, ayaklarım havada, vücudumun yarısı evin içinde, diğer yarısıysa dışarıda kalmış bir şekilde yere uzanmış buldum kendimi.

Kimse yardımıma gelmedi. Ayağa kendi başıma kalktım. Kulaklarım uğulduyordu, ağzımda pas tadı vardı. Bana vurduğu sert darbenin etkisiyle şoka girip salonun içinde durmadan dönmeye başlamış olan babam, dengesini yeniden kazanınca bir kez daha saldırdı üzerime ayakkabı tabanıyla. Yüzünün yarısı mavi, diğer yarısı mordu, gözlerinden yeşil kıvılcımlar saçıyordu. Neredeyse bir ömür boyu zorluk çekip sayısız kez öfkelenmiş olan babamın öfkelenince nasıl bir hale geldiğine aşinaydım ama öfkesi bu kez bir sürü karışık duyguya da gebeydi, sadece ikisini sayacak olursam, aşırı üzüntü ve büyük bir utanç da vardı bu kez. Beni ayakkabı tabanıyla döverken göstermelik bir şov yapmıyordu, bütün gücünü katmıştı işin içine. Eğer ben hayatımın en iyi döneminde olmasaydım ve kemiklerim de o kadar sert olmasaydı, ayakkabı tabanının o ağır mı ağır darbesiyle yüzüm dümdüz olmuştu bile. Öyle olmasına öyleydim ama darbe deprem etkisi yaratmıştı beynimde. Ayağa kalktığımda başım dönüyordu, nerede olduğumu bile unutmuştum, gözümün önündeki insanlar sanki ağırlıkları olmayan, fosforlu bataklık yakamozlarını andıran hayaletimsi figürler gibi durmadan dönüyorlardı etrafımda.

O mavi yüzlü ihtiyarın ikinci saldırısını engelleyen Jinlong olmuştu galiba. Kendini sımsıkı yakalamış olan iki güçlü kola rağmen oltaya takılmış ama sudan çıkmak istemeyen, büyük bir kara balık gibi bir ileri bir geri sıçrıyordu babam. O ağır mı ağır siyah ayakkabıyı bana doğru fırlattı sonra. Yana bile çekilemedim, beynimin vücuduma ne yapması gerektiğini söyleyen kısmı uykuya dalmıştı o an çünkü. Gözlerim ardına kadar açılmış

bir halde o eski ve çirkin ayakkabının tuhaf bir yaratık gibi bana doğru süzülmesini izliyordum, üzerime doğru gelen şeyin benim vücudumla hiçbir alakası yokmuş gibi. Koca ayakkabı göğsüme çarpıp kısa bir süre orada kaldıktan sonra hantal bir hareketle yere düştü. Büyük ihtimalle başımı yere eğip ayakkabıya benzeyen bu tuhaf şeye bakmayı düşünüyordum ama dönen başım ve buğulu gören gözlerim bu uygunsuz ve anlamsız hareketi yapmamı engellediler. Sol burun deliğimde sıcak ve ıslak bir şey hissettim, solucanın biri kıvrılarak üstdudağımdan aşağıya iniyordu. Elimi uzatıp dokundum ona hemen, elimi geri çekince hâlâ puslu görmeme rağmen parmaklarıma bulanmış, donuk bir ışıltı yayan, yeşil ve yağlı bir sıvı gördüm. Pang Chunmiao'nun o yumuşak ve nazik ses tonuyla kulağımın içine bir şeyler fısıldadığını duyar gibi oldum trans içindeyken: "Burnun kanıyor!" Burnumun kanamasıyla birlikte beynimdeki pusun içinde bir deliğin açıldığını duyumsadım, bu delikten giren serin bir esinti o soğuk alanı giderek büyütmeye başlayınca içinde bulunduğum aptallıktan yavaş yavaş çıktım, beynim doğru düzgün çalışmaya başladı yine, sinir sistemim de normale döndü. İki haftada iki kez burnum kanamıştı, ilki ilçe hükümet binasının kapısının önünde olmuştu, Hong Taiyue'nin dilekçe vermeye gelen gönüllü eylemcilerinin birinin ayağına takılınca yerde bok arayan aç köpek gibi yere serilip burnumu çarpmıştım. Ah, şimdi hatırlıyorum! Baofeng yardım etmişti anneme ayağa kalkması için. Çenesi büzülmüş olan annem ağzından salyalar akarak belli belirsiz bir şeyler söylemişti:

"Oğlum... Sakın vurma oğluma!.."

Annemin dikenli dişbudak ağacından yapılmış bastonu ölü bir yılan gibi yerde yatıyordu. Kulağımın dibinde çok tanıdık bir şarkının melodisi çınlamaya başlamıştı, melodinin etrafında vızıldayan bir arı sürüsü de vardı:

"Anam, ah anacığım benim, saçına ak düşmüş canım anam!" Birden derin bir suçluluk ve büyük bir acı hissettim, ağzıma giren sıcak gözyaşlarımın ne tuhaftır ki tatlı bir aroması vardı. Annem, Baofeng'in kollarında öyle sıkı bir mücadele veriyordu ki onun gücüne kendi gözlerinizle tanık olsanız apışıp kalırdınız, Baofeng bir başına zapt edemedi annemi. Annem görünüşe göre yerde bir yılan ölüsü gibi yatan bastonuna ulaşmaya çalışıyordu. Onun niyetini anlayan Baofeng onu sımsıkı tutmaya devam ederken bacağıyla bastona uzanıp yanlarına doğru çekmeye başladı, bir elini serbest bırakıp bastonu yerden aldıktan sonra annemin eline verdi. Bastonu eline alan annemin ilk yaptığı şey onu o anda Jinlong tarafından tutulan babama doğru çevirmek oldu ama kolunda bu ağır bastonu tutacak kadar dermanı olmadığından yine yere düştü baston, mücadeleyi bir kenara bırakıp yine belli belirsiz ama bu kez daha öncekinden daha anlaşılır bir sesle bağırmaya başladı babama:

"Seni kurt dölü!.. Oğluma vurayım deme sakın!.."

Bu tatsızlık bir süre daha devam ettikten sonra yerini sükûnete bıraktı yavaştan. Beynim de normale dönmüştü artık. Babamın salonun güney duvarının dibine çömelmiş olduğunu gördüm, iki eliyle başını tuttuğundan yüzünü göremiyordum, sadece kirpi gibi olmuş saçlarını görebiliyordum. Kerevet yerden kaldırılmıştı bile, Baofeng kollarını hâlâ anneme dolamış bir halde kerevetin üzerinde oturuyordu. Jinlong eğilip ayakkabıyı yerden aldı, babamın önüne bıraktıktan sonra bana dönüp kayıtsız bir tavırla şöyle dedi:

"Ahbap, başta böyle bir skandala karışmak istemedim ama benden yardım istediklerinde bir oğul olarak onlara itaat etmekten başka çarem yoktu."

Jinlong kolunu kaldırıp havada bir yay çizerek iki ihtiyarı işaret ederken gözlerimle kol hareketini izledim.

Yaptıklarımın anne ve babamı nasıl da acı ve çaresizlik içine ittiğini gördüm, salonun ortasındaki o meşhur sekiz kişilik kare masanın arkasında oturan Pang Hu ve Wang Leyun çiftini gördüm –onlarla yüz yüze gelince çok ama çok utandım– salonun doğu duvarının karşısında duran kerevetin üzerinde omuz omuza oturan Huang Tong ve Wu Qiuxiang çiftini gördüm sonra, bir de annesinin arkasında ayakta dikilirken yenleriyle durmadan gözyaşlarını silen Huang Huzhu vardı. Böyle gergin bir durumda bile onun o gür, kalın, gizemli ve büyülü bir ışıltıyla parlayan saçlarını görmezden gelemedim.

"Hezuo'dan boşanmak istediğini herkes biliyor," dedi Jinlong, "Chunmiao'yla olan ilişkini de biliyorlar."

"Seni vicdansız küçük mavi yüzlü şey seni!.." diye tiz bir sesle hıçkıra hıçkıra ağlarken kollarını açıp üzerime doğru atıldı Wu Qiuxiang ama Jinlong engelledi onu. Huzhu onu kerevete oturttuğunda bile durmadan söyleniyordu: "Benim canım kızım ne yaptı ki sana? Yanına mı yakıştıramıyorsun canım kızımı benim? Lan Jiefang, Lan Jiefang böyle yaptığın için göğün, üzerine şimşekler göndermesinden de mi korkmuyorsun?"

"Ne zaman istersen o zaman evlenip ne zaman istersen o zaman boşanabileceğini mi sanıyorsun ha? Bizim Hezuo'muz sana varırken adam bile değildin sen be, biraz adam oldun diye çiğneyip geçmek mi istiyorsun bizi şimdi? Dünyanın neresinde görülmüş böyle ucuzluk?" dedi Huang Tong öfkeyle, "İlçe Parti Komitesi'ne, Eyalet Parti Komitesi'ne gerekirse ta Merkez Komitesi'ne kadar gideceğiz!"

"Küçük kardeşim," dedi Jinlong samimi bir tavırla, "boşanıp boşanmamak senin kararına kalmış, yasaya göre ana babanın bile bu konuda sana müdahale etmeye hakkı yok ama pek çok kişinin hayatını etkileyecek bir mesele bu, bir duyuldu mu geri dönüşü olmaz, sana da pa-

halıya patlar. İstersen bir de Pang Amca'yla Pang Teyze'nin diyeceklerini dinle."

Kalbimden geçeni söylemem gerekirse kendi anne ve babamla Huang'ların söyledikleri umurumda bile değildi ama Pang'ların karşısında dipsiz bir kuyu gibi büyüyordu utancım.

"Sana artık Jiefang değil de Kaymakam Yardımcısı Lan diye hitap etmeliyim!" dedi Pang Hu alaycı bir tavırla, ardından da birkaç kez öksürdü. Yanında oturan ve artık iyice şişmanlamış olan karısına dönüp, "Pamuk İşleme Tesisi'nde ne zaman çalışmaya başlamıştı bunlar?" diye sordu. Sonra karısının cevap vermesini beklemeden konuşmaya devam etti: "1976'da, sen Jiefang, o zamanlar nasıl biriydin? Hiçbir şeyden anlamayan deli çocuğun tekiydin. Ama ben seni test laboratuvarına alıp pamukları nasıl sınıflandıracağını öğrettim, kolay ama saygın bir işti yaptığın. Senden daha yetenekli, daha yakışıklı, daha iyi bir geçmişe sahip olan bir sürü genç delikanlı vardı büyük sepetlerle pamuk taşıyan, yüz kiloluk sepetleri taşırlardı günde sekiz, hatta bazen dokuz saat, mesai başlar başlamaz gün boyu koşturup dururlardı etrafta, böyle meşakkatli bir işin nasıl bir tadı olduğunu bildiğini varsayıyorum. Sezonluk çalışıyordun, üç ay çalıştıktan sonra işi bırakmak zorundaydın ama senin ananla babanın bize yaptığı iyilikleri düşününce bırakmadım seni. Daha sonra ilçe komününde çalışacak adam ararlarken her şeye göğüs gerip seni savunarak işi almanı sağladım. Komün başkanlarının o zaman bana ne dediklerini biliyor musun? Şöyle dediler: 'İhtiyar Pang, mavi yüzlü bir cehennem zebanisini nasıl olur da aramıza katmak istersin?' peki, benim onlara nasıl cevap verdiğimi biliyor musun? Dedim ki, bu ufaklık çirkin olmasına çirkin ama dürüst, güvenilir ve okuma yazması da var. Sonraları işini hiç de fena yapmadığından adım adım yukarıya doğru tırman-

maya başladın doğal olarak, senin adına çok seviniyor ve gurur duyuyordum seninle ama bilmediğin bir şey vardı işte, eğer seni ilçe komününe tavsiye etmeseydim ve bizim Kangmei'nin gizli desteği olmasaydı arkanda bugünlere gelebilir miydin Jiefang? Zenginleşip rahata erince karını boşayıp yenisini almak istemen yeni bir şey değil, eskiden beri olur böyle şeyler, vicdanını bir yana koyup insanların ardından sövüp saymasından çekinmiyorsan boşan hadi, yeniden evlen, bunun biz Pang ailesiyle ne alakası var? Ama seni anasını sattığımın seni, gidip de bizim Chunmiao'umuzu... Onun kaç yaşında olduğunu biliyor musun, Jiefang? Şuncacık kız daha, senden tam yirmi yaş küçük, çocuk sayılır daha, senin bu yaptığını hayvanlar bile yapmaz! Böyle yaparak ana babanı utandırdığının farkında değil misin? Ya bizim yüzümüze nasıl bakacaksın? Karınla oğlunun yüzlerine nasıl bakacaksın? Ya benim şu tahta bacağım ne olacak? Ona bile saygısızlıktır bu yaptığın! Lan Jiefang, ben ölümün eşiğinden dönmüş bir adamım, hayatım boyunca şerefimle yaşadım, bükületeceğine kırılsın daha iyidir, dedim, bacağım patlamanın etkisiyle kopup ardıma düştüğünde bir damla bile gözyaşı dökmedim ben, Kültür Devrimi boyunca benim sahte bir kahraman olduğumu söyleyip durdu Kızıl Muhafızlar, şu tahta bacağımla kafama vurduklarında bile ağlamadım ben ama senin bu yaptığın yok mu..." Pang Hu ağlamaya başlamıştı, karısı uzanıp gözyaşlarını silmeye yeltendi ama kadının elini itip acı ve öfke içeren bir sesle, "Lan Jiefang, sen benim boynuma binip bir de üzerine pisledin!" dedi. Ardından eğilip nefes nefese bir halde protez bacağını çıkardı, tahta bacağı önüme fırlatıp trajik bir ses tonuyla, "Kaymakam Yardımcısı Lan şu tahta bacağın hatırına, anan ve babanla bu kadar yıllık dostluğumuzun hatırına, Chunmiao'dan ayrılmanı istiyorum senden. Kendini mahvedebilirsin,

umurumda bile olmaz bu ama benim kızımın senin yanında kurban gitmesine izin vermem!" dedi.

Hiçbirinden özür dilemedim. Sözlerinin her biri, özellikle Pang Hu'nun dedikleri, birer bıçak olup göğsüme saplandı, onlardan özür dilemek için binlerce nedenim olsa da yine de dilemedim; on binlerce bahanem vardı, Pang Chunmiao'yla olan ilişkimi bitirip Huang Hezuo'ya dönmeliydim ama artık dönüşü olmayan bir noktaya geldiğimi çok iyi biliyordum.

Huang Hezuo'nun kanlı mesajını gördüğümde gerçekten de bu ilişkiye bir an önce son vermem gerektiğini düşünmüştüm ama zaman ilerledikçe Pang Chunmio'ya olan özlemim artmış ve beni benden almıştı çoktan, ne yemek yiyebiliyor ne de uyku uyuyabiliyordum, hiçbir şey yapamaz hale gelmiştim. Eyaletteki konferanstan dönünce yaptığım ilk şey Xinhua Kitabevi'nin çocuk bölümüne koşturup onu aramak olmuştu. Her zamanki yerinde tanımadığım kırmızı suratlı bir kadın dikiliyordu, buz gibi kayıtsız bir tavırla Pang Chunmiao'nun hasta olduğunu ve işe gelmediğini söyledi. Tanıdık birkaç kadın tezgâhtarın sinsi bakışlarla beni süzdüğünü gördüm. İstediğiniz kadar bakıp istediğiniz kadar sövebilirsiniz, umurumda bile değil. Sonra kitabevinin bekâr çalışanlarının kaldığı yatakhaneye gittim, onun kapısı kilitliydi. Pencerenin önüne diz çöküp onun yatağına, masasına, yüzünü yıkadığı kaba ve duvarda asılı olan oval aynaya baktım, yatağının üzerinde pembe bir oyuncak ayı vardı. Chunmiao canım sevgilim benim, neredesin? Sora sora Pang Hu'yla Wang Leyun'un evini buldum, önünde köy evi tarzında bir avlusu olan bir yerdi burası, avlu kapısının üzerinde asma kilit vardı. Yüksek sesle bağırıp çağırmam yan komşunun köpeğinin dikkatini çekince o da deli gibi havlamaya başladı. Chunmiao'nun ablası Pang Kangmei'nin evinde olamayacağını bilmeme

rağmen tüm cesaretimi toplayıp bu kez de onun kapısını çaldım. İlçe Komitesi'nin çevresi yüksek bir duvarla çevrili ve sıkı bir güvenlik kontrolü olan iki katlı yurdunda kalıyordu. Kaymakam yardımcısı kimlik kartım sayesinde güvenlik görevlisini aştım. Kapısını çaldım. Avludaki köpekler deli gibi havlıyordu. Kapının üzerinde bir güvenlik kamerası olduğunu biliyordum, eğer içeride biri varsa beni görebilirdi yani. Ama kimse çıkmadı kapıya. Beni içeri alan güvenlik görevlisi telaşla koşarak yanıma geldi, gitmemi söylemedi bana, oradan ayrılmam için yalvardı resmen. Gittim ben de. Kendimi anacaddedeki keşmekeşin içine atıp bağırmaya başladım: "Chunmiao neredesin? Sensiz yaşayamam ben, sen yoksan ölürüm daha iyi. İtibar, statü, aile, para... tüm bunlar umurumda bile değil, sadece seni istiyorum ben. Seni son bir kez görmeme izin ver, eğer benden ayrılmak istediğini söylersen hemen oracıkta ölürüm ben, sen de çekip gidersin..."

Ne özür dilemiştim onlardan ne de ne yapacağımı söylemiştim onlara. Beni doğurup yetiştiren anne ve babamın önünde diz çöküp secde ettim bir kere, sonra ardıma dönüp Huang ailesine de secde ettim, her şeye rağmen kayınvalidemle kayınbabam oluyordu onlar da. Ardından kuzeye dönüp en ağırbaşlı ve en ciddi tavrımı takınıp Pang ailesine de secde ettim. Yardım ve destekleri için müteşekkirdim onlara, en çok da Chunmiao'yu dünyaya getirdikleri için. Sonra üzerinde tarihin izlerini taşıyan o şanlı protez bacağı iki elimle yerden kaldırıp dizlerimin üzerinde yürüyerek o sekiz kişilik masanın üzerine bıraktım. Ayağa kalktım sonra, geri geri giderek kapının ağzına vardım, yerlere kadar eğilip saygılarımı sunduktan sonra ardıma dönüp tek kelime etmeden cadde boyunca batıya doğru yola koyuldum.

Şoförüm Hu'nun bana olan tutumundan memurluk günlerimin çoktan bittiğini anlamıştım. Eyaletten dön-

dükten sonra onu ilk görüşümde karımın makam arabamı kullanmasından şikâyet etti. Köye gelmek istediğimde arabanın elektrik aksamında bir sorun olduğunu söyledi. Ben de tarım ofisinin servisiyle geldim köye. Şimdi de yola koyulmuş batıya, ilçeye doğru yürüyorum ama ilçeye dönmek istediğimden emin miydim acaba? İlçeye dönüp de ne yapacaktım? Chunmiao neredeyse oraya gitmek istiyordum ama Chunmiao neredeydi ki?

Jinlong, Cadillac'ıyla arkamdan gelip sessizce yanımda durdu. Arabanın kapısını açıp şöyle seslendi:

"Atla hadi!"

"Gerek yok," dedim.

"Binsene hadi!" dedi hiçbir itaatsizliği kaldıramayacak bir ses tonuyla, "Sana sormam gereken bir şey var."

Lüks arabasına bindim hemen.

Ardından da lüks ofisinde buldum kendimi.

Yumuşak, gerçek deriden yapılmış bordo koltuğunda otururken sigarasını tüttürüyordu keyifle, uzun bir duman üfledi ağzından, gözlerini kristal avizeye dikip hiç acelesi olmayan bir tavırla söze girdi:

"Kardeşim, sence hayat bir rüya mı?"

Ses çıkarmadan konuşmaya devam etmesini bekledim.

"Nehrin kenarında sığırları otlattığımız günleri hatırlıyor musun?" dedi, "O günler zorla komüne sokmak için her gün döverdim seni. O zamanlar yirmi yıl sonra halk komününün gözlerimizin önünde kumdan bir kale gibi bir anda yıkılabileceğini kim düşünebilirdi ki? Senin kaymakam yardımcısı, benim de yönetim kurulu başkanı olacağımı rüyamızda görsek bile inanamazdık, o zamanlar uğruna kellelerimizi feda edip kutsal saydığımız şeylerin bugün köpek boku kadar bile değeri kalmadı artık."

Sessizliğimi bozmadım hiç, asıl söylemek istediklerinin bunlar olmadığı çok iyi biliyordum.

Oturduğu yerden doğrulup üç dakikadır içmekte olduğu sigarasını kül tablasında söndürdükten sonra bakışlarını üzerime dikerek şöyle devam etti konuşmasına:

"İlçede bir sürü güzel kadın varken o sıska maymun için her şeyi tehlikeye atmanın ne gereği vardı? Biraz eğlenmek istiyorsan niye gelip beni bulmadın ha? Karasını, beyazını, şişmanını, sıskasını artık hangisini istersen ayarlardım sana. Eğer dışa açılmak istiyorsan onun da kolayı var, o Rus hatunların geceliği taş çatlasa bin yuandan fazla değil!"

"Bunları söylemek için mi sürükledin beni buraya?" dedim ayağa kalkıp, "Ben gidiyorum öyleyse!"

"Otur oturduğun yerde!" dedi elini öfkeyle masaya çarpıp, kül tablasının içindeki küller darbenin etkisiyle havaya uçuştu, "Tepeden tırnağa bir piç kurususun sen! Tavşan, yuvasının yakınındaki otları yemezmiş ne kadar iyi otlar olsa da!" Bir sigara daha yaktı, derin bir nefes alınca öksürmeye başladı birden, sigarayı söndürüp, "Pang Kangmei'yle aramda nasıl bir ilişki olduğunun farkında mısın?" dedi, "Metresim o benim! Ximen tatil köyü planı, gerçeği söylemek gerekirse ikimizin girişimiydi ve sen şimdi kalkmış aletini araya sokarak parlak geleceğimizi mahvediyorsun bizim!"

"Sizin işiniz beni ilgilendirmiyor," dedim, "benim tek derdim Chunmiao."

"Vazgeçmeyeceksin yani?" diye sordu, "Peki, kızla gerçekten de evlenmek istiyor musun?"

Kararlı bir şekilde başımla onayladım onu.

"Olmaz, böyle bir şeyin imkânı yok olmaz!" Ayağa fırlayıp o geniş mi geniş ofisini turladıktan sonra önümde dikilip göğsüme bir yumruk attı, ardından şüphe götürmez bir ses tonuyla, "Onunla olan ilişkine bir son veriyorsun hemen, eğer başka bir şey yapmak istersen bana haber vermen yeter. Birkaç kereden sonra kadınların nasıl şeyler olduğunu anlarsın zaten," dedi.

"Affedersin ama," dedim "dediğin çok iğrenç bir şey, benim hayatıma karışmaya hakkın yok senin, hele hayatımla ilgili kararlarda senin yardımına hiç mi hiç ihtiyacım yok!"

Ardıma dönüp gitmeye yeltenirken birden elini uzatıp omzumu tutarak şöyle dedi daha ılımlı bir ses tonuyla:

"Tamam, kabul ediyorum, aşk denilen şu anasını sattığımın şeyi belki de gerçekten vardır. İstersen şöyle uzlaşalım: Öncelikle duygularını kontrol altına alıp boşanma işini konuşmayı bırak, Pang Chunmiao'yla görüşme kısa bir süre için. Seni ilçe dışına, hatta daha uzak bir yere, büyükşehre ya da eyalet başkentlerinden birine yollayalım, şimdiki mevkinle aynı düzeyde bir işte çalışırsın, orada biraz çalıştıktan sonra terfi de ettiririz seni. Eğer o zaman hâlâ Hezuo'dan ayrılmak istersen boşanma işini ben hallederim bir şekilde. Alt tarafı paraya bakar bu iş, üç yüz bin, beş yüz bin, bir milyon; dünyada parayı gördü mü gözlerini kocaman açmayan kadın yoktur anasını satayım! Sonra Chunmiao'yu senin yanına gönderdik mi gül gibi yaşayıp gidersiniz sizi aşk kuşları! İşin aslı..." burada durdu bir an, "Aslında ikimizin gönlünden geçen şey bu değil ama, başınıza açılacak belanın haddi hesabı olmayacak ama ben senin ağabeyinim, o da onun ablası sonuçta."

"Teşekkür ederim," dedim, "harika fikirlerin için teşekkür ederim sana ama ihtiyacım yok bunlara, gerçekten de ihtiyacım yok." Kapının ağzına doğru yürüdüm, sonra birkaç adım gerileyip şöyle dedim: "Dediğin gibi, sen benim ağabeyimsin, o da onun ablası, size tavsiyem iştahınızı fazla açmamanız, göğün adaleti var ve kolları çok uzun! Ben, Lan Jiefang evlilik dışı bir ilişki yaşıyorum, ahlaki bir sorun bu son tahlilde ama kendinizi bir kaptırdınız mı başınıza..."

"Sen kim oluyorsun da bana akıl veriyorsun?" diye

sırıttı Jinlong, "İleride olacaklar için suçlama beni sakın, şimdi çekil gözümün önünden!"

"Chunmiao'yu nereye sakladınız?" diye sordum soğuk bir tavırla.

"Siktir git!" Kapının deri kaplaması küfürlerini kesti birden.

Köyün anacaddesine çıktım, gözlerimden sıcak gözyaşları süzülüyordu. Güneş batıda ışıl ışıl parlıyordu, gözyaşlarımın etkisiyle gözlerimin önünde bir gökkuşağı belirdi. Yürürken birkaç küçük çocuk düştü ardıma. Sonra birkaç köpek de katıldı aralarına. Öyle hızlı yürüyordum ki bir süre sonra ayak uyduramadı bana çocuklar. Gözlerimden akan yaşları ya da o çirkin mavi yüzümü görmek için uçarcasına koşturup önüme geçtikten sonra arkalarına dönüp beni izlemeye başladılar.

Ximen Konağı'nın yanından geçerken gözümün ucuyla bile bakmadım avluya, hayırsız bir evlattım ve annemle babamın benim yüzünden çok geçmeden bu dünyadan göçeceklerini bilmeme rağmen yine de geri adım atmayacaktım kararımdan.

Köprünün başına gelince Hong Taiyue durdurdu beni. Körkütük sarhoştu, Köprü Meyhanesi'nden yürüyerek değil de süzülerek çıkmıştı sanki. Kerpeten gibi parmaklarıyla yakama yapışıp yüksek sesle bağırmaya başladı:

"Jiefang, seni küçük piç kurusu! Beni gözaltına aldınız, eski bir devrimciyi gözaltına aldınız siz! Başkan Mao'nun sadık savaşçılarından birini gözaltına aldınız! Yolsuzlukla mücadele eden kahraman bir savaşçıyı! Beni gözaltına alabilirsiniz ama gerçeği gözaltına alamazsınız! Gerçek bir materyalist hiçbir şeyden korkmaz, sizden korkmuyorum ben!"

Birkaç kişi meyhaneden dışarı fırlayıp Hong Taiyue'yi

çekiştirerek yanımdan uzaklaştırdı. Gözyaşları görüşümü iyice bulanıklaştırdığından kim olduklarını seçemedim onların.

Köprüye çıktım, altın gibi parlayan güneş ışınları nehri devasa bir otobana çeviriyordu. Hong Taiyue'nin arkamdan kükrediğini duydum:

"Seni küçük piç kurusu, inek kemiğimi geri ver bana çabuk!"

49

Hezuo'nun fırtınada tuvalet temizlemesi
Dayak yiyen Jiefang'ın bir karara varması

Dokuz şiddetinde bir tayfun o gece çok nadir görülen bir yağışa sebep oldu. Daha önceki yağmurlu havalarda uyuşuk bir şekilde uzanıp uyumaktan başka bir şey yapmazdım; ama o akşam uykunun düşüncesi bile geçmiyordu aklımdan; işitme ve koku alma duyularım hassasiyetlerinin zirvesindeydi, görme duyuma gelince durmadan çakan o mavi beyaz şimşeklerin görüşümü biraz etkilemesine rağmen –hafif bir loşluk vardı– avluya yayılmış yabani otların üzerindeki yağmur damlalarını bile seçebiliyordum ve şimşeğin çaktığı o kısa anlarda dahi olsa parasol ağacının yaprakları arasına gizlenmiş olan ağustosböceklerinin titremelerini görmeme bir engel değildi bu.

Yağmur o akşam saat yedide yağmaya başladı ve saat dokuza geldiğinde hiç de duracakmış gibi görünmüyordu. Çakan şimşekler sayesinde yağmur suyunun sizin evin ana binasının saçaklarından bir şelale gibi döküldüğünü gördüm. Sizin evin düz çatılı yan odalarından aşağıya inen otuz santim çapındaki plastik borular su kanalına dönmüştü sanki, oradan hızla aşağıya dökülen su sütunları yerde bir kavis çizdikten sonra beton zemine çarpıyordu. Avludaki patikanın içinde yer alan oluk bir sürü yabancı maddeyle dolu olduğundan su seviyesi hızla yükse-

lip önce patikaya oradan da avlu girişinin merdivenlerine kadar ulaştı, duvarın köşesindeki odun yığınının içinde yaşayan bir kirpi ailesi suyun yükselmesiyle birlikte yuvalarından oldu, görünüşe göre hayatları tehlikedeydi.

Tam da yüksek sesle havlayıp karını uyarmak üzereydim ki daha ben havlayamadan saçağın altındaki ampul yanıp avluyu aydınlatıverdi birden. Başında hasır bir şapka ve omuzlarında beyaz, plastik bir yağmurlukla dışarı çıktı karın, altında sadece iç çamaşırı vardı ve o cılız bacakları görünüyordu, ayağına kayışları kopmuş lastik sandaletler geçirmişti. Karın dışarı çıktığı anda başındaki hasır şapkanın saçaklardan dökülen şelalenin çarpmasıyla yana kayması bir oldu, hemen ardından esen sert bir rüzgârla uçuverdi hasır şapka. Yağmur ânında ıslattı karının saçlarını. Batı kanadındaki odaya doğru koşup arkamdaki kömür yığınının içinden bir kürek aldıktan sonra yine yağmurun içine doğru koşturdu.

Yağmurun içinde bata çıka koştururken su seviyesi dizlerine kadar gelmişti. Aniden çakan bir şimşek ampulün sarı ışığını bastırınca karının üzerine ıslak saç telleri yapışmış yüzünü kireç beyazına döndürdü, onun bu halini görünce epey korktum.

Küreği sürüyerek avlu kapısının güneyindeki hendeğe girdi. Oradan gelen çarpma seslerini duydum birden, oranın çok pis olduğunu biliyordum, çürümüş yapraklar, rüzgârın sürüklediği plastik torbalar ve kedi dışkıları vardı hendeğin içinde. Oradan su sesi gelince avludaki su seviyesinde gözle görülür bir düşüş yaşandı. Hendek açılmasına açılmıştı ama karın hâlâ dışarı çıkmamıştı. Küreğin tuğlalara çarparken çıkardığı sesle suyun küreğe çarparken çıkardığı kesintisiz sesi duyuyordum. O daracık alan karının kokusuyla dolmuştu çoktan. Çalışkan, acıya dayanıklı ve hiç de çıt kırıldım olmayan bir kadının kokusuydu bu.

Avludaki su, hızla hendeğe doğru akarken üzerindeki çerçöpü de beraberinde götürüyordu. Çerçöpün içinde kırmızı, plastik bir ördekle göz kırpabilen plastik bir bebek de vardı, oğlun kitabevine çizgi roman okumaya gittiğinde Chunmiao'nun ona hediye ettiği şeylerdi bunlar. Hasır şapka da akıntıyla birlikte sürükleniyordu ama çoktan su yüzüne çıkmış olan patikanın üzerinde karaya oturdu birden. Hendeğin yanındaki çingülü ağacı, altındaki toprağın kayması yüzünden yana devrilmişti, hendeğin üzerine sarkmış dalları ve hasır şapkanın üzerine eğilmiş yarı açmış tomurcuğuyla tuhaf bir resmi andırıyordu.

Karın sonunda çıktı hendekten. Yağmurluk hâlâ üzerinde olmasına rağmen tüm vücudu sırılsıklamdı. Çakan şimşeğin ışığında yüzü daha solgun, bacakları da daha cılız görünüyordu. Arkasında sürüklediği kürek ve yürürken çıkardığı kamburuyla efsanelerde anlatılan o kadın hayaletlere benziyordu biraz. Ama yüzünde halinden memnun olduğunu gösteren bir ifade vardı. Şapkayı yerden alıp üzerindeki suyu silkeledi birkaç kez, şapkayı takmadı ama, onun yerine, doğu kanadındaki odanın duvarında duran bir çivinin üzerine astı. Sonra o yana devrilmiş olan çingülü ağacını kaldırdı yerden. Arada diken batmış olacak ki parmağını ağzına götürdü. Yağmur biraz yavaşlayınca başını kaldırıp göğe baktı, antika bir porselen çay tabağına vurur gibi düşüyordu yağmur damlaları yüzüne. Yağsana hadi, yağ işte, daha çok yağ. Yağmurluğunu çözünce o ince kemikli, sıska vücudu çıktı açığa. Göğüsleri solmuştu çoktan, sadece iki hünnabı andıran meme uçları kalmıştı kaburgalarının üzerinde. Sendeleyerek avlunun güneybatı köşesindeki tuvalete doğru gitti. Tuvaletin beton kapağını aralayınca pis bir koku yayılmaya başladı yağmurun içinde. İlçenin altyapısı henüz yarı yerli, yarı yabancı sermayeyle yapıldığından mü-

kemmel işleyen bir kanalizasyon sistemi yoktu daha, tek katlı evlerde oturan ailelerin yarıdan fazlasının tuvaleti köylerdeki gibi açıkta bulunuyordu ve dışkının atılması büyük bir sorun teşkil ediyordu. Karın geceleri kalkıp gizlice çiftçi pazarının oradaki Tianhua Nehri'ne dökerdi dışkıları. Komşularımızın hepsi böyle görürdü işlerini. Karının elinde bir kova dolusu dışkıyla, sendeleye sendeleye ve korka korka duvarlara yapışıp bin dereden su getirir gibi Tianhua Nehri'ne gidişi çok üzüyordu beni, bu yüzden mümkün olduğunca avluda dışkılamıyordum ben de, çişimi de sizin batı komşunuz olan, polipropilen fabrikasının o kötü fabrika müdürü Yin'in Audi'sinin tekerleklerine yapardım, köpek idrarının araba lastiğine değdiği an ortaya çıkan ve yanık kıl kokusunu andıran o tuhaf kokuya bayılıyordum çünkü, hakkaniyet duygusu olan bir köpektim ben. Dışkımı da bir koşu Tianhua Meydanı'na gidip oradaki çiçeklerin içinde yapardım. Köpek dışkısı en kaliteli gübredir, fen bilimlerinden anlayan ve kamu hizmetinin bilincinde olan iyi bir köpektim ben sonuçta, dışkımın pis kokusu çiçeklere karıştı mı mis gibi kokardı.

Her yağmur yağdığında karının yüzünde hoşnut bir gülümseme belirmesinin nedeni buydu işte. Tuvaletin başında dikilip elindeki tava büyüklüğünde bir kepçeyle çukurun içindekileri yağmur suyuna dökerdi, yağmur suyu da pislikleri hendeğe taşırdı. Şimdi ben de karınla aynı sabırsızlık içinde yağmurun hızlanmasını bekliyordum, hadi daha hızlı yağsana, tuvaletimizi cillop gibi yap, avlumuz tertemiz olsun, pisliğe bulanmış ilçemizi pırıl pırıl yap.

Tuvalet çukurundan gelen tıkırtılardan karının işini bitirmek üzere olduğunu anladım. Kepçeyi bir kenara bırakıp kullanılmaktan neredeyse kel kalmış, bambu saplı bir süpürge aldı şimdi eline, tuvaletin duvarını ovuyor

süpürgeyle, biraz ovaladıktan sonra kepçenin tıkırtısı başladı yine, bu açık tuvaletin yarın sabaha berrak bir gölete dönmüş olacağını görür gibiyim şimdiden. Bu sırada evin girişinde dikilmiş olan oğlun bağırmaya başladı:

"Anne uğraşma artık, eve girsene!"

Karın şanki oğlunun ona seslendiği duymamış gibi elindeki o kel süpürgeyle tuvaleti hendeğe bağlayan çamurlu kanalı süpürmeye gitti, avluya toplanmış olan yağmur suyu da yardım ediyordu karına.

Oğlunun sesinden ağladığını anladım ama karın hâlâ görmezden geliyordu onu. Oğlunun ne kadar hayırlı bir evlat olduğunu daha önce söylemiştim sana, annesinin yükünü azaltmak için o da benim gibi eğer başka çaresi yoksa evin tuvaletini kullanmıyordu. Bazen bizim Tanhua *hutong*'unda deli gibi koşturduğumuzu görüyorsun ya, bunun nedeni oğlunun okula geç kalmaktan korkması değil hiç, onun birinci hedefi sınıfa girmek değil, okulun tuvaletine varmak. Madem bunları anlattım, araya başka bir şey daha sokuşturmak istiyorum, oğlunu suçlu hissettiren bir olay bu anlatacağım: Bir keresinde ateşli ishale yakalanmıştı oğlun, annesine yük olmamak için okula doğru uçarcasına koştururken –ama artık gerçekten altını tutamayacak haldeydi– "Fingirdek" Güzellik Salonu'nun önündeki leylakların arasına çömelip öyle gördü işini. Saçını rengârenk boyatmış olan bir kadın dükkândan fırladığı gibi oğlunun boynundaki kızıl boyun bağını öyle bir çekiştirdi ki gözleri yuvalarından fırladı oğlanın. Bu vahşi kadın İlçe Asayiş Bürosu Ceza Bölüğü Komutan Yardımcısı Bai Shiqiao'nun sevgilisiydi, ilçedeki herkesin gücendirmekten ölesiye korktuğu bir kadın. Üzerinden yayılan pahalı parfüm kokusuna hiç de yakışmayan kokuşmuş bir dille oğluna küfrederken doğal olarak etraftaki insanların dikkatini de üzerine topladı. Kalabalığın da katılımıyla bir küfür korosuna

dönüştü bu. Oğlun gözyaşları içinde, "Teyzeciğim, benim hatam, çok özür dilerim," diye durmadan af diliyordu kadından. Kadın da boks eldivenlerini bir kenara bırakıp konuşarak bir anlaşmaya varmak istedi, iki çözüm yolu sundu oğluna, seçim ona kalmıştı. Birinci yol, oğlunu kulağından tutup ta okula kadar sürükledikten sonra öğretmenine havale edip sorunu onun çözmesini istemekti. İkincisiyse oğlunun kendi çıkardığını kendi yemesiydi. Japon balığı satan o iyi kalpli ihtiyar bir kürek alıp dışkıyı kaldırmak istedi ama kadın ona da ana avrat sövünce başka bir çaresi kalmayan ihtiyar geri adım atmak zorunda kaldı. Ah, Lan Jiefang, işte ben, Dört Numaralı Köpek, bu kritik anda bir köpeğin efendisine gösterebileceği en büyük sadakati gösterdim. Nefesimi tutup oğlunun çıkardığını yalayıp yuttum hemen. "Köpeği bok yemekten vazgeçiremezsin," derler ya hani, işte saçmalığın daniskasıdır bu, benim gibi onurlu bir yaşamı olan, haysiyet sahibi bilge bir köpek nasıl olur da... Ama ben her şeye rağmen mide bulantımı filan geçip oğlunun bokunu yedim işte. Ardından çiftçi pazarının yanında, uzun süredir gelip de kimsenin tamir etmeye yanaşmadığı ve gece gündüz demeden şırıl şırıl akan çeşmenin musluğuna doğru koşturup ağzımı çalkaladım, sonra başımı kaldırıp suyun boğazımı da temizlemesini sağladım. Ardından oğlunun yanına koşturup o kadının aşırı derecede pudralanmış yassı yüzünü ve o yassı yüzünde bir yara ağzı gibi duran kanlı ağzını süzdüm nefret dolu bakışlarımla. Ensemdeki tüyler havaya dikilmişti, boğazımdan şimşeği andıran bir hırlama çıkıyordu. Kadın da oğlunun kızıl boyun bağını çekiştiren elini serbest bırakıp yavaş yavaş geri çekilmeye başladı, dükkânın kapısına vardığında keskin bir çığlık atıp kendini içeri attığı gibi kapıyı kapattı hızlı bir şekilde. Oğlun boynuma sarılıp hıçkıra hıçkıra ağladı. İşte o gün çok ama çok yavaş yü-

rüdük okula. Yürürken dönüp de ardımıza bakamadık, bir sürü bakışın bizi izlediğini bildiğimizden.

Oğlun annesini yağmurdan korumak için elinde bir şemsiyeyle karının yanına geldi.

"Anne," diye sızlandı, "içeri gir artık, sırılsıklam olmuşsun bak." Ağlıyordu oğlun.

"Aptal oğlum benim, niye ağlıyorsun bakayım? Böyle yağmur yağdığı için mutluluktan uçuyorum ben!" Karın şemsiyeyi oğlunun başına doğru iterken, "Ne zamandır böyle çok yağmamıştı, ilçeye taşındığımızdan beri görmemiştim böylesini, harika oldu, avlumuz hiç böylesine temizlenmemişti," dedi. Karın tuvaleti, çatının üzerinde ışıl ışıl parlayan kiremitleri, avluyu kara bir balığın sırtı gibi kesen kanalı ve parasol ağacının yağmur suyuyla ıslandığı için kapkara görünen yapraklarını işaret edip neşeli bir ses tonuyla, "Sadece bizim ev değil, ilçedeki bütün evler tertemiz oldu şimdi, bu yağmur olmasaydı ilçemiz kokuşup çürüyecekti," dedi.

İki kere havlayıp karının dediklerini onayladığımı belirttim.

"Duydun mu?" dedi karın, "Yağmur yağınca sadece annen değil köpeğimiz bile mutlu oldu."

Karın, oğlunu ite kaka eve gönderdi. Oğlunla ben, birimiz ana kapının ağzında dikilmiş, diğerimiz yan odanın kapı ağzına çömelmiş bir halde avlunun ortasından geçen kanalda vücudunu temizleyen karını izlemeye başladık. Oğluna saçağın altındaki ampulü kapatmasını söyledi, ışık söner sönmez karardı avlu ama durmadan çakan şimşekler aydınlatmaya devam etti karının vücudunu. Yağmurdan şişmiş yeşil bir sabunla önce saçlarını, ardından da vücudunu sabunladı. Sonra ovalanmaya başlayınca kafasını kocaman yaptı köpüren sabun, avlu vanilya kokusuyla kaplandı birden. Yağmur gittikçe seyreldi, öteberiye çarpan yağmur damlalarının sesi giderek azaldı,

sokaklardaysa akmaya devam etti yağmur suları, bir şimşek çaktı sonra, hemen ardından da gök gürledi. Hafif bir rüzgâr esince parasol ağacının yapraklarındaki yağmur damlaları şelale gibi yere döküldü. Kuyunun kovasına ve yüz yıkadıkları leğene dolmuş olan yağmur suyuyla durulandı karın. Her şimşek çakışında onun o sakat kıçıyla simsiyah ve gür saçlarını görüyordum.

Sonunda eve girdi karın. Saçlarını ve vücudunu bir havluyla kurularken salgıladığı kokuyu duyumsadım. Ardından gardırobunu açtığını duydum, giysilerinin o kuru ve naftalinli kokusunu aldı burnum. Sonunda rahat bir nefes aldım ben de. Haydi yatağına gir artık sahibem, mışıl mışıl uyu.

Batıdaki komşumuzun duvar saati tam on iki kere çaldı, gece yarısı olmuştu, avlu kapısının ardındaki o geniş mi geniş Tianhua *hutong*'undan şırıl şırıl su sesleri geliyordu, ilçenin bütün cadde ve sokaklarında da aynı ses yankılanıyordu. Su tesisatı olmayan ve modern bir altyapıyla donatılmamış binalar için hiç şüphesiz felaket demekti bu yağmur. Yağmurdan sonraki sahne şöyleydi: Yüksekte bulunan evlerin tuvaletleri ve avluları temizlenmesine temizlenmişti ama aynı şey alçakta bulunan evler için söylenemezdi, yağmur suyunun taşıdığı kanalizasyon artıkları ve öteberiyle tam bir enkaza dönüşmüştü. Oğlunun sınıf arkadaşlarının çoğu bir masanın üzerine çömelmiş bir halde sabahı zor çıkmışlardı. Sel çekildikten sonra sözde ilçenin vitrini de denilen Millet Caddesi'nin üzeri selin sürüklediği çamurla kaplanmıştı, çamur birikintilerinin içinde sudan şişmiş ve leş gibi kokan kedi ve fare gibi küçük hayvanların ölüleri yatıyordu. Yeni Parti Sekreteri Pang Kangmei'nin, ayağında lastik çizmeleri, paçalarını kıvırdığı pantolonu ve elinde bir kürekle İlçe Parti Komitesi ve ilçe hükümetinin yetkililerine önderlik ederek caddedeki çöpleri toplaması, üç

gün boyunca döndü durdu ilçe televizyonunun haberlerinde.

Saat on ikiyi vurduktan çok kısa bir süre sonra Limin Caddesi'nden gelen çok tanıdık bir koku aldım. Ardından benzin sızdıran ağır bir cipin kokusuydu bu, bir de cipin tekerleklerinin çamurlu sudan geçerken etrafa saçtığı su sesiyle cip motorunun boğuk kükremeleri vardı havada. Ses ve koku gittikçe bana doğru yaklaşıyordu, Chengnan Caddesi'nden Tianhua *hutong*'una girdikten sonra senin kapının önünde durdu birden, benim kapımın önüydü de bu doğal olarak.

Daha gelenlerin kapı tokmağını çalmasını beklemeden deli gibi havlamaya başladım, pençelerim neredeyse yere bile değmeden kapıya doğru koşturunca kapının kemerinde yaşayan bir düzine kadar yarasa, yuvalarından çıkıp hiçbir yıldızın olmadığı gecenin karanlığında uçuşmaya başladı. Kapının dışında seninkinden başka tanımadığım birkaç yabancının daha kokusu vardı. Kapı çalınırken tok ve ürkütücü bir ses çıkıyordu.

Saçağın altındaki ampul yandığında omuzlarına bir palto atmış olan karın çıktı avluya, "Kim o?" diye seslendi yüksek sesle. Kapının ardından hiçbir cevap gelmedi ama kapı gürültüyle çalınmaya devam ediyordu. Ön pençelerimi kapının kanadına dayayıp ayağa kalktıktan sonra deli gibi havlamaya devam ettim. Senin kokunu alıyordum ama benim durmadan deli gibi havlamama neden olan esas koku etrafındakilerin o kötü kokusuydu, bir kuzunun etrafını sarmış olan kurt sürüsü gibi kokuyorlardı. Karın paltosunun önünü ilikledikten sonra kemerin altına gidip oradaki lambanın düğmesine basınca duvarın üzerinde duran birkaç kertenkele diğerleriyle birlikte uçmamış olan yarasaların baş aşağı asılı durdukları kemerin üzerindeki deliklere koşturdu. "Kim o?" diye yine sordu karın. "Kapıyı aç!" diye mırıldandı bir ses belli belirsiz,

"Kapıyı açınca kim olduğunu anlayacaksın." "Gecenin bir körü kapımı çalanın kim olduğunu nereden bileceğim?" diye karşılık verdi karın. "Kaymakam Yardımcısı Lan dayak yemiş, onu eve getirdik!" dedi dışarıdan bir ses fısıldayarak. Karın tereddüt içinde önce kilidi, sonra da kapının sürgüsünü açıp araladı kapıyı biraz. Senin o korkunç hale gelmiş yüzünle, yüzüne yapışmış olan saçların belirdi birden gözlerimizin önünde. Hemen ardından şaşkın bir çığlık atıp kapıyı ardına kadar açtı karın. İki adam seni öne doğru fırlatınca bir domuz ölüsü gibi serildin avluya. O ağır mı ağır vücudunla hazırlıksız yakalanan karını da yere serdin düşerken. Adamlar merdivenlerden aşağıya atladı. Ben de şimşek hızıyla birinin peşi sıra fırlayıp pençelerimi sırtına geçirdim hemen. Üç adam da siyah, plastik yağmurluk giymişti ve güneş gözlüğü takıyorlardı. İkisi cipin arkasında oturuyor olmalıydı, üçüncüsü sürücü koltuğundaydı. Cip rölantide bırakıldığından yağmurun içinde güçlü bir benzin ve yağ kokusu vardı. Islanmış yağmurluk çok kaygan olduğundan pençelerimden kurtulmuştu o adam. Bir sıçrayışta sokağın ortasında duran cipin önüne vardı. Ben de avı olmayan bir avcı gibi suyun içine düşüverdim. Su seviyesi karnıma kadar geldiğinden yavaş hareket ediyordum. Ama yine de bana mısın demedim, cipe binmeye çalışan diğer adamın üzerine atladım hemen, yağmurluğu kıçını örttüğünden baldırını ısırıverdim ancak. Adam keskin bir çığlık atıp cipin kapısını kapattı canhıraş bir halde, yağmurluğunun eteği cipin kapısına sıkıştı, ben de burnumu çarptım cipin sert kapısına. Ardından ilk adam da cipin diğer kapısından bindi araca. O da binince etrafa sular sıçratarak hızla öne atıldı cip. Bir süre cipin peşinden koşturdum ama kirli su yüzünden daha fazla ilerleyemedim, koşturdum diyorsam da aslında üzerinde çöplerin süzüldüğü suyun içinde yüzdüm demek daha doğru olur.

Suyun içinde sıkı bir mücadele verip merdivenlerin üzerine çıkmayı başardım sonunda. Vücudumu hızla sarsıp üzerimdeki kirli suyu ve pislikleri temizledim önce. Duvarın üzerindeki su izini görünce sokaktaki su seviyesinin büyük ölçüde azaldığını anladım. Bir saat önce karın canla başla tuvaleti temizlemeye çalışırken sokakta gürül gürül akan bir dere olmalıydı, işte o üç haydut o zaman gelseydi suyun içinde boğulmuş olacaklardı büyük olasılıkla. Acaba nereden gelmişlerdi? Sonra da nereye gittiler öyle? Avlu kapısının ağzında dikilip koku alma yetimi en yüksek seviyeye ayarladım ama onların tam yerini tespit etmeyi başaramıyordum bir türlü. Bardaktan boşanırcasına yağan yağmurun ve gürül gürül akan sel suyunun kokusu öyle karmaşık ve öyle pisti ki, benim olağanüstü burnum bile çok güçsüz kalıyordu onun yanında.

Avluya geri döndüğümde karının boynunu senin sol koltuk altından geçirmiş olduğunu gördüm, sol kolun karının göğsünün önünde cansız bir lif kabağı gibi iki yana sallanıyordu. Karın sağ kolunu senin beline dolamıştı. Başını onunkine yaslamıştın. Karın senin ağırlığın altında her an yere düşecekmiş gibi görünüyor ama her nasılsa ayakta kalmayı başarıyordu, seni sürüye süreye eve doğru ilerledi. Bacaklarında az da olsa derman kalmış olacak, beceriksizce yürümene rağmen yine de ilerleyebiliyordun işte, bu da hâlâ yaşadığının kanıtıydı, sadece yaşamakla da kalmıyordun, bilincin de açık sayılırdı.

Karına avlu kapısını kapatmakta yardımcı olduktan sonra avluda volta atıp duygularımı kontrol altına almaya çabaladım. Oğlun üzerinde sadece donu ve sırtında önü açık bir yelekle koşarak çıktı evden, "Baba," diye seslendikten sonra hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı, annesinden gördüğü gibi yapıp sağ koltuk altına girdi hemen annesinin yükünü azaltmak için, böylece dengeni sağladın sen

de. Ailenin üç üyesi bu minvalde otuz adım kadar filan sonra avlunun ortasından karının yatağının önüne vardınız ama çok meşakkatli, çok yavaş ve çok uzun bir yolculuk oldu bu, bir yüzyıl boyunca yürüdünüz gibi geldi bana.

Sokaktaki pis sudan kirlenmiş bir köpek olduğumu unuttum birden, sizinle aynı kaderi paylaştığımı hissediyordum, üzgün üzgün sızlanarak karının yatağına kadar peşinizden geldim. Lime lime olmuş giysilerin ve vücudundaki kan ve çamur izleriyle kırbaçlanmış birini andırıyordun, pantolon ağından güçlü bir sidik kokusu geliyordu, seni döverlerken altına kaçırmıştın hiç kuşkusuz. Karın süssüz püssüz bir kadın olmasına rağmen temizlik düşkünüydü, seni bu halinle yatağına yatırması seni hâlâ sevdiğini gösteriyordu.

Karın seni o pasaklı halinle yatağına yatırmakla kalmamış, benim kirime de aldırmadan odanın içinde kalmama ses çıkarmamıştı. Oğlun yatağın önüne diz çöküp ağlamaya başladı:

"Baba ne oldu sana böyle? Kim yaptı bunu sana?"

Gözlerini açtın, kolunu kaldırıp başını okşadın oğlunun. Gözlerin yaşardı birden.

Karın bir leğen sıcak su getirip yatağın önündeki sehpanın üzerine bıraktı. Sıcak suyun içine kattığı tuzun kokusunu da aldım. Sonra leğenin içine bir havlu atıp giysilerini çıkardı senin. Yatakta kıvranıp, "Hayır," diye sayıkladın ama karın kollarını güçlükle zapt ettikten sonra yatağın kenarına diz çöküp gömleğinin düğmelerini çözdü. Karının bakımını istemediğini anladım halinden ama bunu reddedecek durumda da değildin. Oğlun da yardım etti annesine giysilerini çıkarırken, sonra anadan doğma bir halde uzanmış buldun kendini karının yatağında. Karın tuzlu suya batırılmış havluyla bir güzel silmeye başladı bütün vücudunu. Karının gözyaşları göğsüne dökülü-

yordu durmadan. Oğlun da ağlıyordu, sense gözlerini kapatmıştın, gözyaşların şakaklarına doğru süzülüyordu.

Tüm bu süreç boyunca ne karın bir soru sordu sana ne de sen bir şey söyledin ona, sadece oğlun vardı dakikada bir durmadan aynı soruları yineleyerek sessizliği bozan:

"Baba kim yaptı bunu sana? Gidip intikamını alacağım ondan!"

Ne sen cevapladın onu ne de karın sesini çıkardı, sanki sessiz bir anlaşma yapmış gibiydiniz ikiniz. Çaresiz kalan oğlun sonunda bana dönüp şöyle dedi:

"Dört Numara, babamı kim dövdü? Onu bulmama yardım et de babamın öcünü alayım!"

Özür dilercesine usulca havladım, fırtınanın getirdiği rüzgârlar havadaki kokuları birbirine karıştırmıştı.

Karın, oğlunun yardımıyla temiz giysiler giydirdi sana, beyaz, ipekli bir pijama, bol ve rahattı, pijamayı giydikten sonra yüzündeki mavi doğum lekesi daha da koyulaştı. Karın senin kirli giysileri leğene atıp yeri paspasla kuruladıktan sonra hafiften oğlunun başına vurup şöyle dedi:

"Kaifang havanın aydınlanmasına az kaldı, git de uyu biraz, yarın okula gideceksin."

Leğeni yerden aldı, oğlunun elinden tutup odadan çıktılar, ben de arkalarından seyirttim hemen.

Elbiselerini su kovasındaki yağmur suyuyla yıkadıktan sonra kurumaya astı, ardından doğu kanadındaki odaya gidip ışığını açtı; küçük, kare bir tabureye oturup sırtını kesme tahtasına dayadı, dirseklerini dizlerine yaslayıp başını avuçlarının içine aldı, ardından bakışlarını dümdüz ileriye dikip derin düşüncelere daldı.

O, ışığın altındaydı, bense karanlıktaydım. Bu yüzden yüzünü çok iyi seçebiliyordum. O morarmış dudaklarıyla şaşkın gözlerini. Acaba şimdi ne düşünüyordu bu

kadın? Bir türlü çıkaramadım ne düşündüğünü. Şafak sökene kadar olduğu yerde öyle oturdu durdu.

Çok yoğun bir sabah oldu bu, ilçenin her köşesinden bir ses çıkıyordu. Kimi mutluydu kimi hüzünlü, kimi şikâyet ediyor kimi de sövüp sayıyordu. Gökyüzündeki sıkıntılı hava devam ediyordu hâlâ, yağmur da kâh irili kâh ufaklı bir şekilde yağmaya devam ediyordu. Karın kahvaltıyı hazırlamaya koyuldu. Noodle yapacaktı galiba, evet noodle yapacaktı, eline oklavayı almıştı çoktan. Etrafımı saran o pis kokular içinde un öyle farklı bir tazelikle kokuyordu ki anlatamam. Senin horlamanı duydum birden, sonunda uyuyabilmiştin demek. Oğlun yataktan kalkıp uykulu gözlerle tuvalete koşturdu, işerken çıkardığı şırıltıyı duydum. İşte tam da bu sırada Pang Chunmiao'nun kokusu havadaki o sayısız yapışkan ve bulanık kokunun içine nüfuz etti birdenbire, hızla yaklaşıyordu, hiç tereddüt etmeden sizin avlu kapısının dışına vardı. Bir kere havlayıp hemen başımı eğdim, kendimi çok ağır bir duygusal yükün altında hissediyordum, sınırsız bir hüzün devasa bir el gibi yapışıverdi boğazıma birden.

Pang Chunmiao kapıyı çaldı. Sağlam bir kararlılıkla çalıyordu kapıyı, sanki biraz da öfke vardı kapıyı çalışında. Karın bir koşu kapıyı açmaya gidince iki kadın eşiğin iki yanında bakakaldılar birbirlerine. İkisinin de söyleyecek o kadar çok şeyi vardı ki ama ikisi de ağzını bile açmadı. Pang Chunmiao avluya adım attı, koşar adım daldı demek daha doğru olur aslında. Karın da onun peşi sıra topallayarak koşmaya başladı. Bir elini sanki onu yakalamak ister gibi öne uzatmıştı. Oğlun da koşarak patikanın ortasına geldi, patikanın etrafında daireler çizmeye başladı, o küçük yüzü iyice gerilmişti, ne yapacağını bilemeyen küçük bir çocuktu işte, sonra kemerin altına koşup kapıyı kapattı.

Pencereden Chunmiao'nun telaşla koridordan geçip karının yatak odasına girdiğini gördüm, sonra da feryat figan ağlamaya başladığını duydum. Ardından karının da odaya girdiğini gördüm, o da ağlamaya başladı hem de daha yüksek bir sesle. Oğlun kuyunun yanına diz çökmüş bir yandan ağlıyor, bir yandan da yüzüne su çarpıyordu.

İki kadının ağlama sesleri kesilince odanın içinde zorlu bir müzakere başladı. Konuşmayı bölen ağlama ve hıçkırık seslerinden konuşmayı net olarak duyamıyordum ama konuşmanın anafikrini anlayacak kadar duyabildim.

"Onu böylesine dövecek kadar nasıl taş kalpli olabiliyorsunuz?" Bunu söyleyen Pang Chunmiao'ydu.

"Pang Chunmiao, benim seninle bir alıp veremediğim yok, neden düşman olalım ki, dünyada o kadar bekâr delikanlı varken neden ailemizi ayırmak istiyorsun?"

"Ablacığım, seni üzdüğümü biliyorum, ben de ondan ayrılmak istiyorum ama yapamıyorum bir türlü, bu benim kaderim..."

"Lan Jiefang o zaman kararı sen vereceksin," dedi karın.

Kısa ama derin bir sessizlikten sonra senin şöyle dediğini duydum:

"Hezuo çok üzgünüm ama onunla birlikte olmak istiyorum."

Pang Chunmiao'nun desteğiyle ayağa kalktığını gördüm. Koridoru geçip evden çıktıktan sonra avluya vardınız. Oğlun içi su dolu leğeni alıp suyu önünüze döktükten sonra patikaya diz çöktü. Ardından gözü yaşlı yüzünü size doğru kaldırıp şöyle dedi:

"Baba, annemden ayrılma! Chunmiao Teyze de gitmesin buradan... Ninelerimin ikisi de Ximen Dede'nin karısı değil miydi eskiden?"

"Oğlum eski toplumda kaldı o..." dedin hüzünlü bir

sesle, "Kaifang, annene iyi bak, onun bir suçu yok, bütün suç babanda, şimdi bu evden ayrılsam da elimden gelenin en iyisini yapacağım ikinizin bakımı için."

"Lan Jiefang gidebilirsin ama şunu unutmamanı isterim senden, ben yaşadığım sürece gelip de boşanmak istediğini söyleme bir daha sakın," dedi karın kapının ağzında dikilirken, yüzünde alaycı bir ifade vardı ama gözleri dolmuştu çoktan. Merdivenden aşağı inerken sendeleyip düştü ama hemen ardından çabucak toparlandı. Pang Chunmiao'yla senin yanından geçip oğlunu ayağa kaldırırken, "Ayağa kalk," dedi kızgın bir ses tonuyla, "erkek çocukları önlerine altın bile konsa kimsenin önünde diz çökmez!" Sonra yağmur suyuyla yıkanmış beton patikanın kenarına çekilip geçmeniz için yol verdiler size.

Tıpkı karının, seni avlu kapısından odasına kadar taşıdığı gibi Chunmiao da boynunu senin sol koltuk altından geçirdi, sol kolun onun göğsünün önünde sarkıyordu şimdi, sağ koluyla beline sarıldı, işte böyle zar zor yürümeye başladınız, senin o ağır mı ağır vücudun her an o sıska kız çocuğunu ezecekmiş gibi görünüyordu ama belini doğrultup seni taşıyabilmek için öyle bir güç sarf ediyordu ki benim gibi bir köpek bile çok kayda değer buldu bunu.

Avlu kapısını geçip dışarı çıktınız sonunda. Belli belirsiz bir duygu beni kapının yanına götürdü, merdivenlerde durup gidişinizi izledim. Çamur birikintilerine bata çıka Tianhua Caddesi'ne yürüdünüz. Beyaz, ipekli pijaman çok geçmeden kirlendi çamurdan. Chunmiao'nun giysileri de kirlenmişti. Üzerindeki kırmızı etek bu bulutlu havada çok göz alıcı duruyordu. İnceden bir yağmur yağmaya başladı hafif eğimli bir açıyla, yolda yürüyen insanların kimi yağmurluk giymiş kimi de şemsiye almıştı yanına, meraklı bakışlarla sizi süzüyordu hepsi.

Duygu seline kapılmış bir halde kulübeme geri dön-

düm, çömelip doğu yakasındaki odayı izlemeye koyuldum. Oğlun bir taburenin üzerine oturmuş ağlıyordu. Karın üzerinden dumanı tüten bir kâse sıcak noodle'ı oğlunun önündeki masanın üzerine bırakıp şöyle dedi yüksek sesle:

"Ye!"

50

Lan Kaifang'ın babasına çamur fırlatması
Pang Fenghuang'ın teyzesine boya fırlatması

Sonunda Chunmiao'ya kavuşmuştum. Sağlıklı biri benim evimden Xinhua Kitabevi'ne kadar olan yolu ortalama bir hızla on beş dakikada yürüyebilir ama biz tam iki saatte yürüdük. Mo Yan'ın sözleriyle söyleyecek olursam: Bu hem romantik hem de acı bir yürüyüştü, hem edepsiz bir hareket hem de soylu bir davranıştı, hem geri çekilme hem de saldırıya geçmekti, hem teslimiyet hem de direnişti, hem zayıflık hem de güçtü, hem meydan okuma hem de uzlaşmaydı. Birbiriyle çatışan daha bir sürü şey yazdı böyle, kimi hedefi tam on ikiden vuran kimi de sadece gizemli olmaya çalışan sözlerdi. Aslında Chunmiao'nun yardımıyla evden ayrılmamın ne asil ne de onurlu bir yanı olduğunu düşünüyorum ben, illa adlandırmak gerekiyorsa hem cesur hem de dürüst olduğumuzu söyleyebilirim.

Şimdi düşününce rengârenk şemsiyelerle envai çeşit yağmurluğun yer ettiğini anlıyorum zihnimde o günle alakalı olarak, çamur birikintileriyle o pis suları hatırlıyorum, beton yolun üzerinde can çekişen balıkları ve kurbağa sürülerini. Doksanlı yılların başındaki bu sürekli yağışlar dönemin sahte bir refahla maskelenmiş olan yozlaşmışlığını ortaya çıkardı.

Chunmiao'nun kitabevinin arka avlusundaki yurtta kaldığı oda geçici bir süre aşk yuvamız haline geldi, o kadar düşmüştüm ki saklayacak bir şeyim yoktu artık, dedim her şeyi gören Koca Kafa'ya. Bir araya gelmemizin nedeni sadece öpüşmek ve sevişmek değildi ama kendimizi onun odasına atar atmaz ilk yaptığımız şey dudaklarımızı birleştirmek oldu, ardından da sevişmeye başladık vücudumdaki tüm yaralara ve o dayanılmaz ağrılara rağmen. Gözyaşlarımız birbirimizin ağızlarının içine aktı, tenlerimiz titredi mutluluktan, ruhlarımız birleşti. Ayrı olduğumuz günleri nasıl geçirdiğini sormadım ona, o da beni kimin dövdüğünü sormadı hiç. Sarılmak, kucaklaşmak, öpüşmek ve birbirimizi okşamaktan başka hiçbir şey düşünmüyorduk.

Oğlun, karının zorlamasıyla yarım kâse noodle yedi, gözyaşları kâsenin içine dökülürken. Karının da iştahı açılmıştı aksi gibi, kendi noodle'ını üç diş sarmısakla birlikte yedikten sonra iki diş sarmısakla da oğlundan kalanları indirdi midesine. Sarmısağın acısından yüzü kızardı, alnı ve burnu boncuk boncuk terledi. Havluyla yüzünü silerken ciddi bir ses tonuyla şöyle dedi oğluna:

"Oğlum, dik otur, yemeğini güzelce ye, derslerine iyi çalış, ananın gurur duyabileceği bir erkek ol! Bizim ölmemizi bekliyorlar dört gözle, aptalca bir şey yapmamızı istiyorlar, rüyalarında görürler ancak!"

Oğlunu okula götürecektim. Karın kapıya kadar uğurladı bizi. Oğlun ardına dönüp beline sarılınca karın da onun sırtını sıvazlayıp şöyle dedi:

"Baksana şu haline, boyun beni geçti, koca çocuk oldun artık."

"Anne, sakın yapma..."

"Saçmalama," dedi karın gülerek, "o iki pislik için kendimi asacağımı, kuyuya atlayacağımı ya da zehir filan

içeceğimi mi sanıyorsun yoksa? Gönlünü ferah tut oğlum, birazdan işe gideceğim ben de. İnsanların kızarmış böreğe ihtiyaçlarının olması demek annene de ihtiyaçları var demektir."

Her zamanki gibi kestirmeden gittik. Tianhua Nehri'nin suyu taşmış, o küçük köprüyle aynı seviyeye ulaşmıştı. Çiftçi pazarındaki barakaların plastik kaplama çatılarını da rüzgâr uçurmuştu. Zhejiang'lı satıcılar ıslanmış kumaş ve giysilerin önünde oturmuş salya sümük ağlıyordu. Sabahın daha çok erken bir saati olmasına rağmen havada bunaltıcı bir sıcak vardı, çamurda kıvrılan kırmızı mor solucanlar gördük, kırmızı bir yusufçuk sürüsü süzülüyordu alçaktan. Oğlun bir sıçrayışta yakaladı bir tanesini. Ardından bir tane daha. Yusufçukları bana doğru uzatıp şöyle sordu:

"Köpek, yemek ister misin?"

Başımı salladım.

Oğlun yusufçukların kuyruğunu koparıp bir ot parçasıyla birbirine bağladı onları. Sonra yusufçukları var gücüyle havaya fırlatıp, "Uçun hadi," dedi. Havada bir tur atan yusufçuklar hemen ardından çamurun içine düştü.

Zümdürüanka İlkokulu'nun binası geceki fırtına yüzünden çökmüştü, çok büyük bir felaketti bu. Eğer güpegündüz ders saatinde olsaydı, okul binasının afetlere karşı denetlenmesinden sorumlu olan Pang Kangmei'nin başı fena halde ağrıyacaktı. Zaten kalabalık olan okul bahçesi moloz ve çöp yığınlarıyla birlikte tam bir kaos içindeydi. Moloz yığınları içinde atlayıp zıplayan bir sürü çocuk vardı şimdi. Hiçbiri üzülmemiş, aksine çok sevinmişlerdi bu felakete. Okul kapısının önünde üzerine çamur sıçramış bir sürü lüks araba park etmişti, Pang Kangmei dizlerine kadar gelen pembe çizmeleri ve dizlerine kadar sıvadığı pantolon paçalarıyla çamurun için-

de ayakta dikiliyordu, o kar beyazı baldırları çamur içindeydi. Mavi, kot bir tulum giyiyor ve güneş gözlüğü takıyordu, elindeyse pille çalışan bir megafon vardı.

"Öğretmenler ve öğrenciler," dedi boğuk bir sesle, "dokuz şiddetinde bir tayfunun getirdiği yağmur bütün ilçemize ve okulumuza büyük zarar vermiştir, kendinizi ne kadar kötü hissettiğinizi biliyorum, İlçe Komitesi ve ilçe hükümetinin geçmiş olsun dileklerini iletmeye geldim sizlere! Okul üç günlüğüne tatil edilmiştir, bu üç gün boyunca etrafı temizleyip sınıfları tadilattan geçireceğiz. İşin özü, size şunu söylemek istiyorum, ben Pang Kangmei, İlçe Komitesi'nin parti sekreteri olarak çamurun içinde oturup çalışsam bile çocuklarımızın geniş, aydınlık ve güvenli sınıflarda ders yapmasını sağlayacağım!"

Pang Kangmei'nin konuşması büyük bir alkış tufanıyla karşılandı, öğretmenlerin çoğunun yüzünden inci gibi dizilmiş gözyaşları döküldü. Şöyle devam etti konuşmasına:

"Afetten sonraki bu kritik anda ilçenin bütün kadroları burada olacak, yüksek bir sadakat ve büyük bir coşkuyla harika bir iş çıkaracaklar, görevini yapmayanlar ve işten kaytaranlar ciddi şekilde cezalandırılacaktır!"

İşte bu kritik anda eğitim, sağlık ve temizlikten sorumlu bir kaymakam yardımcısı olarak sevgilimle birlikte vücutlarımız bir ölüm kalım savaşına girmişçesine iç içe geçmiş bir halde küçücük bir odada saklanıyordum, bu gerçekten de... Çok aşağılık ve çok utanç verici bir şeydi, öldürülesiye dövülmüş olmama, okulun çöktüğünü bilmiyor olmama ve iliklerime işlemiş, kalbime mühürlenmiş bir aşkla sevdiğinin yanında olan bir âşık olmama rağmen tüm bu gerekçeler masaya yatırılıp orada olmamamı haklı çıkarmaya yetecek kadar da önemli şeyler değildi sonuçta. Bu yüzden birkaç gün sonra isti-

famı ve partiden ayrılmak istediğimi bildiren dilekçemi İlçe Komitesi Organizasyon Bölümü'ne verdiğimde Bölüm Şefi Yardımcısı Lü sırıtarak şöyle dedi bana:

"Kardeşim, görevinden istifa edip partiden ayrılacak durumda değilsin artık, işten kovulup partiden kovulmanın eşiğindesin şimdi, bir daha da hiçbir kamu görevinde bulunamayacaksın!"

Sabahtan öğleye kadar yatağın içinde sarmaş dolaş ölüp ölüp dirildik. Odaya bunaltıcı ve nemli bir sıcaklık hâkimdi, çarşafımız terden sırılsıklam olmuş, saçlarımız sanki az önce fırtınadan çıkmış gibiydi. Onun vücudundan yayılan kokuyu koklamaya doyamıyordum, karanlıkta gözlerinden çıkan o duygulu ve bir orman yangını gibi parlayan bakışlarını izlerken hüzün ve neşenin birbirine geçtiği bir ses tonuyla şöyle dedim:

"Miaomiao, Miaomiao'm benim, şu an şuracıkta ölsem de gam yemem artık..."

O, çoktan şişmiş ve üzerinde kan izleri olan dudaklarını benimkilerle birleştirdi, ölü gibi uzanan kollarını boynuma doladı, yaşamla ölüm arasında bir kez daha gidip geldik. Böylesine sıska bir kızın vücudunda böylesine büyük bir arzu ateşinin olabileceğini düşünmemiştim hiç, benim gibi dayaktan canı çıkmış orta yaşlı bir adamın onun o dalgalı aşk denizine dalabileceğini de hiç düşünmemiştim şimdiye kadar. Mo Yan'ın romanında yazdığı gibiydi her şey: "Kalbe saplanan bir hançerdir aşk." Ama bu da yeterli değildi içinde bulunduğumuz durumu açıklamaya. Kalbini paramparça edebilirdi aşk; âşıksan kan sızardı saç diplerinden; böyle bir aşka düştüğümüz için nasıl suçlayabilirdi bizi o hoşgörülü insanlar? Onunla sevişirken gözlerimi bağlayıp beni sürüklediklerı o karanlık odada eşek sudan gelinceye kadar döven canilere olan nefretimi bile unutmuştum, bacaklarımdan birinin kemiği zedelenmişti, vücudumun geri kalanındaysa darbe iz-

leri ve morluklar vardı sadece, adam dövmede işlerinin ehli oldukları belliydi, misafirlerin istekleri doğrultusunda ızgara biftek yapan bir avuç yetenekli aşçı gibiydiler. Onlara karşı nefret duymadığım gibi onları tutup beni dövdüren kişilere karşı da nefret duymuyordum artık. Dayağı hak etmiştim diyebilirim, eğer böylesine dövülmeseydim Chunmiao'nun bana olan tutkusuna da sahip olamayacak ve korkunç bir belirsizlik içinde yaşayacaktım. Bu yüzden beni döven haydutlara ve onları tutan patronlarına en içten teşekkürlerimi sunarım, minnettarım size, çok teşekkür ederim... Teşekkürler... Chunmiao'nun inci gibi parlayan gözlerinde kendi yansımamı gördüm, onun o orkide gibi kokan ağzından da aynı sözcüklerin çıktığını duydum, "Çok teşekkür ederim... Teşekkürler..." diye mırıldanıyordum durmadan.

Okul üç günlüğüne tatil edilince öğrenciler neşeyle sıçrayıp haykırmaya başladı. Büyük kayıplara ve ciddi sorunlara yol açan bu doğal afet, çocuklara şamata edebilecekleri ve iyi zaman geçirebilecekleri tuhaf bir yenilik gibi geliyordu. Zümrüdünka İlkokulu'nun binden fazla öğrencisinin Millet Caddesi'ne çıkmasıyla birlikte zaten karman çorman bir hal almış olan trafik iyice arapsaçına döndü. Sana daha önce de söylemiş olduğum gibi caddenin üzeri can çekişen hayvanlarla kaplıydı sabahın erken saatlerinde, durmadan solungaçlarını açıp kapatıp kuyruklarını titreten, karnı gümüş beyazı, avuç içi kadar kalmış yaşam enerjileriyle çırpınan cesur sazanlar, sudan çıkar çıkmaz ölmüş kefaller ve kayısı sarısı, şişman çoprabalıkları vardı, çamurun içinde hallerinden oldukça memnun görünüyordu çoprabalıkları. Ceviz büyüklüğünde bir sürü kurbağa vardı caddenin ortasında amaçsızca bir o yana bir bu yana sıçrayıp duran, kimi caddenin solundan sağına kimi de sağından soluna sıçrıyordu var güçle-

riyle. Başlarda ellerinde plastik kova ya da poşetlerle balık toplamaya çıkmış bir sürü insan vardı caddede ama çok geçmeden ellerinde topladıkları balıklarla telaşla evlerinden çıkıp balıkları ya en yakın hendeğe ya da doğruca sokaklara atmaya başladılar. O gün ilçenin sokaklarına arabayla çıkmış olanlar büyük bir katliama sebep oldu, ezilen balıklardan çıkan sesler, insanın kalbinde çarpıntı yapıyordu, köpekler de aynı sorundan mustaripti, hele ezilen kurbağalardan çıkan sesler, köpeklere nefes almayı bile unutturdu, nefesimi tutup gözlerimi sımsıkı kapadım ama kirli oklar gibi ta kulak zarıma kadar geliyordu kurbağalardan çıkan sesler.

Yağmur bir yağıyor, bir duruyordu, durduğu zaman nemli güneş ışınları süzülüyordu bulutların arasından, ilçenin tüm sokaklarından buharlar kalkarken hayvan leşleri de kokmaya başlamıştı. Böyle bir anda en iyisi eve dönüp orada gizlenmekti. Ama eve geri dönmek niyetinde değildi oğlun, ilçedeki karmaşadan faydalanıp amaçsızca dolaşarak içindeki sıkıntıyı atmak istiyordu belki de sokaklarda. Tamam, madem öyle istiyordu ben de düştüm peşine. Onlarca tanıdık köpeğe rastladım yolda, telaşla koşturup afette kaç köpek kaybettiğimizi rapor ettiler bana. İki köpek ölmüştü, biri tren istasyonunun yanındaki lokantanın arka avlusunda yaşayan çoban köpeğiydi, üzerine duvar çökmesi sonucu ezilerek ölmüş; diğeriyse nehrin yanındaki toptan kereste satılan pazarda yaşayan uzun tüylü av köpeğiydi, o da suda boğularak ölmüş. Haberi duyduktan sonra o talihsizlerin öldükleri yönlere dönüp yüksek sesle iki kere havladım.

Oğlunun peşine düştükten sonra nereye gittiğimizi bilmeden kendimizi Xinhua Kitabevi'nin kapısının önünde bulduk. Bir sürü çocuk içeri girdi hemen. Oğlun dışarıda kaldı. O mavi yüzü soğuk ve sert bir kiremit parçası gibi görünüyordu. Pang Kangmei'nin kızı Pang Feng-

huang'la karşılaştık orada. Üzerindeki portakal sarısı plastik yağmurluğu ve yine aynı renk lastik çizmeleriyle göz alıcı bir alevi andırıyordu. Arkasından uzun boylu, güçlü kuvvetli, genç bir kadın geliyordu, görünüşe göre korumasıydı onun. Onların arkasından da tertemiz tüyleriyle köpek ablam geliyordu. Çamurlu suyun içinde temkinli adımlar atıyordu ama patilerinin kirlenmesi kaçınılmazdı işte. Oğlunla Pang Fenghuang'ın bakışları karşılaşınca oğlunun yüzüne okkalı bir tükürük fırlattı kızcağız öfkeyle. "Serseri!" diye sövdü oğluna. Oğlunun başı sanki boynu bir kılıç tarafından kesilmiş gibi göğsünün önüne düşüverdi. Ablam hırladı bana, yüzünde gizemli bir hava vardı. Onlarca köpek toplanmıştı kitabevinin önüne. Çocukları okula köpek eşliğinde göndermek yeni moda olmuştu ilçede, benim sınırsız sadakatim ve büyük cesaretim iyi bir örnek teşkil etmiş ve bu modaya neden olmuştu işte. Ama bu köpeklerle aramda bir mesafe vardı tabii. İçlerinde daha önce birlikte olduğum iki tanesi sarkık memelerini sürükleyerek selam vermeye yanıma gelince onlara soğuk davranıp geri yolladım hemen. Birinci ya da ikinci sınıfa giden birkaç ilkokul öğrencisi zalim ve iğrenç bir oyun oynamaya başladı, caddenin üzerindeki soluk yeşil kurbağalara önce sopayla vuruyor, kurbağaların karınları şişince de bir tuğla parçasıyla eziyorlardı onları. Ezilen kurbağalardan çıkan sese katlanamıyordum. Oğlunun yenini çekiştirip eve dönmemiz gerektiğini belirttim. Oğlun tam birkaç adım atmıştı ki durdu birden, yüzündeki doğum lekesi yeşim taşı gibi parlıyordu, gözleri de yaşlarla dolmuştu. "Köpek," diye seslendi, "eve dönmüyoruz, gidip onları bulalım!"

Sevişmeye ara verdiğimizde yorgunluktan yarı uykulu bir haldeydik. Ama ellerimiz yerinde durmuyordu bir türlü, birbirimizi okşamaya devam ediyorduk. Şişmiş

parmaklarımla okşadığım göbeğinin ipek gibi narin ve kaygan olduğunu duyumsadım. Yarı uykulu bir halde şöyle mırıldanıyordu: "Mavi yüzünü seviyorum senin, daha ilk gördüğüm anda vurulmuştum sana, Mo Yan beni senin ofisine ilk getirdiğinde seninle orada hemen sevişmek gibi çılgın bir fikre kapılmıştım." Sonra çok çocuksu bir hareketle memelerini kaldırıp bana doğru uzatırken, "Baksana, senin için büyüdü bunlar..." dedi. İlçedeki tüm kadrolar canla başla afetle savaşırken bizim böyle şeyler yapıp birbirimize böyle şeyler söylememizin hiç de uygun olmadığını biliyordum, hatta nefret edilesi ve utanç duyulası şeylerdi ama gerçekti bunlar ve senden hiçbir şey gizlemek istemiyorum Koca Kafa.

Kapı ve pencerenin çıkardığı gürültüyü duyduk önce. Sonra da senin havlamanı. Kapıyı Tanrı bile çalsa cevap vermeyeceğimize söz vermiştik ama itaatsizlik edemeyeceğimiz bir emir gibiydi senin havlaman, telaşla ayaklandım birden. Oğlumun da senin yanında olduğunu biliyordum çünkü. Sevişmek iyi gelmişti ağır yaralarıma, usta hareketlerle üzerimi giyindim hemen. Bacaklarım tutmuyor ve başım dönüyordu ama yine de düşmedim yere. Tüm vücudu kemiksizmiş gibi duran Pang Chunmiao'nun giyinmesine ve saçını toplamasına yardım ettim sonra.

Kapıyı açınca güneşin nemli ve sıcak ışınları gözlerimi acıttı. Hemen ardından bir avuç kara çamurun sümüklü bir kurbağa gibi yüzüme doğru süzüldüğünü gördüm. Tam zamanında kaçamadım, bilinçaltımda bir şey de kaçmamı istemiyordu zaten, çamur tok bir sesle yüzüme çarptı haliyle.

O pis kokan çamuru sildim yüzümden, içine çamur kaçtığından sol gözüm feci acıyordu ama sağ gözüme bir şey olmamıştı. Öfkeden kudurmuş oğlumla kayıtsız köpeğini gördüm sonra. Yurdun pencereleri ve kapısında çamur lekeleri vardı, kapının önüne de içi çamurlu su

dolmuş olan büyük bir çukur kazılıydı. Oğlum sırtında çantası ve iki eli çamura bulanmış bir halde karşımda duruyordu, üzerine ve yüzüne de çamur bulaşmıştı biraz. Çok kızgın görünüyordu ama gözleri yaşlarla doluydu bir yandan da. Benim de gözlerim dolmuştu, oğluma söylemek istediğim bir sürü şey geçiyordu içimden ama sanki dişim ağrıyormuş gibi bağırmaya başladım birden:

"Oğlum ne duruyorsun, hadi fırlatsana!.."

Kapının dışına doğru bir adım attım, düşmemek için kapının kasasına tutunup gözlerimi kapadım oğlumun fırlatacağı bir sonraki çamur için. Onun ağır ağır soluduğunu işitiyordum pis kokan, sıcak ve çamur tadı taşıyan bir rüzgâr yüzüme vururken. Kimi burnuma kimi alnıma, kimi göğsüme kimi de karnıma vuruyordu çamur topaklarının. Atışlardan biri diğerlerinden daha sert oldu, içine kırık bir tuğla ya da kiremit parçası konmuştu belli ki, işte tam da cinsel organıma isabet etti o, bu ağır darbe karşısında acıyla çığlık atıp öne doğru eğildim, bacaklarımda derman kalmamıştı, önce yere çömeldim, hemen ardından da oturdum.

Gözlerimi açtım sonra, gözyaşlarımla yıkandıklarından dolayı iki gözüm de görüyordu şimdi. Oğlumun yüzünün sobanın içine atılmış deri bir ayakkabı tabanı gibi büküldüğünü gördüm, elindeki büyük çamur topağı yere düştü. Keskin bir ağlama sesiyle yüzünü kapayıp koşarak uzaklaştı. Köpek de birkaç kez bana doğru havladıktan sonra onun arkasından koşturdu hemen.

Oğlumun öfkesini gidermek için kapının ağzında bana fırlattığı çamur topaklarına karşı direnirken Pang Chunmiao, sevgilim hemen yanı başımda ayakta duruyordu. Oğlum bana saldırmıştı ama Chunmiao'nun da üzeri çamura bulanmıştı. Kolumdan tutup beni kaldırırken şöyle fısıldadı:

"Ağabey, bunu kabullenmek zorundaydık... Çok mut-

luyum... Suçumuzun biraz da olsa hafiflediğini hissediyorum şimdi..."

Oğlumun saldırısı sürerken Xinhua Kitabevi'nin ikinci katındaki koridorda onlarca insan toplanmıştı. Kitabevinin yöneticileri ve çahşanları olduğunu gördüm onların. İçlerinde Yu adında genç bir adam vardı, müdür yardımcılığına terfi etmesine yardımcı olup olamayacağımı öğrenmek için Mo Yan'la haber yollamıştı bana çok önceden. Elinde ağır mı ağır görünen, profesyonel bir fotoğraf makinesiyle farklı açılardan, farklı mesafelerden ve farklı lensler kullanarak içine düştüğüm belayı kayıt altına almıştı. Mo Yan banyo edilen fotoğrafları alıp bana gösterdiğinde şoke olmuştum. Kimisi Dünya Fotoğrafçılık Ödülü'nü kazanabilecek cinstendi. İster çamurun yüzüme çarptığı o an çekilmiş olanı, ister benim tüm yüzüm ve bütün vücudumun çamura bulandığı ama Pang Chunmiao'nun henüz kirlenmemiş bir halde yanımda dikildiği ama yüzünde çok acınası bir ifadenin olduğu o yakın çekim olsun, hepsi harika kompozisyonlara sahip fotoğraflardı; cinsel organıma aldığım darbeyle öne doğru eğilmiş olduğum ve Pang Chunmiao'nun yüzünde dehşete düşmüş bir ifadeyle beni kolumdan tutarak ayağa kaldırmaya çalıştığı ya da oğlumun dirseğine kadar çamura bulanmış kollarını havaya kaldırmış, ikimize birden çamur fırlatırken köpeğinin hemen yanı başında çömelmiş bir halde şaşkın bakışlarla onu izlediği fotoğraf olsun, hepsi "Babanın Cezası" ya da "Babam ve Metresi" gibi adlarla sergilenip klasik fotoğraf klasmanına girebilirlerdi rahatça.

İki kişi aşağıya inip çekinerek yanımıza geldi. Kim olduklarını anladık hemen, biri kitabevinin parti sekreteri, diğeriyse güvenlik şefiydi. Bizimle konuşurlarken gözleri başka yöne doğru bakıyordu.

"İhtiyar Lan..." dedi parti sekreteri çekinerek, "ger-

çekten çok özür dilerim ama başka çaremiz yok... En iyisi buradan taşınmanız olacak... Size Parti Komitesi'nin kararını iletmekten başka bir şey yapmadığımı biliyorsundur..."

"Açıklamana gerek yok," dedim, "anlıyorum, hemen taşınacağız."

"Bir de," dedi güvenlik şefi kem küm ederek, "Pang Chunmiao soruşturma nedeniyle askıya alındın, ikinci kattaki güvenlik şefi ofisine taşınıyorsun, senin için bir yatak koyduk oraya."

"Askıya alabilirsiniz," dedi Chunmiao, "ama soruşturma yapamazsınız hakkımda, beni öldürseniz bile ayrılmam onun yanından!"

"Bizi anladığına sevindik," dedi güvenlik şefi, "size söylemek zorunda bırakıldığımız şeyleri iletiyoruz sadece."

Kol kola girip birbirimize destek olarak avlunun ortasındaki çeşmenin yanına gittik. Parti sekreteri ve güvenlik şefine şöyle dedim:

"Affınıza sığınarak çeşmenin suyunu kullanıp yüzümüzü yıkamak istiyoruz, eğer bir itirazınız varsa..."

"Ne demek ihtiyar Lan," dedi parti sekreteri yüksek sesle, "yetkimiz belli bizim, küçük adamlarız işte." Sonra temkinle etrafına bakıp, "Aslında buradan taşınıp taşınmamanızla bir alıp veremediğimiz yok bizim, yine de bir an önce buradan taşınmanızı sahk veririm size, 'Büyük Patron'un suyu kaynamaya başladı çoktan," dedi.

Yüzümüzü ve üzerimizi temizledikten sonra pencerelerden bakan insanların bakışları altında Chunmiao'nun o dar mı dar, rutubetli, duvarları küf tutmuş olan odasına girdik. Birbirimize sarılıp dakikalarca öpüştük.

"Chunmiao..." diye seslendim ona.

"Hiçbir şey söyleme," diyerek sözümü kesti ardından, "bıçaklardan oluşmuş bir dağa çıkmak ya da ateş

denizine atlamak zorunda kalsak da senin peşinden geleceğim," dedi sakin bir tavırla.

Okulun yeniden açıldığı ilk günün sabahı oğlunla Pang Fenghuang okulun kapısında karşılaştılar. Oğlun yüzüne bile bakmadı onun ama kız doğrudan yanına gidip oğlunun omzuna bir yumruk atarak onu izlemesini istedi. Okul girişinin doğusundaki büyük Fransız çınarının arkasında durup heyecandan parlayan gözlerle şöyle dedi:

"Lan Kaifang, harika bir iş çıkardın!"

"Ne yapmışım ki, bir şey yapmadım ben..." diye homurdandı oğlun.

"Kimi kandırıyorsun?" dedi Pang Fenghuang, "Haberi anneme bildirdiler hemen, her şeyi duydum. Annem dişlerini sıkıp, 'O iki utanmaz hak ettiklerini bulmuş!' dedi."

Oğlun ardına dönüp gitmeye davrandı ama Pang Fenghuang durdurdu hemen onu, dizine bir tekme atıp öfkeyle şöyle dedi:

"Nereye koşturuyorsun böyle? Sana söyleyeceklerim var daha!"

Bu küçük cadı çok narin ve çok güzeldi, fildişi bir heykeli andırıyordu. Daha yeni yeni tomurcuğa durmuş küçük memeleriyle karşı konulmaz bir çekiciliği vardı. Oğlunun yüzünden öfke okunuyordu ama kalbi çoktan teslim olmuştu bile. Uzun uzun içimi çektim ben de. Babasının romantik dramı daha yeni sahne almışken bir de oğlunun romantik hikâyesi filizlenmeye başlamıştı şimdi.

"Sen babandan nefret ediyorsun, ben de teyzemden nefret ediyorum," dedi Pang Fenghuang, "benim ninem ve dedem tarafından yetiştirilmiş sanki, bize yakın olmadı hiç. Annem, ninem ve dedem onu üç gün üç gece bir odaya kapatıp babandan ayrılması için ikna etmeye ça-

lıştılar, hatta ninemin önünde diz çöküp ona yalvarmasına rağmen bana mısın bile demedi. Sonra da duvardan atlayıp koşarak babanı bulmaya gitti!" Fenghuang dişlerini sıkarak, "Sen babanı cezalandırdın, ben de teyzemi cezalandırmak istiyorum!" dedi.

"Artık onları düşünmek bile istemiyorum," dedi oğlun, "bir çift azgın köpekten başka bir şey değiller gözümde!"

"Doğru söylüyorsun!" dedi Fenghuang, "Bir çift azgın köpekten başka bir şey değiller, annem de böyle demişti."

"Annenden hoşlanmıyorum!" dedi oğlun.

"Nasıl olur da annemden hoşlanmazsın ha?" dedi Fenghuang oğluna bir yumruk atıp, "Benim annem İlçe Komitesi parti sekreteridir," diye homurdandı, "annem kolunda bir serumla bizim okul bahçesine oturmuş kurtarma ekiplerinin başında duruyor! Televizyon yok mu sizde? Annemin kan tükürdüğünü görmedin mi televizyonda?"

"Bizim televizyon bozuldu," dedi oğlun, "anneni sevmiyorum işte, hem bundan sana ne?"

"Tüh sana! Seni kıskanç şey!" dedi Fenghuang, "O küçük mavi yüzünle o kadar çirkinsin ki!"

Oğlun, onun okul çantasının askısından tutup sertçe kendine doğru çekti, hemen ardından da onu öyle bir itti ki Fransız çınarının gövdesine tosladı Fenghuang.

"Canımı yaktın!.." dedi Fenghuang, "Tamam, bir daha sana mavi yüz demem. Lan Kaifang diyeceğim bundan sonra sana. Küçüklüğümüzden beri birlikteyiz, eski dost sayılırız artık, öyle değil mi? Bu yüzden teyzemi cezalandırma planımda yardım etmelisin bana."

Oğlun yoluna devam etti. Fenghuang onun önüne koşturup bakışlarını ona dikerek şöyle dedi:

"Sana söylediklerimi duydun mu?!"

O zamanlar uzak bir yere gitme gibi bir planımız yoktu, tek istediğimiz insanlardan saklanabileceğimiz sessiz ve sakin bir yer bulmaktı, sonra da yasal süreci başlatıp boşanma işini bir sonuca bağlamak istiyordum.

Eşek Hanı kasabasının yeni parti sekreteri olan Du Luwen, Tedarik ve Pazarlama Kooperatifi'nin siyasi şefiydi bir zamanlar, hem halefim hem de eski dostumdu, otogardan telefon edip tenha bir köşede bir oda ayarlamasını istedim ondan bana, biraz tereddüt etti ama sonunda kabul etti yardım etmeyi. Otobüse binmedik, ilçenin güneydoğusunda kalan, hemen Yunliang Nehri'nin yakınlarındaki Yütong denilen küçük bir köye girdik sessizce, nehrin kenarındaki küçük bir rıhtımdan küçük, ahşap bir tekne kiralayıp yola koyulduk. Sıska ve solgun yüzünde geyiği andıran koca gözleri olan orta yaşlı bir kadındı teknenin sahibi, teknenin kamarasında bir yaşlarında da bir erkek çocuğu vardı. Çocuğun suya düşmesini önlemek için kırmızı kumaştan bir şerit bağlamıştı çocuğun ayak bileklerinden birine, şeridin diğer ucunu da kamaranın içindeki bir direğe başlamıştı.

Eşek Hanı kasabasının o küçük rıhtımına bizzat kendi arabasıyla gelmişti Du Luwen bizi karşılamak için. Kasabanın Tedarik ve Pazarlama Kooperatifi'nin arka avlusundaki üç odalı bir eve yerleştirdi bizi. Bağımsız girişimcilerin artmasıyla kapanmanın eşiğine gelmişti kooperatif, çalışanların çoğu yeni iş kollarına yönelmek için ayrılmış, sadece birkaç ihtiyar kalmıştı geride binaya bekçilik etmek için. Kalacağımız yer kooperatifin eski parti sekreterine aitti, emekli olup şehre gidince bütün mobilyalarını ve ev aletlerini burada bırakmıştı. Du Luwen adamın evde bıraktığı bir çuval unu, bir çuval pirinci, iki teneke yemeklik yağı, biraz sosisi ve birkaç kutu konserveyi işaret ederek şöyle dedi bize: "Burada saklanabilirsiniz, bir şeye ihtiyacınız olursa bana telefon et-

meniz yeter, gerekmedikçe dışarı çıkmayın sakın, Parti Sekreteri Pang'ın bölgesi burası ve sık sık beklenmedik denetimlere çıkar."

Baş döndüren bir mutluluk içindeki yaşantımıza başlamış olduk böylece. Yemek pişirip yemek dışında tek yaptığımız şey sarılmak, öpüşmek, okşamak ve sevişmekti. Bunu söylemek çok utanç verici olsa da senden hiçbir şey gizlemeyeceğim, ilçeden çok çaresiz bir şekilde ve apar topar ayrılmak zorunda kaldığımızdan yanımıza kıyafet de alamamıştık haliyle, bu yüzden çoğu zaman anadan doğma bir halde dolanıyorduk evin içinde. Sevişirken çıplak olmak olağan bir şeydir de karşılıklı oturup ellerimizde birer kâse pirinç lapasıyla çırılçıplak yemek yemek hem saçma hem de komik duygular uyandırıyordu içimizde. Bir keresinde kendi durumumuzla alay ederek şöyle dedim Chunmiao'ya:

"Burası Cennet Bahçesi herhalde."

Ne gecemiz ne gündüzümüz belliydi, rüya ve gerçeklik birbirine karışmıştı. Bir keresinde sevişirken derin bir uykuya daldık, Chunmiao birden beni sertçe itip olduğu yere oturduktan sonra korku dolu bir sesle şöyle dedi:

"Rüyamda teknedeki o erkek çocuğunu gördüm; göğsüme fırlayıp, anne, dedi bana, sütümü içmek istedi."

Pang Fenghuang'ın cazibesine dayanamayan oğlun ona teyzesini cezalandırma planında yardım etmek için karına yalan söyledi.

Pang Chunmiao'yla senin iç içe geçip birbirine dolanan iki ipi andıran kokunuzun peşine düştüm böylece, çocuklar da benim peşime düştü, hiç şaşmadan aynı rotayı takip edip Yütong köyündeki o küçük rıhtıma kadar geldik. Sizin bindiğiniz o küçük tekneye bindik biz de, teknenin sahibi geyik gibi gözleri olan orta yaşlı bir ka-

dındı, kamaranın içinde üzerinde kırmızı tulum olan esmer ve şişman bir erkek çocuğu vardı. Tekneye bindiğimizi gören çocuk çok sevindi. Kuyruğumu yakaladığı gibi ağzına sokuverdi hemen.

"Nereye gidiyorsunuz bakayım sizi öğrenciler?" dedi orta yaşlı kadın çok sevecen bir ses tonuyla, elinde kürekle teknenin kıçında ayakta dikilirken.

"Köpek, nereye gidiyoruz?" diye bana sordu Fenghuang.

Nehrin aşağısına doğru havladım iki kez.

"Aşağıya doğru," dedi oğlun.

"Aşağıda nereye?" diye sordu kadın.

"Sadece aşağıya doğru git sen, zamanı gelince köpek söyler sana nerede duracağımızı," dedi oğlun kendine güvenen bir tavırla.

Orta yaşlı kadın güldü. Tekne nehrin ortasına varınca uçan bir balık gibi hızla süzülmeye başladı dalgaların arasında. Fenghuang ayakkabılarını ve çoraplarını çıkarıp teknenin kenarına oturduktan sonra ayaklarını sarkıttı suya. Nehrin iki kıyısında uzanan sığlıklarda üst üste binmiş gibi duran ılgın kümeleri gördük, arada sırada balıkçıl sürüleri havalanıyordu üzerlerinden. Fenghuang şarkı söylemeye başladı. Çok tiz bir sesi vardı, şarkı söylerken sanki birbirine çarpan gümüş çanlar çıkıyordu gırtlağından. Oğlunun dudakları titriyor, arada sırada bir-iki sözcük çıkıyordu ağzından. Fenghuang'ın söylediği şarkının sözlerini biliyor gibi görünüyordu ama yine de eşlik etmedi ona. O erkek çocuğunun tüm yüzü gülümsüyordu, dört dişi çıkmış ağzını açınca salyaları akıyor ve şarkıya eşlik ediyordu kendince. Eşek Hanı kasabasının o küçük rıhtımında indik tekneden. Fenghuang son derece cömert bir tavırla ödedi teknenin ücretini. Yol parasını fazlasıyla alan kadın rahatsız oldu bu durumdan.

Sizin saklandığınız yeri bulmamız çok kolay oldu. Ka-

pıyı çaldıktan sonra yüzlerinizdeki o utanç ve şaşkınlığı gördüm. Gözlerini öfkeyle bana diktin, ben de utançtan ne yapacağımı şaşırmış bir halde havladım iki kez. Şöyle demek istemiştim sana: Lan Jiefang, lütfen affet beni, evden gittiğinden beri sahibim değilsin artık, oğlun sahibim oldu artık ve o ne isterse onu yapmak görevimdir benim.

Fenghuang küçük metal bir kovanın kapağını kaldırıp içindeki boyayı Chunmiao'nun üzerine boca etti. "Teyze bir orospusun sen!" dedi Fenghuang şaşkın bakışlarla ona bakakalan Chunmiao'ya, ardından oğluna el sallayıp emir veren bir komutan edasıyla, "Hadi gidiyoruz!" dedi.

Fenghuang ve oğlunla birlikte ilçe parti ofisine gittik, orada Du Luwen'ı bulunca yine emir verdi Fenghuang: "Pang Kangmei'nin kızıyım ben, bir araç ayarlayıp bizi ilçeye götürün lütfen!"

Du Luwen boyayla kirletilmiş Cennet Bahçemize gelip kekelemeye başladı:

"Naçizane fikrime göre siz ikiniz buradan olabildiğince çabuk çok uzaklara gitmelisiniz."

Üzerimizi değiştirmemiz için birkaç parça kıyafet verdikten sonra içinde bin yuan olan bir zarf uzatıp şöyle dedi:

"Sakın geri çevirmeyin, size borç olarak veriyorum bunu."

Chunmiao gözlerini kocaman açıp çaresiz bakışlarla bana baktı.

"On dakika düşünmeme izin ver," dedim, sonra Du Luwen'e bir sigara uzattım, ben de bir tane yakıp sandalyeye oturduktan sonra yavaş yavaş içmeye koyuldum. Sigaranın yarısına gelince ayağa kalkıp, "Bu akşam saat yedide bizi Jiao ilçesinin tren istasyonuna bırakabilir misin?" dedim.

Qingdao'dan Xi'an'a giden trene bindik, Gaomi İstasyonu'na vardığımızda akşamın dokuz buçuğu olmuştu çoktan. Yüzlerimizi trenin kirli pencerelerine yaslayıp sırtlarında ağır mı ağır bohçalarıyla dolanan yolcuları izlemeye başladık, yüzlerinde boş ifadeler olan birkaç demiryolu çalışanı da vardı içlerinde. Uzaktan ilçenin ışıkları parlıyordu, istasyonun önündeki meydanda bağrışan seyyar satıcıların arasında bekleşen korsan taksiciler vardı. Ah Gaomi, bir daha geri dönebilecek miyiz acaba sana düzgün vatandaşlar olarak?

Xi'an'a, Mo Yan'ı görmeye gittik. Yazarlık kursundan mezun olduktan sonra oradaki yerel bir gazetede çalışmaya başlamıştı. Bizi kendi kiraladığı "Henan Villaları" denilen bir yerin yıkık dökük odalarından birine yerleştirdikten sonra ofise gidip kanepenin üzerinde uyuyacağını söyledi. Bize bir kutu Japon yapımı ultra ince prezervatif uzatıp tuhaf bir sırıtışla şöyle dedi:

"Hediyenin büyüğü küçüğü olmazmış, pahada hafif ama duygusal anlamda ağır bir hediye bu, çok içimden gelerek veriyorum size!"

Yaz tatilinde oğlunla Fenghuang sizin kokunuzun izini sürmemi emrettiler yine, onları tren istasyonuna kadar getirdim. Batıya doğru giden trene bakıp hafifçe inledim. Şunu demek istiyordum: Siz ikinizin kokusu tıpkı önümde uzanan şu parlak iki ray gibi çok uzaklara, koku duyumun ulaşamayacağı bir yere kadar uzayıp gidiyor.

51

Ximen Huan'ın ilçede zorbalık etmesi
Lan Kaifang'ın parmağını kesip saçı test etmesi

1996 yazı kaçışınızın beşinci yılıydı. Yerel gazetenin yazıişleri müdürlüğüne yükselmiş olan Mo Yan'ın yardımıyla gazetede editörlüğe başladın, Pang Chunmiao da gazetenin kantininde çalışmaya başladı, karının ve oğlunun kulağına çalınmıştı bu haberler ama ikisi de sizi çoktan unutmuşa benziyordu. Karın börek kızartma işine devam ediyordu, kızarmış börek yeme alışkanlığını da muhafaza etmişti, oğlun ilçenin bir numaralı lisesinin birinci sınıfında olan çalışkan bir öğrenciydi. Pang Fenghuang ve Ximen Huan da lise bire gidiyorlardı. İkisinin de notları çok zayıftı ama biri ilçedeki en yüksek rütbeli memurun kızı, diğeriyse kendi cebinden beş yüz bin yuan çıkarıp "Jinlong Burs Fonu"nu kuran adamın oğlu olduğundan sınavlardan sıfır bile alsalar okulun kapısı sonsuza kadar açıktı onlar için.

Ximen Huan daha ortaokula başlarken ilçeye gönderilmişti, annesi Huang Huzhu da onunla birlikte ilçeye gelmişti ona göz kulak olmak için. Sizin evde kalıyorlardı, sizin o yalnız ve ıssız avlunuza neşe katıyorlardı, hatta biraz fazla neşe kattıkları bile söylenebilirdi.

Ximen Huan'ın okumakla pek arası yoktu, bu beş yıl içinde yapmadığı yaramazlık, çıkarmadığı patırtı kalmadı. İlçeye geldiği ilk yılda nispeten iyi bir çocuk oldu-

ğunu söyleyebilirim ama ikinci yıla girdiğinde güneyden gelen küçük bir kabadayının teki oldu çıktı, kuzeyden gelen Küçük Kambur lakaplı Liu Louguo, doğudan gelen Demir Kafa lakaplı Wang Tietou ve batıdan gelen Kuru lakaplı Yu Ganba adlı kötü çocuklarla birlikte bir çete kurup İlçe Asayiş Bürosu'nun duvarında "Dört Küçük Haydut"tan biri olarak anılmaya başladı. Kendi yaşıtlarının yapabileceği her türlü kötülüğe bulaşmış olmasına rağmen –yetişkinlerin işlediği suçlara da bulaşmıştı– dışarıdan hiç de öyle kötü bir çocuk gibi görünmüyordu. Her zaman üzerine tam oturan marka giysiler giyiyor ve üzerinden mis gibi kokular taşıyordu. Saçlarını hep çok kısa kestirir, o küçük yüzü temizlikten bembeyaz dururdu, artık genç bir adam olduğunu göstermek için ince ve kara bir bıyık bırakmıştı dudaklarının üzerinde, küçüklükten gelen şaşılığı da iyice düzelmişti. İnsanlarla arası iyiydi, hayvanlara da iyi davranırdı, ağzı iyi laf yapar, ağzından bal damlardı, karına karşı daha bir kibar davranır, küçük teyzeciğim, diyerek ona olan sevgisini gösterirdi durmadan. İşte, oğlun bir gün karına, "Anne, Huanhuan'ı geri gönder, çok kötü bir çocuk o," dediğinde karın onun tarafını tutup şöyle dedi:

"Ondan daha iyi bir çocuk var mı ki? Halden, işten anlıyor, konuşmasını da biliyor, notları zayıf olabilir ama Tanrı vergisinin de sınırları var işte. Bana kalırsa ileride senden daha büyük bir adam olacak, tıpkı baban gibisin sen, sabahtan akşama kadar sanki bütün Çin sana borçluymuş gibi üzgün üzgün dolanıyorsun etrafta."

"Anne, onu tanımıyorsun sen, sadece rol yapıyor!"

"Kaifang," dedi karın, "dediğin gibi kötü bir çocuk olsa da yediği her haltı babası toparlar ardından. Hem onun annesiyle ben kız kardeşiz, ikiziz hem de, onlardan gitmelerini nasıl isterim? Biraz daha sabretmen gerek, şöyle birkaç yıl daha geçsin, büyüyün biraz, liseyi bitir-

dikten sonra herkes kendi yoluna gidecek nasıl olsa, işte o zaman biz kalmasını istesek bile kendi gitmek isteyecektir zaten! Amcan çok zengin bir adam, ilçede oğlu için büyük bir malikâne yaptırsa dahi devede kulak kalır bu! Burada bizimle kalmalarının nedeni birbirimize göz kulak olmamız, hem dedenlerle ninenler de böyle olmasını istiyor."

Karının saydığı nedenler oğlunun elini kolunu bağladı tabii.

Huanhuan yaptığı bütün kötülükleri karından ve kendi annesinden gizlemeyi çok iyi başarıyordu ama benim burnumdan asla kaçamadı. On üç yaşında bir köpektim artık ve koku alma yetim yaşımın ilerlemesiyle biraz gerilemişti haliyle; ama etrafımdaki insanların ve onların herhangi bir yerde bıraktıkları kokularını almakta hiçbir sorun yaşamıyordum henüz. Yeri gelmişken İlçe Köpek Dayanışma Derneği'ndeki başkanlık görevimden de istifa ettiğimi söyleyeyim, yerimi "Kara" denilen siyah tüylü bir Alman çoban köpeğine bıraktım, ilçedeki köpek dünyasının tartışmasız liderleri Alman çoban köpekleri oldu hep zaten. Görevimden istifa ettikten sonra Tianhua Meydanı'nda yapılan dolunay toplantılarına da pek sık gitmez oldum, bir-iki kez gittiğimde toplantıların o eski tadı tuzunun kalmamış olduğunu duyumsadım. Bizim zamanımızda şarkı söyleyip dans eder, içki içip yemek yer, âşık olup çiftleşirdik ama şimdiki genç neslin davranışlarını sıra dışı ve mantıksız buluyorum. Mesela bir keresinde Kara bizzat gelip beni kendi deyişiyle şimdiye kadarki en heyecan verici, en gizemli ve en romantik etkinliğe davet etti. Onun bu samimi davetine dayanamayıp tam zamanında Tianhua Meydanı'na gittim. Yüzlerce köpeğin ilçenin dört bir yanından meydana akın ettiğini gördüm ama ne bir selam aldım ne de bir kibarlık gördüm, ne flörtlük bir durum ne de muziplik

yapan vardı ortada, sanki kimse kimseyi tanımıyormuş gibi davranıyorlardı, yeniden dikilmiş kırık kollu Venüs heykelinin etrafında toplandılar, başlarını kaldırıp üç kere uluduktan sonra arkalarını dönüp geldikleri gibi hızla gittiler meydandan, buna Kara Başkan da dahildi. Şimşek hızıyla gelip rüzgârda savrulurcasına çekip gitmişlerdi, birkaç saniye sonra orada, ay ışığının vurduğu meydanda kendi başıma kalakalmıştım. Ay ışığı altında soluk bir mavilikle parlayan Venüs heykeline bakarken acaba rüya mı görüyorum, diye düşünmeye başladım. Daha sonra bu oynadıkları oyunun zamanın en moda ve en havalı oyunu olan "Hızlı Şimşek" dedikleri bir oyun olduğunu duydum, oyuna katılanlar da kendilerini "Şimşek Çetesi" diye adlandırıyorlarmış. Daha sonra daha başka saçma sapan etkinlikler düzenlediklerini de duydum ama hiçbirine katılmadım. Dört Numaralı Köpek'in devrinin bittiğini duyumsadım, dizginsiz heyecanlar ve çılgın fantezilerle dolu, yeni bir çağ başlamıştı artık. Köpeklerin dünyası böyleyken, insanların dünyası, yani büyük bir bölümü de böyleydi işte. Pang Kangmei hâlâ görevinin başındaydı ve söylentilere göre çok yakında eyalet hükümetinde daha yüksek bir mevkiye atanacaktı ama daha bu gerçekleşemeden partinin Disiplin Komitesi tarafından "çifte suç"la yargılandı, savcılığın onayından geçtikten sonra iki yıl ertelemeyle ölüme mahkûm edildi mahkeme tarafından.

Oğlun liseye başvurduktan sonra onu okula götürme görevimi bıraktım. Her gün batı kanadındaki odada uzanıp uyuyabilir ya da geçmişi düşündüğüm tembel hayallere dalabilirdim ama yapmak istemediğim bir şeydi bu, öyle yaparsam vücudum ve beynim daha hızlı yaşlanacaktı. Oğlunun artık bana ihtiyacı olmadığından her gün karınla tren istasyonu meydanındaki lokantaya kadar gidip onun börek kızartmasını ve börek satmasını

izlemeye başladım. Burada meydanın etrafına yayılmış olan berberlerde, ara sokaklardaki küçük otellerde ya da barlarda Ximen Huan'ın kokusunu alırdım sık sık. Bu ufaklık sabahları okul çantası sırtında akıllı uslu bir öğrenci gibi görünüp evden çıkar çıkmaz kavşakta özel olarak onu bekleyen motosiklet taksiye atlayıp soluğu tren istasyonu meydanında alırdı. "Şoförü" iriyarı ve sakallı bir adamdı, bir lise öğrencisinin özel şoförlüğünü seve seve yapmasının temel nedeni Ximen Huan'ın eli açıklığıydı. Meydan bu dört küçük haydudun birlikte takıldığı, yedikleri, içtikleri, orospulara gittikleri ve kumar oynadıkları yerdi. Dört küçük haydudun arasında haziran ayının havası gibi kararsız ve dönek bir ilişki vardı. Kimi zaman öz ya da sütkardeşlermiş gibi canciğer olup barlarda içip kumar oynar, berberde vahşi "piliç"lerle oynaşır, küçük otelde *mahjong*[1] oynayıp sigara tüttürür, meydanda sanki ipe dizilmiş dört yengeç gibi kol kola, omuz omuza gezerlerdi. Kimi zamansa birbirlerine duygusuzca yüz çevirip iki gruba ayrılır, acımasızca birbirlerini gagalarlardı dövüş horozları gibi. Kimi zaman da üçü bir olup diğerini tartaklardı. Sonunda dört kardeşmiş gibi yine o küçük dörtlü çetelerini kurup bazen birlikte bazen de ayrı ayrı gezerlerdi, değişmeyen tek şey meydanın tozunu dumana katmalarıydı.

Karınla ben bir keresinde bunların karıştığı ateşli bir kavgaya tanık olduk kendi gözlerimizle ama karın kavgayı başlatanın o çok sevdiği, iyi çocuk Ximen Huan olduğundan bihaberdi. Güneşli bir öğleden sonra oldu her şey, hani güpegündüz derler ya, işte öyle, önce meydanın güneyindeki "İyiyse Yine Gel" adında bir bardan bağrış çağrışlar yükseldi, hemen ardından kafası yarılmış ve

1. Çin dominosu olarak da bilinen 144 taşla oynanan oyun. (Ç.N.)

üzerlerinden kan damlayan dört genç fırladı bardan dışarı, onların peşi sıra da ellerinde sopalar olan yedi genç fırladı, içlerinden biri bir paspas sürüklüyordu arkasından. Dört genç meydanın etrafında koşmaya başladı, kafaları yarılmasına yarılmıştı ama ne korku ne de acı okunuyordu yüzlerinden. Onları kovalayanların yüzlerinde de hiçbir öfke belirtisi yoktu, hatta birkaçının aptal aptal sırıttığını bile söyleyebilirim. İlk başta bir kavgadan daha çok sahne almak üzere olan bir oyuna benziyordu her şey. Dört kaçağın arasında uzun boylu, sıska mı sıska, dikdörtgen kafalı, hani eski operalarda çan çalmak için kullanılan tokmaklara benzeyen bir çocuk vardı, Kuru lakaplı Yu Ganba adlı kötü çocuktu bu. Dörtlü kaçmayı bırakıp karşı atağa geçti birden. Yu Ganba dörtlünün çetebaşı olduğunu gösterir gibi koynundan bir bıçak çıkardı, diğer üç kardeşiyse bellerinden kemerlerini çıkarıp naralar atarak havada sallamaya başladı, Yu Ganba'nın emriyle ileri atıldılar. Çok geçmeden kafaya inen sopalar ve yanaklara vuran kemerlerden çıkan seslerle bağırış ve inlemeler iç içe geçince tam bir curcuna yaşandı meydanda. İşin içine polis de karışınca meydandaki olayı izleyenler dört bir yana kaçıştı. O sırada Yu Ganba'nın, bıçağı elinde paspas sallayan şişman ufaklığın karnına sapladığını gördüm, aldığı darbeyle acı bir çığlık atıp yere serildi hemen şişman ufaklık. Arkadaşlarının ağır yaralandığını gören kovalayıcılar hemen tabanları yağlayıp uzaklaştılar meydandan. Yu Ganba bıçağının üzerindeki kanı şişman ufaklığın giysilerinin üzerine silip temizledikten sonra bir ıslık çalıp üç kardeşiyle birlikte meydanın batısından güneye doğru kaçmaya başladı.

Meydan savaşı sürerken "İyiyse Yine Gel" barının hemen yanındaki "Ölümsüzler" barında, pencere kenarındaki bir masada, güneş gözlüğü takmış olan Ximen Huan'ın keyifle sigara tüttürdüğünü gördüm. Kavgayı

yüreği ağzında izleyen karın onu fark etmemişti bile. Onu görmüş olanlar da bu beyaz yüzlü, iyi giyimli çocuğun böylesine bir kavganın azmettiricisi olduğuna inanmazlardı muhtemelen. Pantolon cebinden son moda bir cep telefonu çıkarıp kapağını açtıktan sonra birkaç tuşa basıp ağzının kenarına götürdü telefonu, bir şeyler konuştuktan sonra da yerine oturup sigara tüttürmeye devam etti. Sigara içerken Hong Kong ya da Tayvan yapımı gangster filmlerindeki gangsterler gibi çok sofistike ve çok zarif bir duruşu vardı. Aynı esnada Yu Ganba'nın liderliğindeki küçük kardeşler İstasyon Meydanı'nın güneybatısından ara sokaklardan birine girmişlerdi çoktan, uçarcasına ilerleyen bir motosiklet Yu Ganba'yla çarpıştı birden, motosikletin sürücüsü o iriyarı sakallı adamdı yine. Yu Ganba'nın o sıska mı sıska vücudu çarpışmanın etkisiyle yerden havalanıp yolun bir yanına düştü, uzaktan bakınca et ve kemikten değil de sanki sabun köpüğünden yapılmış gibi görünüyordu. Bu kazanın tek sorumlusu Yu Ganba'ydı. Aynı zamanda zeki, cesur ve kendini kahramanca feda etmekten çekinmeyen biri olduğu da söylenebilirdi onun. Motosiklet yere düşüp onlarca metre kaydıktan sonra sakallı sürücü de ağır yaralandı tabii. Bu sırada Ximen Huan'ın ayağa kalkıp çantasını aldıktan sonra bardan çıktığını gördüm, yerde gördüğü buruş buruş olmuş bir elmaya tekme attıktan sonra ıslık çalarak okula doğru yola koyuldu.

Şimdi sana Ximen Huan'ın istasyondaki kavgaya karışması sebebiyle üç gün gözaltına alınıp salındıktan sonra sizin evin avlusunda meydana gelen bir olayı anlatmak istiyorum.

Huang Huzhu öyle öfkelenmişti ki onun giysilerini parçalayıp oğlanı bir güzel silkelerken acı gözyaşları eşliğinde şöyle dedi:

"Huanhuan, ah Huanhuan beni gerçekten de çok

büyük hayal kırıklığına uğrattın bu kez, seninle uğraşmaktan kendime bile vakit ayıramıyorum, yok yanında olayım, yok seni okula göndereyim derken tükendim artık; baban seni okulda tutmak için varını yoğunu ortaya koydu; ama sen kalkmış hâlâ..."

Huang Huzhu bunları söylerken gözyaşlarını tutamadı. Ximen Huan çok sakin bir tavırla annesinin omzuna vurup kayıtsızca şöyle dedi:

"Anne sil gözyaşlarını, ağlama artık, senin düşündüğün gibi gerçekleşmedi olay, kötü bir şey yapmadım ben, haksızlığa uğradım, baksana bana, hiç kötü bir çocuk gibi görünüyor muyum ben ha? Anne kötü bir çocuk değilim ben, iyi bir çocuğum!"

İşte bu iyi çocuk avluda şarkı söyleyip dans etmeye başladı masum numarası yaparak, işe yaradı ama bu numaralar, Huang Huzhu'nun gözyaşları çok geçmeden gülümsemeye bıraktı yerini, benim de midem bulandı açıkçası.

Haberi duyup gelen Ximen Jinlong, öfkeden kuduruyordu ilk başta ama oğlunun baldan tatlı sözleri onu da güldürmeyi başardı. Jinlong'u uzun zamandır görmemiştim, zaman hiç de iyi davranmamıştı ona, zengin ya da fakir herkes yaşlanıyordu işte. Üzerindeki marka ambalajlara ve sık sık yaptığı o zengin sporlarına rağmen ne saçının seyrelmesini, ne gözlerinin bulanıklaşmasını ne de göbeğinin çıkmasını engelleyemiyordu bir türlü.

"Baba benim için endişelenmene gerek yok, daha önemli işlerin var senin," dedi Ximen Huan kıkırdayarak, "oğlunu babasından daha iyi kimse tanıyamaz, derler ya, sen de beni çok iyi tanıyorsun, öyle değil mi? Senin oğlunum sonuçta, benim de hatalarım yok değil, biraz fazla iyi bir konuşmacıyım, gözüm doymaz, biraz tembelim, güzel bir kız gördüm mü deliye dönerim ama bu küçük sorunlar sende de yok mu ha?"

"Oğlum," dedi Ximen Jinlong, "anneni kandırmış olabilirsin ama beni kandıramazsın. Eğer senin bu küçük oyunlarını göremeseydim bu ilçede en ufak bir şeyi bile beceremezdim. Şu birkaç yılda yapabileceğin bütün kötülükleri yaptın. Kötülük yapmak kolaydır, zor olan bütün yaşamın boyunca kötülük yaparak yaşamaktır, bundan sonra iyi şeyler yapmanın zamanıdır artık."

"Baba çok doğru söylüyorsun, bundan sonra kötülükleri iyiye çevirmeye çalışacağım," dedi Ximen Huan, hemen ardından babasının yanına sokulup adamın bileğindeki pahalı kol saatini usta bir hareketle çıkarıp şöyle devam etti konuşmasına: "Baba bu sahte kol saatini takıp kendini küçük düşürme, en iyisi onu ben takayım da rezil olan ben olayım senin yerine!"

"Saçmalama, ne sahtesinden bahsediyorsun sen, orijinal bir Rolex bu."

Birkaç gün sonra ilçe televizyonunda şöyle bir haber vardı: Lise öğrencisi Ximen Huan yolda bulduğu on bin yuanı cebine atacağına okula bağışladı. Ama o altın gibi parlayan Rolex'i bileğinde gören olmadı bir daha.

İyi çocuk Ximen Huan, başka bir iyi çocuk olan Pang Fenghuang'ı eve getirdi bir keresinde. Genç bir kıza dönüşmüştü çoktan, üzerindeki son moda giysilerle uzun ve ince görünüyordu, küçük memeleri şahlanmış ve kalçaları genişlemişti, baygın bakışları ve ıslak görünümlü saçlarıyla darmaduman olmuş bir görüntüsü vardı. Eski kafalı olan Huzhu ve Hezuo onun görüntüsüne katlanamıyorlardı, Ximen Huan gayet sakin bir tavırla şöyle dedi onlara: "Anne, teyze sizler yaşlandınız artık, bugünün modası böyle işte."

Ximen Huan ya da Pang Fenghuang için endişelenmediğini biliyorum, senin tek endişen oğlun Lan Kaifang. Meraklanma birazdan o da sahne alacak.

O harika sonbahar öğleden sonrasında karın ve Hu-

ang Huzhu evde kalmadılar, gençlerin evde toplanacaklarını bildiklerinden dışarı çıkmışlardı.

Avlunun kuzeydoğu köşesindeki çınar ağacının altına kare bir masa konulmuştu, üç iyi çocuk masanın etrafında oturuyordu. Masanın üzeri mevsimlik meyveler ve hilal şeklinde kesilmiş bir tepsi dolusu karpuzla donatılmıştı. Üzerlerinde son moda giysiler olan Ximen Huan ve Pang Fenghuang'ın yüzleri parlıyordu, oğlunsa eski püskü şeyler giymişti ve yüzü her zamanki gibi çok çirkindi.

Pang Fenghuang gibi seksi ve çok güzel bir geç kızın çekiciliğine kapılmayacak bir delikanlı zor bulunurdu, oğlun da bir istisna değildi sonuçta. Şimdi oğlunun sana çamur fırlattığı zamanı hatırlamanı istiyorum senden, bir de benden, senin kokunun izini ta Eşek Hanı kasabasına kadar sürmemi istediği o günü, şimdi anlamış olman gerek, ta o zamandan, yani çok eskiden beri Pang Fenghuang'ın küçük kölesi olmuştu oğlun, daha sonra gerçekleşecek olan trajik olayların tohumları ta o zaman atılmıştı yani.

"Başka kimse gelmeyecek mi?" diye sordu Pang Fenghuang tembel tembel, ardından sandalyesine yaslandı.

"Bu avlu bugün sadece üçümüze ait," dedi Ximen Huan.

"Bir de o var!" dedi Pang Fenghuang yeşim taşından yapılmışa benzeyen o narin parmağıyla duvarın dibinde kestirmekte olan beni gösterip. "Bu yaşlı köpek," dedi belini doğrultup, "bizim evin köpeği, ablası onun."

"İki de ağabeyi var," dedi oğlun sıkılgan bir tavırla, "Ximen köyündeler, biri onların evinde," –sonra da Ximen Huan'ı işaret etti parmağıyla– "diğeri de halamın evinde."

"Bizim köpek çoktan öldü ama," dedi Pang Fenghuang, "sürekli doğurmaktan öldü hayvan, hatırlıyorum da

daha ben çok küçükken de durmadan doğururdu, yavru üzerine yavru doğurdu." Sonra sesini yükseltip, "Bu dünya çok adaletsiz, erkek köpek işini gördükten sonra çekip gidiyor, dişi köpekse ardından acı çektiğiyle kalıyor," dedi.

"İşte bu yüzden annelerimize övgü dolu şarkılar söylüyoruz," dedi oğlun.

"Ximen Huan duydun mu?" dedi Pang Fenghuang kıkırdayarak, "Böylesine derin lafları ne sen söyleyebilirsin ne de ben, aramızda bir ihtiyar Lan söyleyebilir."

"Dalga geçmene gerek yok!" diye çıkıştı oğlun ne yapacağını bilmez bir utanç içinde.

"Dalga geçmiyorum ki," dedi Pang Fenghuang, "içimden geldi de iltifat ediyordum sana!" Sütbeyazı deri kol çantasından beyaz renkli bir paket Marlboro ve üzeri elmas kakmalı altın bir çakmak çıkarıp, "Moruklar burada olmadığına göre keyfimize bakabiliriz artık," dedi.

Ojeli, narin parmaklarından biriyle sigara paketine usta bir hareketle vurunca bir sigara çıktı paketten. Sigarayı dolgun ve kırmızı dudaklarının arasına alıp çakmağı yakınca mavi bir alev parladı çakmaktan. Sigara paketini ve çakmağı masanın üzerine fırlatıp derin bir nefes aldı sigaradan, sonra arkasına yaslanıp boynunu sandalyenin arkasına dayadı, başını yukarı kaldırıp ağzını büzdü, ardından televizyon dizilerindeki sigara içmeyi bilmeyen aktristler gibi dumanını üfledi masmavi göğe doğru.

Ximen Huan paketten bir sigara alıp oğluna fırlattı. Oğlun başını iki yana sallayıp istemediğini söyledi. Gerçekten de çok iyi bir çocuktu senin şu oğlun. Pang Fenghuang burnundan onu küçümsediğini belirten bir ses çıkarıp şöyle dedi:

"Hadi çeksene bir fırt, iyi çocuk ayaklarını yemem ben! Hem bak ne diyeceğim sana, ne kadar erken başlarsan o kadar çabuk alışır vücudun nikotine. İngiltere Başbakanı Winston Churchill daha sekiz yaşındayken dede-

sinin piposunu içerek başlamış sigara içmeye, doksanlarına kadar da yaşadı, yani geç başlamak erken başlamaktan kötüdür."

Oğlun sigarayı eline aldı, bir an tereddüt ettikten sonra dudaklarının arasına yerleştirdi. Ximen Huan nazik bir tavırla sigarasını yaktı onun. Oğlun öksürmeye başladı birden, yüzü bir tencerenin dibi gibi morardı. Oğlunun ilk sigarasıydı bu ama çok geçmeden zincirleme sigara içen bir tiryakiye dönüşecekti.

Ximen Huan elinde Pang Fenghuang'ın altın çakmağıyla oynarken şöyle dedi:

"Anasını satayım, harika bir şey bu!"

"Beğendin mi? Beğendiysen senin olsun!" dedi Pang Fenghuang kayıtsız bir kibirle, "Yüksek pozisyonda bir memuriyet ya da projelerinin onaylanmalarını isteyen orospu çocuklarından biri hediye etmişti zaten!"

"Ama senin annen," dedi oğlun duraksayıp.

"Annem de orospu çocuğunun teki!" dedi Pang Fenghuang bir elinin üç parmağıyla sigarasını tutup diğer eliyle Ximen Huan'ı işaret ederken, "Senin baban da daha büyük bir orospu çocuğu! Bir de senin baban var." Parmağıyla oğlunu işaret edip, "O da orospu çocuğu!" dedi. Ardından gülerek, "Bu orospu çocuklarının hepsi birer sahtekâr, oynayıp duruyorlar gözümüzün önünde. Sonra da kalkıp akıl veriyorlar bize aman bunu yapma, aman onu etme diye, peki ya kendi yaptıkları? Yaptıkları daha bitmeden başka bir şey yapıyorlar hemen!" diye devam etti söylenmeye.

"Öyleyse bizler de onlar gibi davranmalıyız!" dedi Ximen Huan.

"Çok doğru söyledin, bizden iyi birer çocuk olmamızı, kötülük yapmamamızı istiyorlar," dedi Pang Fenghuang, "ama iyi çocuk olmak ne demek ki? Peki, kime kötü çocuk denir? Bizler iyi çocuklarız, hem de en iyile-

riyiz!" Sigarasının izmaritini çınar ağacının tepesine fırlatmaya çalıştı ama gücü yetmediğinden saçağın kiremitlerinin üzerine düştü izmarit, sonra da ince, mavi bir duman çıkararak yavaş yavaş sönmeye koyuldu orada.

"Babama orospu çocuğu diye sövebilirsin," dedi oğlun, "ama bir sahtekâr değil o, olmadığı biri gibi de davranmadı hiç, aksi takdirde bunların hiçbiri yaşanmazdı şimdi..."

"Ooo bakıyorum da hâlâ koruyorsun babanı!" dedi Pang Fenghuang, "Ananla seni bir kenara fırlatıp başka bir kadının peşinden koştu o; a evet, aklıma gelmişken benim o tuhaf teyzem de orospu çocuğunun teki!"

"Küçük amcama hayranım ben," dedi Ximen Huan, "çok cesur bir adam, kaymakam yardımcılığını bıraktı, karısıyla oğlunu terk edip küçük sevgilisiyle birlikte romantik bir maceraya atıldı, harika bir şey değil mi bu!"

"Senin baban," dedi Pang Fenghuang, "ilçemizin şeytani yazarı Mo Yan'ın sözleriyle söyleyecek olursak, 'En kahraman, en piç, en içki düşkünü ve de en iyi sevgili!'" Sonra gözlerini çocuklara dikip şöyle dedi: "Kulaklarınızı tıkayın bakayım, birazdan söyleyeceklerimi duymanızı istemiyorum!" Oğlunla Ximen Huan itaatkâr bir tavırla kulaklarını tıkayınca bana dönüp şöyle devam etti konuşmasına: "Dört Numaralı Köpek, duydun mu? Lan Jiefang'la teyzem her gün günde on kez sevişiyormuş, her seferi de bir saat sürüyormuş."

Ximen Huan kıkırdamaya başladı birden. Pang Fenghuang onun bacağına bir tekme atıp şöyle dedi:

"Seni serseri, dinliyordun demek!"

Oğlun bir şey demedi ama yüzü kararmıştı.

"Ximen köyüne ne zaman dönüyorsunuz?" dedi Pang Fenghuang, "Giderken beni de yanınızda götürün, duyduğuma göre baban orayı bir kapitalizm cennetine dönüştürmüş."

"Saçmalık," dedi Ximen Huan, "sosyalist bir ülkede kapitalist bir cennetin olduğu nerede görülmüş? Benim babam bir reformcudur, zamanının en büyük kahramanı."

"Amma osurdun şimdi!" dedi Pang Fenghuang, "Piç kurusunun teki o, zamanının en kahraman insanları senin küçük amcanla benim teyzemdir!"

"Babam hakkında konuşmayın," diye araya girdi oğlun.

"Senin baban teyzemle birlikte kaçtığında ninem ölüyordu az kalsın, dedem hastalanıp yataklara düştü, baban hakkında niye konuşmayacakmışım bakayım?" dedi Pang Fenghuang, "Bir gün kafamın tası öyle bir atacak ki, ta Xi'an'a kadar gidip onları buraya geri getirdikten sonra sokaklarda ele güne karşı geçit töreni yaptıracağım."

"Ey," dedi Ximen Huan, "neden Xi'an'a gidip onları ziyaret etmiyoruz ki?"

"İyi fikir," dedi Pang Fenghuang, "giderken yanımda bir kutu boya daha götürürüm, teyzemi gördüğümdeyse şöyle derim ona: 'Teyze, buraya seni boyamaya geldim.'"

Ximen Huan kahkahalarla gülüyordu. Oğlunsa başını sessizce önüne eğdi.

Pang Fenghuang oğlunun bacağına tekme atıp şöyle dedi:

"İhtiyar Lan, iyi dinle bak! Birlikte gideriz, nasıl olur, ha?"

"Hayır, ben gelmiyorum!" dedi oğlun.

"Çok sıkıcısınız!" dedi Pang Fenghuang, "Gidiyorum ben, sizinle uğraşamam artık!"

"Gitme sakın," dedi Ximen Huan, "program daha başlamadı."

"Ne programı?"

"Mucize saçlar, annemin mucize saçları!" dedi Ximen Huan.

"Aman Tanrı'm!" dedi Pang Fenghuang, "Bunu nasıl

unutabildim? Ne demiştin sen? Köpeğin birinin kafasını kesip annenin saç teliyle yerine geri diktikten sonra köpek yiyip içip yaşamaya devam edecek, öyle değil mi?"

"Böyle karmaşık bir deneye gerek yok," dedi Ximen Huan, "bir yerini kesip annemin saç telini yaktıktan sonra küllerini yaranın üzerine serptin mi on dakika içinde yara kapanacak, izi bile kalmayacak."

"Annenin saçının kesilmemesi gerektiğini söylemiyorlar mıydı, kesilir kesilmez kanıyormuş ya?"

"Evet, öyle."

"Herkes annenin öyle iyi kalpli biri olduğunu söylüyor ki köylülerden biri yaralanınca saçından bir tel koparıp hemen ona veriyormuş, öyle mi?"

"Evet, öyle."

"O zaman niye kel kalmadı şimdiye kadar?"

"Annemin saçı kopardıkça çoğalıyor."

"O zaman hayatta aç kalmazsın sen," dedi Pang Fenghuang, "baban bir gün işini kaybedip meteliksizin biri olunca annen saçlarını satıp ikinize de bakabilir."

"Olmaz, kapı kapı dolanıp yemek dilenirim yine de saçlarını satmasına izin vermem annemin!" dedi Ximen Huan büyük bir kararlılıkla, "Her ne kadar onun öz oğlu olmasam da."

"Ne?" dedi Pang Fenghuang şaşkın şaşkın, "Annenin öz oğlu değil misin sen? Peki, annen kim o zaman senin?"

"Lise öğrencisi bir kızmış duyduğuma göre."

"Bir lise öğrencisinin piçisin demek, ne kadar havalı bir şey bu ya," dedi Pang Fenghuang düşünceli bir tavırla, "teyzemden daha havalı hem de."

"Öyleyse sen de bir tane doğursana," dedi Ximen Huan.

"Hadi ordan, ossuruğum!" dedi Pang Fenghuang, "Ben iyi bir çocuğum."

"Doğum yapmak seni kötü çocuk mu yapacak sanki?" dedi Ximen Huan.

"Ne iyisi ne kötüsü, bizler iyi çocuklarız!" dedi Pang Fenghuang, "Deneye başlayalım mı, Dört Numara'nın kafasını kessek ne olur?"

Öfkeyle havlamaya başladım. Şunu söylemek istiyordum: Sizi küçük piç kuruları, kim yanıma yaklaşmaya çalışırsa onu hemen oracıkta öldüresiye ısırıveririm.

"Köpeğime zarar vermenize izin vermem," dedi oğlun.

"O zaman nasıl yapacağız?" dedi Pang Fenghuang, "Sabahtan beri beni burada boşa oyalıyorsunuz. Gidiyorum ben."

"Dur hele," dedi oğlun, "gitme sakın!"

Sonra ayağa fırlayıp mutfağa koşturdu.

"İhtiyar Lan, ne yapıyorsun?" diye bağırdı ardından Pang Fenghuang.

Oğlun, sağ avucunda sol elinin ortaparmağını tutarak çıktı mutfaktan. Parmak aralarından kan süzülüyordu.

"İhtiyar Lan, delirdin mi sen?" dedi Pang Fenghuang.

"Eğer küçük amcamın tohumuysa!" dedi Ximen Huan, "En kritik anda gerçekten harekete geçer."

"Seni piç kurusu, saçma sapan konuşmasana sen!" diye bağırdı Pang Fenghuang, "Annenin mucize saçını getir hemen."

Ximen Huan içeriye koşup elinde hem uzun hem de kalın, yedi tane saç teliyle geri döndü, saç tellerini masaya bırakıp yaktı.

"İhtiyar Lan elini aç hadi!" dedi Pang Fenghuang oğlunun yaralı elini bileğinden tutup.

Oğlunun parmağı çok derinden kesilmişti. Pang Fenghuang'ın yüzünün kireç gibi olduğunu gördüm birden, ağzını kocaman açtı, kaşları çatılmıştı, yüzünde sanki o da acı çekiyormuş gibi bir ifade vardı.

Ximen Huan masadaki saç küllerini yeni kesilmiş bir faturayla toparlayıp oğlunun kesik parmağının üzerine serpti.

"Acıyor mu?" diye sordu Pang Fenghuang.

"Acımıyor."

"Bileğini bıraksana çocuğun," dedi Ximen Huan.

"Kan, külleri düşürecek," dedi Pang Fenghuang.

"Bir şey olmaz!" dedi Ximen Huan.

"Kanama durmazsa," dedi Pang Fenghuang tehditkâr bir tavırla, "senin şu köpeğinin patilerini keserim!"

"Bir şey olmaz!"

Pang Fenghuang yavaş yavaş gevşetti elini.

"Dememiş miydim ben?" dedi Ximen Huan gururla.

"Gerçekten de mucizeviymiş!" dedi Pang Fenghuang.

52

Jiefang'la Chunmiao'nun sahteyi gerçeğe dönüştürmesi

Taiyue'yle Jinlong'un bu dünyadan birlikte ayrılması

Lan Jiefang, sen aşk uğruna hem geleceğinden hem de namından feragat ettin, aileni terk ederek yaptığın hareket doğru düzgün adamların hoş görmeyeceği bir şey olmasına rağmen Mo Yan gibi yazarlar yine de övgüler düzdü sana. Annenin cenazesine bile katılmadın, korkarım ki böylesine bir hayırsız evladı Mo Yan gibi safsatalar kralı bile savunamaz artık.

Annemin ölüm haberini duymadım bile ben. Xi'an'a kaçtıktan sonra isimsiz bir suçlu gibi yaşadım orada. Pang Kangmei iktidarda olduğu sürece hiçbir mahkemenin beni boşamaya razı olmayacağından çok emindim. Boşanamıyordum ve Chunmiao'yla birlikte yaşamak için yapabileceğim tek şey evden çok uzak bir yerde oturmaktı.

Başlarda yabancı yatırımla kurulan bir fabrikada çalıştık. Kabarık saçlı oyuncak bebekler yapıyorlardı. Fabrikanın müdürü yurtdışında yaşadığı söylenilen, koca göbekli, kel, sarı dişli ve Mo Yan'la arası iyi olan şiir sever bir adamdı. Bizim durumumuzu sempatiyle karşıladı, iş tecrübelerimize dayanarak benim için masabaşı bir iş, Chunmiao içinse atölyede muhasebecilik ayarladı. Fabrikanın havası çok kötüydü ve durmadan havada uçuşan tüyler yüzünden burnumuz kaşınıyordu. Fabrikada çalışan işçi-

lerin çoğu görünüşlerine göre kırsal kesimden getirilmiş on üç-on dört yaşlarındaki genç kızlardan oluşuyordu. Bir gün fabrika yandı, işçilerin çoğu yangında öldü, kurtulanlarsa büyük yanıklarla atlattı. Chunmiao, o gün hasta olduğu için işe gitmediğinden kurtuldu yangından. Fabrikada yanan kızların trajik kaderi geceleri uzun süre uyutmadı bizi. Mo Yan yerel gazetede birer iş buldu bize daha sonra.

Köyden pek çok tanıdık yüze rastladım Xi'an sokaklarında. Onlara selam vermeyi çok istedim ama tek yapabildiğim şey başımı eğip onlar geçene kadar bir köşeye saklanmak oldu. Chunmiao'yla gizlendiğimiz o tek odalı küçük barınağımızda memleket hasreti ve sevdiklerimize olan özlemimizden kaç kere birbirimize sarılıp ağladık anlatamam. Aşk yüzünden evden kaçmıştık ve yine aşk yüzünden geri dönemiyorduk. Telefonunun ahizesini kaç kere kaldırıp yine kaç kere bıraktık anlatamam, posta kutusuna attığımız mektupların başında postacıyı bekleyip bin bir özürle kaç kere mektupları geri istedik sayamam. Köyün haberlerini sadece Mo Yan'dan alıyorduk, o da sadece iyi haberleri iletiyordu. Dünyada artık dramatik hiçbir şeyin olmamasından dolayı konuşulacak bir şeyin kalmadığından korkan bir adam olan Mo Yan bizi romanları için birer malzeme olarak görüyor ve bu yüzden kaderimiz ne kadar trajik, hikâyemiz ne kadar dolambaçlı ve talihsizliğimiz ne kadar dramatik bir hal alırsa o kadar çok ilgileniyordu bizle. Her ne kadar annemin cenazesine katılamamış olsam da tuhaf olayların üst üste gelmesiyle tam da o günlerde hayırlı bir evlat rolüne büründüm; Mo Yan'ın yazarlık atölyesi sınıfından bir arkadaşı Halk Kurtuluş Ordusu'nun yürüttüğü haydutları imha etme kampanyası hakkında bir televizyon dizisi çekiyordu, takma adı Mavi Yüz olan, sinek gibi adam öldüren ama iş annesine gelince dünyanın en hayırlı ev-

ladı olan bir haydut karakteri vardı dizide. Fazladan para kazanmam için Mo Yan bizzat önermişti beni arkadaşına. Sakallı, başı Shakespeare gibi kel ve burnu Dante gibi kancaya benzeyen bir adamdı bu arkadaş. Beni görünce bir yandan kalçasına vurarak, "Hay ninesini, makyaja gerek bile yok!" dedi.

Ximen Jinlong'un gönderdiği Cadillac'la Ximen köyüne geri döndük. O kırmızı yüzlü şoför, arabaya binmeme razı olmadı önce. Oğlun kaşlarını çatıp gözlerini pörtleterek şöyle dedi ona:

"Bunun bir köpek olduğunu mu sanıyorsun sen? Bu bir azizdir, hem de ninemi bizim sülaledeki herkesten daha çok seviyor!"

İlçeden daha yeni ayrılmıştık ki kar yağmaya başladı. İnce tuz kristallerini andıran bir kardı bu. Araba köye girdiğinde her yer ince bir kar tabakasıyla kaplanmıştı çoktan. Bize başsağlığı dilemeye gelmiş uzak bir akrabanın gözyaşları içinde bağırmasını duyduk önce:

"Yer ve gök bile senin için yas tutuyor, ah büyük halacığım benim! İyilik ve kibarlığınla yeri göğü etkiledin, ah yaşlı halacığım benim!"

Adamın bir koronun solistini andıran ağlaması bir sürü insanın ağlamasını tetikledi birden. Ximen Baofeng'in boğuk hıçkırıklarını, Ximen Jinlong'un heybetli naralarını ve Wu Qiuxiang'ın şarkı söyler gibi ağlamasını duydum.

Arabadan iner inmez yüzlerini ellerine gömen Huzhu ve Hezuo da katıldı bu koroya. Oğlun ve Ximen Huan, her biri kendi annesinin koluna girmiş yürüyordu. Ben de hüzünlü bir inleme sesi çıkararak peşlerine takıldım. Büyük ağabeyim de ölmüştü çoktan, duvarın bir köşesinde yatan, bir ayağı çukurda olan bunak ikinci ağabeyim boğuk hıçkırıklarla selamladı beni ama ona cevap

verebilecek halde değildim. Dört bacağımdan karnıma doğru esen soğuk bir esinti hissettim, iç organlarım buz kesmişti sanki. Tüm vücudum titriyordu, bacaklarım kalas gibi hissizleşmişti ve çok cansız tepkiler veriyordum. Çoktan yaşlanmış olduğumu biliyordum ben de.

Annen tabuta konmuştu bile, tabutun kapağı tabutun yanında duruyordu. Cenaze elbisesi mor satenden yapılmıştı ve üzerine koyu altın sarısı renginde Çince uzun yaşam imleri işlenmişti. Jinlong ve Baofeng tabutun iki ucuna geçip diz çökmüşlerdi. Baofeng'in saçları karman çormandı. Jinlong'un gözleri ağlamaktan kızarmış ve şişmişti, gömleğinin önünde kâse ağzı büyüklüğünde gözyaşı lekeleri vardı.

Hezhu ve Hezuo kendilerini tabutun üzerine atıp tabutun yanlarına vurarak salya sümük ağlamaya başladılar.

"Ana, ah ana bizim gelmemizi beklemeden nasıl gidersin? Ah ana, sen gidince dayanacak kimsemiz kalmadı, dul ve yetim kaldım, söyle şimdi nasıl yaşayayım ha!.." Bu ağıtı karın yakmıştı.

"Ana, ah ana tüm yaşamın acılar içinde geçti, tam da gün yüzü görmüşken böyle gitmek niye?" Bu da Huzhu'nun yaktığı ağıttı.

Bu ikisinin yağmur damlaları gibi süzülen gözyaşları annenin elbisesinin ve yüzünü kaplayan sarı kâğıdın üzerine düşüyordu. Kâğıt öyle ıslandı ki gören sanki annen kendi ölümüne ağlıyor sanırdı.

Oğlun ve Ximen Huan, kendi annelerinin ardında diz çökmüş duruyorlardı, birinin yüzü demir gibi kara, diğerininkiyse kar gibi beyazdı.

Xu Xuerong ve karısı sorumluydu cenaze işlerinden. Xu Hanım, Huzhu ve Hezuo'nun kollarından tutup onları ayağa kaldırmaya çalışırken telaşla şöyle dedi:

"Aman Tanrı'm, yas içindeki hayırlı evlatlar, gözyaşlarınızı ölünün üzerine akıtmayın sakın, eğer yaşayanla-

rın gözyaşlarını taşırsa ölüm ve yaşam arasında sıkışıp kalır yoksa..."

Xu Amca etrafına bakındıktan sonra şöyle sordu:

"Bütün yakın akrabaları burada mı?"

Kimse cevap vermedi.

"Bütün yakın akrabaları burada mı?"

Bütün uzak akrabalar birbirine baktı ama yine kimse cevap vermedi ona.

Uzak bir kuzen batı kanadındaki odayı işaret edip sessizce şöyle dedi:

"Gidip ihtiyara sorsanıza!"

Xu Amca'yla birlikte batı kanadındaki odaya gittim. Baban duvarın bir köşesinde oturmuş, kurumuş darı sapı ve ince kenevir ipinden tencere kapağı yapıyordu. Duvara asılı olan gaz lambası sadece kendi etrafını aydınlatıyordu zayıf bir ışıkla. Babanın yüzü bulanıktı ama gözleri çakmak çakmak parlıyordu. Kare bir taburenin üzerinde oturuyordu, dizlerinin arasına neredeyse bitmek üzere olan tencere kapağını sıkıştırmıştı, kenevir ipin kurumuş darı sapları arasından geçerken çıkardığı hışırtı duyuluyordu sadece.

"Patron," diye seslendi Xu Amca, "Jiefang'a haber gönderdin mi? Yarım saate kadar gelirse bence..."

"Kapatın tabutun kapağını!" dedi baban, "Köpek yetiştirmek çocuk yetiştirmekten daha hayırlı bir iş!"

Dizide oynayacağımı duyunca Chunmiao da televizyona çıkmak istedi. Bunun üzerine Mo Yan'ı görmeye gittik, o da yönetmeni görmeye gitti. Yönetmen, Chunmiao'yu gördükten sonra, "O zaman sen de 'Mavi Yüz'ün kız kardeşini oyna," dedi. Dizi, otuz bölüm olarak planlanmıştı ve on haydudun hikâyesine odaklanacaktı. Her hikâye üç bölüm çekilecekti yani. Yönetmen dizinin hikâyesini kabaca anlattı bize: Mavi Yüz, çetesi dağıldık-

tan sonra tek başına dağa çıkar. Halk Kurtuluş Ordusu onun ne kadar hayırlı bir evlat olduğunu bildiğinden kız kardeşi ve annesini ikna edip annesinin öldüğü haberini yayar ve haberi iletmesi için kız kardeşini dağa gönderir. Haberi duyan Mavi Yüz hemen dağdan inip yas giysileri içinde annesinin tabutunun başına koşturur, cenazeye yardım etmek için gelen köylülerin arasına karışmış olan Halk Kurtuluş Ordusu'nun askerleri üzerine atılıp onu yere düşürdüğünde annesi tabutun içinden doğrulup, "Oğlum, Halk Kurtuluş Ordusu, esirlerine iyi davranır, teslim ol lütfen!" der. "Anladınız mı?" diye sordu yönetmen. Anladık, dedik. "Kar, dağı kapattığından," dedi yönetmen, "dış çekim yapamayacağız, birkaç günlüğüne haydut kıyafetiyle dolaş dışarıda, sonra annenin ölüm haberini aldığın zaman yakalanma korkusu olmadan onun cenazesine katıldığını düşün. Sence bu duyguyu verebilir misin?" Deneyelim de görelim bakalım. Yas giysilerini getirin. Birkaç kadın küf kokusu yayan bir giysi yığınının içinden beyaz bir cübbe getirip üzerime giydirdi, başıma bir yas şapkası geçirip belime de kenevir bir ip bağladılar. "Yönetmen bey, ben rolüme nasıl hazırlanacağım?" diye sordu Chunmiao. "Onu ağabeyin olarak görsen yeter," dedi yönetmen. "Bir silahım olması gerekmez mi?" diye sordum yönetmene. "Söylemeseydin unutacaktım az kalsın," dedi yönetmen, "'Mavi Yüz'ün iki tane silahı var. Aksesuvarlar, aksesuvarları getirin hemen, beline iki tabanca sıkıştırın!" Bana yas giysisini giydiren kadınlar belime iki tane tahta saplı tabancı sıkıştırdı birden. "Peki ben yas giysisi giymeyecek miyim?" diye sordu Chunmiao. "Ona da giydirin hemen," diye seslendi yönetmen. "Bu tabancadan nasıl ses çıkacak?" diye sordum yönetmene. "Tabancayı ateşleyip ne yapacaksın ki?" dedi yönetmen, "Anan tabutun içinden doğrulup teslim olmanı istediğinde tabancaları şöyle bir yoklayıp yere

atacaksın sadece." Anladın mı? Anladım. Haydi çekime başlayalım o zaman. Kamerayı hazırlayın! Annemin tabutunun konduğu yas odası Henan köyünün batı girişine sıralanmış tek katlı yıkık odalardan biriydi. Chunmiao' yla ben bu odayı Shandong çörekleri yapabileceğimiz bir dükkân olarak kiralamak istemiştik ama kirası çok yüksek olduğundan tutamamıştık bir türlü. Dolayısıyla çevreye çok aşinaydık. Yönetmen sahneye duygusal olarak hazırlanmamızı istedi bizden, tabutun önünde hiç gözyaşı dökmeyecek, kuru kuru ağlayıp bağıracaktık sadece. Chunmiao'nun o kocaman yas giysisiyle sarmalandığından şişman görünen vücuduna ve yeterli beslenemediğinden kurumuş ve sararmış o küçük yüzüne bakınca içime nüfuz eden sonsuz bir aşkla dolup taştım, gözyaşlarım kendiliğinden akmaya başladı birden. Ah, Chunmiao, canım kız kardeşim benim, pamuklara sarılı ve yeşim taşıyla beslenebileceğin rahat bir yaşam sürmek varken talihine bak ki soluğu benim korsan gemimde aldın, bu tuhaf memleketin en tenha yerine gelip sefalet çektin. Chunmiao göğsüme yaslanıp ağlamaya başladı, ağlarken tüm vücudu sanki binlerce kilometre yol kat ettikten sonra ağabeyine kavuşan küçük bir kız çocuğu gibi titreyip duruyordu. "Kes, kes, kes fazla dramatik oldu bu!" diye bağırdı yönetmen.

Xu Hanım, tabutun kapağını kapatmadan önce annenin yüzündeki sarı kâğıdı kaldırıp şöyle dedi:

"Yas tutanlar, son bir kez bakın ama gözyaşlarınızı merhumenin yüzüne düşürmeyin sakın!"

Annenin yüzü hafiften şişmişti ve sanki ince bir altın tozu tabakasıyla kaplanmış gibi sapsarıydı. Gözleri tamamen kapalı değildi, gözlerindeki aralıktan sanki onun o fani yüzüne bakan herkesi kınıyormuş gibi soğuk bir ışık süzülüyordu.

"Ana, sen gidince öksüz kaldım ah!.." diye iki gözü iki çeşme ağlıyordu Jinlong. İki yakın akrabası öne atılıp kollarından tuttukları gibi tabuttan uzaklaştırdılar onu.

"Ana, ah anacığım benim, kızını da yanına alsana!.." Baofeng kafasını tabutun yanına vururken tok sesler çıkarıyordu tabuttan. Birkaç kişi öne atılıp onu da kollarından tuttukları gibi tabutun yanından uzaklaştırdılar hemen. Saçları daha genç yaşında beyazlaşmış olan Ma Gaige anasına sımsıkı sarılıp tabutun üzerine kapaklanmasını engelledi onun.

Karın tabutun kenarına tutunurken kuru bir çığlık attı, gözleri yuvalarında dönünce yere düşüp bayıldı. Kalabalık aceleyle yanına koşturup onu bir kenara sürükledikten sonra kimi başparmağıyla işaretparmağı arasındaki boşluğu ovuşturup kimi de burnunun hemen altındaki deriyi çimdikleyip ayıltmaya çalıştı onu, epey uğraştıktan sonra ayıldı karın.

Xu Amca avludaki marangozlara seslenip aletleriyle birlikte içeri girmelerini işaret etti. Marangozlar tabutun kapağını çok dikkatli bir şekilde kaldırıp ölmüş ama gözleri hâlâ biraz açık olan kadının üzerine kapadılar. Çiviler çakılırken yas tutanların ağıt korosu bir kreşendoya daha ulaştı.

Bunu takip eden iki gün boyunca Jinlong, Baofeng, Huzhu ve Hezuo tabutun iki başına serilmiş olan hasırların üzerine oturup gece gündüz nöbet tuttular tabutun başında. Lan Kaifang'la Ximen Huan tabutun önüne koydukları iki taburenin üzerine karşılıklı oturup toprak bir kabın içinde ölülerin ruhları için yakılan sahte kâğıt paralardan yaktılar. Tabutun arkasındaki büyük kare masanın üzerinde annenin kitabesi duruyordu, kitabenin iki yanına büyük ve kalın birer beyaz mum yerleştirilmişti. Kâğıt paraların külleri titrek mum ışığında uçuşurken etrafa çok vakur bir hava hâkim oluyordu.

Başsağlığına gelmiş olanlar bir türlü bitmek bilmeyen uzun bir kuyruk oluşturmuştu. Okuma gözlüğü takmış olan Xu Amca kayısı ağacının altındaki bir masaya oturmuş büyük bir dikkatle cenazede yakmak için getirilen kâğıt paraların hesabını tutuyordu. Eş dost, komşu ve akrabaların getirdiği kâğıt paralar kayısı ağacının altında küçük bir yığın oluşturmuştu. Hava o kadar soğuktu ki Xu Amca dolmakalemindeki mürekkebin donmaması için sürekli ucunu üflüyordu kalemin, sakalının üzerini kırağı kaplamıştı. Kayısı ağacının dalları buz tutmuştu ve dalların üzerine toplanan kırağı kar beyazı hanımeli çiçeklerini andırıyordu.

Yönetmenin yönlendirmeleriyle duygularımızı kontrol altına almaya çalışıyorduk. Kendime durmadan şunu hatırlatıyordum: Lan Jiefang değilim ben, gözünü bile kırpmadan adam öldüren azılı haydut Mavi Yüz'üm ben, sobaya gizlediği bir el bombasıyla sabah onun için kahvaltı hazırlayan karısının yüzünü havaya uçurmuş bir adamım, kendine takma adı olan Mavi Yüz'le hitap eden bir çocuğun dilini kesmiş bir adam. Annem ölünce büyük bir hüzne kapılmıştım ama gözyaşlarımı kontrol altına alıp acımı kalbimin en derin yerine gömmek zorundaydım. Gözyaşlarım öyle değerli şeylerdi ki onları musluk suyu gibi akıtamazdım öyle. Ama Chunmiao'yu yas giysileri içinde ve o kirli yüzüyle görür görmez kişisel acım roldekini bastırıyor, kişisel duygularım roldekilerin yerini alıyordu hemen. Birçok deneme yaptık ama yönetmen tatmin olmamıştı bir türlü. O gün Mo Yan da çekim alanındaydı ve gün boyunca yönetmenle konuşup durdu. Mo Yan'ın ona şöyle dediğini duydum: "Kel He, işi bu kadar ciddiye almasana, bana bu konuda yardım etmelisin, aksi takdirde bozuşuruz." Sonra bizi bir kenara çekip şöyle dedi: "Ya size ne oluyor? Gözyaşı bezleri-

niz aşırı gelişmiş mi yoksa? Chunmiao istediği kadar ağlayabilir ama senin tek yapman gereken üç-beş damla gözyaşı akıtmak. Burada ölen senin anan değil ki, haydudun birisinin anası. Üç bölüm çekilecek bölüm başına üç bin yuan alacaksın, Chunmiao da iki bin alacak, üç kere üç, dokuz, üç kere iki altı eder, toplamda on beş bin yuan kazanacaksınız, bu parayla epey rahatlarsınız. Sana tavsiyem tabutun başındaki ağlama sahnesi çekilirken tabutun içindeki kadını kendi anan olarak görmemen, senin anan şimdi Ximen köyünde ipek ve saten giyiyor, yediği önünde yemediği arkasında! Tabutun içinde yatanın on beş bin yuan olduğunu düşün yeter!"

Köy yolu karla kaplı olmasına rağmen defin günü kırktan fazla araba geldi Ximen köyüne. Arabaların egzozlarından çıkan pis duman yolun üzerindeki karı eritip kirli bir suya dönüştürdü, eriyen kar daha sonra grimsi buz parçalarına dönüştü. Arabalar Ximen Konağı'nın karşısındaki meydanda park etti, Sun ailesinin üçüncü oğlu kolunda kızıl bir kol bandıyla trafiği yönetiyordu. Araba motorlarının donmasından korkan şoförler arabaları çalışır halde park edip arabaların içinde kalarak ısınmaya çalıştılar. Kırktan fazla arabanın egzoz borusundan çıkan duman etrafı dumana boğdu.

Defin törenine gelenlerin hepsi kerli ferli adamlardı. Çoğu ilçenin önde gelen memurlarından oluşuyordu, geriye kalanlarsa Ximen Jinlong'un diğer ilçelerden gelen yakın arkadaşlarıydı. Köylüler soğuk moğuk dinlemeden avlunun önündeki sokakta toplanıp şamatayı izlemeye gelmişlerdi, çoğu heyecanla tabutun dışarı çıkartılmasını bekliyordu. Bu birkaç gün boyunca herkes beni unutmuşa benziyordu. Geceleri ikinci ağabeyimle takılıyor, gündüzleriyse avlunun içinde bir dışarı çıkıp bir içeri girerek volta atıyordum kendi başıma. Oğlun beni iki kere besledi,

birincisinde önüme buharda pişmiş bir çörek fırlattı, ikincisindeyse birkaç donmuş tavuk kanadı. Çöreği yedim. Tavuk kanatlarına dokunmadım ama. Ximen Nao'nun acı anılarının zihnimin derinliklerinden yavaş yavaş yükselmeye başlaması yüzünden birkaç gündür çok üzgündüm. Bazen dördüncü reenkarnasyonumda olduğumu unutup kendimi bu konağın sahibi gibi hissediyordum, daha yeni vefat etmiş karısının taze acısını taşıyan bir adam olarak buluyordum kendimi, bazen de Yin ve Yang'ın farklı yolları olduğunun bilincine varıyor ve bu sis içinde kalmış dünyanın ve onun üzerindeki insanların benim gibi bir köpekle ilgisi olmadığını anlıyordum.

O gün defni izlemeye gelmiş köylülerin çoğu ya köyün yaşlıları ya da burnu sümüklü çocuklardı, gençlerin çoğu ilçede çalışıyordu çünkü. Yaşlılar, çocuklara Ximen Nao'nun kendi annesi için düzenlediği defin törenini anlatmakla meşguldü: "Dört parmak kalınlığında servi ağacından yapılmış bir tabutu vardı, yirmi dört tane irikıyım adam ancak taşıyabiliyordu. Yolun iki yanına peş peşe flamalar yerleştirilmişti, her elli adımda bir çadır vardı, çadırların içi dayalı döşeliydi, her bir çadırın içi bütün bütün domuzlar ve koyunlarla karpuz ve buharda pişmiş koca koca çöreklerle dolup taşıyordu..." Anıların bataklığına düşmemek için hemen koşarak uzaklaştım yanlarından. Sonuçta bir ayağı çukurda bir köpektim ben sadece, önümde uzun yıllar uzanmıyordu artık. Defin törenine katılmak için gelen memurların hiç istinasız hepsinin siyah pardösü giyip siyah atkı taktıklarını gördüm. İçlerinden çok azı sansar kürkünden yapılmış siyah şapka takıyordu, ya keldiler ya da çoktan kelleşmeye başlamış olmalılardı, şapka takmayanların hepsinin gür, siyah saçları vardı. Saçlarına düşen kar taneleri göğüslerinin önlerine iliştirdikleri beyaz kâğıt çiçeklerle büyük bir uyum içindeydi.

Öğleyin Hongqi[1] marka bir polis arabasıyla siyah bir Audi geldi Ximen Konağı'nın avlu kapısının önüne. Üzerinde yas giysileri olan Ximen Jinlong telaşla avludan dışarı çıktı. Şoför arabanın kapısını açınca üzerinde yünlü siyah bir palto olan Pang Kangmei indi arabadan. Üzerindeki paltonun siyahlığından olacak yüzü her zamankinden daha solgun görünüyordu. Yıllardır görmemiştim onu, ağzının ve gözlerinin kenarlarında derin kırışıklıklar çıkmıştı. Sekretere benzeyen bir adam onun göğsünün önüne kâğıttan beyaz bir çiçek iliştirdi. Her ne kadar heybetli görünüyorsa da gözlerinde çoğu insanın fark edemeyeceği derin bir hüzün vardı. Siyah deri eldiven giydiği elini uzatıp Ximen Jinlong'la tokalaşırken gizli bir anlam taşıyan sesiyle şöyle dediğini duydum:

"Acını kontrol altına al, sakin ol, soğukkanlılığını kaybetme sakın."

Ximen Jinlong vakur bir edayla başını salladı.

Pang Kangmei'nin arabasından iyi bir çocuk olan Pang Fenghuang da çıktı. Boyu annesininkini geçmişti bile. Gerçekten de çok güzel ve şık bir genç kız duruyordu karşımda. Üzerinde uzun, beyaz bir ceket, altında açık mavi bir kot, ayaklarında kuzu derisi beyaz bir mokasen, başındaysa el örgüsü, beyaz bir yün şapka vardı. Hiç makyaj yapmamıştı, buna gerek de yoktu zaten.

"Bu senin Ximen Amca'n," dedi Pang Kangmei kızına.

"Merhaba amca!" dedi Pang Fenghuang gönülsüzce.

"Ninenin tabutuna gidip secde etmeni istiyorum senden," dedi Pang Kangmei, "seni büyütmemde çok yardımcı oldu ninen."

1. Kızıl bayrak. (Ç.N.)

Tabutun içinde on beş bin yuan olduğunu düşünmeye zorladım kendimi. Bağlanmış desteler halinde değil de, etrafa saçılmış, tabutun kapağı açıldığı anda uçmaya hazır halde bekleyen on beş bin yuan. İşe yaradı bu düşünce, Chunmiao'ya bakınca onun yerine tuhaf giyinmiş bir palyaço gördüm. Yas giysisi de öyle uzundu ki yürürken yerde sürünüyor ve arada sırada Chunmiao'yu tökezletiyordu. Giysinin yenleri de çok uzundu, eski operalardaki oyunculara benziyordu bu haliyle. Dudakları sırıtıyormuş gibi aralanmış, çok da düzgün olmayan dişleri ortaya çıkmıştı. Uzun yenleriyle durmadan gözyaşlarını silerken yüzü kavanozdan daha yeni çıkarılmış haşlanmış bir kaz yumurtası gibi bir gri bir siyah oluyordu. Onu böyle hayal edince bırakın ağlamayı gülmemek için zor tutuyordum kendimi. Ama eğer şimdi gülmeye başlarsam o on beş bin yuanın bir kuş sürüsü gibi uçup gideceğini de çok iyi biliyordum. Gülmemek için dişlerimi iyice sıkıp Chunmiao'ya bakmamaya çalıştım, dümdüz ileriye bakarak büyük adımlarla girdim avluya. Chunmiao'nun kolundan tuttuğum gibi peşim sıra sürükledim onu, hiç gitmek istemediği bir yere anne babası tarafından zorla sürüklenen bir çocuk gibi sendeleye sendeleye geliyordu arkamdan. Avluya bir zamanlar ekimi yasak olan siyah pamuk dikilmişti, her yer kar altında olmasına rağmen o küflü çöp kokusunu alabiliyordum. Odaya girer girmez kestane rengine boyanmış olan bir tabutla karşılaştım, kapağı duvarlardan birine dayanmış, benim gelmemi bekliyordu. Tabutun etrafına onlarca insan dikilmişti, kiminin üzerinde yas giysileri vardı kimisiyse günlük kıyafetleriyle duruyordu, bu insanların yarıdan fazlasının kılık değiştirmiş olan Halk Kurtuluş Ordusu askerleri olduğunu biliyordum ve her an üzerime atlamaya hazır bekliyorlardı. Odanın duvarları kapkara bir şeyle kaplanmıştı, bomba yapımında kullanılan siyah

pamuk lifleriyle uçuşan tozdan olduğunu anladım bunun. Haydut Mavi Yüz'ün annesinin tabutun içinde dümdüz uzandığını gördüm, yüzüne sarı bir kâğıt örtülmüştü, üzerinde satenden mor bir cenaze elbisesi vardı, satenin üzerine altın sarısı iplikle uzun yaşam anlamına gelen Çince karakterler işlenmişti. Tabutun önünde diz çöküp feryat figan bağırdım:

"Ah ana, hayırsız oğlun zamanında yetişemedi!.."

Annenin tabutu yas çığlıkları ve komşu ilçeden gelen çiftçilerden oluşmuş ünlü bir çalgıcı topluluğunun müziği eşliğinde avluya çıktı sonunda. Uzun zamandır bekleyen seyircileri heyecan bastı birden. Cenaze alayının en önünde ellerindeki uzun bambu sopalarla yolu açan iki adam vardı. Uçlarında beyaz kumaşlar asılı olan bambu sopalar serçeleri ürkütmek için yapılmış korkulukları andırıyordu. Bu iki adamın ardından ellerindeki bayrakları havaya kaldırmış olan bir düzine çocuk geliyordu. Yaptıkları işin sonunda ödüllendirilecek olan çocukların yüzünde gizleyemedikleri bir neşe vardı. Bu onur bekçisi gençlerin ardındansa cenaze alayının yoluna kâğıt para saçan iki adam geliyordu, işlerini büyük bir ustalıkla yapıyorlardı, saçtıkları paralar onlarca metre havaya uçtuktan sonra yavaş yavaş yere düşüyordu. Para saçan adamların arkasından da dört adamın taşıdığı mor renkli küçük bir sayvan geliyordu, sayvanın içinde annenin kitabesi vardı. Kitabenin üzerinde antik Çince karakterlerle şöyle yazıyordu: Ximen Nao'nun Karısı, Soyadı Bai, Yingchun diye Bilinir. Bu kitabeyi görenler Ximen Jinlong'un annesinin soyunu Lan Lian'ın elinden alarak biyolojik babası Ximen Nao'ya iade ettiğini anladılar hemen, hem de bir cariye olarak değil de nikâhlı karısı olarak. Son derece sıra dışı bir olaydı bu, Yingchun gibi yeniden evlenmiş bir kadının ilk kocasının aile mezarlığına

gömülmesi uygun değildi ama Ximen Jinlong bu eski geleneği yıkıp geçmişti işte. En sonda da annenin devasa mor tabutu geliyordu. Tabutun dört tarafında dörderli olarak duran tabut taşıyıcılarının hepsi baştan aşağı simsiyah giyinmiş ve göğüslerinin üzerine kâğıttan beyaz çiçekler takmış olan nezih insanlardı. Tabut taşıyan bu on altı irikıyım adamın hepsi aynı boydaydı, hepsinin saçları kazınmıştı ve üniformalarının üzerinde sarı harflerle "Çam Turnası" yazıyordu. Komşu ilçenin evlilik ve cenaze işleri şirketinin profesyonel tabut taşıyıcılarıydı bu adamlar. Uygun adım yürürlerken belleri dik duruyor, yüzlerinde çok ciddi bir ifadeyle o ağır mı ağır tabutu sanki kuştüyüymüş gibi taşıyorlardı. Tabutun ardından ellerinde söğütten yapılmış yas sopalarıyla merhumun torunları geliyordu. Oğlun, Ximen Huan ve Ma Gaige günlük giysilerinin üzerine beyaz çarşaf sarıp başlarına beyaz kumaş bağlanmışlardı. Bu üçü her biri sessiz gözyaşları döken annelerinin koluna girmişlerdi. Jinlong ardında yas sopasını sürürken sık sık yere diz çöküyor, feryat figan ağlayıp kırmızı gözyaşları döküyordu. Baofeng zaten boğuk olan sesi ve cam gibi donuk gözleriyle ağzı açık yürüyordu, ne gözyaşı döküyor ne de sesi çıkıyordu artık. Karın tüm vücut ağırlığını oğlunun o sıska mı sıska vücuduna yaslamıştı, birkaç yakın akraba arada öne atılıp oğluna yardımcı oluyordu onu taşıması için. Karın bu haliyle mezarlığa yürümüyor da daha çok sürükleniyor gibi görünüyordu. Huzhu'nun toplamadığı uzun siyah saçları herkesin dikkatini çekiyordu. Normalde ördüğü ve başının arkasında siyah bir ağla topladığı saçları uzaktan bakınca sırtında siyah bir bohça taşıyormuş gibi görünürdü, şimdiyse cenaze kuralları gereğince omuzlarından saldığı saçları başından ta yerlere kadar dökülen siyah bir şelaleyi andırıyordu. Yerde sürüklenen saç uçları epey kirlenmişti. Uzak bir kadın akraba Huzhu'nun saçlarının bu

halini görünce birkaç adım öne çıkıp saçları yerden aldığı gibi kendi kolunun içine topladı. Yol kenarında duran izleyicilerin kendi aralarında Huzhu'nun büyülü saçları hakkında fısıldaştıklarını duydum. Şöyle dedi biri: "Ximen Jinlong'un etrafı böyle güzel kadınlarla bulut gibi çevriliyken neden hâlâ karısını boşamıyor? Çünkü yaşadığı bu hayatı karısı ihsan etti ona, ona zenginlik ve refah veren karısının o mucizevi saçları!"

Pang Kangmei, Pang Fenghuang'ın elinden tutmuş, memurlar ve diğer varlıklı insanlarla birlikte merhumenin birinci dereceden yakınlarının arkasından ilerliyordu. "Çifte suçtan" yargılanalı tam üç ay olmuştu, vadesi dolmuştu yani, henüz karar uygulanmasa da çok yakında başına büyük bir felaket gelecekti muhtemelen. Öyleyse şimdi sonradan medyada büyük bir yankı uyandıracak olan bu cenaze törenine katılmasının mantığı neydi ki? Hayatın cilveleri konusunda büyük bir deneyimi olan bir köpek olarak bu karmaşık sorunun cevabını ne kadar düşünsem de bulamıyordum bir türlü. Ama bunun Pang Kangmei'yle bir ilgisi olmadığını düşünüyorum, olsa olsa Pang Fenghuang'ın işiydi bu, bu asi ve güzel kız ne de olsa senin annenin torunu sayılıyordu.

"Ah ana, hayırsız oğlun zamanında yetişemedi!.." Repliğimi kükredikten sonra Mo Yan'ın bana verdiği tavsiyelerin hepsi uçup gitti aklımdan, bir dizide Mavi Yüz'ü canlandırdığımı filan da unutuverdim birden. Hayal görüyordum, hayır, hayır bir hayal değildi bu, gerçekten de öyle olduğunu gördüm, şimdi karşımda tabutun içine cenaze elbisesiyle uzanmış yatan ve yüzü sarı bir kâğıt parçasıyla örtülmüş olan kadın benim canım anacığımdı. Onu altı yıl önce son kez gördüğümde yaşadığımız olaylar gözümün önünde canlandı birden. Yüzümün mavi yarısı şişmiş ve çok feci yanıyordu, kulaklarım uğuldu-

yordu, az önce babam ayakkabı tabanıyla vurmuştu bana çünkü, annemin tamamen ağarmış saçlarını görüyordum, o puslu gözyaşlarıyla yıkanmış yüzünü, dişsiz ve iyice çökmüş ağzını, artık iş göremeyen, yaşlılıktan damarları çıkmış ve benek benek olmuş ellerini, dikenli dişbudak ağacından yapılmış, yerde yatan bastonunu ve beni korumaya çalışırken attığı o acı çığlığı... İşte o zaman yaşadığımız bütün bu görüntüler birden ortaya çıkınca kendimi tutamayıp ağlamaya başladım; ah ana, oğlun zamanında yetişemedi! Ah anacığım hakarete uğramış ve yüzüne tükürülmüş oğlunun yaptıklarından sonra onca sene nasıl ayakta kaldın sen; ama oğlunun sana olan sevgisi hiç değişmedi, ah anacığım benim, hayırsız oğlun yanında Chunmiao'yu da getirdi seni görmesi için, ana, lütfen gelinin olarak kabul et onu!

Annenin mezarı, Lan Lian'ın o meşhur tarlasının güneyine kazılmıştı. Ximen Jinlong, Ximen Nao'yla Bai' nin birlikte yattığı mezarı açıp anneni onun içine gömecek kadar da cüretkâr olamamıştı haliyle, böylece üvey babası ve kaynanasının yüzüne bakabilecek kadar haysiyeti kalmıştı. Ximen Nao'yla Bai'nin mezarının sol tarafına yeni ve pahalı bir mezar yaptırttı annen için. Mezarın büyük taş kapıları açılınca dipsiz ve karanlık bir tünele giriyormuş gibi oluyordu insan. Mezarın etrafı aşılmaz bir insan duvarıyla çevrilmişti bile. Kalabalığın heyecanlı yüzlerine baktım, daha sonra eşeğin, boğanın, domuzun ve köpeğin mezarına da baktım, insanların gide gele üzerine basmasından taş gibi sertleşmiş olan zemine bakınca allak bullak oldu aklım. Yıllar önce Ximen Nao'yla Bai'nin mezarına şırladığım yerin kokusunu alınca yaklaşan kıyametin kaçınılmazlığı vurdu kalbimi. Yavaştan domuzun mezarına gidip şırladım biraz, sonra mezarın yanına çömelip puslu düşüncelere dal-

dım: Ximen ailesinden olanlar ya da Ximen ailesiyle birinci dereceden akraba olanlar, umarım köpek olarak vücuda gelmiş olan beni şimdi bu seçtiğim yere gömersiniz öldüğümde.

Tabut taşıyıcılar omuzlarındaki sopaları yere indirdiler. Tabutun etrafında devasa bir böceğin etrafını saran sarı bir karınca sürüsü gibi toplandılar. Kalın örgüleri olan kenevir ipleri tabutun altından geçirip elinde beyaz bir flama olan şeflerinin işaretiyle tabutu o uzun tünel boyunca mezarın içine sürüklüyorlardı. Birinci dereceden akrabaların hepsi mezarın önünde diz çöktü, secde edip feryat figan ağlıyorlardı. Çiftçilerden oluşan çalgıcılar mezarın arkasında ayakta dikiliyordu, başında püsküllü bir şapka, elindeyse kızıl püsküllü mızrak olan birinin işaretiyle hep birlikte hızlı bir melodi çalmaya başladıklarında ayaklarıyla tempo tutan kalabalık ritim duygusunu kaybetti. Ama kimse şikâyet etmedi bu durumdan, çoğu melodinin hızlandığını bile fark etmedi. İçlerinde müzikten anlayan birkaç kişiyse o puslu havada bu kasvetli cenaze törenine biraz da olsa renk katan altın renkli trombona, kornete ve kornoya dikmişlerdi gözlerini.

Ağlayıp sızlamaktan bayılacaktım neredeyse, birinin arkamdan bağırdığını duydum ama ne dediğini tam anlayamadım. Ah anacığım, son bir kez göreyim seni!.. Elimi uzatıp annemin yüzünü kaplayan o sarı kâğıdı kaldırdım. Yüzü anneminkine hiç de benzemeyen yaşlı bir kadın birden tabutun içinden doğrulup çok ciddi bir ses tonuyla şöyle dedi bana: "Ah oğlum, Halk Kurtuluş Ordusu, esirlerine çok iyi davranır, lütfen teslim ol onlara!" Kıç üstü yerde buldum kendimi birden, kafamın içi beyaz bir boşlukla kaplandı. Tabutun etrafındaki kalabalık üzerime çullanıp yere serdi beni. Buz gibi iki el belime uzanıp belimdeki iki silahı çıkardı birer birer.

Annenin tabutu tam mezara konulmak üzereyken şişkince kapitone ceket giymiş olan bir adam kalabalığın ortasından dışarı fırladı birden. Sendeleye sendeleye koştururken keskin bir içki kokusu yayılıyordu üzerinden. Bir yandan koşturuyor, bir yandan da üzerindeki ceketi çıkarmaya çalışıyordu, ceketi çıkarınca arkasına fırlattı. Yere atılan ceket yerde bir koyun ölüsü gibi duruyordu. Elleri ve ayaklarını kullanıp annenin tabutunun üzerine çıkmaya çalışırken tüm vücudu titriyordu, arada kayıp aşağıya düşecek gibi oluyor ama sonra dengesini koruyordu yine, sonunda tabutun üzerine çıkmayı başardı. Hong Taiyue! Hong Taiyue! Tabutun üzerinde sabit duruyordu şimdi. Üzerinde eski püskü, toprak sarısı, askerî bir üniforma vardı, beline kalın, kızıl bir fünye bağlamıştı. Bir elini havaya kaldırıp yüksek sesle şöyle kükremeye başladı:

"Yoldaşlarım, proletar kardeşlerim, Vladimir İlyiç Lenin ve Mao Zedong'un piyadeleri, toprak ağası sınıfının soyundan gelen, dünya proletaryasının ortak düşmanı ve dünyayı yok etmeye çalışan Ximen Jinlong'a savaş açmanın tam zamanıdır şimdi!"

Kalabalık şaşkınlıktan donakaldı. Birkaç saniye sessizlikten sonra kimi ardına dönüp kaçmaya kimi kendini yere atıp yüzükoyun yatmaya başladı kimi de elini ayağını nereye koyacağını bilemez bir şaşkınlıkla öylece ayakta dikilmeye devam etti. Pang Kangmei içgüdüsel bir hareketle kızını hemen arkasına sakladı, çok korkmuş görünüyordu ama kısa sürede kendini toparlayıp sakinleşti. Öne doğru birkaç adım atıp giderek yükselen ve kararlı bir ses tonuyla şöyle dedi:

"Hong Taiyue, Gaomi ilçesi Komünist Parti sekreteri olarak, bu aptalca davranışına bir son vermeni emrediyorum sana!"

"Pang Kangmei ayak yapma bana! Neyimin parti sek-

reteri sanıyorsun kendini sen? Ximen Jinlong'la aynı zincirin halkalarısınız ikiniz, el ele vermiş Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nda kapitalizmi yeniden kurmaya çalışıyorsunuz, Kızıl Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nı karartmaya çalışıyorsunuz, proletaryaya ihanet ettiniz siz, ikiniz de halk düşmanısınız!"

Ximen Jinlong ayağa kalkıp yas şapkasını eliyle geriye itti –şapka yere düştü hemen– elini kızgın bir boğayı sakinleştirmek ister gibi havaya kaldırdı. Yavaş yavaş mezara doğru yürümeye başladı.

"Yanıma yaklaşma sakın!" diye bağırdı Hong Taiyue yüksek sesle elini belindeki fünyenin ateşleyicisine atıp.

"Amca, iyi amcam benim..." dedi Jinlong neşeli bir ses tonuyla, "Senin elinde büyüdüm ben, bana öğrettiğin her bir sözcüğü adım gibi biliyorum. Ah amcacığım, devrin değişmesiyle toplum da gelişti, benim yaptığım her şey zamana ayak uydurmak için! Amcacığım doğruyu söyle bana, onlarca yıldır daha iyiye gitmedi mi köylülerin yaşamı ha!.."

"O şatafatlı sözlerini kendine sakla!"

"Amca in aşağıya," dedi Jinlong, "eğer yaptıklarımın kötü olduğunu söylüyorsan hemen istifa edip yerimi daha iyi birine bırakırım, istersen Ximen köyünün mührünü senin avucuna bırakırım."

Jinlong ve Hong Taiyue arasındaki konuşma devam ederken Pang Kangmei'yi polis arabasıyla cenazeye getiren polis memuru ve diğerleri mezara doğru sürünüyorlardı. Tam ayağa kalkıp tabutun üzerine sıçrayacakları sırada Hong Taiyue aşağıya atlayıp sıkı sıkı Jinlong'a sarıldı.

Boğuk bir patlama sesi duyulduktan sonra havaya duman ve kan kokusu karıştı.

Neredeyse sonsuzluk gibi gelen uzun bir süreden sonra sağa sola kaçmış olan şaşkın kalabalık yavaşça toparlanıp kendine geldi. Et ve kemikleri birbirine geçmiş

olan kanlı vücutları birbirinden ayırdılar, Jinlong çoktan vermişti son nefesini, Hong Taiyue'yse zar zor nefes alıyordu, insanlar ölmek üzere olan bu yaşlı adamla ne yapacaklarını bilemez bir halde bakakaldılar ona. Yüzü balmumuyla kaplanmış gibi duruyordu, son derece zayıf bir sesle ve ağzından durmadan kan akarken şöyle dedi kesik kesik:

"Bu... son muhabere... Yarın için birleşin... Enternasyonal... mutlaka..."

"Fış" diye bir sesle kan fışkırdı ağzından, neredeyse otuz santim havalandıktan sonra etrafa saçıldı. Gözleri yanan tavuk tüyü gibi parladı birden, bir-iki derken kararıp sonsuza kadar söndü ateş.

53

Ölüm yaklaşırken merhamet ve düşmanlığın yok olması

Köpeğin ölmesi ama yaşam döngüsünün sürüp gitmesi

Gazeteden terfi alan ve yeni eve taşınan bir meslektaşımın bize verdiği eski bir ayaklı vantilatörü omuzlamıştım, Chunmiao da yine aynı arkadaşın verdiği eski bir mikrodalga fırını kucaklamıştı, sırtımızdan ter aka aka indik otobüsten. Hem sıcaktan pişiyorduk hem de çok yorgun olmamıza rağmen tek kuruş harcamadan elde ettiğimiz bu iki yeni elektrikli alet nedense çok mutlu etmişti bizi. Otobüs durağı yaşadığımız o küçük daireye bir buçuk kilometre uzaklıktaydı, zaten çok sınırlı olan birikimimizden tek kuruş harcamamak için çekçeğe bineceğimize ara ara durup dinlenerek tabana kuvvet yürüyorduk.

Haziranda Xi'an'da hava çok tozludur, sıcaktan neredeyse bayılacak olan insanlar yolun kenarındaki küçük masalara oturmuş soğuk biralarını yudumluyorlardı. O sıralar hayli popüler olan Zhuang Hudie adlı romantik bir yazarın bir plaj şemsiyesi altında oturduğunu gördüm, elindeki yemek çubuklarıyla önündeki kâsenin yanlarına vurup çok ritmik bir şekilde şöyle kükredi:

"Hesabımı kesin diye bağırdım, kendini tutamayan kahraman içten güler..."

Ona kız kardeş gibi yakın olan iki güzel kadının ortasına oturmuştu, kadınların ikisi birden ellerindeki yelpa-

zelerle yelliyordu onu. Şahin burunlu, kartal gözlü, ayrık dudaklı ve dişlek olan bu adamın öyle ahım şahım bir görünüşü yoktu ama kadınların üzerinde muazzam bir etkisi vardı. Adamın bütün sevgilileri genç ve güzeldi ve şimdiye kadar pek çok romantik macera yaşamıştı. Mo Yan'la Zhuang Hudie sık sık birlikte yiyip içtikleri sefahat âlemleri düzenleseler de genelde bizim küçük tabloid gazetede birbirleriyle atışıp dururlardı. Chunmiao'ya, Zhuang Hudie ve sevgililerini görüp görmediğini sordum. "Gördüm," dedi mutsuz bir tavırla. Xi'an'lı kadınların gerçekten de çok aptal olduklarını söyledim ona. "Dünyadaki bütün kadınlar aptal zaten," dedi Chunmiao. Acı acı gülümsedim, diyecek bir şey bulamadım.

Köpek kulübesini andıran o küçük mü küçük daireye vardığımızda alacakaranlık iyice bastırmıştı. Şişman ev sahibemiz binanın önündeki sokağı serinletmek için musluk suyu kullanan iki kiracıya sövüp saymakla meşguldü. Kapı komşumuz olan iki genç kiracı da neşeli küfürler saydırıyorlardı şişman kadına. Bizim kapının önünde uzun ve ince bir adamın durduğunu gördüm. Yüzünün yarısını kaplayan mavi doğum lekesi alacakaranlıkta bronz gibi parlıyordu. Vantilatörü sert bir şekilde yere bıraktım, tüm vücudum soğuk soğuk ürperdi birden.

"Ne oldu?" diye sordu Chunmiao.

"Kaifang gelmiş," dedim, "istersen geri dur biraz?"

"Ne diye kaçacakmışım?" dedi Chunmiao, "Artık buna bir son vermenin zamanıdır şimdi."

Üzerimizdekilere biraz çekidüzen verdikten sonra rahat ve dingin görünmeye çalışarak yeni elektrikli aletlerimizi aldığımız gibi oğlumun yanına gittik.

Çok zayıftı, boyu benimkini geçmişti çoktan, sırtı kamburdu biraz. Böylesine sıcak bir günde uzun kollu, siyah bir ceket, siyah bir pantolon ve rengi ayırt edilemeyen spor ayakkabılar giymişti. Ekşi ekşi kokuyordu,

giysileri ter lekeleriyle kaplanmıştı. Elindeki beyaz plastik poşetten başka bagajı yoktu yanında. Olduğundan daha büyük gösteren oğlumu görünce burnumun direği sızladı, gözlerim doldu birden. Vantilatörü bir yana atıp ona doğru koştum, oğluma sarılmak istiyordum ama yüzündeki o sanki yolda bir yabancıyla karşılaşmış gibi duran ifadeyi görünce kollarım havada asılı kaldı, sonra ağır bir şekilde iki yanıma düştüler.

"Kaifang..." diye seslendim.

Soğuk bakışlarla süzdü beni, gözyaşlarım onu fena halde tiksindirmiş gibi bakıyordu. Kaşlarını çatınca kaşları sanki annesinin kaşlarıymış gibi tek bir çizgiye dönüştü, sırıtarak şöyle dedi:

"Hiç fena değil, kendinize böyle küçük bir yuva bile bulmuşsunuz."

Dilim düğümlenmişti, diyecek şey bulamadım.

Chunmiao kapıyı açıp aletleri içeriye taşıdıktan sonra yirmi beş vatlık ampulü yaktı.

"Kaifang," dedi, "madem geldin içeri buyursana, söyleyecek bir şeyin varsa içeri gir de öyle konuşalım."

"Sana söyleyecek bir şeyim yok," dedi Kaifang, küçük odamıza göz gezdirdikten sonra, "sizin odanıza da girmeye hiç niyetim yok," diye ekledi.

"Kaifang ne olursa olsun yine de senin babanım ben," dedim, "bu kadar çok yol gelmişken Chunmiao Teyzen'le seni yemeğe götürmek isteriz."

"Siz ikiniz gidin yemeğe, ben gelmiyorum," dedi Chunmiao, "onu güzel bir lokantaya götür."

"Sizin yemeğinizi yemem ben," dedi elindeki poşeti sallarken, "kendi yemeğimi kendim getirdim."

"Kaifang..." Yine ağlamaya başladım. "Babana biraz da olsun yüz versen ne çıkar ha?.."

"Tamam, tamam," dedi bariz bir bıkkınlıkla, "sizden nefret ettiğimi sanmayın sakın, sizden bir nebze olsun

nefret etmiyorum. Buraya kendi isteğimle gelmedim, annem zorla gönderdi."

"O... o nasıl peki?" diye sordum tereddüt içinde.

"Kanser oldu," dedi sesini düşürerek. Biraz durduktan sonra şöyle devam etti: "Fazla zamanı kalmadı, ikinizi de son bir kez görmek istiyor, size söylemek istediği bir sürü şey varmış."

"Nasıl kansere yakalandı ki?" diye sordu Chunmiao iki gözü iki çeşme ağlayarak.

Oğlum, Chunmiao'ya bakıp başını yorumsuz bir şekilde iki yana salladıktan sonra bana dönüp şöyle dedi:

"Tamam ben üzerime düşeni yaptım, mesaj iletilmiştir, gidip gitmemek size kalmış."

Oğlum diyeceğini dedikten sonra ardına dönüp uzaklaştı.

"Kaifang..." Onu kolundan yakalayıp, "Hep birlikte gideriz, yarın yola çıkalım," dedim.

Oğlum kolunu ellerimden kurtarıp şöyle dedi:

"Sizinle gelmiyorum, bu akşam için biletimi çoktan almıştım."

"O zaman biz de seninle geliriz."

"Dedim ya, sizinle gitmek istemiyorum diye!"

"O zaman seni tren istasyonuna kadar geçirelim," dedi Chunmiao.

"Hayır," dedi oğlum kararlı bir ses tonuyla, "gerek yok!"

Karın kanser olduğunu öğrendikten sonra köye geri dönmek istedi. Oğlun daha liseyi bitirmemiştiki okulu bırakıp polis olmak için sınava girdi. Senin bir zamanlar Eşek Hanı kasabasının parti sekreteri olan arkadaşın Du Luwen İlçe Asayiş Bürosu şefiydi şimdi. Belki seninle olan dostluğundan belki de oğlunun meziyetlerinden dolayı oğlunun başvurusu kabul edilmiş ve İdari Polis Birliği'nde göreve başlamıştı çoktan.

Annenin ölümünden sonra baban batı kanadının güney ucundaki küçük odaya taşınıp bağımsız bir çiftçi olarak yaşadığı o yalnız ve eksantrik yaşama geri döndü. Gündüzleri Ximen Konağı'nın avlusunda gölgesini bile göremezdik onun. Kendi yemeğini kendisi yapıyordu ama gündüzleri bacasının tüttüğünü bile zor görürdük. Huzhu ve Baofeng'in ona getirdiği yemekleri yemez, ocağın ya da masanın üzerine bıraktığı yemekler de küflenip dururdu. Geceleri uyandığında *kang*'ından yavaş yavaş kalkar ve bir zombi gibi yaşamına devam ederdi. Yataktan kalkar kalmaz yılların verdiği alışkanlıkla ocağın üzerindeki tencereye bir kepçe su koyar, su kaynayınca içine biraz pirinç atar, pirinç daha tam pişmeden bu yarı pişmiş pirinç çorbasıyla karnını doyurur ya da ağzına hiç pişirmeden birkaç avuç tahıl atıp katır kutur çiğnedikten sonra üzerine birkaç kepçe soğuk içip, hemen ardında da tekrar *kang*'ın üzerine çıkıp uzanırdı.

Karın köye döndükten sonra batı kanadının kuzey ucunda, bir zamanlar annenin kaldığı odaya taşındı, ablası Huzhu üstlendi bakımını. Böylesine ağır bir hastalık geçirmesine rağmen bir kere olsun inlediğini duymadım. Uzandığı yerde ya gözlerini kapatıp uyumaya çalışır ya da sessizce tavana bakardı. Huzhu ve Baofeng onu iyileştirmek için pirinç çorbasında karakurbağası haşlamaktan domuz akciğeriyle çeşitli özel otları karıştırmaya, yılan derisiyle çırpılmış yumurtadan köpüklü şarap içinde bekletilen kertenkeleye kadar bir sürü kocakarı ilacı denediler ama o dişlerini sımsıkı sıkıp yemeyi reddetti bu şeyleri. Babanla onun odası darı saplarından yapılmış ve çamurla sıvanmış ince bir duvarla ayrılıyordu sadece, ikisi de birbirinin öksürük ve iç çekişlerini çok net duymasına rağmen asla konuşmadılar birbirleriyle.

Babanın odasında bir fıçı işlenmemiş buğday ve bir fıçı maş fasulyesi vardı, kirişlerden birindeyse ipe dizil-

miş iki sıra mısır sarkıyordu. İkinci ağabeyim öldükten sonra yalnızlıktan çok sıkılmış ve büyük bir hüsrana uğramıştım, tüm gün ya kulübemde uyuyor ya da avluda aylak aylak dolanıyordum. Ximen Jinlong'un ölümünden sonra Ximen Huan ilçeye dönüp serseri takımıyla takılmaya devam etti, arada sırada geri döndüğündeyse tek yaptığı şey annesinden para istemekti. Pang Kangmei tutuklandıktan sonra Ximen Jinlong'un şirketine devlet tarafından el konuldu, onun köyün parti şube sekreterliği görevine de yine ilçeden gelen başka bir memur atandı. Şirketi zaten çoktandır sadece kâğıt üzerinde sürdürüyordu varlığını, bankadan aldığı on milyonlarca krediyi de çarçur ettiğinden Huzhu ve Ximen Huan'a miras bile bırakmamıştı ardında. Ximen Huan, Huzhu'nun bütün birikimini alıp gittikten sonra bir daha ortalarda görülmedi hiç.

Huzhu, Ximen Konağı'nın ana binasında oturuyor şimdi, ne zaman odasına girsem o sekiz kişilik büyük kare masanın başına oturmuş kâğıt keserken görüyorum onu. Eli çok becerikli; kâğıdı ister bitki, ister çiçek, ister böcek, ister balık, ister kuş, isterse de herhangi bir hayvanın şeklinde kessin, kestiği her şey gerçeğine o kadar benziyor ki sanki yaşıyor sanırsın. Kestiklerini beyaz bir dosyanın içinde biriktirip yüz tane olduğunda kasabaya gidip orada turistlere hediyelik eşya satan küçük dükkânlara satıyor, bu da ona basit bir yaşam sürebilmesi için yeterli parayı sağlıyor. Bazen de saçlarını tararken görüyorum onu. Bir tabureye oturup o uzun saçlarını ta yerlere kadar sarkıtıyor. Onun saçını tararken boynunu yana eğişini görünce içim acıyor.

Her gün mutlaka gördüğüm bir diğer kişi de kayınbaban. Huang Tong bir çeşit karaciğer hastalığına yakalandı ve onun da vadesi dolacak yakında. Kayınvaliden Wu Qiuxiang'ın sağlığı yaşıtlarına oranla idare eder bir

durumda ama saçları bembeyaz oldu, gözleri iyi görmüyor artık ve gençliğindeki cilvesinin yerinde de yeller esiyor şimdi.

İçlerinde en çok ziyaret ettiğim kişi senin baban. *Kang*'ın önüne çömelip üzerindeki ihtiyarla göz göze gelince anlaşmak için kelimelere gerek duymadığımız binlerce şeyi anlatıyoruz birbirimize. Bazen onun benim kim olduğumu bildiğini sanıyorum çünkü arada sırada sanki rüyasında konuşuyormuş gibi mırıldanıyor, bir keresinde şöyle mırıldandı:

"Ah ihtiyar patronum benim, gerçekten de yazık oldu ölmen! Ama son birkaç on yılda o kadar çok şey değişti ki bu dünyada, ölmemesi gereken bir sürü insan öldürüldü..."

İnceden inleyerek haklı olduğunu söyledim ona, o da şöyle dedi hemen ardından:

"İhtiyar köpek, sen niye zırıldıyorsun bakayım? Yoksa yanlış bir şey mi söyledim?"

Başının üzerinde asılı olan mısırları pişkince kemiren fareler türedi bir ara. Tohumluk mısırdı bunlar, bir çiftçi için hayatı kadar değerli olan mısırlar ama baban ondan beklenmeyen bir kayıtsızlıkla şöyle seslendi onlara:

"Hadi yiyin, yiyip bitirin, fiçıların içinde buğdayla maş fasulyesi de var, cebimde de biraz karabuğday olacak, hadi gelin hepsini bitirin de ben de yoluma gideyim..."

Ayın parladığı gecelerde omzuna çapasını atıp çalışmaya gidiyordu baban. Ay ışığı altında çalışmak uzun yıllardır sürdürdüğü bir alışkanlıktı babanın, onun bu alışkanlığını bırak Ximen köyünü, Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'ndaki herkes biliyordu.

Baban ne zaman dışarı çıksa ne kadar yorgun olsam da ben de peşinden giderdim. Tarlası dışında başka bir yere gitmezdi hiç. O bir nokta altı dönümlük küçük tarlasına. Elli yıllık çalışmanın sonunda giderek bir mezarlı-

ğa dönüşmüştü bu tarla. Ximen Nao'yla Bai burada yatıyor, senin anan da burada, sonra eşek, boğa, domuz, benim köpek anam ve Ximen Jinlong da buraya gömüldü. Tarlanın mezar olmayan yerlerini yabani otlar bürüdü. Bu tarla şimdiye dek hiç bu kadar keşmekeş olmamıştı. Bir gece gittikçe kötüleşen hafızamı zorlayıp tarlada kendim için seçtiğim yeri bulunca yere yatıp acı acı inledim.

"İhtiyar köpek," dedi baban, "ağlayıp durma, ne demek istediğini çok iyi anladım, eğer benden önce ölürsen seni kendi ellerimle gömeceğim buraya. Eğer benden sonra ölecek olursan, kendim ölmeden önce seni buraya gömmelerini söylerim onlara."

Baban, annenin mezarının arkasındaki bir yeri biraz kazıp şöyle dedi:

"Burası Hezuo'nun olacak."

Ay hüzünlü hüzünlü duruyordu gökte, ışınları kristal kadar parlak ve soğuktu. Baban tarlada yürümeye başlayınca ben de peşine takıldım. Onu gören iki keklik ürküp başkasının tarlasına uçtu hemen. Uçarlarken ay ışığında oluşturdukları boşluk çok geçmeden eski halini aldı. Baban, Ximen aile mezarlığının kuzeyinde, mezarlıkla arasında onlarca metre olan bir yerde durup etrafa bakındıktan sonra ayağıyla yere vurup şöyle dedi:

"Burası da benim yerim."

Sonra kazmaya başladı. Uzunluğu iki metre, genişliği bir metre ve derinliği otuz santim olan bir çukur kazdıktan sonra durdu. Ardından bu sığ mezarın içine uzanıp aya bakarak yarım saat dinlendikten sonra mezardan çıkıp şöyle dedi bana:

"İhtiyar köpek, sen şahitsin, ay da şahidim oldu, burada uyudum ben, benim yerim bu, kimse alamaz burayı benden."

Baban daha sonra benim yattığım yere gitti, benim ölçülerimi aldıktan sonra bana da bir mezar kazdı. Baba-

nın aklından geçeni bildiğimden mezarın içine atladım hemen, biraz uzandıktan sonra dışarı çıktım.

"İhtiyar köpek," dedi baban, "burası da senindir, ay ile ben şahidim."

Ay ışığının eşliğinde nehrin setinin üzerindeki yoldan Ximen Konağı'nın avlusuna döndüğümüzde horozlar ötmek üzereydi. Köydeki onlarca köpek şehir köpeklerinden etkilendikleri çok belli olan bir şekilde Ximen Konağı'nın avlu giriş kapısının tam karşısındaki meydanda bir toplantı düzenliyorlardı. Bir çember çizip oturmuşlardı, çemberin ortasında üzerinde kızıl ipekten bir atkı olan boynunu yukarı kaldırıp aya doğru şarkı söyleyen dişi bir köpek vardı. Bizim şarkı dediğimiz şey insan ırkının kulağına doğal olarak çılgın havlamalar olarak geliyordu ama benim için harika bir sesi vardı onun, şarkının o güzel melodisi içime dokundu, sözleri de çok şiirseldi. Şarkının sözlerini kabaca söylemem gerekirse şöyle bir şeydi:

"Ay, ah ay, hüzünlendiriyorsun beni / Kız, ah kız, deli ediyorsun beni..."

O gece babanla karın duvarın arkasından birbirleriyle konuştular ilk kez. Baban duvarı tıklatıp şöyle seslendi:

"Kaifang'ın anası."

"Duyuyorum baba, konuşun lütfen."

"Senin mezarını hazır ettim çoktan, ananın mezarının on adım arkasında."

"Baba, artık içim rahat. Bir Lan olarak doğdum ben ve öldüğümde de bir Lan hayaleti olacağım."

Bizim getirdiğimiz hiçbir şeyi ağzına bile koymayacağını bildiğimiz halde ne kadar besleyici şey varsa aldık ona. Kaifang üzerine büyük gelen polis üniformasının içinde sepetli motosikletiyle götürdü bizi Ximen köyüne. Chunmiao sepetin içine oturmuştu, yanı ve kucağı

renkli renkli bir sürü kutu ve poşetle dolup taşıyordu. Ben de oğlumun arkasında oturmuş, iki elimle çelik bir tutacağa sarılmıştım sımsıkı. Kaifang'ın yüzünde ürkütücü bir ifade vardı, gözleri soğuk soğuk parlıyordu, üniforması ona çok büyük gelmesine rağmen yine de çok etkileyici duruyordu. Yüzündeki mavi doğum lekesi açık mavi üniformasıyla çok uyumluydu. Aferin oğluma benim, çok uygun bir meslek seçmişsin kendine, bizim şu mavi doğum lekelerimiz bozulmaz bir yasa için mükemmel birer sembol.

Anayolun kenarındaki mabet ağaçlarının gövdeleri kâse ağzı kadar kalınlaşmıştı, yolu ikiye ayıran şeridin içine dekoratif amaçlı konmuş olan oya ağaçlarının sütbeyazı ve koyu kırmızı çiçekleri ağaçların dallarını eğiyordu. Ayrı olduğum onca yıl içinde büyük değişimler geçirmişti Ximen köyü. Ximen Jinlong'la Pang Kangmei'nin hiçbir hayırlı iş yapmadığını söyleyenlerin resmin tamamını göremeyen insanlar olduğunu düşündüm açıkçası.

Oğlum motosikleti konağın avlu kapısının önüne park ettikten sonra bizi avlunun içine götürdü.

"Önce dedemi mi yoksa annemi mi görmek istersiniz?" dedi soğuk bir tavırla.

Bir an tereddüt ettikten sonra şöyle dedim:

"Geleneklere göre önce dedeni görmemiz gerek."

Babamın kapısı kapalıydı. Kaifang önden gidip kapıyı çaldı. İçeriden cevap gelmedi ama. Kaifang odanın küçük penceresine gidip bu kez de pencereye vurdu.

"Dede, Kaifang ben, oğlun geldi," diye seslendi.

Odaya derin bir sessizlik hâkimdi, sonunda uzun ve hüzünlü bir iç çekiş duyuldu.

"Baba, hayırsız oğlun geldi," deyip pencerenin önüne diz çöktüm, Chunmiao da benimle birlikte diz çöktü, salya sümük ağlayarak şöyle devam ettim: "Baba kapıyı aç lütfen, seni görmeye geldim..."

"Seni görmeye yüzüm yok," dedi babam, "ama sana söylemek istediğim şeyler var, dinliyor musun?"

"Dinliyorum baba..."

"Kaifang'ın anasının mezarı, annenin mezarının güneyinden on adım uzaklıkta bir yerde, orayı biraz kazıp toprak istifleyerek işaretledim bile. Şu ihtiyar köpeğin mezarı da domuzunkinin batısında kalıyor, çoktan kazıp hazır hale getirdim onunkini. Benim mezarım ananın mezarının kuzeyinden otuz adım uzaklıkta, hemen hemen bitti gibi kazması. Ben ölünce ne tabut ne de çalgıcı istiyorum defin için, eş dost ve akrabaya da haber vermeyin, beni bir hasıra sarıp sessizce gömersin olur biter. Fıçılardaki tahılı da vücudumu ve yüzümü kaplayacak şekilde mezarın içine dök. Benim tarlamda yetişen tahıllar benim tarlama dönmeli. Ardımdan kimsenin ağlamasını istemiyorum, ortada ağlanacak bir şey yok. Kaifang'ın anasının defnine gelince nasıl istersen öyle göm onu, beni ilgilendirmez. Eğer içinde az da olsa hayırlı bir evlat taşıyorsan dediklerimi harfi harfine uygularsın!"

"Baba hepsini aklıma yazdım, nasıl istiyorsan öyle olacak, baba kapıyı aç da oğlunun seni görmesine izin ver artık..."

"Gidip karını gör önce, fazla zamanı kalmadı onun," dedi babam, "hesabıma göre daha bir yıl filan yaşarım ben, şimdi ölecek değilim."

Chunmiao'yla birlikte Hezuo'nun *kang*'ının önünde dikiliyorduk. Kaifang bir kere, anne, diye seslendikten sonra ardını dönüp avluya doğru koşturmuştu. Bizim geldiğimizi duymuş olan Hezuo çoktan hazırlanmıştı bile. Üzerinde yakası yandan iliklenen açık mavi bir ceket vardı –annemden yadigâr kalmıştı ona– saçı düzgünce taranmış ve yüzü güzelce yıkanmış bir halde *kang*'ın üzerinde oturuyordu. Bir deri bir kemik kalmıştı ama, ana hatları seçilen yüzü, üzerine sarı bir deri tabakası geçirilmiş kurukafa gibi duruyordu. Chunmiao gözyaşları içinde, abla-

cığım, diye feryat edip yanında getirdiği kutu ve poşetleri *kang*'ın üzerine bıraktı.

"Paranızı boşa harcamışsınız," dedi Hezuo, "sonra bunları iade edin de paranızı geri alın."

"Hezuo..." diye seslendim iki gözü iki çeşme, "sana çok kötü davrandım..."

"Bu raddeye gelmişiz artık, bunları konuşmanın ne faydası olacak ki?" dedi, "Bunca yıldır sizler de çok acı çektiniz," sonra Chunmiao'ya bakıp, "sen de yaşlanmışsın," dedi, ardından bana dönüp, "senin saçında bir tel siyah saç bile kalmamış...." dedi, hemen ardından öksürmeye başladı, yüzü kıpkırmızı oldu, kan kokusu aldım, sonra yine altın sarısına döndü yüzü.

"Abla, biraz uzansana," dedi Chunmiao. "Abla hiçbir yere gitmiyorum, burada kalıp başında bekleyeceğim..." dedikten sonra *kang*'ın kenarına diz çöküp ağlamaya başladı yine.

"Bunu senden isteyemem..." dedi Hezuo elini sallayıp, "Kaifang'ı gönderip sizi buraya çağırmamın nedeni fazla zamanımın olmadığını söylemekti size, artık köşe bucak saklanmanıza gerek yok... O zaman istediğiniz şeye neden razı olmadığımı ben bile hatırlamıyorum şimdi..."

"Abla..." dedi Chunmiao, "Hepsi benim suçum..."

"Kimsenin suçu yok," dedi Hezuo, "kaderimizde böyle yazılmış, böyle yazıldıysa kimse kaçamaz ondan..."

"Hezuo," dedim, "hemen pes etme öyle, seni hastaneye götürüp daha iyi bir doktor buluruz..."

Acı acı gülümsedi.

"Jiefang," dedi, "seninle ben karıkocaydık, ben öldükten sonra Chunmiao'ya iyi bakmanı istiyorum senden... O da iyi bir kadın ama seninle birlikte olan iyi kadınların pek de iyi bir talihi olmuyor... Senden tek istediğim Kaifang'a iyi bakman, bizim yüzümüzden çok acı çekti çocuk..."

Bu sırada oğlumun avluda burnunu çeke çeke ağladığını duydum.

Üç gün sonra öldü Hezuo.

Cenaze töreninden sonra oğlum o yaşlı köpeğin boynuna sarılıp annesinin mezarının önünde öğleden günbatımına kadar oturdu, ne ağladı ne de yerinden kımıldadı bu süre boyunca.

Huang Tong'la karısı da babam gibi görmek istemediler beni. Kapılarının önünde diz çöküp üç kere secde ettim onlara.

İki ay sonra Huang Tong da öldü.

O gece Wu Qiuxiang kendini avlunun ortasındaki kayısı ağacının güneydoğuya uzanan o kurumuş dalına asıp intihar etti.

Kayınbabamın ve kaynanamın cenaze işlerini hallettikten sonra Chunmiao'yla birlikte Ximen Konağı'na taşındık. Bir zamanlar annemle Hezuo'nun oturmuş olduğu o iki odada kalıyorduk, babamın kaldığı odayla çok ince bir duvar vardı aramızda sadece. Babam gündüzleri dışarı çıkmıyordu hiç, bazı akşamlar onun o kamburu çıkmış gölgesini görüyorduk penceremizden. O ihtiyar köpek de peşindeydi sürekli.

Qiuxiang'ın arzusu üzerine Ximen Nao'yla Bai'nin mezarının soluna gömdük onu, Ximen Nao ve kadınları toprağın altında birbirlerine yeniden kavuşmuş oldular böylece. Huang Tong'u soracak olursanız, onu da halk mezarlığına gömdük, Hong Taiyue'nin mezarıyla aralarında iki metre bile yoktu.

5 Ekim 1998 günü, ay takvimine göre sekizinci ayın on beşinci günüydü bu, Ayçöreği Bayramı'na denk geldi. İşte o akşam Ximen Konağı'nın o büyük avlusunda yaşamış olan herkes bir kez daha bir araya geldi sonunda. Kaifang motosikletine atladığı gibi soluğu köyde aldı, moto-

sikletinin sepetinde iki kutu ayçöreğiyle bir tane karpuz vardı. Baofeng ve Ma Gaige de geldi. Özel bir pamuk işleme fabrikasında çalışan Gaige bir kesme makinesinde kolunu kaybetmişti, kesik kolunun yerinden boş boş sarkıyordu ceketinin kolu. Yeğenine geçmiş olsun demek istedin ama ağzını açtığında tek bir sözcük bile çıkmadı ağzından. O gün, Chunmiao'yla senin evlilik cüzdanınızı aldığınız gündü de aynı zamanda, onca sıkıntıdan sonra karın olmuştu artık sevgilin, benim gibi ihtiyar bir köpek bile çok sevinmişti sizin adınıza. Babanın penceresinin önünde diz çöküp neredeyse yalvaran bir ses tonuyla şöyle dedin:

"Baba... evlendik biz, resmî olarak karıkocayız artık, bir daha yüzünü kara çıkarmayacağız senin... Baba... lütfen aç kapıyı, oğlunla gelinin sana saygılarını sunmak istiyor..."

O kırık dökük kapıyı açtı baban sonunda. Dizlerinin üzerinde kapının ağzına kadar emekleyip elindeki kırmızı evlilik cüzdanını yukarıya kaldırdın.

"Baba..." dedin.

"Baba..." dedi Chunmiao da.

Baban elini kapının kasasına dayadı, o mavi yüzü seğiriyordu, o mavi sakalı titriyordu, o mavi gözlerinden mavi gözyaşları süzülüyordu. Ayçöreği Bayramı'nın parlak ayı mavi ışınlarını gönderiyordu.

"Ayağa kalk," dedi baban titreyen sesiyle, "sonunda işleri yoluna koydun... Benim de içim rahatladı artık."

Ayçöreği Bayramı sofrası kayısı ağacının altına kurulmuştu, o sekiz kişilik büyük kare masanın üzeri ayçörekleri, karpuz ve envai çeşit yemekle donatılmıştı. Baban masanın kuzey başında oturuyordu, ben de hemen yanına çömelmiştim. Doğuda Chunmaio'yla sen, batıda Baofeng'le Ma Gaige, güneydeyse Kaifang'la Huzhu oturuyordu. Ayçöreği Bayramı'nın tam yuvarlak olmuş

koca ayı parlak ışınlarıyla Ximen Konağı'nın avlusunun her yanını aydınlatıyordu. Avludaki o kayısı ağacı çoktan kurumuş olmasına rağmen ay takviminin sekizinci ayında bazı dallarının üzerinde yeni yapraklar yeşermişti.

Baban aya kadeh kaldırıp kadehin içindeki içkiyi aya doğru savurdu. Ay titreyince ışınları sanki yüzü bir sis bulutunun gerisinde kalmış gibi karardı birden, birkaç saniye sonra eskisi gibi parıldamaya başladı yeniden, hatta daha ılık ve daha net bir şekilde parlıyordu şimdi, avludaki her şey, konak ve bütün yan odaları, ağaçlar, insanlar ve köpek açık mavi bir mürekkebe bulanmış gibi duruyordu.

İkinci kadehini yere boca etti baban.

Üçüncü kadehiyse benim ağzımın içine. Mo Yan'ın şarap yapan Alman bir arkadaşına özel olarak ısmarladığı sek bir kırmızı şaraptı bu, rengi koyu kırmızıydı, aroması yoğundu ve biraz acı bir tadı vardı, şarap boğazıma girdiği an bir sürü eski anıyı hatırladım.

Chunmiao'yla benim resmî bir çift olarak geçirdiğimiz ilk geceydi bu. Kalplerimiz öyle duygu yüklüydü ki uyku girmedi gözümüze. Odanın çatlaklarından giren ay ışığıyla yıkanıyorduk. Bir zamanlar annem ve Hezuo'nun uyumuş olduğu *kang*'ın üzerinde çırılçıplak diz çökmüş sanki ilk kez görüyormuşçasına birbirimizin yüzünü ve vücudunu inceliyorduk. Sessizce dua ediyordum: "Ana, Hezuo, şimdi bizi izlediğinizi biliyorum, kendinizi feda edip mutlulukla kutsadınız bizi." Sonra Chunmiao'ya sessizce şöyle fısıldadım:

"Miaomiao hadi sevişelim, annemle Hezuo bizim sevişirken ne kadar mutlu ve ne kadar mükemmel bir uyum içinde olduğumuzu görünce huzur içinde yatabilirler artık..."

Kollarımızı birbirimize dolayıp ay ışığı içinde yüzen iki balık gibi oynaşmaya başladık, sevişirken minnettarlık gözyaşları süzülüyordu gözlerimizden, vücutlarımız havalanıp pencereden dışarı doğru süzülmeye başladı, süzülüp ay ile aynı seviyeye ulaştık, binlerce evin ışığı ve mor bir yeryüzü uzanıyordu altımızda. Annemi, Hezuo'yu, Huang Tong'u, Qiuxiang'ı, Chunmiao'nun annesini, Ximen Jinlong'u, Hong Taiyue'yi ve Bai'yi gördük... Hepsi büyük beyaz bir kuşa binmiş bizim göremediğimiz bir boşluğa doğru süzülüyordu. Hatta Ma Gaige'nin kesik kolu bile kara bir yılan balığı gibi peşlerinden gidiyordu.

Gece yarısından sonra baban beni avlunun dışına çıkardı. Benim kim olduğumu çok iyi biliyordu şimdi. Yoğun bir nostalji duygusuyla kapının ağzında dikilirken dönüp de avlunun içine bakmak bile istemedik. Babanın tarlasına doğru yola koyulduk, ay çoktan aşağıya inmiş orada bekliyordu bizi.

Sonunda o bir nokta altı dönümlük, altından dökülmüş gibi duran tarlaya ulaştığımızda çoktan rengini değiştirmişti bile ay. Önce açık patlıcan moruna çalıyordu, sonra da yavaş yavaş gök mavisine döndü. O sırada etrafımızdaki her şey okyanus mavisine bulanıp uçsuz bucaksız gökyüzüyle mükemmel bir uyuma ulaştı, biz de okyanusun dibinde yaşayan küçük deniz canlılarına dönüştük.

Baban mezarının içine girip sakin bir tavırla şöyle seslendi bana:

"Patron, hadi sen de gir."

Ben de kendi mezarımın yanına gidip aşağı atladım hemen, atlar atlamaz düşmeye başladım, düştükçe düşüyordum, sonunda içinde masmavi ışıkların parladığı bir sarayın ortasına düştüm. Sarayın salonunda oturan Cehennemin Efendisi Yama'nın yüzü çok yabancı geldi bana. Ağzımı açmamı bile beklemeden konuşmaya başladı:

"Ximen Nao, senin hakkındaki her şeyi biliyorum, kalbinde kin var mı hâlâ?"

Bir an tereddüt ettikten sonra başımı iki yana salladım.

"Bu dünyada kalpleri kinle dolu olan o kadar çok insan var ki," dedi Efendi Yama üzgün bir ses tonuyla, "kalpleri kinle dolu ruhların yeniden insan olarak doğmalarını istemiyoruz o yüzden; ama kimi ağdan kaçıveriyor işte."

"Artık kimseye kin gütmüyorum, Efendi'm!"

"Hayır, gözlerinde hâlâ birkaç kin kırıntısının parladığını görebiliyorum senin," dedi Efendi Yama, "seni bir kez daha hayvanlar âleminin bir üyesi olarak geri yollayacağız dünyaya, bu kez daha üstün bir tür, bir primat olarak doğacaksın, insanlarla arasında o kadar da fark olmayan bir tür, daha açık söylemem gerekirse bir maymun olacaksın, çok kısa bir süreliğine, sadece iki yıllığına. Umarım bu iki yıl içinde kalbindeki tüm kini temizlersin, eğer bunu becerebilirsen daha sonra seni insan olarak yeniden yollayacağız."

Babamın arzusu üzerine fıçılardaki buğdayla maş fasulyeleri ve odasının kirişinde asılı olan mısırları babamın mezarına döktük. Babamın yüzünü ve vücudunu örttü bu değerli tahıllar. Babam bizden bunu yapmamızı istememiş olsa da tahılların bir kısmını da o ihtiyar köpeğin mezarına serptik. Defalarca düşünüp taşındıktan sonra babamın son arzusuna sırt çevirip mezarının başına bir de mezar taşı diktik, mezar taşının üzerindeki yazıyı Mo Yan yazdı ve yazıyı eşeğin döneminde meşhur olan taş ustası Han Shan kazıdı taşın üzerine:

"Topraktan gelen her şey yine toprağa döner."

BEŞİNCİ BÖLÜM

Son ve Başlangıç

1

Güneşin yüzü

Sevgili okuyucu, bu romanı burada sonlandırmak yapılabilecek en mantıklıca hareketti aslında ama kitapta yaşamı sona ulaşmamış olan o kadar çok karakter var ki hem onların hem de okuyucuların hatırına devam ediyorum. Öyleyse bu hikâyede anlatıcılarımız olan Lan Jiefang'la Koca Kafa'nın biraz dinlenmesine izin verelim ve ben –onların arkadaşı olan Mo Yan– hikâyeyi onların kaldığı yerden devralıp bu uzun mu uzun hikâyeye bir düğüm atarak sonlandırayım artık.

Lan Jiefang ile Chunmiao, babalarını ve o ihtiyar köpeği gömdükten sonra köyde kalıp geri kalan yaşamlarını babalarının tarlasını ekip biçerek geçirmeyi düşünüyorlardı; ama ne yazıktır ki tam da o anda Ximen Konağı'nın avlusuna çok seçkin bir misafir giriverdi. Lan Jiefang'ın ilçedeki parti okuluna gittiği dönemden sınıf arkadaşı ve şimdi de Gaomi ilçesi Parti Komitesi parti sekreterliğine atanmış olan Sha Wujing adında bir adamdı bu. Lan Jiefang'ın yaşam deneyiminden ve şimdi ıssız bir yere dönüşmüş olan Ximen Konağı avlusundan çok etkilenmiş olduğu her halinden belli olan bir tavırla cömert bir teklifte bulundu ona:

"Kardeşim, kaymakam yardımcılığı görevine geri dönemezsin artık, partiye de üye olamazsın ama emekli-

liğinde karnını doyurabilecek bir devlet işi ayarlayabilirim sana."

"Liderlerimizin benim iyiliğimi düşünmesine çok minnettarım ama hiç de gerek yok böyle bir şey yapmalarına," dedi Lan Jiefang, "Ximen köyünden bir köylünün oğluyum ben ve geri kalan yaşamımı burada geçirmek istiyorum."

"Eski Parti Sekreteri Jin Bian'ı hatırlıyor musun?" diye sordu Sha Wujing, "O da benimle aynı fikirde, onunla senin kayınbaban Pang Hu, eski dostlar, hem ilçeye geri dönerseniz kayınbabana da bakabilirsiniz. Hem Daimi Komite, senin Kültür ve Sergi Merkezi'nde müdür yardımcısı olarak çalışmanı onayladı bile, yoldaş Chunmiao'ya gelince, isterse Xinhua Kitabevi'ne geri dönebilir, istemezse de onun için başka bir iş ayarlarız."

Sevgili okuyucu, ilçeye geri dönmek Lang Jiefang ile Pang Chunmiao'nun yapmayı hiç mi hiç düşünmemeleri gereken bir şeydi ama yeniden ilçeye dönüp tekrar bir devlet işinde çalışmak ve böylece yaşlı babalarına göz kulak olabileceklerini bilmek, açıkçası öyle kolay kolay olmaz diyemeyecekleri bir duruma sokmuştu onları. Benim bu iki arkadaşımın öyle geleceği görebilen yeteneklerle kutsanmamış sıradan insanlar olduklarını aklınızdan çıkarmayın sakın, bu yüzden apar topar ilçeye geri taşındılar. Ne de olsa kaderin çağrısıydı bu ve kaçışı olamazdı.

İlk başta kısa süreliğine Pang Hu'nun yanına taşındılar, bu kahraman baba her ne kadar Chunmiao'yu evlatlıktan reddettiğini alenen söylemiş olsa da sonuçta babasıydı onun, hem de bir ayağı çukurda, rüzgâra karşı direnen bir mumu andıran hasta bir baba, bu yüzden gözleri doldu hemen, kalbi yumuşadı, hele kızıyla Lan Jiefang'ın çektikleri onca acı ve katlandıkları onca sıkıntıdan sonra artık yasal olarak karıkoca olduklarını öğrenince bütün

maziyi bir kenara bıraktı, kapıyı açtığı gibi içeri buyur etti onları.

Lan Jiefang her gün bisikletle gidiyordu işe. Kültür ve Sergi Merkezi'nin keyifsiz ve perişan halini görseniz burada müdür yardımcılığı yapmak denen şeyin bir işten çok bir unvan olduğunu anlardınız hemen, burada müdürlük yapılabilecek bir şey bile yoktu. Her gün yaptığı tek şey akşama kadar üç çekmeceli bir masanın başında otururken bayat çay içmek, ucuz sigara tüttürmek ve evire çevire gazete okumaktı.

Chunmiao'yu soracak olursanız, tercihini kitabevinden ve yine çocuk bölümünden yana kullandı, bütün gün yeni bir neslin çocuklarıyla uğraşıyordu burada. Bir zamanlar onunla birlikte çalışan bütün çalışma arkadaşları emekliye ayrılmış ve yerlerine yirmili yaşlarında genç kızlar alınmıştı. O da her gün bisikletle işe gidip geliyordu. İş çıkışı Tiyatro Sokağı'na uğrayıp ya iki yüz elli gram tavuk taşlığı ya da yarım kilo koyun başı alır, eve döndüğünde babası ve kocasıyla birer kadeh içki içerken meze yapardı bunları, Jiefang ile Pang Hu çok içki içemezlerdi, üç kadehten sonra sarhoş olurlardı hemen. İki erkek içki içerken çok iyi anlaşan iki kardeş gibi ondan bundan konuşup dururdu.

Chunmiao'nun yeni yıl arifesinde hamile olduğunu öğrenmesi ellilerinde bir adam olan Jiefang'ı çok mutlu etti, seksenine yaklaşmakta olan Pang Hu'nunsa gözleri doldu bu güzel haberi duyunca. Üç kuşağın aynı çatı altında yaşayacak olması çok harika bir habermiş gibi görünüyordu ama bu mutlu görüntü hızla yaklaşmakta olan bir felaketle birlikte uçup gidiverecekti aniden.

Chunmiao o gün öğleden sonra Tiyatro Sokağı'na uğrayıp haşlanmış eşek eti aldı, kendi kendine neşeli bir melodi mırıldanıp eve sürüyordu bisikletini, tam da Liquan Caddesi'ne döndüğünde Hongqi markalı lüks bir

araba çarptı ona. Bisiklet ânında bir metal yığınına döndü, eşek eti etrafa saçıldı, Chunmiao da yolun bir kenarına fırlayıp kaldırıma çarptı başının arkasını. Arkadaşım Jiefang koşturarak olay yerine geldiğinde son nefesini vermişti bile Chunmiao. Eşek Hanı kasabası Parti Komitesi'nin eski sekreteri ve şimdi de İlçe Halk Kongresi'nin başkan yardımcısı olan Du Luwen'in özel arabasıydı bu, arabayı kullanansa Ximen Jinlong'un çocukluk arkadaşı ve Sun ailesinin en küçüğü olan Kaplan Sun'du.

Jiefang'ın onu yerde yatarken gördüğü an neler hissettiğini sizlere nasıl tarif edebileceğimi gerçekten de bilmiyorum çünkü büyük romancılar böylesine travmatik bir ânı anlatırken öylesine aşılmaz, öylesine yüksek standartta metinler koydular ki karşımıza. Mesela sayısız edebiyat profesörü ve romancının övgüsünü kazanmış olan Sovyet yazarı Şolohov'un *Ve Durgun Akardı Don* adlı romanında Aksinya serseri bir kurşunla vurulduktan sonra sevgilisi Gregor'un ruh hali şöyle anlatılır: "Durup dururken içinden gelen bir kuvvet göğsünü itince geriye doğru sendeleyip yüzüstü yere düştü. Bir kâbustan uyanmış gibiydi, başını kaldırınca başının üzerinde uzanan kapkara bir gökyüzüyle göz kamaştıran kara bir güneş gördü."

Şolohov, Gregor'a bilincini yitirtip yere düşürdü onu, peki ben ne yapacağım şimdi? Ben de Jiefang'ı yere düşürsem mi acaba? Şolohov, Gregor'un kalbinde bembeyaz bir boşluk bıraktı, peki ben ne yapmalıyım şimdi? Jiefang'ın kalbini bembeyaz bir boşluk olarak mı tasvir etsem? Şolohov, Gregor'un başını kaldırdığında göz kamaştıran kara bir güneş gördüğünü yazdı, peki ben de mi öyle yazmalıyım? Jiefang başını kaldırınca göz kamaştıran kara bir güneş gördü desem olur mu şimdi? Jiefang'ı öyle hemen yüzüstü yere düşürmeyeceğim ben, önce o koca kafasını yere eğecek, ardından da amuda kalkacak;

kalbi de bembeyaz bir boşluğa dönüşmeyecek, aksine bir sürü duygu geçecek kalbinden, bir dakika içinde binlerce duyguyu tadıp dünyada ne kadar şey varsa hepsini birden düşünecek; başını kaldırdığında göz kamaştıran kara bir güneş de görmeyecek, göz kamaştırsın ya da kamaştırmasın beyaz, gri, kırmızı ve mavi bir güneş görecek; işte bu da benim orijinalliğim olurdu, öyle değil mi?

Lan Jiefang, Chunmiao'nun küllerini babasının o meşhur tarlasına gömdü. Mezarı, Hezuo'nunkinin hemen yanı başındaydı, iki mezarın başına da mezar taşı konmadı. Başlarda iki mezarı birbirinden ayırabiliyordunuz ama Chunmiao'nun mezarının üzeri de yabani otlarla kaplanınca iki mezar arasında fark göremiyordunuz. Chunmiao'yu toprağa verdikten çok kısa bir süre sonra savaş kahramanı Pang Hu da öldü. Lan Jiefang kaynanası Wang Leyun'un ve kayınbabasının küllerini aynı kavanoza koyup Ximen köyüne götürerek babası Lan Lian'ın mezarının yanına gömdü.

Birkaç gün sonra hapis cezasını çekmekte olan Pang Kangmei bir anlık cinnete kapılıp sapını sivrilttiği bir diş fırçasını kendi kalbine sapladı. Onun küllerini alan Chang Tianhong, Jiefang'ı bulup, "Aslında o da sizin aileden sayılır," dedi. Onun ne demek istediğini çok iyi anlayan Jiefang külleri alıp yine köye dönerek Pang çiftinin mezarlarının arkasına gömdü.

2

Aşk yapmanın pozisyonları

Lan Kaifang, babasını yani benim arkadaşım olan Lan Jiefang'ı, motosikletiyle Tianhua *hutong*'unda eskiden oturduğu bir numaralı eve götürdü. Motosikletin yan sepetine günlük ihtiyaçları için kullanacağı bir sürü öteberi yığılmıştı. Oğlunun arkasında oturuyordu yine. Bu kez motosikletin çelik tutacaklarını tutmuyordu ama, oğlunun beline sarılmıştı sımsıkı. Kaifang hâlâ çok zayıftı ama üst gövdesi, eğilmez bir ağaç dalı gibi düz ve çok güçlüydü. Pang'ların evinden Tianhua *hutong*'undaki bir numaralı eve kadar yol boyunca ağlayıp durdu arkadaşım. Gözyaşları, oğlunun polis üniformasının arkasını ıslatıyordu.

Eski evine geri dönünce doğal olarak çok duygusallaştı Jiefang. Chunmiao'nun desteğiyle yağmur altında buradan ayrıldıktan sonra kapıdan içeri ilk kez adım atıyordu. Avludaki dört parasol ağacının gövdeleri iyice kalınlaşıp duvara kadar yanaşmış, bazı dalların boyu da saçaklara ve duvarın üzerine kadar uzanmıştı. Eski bir deyiş var ya hani: "Ağaçlar bile değişiyorsa insanlar niye değişmesin?" Ama benim arkadaşımın böyle şeyleri düşünmek için zamanı yoktu çünkü avluya adım atar atmaz evin en doğusunda bir zamanlar onun çalışma odası olan o küçük odanın açık duran penceresinin perdeleri

ardında oturan çok tanıdık bir yüze rastladı. Huzhu orada oturmuş tüm dikkatini vermiş bir şekilde kâğıttan figürler kesmekle meşguldü.

Hiç kuşku yoktu ki Lan Kaifang ayarlamıştı bunu. Böylesine nazik, düşünceli ve açık fikirli bir oğlu olduğu için çok şanslıydı arkadaşım. Lan Kaifang sadece kendi teyzesiyle babasını yeniden bir araya getirmekle kalmamış, aynı zamanda depresyonda olan Chang Tianhong'u da motosikletiyle köye getirip uzun süredir dul olan halası Baofeng'le karşılaşmasını sağlamıştı yeniden. Hatırlarsanız, Chang Tianhong bir zamanlar Baofeng'in rüyalarını süsleyen adamdı. Chang Tianhong da kayıtsız değildi hani onun duygularına. Baofeng'in oğlu Ma Gaige, hayatta hiçbir konuda büyük hırsları olmayan, iyi kalpli, dürüst ve çalışkan bir çiftçiydi, annesinin Chang Tianhong'la evlenmesine razı oldu, böylece bu ikisi bundan sonra kalan hayatlarını mutlu bir çift olarak geçirebileceklerdi.

Arkadaşım Lan Jiefang'ın ilk aşkıydı Huang Huzhu –daha açık söylemem gerekirse saçlarına vurulmuştu onun– köprünün altından çok sular aktıktan sonra birbirlerine kavuşmuşlardı sonunda. Kaifang çoğu zaman yurttaki odasında kalıyor, eve çok az uğruyordu çünkü işinin doğası gereği hafta sonları bile çalışabiliyordu. Böylece bu koca konak Jiefang ve Huzhu'ya kalmıştı. Ama ikisi de kendi odalarında kalıyor, sadece yemek zamanları bir araya geliyorlardı. Zaten suskun bir kadın olan Huzhu şimdi iyice ketumlaşmıştı. Jiefang arada ona bir şey sorduğunda sadece ince bir tebessümle yetinir, ağzından bir kelime bile çıkmazdı. Altı ay kadar böyle devam ettikten sonra bir gün her şey değişiverdi.

Yağmurun inceden çiselediği bir bahar akşamıydı, akşam yemeğinden sonra sofrayı toparlarlarken bu ikisinin eli kazara birbirine değdi. İkisi de çok garip hissedi-

yordu, sonunda doğal olarak göz göze geldiler. Önce Huzhu çekti içini, ardından da arkadaşım. Çok yumuşak bir sesle şöyle dedi Huzhu:

"... Saçımı taramama yardım eder misin, diye soracaktım..."

Arkadaşım, Huzhu'nun peşi sıra odasına girdi kadının, ona uzattığı şeftali ağacından yapılmış tarağı eline aldı, sırtında asılı duran ağır mı ağır saç filesini çok büyük bir dikkatle çözünce o büyülü ve harika saçlar dalga dalga yere döküldü. Arkadaşımın çocukluğundan beri arzuladığı saçlara ilk dokunuşuydu bu, limon otu yağını andıran çok hoş bir koku burnuna doğru süzülüp ruhuna nüfuz etti birden.

Böylesine uzun bir saçın boylu boyunca taranabilmesi için öne doğru yürümeye başladı Huzhu, dizleri yatağının kenarına çarpana dek yürüdü. Arkadaşım saçları kolunda toplayıp çok dikkatli ve çok nazik bir şekilde taramaya başladı. Aslında taranmaya ihtiyacı yoktu saçlarının, her bir teli kalın, ağır ve kaygandı çünkü, uçlarında kırık bile yoktu, saçları taramıyordu aslında, onları okşuyor, hissediyor, algılıyordu bir anlamda. Arkadaşımın gözyaşları onun saçlarına Mandarin ördeklerinin tüylerinin üzerine sıçrayan su damlaları gibi dökülüyor, ardından da yere düşüyorlardı.

Huzhu uzun uzun içini çektikten sonra birer birer çıkarmaya başladı üzerindekileri. Saçlarını tutan arkadaşım onun iki metre gerisinde duruyordu, kiliseye giren bir gelinin arkasından onun o uzun mu uzun duvağını tutan, büyülenmiş bir çocuk gibi bakıyordu önündeki manzaraya.

"... Öyleyse, oğlunun dileğini gerçekleştirmenin zamanı geldi artık..." diye mırıldandı Huzhu.

Arkadaşım usul usul akan gözyaşları içinde elinde tuttuğu o mucizevi saçı ayırıp sanki söğüt dalları içinde

yürüyormuşçasına yürüdü de yürüdü ta ki hedefine varana kadar. Huzhu yatağın üzerine diz çökmüş onun gelmesini bekliyordu.

Bu sahne defalarca yaşandıktan sonra arkadaşım Huzhu'ya yüz yüze bakarak sevişip sevişemeyeceklerini sordu, duygu yoksunu buz gibi bir sesle şöyle yanıtladı onu Huzhu:

"Hayır, köpekler öyle yapmıyor."

3

Meydandaki maymun gösterisi

2000 yılının ilk gününün üzerinden çok geçmemişti ki Gaomi Tren İstasyonu'nun önündeki meydanda iki kişiyle bir maymun türedi. Sevgili okuyucu, senin de tahmin etmiş olabileceğin gibi o maymun, eşek, boğa, domuz ve köpekten sonra son reenkarnasyonuydu Ximen Nao'nun. Doğal olarak erkek bir maymundu bu. Genelde bildiğimiz o küçük ve sevimli maymunlardan değildi ama, bildiğin eşek kadar büyük bir maymundu. Tüyleri kurumuş yosunu andıran yeşille gri arası mat bir renkteydi. Yuvalarına iyice gömülmüş ve birbirine çok yakın duran gözleri ürkütücü bir ışıltı saçıyordu. Başına yapışmış gibi duran kulakları *reishi* mantarını andırıyordu. Burun delikleri yukarıya doğru kıvrıktı, ağzı sanki hiç dudağı yokmuş gibi sürekli açık olduğundan dişleri görünüyordu ve sadece bu hali bile insanın ödünü patlatmaya yeterdi. Üzerindeki küçük, kırmızı yelekle çok komik görünüyordu ama. Aslında ne korkunç ne de komik bir tarafı vardı hayvanın, üzerine insan kıyafeti giymiş maymunların hepsi böyle görünmüyor muydu ki zaten?

Boynuna ince bir zincir bağlanmıştı. Zincirin diğer ucuysa genç bir kızın bileğine sarılmıştı. Aslında söylememe hiç gerek yok sevgili okuyucu, zaten çoktan tahmin etmişsindir sen, bu genç kızın uzun süredir ortada

görünmeyen Pang Fenghuang olduğunu. Yanındaki genç adamsa yine onun gibi uzun süredir ortada olmayan Ximen Huan'dı. İkisinin üzerinde de şişkin duran ve kirden rengi seçilmeyen kaz tüyü birer ceketle iyice eskimiş birer kot pantolon vardı, spor ayakkabıları da haşat olmuştu çoktan, bütün bu saydıklarımın hepsi ünlü markaların taklitleriydi. Fenghuang saçlarını altın sarısına boyamıştı, kaşlarını öyle fazla almıştı ki incecik bir çizgiye dönüşmüşlerdi, burnunun sağ tarafına gümüş bir halka takmıştı. Ximen Huan saçlarını kırmızıya boyamıştı ve sağ kaşının üzerine altın bir halka takmıştı.

Gaomi son birkaç yılda hızla gelişmişti ama büyükşehirlerle karşılaştırıldığında küçük bir yer sayılırdı hâlâ. Şöyle bir deyiş vardır hani: "Orman ne kadar büyükse kuş popülasyonu da o kadar çeşitlilik gösterir." Burası küçük bir yerdi ve kuş popülasyonunda da öyle büyük bir çeşitlilik yoktu işte. Bu iki "tuhaf kuş" ve vahşi maymunları doğal olarak herkesin dikkatini üzerlerine çekmişti bile. Ne zaman farklı bir şey olsa işgüzarın biri çıkıp hemen polise yetiştirir ya, istasyon polisine haber uçurulmuştu bile.

Kalabalık içgüdüsel olarak bir daire oluşturdu etraflarında, Ximen Huan'la Pang Fenghuang'ın istedikleri de tam olarak buydu. Ximen Huan sırt çantasından bronz bir gong çıkarıp "dan dan" diye çalmaya başladı. Gongun sesini duyan kalabalık safları sıklaştırdı hemen, meydana iğne atsan yere düşmez bir kalabalık toplandı. Kalabalıktan keskin gözlü biri tanıdı hemen Ximen Huan'la Pang Fenghuang'ı. Ama kalabalığın hepsi gözlerini koca koca açmış maymuna bakıyordu, maymunun sahiplerinin kim oldukları umurunda bile değildi hiçbirinin. Ximen Huan gongu ritmik bir şekilde çalmaya başlayınca Pang Fenghuang maymunun daha rahat hareket edebilmesi için bileğine sarılı olan zinciri bıraktı. Sonra sırt çantasından

hasır bir şapka, bir taşıma sopası, iki küçük sepet ve bir pipo çıkarıp yere koydu. Sonra da gongun "dan dan" sesleri eşliğinde boğuk ama melodik bir sesle şarkı söylemeye başladı Pang Fenghuang. Bunu bir işaret olarak algılayan maymun da insan gibi iki ayağının üzerinde dikilerek meydanın içinde tur atmaya başladı. Bacakları bükük olduğundan tökezleyerek yürüyor, kuyruğunu ardında sürüyerek etrafa bakınıyordu.

Dan dan dan diye çalarken bronz gong
Seslenirim maymunuma
yanlış bir şey yapmasın diye
Emei Dağı'nda[1] ulaştı Tao'ya
Aramıza dönünce oturdu kral tahtına
Siz sayın köylülere bir gösteri sunacağız,
Pamuk eller cebe, artık gönlünüzden ne koparsa

"Açılın! Yolu kapatmayın!" İstasyon karakoluna yeni atanmış Komiser Yardımcısı Lan Kaifang kalabalığı yarıp dairenin içine girmeye çalışıyordu. Polis olmak için doğmuştu sanki, görevdeki ilk iki yılında büyük başarılar gösterdiğinden daha yirmi yaşını yeni doldurmuş genç bir polisin hayal bile edemeyeceği bir terfiyle istasyon karakolunun komiser yardımcılığına atanmıştı. İlçede suç oranı en yüksek olan bölgeydi burası, buraya atanmış olması ne kadar yetenekli ve kendini mesleğine ne kadar adamış olduğunun bir kanıtıydı.

Şimdi hasır şapkalı ve pipolu bir ihtiyar olmanı istiyorum senden:

1. Çinli Budistler tarafından kutsal sayılan dört dağdan biri. Dağın yamaçlarında maymunlar yaşar. (Ç.N.)

Ellerini ardına atıp meydanda şöyle bir dolaşıver.

Pang Fenghuang şarkısını söylerken bir yandan da maymuna hasır bir şapka fırlattı, şapkayı havada kapan maymun hemen başına geçirdi şapkayı. Ardından pipoyu fırlattı Pang Fenghuang, piponun geldiğini gören maymun bir sıçrayışta yine havada yakaladı pipoyu, sonra da dudaklarının arasına yerleştirdi. Ardından ellerini ardına atıp belini eğdi maymun, bacaklarını büküp başını bir o yana bir bu yana sallayarak fıldır fıldır dönen gözleriyle gerçekten de yürüyüşe çıkmış bir ihtiyar gibi turlamaya koyuldu. Maymunun bu performansı kalabalığın kahkahaları ve alkış tufanıyla tescillendi hemen.

"Açılın! Yolu kapatmayın!" diye ilerlemeye devam ediyordu Lan Kaifang. Daha işgüzarın raporunu duyunca "güm güm" diye atmaya başlamıştı kalbi. İlçede uzun süredir Ximen Huan'la Pang Fenghuang'ın kaçırılıp Güneydoğu Asya ülkelerinden birine satıldıklarına dair bir söylenti vardı, biri kaçak işçilik, diğeri de orospuluk yapmaya zorlanmış deniliyordu, başka bir söylentiye göre de o Güneydoğu Asya ülkelerinden birinde aşırı doz uyuşturucudan öldükleri söyleniyordu ama Lan Kaifang'ın kalbinin derinliklerinde bir şey ikisinin de yaşadığını söylüyordu ona, özellikle de Pang Fenghuang'ın. Sevgili okuyucu, Kaifang'ın Ximen Huan'a, Huang Huzhu'nun o mucizevi saçını test etmesine yardımcı olmak için kendi parmağını kestiğini unutmadığını varsayıyorum, işte o kesik onun nasıl hissettiğinin kanıtıydı. Raporu alır almaz onların geri döndüklerini anlamıştı hemen. Elindeki işi bırakıp soluğu İstasyon Meydanı'nda almıştı. Meydana doğru koştururken Fenghuang'ın görüntüsü süzülüp durmuştu gözlerinin önünde. Onu en son babaannesinin cenazesinde görmüştü. O gün üzerinde bembeyaz uzun

bir ceketle el örgüsü bir şapka vardı, soğuktan kızarmış o küçük yüzüyle masallardan fırlamış saf ve iffetli bir prensesi andırıyordu. Suçlulara hak ettikleri bir vurdumduymazlık ve sertlikle davranan Lan Kaifang onun şarkı söyleyen boğuk sesini duyunca gözlerinin önüne bir sır çekildiğini duyumsadı.

Şimdi de Erlang'ın[1] dağı taşırken
ayın peşine düşmesini göster bakalım
Sonra da bir Zümrüdüanka'nın
kanatlarıyla güneşi yakalamasını

Pang Fenghuang uçlarına birer küçük sepetin bağlı olduğu taşıma sopasını ayağıyla öyle büyük bir marifetle fırlattı ki sopa maymunun omuzlarına iniverdi birden. Maymun sopayı önce sol omzuna aldı, sepetlerden biri önde, diğeri de arkada duruyordu, Erlang'ın dağı taşırken ayın peşine düşmesiydi bu. Sonra sopayı başının üzerine yerleştirdi, sepetlerden biri sağda, diğeri de solda duruyordu, bir Zümrüdüanka'nın kanatlarıyla güneşi yakalamasıydı bu da.

Bütün numaralarımı sergileyeceğim sizlere
Şimdi lütfen pamuk eller ceplere

Maymun taşıma sopasını bir yana attı, Fenghuang'ın ona fırlattığı kırmızı plastik bir tası yerden alıp iki eliyle tutarak kalabalığın arasında dolanmaya başladı.

Sevgili amcalarım ve sevgili teyzelerim
Sevgili dedelerim ve sevgili ninelerim

1. Alnının ortasında üçüncü gözü olan bir Çin tanrısı. (Ç.N.)

Sevgili abilerim, sevgili ablalarım
ve sevgili köylüler
Bir kuruşa bile razıyım ama
Bir yüzlük verirseniz olursunuz
yeryüzündeki Guanyin Bodhisattva[1]

Pang Fenghuang şarkısını söylerken insanlar maymunun başının üzerinde tuttuğu tasa birer birer para atıyorlardı. Bir, iki, beş fenikle bir ve beş yuanlık bozuk paralar takır takır sesler çıkararak düştü tabağa. Bir, beş ve on yuanlık banknotlar da neredeyse hiç ses çıkarmadan düşüyordu.

Maymun, Lan Kaifang'ın önüne geldiğinde bir aylık maaşını ve fazla mesai paralarını içeren kalın mı kalın bir zarf attı tasın içine. Keskin bir çığlık atan maymun dört ayağının üzerine düşüp ağzıyla tuttuğu tasla birlikte Pang Fenghuang'ın yanına koşturdu hemen.

"Dan dan dan," diye üç kez vurdu gonga Ximen Huan, ardından bir sirk palyaçosu gibi yerlere kadar eğildi Lan Kaifang'a doğru, doğrulduğunda şöyle dedi:

"Çok teşekkürler polis amca!"

Pang Fenghuang parayı zarftan çıkarıp sağ eline aldı, desteyi ritmik bir şekilde sol elinin avuç içine vurarak kalabalığa gösterdi, bir yandan da o sıralar meşhur bir pop şarkısı olan "Kuzeydoğu Çinlilerin Hepsi Lei Feng'in Canlı Bir Örneği"yi[2] taklit ederek yüksek sesle şakımaya başladı:

1. Budizmde insanların mutluluğu için uğraş veren aydınlanmış (*bodhi*) varlık (*sattva*). (Ç.N.)

2. Kendini Komünist Parti'ye ve Mao Zedong'a adamış, fedakâr ve mütevazı Halk Kurtuluş Ordusu askeri. Bahsedilen şarkıysa 1995'te bestelenmiştir. (Ç.N.)

Biz Gaomi'liler hepimiz
Lei Feng'in canlı birer örneğiyiz
Bize bir tomar yuan verirseniz
Ardınızda namınızı bırakmadan
iyilik etmiş olursunuz

Lan Kaifang şapkasını alnına indirdi, ardına dönüp kalabalığı yararak tek bir söz bile etmeden uzaklaştı oradan.

4

Acı bir kesik

Sevgili okuyucu, bir polis memuru olarak Lan Kaifang'ın, Ximen Huan, Pang Fenghuang ve maymunlarını İstasyon Meydanı'ndan kovmaya hakkı vardı ama böyle bir şey yapmadı işte.

Babası Lan Jiefang'la kardeş gibi yakın olduğumuzdan benim yeğenim sayılırdı ama bu çocuğu tanımıyordum bile, birkaç kere selamlaştığımız vardı o kadar. Bu çocuğun bana karşı derin bir önyargısı olduğunu düşünüyordum çünkü Pang Chunmiao'yu babasının ofisine ben sokmuştum zamanında, ardından gelen trajik hikâyeyi biliyorsun zaten. Yeğenim Kaifang, Pang Chunmiao olmasaydı başka bir kadın girecekti babanın hayatına. Bunu sana söylemek için uzun süredir bir fırsat kolluyordum ama bir türlü yakalayamadım o fırsatı.

Lan Kaifang'la gerçek anlamda hiçbir bağım olmadığından onun hakkında söyleyeceğim her şey birer varsayımdan ibarettir.

Şapkasını alnına indirip kalabalığın arasından çıkmaya çalıştığı an aklının arapsaçı gibi karıştığını varsayıyorum. Bundan çok da uzun olmayan bir zaman önce Pang Fenghuang Gaomi ilçesinin biricik prensesi, Ximen Huan da biricik prensiydi. Birinin annesi ilçenin en yüksek mevkili yetkilisi, diğerinin babasıysa ilçenin en zen-

gin adamıydı. Kaygısızca ve bulutların üzerindeymişçesine romantik bir yaşam sürüyor, su gibi para harcıyorlardı, istemedikleri kadar da tanıdıkları vardı, bir sürü insanın gıpta ve kıskançlıkla baktığı Altın Çocuk'la Yeşim Kız'dılar. Mevki ve para söz dinlemiyordu ama, o iki güçlü figür sahneden çekilince zenginlikleri ve statüleri de göz açıp kapamadan toz olup uçtu. Bir zamanların Altın Çocuk'uyla Yeşim Kız'ı da sokaklara düşüp maymun oynatmaya başladılar, nasıl keskin bir virajdır bu ve yaşayana kim bilir neler hissettirir!

Lan Kaifang'ın Pang Fenghuang'ı hâlâ derin bir aşkla sevdiğini varsayıyorum, sokak sanatçılığına düşen bir prenses eskisiyle vaat veren bir geleceği olan bir komiser yardımcısının arasında her ne kadar büyük fark olsa da Lan Kaifang küçük görmekten bir türlü alıkoyamıyordu kendini. Her ne kadar bir aylık maaşı ve fazla mesai paralarını maymunun başının üzerinde tuttuğu o plastik tasa bağışlamış olsa da Ximen Huan'la Pang Fenghuang'ın bu bağışı kabul ederken gösterdikleri alaycı tutum geçmişteki üstünlüklerini bir anlamda korumalarını ve bu çirkin polis memurunun onurunu ayakları altına almalarını sağlamıştı. Pang Fenghuang'ı Ximen Huan'ın elinden çekip alma ihtimalini ve kızı bu kötü durumdan kurtarmasının gerektirdiği özgüven ve cesareti bile yok ediyordu bu. Bu yüzden şapkasını alnına düşürüp yüzünü gizlediği gibi hızla uzaklaştı oradan.

Pang Kangmei'nin kızıyla Ximen Jinlong'un oğlunun İstasyon Meydanı'nda bir maymun gösterisi yaptıkları haberi çok geçmeden bütün ilçeye ve komşu köylere yayılıverdi. İnsanlar kendilerinin bile açıklamakta zorlandığı bir nedenle meydana hücum etmeye başladı ilçenin dört bir yanından. Pang Fenghuang ve Ximen Huan gibi ilçenin iki gözde çocuğu hiçbir utanç belirtisi göstermiyor, sanki geçmişle olan bağlarını tamamen kopar-

mış gibi davranıyorlardı. İstasyon Meydanı onlar için yabancı bir ülkenin hiç bilmedikleri bir yeriydi sanki, etraflarında toplanan kalabalığı da hiç tanımıyor gibi görünüyorlardı. Tek düşündükleri şey gösteriyi yapıp dürüst bir şekilde para kazanmaktı. Maymunu izlemeye gelen kalabalıktan kimi onlara tuhaf isimlerle bağırıp çağırıyor kimi de anne ve babalarına küfrü basıyordu ama onları duymazdan gelip yüzlerine umursamaz bir gülümseme takınıyordu ikisi de. Ama eğer kalabalığın içinde doğrudan Pang Fenghuang'a hakaret eden ya da uygunsuz davranışlar sergileyen olursa o heybetli maymunun ısırıklarına ve tırmalamalarına maruz kalıyordu ânında.

Zamanın "Dört Küçük Haydut"undan biri olan, doğudan gelen Demir Kafa lakaplı Wang Tietou, elindeki iki yüz yuanlık banknotları sallayarak Pang Fenghuang'a, "Ey küçük kız, burnuna bir halka takmışsın da ya aşağıda ne var? Orada da bir halka mı var yoksa? Pantolonunu indirip aşağıda ne olduğunu ağabeyine gösterirsen bu iki yüz yuan senindir!" diye bağırdı. Hemen ardından arkadaşları da hep bir ağızdan şöyle bağırmaya başladı: "Evet ya, indir pantolonunu da göster ağabeylerine!" Onların bu açık saçık saldırısını görmezden gelen Pang Feghuang bir elinde zincir, diğer elinde o ince kırbacıyla parayı alması için maymunu gönderdi üzerlerine.

Sevgili büyüklerim, kulak verin söyleyeceklerime,
paranız olsun ya da olmasın hepsi bir,
eğer varsa birazını bağışlayın derim,
yoksa da birkaç tezahürat da işimi görür benim –
dan dan dan.

Ximen Huan yüzünde kocaman bir gülümsemeyle gonguna vurmaya başladı ritmik bir şekilde. "Ximen Huan seni piç kurusu, nerede kaldı o eski havan ha? Yu

Ganba'nın ölümünden sen sorumlusun, seninle işimiz bitmedi daha, hadi şimdi kız arkadaşına söyle de ağabeylerinin görebilmesi için pantolonunu aşağıya indirsin, yoksa..." diye hep bir ağızdan bağırıyordu Wang Tietou'nun arkasında duran arkadaşları. Maymun elinde tasla Wang Tietou'un önüne zıpladı birden –kimi Pang Fenghuang'ın zinciri çektiğini gördüğünü öyledi, kimi de böyle bir şeyin olmadığını söylüyordu– tası arkasına fırlattıktan sonra Wang Teitou'nun üzerine sıçrayıp omuzlarına oturdu, ardından da yüzünü tırmalayıp ısırmaya başladı. Maymunun tiz çığlıklarıyla Wang Tietou'nun acı çığlıkları birbirine karışınca kalabalık dört bir yana kaçıştı. En hızlı kaçanlar da Wang Tietou'nun arkadaşlarıydı. Pang Fenghuang gülerek maymunu geri çekip şarkı söylemeye devam etti:

Zenginlik gökten gelmez,
her ölümlü tadar sefaleti...

Wang Tietou'nun yüzü gözü yara bere içinde kalmış, acı çığlıklar atarak yerde yuvarlanıyordu. Ânında olay yerine yetişen birkaç polis Ximen Huan'la Pang Fenghuang'ı götürmeye çalışınca maymun dişlerini gösterip tiz çığlıklar atmaya başladı, bunun üzerine silahına davrandı polislerden biri. Pang Fenghuang maymunu kollarının arasına alıp oğlunu korumak isteyen bir anne gibi sıkı sıkı sarıldı ona. Geri dönen kalabalık Ximen Huan'la Pang Fenghuang yerine maymunu savunmaya geçti birden. Yerde acı çığlıklar atarak yuvarlanan Wang Tietou'yu gösterip, "Asıl onu tutuklamalısınız!" dediler. Sevgili okuyucu, kitle psikolojisi ne kadar da tuhaf bir şey, değil mi! Pang Kangmei'yle Ximen Jinlong'dan iliklerine kadar nefret ediyordu bu insanlar, başlarına kötü bir şey gelmesini bekliyorlardı dört gözle ama tam da istedikleri gerçekleştiğin-

de nedense birden zaaf gösterip insafa gelmiş ardından da merhamet göstermeye başlamışlardı. Polis de bu ikisinin kim olduğunu ve komiser yardımcılarıyla aralarında nasıl bir bağları olduğunu çok iyi biliyordu, karşılarındaki öfkeli kalabalığa omuzlarını silkip bir şey demeden geçiştirdiler olayı. Polislerden biri Wang Tietou'yu ensesinden tutup havaya kaldırdıktan sonra, "Yürü, şu anasını sattığımın masum ayaklarını da bırak artık!" diye bağırdı öfkeyle.

İlçe Parti Komitesi'ni alarma geçirdi bu olay. Parti Sekreteri Sha Wujing nezaketen özel kalem müdürüyle bir memurunu Tren İstasyonu Oteli'nin bodrum katına gönderdi Ximen Huan'la Pang Fenghuang'ı bulması için. Maymun onları da dişleriyle karşıladı. Özel kalem müdürü, parti sekreterinin dediklerini iletti onlara, maymunun ilçenin batısındaki yeni yapılmış olan Zümrüdüanka Hayvanat Bahçesi'ne konulmasını istiyordu, daha sonra ikisine de birer iş ayarlayacaktı. Bizim gibi sıradan insanlar için harika bir haberdi bu ama Pang Fenghuang maymuna sımsıkı sarılıp öfkeli gözlerini koca koca açarak, "Eğer maymunumu elimden almaya cesaret ederseniz benden çekeceğiniz var!" dedi. Ximen Huan'sa yaramaz bir tavırla gülümseyip, "Bu düşünceli hareketi için parti sekreterine teşekkür ederiz ama biz iyiyiz böyle, önce gidip işinden olmuş memurlara yardım etsin o!" dedi.

Bundan sonra olacaklar daha da üzücü olacak sevgili okuyucu, bunu benim uydurduğumu filan düşünme sakın, benim hikâyem değil bu, karakterlerin kaçınılmaz kaderi böyle gelişti.

Olay şöyle oldu, bir akşamüzeri Pang Fenghuang, Ximen Huan ve maymunları tren istasyonunun güneyindeki küçük bir seyyar satıcı tezgâhında yemek yerlerken başında sargı bezi sarılı olan Wang Tietou gizlice

yanlarına kadar geldi, maymun tam onun üzerine saldıracakken masanın bacağına bağlı olan zinciri yüzünden engellendi. Ximen Huan telaşla ayağa kalktı, arkasına döndüğünde Wang Tietou'nun o vahşi yüzüyle karşılaştı, daha ağzını bile açamamıştı ki göğsüne bir bıçak saplandı birden. Wang Tietou, Pang Fenghuang'ı da öldürmeyi planlıyordu ama deli gibi çığlık atıp yerde yuvarlanan maymun onu öyle korkuttu ki daha Ximen Huan'ın göğsünde saplı duran bıçağı bile çıkaramadan bir fare gibi hızla sıvışıverdi yanlarından. Pang Fenghuang, Ximen Huan'ın üzerine kapaklanıp iki gözü iki çeşme ağlamaya başladı, maymunsa bir kenarda kımıldamadan oturmuş, yanlarına gelmeye çalışanlara bakıyordu nefretle parlayan gözleriyle. Olayı duyan Lan Kaifang ve birkaç polis memuru da yanlarına yaklaşmaya çalıştı ama maymunun ürkütücü çığlıkları yüzünden geri çekiliyorlardı her seferinde. Polislerden biri silahına davrandı ama Lan Kaifang bileğinden tutup durdurdu onu.

"Fenghuang maymununu tut da Ximen Huan'ı hastaneye götürelim," dedi Lan Kaifang, ardından silahını tutan polise dönüp şöyle bağırdı: "Ambulans çağır hemen!"

Pang Fenghuang maymuna sarılıp eliyle gözlerini kapadı hayvanın. Maymun uysal bir şekilde başını onun göğsüne dayadı. En zor durumlarda birbirlerini kollayan anne ve oğlunu andırıyorlardı bu halleriyle.

Lan Kaifang, Ximen Huan'ın göğsündeki bıçağı çıkarıp elleriyle yaranın üzerini kapadı, bir yandan da, "Huanhuan! Huanhuan!" diye bağırıyordu. Ximen Huan yavaş yavaş gözlerini açtı, ağzından kan damlayarak konuşmaya çalıştı: "Kaifang... Sen benim ağabeyimsin... Bu kez... sonuna kadar gittim..." "Huanhuan dayan biraz, ambulans gelmek üzere!" Kaifang kolunu onun boynunun altından geçirmiş yüksek sesle bağırırken parmakları arasından kan fışkırıyordu.

"Fenghuang... Fenghuang..." diye sayıklıyordu Ximen Huan belli belirsiz, "Fenghuang..."

Sireni durmadan çalan ambulans uçarcasına geldi, görevliler ilkyardım ekipmanları ve sedyeyle apar topar ambulanstan indiler ama Ximen Huan, Kaifang'ın kucağında gözlerini çoktan kapamış bir şekilde uzanıyordu şimdi.

Yirmi dakika sonra Kaifang'ın, Ximen Huan'ın kanına bulanmış elleri Wang Tietou'nun boğazına yapışmıştı kerpeten gibi.

Sevgili okuyucu, Ximen Huan'ın ölümüne çok üzülmüştüm ama onun ölümü Lan Kaifang'ın Pang Fenghuang'ın peşinde koşarken karşılaştığı engeli de silip süpürmüştü bir anlamda ve böylece daha büyük bir trajedinin perdesi aralandı.

Bu dünyada bir sürü gizemli olgu var ve bilimin gelişmesiyle birlikte önünde sonunda hemen hemen hepsinin cevabı bulunacak ama sadece aşk kalacak geriye hiçbir zaman anlayamayacağımız bir fenomen olarak. Çin'de Ah Cheng[1] diye yazar var, aşkın sadece kimyasal bir reaksiyon olduğunu yazmıştı bir keresinde, bu sıra dışı teori zamanı için çok taze bir sesti ama eğer aşk kimyasal olarak başlatılabilir ve yine kimyasal olarak kontrol edilebilirse romancılar işsiz kalır o zaman. Bu dediği gerçek olsa bile şiddetle karşı çıkıyorum ona.

Neyse zırvalamayı kesip bizim Kaifang'ın hikâyesine devam edeyim. Ximen Huan'ın cenaze işlerini hallettikten sonra babası ve halasımn onayını alıp küllerini Ximen Jinlong'un mezarının arkasına gömdü. Huang Huzhu ve Lan Jiefang'ın ne kadar üzgün olduğunu filan geçip asıl konumuz olan Lan Kaifang'a geçmek istiyorum

1. Zhong Acheng, Çinli yazar. "Ah Cheng" mahlasını kullanır. (Ç.N.)

yine, cenazeden sonra her gece tren istasyonu otelinin bodrum katında Pang Fenghuang'ın tuttuğu odaya gider oldu. Gündüzleri de ne zaman boş vakti olsa soluğu meydanda alıp Pang Fenghuang'ı arıyordu. Pang Fenghuang maymununu zinciriyle peşinden sürüklerken o da sanki ikisinin korumasıymış gibi nereye gitseler onları takip ediyordu. Onun bu yaptıkları karakoldaki arkadaşları arasında hoşnutsuz homurdanmalara yol açınca yaşlı komiser onu yanına çağırıp şöyle dedi:

"Kaifang, genç arkadaşım benim, ilçede o kadar güzel kız varken olacak iş mi o maymunlu kızın peşinde koşturman... Kızın halini görmüyor musun, şeye benziyor..."

"Komiserim, beni başka bir göreve verin, eğer benim sıradan bir polis memuru bile olamayacağımı düşünüyorsanız hemen istifa ederim."

Kaifang bunu söyledikten sonra diğerleri de kendi aralarında konuşmayı bıraktı, zaman geçtikçe bu durumdan hoşnutsuz olan polisler de olaya bakış açılarını değiştirdiler. Evet, Pang Fenghuang içki ve sigara içiyordu, saçını altın sarısına boyatmıştı, burnunda bir halka vardı ve bütün gün meydanda boş boş dolanıyordu, yani iyi bir kızın antiteziydi anlayacağınız ama bu kötülüğünü nereye kadar götürebilirdi ki? Sonunda polisler onunla iyi geçinmeye başladı. Meydanda devriye gezerken onunla karşılaştıklarında şaka bile yapıyorlardı artık:

"Altın saçlı, komiser yardımcımızla uğraşıp durma, bir deri bir kemik kaldı adam!"

"Doğru ya, rahatlayacaksan rahatla artık!"

Pang Fenghuang onların bu iyi niyetli sataşmalarına kulak asmıyordu hiç ama maymun hırlayıp duruyordu dişlerini göstererek.

Lan Kaifang başlarda Pang Fenghuang'ı Tianhua *hutong*'undaki bir numaralı eve ya da Ximen Konağı'na taşınmaya zorladı ama her seferinde reddetti onu Pang

Fenghuang. Bir süre sonra şunun farkına vardı Lan Kaifang, eğer Pang Fenghuang geceleri İstasyon Oteli'nin bodrum katındaki odasında kalmazsa gündüzleri de İstasyon Meydanı'nda dolanmayacaktı, bu da artık o karakolda çalışmak istememesine yol açacaktı kendisinin. Çok geçmeden ilçenin ayaktakımı da farkına vardı bu "altın saçlı, burnunda bir halka olan maymun eğitmeni güzel kız"ın demir bilekli Komiser Yardımcısı Lan Kaifang'ın gözdesi olduğunun, aralarında pençelerini ona sürmek isteyenler ânında attılar akıllarından bu fikri çünkü kaplanın ağzından tavuk budunu almakla eşdeğerdi bu!

Şimdi de Lan Kaifang'ın geceleri İstasyon Oteli'nin bodrum katında Pang Fenghuang'a yaptığı ziyaretleri hayal etmeye çalışalım biraz. Kolektifin misafirhanesi olan bu yer, daha sonra biri tarafından satın alınıp otele dönüştürülmüştü. Kamu yönetmeliğinin sıkı kurallarına göre çoktan kapatılması gerekirdi bu otelin. Bu yüzden Lan Kaifang'ın yüzünü her görüşünde yağlı bir gülümseme yayılırdı otel sahibesinin yüzüne, o büyük kırmızı ağzından bal damlardı.

İlk birkaç gece Lan Kaifang kapıyı ne kadar ısrarla çalsa da yine de açmadı Pang Fenghuang. Bizim Kaifang da kapının önünde bir direk gibi sessizce dikilirdi. Bazen Pang Fenghuang'ın ağlayışlarını bazen de deli gibi gülmelerini dinlerdi. Bazen maymunun çığlıklarını bazen de kapıyı tırmalamasını duyardı. Bazen sigara, bazen de alkol kokusu alırdı. Ama hiçbir zaman uyuşturucu ya da onun gibi yasadışı olan şeylerin kokusunu almadı ve gizli gizli sevindi de buna. Biri eğer bunlara bulaştıysa çoktan işi bitmişti çünkü. Eğer böyle bir şeye bulaşsa onu yine de sever miyim, diye düşünürdü. Evet, ne olursa olsun, isterse iç organları çürümüş bile olsun yine de seveceğim onu.

Onu her görmeye gidişinde ya bir buket çiçek ya da bir poşet meyve götürürdü yanında, kapı açılmazdı hiç, o da gitmek zorunda kalana dek kapının ardında dikilirdi. Çiçek ve meyveleri de kapının ağzına bırakırdı giderken. Otel sahibesi bir keresinde nezaketen şöyle dedi ona:

"Canım kardeşim, ablanın elinde bir avuç dolusu güzel genç kız var, çağırayım da istediğini seç aralarından..."

Kaifang'ın gözlerindeki buz gibi bakış ve ellerini yumruk yaparken eklemlerinden çıkan çatırtılar öyle bir korkuttu ki kadını neredeyse altına edecekti, bir daha da böyle bir şey söylemeye cesaret edemedi hiç.

Ne demişler: "Azimle sıçan mermeri deler." Pang Fenghuang sonunda kapıyı açtı bizim Kaifang'a. Oda karanlık ve rutubetliydi, duvarların boyası kabarmıştı yer yer. Tavandan loş bir ampul sarkıyor ve odanın içi küf kokuyordu. İki dar yatakla, muhtemelen çöplükten getirilmiş iki kırık kanepe vardı içeride. Kaifang kanepelerden birine oturunca betona oturmuş gibi hissetti. İşte bu sırada kızın oradan taşınmasını önerdi yine. Yataklardan biri Pang Fenghuang'a aitti, diğer yatağın üzerindeyse Ximen Huan'dan kalma eski giysiler vardı. Şimdiyse maymun yatıyordu o yatağın üzerinde. İki termos ve yine görünüşe göre çöpten getirilmiş on dört inçlik siyah beyaz bir televizyon vardı odada. Bu hiç de iç açıcı olmayan, perişan ortamda Kaifang yıllardır içini kemiren "aşk" sözcüğünü çıkarıverdi ağzından.

"Seni seviyorum..." dedi bizim Kaifang, "Seni ilk gördüğüm andan beri seviyorum."

"Yalan!" dedi Pang Fenghuang sırıtarak, "Beni ilk gördüğünde Ximen köyünde ninenin *kang*'ının üzerindeydin, o zamanlar emekleyemiyordun bile!"

"Daha emekleyemeden bile seviyordum seni!" dedi bizim Kaifang.

"Aman, boş versene," dedi Pang Fenghuang sigarasından bir nefes alıp, "benim gibi bir kadına âşık olman bir inciyi tuvalet çukuruna atman değil de ne ha?"

"Kendini bu kadar küçük görme ne olur," dedi bizim Kaifang, "seni çok iyi anlıyorum ben."

"Bir bok anladığın yok!" dedi Pang Fenghuang sırıtarak, "Orospuluk yaptım ben, binlerce adamla yattım! Hatta şu maymunla bile yattım! Demek bana âşıksın ha? Siktir git hadi Lan Kaifang, git de kendine iyi bir kadın bul, zehrim akmasın üzerine!"

"Saçmalıyorsun!" diye karşı çıktı bizim Kaifang yüzünü ellerinin arasına alıp hıçkıra hıçkıra ağlayarak, "Yalan söylüyorsun, bunların hiçbirini yapmadığını söyle bana hemen!"

"Yaptıysam ne olmuş? Peki ya yapmadıysam ne olacak? Seninle ne alakası var ki bütün bunların?" dedi Pang Fenghuang kaba bir tavırla, "Senin karın mıyım ki ben? Ya da sevgilin mi? Anamla babam bile bana karışamazken sana ne oluyor ki!"

"Çünkü seni seviyorum!" diye kükredi bizim Kaifang.

"Midemi bulandıran bu sözü bir daha söyleme sakın! Siktir git seni zavallı, küçük mavi yüzlü şey seni!" Sonra maymuna el edip yanına çağırdı, sevgi dolu bir sesle, "Gel canım, hadi birlikte uyuyalım," dedi.

Maymun bir sıçrayışta yatağının üzerine çıktı.

Bizim Kaifang silahına davranıp maymuna nişan aldı.

Pang Fenghuang maymuna sımsıkı sarılıp öfkeyle şöyle bağırdı:

"Lan Kaifang önce beni öldürmen gerek!"

Bizim Kaifang'ın bütün duyuları tavan yapmıştı o sıra. Pang Fenghuang'ın orospuluk yaptığına dair asılsız söylentiler duyduğu olmuş ama buna inanıp inanmadığından emin olamamıştı bir türlü. Ama şimdi Pang Feng-

huang zalimce karşısına geçmiş, binlerce erkekle hatta şu maymunla bile yattığını yüzüne karşı söyleyince sanki on binlerce ok kalbine saplanmış gibi hissetti.

Bizim Kaifang göğsünü ovuşturarak tökezleye tökezleye merdivenlerden çıktı, otelden koşarak çıktığı gibi soluğu meydandan aldı, dönen aklı ve hızla çarpan kalbi bütün düşüncelerini silip süpürdü. Neon ışıklarının durmadan yanıp söndüğü bir barın önünden geçerken aşırı makyaj yapmış iki kadın tarafından içeriye çekildi. Uzun bir bar taburesine oturup üç bardak konyak içti üst üste. Sonra da acı bir şekilde bar tezgâhının üzerine bıraktı başını. Saçları altın sarısı, gözlerinin altında koyu halkalar olan, dudakları kan kırmızısına boyanmış ve memeleriyle sırtı neredeyse ortada duran bir kadın yanına geldi hemen –bizim Kaifang, Pang Fenghuang'ı ziyaret ederken hep sivil giyinirdi– elini uzatıp bizimkinin yüzünün mavi yarısına dokundu –kırsaldan buraya daha yeni uçup gelmiş olan bu kelebek bizim mavi yüzün bir polis olduğunu bilmiyordu henüz– bizim Kaifang da mesleki bir alışkanlıkla kadının yüzüne dokunan elinin bileğini sıkıca kavradı birden. Keskin bir çığlık attı kadın. Kaifang kadının bileğini bırakıp özür diler gibi gülümsedi. Kadın da vücudunu onunkine sürtüp işveli bir sesle, "Ağabeyimde de amma bilek varmış ya!" dedi.

Bizim Kaifang eliyle kadını kışkışladı yanından ama kadın gideceğine aksi gibi memelerini daha ateşli bir şekilde yapıştırdı bizimkinin üzerine, içki ve sigara kokan nefesini bizimkinin yüzüne üfleyerek şöyle dedi:

"Ağabey ne kadar da dertlisin, küçük bir cadı mı kırdı yoksa kalbini? Kadınların hepsi aynıdır, gel de küçük kız kardeşin teselli etsin seni biraz..."

Bizim Kaifang acı acı şöyle düşünüyordu: "Seni orospu, intikamımı alacağım senden!"

Az kalsın tabureden aşağıya düşecekti. Kadının yardımıyla karanlık bir koridordan geçip bataklık yakamozu gibi parlayan bir odanın içine girdi. Kadın hiçbir şey söylemeden çırılçıplak soyunup yatağa uzandı. Hâlâ düzgün sayılabilecek bir vücudu vardı: iri memeler, düz bir karın ve ince uzun bacaklar. Bizim Kaifang çıplak bir kadın vücudunu ilk kez görüyordu hayatında, cinsel olarak uyarılmıştı uyarılmasına da her şeyden önce çok ama çok heyecanlanmıştı. Tereddüt içindeydi. Ama sabırsızlanmaya başlamıştı kadın, zaman para demekti çünkü onun meslek hukukunda. Oturur pozisyona geçip şöyle dedi:

"Gelsene hadi, ne diye şaşkın şaşkın duruyorsun öyle? Ergen ayaklarına girme şimdi karşımda!"

Kadın oturma pozisyonuna geçerken başındaki altın sarısı peruk düşüverince seyrek saçlı düz kafatası göründü birden. Bizim Kaifang'ın kafasının içinde bir şeyler uğuldamaya başladı, Pang Fenghuang'ın etrafı altın sarısı saçlarla kaplı olan o güzelim yüzü süzülüyordu gözlerinin önünde. Cebinden yüz yuanlık bir banknot çıkarıp kadının üzerine fırlattı, ardına dönüp gitmeye yeltendi. Kadın birden yerinden doğrulup ahtapot gibi üzerine atladı bizimkinin. Öfkeden kudurmuş bir sesle sövmeye başladı:

"Seni kokuşmuş haydut yavrusu, yüz yuan fırlatıp benimle dalga mı geçiyorsun sen ha!"

Kadın bir yandan sövüyor, bir yandan da Kaifang'ın belden aşağısını yokluyordu, aradığı şey paraydı tabii ama para yerine sert ve buz gibi soğuk olan silahına denk geldi bizimkinin. Kadının elini geri çekmesini sağlayamadığından bileğini kavradı yine. Kadın yarım bir çığlık atabildi sadece, çığlığın geri kalanını yutmak zorunda kaldı. Kaifang onu itince birkaç adım gerileyip yatağın üzerine oturuverdi.

Bizim Kaifang meydana çıktı sonunda, yüzüne serin bir esinti çarpınca içtiği bütün içki boğazına kadar geldi,

hemen ardından da kustu bir güzel. Kustuktan sonra açıldı biraz, kendini daha iyi hissediyordu şimdi ama kalbindeki acı geçmiyordu bir türlü. Bazen dişlerini sıkıp küfrediyor, bazen de yumuşamış bir halde binlerce duygunun akışına bırakıyordu kendini, hem nefret ediyordu Fenghuang'dan hem de çok âşıktı ona. Tam içinden nefret yükseldiğinde aşk galip gelip nefreti siliyor, tam aşkın doruğundayken bu kez de nefret galip gelip aşkı siliyordu. Bu olaydan sonraki iki gün iki gece boyunca nefret ve aşkın o bulanık dalgaları arasında çırpınıp durdu. Pek çok kez silahını çıkarıp kendi kalbine bastırdı, iyi çocuk, böyle bir aptallık yapmaya kalkma sakın! Sonunda mantığı duygularını yenmişti. Kendi kendine şöyle fısıldadı öğüt verircesine:

"Orospu olsa da alacağım onu!"

Kararını vermiş olan Kaifang'ımız, bir kez daha çaldı Pang Fenghuang'ın kapısını.

"Ne diye geri döndün sen?!" dedi Pang Fenghuang bıkkın bıkkın ama son iki gündür Kaifang'ın değişmiş olduğunun da farkına varmıştı hemen. Yüzü daha bir mavileşmiş ve daha bir incelmişti, bitişik kaşları devasa bir tırtıl gibi kıvrılıyordu gözlerinin üzerinde, gözleri daha da koyulaşmıştı, koyu bir parlaklıkla parlıyorlardı şimdi, gözlerindeki bu parıltı sadece Fenghuang'ı yakmakla kalmıyor, maymunu da yakıyordu cayır cayır, onun gözlerindeki bu parıltıdan gerçekten canı yanmış gibi duran maymun keskin bir çığlık atıp duvarın bir köşesine saklandı. "Madem buraya kadar geldin," dedi Fenghuang daha yumuşamış bir ses tonuyla, "öyleyse biraz otur bakalım. Eğer bana aşktan filan bahsetmezsen arkadaş olabiliriz seninle."

"Seninle aşktan filan konuşmaya gelmedim ben, seninle evlenmeye geldim!" dedi bizim Kaifang sert bir tonda, "İster on bin adamla, ister bir aslanla, ister bir kaplanla

ya da ister bir timsahla yatmış olsan bile yine de seninle evleneceğim!"

Kısa bir sessizlikten sonra gülerek şöyle dedi Fenghuang:

"Küçük mavi yüz, biraz sakinleş istersen. Aşk öyle kolayca ağzına geldiği gibi söylenebilecek bir sözcük değil, hele evlilik hiç değil."

"Düşünmeden konuşmuyorum ben," dedi bizim Kaifang, "iki gün iki gece yeteri kadar düşündüm zaten, her şeyi anladım sonunda. Hiçbir şey yapmak istemiyorum artık, ne komiser yardımcılığı ne de polislik, senin yanında gong çalıp sokak sanatçısı olmak istiyorum!"

"Deli saçması şeyler söyleme artık! Benim gibi bir kadın için geleceğini tehlikeye atamazsın." Ardından o bunaltıcı atmosferi rahatlatmak için işi şakaya vurup şöyle dedi: "Eğer yüzünün mavisini beyaza çevirirsen evlenirim seninle."

Şöyle bir laf vardır hani, "Öylesine söylenen şeyler karşındakinin kalbini kırabilir," diye, büyülenmişçesine âşık olmuş bir adamın karşısına geçip de böyle bir şaka yapılamazdı ama! Sevgili okuyucu, Pu Songling'in[1] yazdığı "Tuhaf Hayalet Hikâyeleri" adlı kitaptaki "A Bao" isimli hikâyeyi hatırlıyorsundur muhtemelen, bu hikâyede Sun Zichun adında bir bilgin vardır, güzel bir genç kız olan A Bao'nun şakası üzerine elindeki fazla parmağı keser. Ardından bir papağana dönüşüp A Bao'nun yatağının başucuna uçar. Birkaç reenkarnasyon geçirdikten sonra da A Bao'yla karıkoca olurlar sonunda.

A Bao'nun hikâyesi mutlu sonla bitiyor sevgili okuyucu ama benim hikâyem hiç de öyle bitmeyecek. Yine aynı cümleyi kuracağım: Ne de olsa kaderin çağrısıydı bu ve kaçışı olamazdı.

1. Çin'in Qing Hanedanı döneminde tanınmış bir edebiyatçı. (Ç.N.)

Bizim Kaifang işi arayıp hasta olduğunu söyledi, üstlerinin onayını filan beklemeden Qingdao'ya gidip varını yoğunu harcayarak acılı bir deri değiştirme ameliyatı yaptırdı. Yüzünde sargı bezleriyle İstasyon Meydanı Oteli'nin bodrum katındaki o küçük odaya girdiğinde Fenghuang şaşkınlıktan dondu kaldı karşısında. Maymun da çok şaşırmıştı bu işe. Maymun belki de Wang Tietou'nun etkisi altında kalmış olacak, başında sargı bezleri olan bu adama nefretle bakıyordu, hırlayarak üzerine saldırdı bizimkinin, Kaifang da bir yumrukta bayıltıverdi hayvanı. Ardından da sanki büyülenmiş gibi şöyle dedi:

"Derimi değiştirdim."

Fenghuang gözleri dolarken şaşkın şaşkın dikiliyordu karşısında. Bizim Kaifang hemen diz çöküp bacaklarına sarıldı kızın, yüzünü de karnına dayadı. Fenghuang onun saçlarını okşarken şöyle mırıldandı:

"Gerçekten de aptalsın sen!.. Nasıl bu kadar aptal olabiliyorsun?"

Bir sonraki sahnede birbirlerine sarılmışlardı. Kaifang'ın yüzü acıdığından yüzünün ameliyat geçirmemiş olan diğer yarısını öptü Fenghuang nazikçe. Kaifang onu yatağa taşıdı. Aşk yaptılar.

Çarşaflar kana bulandı.

"Bakiresin sen?!" diye bağırdı bizim Kaifang şaşkınlıkla, kendini tutamayıp ağlamaya başlayınca yüzündeki sargı bezleri ıslandı, "Bakiresin işte, Fenghuang'ım benim, sevgilim, neden öyle şeyler söyledin ki bana?"

"Ne bakiresi be!" dedi Fenghuang birden sinirlenip, "Sekiz yüz yuan verdin mi kızlık zarın ilk günkü gibi yepyeni oluyor!"

"Seni küçük orospu, yine kandırıyorsun beni, Fenghuang'ım benim..." Bizim Kaifang ağrı mağrı dinlemeden öpmeye başladı Gaomi ilçesinin –ona göre bütün dünyanın– en güzel kadınının vücudunu.

Fenghuang sanki ağaç dallarının birleştirilmesinden oluşmuş gibi sert ve esnek olan bu adamın vücudunu okşarken neredeyse çaresiz bir şekilde şöyle dedi:

"Aman Tanrı'm, galiba senden hiç kurtulamayacağım ben..."

Sevgili okuyucu bundan sonra olacakları anlatmaya kalbim dayanmıyor ama madem başladım bir kere sonunu getirmeden olmaz, öyleyse izninle anlatmaya başlıyorum bu zulmü.

Bizim Kaifang, Tianhua *hutong*'undaki bir numaralı eve yüzü sargı bezleriyle kaplı olarak dönünce Lan Jiefang ve Huang Huzhu şaşkınlıktan donakaldılar tabii. O kadar acı olaydan sonra çok hassaslaşmışlardı artık. Kaifang onların sargı bezleriyle ilgili sorularını görmezden gelip aşırı bir heyecan ve kıyas götürmeyen bir mutlulukla konuşmaya başladı:

"Baba, hala, Fenghuang'la evlenmek istiyorum ben!"

Eğer o sırada bu ikisinin elinde camdan birer nesne olsaydı, ellerini açıp düşürmelerine izin vermem gerekecek, etraf da cam kırıklarıyla dolacaktı.

Arkadaşım Lan Jiefang acıyla kaşlarını çatıp çok kararlı bir ses tonuyla şöyle dedi:

"Olmaz, katiyen olmaz!"

"Neden?"

"Olmaz diyorsam olmaz, işte o yüzden!"

"Baba, o asılsız dedikodulara inanmıyorsun ya?" dedi Kaifang, "Sana şerefim üzerine söz veriyorum ki Fenghuang el değmemiş temizlikte iyi bir kız çocuğu... Kızoğlankız..."

"Aman Tanrı'm!" diye acıyla inledi arkadaşım, "Olamaz böyle bir şey, oğlum..."

"Baba," diye öfkeyle kükredi Kaifang, "konu aşk ve evlilik olunca kararı ben kendim veririm, senin bu konuda yapabileceğin hiçbir şey yok!"

"Oğlum... Babanın hiçbir hakkı olmayabilir... ama... bir de halanın sana söyleyeceklerini dinlesen..." dedikten sonra koşarak odasına gidip kapısını kilitledi arkadaşım.

"Kaifang... Ah zavallı yavrum benim!.." dedi Huang Huzhu gözyaşları içinde, "Fenghuang, amcanın öz kızıdır, ikinizin babaannesi bir..."

Bizim Kaifang yüzündeki sargıları açtı birden, sargılarla birlikte yeni deri tabakası da soyulunca kocaman bir yara oluştu yüzünde. Sonra bir hışım evden çıkıp motosikletine atladı, öyle hızlı gidiyordu ki motosikletinin tekeri bir güzellik salonunun kapısına çarptı. Salonun içinde bir hengâme yaşandı birden. Ön tekeri kaldırıp çıldırmış bir at hızıyla İstasyon Meydanı'na doğru kırdı direksiyonu. Yıllardır komşuları olan güzellik uzmanı kadının arkasından bağırdığını duymadı bile:

"Bu evdeki herkes delirmiş!"

Bizim Lan Kaifang sendeleye sendeleye indi otelin merdivenlerini, kapıyı kıracaktı neredeyse, Fenghuang yatakta bekliyordu onu. Onun içeri daldığı gören maymun delirmiş gibi üzerine saldırdı, bu kez bütün polis prosedürlerini filan unuttu, aslında o anda her şeyi unutmuştu artık, silahına davranıp öldürdü maymunu, böylece yarım yüzyıldır reenkarnasyon döngüsünün o dolambaçlı yollarında dönüp duran ruhu da azat etmiş oldu.

Bu ani gelişme karşısında dondu kaldı Fenghuang. Bizim Kaifang silahını kaldırıp onun üzerine doğrulttu –ah yavrum, böyle bir aptallık yapma sakın– Fenghuang'ın sanki yeşim taşından oyulmuş gibi duran yüzüne baktı –dünyanın en güzel yüzüydü bu– silah elinden düşüverdi birden kendi ağırlığıyla. Silahı yerden alıp bir hışım dışarı çıkıp yukarı çıkan merdivenlere yöneldi –sanki cehennemden cennete çıkan merdivenlerdi bunlar– bizim Kaifang'ın bacaklarında derman kalmamıştı artık,

merdivenlerin üzerinde diz çöktü hemen. Namlunun ucunu çoktan kırılmış olan kalbinin üzerine bastırıp –ah yavrum, bir aptallık yapma sakın– tetiği çekti. Boğuk bir patlama sesi eşliğinde merdivenlerin üzerine serilip öldü bizim Kaifang.

5

Bin yılın bebeği

Sevgili okuyucu hikâyemiz sonlanıyor. Birazcık daha sık dişini, çok az kaldı.

Lan Jiefang'la Huang Huzhu, Kaifang'ın küllerini şimdi mezarlarla dolup taşmış olan o küçük araziye, Huang Hezuo'nun mezarının yanına gömdüler. Kaifang'ın cesedinin yakılıp küllerinin gömülmesi süreci boyunca Pang Fenghuang kucağında sımsıkı tuttuğu maymun cesediyle yanlarından bir an olsun bile ayrılmadı onların. Hıçkıra hıçkıra ağlıyordu kızcağız, öyle üzgün ve öyle bitkin görünüyordu ki onu gören herkes acımadan duramadı ona. Halden anlayan insanlar olarak Kaifang'ın ölümünden sonra onları bu noktaya getiren olayları ağızlarına bile almadılar bir daha. Maymunun cesedi kokmaya başlamıştı çoktan, Fenghuang onların sözünü dinleyip maymunu bıraktı kucağından ama maymunun insanların yanına gömülmesini istediğini söyledi. Arkadaşım bir an bile tereddüt etmeden kabul etti onun isteğini. Eşeğin, boğanın, domuzun ve köpeğin mezarlarının yanına bir de maymunun mezarı eklendi böylece. Pang Fenghuang'ın nerede yaşayacağı konusunda biraz ikircikliydi arkadaşım, sonunda bu konuyu görüşmek üzere bir kez daha toplandı ailenin geri kalanı. Chang Tianhong'un diyeceği bir şey yoktu, Huang Huzhu'nun da öyle. Sonunda Baofeng açtı ağzını:

"Gaige gidip sor bakalım bir planı var mıymış. Ne de olsa bizim *kang*'ımızda gözlerini açtı dünyaya, eğer bir şeye ihtiyacı varsa yanında olmalıyız, her ne olursa olsun yanındayız onun."

Gaige geri döndüğünde onun çoktan gitmiş olduğunu söyledi.

Zaman su gibi akıp gidiyor, göz açıp kapamadan 2000 yılının son günlerine geldik şimdi. Yeni milenyumun arifesinde Gaomi ilçesinin dört bir yanını bir bayram havası bürümüştü. Her bir hanenin önü fenerlerle ve rengârenk püsküllerle süslenmişti, İstasyon Meydanı ve Tianhua Meydanı'na elektronik geri sayım sayaçları konulmuştu, meydanlarda hazırda bekleyen piroteknisyenler vardı eski yılın yeni yılla kesiştiği an gökyüzünü parlak havai fişeklerle aydınlatacak olan.

Gece inerken kar yağmaya başlamıştı. Rengârenk ışıklar içinde dans eden kar taneleri geceye daha başka bir hava katıyordu. İlçedeki herkes sokaklara dökülmüştü çoktan, kimi Tianhua Meydanı'na kimi İstasyon Meydanı'na gidiyor kimi de yine rengârenk ışıklarla donatılmış Millet Caddesi'nde bir aşağı bir yukarı dolanıyordu.

Arkadaşım ve Huang Huzhu evden çıkmamışlardı ama, araya bir şeyler sıkıştıracağım izninizle: Evlenmek için hiçbir teşebbüste bulunmadılar, onlar için bir fark yaratmayacağından gerekli de görmediler bunu. Birlikte Çin mantısı sarıp avlu kapısının önüne iki tane büyük, kızıl fener astılar, pencereleri Huang Huzhu'nun kendi elleriyle kestiği kâğıttan süslemelerle kapladılar. Ölenler geri gelmeyeceğine göre hayatta olanların da yaşamaya devam etmesi gerekiyordu işte. İster ağlayarak isterse de gülerek. Arkadaşım böyle derdi hep hayat arkadaşına. Mantı yiyip televizyon seyrettiler biraz, sonra da alışkanlıkları olduğu üzere sevişerek andılar ölmüşlerini. Önce saçın taranması gerekiyordu tabii, hemen ardından da

aşk yapıyorlardı. Bu sürece hepimiz aşina olduğumuzdan bir kez daha tekrar etmeyeceğim burada. Asıl söylemek istediğim şey şu: Hüzün ve sevinçlerinin birbirine geçtiği o anda Huzhu birden yatakta yan döndü, arkadaşıma sarıldıktan sonra da şöyle dedi:

"Bu geceden sonra insan olalım artık..."

Gözyaşları birbirlerinin yüzünü ıslattı.

Gece saat on birde tam uykuya dalacakları sıra telefonun sesiyle uyandılar. İstasyon Meydanı Oteli'nden geliyordu telefon. Bir kadın sesi, gelinlerinin otelin bodrum katında olan 101 numaralı odada doğum yapmak üzere ve durumunun çok kritik olduğunu söyledi. Şaşkınlıktan ne yapacaklarını bilemediler uzun süre ama sonunda bu doğum yapmakta olan kadının uzun süredir ortalıkta görünmeyen Pang Fenghuang olduğunu anladılar.

Bu saatte kendilerine yardımcı olabilecek birini nereden bulacaklarını bilmiyorlardı, aslında yardımcı olabilecek birini bulmak bile istemiyorlardı. Birbirlerinden destek ala ala İstasyon Meydanı Oteli'ne doğru koşturdular. Koştururken nefes nefese kalmışlardı, arada yürüyor, sonra yine koşmaya başlıyorlardı. Ne kadar da çok insan vardı etrafta, insandan geçilmiyordu. Bütün caddeler, sokaklar ve ara sokaklar insan kaynıyordu. İnsan seli önce güneye doğru akıyordu, Millet Caddesi'ni geçtikten sonra da kuzeye yöneldi. Kaygıları gittikçe artıyor ama adımları hızlanmıyordu bir türlü. Başlarına ve yüzlerine kar yağıyordu durmadan. Işıkların içinde süzülen kar taneleri kayısı çiçeği yaprakları gibi dökülüyordu. Ximen Konağı'nın avlusundaki o yaşlı kayısı ağacı çiçeklerini dökmüştü çoktan, Ximen köyü Domuz Çiftliği'ndeki kayısı ağaçları da. Bütün o kayısı ağaçlarının çiçeklerini ilçeye taşıyordu rüzgâr, Çin'deki bütün kayısı çiçekleri Gaomi ilçesine taşınıyordu!

İstasyon Meydanı'nda kaybolmuş iki çocuk gibi kal-

dılar kalabalığın arasında. Meydanın doğusuna kurulmuş olan bir sahnenin üzerinde dans edip şarkı söyleyen gençler vardı. Kayısı çiçekleri sahneye doğru süzülüyordu. Meydanda iğne atsan yere düşmeyecek bir kalabalık vardı. Herkes yepyeni giysilerini giymiş, sahneden gelen müzik eşliğinde dans edip zıplıyor, ellerini çırpıp ayaklarını yere vurarak ritim tutuyordu kayısı çiçeklerinin esintisi içinde, düşen kayısı çiçeklerinin altında. Dijital sayaç geri sayım yapıyordu anbean. İnsanların heyecanla bekledikleri an gelmek üzereydi. Müzik kesildi, şarkı söyleyenler sustu, tüm meydan sessizliğe büründü birden. Arkadaşım ve kadını otelin bodrumuna giden merdivenleri iniyordu birer birer. Arkadaşımın kadını telaştan saçını toplayacak zaman bulamadığından uzun bir kuyruk gibi sarkıyordu saçları arkasından.

101 numaralı odanın kapısını ittiklerinde Pang Fenghuang'ın kayısı çiçeği gibi bembeyaz olmuş yüzüyle karşılaştılar. Vücudunun alt kısmı kanla kaplıydı. Kanın içinde şişman bir bebek uzanıyordu, o anda Gaomi ilçesinin göğünün yeni yüzyılını ve aynı zamanda yeni milenyumun ilk gecesini aydınlatıyordu havai fişekler. Doğal bir doğumla dünyaya gelen yeni yüzyılın ilk bebeklerinden biriydi bu bebek. Aynı sırada ilçe hastanesinde iki yeni yüzyıl bebeği daha doğmuştu ama sezaryenle doğmuştu o ikisi.

Arkadaşım ve kadını, dede ve nine olarak kollarına aldılar bebeği. Ninesinin kucağında ağlamaya başladı bebek. Gözleri dolan dedesi tek kişilik kirli bir çarşafla üzerini örttü Pang Fenghuang'ın. Vücudundaki bütün kan akıp gittiğinden yüzü ve vücudu şeffaflaşmış gibi görünüyordu. Onun külleri de doğal olarak artık mezarlığa dönüşmüş olan o meşhur toprak parçasına gömüldü, Lan Kaifang'ın mezarının hemen yanı başına.

Arkadaşımla kadını bu koca kafalı bebeği büyük bir

kü bilgisayarı bir kenara bırakıp elime kalem aldım yeniden. Fırçayla dolmakalem arası, yumuşak bir keçeli kalemdi kullandığım. Dolmakalemden daha esnek, aynı zamanda fırçanın sürekli mürekkebe batırılması sorununu da ortadan kaldıran bir kalem bu, yazdığım sözcükler dolmakalemin sert hatlarına ve fırçanın o kendine has tavrına da sahip oluyor böylece, tanesi beş yuan olan bu keçeli kalemlerin bir tanesi bitene kadar sekiz bin sözcük yazabiliyorum, *Yaşam ve Ölüm Yorgunu*'nu yazarken tam elli tane kullandım. Bilgisayarla karşılaştırıldığında çok da ucuza mal oldu.

Bilgisayarın iyi bir şey olmadığını söyleyemem çünkü sayısız kolaylıklar getirmiştir bilgisayar bizlere. Bir zamanlar sadece rüyasını gördüğümüz bir sürü şeyi gerçeğe dönüştürmüş ve yaşamımızı değiştirmiştir. İlk bilgisayarımı 1995'te almama rağmen kullanmayı öğrenmem 1996'yı buldu. Bu uzun zaman içerisinde bilgisayarı kullanıp kullanamayacağım hakkında şüpheye düşmüştüm çok ama bilgisayarda nasıl yazı yazacağımı öğrendim sonunda. İlk bilgisayarımda birkaç novella yazdıktan sonra artık kullanılmaz hale gelince bir ikincisini aldım hemen. 1999 baharıydı, 15 inçlik LSD ekranı olan bir Pentium 3 aldım, 28.000 yuan olan fiyatı bir arkadaşımın yardımıyla 23.000 yuana indirildi. O zamanlar, "Bilgisayardan pek anlamamama rağmen en pahalı bilgisayar benimki," diye böbürlenirdim. Çok geçmeden bir de Toshiba dizüstü bilgisayar aldım kendime. Lenovo Group'un bir etkinliğine katılınca orada da başka bir bilgisayar hediye ettiler bana. "Sandal Ağacı Azabı", "Kırk Bir Havan Topu", "Otuz Yıl Önceki Uzun Mesafe Koşusu" ve "Başparmak Kelepçesi" gibi roman ve öykü kitaplarımla "Elveda Cariyem" ve "Bizim Jing Ke"[1] adlı oyunlarımı ve bir

1. (?-MÖ 227). Qin Hanedanı'nı kurup ilk Çin imparatoru olan Qin Shi Huang'a suikast girişiminde bulunmuş ama başarılı olamamış tarihî kişilik. Bkz:

sürü düzyazıyla deneme yazdım bilgisayarda. Bilgisayarı daha çok e-posta göndermek ve çeşitli konularda bilgi edinmek için kullanırım. Yavaş yavaş bir zamanlar kalemle yazmış olan birine dönüşsem de her zaman özleyeceğim kalemle yazdığım o günleri.

İşte bu kez bilgisayarı bir kenara kaldırıp elime kalemi alarak kâğıtla yeniden yüz yüze geldim sonunda, dikiş makinesini bir kenara bırakıp eline yeniden iğne ve iplik alan bir terziydim sanki. Bir ritüel gibiydi bu, zamanımıza karşı bir karşı duruş. Kendimi harika hissediyordum. Kalemin ucunun kâğıdın üzerinde sürtünmesini duydum yine, sözcüklerin kâğıdın üzerinde sanki kendiliğindenmiş gibi belirmesini izledim tekrar. Fonetik alfabeyi düşünmek zorunda değildim artık, okunuşları aynı olduğundan ötürü bilgisayar ekranında karşıma çıkan o göz kamaştırıcı sözcük öbeklerinden birini seçmek zorunda değildim artık, hele hele yazılımın içinde aradığım sözcüğü bulamayınca başka bir sözcüğü kullanmak zorunda kalmanın pişmanlığı da yoktu artık[1], sadece roman vardı, romandaki karakterler ve şeyler, kesintisiz bir şekilde uzayan cümleler; tek tek sözcüklerle düşünmek zorunda değildim artık. Bilgisayarda yazarken makineyi kapatır kapatmaz içime bir kuşku düşerdi hemen sanki hiçbir şey yapmamışım gibi, sanki o sözcükleri bulutların üzerine yazmışım gibi. Ama kâğıt ve kalem tekrar ortaya çıktıktan sonra yazdıklarımı masanın üzerine koydum mu sadece elimi uzatmama bakardı onlara do-

Klasik Çin Şiirinden Seçmeler, Der. Erdem Kurtuldu, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2010. (Ç.N.)

1. Bilgisayarda Çince karakterlerle yazabilmek için öncelikle karakterlerin Latin harfleriyle belirtilmiş ses değerleri yazılır, ardından yazdığınız hecenin Çince karşılıklarının olduğu bir sürü kutucuk belirir, tek heceli bir dil olan Çincede aynı sese sahip olan o kadar çok karakter vardır ki, aradığınız karakteri bulmak bazen Çin işkencesine dönüşebilir. (Ç.N.)

kunmak. Yazma işine o günlük son verince, kalemi bir kenara bırakıp yazdığım sayfaları sayarım, işte o zaman aldığım keyif gerçektir.

Sadece kırk üç günde uzun bir roman yazmamın o kadar da muhteşem bir şey olmaması gibi bilgisayarı bir kenara kaldırmam da o kadar soylu bir davranış değil aslında. Kâğıt ve kalemle yazmanın eğlencesi tamamen bana özgü bir zevk. Bir başkası klavyede yazı yazarken belki de piyano çalarmışçasına eğlenebilir. Bilgisayar iyi bir şey sonuçta ve bilgisayarda yazı yazmak da yazı yazmanın gelişmelerinden biri. Kâğıt ve kalemle yazmak bu romanımdaki, ölse de halk komününe katılmak istemeyen bağımsız çiftçinin inadı gibidir biraz, akıntıya karşı gelmektir, hiçbir çağrıya kulak asmaz. Birkaç yıl önce "Sandal Ağacı Azabı"nı yazmak benim için "ileriye doğru büyük atılım" gibi görünse de "geri çekilme"ydi aslında. O "geri çekilme" sonuna kadar gitmedi ama. Şimdi bu yaptığım da bir "geri çekilme"dir. Ama bu da sonuna kadar gitmedi henüz. Gerçek bir geri çekilme bambunun üzerine bıçakla atılan bir çentiktir. Bir adım daha geri çekilirseniz kaplumbağa kemiklerinin üzerine kazınmış fal yazıtlarına ulaşırsınız. Bir sonraki adımda da yazı diye bir şey kalmaz, sazdan kulübenizin içinde oturup ay ve yıldızları izlerken elinizdeki ipe düğüm atarak kayıt altına alırsınız tarihi.[1] Yazma araçlarıyla dil arasında işte böyle keskin bir ilişki vardır. Kimileri yazı yazmanın basit ve öz nedenleri olduğunu söyler, öyle aman aman bir önemi yokmuş gibi. Bıçakla bambunun üzerine yazı yazmak çok meşakkatli bir iştir, bir şeyi bir sözcükle anlata-

1. Quipu, Keçuva dilinde "düğüm", "hesap", "konuşma düğümleri" anlamına gelen, İnka İmparatorluğu'nda ve And Dağları bölgesindeki İnka öncesi topluluklarda kullanılan bir kayıt ve hesap yöntemidir. Çin'de de kullanılmıştır. (Ç.N.)

biliyorsanız fazladan bir çentik atmaya bile yeltenmezsiniz. Bu argüman epey mantıklı görünüyor. Eskilerin bambu üzerine yazı yazarken mutlu olup olmadıklarını hiç bilmiyorum.

Günümüzde sözde nostalji ya da regresyon dedikleri şeyin bir sonu yok gibi görünüyor. Basit bir yaşama duyulan o özlem yok mu, köye geri dönüp ahşaptan, derme çatma bir ev yapmak, çatıyı sazla kaplayıp duvarları çamurla sıvamak filan ama olmuyor işte, evin odalarını televizyon, buzdolabı, telefon ve bilgisayar gibi modern yaşam gereçleriyle dolduruveriyoruz hemen. Kâğıt ve kalemle yazarken bile yine elektrikle aydınlatılan ampuller kullanıyoruz, yazın klimamız, kışınsa kaloriferimiz var evin içinde. Üstelik yazdıklarınızı bitirdikten sonra bilgisayarda elektronik ortama geçirmesi için birine rica etmek de var. Bu roman üzerindeki son değişiklikleri yine bilgisayarda yaptım, yayınevine göndermek içinse yine "E" postaya verdim. Böylesine kolay ve hızlı bir şeyin önüne geçilemez tabii. Bilgisayar benim için yine de iyi bir şey.

Benim bu yaptığım, kendi çapımda çok kişisel ve çok küçük ölçekli bir şey sonuçta. Kâğıt ve kalemle yazmanın romanın niteliğini artıracağını düşünüyorum ben, bir başkası çıkıp zırvalık olarak da adlandırabilir bunu. İyi bir yazar iyi bir durumda, bilgisayara dikte ettirirken ağzından altın tükürüp yeşim taşı öksürebilir; kötü bir yazar iyi olmayan bir durumda, elmas bir bıçakla altın bir plakaya yazı yazsa dahi iyi bir yazıya ulaşamaz. Beyler, buyurun bakalım, kahkahalarla gülebileceğiniz çalakalem bir deneme daha sizlere.

Mo Yan'ın epik romanı *Yaşam ve Ölüm Yorgunu*, Mao Zedong'un toprak reformu hareketiyle Çin kırsalının geleneksel düzenini altüst etmesinden yaklaşık iki yıl sonra, 1 Ocak 1950 günü başlıyor. Bu iki yıl boyunca Cehennemin Efendisi Yama, ırgatlarına iyi davranmasıyla nam salmış Ximen Nao'ya, iktidarı yeni ele geçirmiş köylülerin kendisini neden idam ettiklerini itiraf ettirmek için her türlü işkenceyi uyguluyor. Ama Ximen Nao, cehennem ateşinde yakılma cezasını çektikten sonra bile masum olduğu iddiasını sürdürünce Cehennemin Efendisi Yama pes ederek onun eski topraklarına dönmesine izin veriyor.

Ne var ki, Ximen Nao yeniden hayata geldiğinde insan olarak değil eşek olarak doğduğunu anlıyor. Çünkü Cehennemin Efendisi Yama kalpleri kinle dolu ruhların yeniden insan olarak doğmalarını istemiyor ve o ruhları hayvan olarak yeniden dünyaya gönderiyor. Romanın beş bölümü, kahramanımızın altı reenkarnasyonla eşek, boğa, domuz, köpek ve maymun kimliğindeki yaşamlarında, eski ailesinin, dostlarının, rakiplerinin, düşmanlarının yazgısına tanık oluşunu aktarıyor. Ximen Nao son reenkarnasyonunda da şaşırtıcı bir bellek gücüne ve dil öğrenme yeteneğine sahip olan koca kafalı bir oğlan çocuğu olarak dünyaya geliyor.

Roman bu farklı kimliklerin bakış açılarından Çin'in çalkantılı tarihindeki son elli yılın öyküsünü dile getiriyor.

THG
0551517
CZC

can

50 TL
KDV DAHİL

canyayinlari.com twitter.com/canyayinlari facebook.com/canyayinevi

ISBN 978-975-07-2510-4

9 789750 725104